

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

**Κρίση, δημογραφικές μεταβολές και επιπτώσεις στην
εκπαίδευση**

Δεκέμβριος 2018

Οι κρίσεις επί θεμάτων πολιτικής και οι προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανάλυση εκφράζουν τις απόψεις των ερευνητών και δεν αντανακλούν, κατ' ανάγκη, τη γνώμη των μελών ή της Διοίκησης του IOBE.

Συντονισμός: Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής IOBE και Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Επιστημονικός Υπεύθυνος Μελέτης: Αποστόλης Δημητρόπουλος, Δρ Εκπαιδευτικής Πολιτικής της London School of Economics & Political Science.

Υπεύθυνος Τμήματος Μικροοικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής: Svetoslav Danchev

Ερευνητής: Κωνσταντίνος Πέππας

Οι ερευνητές επιθυμούν να ευχαριστήσουν τους Αλέξανδρο Παπαμαθαίου και Ευαγγελία Σφετσώρη για τη συνεισφορά τους στη συλλογή και την επεξεργασία στοιχείων, καθώς και τα στελέχη του ενιαίου πληροφοριακού συστήματος μηχανογραφικής υποστήριξης σχολικών μονάδων, "Myschool", για την έγκαιρη ανταπόκριση τους σε αιτήματα για στοιχεία. Κάθε λάθος ή παράλειψη βαρύνει αποκλειστικά τους συγγραφείς.

Το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (Ι.Ο.Β.Ε.) είναι ιδιωτικός, μη κερδοσκοπικός, κοινωφελής, ερευνητικός οργανισμός. Ιδρύθηκε το 1975 με δύο σκοπούς: αφενός να προωθεί την επιστημονική έρευνα για τα τρέχοντα και αναδυόμενα προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου να παρέχει αντικειμενική πληροφόρηση και να διατυπώνει προτάσεις, οι οποίες είναι χρήσιμες στη διαμόρφωση πολιτικής.

Copyright © 2018 Ίδρυμα Οικονομικών & Βιομηχανικών Ερευνών

Απαγορεύεται η με οιονδήποτε τρόπο ανατύπωση ή μετάφραση οποιουδήποτε μέρους της μελέτης, χωρίς την άδεια του εκδότη.

Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE)

Τσάμη Καρατάσου 11, 117 42 Αθήνα

Τηλ.: 210 9211200-10, Fax: 210 9228130 & 210 9233977

E-mail: info@iobe.gr – URL: <http://www.iobe.gr>

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περιεχόμενα.....	3
Περίληψη μελέτης.....	13
1 Εισαγωγή.....	21
1.1 Εισαγωγή.....	21
1.2 Σκοπός και στόχοι της μελέτης.....	22
1.3 Δεδομένα.....	22
1.4 Δομή της μελέτης.....	23
2 Εξέλιξη των βασικών μεγεθών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.....	25
2.1 Εισαγωγή.....	25
2.2 Νηπιαγωγείο.....	25
2.2.1 Νήπια.....	26
2.2.2 Προσωπικό νηπιαγωγείων.....	29
2.2.3 Νηπιαγωγεία.....	36
2.2.4 Τμήματα νηπιαγωγείων.....	39
2.2.5 Συμπεράσματα.....	42
2.2.6 Παράρτημα πινάκων.....	46
2.3 Δημοτικό.....	52
2.3.1 Μαθητές.....	52
2.3.2 Προσωπικό δημοτικών σχολείων.....	56
2.3.3 Σχολικές μονάδες.....	64
2.3.4 Συμπεράσματα.....	67
2.3.5 Παράρτημα πινάκων.....	72
3 Εξέλιξη των βασικών μεγεθών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.....	77
3.1 Εισαγωγή.....	77
3.2 Γυμνάσιο.....	77
3.2.1 Μαθητές.....	77
3.2.2 Προσωπικό γυμνασίων.....	83
3.2.3 Σχολικές μονάδες.....	93
3.2.4 Τμήματα γυμνασίων.....	97
3.2.5 Συμπέρασμα.....	100
3.2.6 Παράρτημα πινάκων.....	105
3.3 Γενικό Λύκειο.....	117
3.3.1 Μαθητές.....	117
3.3.2 Προσωπικό γενικών λυκείων.....	122
3.3.3 Σχολικές μονάδες.....	133
3.3.4 Τμήματα γενικών λυκείων.....	137
3.3.5 Συμπεράσματα.....	141
3.3.6 Παράρτημα πινάκων.....	147
3.4 Επαγγελματική Εκπαίδευση.....	159
3.4.1 Μαθητές.....	160
3.4.2 Προσωπικό.....	168
3.4.3 Σχολικές μονάδες.....	179
3.4.4 Τμήματα.....	183
3.4.5 Συμπεράσματα.....	186
3.4.6 Παράρτημα πινάκων.....	192
4 Ανάλυση μελλοντικών επιπτώσεων και προοπτικών.....	203
4.1 Εισαγωγή.....	203
4.2 Παραδοχές των σεναρίων.....	204
4.3 Σενάριο αδράνειας.....	208
4.3.1 Νηπιαγωγείο.....	209

4.3.2	Δημοτικό σχολείο	211
4.3.3	Γυμνάσια	214
4.3.4	Γενικό Λύκειο	217
4.3.5	Επαγγελματική εκπαίδευση	220
4.3.6	Συνολική εξέλιξη μεγεθών	222
4.3.7	Αριθμός αποφοίτων Επαγγελματικής εκπαίδευσης	225
4.3.8	Απόφοιτοι Γενικού Λυκείου-Εισακτέοι σε πανεπιστήμια	225
4.4	Σενάριο προσαρμογής	228
4.4.1	Νηπιαγωγείο	229
4.4.2	Δημοτικό	231
4.4.3	Γυμνάσιο	233
4.4.4	Γενικό Λύκειο	235
4.4.5	Επαγγελματική εκπαίδευση	237
4.4.6	Συνολική εξέλιξη μεγεθών	239
4.4.7	Εξέλιξη αναγκών διδασκόντων κατά ειδικότητα και αποφοίτων κατά ειδικότητα	241
4.5	Σενάριο «ευρωπαϊκής σύγκλισης»	246
4.5.1	Νηπιαγωγείο	247
4.5.2	Δημοτικό	248
4.5.3	Γυμνάσιο	250
4.5.4	Γενικό Λύκειο	251
4.5.5	Συνολική εξέλιξη αριθμού διδασκόντων	254
4.6	Εξέλιξη αναγκών διδασκόντων κατά ειδικότητα και αποφοίτων κατά ειδικότητα	255
4.7	Παράρτημα	259
5	Συμπεράσματα – Προτάσεις πολιτικής	262
5.1	Συζήτηση των αποτελεσμάτων και συμπεράσματα της μελέτης	262
5.2	Οι προκλήσεις	267
5.3	Προτάσεις πολιτικής	269

Διαγράμματα

Διάγραμμα 2.1: Εξέλιξη αριθμού νηπίων στα νηπιαγωγεία κατά εθνικότητα (1999-2015)	27
Διάγραμμα 2.2: Εξέλιξη αριθμού νηπίων κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)	28
Διάγραμμα 2.3: Εξέλιξη αριθμού νηπίων κατά φύλο (1999-2015).....	28
Διάγραμμα 2.4: Εξέλιξη συνολικού αριθμού νηπιαγωγών (διδασκόντων και μη διδασκόντων) κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)	30
Διάγραμμα 2.5: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγών που δίδασκαν κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	31
Διάγραμμα 2.6: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων νηπιαγωγών κατά φύλο (2000-2015).....	32
Διάγραμμα 2.7: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	33
Διάγραμμα 2.8: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, ΕΕ και G-20 (2000-2015).....	33
Διάγραμμα 2.9: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού στα νηπιαγωγεία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)	35
Διάγραμμα 2.10: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού στα νηπιαγωγεία κατά φύλο (2000-2014) ..	35
Διάγραμμα 2.11: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγείων (λειτουργούντα και μη λειτουργούντα) κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)	36
Διάγραμμα 2.12: Εξέλιξη αριθμού μη λειτουργούντων νηπιαγωγείων κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)	37
Διάγραμμα 2.13: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014).....	38
Διάγραμμα 2.14: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων νηπιαγωγείων σε λειτουργία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015).....	40

Διάγραμμα 2.15: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων νηπιαγωγείων σε λειτουργία με βάση το ωράριο (2000-2015)	40
Διάγραμμα 2.16: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	41
Διάγραμμα 2.17: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα, κατά τύπο νηπιαγωγείου, σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)	41
Διάγραμμα 2.18: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά εθνικότητα (1999-2017)	53
Διάγραμμα 2.19: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (1999-2015)	54
Διάγραμμα 2.20: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά φύλο (1999-2015)	54
Διάγραμμα 2.21: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α' τάξης δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (2000-2017)	56
Διάγραμμα 2.22: Εξέλιξη συνολικού αριθμού δασκάλων (διδάσκοντες και μη διδάσκοντες) δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (2000-2014)	57
Διάγραμμα 2.23: Εξέλιξη ποσοστού μη διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου (2000-2014)	58
Διάγραμμα 2.24: Εξέλιξη: συνολικού αριθμού διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (2000-2014)	58
Διάγραμμα 2.25: Εξέλιξη αριθμού μαθητών και διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου (2000-2014)	59
Διάγραμμα 2.26: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου κατά φύλο (2000-2014)	59
Διάγραμμα 2.27: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά καθεστώς απασχόλησης (2000-2015)	60
Διάγραμμα 2.28: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά ειδικότητα (2000-2015)	60
Διάγραμμα 2.29: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο κατά τύπο σχολείου (2000-2014)	61
Διάγραμμα 2.30: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)	61
Διάγραμμα 2.31: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά τύπο σχολείου (2000-2014)	63
Διάγραμμα 2.32: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά φύλο (2000-2014)	64
Διάγραμμα 2.33: Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων κατά τύπο σχολικής μονάδας (2000-2014)	65
Διάγραμμα 2.34: Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων σε λειτουργία και μη λειτουργία (2000-2014)	65
Διάγραμμα 2.35: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημοτικό σχολείο ανά τύπο σχολικής μονάδας (2000-2014)	66
Διάγραμμα 3.1: Εξέλιξη αριθμού μαθητών στα γυμνάσια κατά εθνικότητα (2001-2014)	78
Διάγραμμα 3.2: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γυμνασίου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	79
Διάγραμμα 3.3: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γυμνασίου κατά φύλο (2001-2014)	79
Διάγραμμα 3.4: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γυμνασίου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	81
Διάγραμμα 3.5: Εξέλιξη ποσοστού μαθητών Γυμνασίου κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2014)	81
Διάγραμμα 3.6: Εξέλιξη ποσοστού παλινοστούτων μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2010)	82
Διάγραμμα 3.7: Εξέλιξη ποσοστού αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2015)	83
Διάγραμμα 3.8: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	84
Διάγραμμα 3.9: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά φύλο (2001-2014)	84
Διάγραμμα 3.10: Εξέλιξη αριθμού εκπαιδευτικών Γυμνασίου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	85
Διάγραμμα 3.11: Κατανομή εκπαιδευτικών Γυμνασίου κατά ειδικότητα και φύλο (2001-2013)	86
Διάγραμμα 3.12: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	88
Διάγραμμα 3.13: Δείκτης μαθητών ανά εκπαιδευτικό στο Γυμνάσιο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, ΕΕ και G-20 (2001-2014)	89
Διάγραμμα 3.14: Εξέλιξη αριθμού λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	91
Διάγραμμα 3.15: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά ειδικότητα (2001-2014)	92
Διάγραμμα 3.16: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά φύλο (2001-2014)	92

Διάγραμμα 3.17: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	93
Διάγραμμα 3.18: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γυμνασίου κατά τύπο σχολείου (1999-2015)	94
Διάγραμμα 3.19: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γυμνασίου κατά ωράριο σχολείου (1999-2015)...	94
Διάγραμμα 3.20: Μαθητές ανά σχολική μονάδα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	95
Διάγραμμα 3.21: Μαθητές ανά σχολική μονάδα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ανά χώρα μέλος του ΟΟΣΑ το έτος 2009	96
Διάγραμμα 3.22: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γυμνασίου σε λειτουργία κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	97
Διάγραμμα 3.23: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γυμνασίου σε λειτουργία κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	98
Διάγραμμα 3.24: Μαθητές ανά τμήμα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	98
Διάγραμμα 3.25: Μαθητές ανά τμήμα στα Γυμνάσια σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014).....	99
Διάγραμμα 3.26: Εξέλιξη αριθμού μαθητών στα γυμνάσια κατά εθνικότητα (2001-2014).....	118
Διάγραμμα 3.27: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2015).....	119
Διάγραμμα 3.28: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο (2001-2015).....	120
Διάγραμμα 3.29: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2015).....	121
Διάγραμμα 3.30: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου και Γ΄ τάξης Γυμνασίου και διαφοράς αυτών των μεγεθών (2002-2015).....	122
Διάγραμμα 3.31: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2015)	123
Διάγραμμα 3.32: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και απόντων εκπαιδευτικών Γενικού Λυκείου (2001-2014)	123
Διάγραμμα 3.33: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά φύλο (2001-2015)	124
Διάγραμμα 3.34: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014) .	125
Διάγραμμα 3.35: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2014).....	126
Διάγραμμα 3.36: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δημοσίου Γενικού Λυκείου κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)	127
Διάγραμμα 3.37: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα (2001-2015).....	128
Διάγραμμα 3.38: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	129
Διάγραμμα 3.39: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)	130
Διάγραμμα 3.40: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014).....	131
Διάγραμμα 3.41: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά φύλο (2001-2014) .	132
Διάγραμμα 3.42 Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014).....	132
Διάγραμμα 3.43: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα (2001-2014).....	133
Διάγραμμα 3.44: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	135
Διάγραμμα 3.45: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	135
Διάγραμμα 3.46: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014).....	136
Διάγραμμα 3.47: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	138
Διάγραμμα 3.48: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	139
Διάγραμμα 3.49: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	139
Διάγραμμα 3.50: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά εθνικότητα (2001-2015)	160

Διάγραμμα 3.51: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)	163
Διάγραμμα 3.52: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο (2001-2015)	163
Διάγραμμα 3.53: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2015)	164
Διάγραμμα 3.54: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου, Α΄ τάξης σχολείου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Γ΄ τάξης Γυμνασίου (2002-2015)	165
Διάγραμμα 3.55: Εξέλιξη ποσοστού μαθητών Τ.Ε.Ε, ΕΠΑ.Λ. και ΕΠΑ.Σ. (2002-2015)	165
Διάγραμμα 3.56: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)	169
Διάγραμμα 3.57: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο (2001-2015)	169
Διάγραμμα 3.58: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2007 και 2015)	170
Διάγραμμα 3.59: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2015)	171
Διάγραμμα 3.60: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)	172
Διάγραμμα 3.61: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (2001-2007)	173
Διάγραμμα 3.62: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)	174
Διάγραμμα 3.63: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)	175
Διάγραμμα 3.64: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)	177
Διάγραμμα 3.65: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο (2001-2015)	177
Διάγραμμα 3.66: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	178
Διάγραμμα 3.67: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (2001-2015)	178
Διάγραμμα 3.68: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	179
Διάγραμμα 3.69: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	180
Διάγραμμα 3.70: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	181
Διάγραμμα 3.71: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημόσια σχολική μονάδα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Αγγλία (1947-2018)	182
Διάγραμμα 3.72: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	184
Διάγραμμα 3.73: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)	184
Διάγραμμα 3.74: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	185
Διάγραμμα 4.1: Εξέλιξη γεννήσεων στην Ελλάδα (1984-2017)	203
Διάγραμμα 4.2: Κατανομή αριθμού εκπαιδευτικών κατά ηλικία (2015-2017)	207
Διάγραμμα 4.3: Εξέλιξη του αριθμού νηπίων στο Νηπιαγωγείο (2000-2035)	209
Διάγραμμα 4.4: Εξέλιξη του αριθμού μαθητών δημοτικού (2000-2035)	212
Διάγραμμα 4.5: Εξέλιξη του αριθμού μαθητών στο Γυμνάσιο (2000-2035)	215
Διάγραμμα 4.6: Εξέλιξη του βασικού αριθμού μαθητών γενικού λυκείου την περίοδο 2000-2035	217

Διάγραμμα 4.7: Εξέλιξη βασικών μεγεθών επαγγελματικής εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035	221
Διάγραμμα 4.8: Εξέλιξη του αριθμού μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (2000-2035).....	223
Διάγραμμα 4.9: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Γενικού Λυκείου και φοιτητών Α' εξαμήνου πανεπιστημίου την περίοδο 2002-2035 και διαφορά αυτών	Error! Bookmark not defined.
Διάγραμμα 4.10: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και απόφοιτοι νηπιαγωγοί και δάσκαλοι (2015-2035)	243
Διάγραμμα 4.11: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα γυμνάσια (2015-2035).....	244
Διάγραμμα 4.12: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα γενικά λύκεια (2015-2035)	245
Διάγραμμα 4.13: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους νηπιαγωγούς και δασκάλους (2015-2035).....	255
Διάγραμμα 4.14: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα γυμνάσια (2015-2035).....	256
Διάγραμμα 4.15: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα λύκεια (2015-2035).....	257

Πίνακες

Πίνακας 2.1: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών νηπίων κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2011-2017)	29
Πίνακας 2.2: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά περιφέρεια (2000-2015)	34
Πίνακας 2.3: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά περιφέρεια (2000-2014)	39
Πίνακας 2.4: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα κατά περιφέρεια (2000-2015).....	42
Πίνακας 2.5: Εξέλιξη αριθμού νηπίων κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)	46
Πίνακας 2.6: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγών (διδασκόντων και μη διδασκόντων) κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)	46
Πίνακας 2.7: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων νηπιαγωγών κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	47
Πίνακας 2.8: Εξέλιξη αριθμού μη διδασκόντων νηπιαγωγών κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	47
Πίνακας 2.9: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015) .	48
Πίνακας 2.10: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)	48
Πίνακας 2.11: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	49
Πίνακας 2.12: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγείων (λειτουργούντα και μη λειτουργούντα) κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)	49
Πίνακας 2.13: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)	50
Πίνακας 2.14: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων νηπιαγωγείων σε λειτουργία κατά τύπο και ωράριο νηπιαγωγείου (2000-2015)	50
Πίνακας 2.15: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)	51
Πίνακας 2.16: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα, κατά τύπο νηπιαγωγείου, σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015).....	51
Πίνακας 2.17: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών νηπίων κατά φύλο και τύπο δημοτικού (2000-2017)	55
Πίνακας 2.18: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο κατά περιφέρεια (2000-2015).....	62
Πίνακας 2.19: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημοτικό σχολείο σε λειτουργία, ανά περιφέρεια (2000-2014)	67

Πίνακας 2.20: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά φύλο και τύπο σχολείου (1999-2017)	72
Πίνακας 2.21: Εξέλιξη αριθμού μαθητών 'Α τάξης δημοτικού σχολείου κατά φύλο και τύπο σχολείου (1999-2017)	72
Πίνακας 2.22: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και μη διδασκόντων δασκάλων δημοτικού κατά φύλο και τύπο σχολείου (2000-2015)	73
Πίνακας 2.23: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά καθεστώς απασχόλησης (2000-2015)	73
Πίνακας 2.24: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά ειδικότητα (2000-2015)	74
Πίνακας 2.25: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο κατά τύπο σχολείου (2000-2014)	74
Πίνακας 2.26: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)	75
Πίνακας 2.27: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά φύλο και τύπο σχολείου (2000-2014)	75
Πίνακας 2.28: Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων σε λειτουργία και μη λειτουργία κατά τύπο σχολείου	76
Πίνακας 2.29: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημοτικό σχολείο ανά τύπο σχολικής μονάδας (2000-2014)	76
Πίνακας 3.1: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου κατά φύλο και τύπο σχολείου (2000-2017)	80
Πίνακας 3.2: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου ωράριο σχολείου (2000-2013)	82
Πίνακας 3.3: Κατανομή εκπαιδευτικών Γυμνασίου κατά θέση, καθεστώς απασχόλησης και φύλο (2001-2014)	87
Πίνακας 3.4: Δείκτης μαθητών ανά εκπαιδευτικό στο Γυμνάσιο, κατά περιφέρεια (2001-2014)	90
Πίνακας 3.5: Δείκτης μαθητών ανά σχολική μονάδα στο Γυμνάσιο, κατά περιφέρεια (2001-2014)	96
Πίνακας 3.6: Δείκτης μαθητών ανά τμήμα στο Γυμνάσιο, κατά περιφέρεια (2001-2014)	100
Πίνακας 3.7: Εξέλιξη αριθμού μαθητών γυμνασίου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	105
Πίνακας 3.8: Εξέλιξη αριθμού μαθητών γυμνασίου κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	105
Πίνακας 3.9: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2010)	106
Πίνακας 3.10: Εξέλιξη αριθμού αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2015)	107
Πίνακας 3.11: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2015)	106
Πίνακας 3.12: Εξέλιξη συνολικού αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά ειδικότητα (2001-2013)	108
Πίνακας 3.13: Εξέλιξη αριθμού ανδρών διδασκόντων Γυμνασίου κατά ειδικότητα (2001-2013)	109
Πίνακας 3.14: Εξέλιξη αριθμού γυναικών διδασκόντων Γυμνασίου κατά ειδικότητα (2001-2013)	110
Πίνακας 3.15: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	111
Πίνακας 3.16: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό στο Γυμνάσιο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)	111
Πίνακας 3.17: Εξέλιξη αριθμού λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)	112
Πίνακας 3.18: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά ειδικότητα (2001-2014)	112
Πίνακας 3.19: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων κατά τύπο και ωράριο σχολείων (1999-2015)	113
Πίνακας 3.20: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	113
Πίνακας 3.21: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γυμνασίου κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)	114
Πίνακας 3.22: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	114
Πίνακας 3.23: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στο σύνολο των Γυμνασίων κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	115
Πίνακας 3.24: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στο δημόσιο Γυμνάσιο κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	115

Πίνακας 3.25: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στο δημόσιο Γυμνάσιο κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	116
Πίνακας 3.26: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο και ωράριο Γενικού Λυκείου (2001-2017)	119
Πίνακας 3.27: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου κατά περιφέρεια (2001-2014)	131
Πίνακας 3.28: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα Γενικού Λυκείου κατά περιφέρεια (2001-2015)	137
Πίνακας 3.29: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα Γενικού Λυκείου κατά περιφέρεια (2001-2014)	140
Πίνακας 3.30: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	147
Πίνακας 3.31: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	148
Πίνακας 3.32: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γ' Γυμνασίου και Α' τάξης Γενικού Λυκείου (2002-2015)	149
Πίνακας 3.33: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2016)	149
Πίνακας 3.34: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2014)	150
Πίνακας 3.35: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δημοσίου Γενικού Λυκείου κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)	150
Πίνακας 3.36: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα-Σύνολο (2001-2015)	151
Πίνακας 3.37: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα-Άνδρες (2001-2015)	152
Πίνακας 3.38: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα-Γυναίκες (2001-2015)	153
Πίνακας 3.39: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	154
Πίνακας 3.40: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)	155
Πίνακας 3.41: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)	155
Πίνακας 3.42: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα (2001-2014)	156
Πίνακας 3.43: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γενικού Λυκείου κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)	156
Πίνακας 3.44: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	157
Πίνακας 3.45: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γενικού Λυκείου κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)	157
Πίνακας 3.46: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	158
Πίνακας 3.47: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	161
Πίνακας 3.48: Εξέλιξη αριθμού και ποσοστού αποφοίτων μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	166
Πίνακας 3.49: Εξέλιξη ποσοστού μαθητών που εγγράφηκαν στην ανώτερη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των μαθητών που εγγράφηκαν στην ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2003-2016)	167
Πίνακας 3.50: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περιφέρεια (2001-2015)	176
Πίνακας 3.51: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περιφέρεια (2001-2015)	182
Πίνακας 3.52: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περιφέρεια (2001-2013)	186

Πίνακας 3.53: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	192
Πίνακας 3.54: Εξέλιξη αριθμού παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2017).....	192
Πίνακας 3.55: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γ΄ Γυμνασίου, Α΄ τάξης Γενικού Λυκείου και Α΄ τάξης σχολείο δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (2002-2015).....	193
Πίνακας 3.56: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά σχολείο (2002-2015)	193
Πίνακας 3.57: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	194
Πίνακας 3.58: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2015)	194
Πίνακας 3.59: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2015).....	195
Πίνακας 3.60: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)	195
Πίνακας 3.61: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα-Σύνολο (2001-2007).....	196
Πίνακας 3.62: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα-Ανδρες (2001-2007).....	197
Πίνακας 3.63: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα-Γυναίκες (2001-2007)	198
Πίνακας 3.64: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015).....	198
Πίνακας 3.65: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)	199
Πίνακας 3.66: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2015)	199
Πίνακας 3.67: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (2001-2015)	200
Πίνακας 3.68: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	200
Πίνακας 3.69: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014).....	201
Πίνακας 3.70: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)	201
Πίνακας 3.71: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)	202
Πίνακας 4.1: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο νηπιαγωγείο την περίοδο 2000-2035	211
Πίνακας 4.2: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο δημοτικό την περίοδο 2000-2035	213
Πίνακας 4.3: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο γυμνάσιο την περίοδο 2000-2035.....	216
Πίνακας 4.4: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο γενικό λύκειο την περίοδο 2000-2035	219
Πίνακας 4.5: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στην επαγγελματική εκπαίδευση την περίοδο 2000-2035	222
Πίνακας 4.6 Εξέλιξη των λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035	224
Πίνακας 4.7: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035.....	226
Πίνακας 4.8: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Γενικού Λυκείου και φοιτητών Α΄ εξαμήνου πανεπιστημίου την περίοδο 2001-2035	Error! Bookmark not defined.

Πίνακας 4.9: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων νηπιαγωγείων (2000-2035)	230
Πίνακας 4.10: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων δημοτικών (2000-2035)	233
Πίνακας 4.11: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων γυμνασίων (2000-2035)	234
Πίνακας 4.12: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων γενικών λυκείων (2000-2035)	236
Πίνακας 4.13: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης (2000-2035)	238
Πίνακας 4.14: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035	240
Πίνακας 4.15: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και τμημάτων στα νηπιαγωγεία την περίοδο 2000-2035	247
Πίνακας 4.16: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και τμημάτων στα δημοτικά την περίοδο 2000-2035	249
Πίνακας 4.17: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και τμημάτων στα γυμνάσια την περίοδο 2000-2035	250
Πίνακας 4.18: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων στα λύκεια την περίοδο 2000-2035	252
Πίνακας 4.19: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων στην επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση την περίοδο 2000-2035	253
Πίνακας 4.20: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035	254
Πίνακας 4.21: Προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 1-18 ετών στην Ελλάδα την περίοδο 2015-2035	259
Πίνακας 4.22: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού των διδασκόντων κατά ειδικότητα στα γυμνάσια την περίοδο 2015-2035	260
Πίνακας 4.23: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού αποφοίτων πανεπιστημίου κατά ειδικότητα την περίοδο 2015-2035 (γυμνάσια)	260
Πίνακας 4.24: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού των διδασκόντων κατά ειδικότητα στα λύκεια την περίοδο 2015-2035	261
Πίνακας 4.25: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού αποφοίτων πανεπιστημίου κατά ειδικότητα την περίοδο 2015-2035 (λύκεια)	261

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα μελέτη διερευνά τις επιπτώσεις της κρίσης που ξέσπασε το 2009 και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Ειδικότερα, η μελέτη αναλύει την εξέλιξη των βασικών μεγεθών λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, πριν και μετά την έναρξη της κρίσης, καθώς και τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών και της μείωσης του μαθητικού πληθυσμού στη μελλοντική προοπτική και εξέλιξη της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Για τη καλύτερη κατανόηση των μελλοντικών επιπτώσεων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η εκπαίδευση, η μελέτη διαμόρφωσε και αναλύει διαφορετικά σενάρια μελλοντικής εξέλιξης του εκπαιδευτικού συστήματος, ανάλογα με τις παρεμβάσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής τα προσεχή χρόνια (αδράνεια, προσαρμογή ή ευρωπαϊκή σύγκλιση).

Οι επιπτώσεις της κρίσης

Τα σημαντικότερα ευρήματα και συμπεράσματα της μελέτης περιλαμβάνουν τα εξής:

Στο πλαίσιο της ευρύτερης δημοσιονομικής επέκτασης που σημειώθηκε την περίοδο πριν το ξέσπασμα της κρίσης, ο αριθμός των εκπαιδευτικών στην δημόσια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυξήθηκε σημαντικά από 145 χιλ. το 2000 σε 180 χιλ. το 2010 (+24,3%). Στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε την έναρξη της κρίσης, ο αριθμός των εκπαιδευτικών σημείωσε σημαντική μείωση από 180 χιλ. το 2010 σε 152 χιλ. το 2017 (-15,6%).

Οι αυξομειώσεις του αριθμού των εκπαιδευτικών που σημειώθηκαν πριν και μετά την έναρξη της κρίσης, μετέβαλαν σημαντικά τις αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών στο σύνολο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, πριν από την κρίση, η αναλογία εκπαιδευτικών-μαθητών από 1:10,6 (2000) μειώθηκε σε 1:8,2 (2009). Μετά την έναρξη της κρίσης, οι αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών αυξήθηκαν εκ νέου σε 1:9,5 (2017).

Παρά την έκταση της δημοσιονομικής προσαρμογής που εφαρμόστηκε από το 2010 και έπειτα, οι αναλογίες εκπαιδευτικών μαθητών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση παραμένουν στην Ελλάδα μικρότερες από το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ. Επιπλέον, οι αναλογίες αυτές είναι μικρότερες από το μέσο όρο των άλλων ευρωπαϊκών χωρών είτε στις κεντρικές περιφέρειες της χώρας (Αττική, Κεντρική Μακεδονία), όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του μαθητικού πληθυσμού, είτε στις περισσότερο απομακρυσμένες περιοχές με μικρότερο πληθυσμό και γεωγραφικές ιδιαιτερότητες (π.χ. δυσπρόσιτα σχολεία νησιωτικών ή ορεινών περιοχών).

Συνεπώς, οι ελλείψεις και τα κενά εκπαιδευτικών που παρουσιάζονται κάθε χρόνο στα ελληνικά σχολεία, οφείλονται περισσότερο σε διαχειριστικές αδυναμίες της κεντρικής διοίκησης στην αξιοποίηση και διαχείριση του προσωπικού της εκπαίδευσης, καθώς και του δικτύου σχολικών υποδομών και του σχολικού προγράμματος.

Ύστερα από την έναρξη της κρίσης και ως αποτέλεσμα της διακοπής των προσλήψεων, η αναλογία μονίμων/αναπληρωτών εκπαιδευτικών μεταβλήθηκε σημαντικά. Στο δημοτικό σχολείο από 7% το 2004 και 6,6% το 2008 σε 18,7% το 2015, στο Λύκειο το ποσοστό των αναπληρωτών από 3,1% το 2002 και 3,6% το 2009 ανήλθε σε 6,8% το 2015, ενώ στην Επαγγελματική Εκπαίδευση από 7,4% το 2002 και 4,8% το 2009 ανήλθε σε 8,9 το 2015.

Ο αριθμός των σχολικών μονάδων, έβαινε μειούμενος με αργό ρυθμό την περίοδο πριν από την κρίση (-1,1%, από 15.714 το 2000 σε 15.547 το 2009) και επιταχύνθηκε έτσι ώστε το 2015 μειώθηκε σε 13.870 (μείωση 10,8%) στο πλαίσιο του εξορθολογισμού και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε την έναρξη της κρίσης.

Η κρίση είχε σημαντικές επιπτώσεις και στην ιδιωτική εκπαίδευση, καθώς ο αριθμός των μαθητών από 94,2 χιλ. το 2000 και 93,4 χιλ. το 2009 μειώθηκαν σε 70,7 χιλ. το 2015 (-24,9% σε σχέση με το 2000). Οι εκπαιδευτικοί από 9,0 χιλ. το 2000 και 8,9 το 2009 μειώθηκαν σε 8,3 χιλ. το 2014 (-8,4% σε σχέση με το 2000).

Συνοψίζοντας, η μελέτη έδειξε ότι παρά την έκταση της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε το ξέσπασμα της κρίσης και τη μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών, και των σχολικών μονάδων, η διαχείριση και αξιοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού και του δικτύου σχολικών υποδομών του εκπαιδευτικού συστήματος στο πλαίσιο της κεντρικής διοίκησης του κράτους, υστερεί έναντι των άλλων χωρών της ΕΕ και του ΟΟΣΑ.

Η σημαντικότερη όμως επίπτωση της κρίσης στη λειτουργία της εκπαίδευσης, που διαπίστωσε η παρούσα μελέτη, αφορά στη μείωση του συνολικού μαθητικού πληθυσμού που σημειώθηκε μετά την έναρξη της κρίσης καθώς από 1,53 εκ το 2000 μειώθηκε σε 1,49 εκ το 2009 (-3,1%) και 1,44 εκ το 2016 (-5,9% συγκριτικά με το 2000). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται:

α) στην εξωτερική μετανάστευση οικογενειών κυρίως αλλοδαπών μετά την έναρξη της κρίσης, καθώς μεταξύ 2011 και 2015 ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών μειώθηκε κατά 55,9% (από τους 159,5 χιλ. στους 70,3 χιλ.)

β) στην μείωση των γεννήσεων που σημειώθηκε από το 2010 και εντάθηκε από το 2012 και μετά (με εξαίρεση το 2016, όταν σημειώθηκε αύξηση σε σχέση με το 2015). Η μείωση των γεννήσεων μετά την έναρξη της κρίσης κατά σχεδόν 30%, από 118,3 χιλ. το 2008 σε 88,5 χιλ. το 2017, άρχισε να αποτυπώνεται στον αριθμό των νηπίων στο νηπιαγωγείο (από 162 χιλ. το 2014 σε 155,2 χιλ. το 2015) και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου (από 107,2 το 2016 σε 101,9 το 2017).

Οι μεταβολές αυτές στο μαθητικό πληθυσμό, που αποτελούν έμμεσες και βαθύτερες επιπτώσεις της κρίσης στην εκπαίδευση, δεν έχουν ακόμα εκδηλωθεί και αποτυπωθεί πλήρως στη λειτουργία της εκπαίδευσης. Από τη μια, η μείωση του αριθμού των μαθητών που οφείλεται στην εξωτερική μετανάστευση έχει ήδη συντελεστεί, χωρίς όμως να είναι βέβαιο ότι έχει σταματήσει και ολοκληρωθεί. Από την άλλη, η μείωση του αριθμού των μαθητών, που οφείλεται στη μείωση των γεννήσεων μετά την έναρξη της κρίσης, έχει μόλις πρόσφατα αρχίσει να αποτυπώνεται στη λειτουργία της εκπαίδευσης. Οι επιπτώσεις της μείωσης των γεννήσεων, που

έχει σημειωθεί από το 2010 και έπειτα, και συνεχίζεται μέχρι και το 2017 αναμένεται να εκδηλωθούν σταδιακά και εντονότερα τα προσεχή χρόνια και να μεταβάλλουν ριζικά το συνολικό τοπίο του εκπαιδευτικού συστήματος.

Τα σενάρια μελλοντικής εξέλιξης

Τα εναλλακτικά σενάρια μελλοντικής προοπτικής που διαμόρφωσε η παρούσα μελέτη για να αναδείξει πληρέστερα τις επιπτώσεις της κρίσης (αδράνεια, προσαρμογή, ευρωπαϊκή σύγκλιση) δείχνουν ότι, αν στο μεταξύ δεν υπάρξουν ριζικές αλλαγές (τέτοιες ώστε να έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση των γεννήσεων ή την μαζική επιστροφή Ελλήνων και την εισροή μεταναστών από άλλες χώρες στην Ελλάδα τα προσεχή χρόνια), ο συνολικός αριθμός των μαθητών από 1,48 εκ το 2008 θα μειωθεί σε 1,05 εκ περίπου (29,2% ή 423,3 χιλ. λιγότεροι μαθητές) μέχρι το 2035 (όταν δηλαδή θα έχει ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα και η πιο πρόσφατη μείωση γεννήσεων που σημειώθηκε το 2017).

Οι επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών που σημειώθηκαν μετά την έναρξη της κρίσης έχουν ήδη αποτυπωθεί στο Νηπιαγωγείο (2014) και το Δημοτικό σχολείο (2016), ενώ θα αρχίσουν να αποτυπώνονται στη λειτουργία του Γυμνασίου από το 2022, στα Γενικά και τα Επαγγελματικά Λύκεια από το 2025 και την τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2027 και έπειτα.

Ανάλογα και με την κατεύθυνση και τις επιλογές της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής για τη διαχείριση του εκπαιδευτικού προσωπικού, του δικτύου σχολικών υποδομών και του σχολικού προγράμματος που θα εφαρμοστεί τα προσεχή χρόνια (αδράνεια, προσαρμογή, ευρωπαϊκή σύγκλιση), στο πλαίσιο της παραπάνω προοπτικής μείωσης του μαθητικού πληθυσμού:

α) ο αριθμός των σχολικών μονάδων ενδέχεται να μειωθεί έως 10,7 χιλ. το 2035 από 15,5 χιλ. 2008 (μείωση κατά 30,8% ή 4,8 χιλ. σχολικές μονάδες),

β) ο αριθμός των εκπαιδευτικών από 180,3 χιλ. το 2009 ενδέχεται να μειωθεί το 2035 σε 110,5 χιλ. (μείωση 38,7% στο σενάριο προσαρμογής) και σε 80,7 χιλ. (μείωση 55,2% στο σενάριο της ευρωπαϊκής σύγκλισης).

Η μείωση των μαθητών αναμένεται να επηρεάσει σταδιακά τις διαφορετικές ειδικότητες εκπαιδευτικών που απαιτούνται για τη λειτουργία των σχολείων, ξεκινώντας πρώτα (2018) από την ειδικότητα των Δασκάλων και των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων που διδάσκουν στα Δημοτικά σχολεία (Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, Φυσικής Αγωγής, Μουσικής, Καλλιτεχνικών, Πληροφορικής). Η προοπτική της σταδιακής επέκτασης της 2ετούς υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης (από το 2018) μετριάξει τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών και αναβάλει προσωρινά για το 2019 την έναρξη εκδήλωσής τους στον αριθμό των νηπίων και στις ανάγκες για νηπιαγωγούς. Από το 2022 όμως, οι επιπτώσεις αυτές θα αρχίσουν να εκδηλώνονται και στις υπόλοιπες ειδικότητες εκπαιδευτικών μέσης εκπαίδευσης, και θα εντείνονται τα επόμενα χρόνια καθώς ο αριθμός των μαθητών θα μειώνεται με αυξανόμενο ρυθμό. Η έκταση του πλεονάσματος εκπαιδευτικών, συνολικά και ανά ειδικότητα που ενδέχεται να δημιουργηθεί τα προσεχή χρόνια, λόγω των δημογραφικών μεταβολών θα εξαρτηθεί και από τον αριθμό και

την εξέλιξη των συνταξιοδοτήσεων/αποχωρήσεων εκπαιδευτικών καθώς και από την πολιτική προσλήψεων εκπαιδευτικών τα προσεχή χρόνια.

Η παρούσα μελέτη δείχνει πως, αν τα προσεχή χρόνια διατηρηθεί σταθερός ο σημερινός αριθμός εισακτέων στις σχολές/τμήματα ανώτατης εκπαίδευσης που συνδέονται, πρωτίστως, με την απασχόληση στον κλάδο της εκπαίδευσης, ο αριθμός αποφοίτων από σχολές/τμήματα εκπαιδευτικών ειδικοτήτων (π.χ. φιλόλογοι, μαθηματικοί, φυσικοί, θεολόγοι, δάσκαλοι, κ.λπ.) θα αποκλίνει σημαντικά από τις προβλεπόμενες ανάγκες σε εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων ειδικοτήτων.

Η μείωση των αναγκών σε εκπαιδευτικούς για τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, που προβλέπεται τα προσεχή χρόνια, θα έχει επίσης επιπτώσεις στη σύνδεση της ανώτατης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση, καθώς ο κλάδος της εκπαίδευσης (δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, φροντιστήρια κλπ.) απορροφά μεγάλο μέρος των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και ιδιαίτερα των αποφοίτων πανεπιστημίων. Όπως έδειξαν και οι πρόσφατες μελέτες του IOBE, από τη μια ο κλάδος της εκπαίδευσης απασχολεί το μεγαλύτερο μερίδιο των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και αναλογικά μεγαλύτερο από άλλες χώρες της Ε.Ε (IOBE, 2018). Από την άλλη, ο αριθμός των πτυχιούχων που αιτούνται θέση απασχόλησης ως αναπληρωτές στην εκπαίδευση ξεπερνά τις 100 χιλιάδες (IOBE, 2017).

Στην προοπτική αυτή, πέρα από τα ποσοστά ανεργίας, υποαπασχόλησης και ετεροαπασχόλησης των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης, που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα και την απόδοση της δημόσιας και ιδιωτικής επένδυσης στην εκπαίδευση, ενισχύεται επιπλέον η πιθανότητα συνέχισης της εξωτερικής μετανάστευσης και της “διαρροής εγκεφάλων” (brain-drain) από την Ελλάδα τα επόμενα χρόνια. Η προοπτική αυτή πέρα των άλλων οικονομικών επιπτώσεων που έχει, εντείνει περαιτέρω και το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας, καθώς αφορά σε εξωτερική μετανάστευση νέων σε αναπαραγωγική ηλικία.

Ακόμα, η προοπτική μείωσης του μαθητικού πληθυσμού που διαγράφεται με τα σημερινά δεδομένα θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην εισαγωγή μαθητών στην ανώτατη εκπαίδευση, καθώς οι απόφοιτοι Γενικού Λυκείου που διεκδικούν την εισαγωγή τους στην ανώτατη εκπαίδευση από 71,8 χιλ. (2008) θα μειωθούν σε 54,2 χιλ. το 2035 (-24,5% ή 17,6 χιλ. λιγότεροι), ενώ οι εισερχόμενοι στα πανεπιστήμια από 68 χιλ. θα μειωθούν σε 51,8 χιλ. το 2035 (-23,8% ή -16,2 χιλ.), αν διατηρηθεί η σημερινή αναλογία αποφοίτων-εισακτέων. Οι πρώτες επιπτώσεις στην εισαγωγή στην ανώτατη εκπαίδευση και στο πρώτο έτος των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης αναμένεται εκδηλωθούν από το 2027 και έπειτα. Αν οι αριθμός των πρωτοετών φοιτητών στην ανώτατη εκπαίδευση παραμείνει την περίοδο 2015-2035 στα επίπεδα του 2014 (75,2 χιλ.), η διαφορά του με τον αριθμό των τελειόφοιτων Γεν. Λυκείου μετά το 2026 διευρύνεται σημαντικά

Τέλος, οι δημογραφικές μεταβολές θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας, την οικονομία και την ανάπτυξη (επιχειρηματικότητα, επενδύσεις) λόγω της μειωμένης προσφοράς νέων αποφοίτων, προσόντων και δεξιοτήτων. Ειδικότερα, αν στο μεταξύ δεν υπάρξουν ριζικές

αλλαγές στις εκπαιδευτικές ροές και τις επιλογές των μαθητών, ο ήδη ισχνός συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες αριθμός των μαθητών της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης θα μειωθεί από 106,5 χιλ. το 2008 σε 80,5 χιλ. το 2035 (-26 χιλ. ή -24,4%), ενώ ο αριθμός των αποφοίτων κατ' έτος από 37,3 χιλ. το 2010 σε 24,1 χιλ. το 2035 (-5,3 χιλ. ή -18,1%). Οι επιπτώσεις αυτές θα ξεκινήσουν να εκδηλώνονται από το 2027 και θα εντείνονται τα επόμενα χρόνια, μέχρι τουλάχιστον το 2035. Από την άλλη, στην περίπτωση που ο αριθμός των μαθητών που επιλέγει την επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ο αριθμός των αποφοίτων Γενικού Λυκείου και των νεοεισερχόμενων στην ανώτατη εκπαίδευση θα μειωθεί αναλόγως, προκαλώντας μεγαλύτερη επίπτωση στην ανώτατη εκπαίδευση.

Η διπλή πρόκληση

Συνοψίζοντας, η μελέτη διαπίστωσε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα βρίσκεται μπροστά από δύο σημαντικές προκλήσεις.

Η πρόκληση της ευρωπαϊκής σύγκλισης: βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης του εκπαιδευτικού συστήματος

Όπως δείχνουν οι συγκριτικοί δείκτες με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ, παρά την πολυετή προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε το ξέσπασμα της κρίσης, τη μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών και την αύξηση της αναλογίας εκπαιδευτικών-μαθητών, που σημειώθηκε μετά το 2010, υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης της εκπαίδευσης και της δημόσιας και ιδιωτικής επένδυσης σε αυτήν.

Η σύγκλιση της αναλογίας εκπαιδευτικών-μαθητών σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα με εκείνες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ και η αντίστοιχη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης της δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης μπορούν να επιφέρουν σημαντικά οφέλη για το σύνολο της λειτουργίας και της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Αξίζει, άλλωστε, να επισημανθεί ότι η μεγάλη μείωση της αναλογίας εκπαιδευτικών και μαθητών που σημειώθηκε την περίοδο πριν από την κρίση, δεν οδήγησε σε βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών, όπως αποτυπώνεται στις διεθνείς συγκριτικές έρευνες της PISA του Ο.Ο.Σ.Α., τις μόνες διαθέσιμες με διαχρονικά συγκριτικά στοιχεία των επιδόσεων των μαθητών τη συγκεκριμένη περίοδο.

Οι αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών καθορίζονται, πρωτίστως, από α) τον αριθμό των μαθητών και των εκπαιδευτικών β) τον τρόπο διαχείρισης και αξιοποίησης του εκπαιδευτικού προσωπικού (ωράρια εργασίας και διδασκαλίας) γ) τον τρόπο διαχείρισης και αξιοποίησης του λοιπού διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού των σχολικών μονάδων και των υποστηρικτικών δομών, δ) τη διάρθρωση και διαχείριση του δικτύου σχολικών υποδομών (μέγεθος σχολικών μονάδων και σχολικών τάξεων/τμημάτων) και των υποστηρικτικών δομών, και ε) του προγράμματος λειτουργίας των σχολείων (ημερήσιο, ωρολόγιο και εβδομαδιαίο πρόγραμμα λειτουργίας, διεξαγωγής μαθημάτων, διαλειμμάτων και λοιπών δραστηριοτήτων).

Η δημογραφική πρόκληση: το σοκ της επερχόμενης συρρίκνωσης

Η μεγάλη μείωση των γεννήσεων που σημειώθηκε στην Ελλάδα, μετά το ξέσπασμα της κρίσης, είναι ζήτημα με διαφορετικές διαστάσεις και επιπτώσεις. Η παρούσα μελέτη εστίασε στις επιπτώσεις της δημογραφικής μεταβολής στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος και έδειξε ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η εκπαίδευση, λόγω των δημογραφικών μεταβολών που επέφερε η κρίση, είναι μεγάλες. Αν δεν σημειωθούν ριζικές αλλαγές, τέτοιες που να μεταβάλλουν ριζικά τα σημερινά δημογραφικά δεδομένα, η μείωση των γεννήσεων που έχει ήδη σημειωθεί αναμένεται να οδηγήσει σταδιακά σε μεγάλη συρρίκνωση του εκπαιδευτικού συστήματος και του εθνικού σχολικού δικτύου, με σημαντικές επιπτώσεις ιδιαίτερα σε απομακρυσμένες περιοχές, εντείνοντας τις περιφερειακές ανισότητες. Όπως δείχνει η παρούσα μελέτη η επερχόμενη συρρίκνωση μπορεί να ανέλθει μέχρι και στο 1/3 του αριθμού των μαθητών και του δικτύου των σχολικών μονάδων τα προσεχή 15 περίπου χρόνια, με ανάλογες επιπτώσεις για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό.

Η διαδικασία της συρρίκνωσης έχει ήδη ξεκινήσει, καθώς πέραν των επιπτώσεων της εξωτερικής μετανάστευσης που έχει ήδη σημειωθεί στον μαθητικό πληθυσμό, οι επιπτώσεις της δημογραφικής μεταβολής έχουν ήδη αρχίσει να αποτυπώνονται στα νηπιαγωγεία και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Τα προσεχή χρόνια, αναμένεται σταδιακά να ενταθούν, και να εκδηλωθούν στο σύνολο της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης και της ανώτατης εκπαίδευσης, των εισαγόμενων φοιτητών, εξελίξεις που μπορούν να έχουν επιπτώσεις και στο συνολικό μέγεθος και της διάρθρωσής της, καθώς και την απασχόληση των αποφοίτων της.

Οι επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών, αναμένεται να επεκταθούν και έξω από το εκπαιδευτικό σύστημα, στην αγορά εργασίας και την προσφορά δεξιοτήτων, καθώς και την απασχόληση και την ανάπτυξη της οικονομίας. Από τη μια, η προσφορά δεξιοτήτων θα μειωθεί, και ιδιαίτερα η ήδη ισχνή προσφορά εργασίας και δεξιοτήτων μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Από την άλλη, ο κλάδος της εκπαίδευσης που απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και, ιδιαίτερα, των πανεπιστημίων, αναμένεται επίσης να συρρικνωθεί αντίστοιχα. Σε μια τέτοια προοπτική, η ήδη σημαντική αναντιστοιχία της ανώτατης εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας θα ενταθεί, εξέλιξη που ενδέχεται να οδηγήσει σε συνέχιση της εξωτερικής μετανάστευσης νέων και νέα επιδείνωση των δημογραφικών δεδομένων της χώρας.

Η σημασία της πρόκλησης μπορεί να αναδειχθεί καλύτερα, αν ληφθεί υπόψη, από τη μια, η δυσκολία αναστροφής της τάσης των γεννήσεων, ιδιαίτερα εφόσον η μείωση οφείλεται και στην εξωτερική μετανάστευση Ελλήνων και αλλοδαπών, κατά κανόνα, σε αναπαραγωγική ηλικία. Από την άλλη, η διάρκεια της κρίσης και των ετών με μειωμένες γεννήσεις (ξεκίνησαν από το 2010 και συνεχίζονται και το 2017) ξεπερνούν τη διάρκεια φοίτησης σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια), που σημαίνει ότι κάθε μία από τις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης θα αντιμετωπίσει ξεχωριστά το σοκ της συρρίκνωσης της, λόγω της μείωσης του αριθμού συνολικού των μαθητών που φοιτούν σε αυτήν, ανεξαρτήτως των εξελίξεων στις υπόλοιπες βαθμίδες. Η έκταση και η διάρκεια των επιπτώσεων της συρρίκνωσης εξαρτάται από

την αποτελεσματικότητα των πολιτικών παρεμβάσεων που θα προωθηθούν το προσεχές διάστημα.

Τέλος, η μελέτη περιλαμβάνει προτάσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της διπλής πρόκλησης που αντιμετωπίζει η ελληνική εκπαίδευση και η κρατική εκπαιδευτική πολιτική.

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Εισαγωγή

Η παρούσα μελέτη εξετάζει τις επιπτώσεις της κρίσης και των δημογραφικών μεταβολών στα βασικά μεγέθη λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Η μελέτη εντάσσεται στη σειρά μελετών που έχει εκπονήσει πρόσφατα το IOBE. Οι μελέτες της σειράς αυτής εξετάζουν τις επιπτώσεις της κρίσης και αναλύουν τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό σύστημα.¹

Η κρίση που ξέσπασε το 2009, η δημοσιονομική προσαρμογή που ακολούθησε, η μεγάλη μείωση της απασχόλησης και των εισοδημάτων των νοικοκυριών, η διάρκεια της ύφεσης και η καθυστέρηση ανάκαμψης της απασχόλησης είχαν σημαντικές επιπτώσεις στα βασικά μεγέθη λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος.

Από τη μια, η μείωση της κρατικής χρηματοδότησης, ύστερα από μια περίοδο επέκτασής της, επέφερε την ανάγκη για εξορθολογισμό της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Από την άλλη, η μεγάλη μείωση της απασχόλησης και η αύξηση της ανεργίας που σημειώθηκαν, μετά το ξέσπασμα της κρίσης, οδήγησαν στην εξωτερική μετανάστευση α) αλλοδαπών που είχαν εγκατασταθεί στην Ελλάδα τις τελευταίες δύο δεκαετίες πριν από την έναρξη της κρίσης, μαζί με παιδιά τους που φοιτούσαν στα ελληνικά σχολεία, και β) Ελλήνων που μετανάστευσαν σε άλλες χώρες. Η μείωση των εισοδημάτων των νοικοκυριών, τέλος, είχε ως συνέπεια τη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης και τον περιορισμό της δυνατότητας φοίτησης σε ιδιωτικά σχολεία.

Οι παραπάνω επιπτώσεις που έχουν σημειωθεί στο σύνολο του πληθυσμού της χώρας και στον αριθμό των μαθητών έχουν ήδη επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι βαθύτερες όμως επιπτώσεις της κρίσης στην εκπαίδευση προέρχονται από τις δημογραφικές μεταβολές, και ιδιαίτερα τη μείωση των γεννήσεων που έχει σημειωθεί από το 2010 και έπειτα, και έχει αρχίσει να αποτυπώνεται στη λειτουργία της εκπαίδευσης. Οι βαθύτερες αυτές επιπτώσεις έχουν ήδη εισαχθεί στις πρώτες σχολικές τάξεις και αναμένεται να γίνουν ακόμα εντονότερες τα προσεχή χρόνια, καθώς η μείωση του αριθμού των μαθητών θα προχωρά στο σύνολο των τάξεων και βαθμίδων του εκπαιδευτικού συστήματος. Επιπλέον, οι μεταβολές αυτές δημιουργούν νέες σημαντικές προκλήσεις για τη μελλοντική λειτουργία, την αποτελεσματικότητα και την απόδοση της δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης καθώς και τη σύνδεσή του εκπαιδευτικού συστήματος με την αγορά εργασίας.

Η παρούσα μελέτη εστιάζει στη διερεύνηση και ανάλυση των επιπτώσεων της κρίσης και των δημογραφικών μεταβολών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Όπως, όμως, έδειξε και η πρόσφατη μελέτη του IOBE για τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι ο σημαντικότερος κλάδος απασχόλησης των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ιδιαίτερα, των αποφοίτων πανεπιστημίων². Για τούτο, η μελέτη διερευνά, επιπλέον, τις μεταβολές που σημειώνονται στις κατώτερες βαθμίδες

¹ Βλέπε IOBE (2017) Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα. Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις IOBE (2018) Εκπαίδευση και αγορά εργασίας στην Ελλάδα. Επιπτώσεις της κρίσης και προκλήσεις.

² Όπ. π. IOBE (2018).

της εκπαίδευσης και τις μελλοντικές επιπτώσεις τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στη σύνδεσή της με την αγορά εργασίας.

1.2 Σκοπός και στόχοι της μελέτης

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι διπλός: Από τη μια, η μελέτη εξετάζει την εξέλιξη και αναλύει τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί στα βασικά μεγέθη λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος την περίοδο πριν και μετά την έναρξη της κρίσης που ξέσπασε το 2009. Από την άλλη, η μελέτη αναλύει τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών που έχουν σημειωθεί μετά την έναρξη της κρίσης στη μελλοντική προοπτική και εξέλιξη των βασικών μεγεθών λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Ειδικότερα, οι στόχοι της μελέτης είναι:

- α. να διερευνήσει την εξέλιξη και να αναλύσει τις επιπτώσεις της κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε στα βασικά μεγέθη λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (μαθητές, εκπαιδευτικοί, σχολικές μονάδες και τμήματα),
- β. να εξετάσει την έκταση και τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών (εξωτερική μετανάστευση, μείωση γεννήσεων) που έχουν σημειωθεί μετά την έναρξη της κρίσης και της μείωσης του μαθητικού πληθυσμού στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος,
- γ. να αναλύσει τις μελλοντικές επιπτώσεις και προοπτικές των δημογραφικών μεταβολών και της μείωσης του μαθητικού πληθυσμού στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος,
- δ. να διερευνήσει τις επιπτώσεις της εξέλιξης του μαθητικού πληθυσμού και τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό στη σύνδεση της ανώτατης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας,
- ε. να αναλύσει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ελληνική εκπαίδευση τα προσεχή χρόνια και να διατυπώσει προτάσεις πολιτικής για την αντιμετώπισή τους.

Η διερεύνηση και ανάλυση της εξέλιξης και των μεταβολών που έχουν σημειωθεί πριν και μετά την έναρξη της κρίσης, σε συνδυασμό με τη διερεύνηση των μελλοντικών επιπτώσεων και προοπτικών επιτρέπουν να αναδειχθούν καλύτερα και πληρέστερα οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κρίσης στην εκπαίδευση.

1.3 Δεδομένα

Για την επίτευξη του σκοπού και των στόχων της η παρούσα μελέτη εξετάζει και αναλύει διαθέσιμα δεδομένα που αφορούν, πρωτίστως, στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα για την περίοδο που καλύπτει τα σχολικά έτη 1999-2000 έως 2017-2018. Η χρονική περίοδος αυτή επιλέχθηκε ώστε να επιτρέψει να αποτυπωθούν και καταγραφούν η εξέλιξη, οι τάσεις και οι μεταβολές που σημειώθηκαν στην λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος πριν και μετά την έναρξη της κρίσης. Ιδιαίτερη όμως έμφαση δίνεται στην περίοδο που εκδηλώθηκε και εντάθηκε η οικονομική κρίση στη χώρα μας, δηλαδή την περίοδο μετά το 2009 και μέχρι τα πρόσφατα έτη (2014-2017) για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Τα δεδομένα που αφορούν την περίοδο από το σχολικό έτος 1999-2000 μέχρι και το σχολικό έτος 2015-2016 συγκεντρώθηκαν από τη βάση δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ. Παράλληλα, οι αρμόδιοι λειτουργοί του Myschool³ μας παραχώρησαν αναλυτικά στοιχεία για τις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης για την περίοδο που καλύπτει τα σχολικά έτη 2015-2016 μέχρι και το σχολικό έτος 2017-2018, τα οποία – όπου ήταν εφικτό⁴ – συμπλήρωσαν τις χρονοσειρές της ΕΛΣΤΑΤ.

Για τις διεθνείς συγκρίσεις των μεγεθών λειτουργίας της ελληνικής εκπαίδευσης αναλύονται στοιχεία από διεθνείς οργανισμούς (Ο.Ο.Σ.Α., Ε.Ε., UNESCO). Για τις εγγραφές και τους αποφοίτους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και τις αιτήσεις αναπληρωτών εκπαιδευτικών αξιοποιούνται και αναλύονται στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. και του Υπουργείου Παιδείας αντίστοιχα, που συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν στο πλαίσιο των πρόσφατων μελετών του ΙΟΒΕ.

Τέλος, για τις μελλοντικές προβλέψεις του μαθητικού πληθυσμού αναλύονται οι προβλέψεις της ΕΛΣΤΑΤ-EUROSTAT.

1.4 Δομή της μελέτης

Η μελέτη αρθρώνεται σε κεφάλαια, ακολουθώντας τη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος και τη διάκριση του σε τρία επίπεδα: την Πρωτοβάθμια, τη Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, στο επόμενο κεφάλαιο αναλύεται η εξέλιξη των βασικών στοιχείων λειτουργίας της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που περιλαμβάνει τα Νηπιαγωγεία και τα Δημοτικά Σχολεία. Το Κεφάλαιο 3 αναλύει την εξέλιξη της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που αποτελείται από τα Γυμνάσια, τα Γενικά Λύκεια, τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.). Το Κεφάλαιο 4 της μελέτης διερευνά τις μελλοντικές προοπτικές της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Τέλος, το Κεφάλαιο 5 περιλαμβάνει τα συμπεράσματα της μελέτης, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το εκπαιδευτικό σύστημα και προτάσεις πολιτικής.

---

³ Το Myschool είναι ένα ενιαίο πληροφοριακό σύστημα με στόχο τη μηχανογραφική υποστήριξη των σχολικών μονάδων και των διοικητικών δομών της εκπαίδευσης στην Ελληνική επικράτεια.

⁴ Σε αρκετές περιπτώσεις υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα στοιχεία που δίνει η ΕΛΣΤΑΤ για ένα συγκεκριμένο μέγεθος, ένα συγκεκριμένο σχολικό έτος (π.χ. 2015-2016) και στα αντίστοιχα στοιχεία που προέρχονται από το Myschool για το ίδιο σχολικό έτος. Σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο η ανάλυση περιορίζεται στα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, που αποτελούν τη βάση της ανάλυσης της παρούσας μελέτης. Αν οι διαφοροποιήσεις δεν είναι σημαντικές, τότε η χρονοσειρά της ΕΛΣΤΑΤ συμπληρώνεται με την αντίστοιχη χρονοσειρά δεδομένων του Myschool.

2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.1 Εισαγωγή

Το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα αποτελείται από τρία διαδοχικά επίπεδα εκπαίδευσης, την Πρωτοβάθμια, τη Δευτεροβάθμια και την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση περιλαμβάνει τα Νηπιαγωγεία και τα Δημοτικά Σχολεία, και η Δευτεροβάθμια τα Γυμνάσια, τα Γενικά Λύκεια, τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ) και τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ). Η Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελείται από ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές και τα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης στα οποία περιλαμβάνονται τα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.). Στις δύο πρώτες βαθμίδες εκπαίδευσης οι σχολικές μονάδες είναι κρατικές και ιδιωτικές, ενώ τα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα είναι αποκλειστικά κρατικά. Ωστόσο, όλοι οι τύποι σχολείων (κρατικά και ιδιωτικά) των δύο πρώτων βαθμίδων εκπαίδευσης καθώς και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

2.2 Νηπιαγωγείο

Το κεφάλαιο αυτό εξετάζει την εξέλιξη των βασικών μεγεθών λειτουργίας των νηπιαγωγείων την περίοδο πριν και μετά την έναρξη της κρίσης. Το νηπιαγωγείο, που αποτελεί το πρώτο τμήμα της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, παρέχει προσχολική εκπαίδευση η οποία με βάση το Νόμο 3518/2006 (Άρθρο 73) ήταν προαιρετική για παιδιά που έχουν συμπληρώσει το 4^ο έτος της ηλικίας τους και υποχρεωτική για παιδιά που έχουν συμπληρώσει το 5^ο έτος της ηλικίας τους. Όμως, με τον πρόσφατα ψηφισμένο Νόμο 4521/2018 (Άρθρο 33) η φοίτηση στο νηπιαγωγείο έγινε υποχρεωτική από την ηλικία των 4 ετών. Η αλλαγή αυτή αναμένεται να εφαρμοστεί σταδιακά και σε βάθος τριετίας, εφόσον διαμορφωθούν οι προϋποθέσεις υποδομών και προσωπικού που είναι απαραίτητες. Κατά συνέπεια η διάρκεια φοίτησης σε αυτό είναι πλέον διετής. Στο πλαίσιο της προσχολικής αγωγής και φροντίδας, λειτουργούν εκτός από το Νηπιαγωγείο, οι Βρεφονηπιακοί και οι Παιδικοί σταθμοί, στους οποίους εγγράφονται προαιρετικά παιδιά ηλικίας από 6 μηνών έως 4 ετών. Η εποπτεία λειτουργίας των Βρεφονηπιακών και των Παιδικών Σταθμών, δημόσιων και ιδιωτικών, ανήκει στους Δήμους, οι οποίοι μεταξύ άλλων χορηγούν και τις άδειες λειτουργίας αυτών (Νόμος 3463/2006, όπως ισχύει).

Η φοίτηση στο δημόσιο νηπιαγωγείο, είναι δωρεάν ενώ στους δημόσιους βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς μπορεί να επιβάλλονται μηνιαία τροφεία στους γονείς των παιδιών ανάλογα με την οικονομική τους δυνατότητα. Είναι ευνόητο, ότι στις αντίστοιχες ιδιωτικές δομές εκπαίδευσης καταβάλλονται δίδακτρα από τους γονείς των νηπίων. Σημειώνεται, ότι για οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, το Κράτος παρέχει τις λεγόμενες αξίες τοποθέτησης (κουπόνια), με τις οποίες καλύπτεται μέρος του κόστους φοίτησης των νηπίων σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς. Η χρηματοδότηση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του προγράμματος «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής ζωής» το οποίο χρηματοδοτείται από πόρους του Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020.

2.2.1 Νήπια

Η ανάλυση των δεδομένων θα ξεκινήσει από τα νηπιαγωγεία καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ που αφορούν τους βρεφονηπιακούς σταθμούς. Σε σχέση με τα νηπιαγωγεία, ο αριθμός των νηπίων που πήγαν σε αυτά την περίοδο 1999-2017 (Διάγραμμα 2.1) παρουσιάζει αύξηση κατά 4,3% ή κατά 6,3 χιλ. νήπια περίπου (από τα 146,9 χιλ. στα 153,2 χιλ.). Ωστόσο, στα ενδιάμεσα έτη η εικόνα διαφοροποιείται.

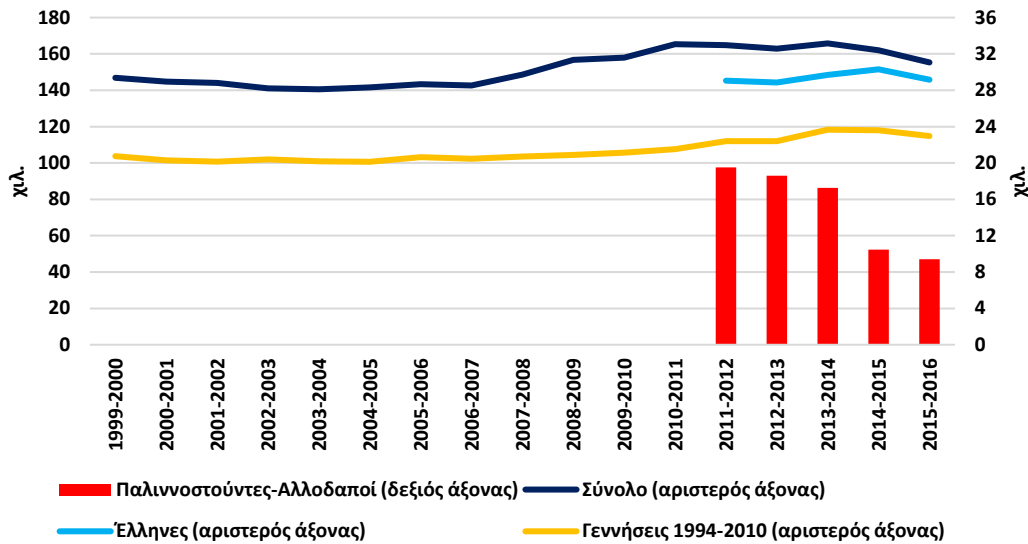
Έτσι, την περίοδο 2000-2010 ο αριθμός των νηπίων αυξήθηκε από τα 144,7 χιλ. στα 165,3 χιλ. (+14,3% ή +20,7 χιλ.) με την αύξηση του συνόλου των νηπίων μετά το 2006 (+16,8 χιλ. νήπια την περίοδο 2007-2010) να οφείλεται στην εφαρμογή του Νόμου 3518/2006 που όριζε ως υποχρεωτική την παρακολούθηση του νηπιαγωγείου από το 5^ο έτος της ηλικίας των παιδιών (προαιρετική από το 4^ο έτος) η οποία πλέον μετά την ψήφιση του Νόμου 4521/2018 είναι υποχρεωτική από το 4^ο έτος. Η αύξηση αυτή στον αριθμό των νηπίων συμβαδίζει αρκετά με την αύξηση των γεννήσεων της περιόδου 1995-2005 (τα νήπια που πήγαν νηπιαγωγείο από το 5^ο έτος της ηλικίας τους την περίοδο 2000-2010 γεννήθηκαν την περίοδο 1995-2010) κατά 6% (ή 6,1 χιλ., από τις 101,5 χιλ. στις 107,6 χιλ.).

Ωστόσο, μετά το 2010 ο αριθμός των νηπίων περιορίστηκε, για να διαμορφωθεί το 2015 στα 155,3 χιλ. (πτώση κατά 9,6 χιλ. ή κατά 5,8%, σε σχέση με το 2011), δηλαδή στα επίπεδα του 2008. Η μείωση αυτή πρέπει να αποδοθεί κυρίως στη μείωση των αλλοδαπών⁵ μαθητών, ο αριθμός των οποίων μεταξύ 2011 και 2015 περιορίστηκε κατά 10,1 χιλ. άτομα (ή 51,9%, από τα 19,5 χιλ. στα 9,4 χιλ.). Αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι με την οικονομική κρίση οι γονείς τους αναγκάστηκαν να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους ή να μεταναστεύσουν εκ νέου σε άλλες χώρες, λόγω περιορισμού της απασχόλησης τους ή απώλειας της εργασίας τους. Αντίθετα, ο αριθμός των γεννήσεων της περιόδου 2006-2010 (περίοδος κατά την οποία γεννήθηκαν τα παιδιά που πήγαν νηπιαγωγείο την περίοδο 2011-2015) παρουσίασε αύξηση κατά 2,4% (από τις 112,1 χιλ. στις 114,8 χιλ., +2,7 χιλ. γεννήσεις), αν και το 2008 ανήλθε στις 118,3 χιλ. για μειωθεί στη συνέχεια.

Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool ο αριθμός των νηπίων τα έτη 2016 και 2017 διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 2015, στα 148,7 χιλ. και 153,2 χιλ. αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι οι γεννήσεις της διετίας 2011-2012 (περίοδος κατά την οποία γεννήθηκαν τα παιδιά που πήγαν νηπιαγωγείο την διετία 2016-2017) παρουσιάζονται μειωμένες σε σύγκριση με το 2014 (114,8 χιλ.) καθώς διαμορφώθηκαν στις 106,4 χιλ. και 100,4 χιλ., αντίστοιχα. Επίσης, τη διετία 2016-2017 ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών νηπίων περιορίστηκε στα μόλις 7 χιλ. και 6,5 χιλ. νήπια, αντίστοιχα (Πίνακας 2.1).

⁵ Σύμφωνα με πληροφόρηση που είχαμε από την ΕΛΣΤΑΤ, στο σύνολο των νηπίων περιλαμβάνονται και τα νήπια των παλιννοστούντων και αλλοδαπών. Το ποσοστό τους ως προς το σύνολο των νηπίων, από 11,9% το 2011 περιορίστηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, το 2017 στο 4,2%.

Διάγραμμα 2.1: Εξέλιξη αριθμού νηπίων στα νηπιαγωγεία κατά εθνικότητα (1999-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

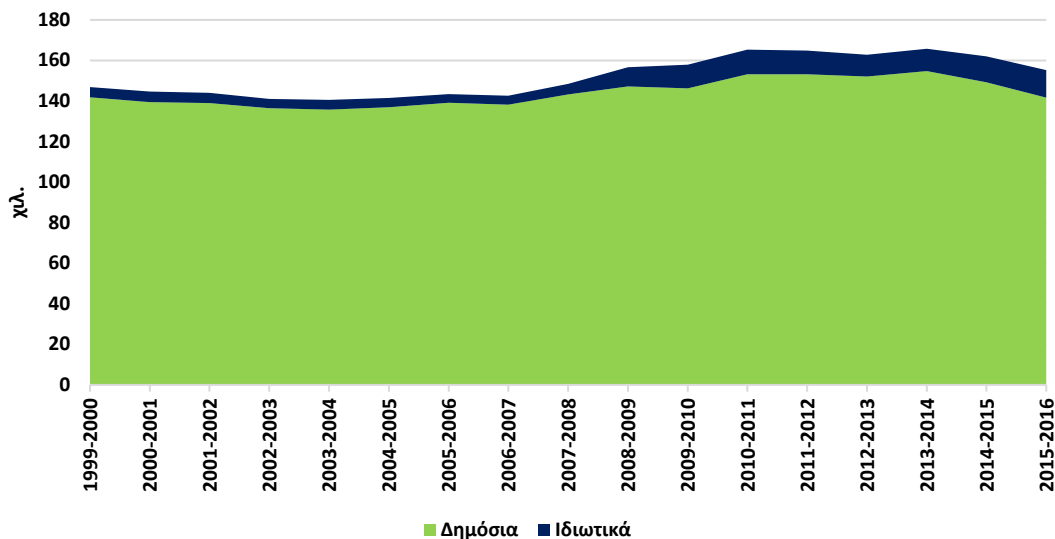
Αναφορικά με το ποσοστό των νηπίων που πηγαίνουν σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία, (Διάγραμμα 2.2) προκύπτει ότι την περίοδο 1999-2015 η συντριπτική πλειοψηφία αυτών πηγαίνει σε δημόσια νηπιαγωγεία, καθώς το 94,8% των νηπίων, κατά μέσο όρο, πήγαινε σε αυτά και μόλις το 5,2%, κατά μέσο όρο, σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Ωστόσο, το ποσοστό των νηπίων που πήγαν σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία, μετά το 2007 αυξήθηκε, και από 3,6% το 2007 ανήλθε σταδιακά (με μικρές αυξομειώσεις) στο 8,7% το 2015. Η αύξηση της συμμετοχής στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία οφείλεται στην καθιέρωση της υποχρεωτικότητας του νηπιαγωγείου, χωρίς όμως δυνατότητα πλήρους κάλυψης στις δημόσιες υποδομές στο σύνολο της επικράτειας και ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα. Σύμφωνα με τα δεδομένα του Myschool η πιο πάνω κατανομή δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά τη διετία 2016-2017, καθώς κατά μέσο όρο διαμορφώνεται σε 92,7%-7,3%.

Όμως η πιο πάνω εικόνα αλλάζει στην περίπτωση των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών νηπιαγωγείων, αφού η κατανομή μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών νηπιαγωγείων την περίοδο 2011-2015 διαμορφώνεται σε 99,1% και 0,9%, αντίστοιχα. Δηλαδή σχεδόν όλοι οι παλινοστούντες και αλλοδαποί μαθητές την περίοδο 2011-2015 παρακολούθησαν δημόσιο νηπιαγωγείο. Τα αντίστοιχα ποσοστά τους τη διετία 2016-2017, σύμφωνα με το Myschool, διαμορφώθηκαν, κατά μέσο όρο, σε 99,8% και 0,2%, αντίστοιχα.

Σε σχέση με τη διάσταση του φύλου, σε όλη τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, ο αριθμός των αγοριών που πήγαν στα νηπιαγωγεία είναι μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο αριθμό των κοριτσιών (Διάγραμμα 2.3). Την περίοδο αυτή τα αγόρια αποτελούν κατά μέσο όρο το 51,2% του συνόλου των νηπίων (σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία) και τα κορίτσια το υπόλοιπο 48,8% του συνόλου των νηπίων με τα ποσοστά αυτά να μην διαφοροποιούνται ουσιαστικά όταν διαχωρίζεται το δείγμα σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Η εικόνα αυτή αντανακλά την κατανομή των γεννήσεων αγοριών-κοριτσιών στην Ελλάδα, όπου διαχρονικά τα αγόρια που

γεννιούνται είναι περισσότερα από τα κορίτσια. Η ανωτέρω κατανομή δεν διαφοροποιείται στην περίπτωση των δεδομένων του Myschool (51,4% αγόρια και 48,6% κορίτσια).

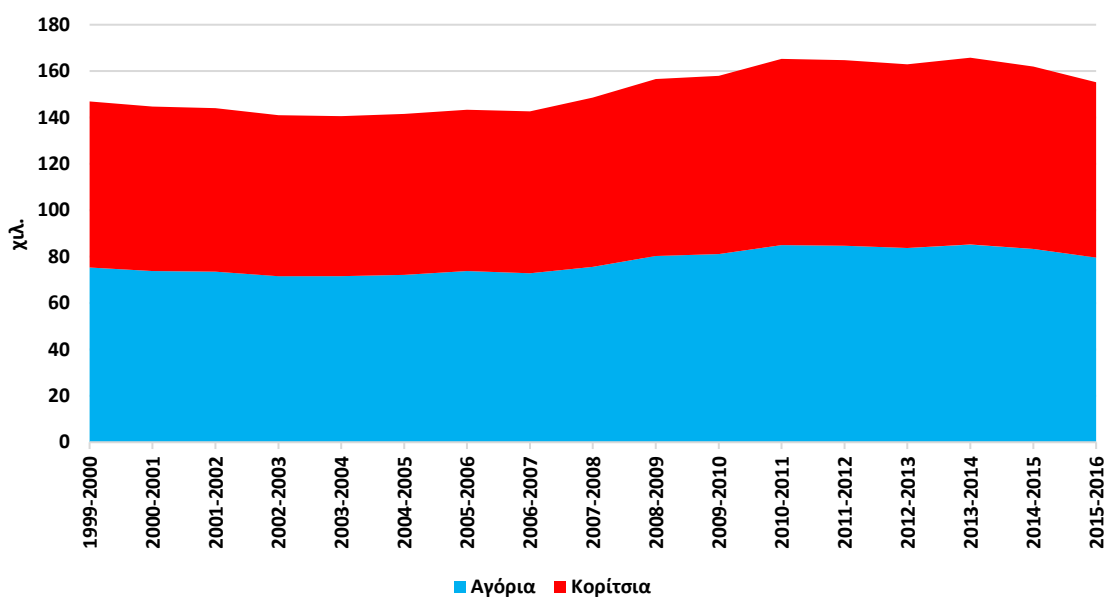
Διάγραμμα 2.2: Εξέλιξη αριθμού νηπίων κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ως προς τους παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές νηπιαγωγείων, η κατανομή μεταξύ αγοριών και κοριτσιών την περίοδο 2011-2015 διαμορφώνεται σε 52,4% και 47,6%, αντίστοιχα (53,3%-46,7% την διετία 2016-2017 σύμφωνα με στοιχεία του Myschool).

Διάγραμμα 2.3: Εξέλιξη αριθμού νηπίων κατά φύλο (1999-2015)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (1999-2015)

Πίνακας 2.1: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών νηπίων κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2011-2017)

	Αγόρια	Κορίτσια	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο
2011-2012	10.393	9.135	19.397	131	19.528
2012-2013	9.795	8.818	18.419	194	18.613
2013-2014	8.965	8.288	17.161	92	17.253
2014-2015	5.420	5.060	10.324	156	10.480
2015-2016	4.919	4.479	9.319	79	9.398
2016-2017	3.759	3.246	7.003	2	7.005
2017-2018	3.409	3.045	6.433	21	6.454

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2011-2015), Myschool (2016-2017), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

2.2.2 Προσωπικό νηπιαγωγείων

Η ανάλυση των δεδομένων που αφορούν το προσωπικό των νηπιαγωγείων θα ξεκινήσει από τον αριθμό των νηπιαγωγών, όπου τα διαθέσιμα δεδομένα προέρχονται από την ΕΛΣΤΑΤ και αφορούν την περίοδο 1999-2015 (Διάγραμμα 2.4).⁶ Ο συνολικός αριθμός των νηπιαγωγών (διδάσκοντες και μη διδάσκοντες⁷) στα δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία την περίοδο αυτή παρουσίασε αύξηση κατά 61,7% (ή κατά 5,5 χιλ. άτομα), από τους 8,9 χιλ. στους 14,3 χιλ. Ωστόσο, μετά το 2008 – όπου ο αριθμός των νηπιαγωγών παρουσίασε την υψηλότερη τιμή του (15,3 χιλ. άτομα, αύξηση κατά 72,3% σε σχέση με το 1999) – το εκπαιδευτικό προσωπικό περιορίστηκε σταδιακά στους 13,5 χιλ. νηπιαγωγούς το 2013 (πτώση κατά 1,8 χιλ. ή κατά 11,5%, σε σχέση με το 2008) για αυξηθεί ήπια τα επόμενα δύο έτη, στους 13,8 χιλ. το 2014 και στους 14,3 χιλ. το 2015. Η εικόνα αυτή αντανακλά την επίδραση της εγχώριας οικονομικής κρίσης η οποία είχε σαν αποτέλεσμα τη συρρίκνωση των πόρων που κατευθύνθηκαν προς την εκπαίδευση, με συνέπεια να περιοριστούν σημαντικά οι προσλήψεις εκπαιδευτικού προσωπικού (μόνιμοι και αναπληρωτές εκπαιδευτικοί), αλλά και πολλοί εκπαιδευτικοί να επιλέξουν τη συνταξιοδότηση προκειμένου να αποφύγουν περαιτέρω μείωση του εισοδήματός τους από ενδεχόμενες περικοπές.

Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, μέρος του συνόλου των νηπιαγωγών είναι μη διδάσκοντες⁸. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το στοιχείο, η εξέλιξη του αριθμού των νηπιαγωγών που δίδασκαν σε νηπιαγωγεία την ίδια περίοδο (Διάγραμμα 2.5) είναι παρόμοια με αυτή που αναφέρθηκε αμέσως πιο πάνω για το σύνολο των νηπιαγωγών (διδασκόντων και μη διδασκόντων). Έτσι, ο αριθμός τους αυξήθηκε την περίοδο 2000-2010 κατά 40,2% (ή κατά 3,9 χιλ.), από τους 9,6 χιλ. στους 13,5 χιλ., στη συνέχεια μέχρι το 2013 περιορίστηκε στους 12,7 χιλ. (πτώση κατά 5,8% ή κατά 0,8 χιλ. σε σχέση με το 2010), για να αυξηθεί εκ νέου το 2015 στους 13,5 χιλ. (αύξηση κατά 6,3% ή κατά 0,8 χιλ. σε σχέση με το 2013). Στα δημόσια νηπιαγωγεία, ο

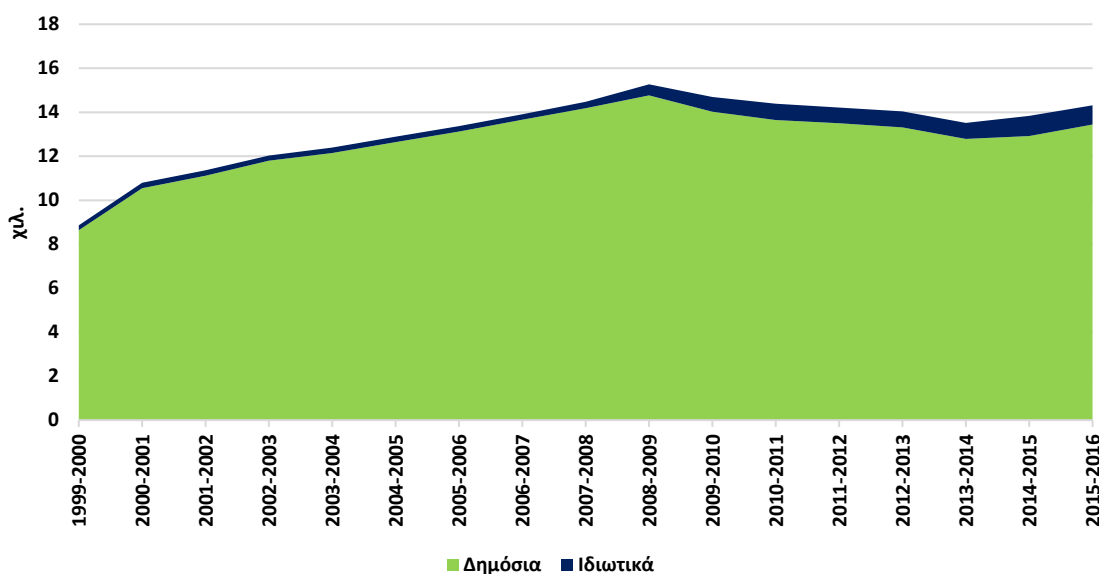
⁶ Από το Myschool παραχωρήθηκαν δεδομένα για τον αριθμό διδασκόντων για την περίοδο 2015-2017 αλλά αυτά αφορούν το σύνολο τους στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, χωρίς να γίνεται διαχωρισμός τους σε διδάσκοντες νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων.

⁷ Η ΕΛΣΤΑΤ στα δημοσιευμένα δεδομένα, διαχωρίζει το διδακτικό προσωπικό (νηπιαγωγούς) σε διδάσκοντες και μη διδάσκοντες. Οι μη διδάσκοντες δεν έχουν σχέση με το βοηθητικό προσωπικό, το οποίο αποτελεί διαφορετική κατηγορία για την οποία η ΕΛΣΤΑΤ συγκεντρώνει, επίσης, στοιχεία.

⁸ Βλέπε προηγούμενη υποσημείωση.

αριθμός των νηπιαγωγών αυξήθηκε την περίοδο 2000-2009 κατά 36,7% (από τους 9,4 χιλ. στους 12,8 χιλ.) παρ' ότι ο αριθμός των νηπίων αυξήθηκε μόλις κατά 4,9% (από τα 139,5 χιλ. στα 146,3 χιλ.), ενώ την περίοδο 2010-2013 περιορίζεται κατά 6% (από τους 12,7 χιλ. στους 12 χιλ. το 2013) ενώ ο αριθμός των νηπίων αυξήθηκε την ίδια περίοδο κατά 1% (από τα 153,2 χιλ. στα 154,8 χιλ. το 2013). Τέλος, τη διετία 2014-2015 ο αριθμός των διδασκόντων στα δημόσια νηπιαγωγεία παρουσίασε εκ νέου αύξηση κατά 3,7% (από τους 12,2 χιλ. στους 12,7 χιλ.), ενώ ο αριθμός των νηπίων περιορίστηκε τη διετία αυτή κατά 5% (από τα 149,2 χιλ. στα 141,7 χιλ.). Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, σημειώνεται σχεδόν συνεχής αύξηση των νηπιαγωγών μετά το 2007 (από 288 νηπιαγωγούς το 2007 στους 914 το 2014 και τους 880 το 2015). Η άνοδος του αριθμού των νηπιαγωγών στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία μετά το 2007 συμβαδίζει με τη σημαντική άνοδο του αριθμού των νηπίων (κατά 2,5 φορές, από τα 5,4 χιλ. στα 13,5 χιλ.) που εγγράφηκε σε αυτά η οποία εντοπίζεται την ίδια χρονική περίοδο και η οποία αναφέρθηκε πιο πάνω.

Διάγραμμα 2.4: Εξέλιξη συνολικού αριθμού νηπιαγωγών (διδασκόντων και μη διδασκόντων) κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)

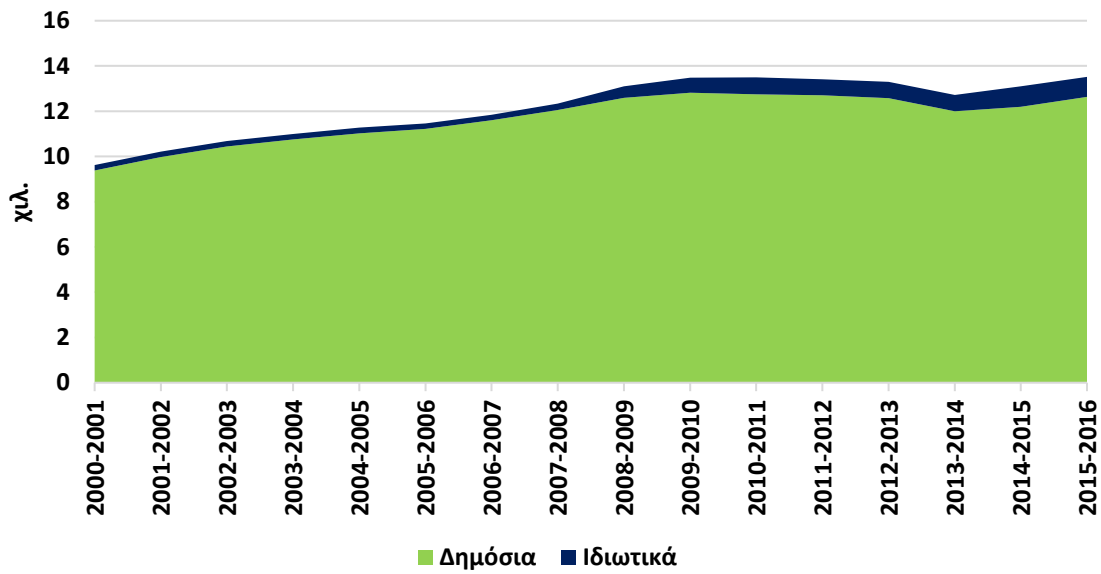
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Όπως φάνηκε από τα στοιχεία που μόλις αναφέρθηκαν η συντριπτική πλειοψηφία των νηπιαγωγών που δίδασκαν αφορά αυτούς σε δημόσια νηπιαγωγεία, αν και το ποσοστό τους περιορίστηκε ελαφρά από το 97,4% το 2000 (9,4 χιλ. άτομα) στο 93,5% το 2015 (12,7 χιλ. άτομα). Το αντίστοιχο ποσοστό των νηπιαγωγών στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία την περίοδο 2000-2007 ανήλθε στο 2,3%, κατά μέσο όρο. Έκτοτε, όμως, παρουσιάζει αύξηση για να διαμορφωθεί από 3,9% το 2008 στο 7% (0,92 χιλ. νηπιαγωγοί) το 2014 και στο 6,5% (0,88 χιλ. νηπιαγωγοί) το 2015.

Γενικότερα την περίοδο 2000-2015 οι νηπιαγωγοί που δίδασκαν αποτελούσαν το 90,2%, κατά μέσο όρο, του συνόλου των νηπιαγωγών (διδάσκοντες και μη διδάσκοντες). Από μία προσεκτικότερη παρατήρηση των δεδομένων προκύπτει ότι το ποσοστό αυτό την περίοδο 2000-2008 περιορίστηκε από το 89,2% στο 85,8% και έκτοτε αυξάνεται για να διαμορφωθεί το 2015

στο 94,4%. Το ποσοστό των μη διδασκόντων αυξήθηκε από 10,8% το 2000 (1,2 χιλ. νηπιαγωγοί) στο 14,2% (2,2 χιλ. νηπιαγωγοί) το 2008, και στη συνέχεια περιορίστηκε σημαντικά στο 5,6% το 2015 (0,8 χιλ. νηπιαγωγοί). Σημειώνεται ότι οι μη διδάσκοντες αφορούν αποκλειστικά τα δημόσια νηπιαγωγεία, καθώς στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία δεν εμφανίζονται μη διδάσκοντες νηπιαγωγοί.

Διάγραμμα 2.5: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγών που δίδασκαν κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

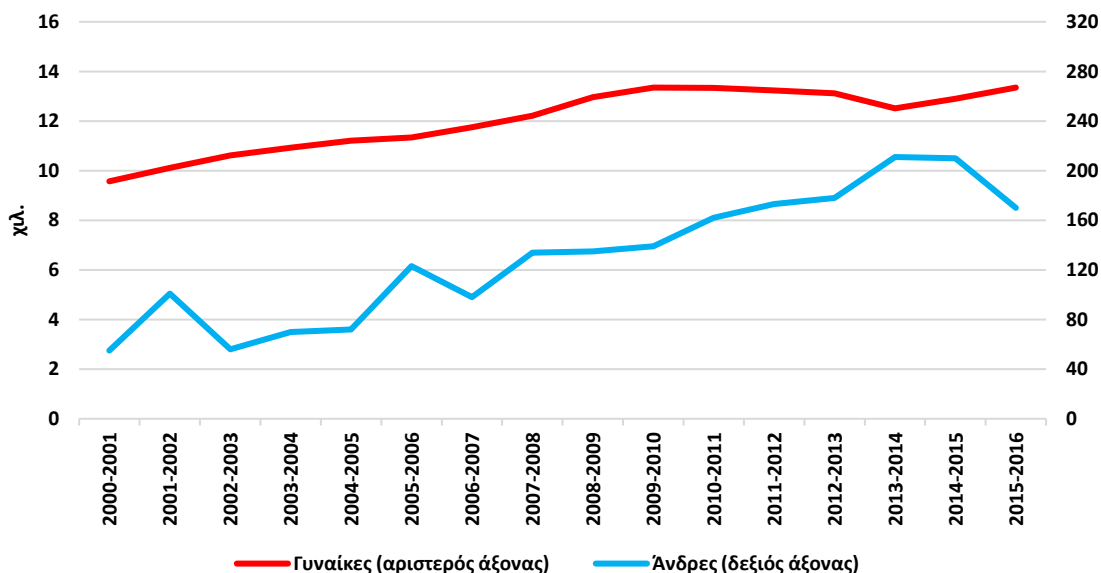
Σε σχέση με το φύλο των νηπιαγωγών που δίδασκαν (Διάγραμμα 2.6), όπως είναι αναμενόμενο οι γυναίκες είναι συντριπτικά περισσότερες από τους άνδρες, αφού την υπό εξέταση περίοδο οι πρώτες αποτελούσαν το 99%, κατά μέσο όρο, των νηπιαγωγών (ο αριθμός τους αυξήθηκε από τις 9,6 χιλ. το 2000 στις 13,4 χιλ. το 2015). Ο αριθμός των ανδρών αν και συνολικά ακολουθεί αυξητική πορεία, από μόλις 55 το 2000 ανήλθε στους 211 το 2013 για περιοριστεί στους 170 το 2015. Παρόμοιες είναι οι αναλογίες όταν γίνει ο διαχωρισμός ανάμεσα στα δημόσια και τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία

Έχοντας δεδομένα για τον αριθμό των νηπίων καθώς και για τον αριθμό των νηπιαγωγών που διδάσκουν, είναι εφικτό να υπολογιστεί ο *λόγος νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό*, ο οποίος για λόγους διαθεσιμότητας δεδομένων θα υπολογιστεί για την χρονική περίοδο 2000-2015, για το σύνολο των νηπιαγωγείων, για τα δημόσια και τα ιδιωτικά.

Για το σύνολο των νηπιαγωγείων, ο δείκτης ακολουθεί τη συγκεκριμένη περίοδο ξεκάθαρα καθοδική πορεία, και από τα 15 νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό το 2000 περιορίστηκε στα 11,5 νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό το 2015 – με μία μικρή αύξηση του την περίοδο 2010-2013 – τάση η οποία καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τα δημόσια νηπιαγωγεία (Διάγραμμα 2.7). Η εξήγηση της πορείας του δείκτη εντοπίζεται στο γεγονός ότι την εν λόγω περίοδο η ποσοστιαία αύξηση του αριθμού των νηπιαγωγών που δίδασκαν (40,4%) ήταν πολύ μεγαλύτερη

από την ποσοστιαία αύξηση του αριθμού των νηπίων (7,3%). Δηλαδή με άλλα λόγια, με την πάροδο των ετών για κάθε ένα νέο νήπιο που εισερχόταν στο νηπιαγωγείο, το «σύστημα» προσλάμβανε περισσότερους νηπιαγωγούς, και αυτό το χαρακτηριστικό ήταν έντονο τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Παράλληλα, συγκρίνοντας την τιμή του δείκτη ανάμεσα στα δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία προκύπτει ότι είναι πολύ μεγαλύτερος στην περίπτωση των ιδιωτικών νηπιαγωγείων (ο δείκτης διαμορφώθηκε από τα 21,1 νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό το 2000 στα 15,3 το 2015).

Διάγραμμα 2.6: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων νηπιαγωγών κατά φύλο (2000-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

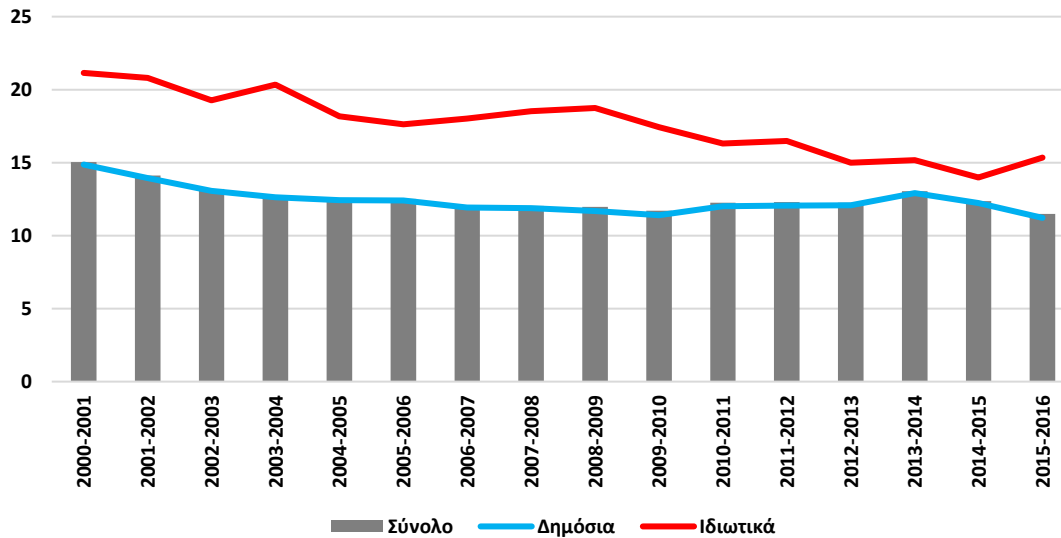
Ενδιαφέρον παρουσιάζει η σύγκριση του δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό με τις τιμές που λαμβάνει για το σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ, των χωρών του G-20 και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Διάγραμμα 2.8). Για το σύνολο της περιόδου 2000-2015 ο δείκτης που αφορά την Ελλάδα είναι μικρότερος από τον αντίστοιχο δείκτη των χωρών του ΟΟΣΑ, ενώ ίδια είναι η εικόνα που προκύπτει όταν συγκριθεί με τον αντίστοιχο δείκτη που αφορά τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2004-2015 και των χωρών του G-20 για την περίοδο 2010-2015. Δηλαδή στην Ελλάδα, την περίοδο 2000-2015, αντιστοιχούσε σε κάθε νηπιαγωγό χαμηλότερος αριθμός νηπίων σε σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις χώρες του ΟΟΣΑ και τις χώρες του G-20.

Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη του λόγου νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά περιφέρεια (Πίνακας 2.2). Στην περιφέρεια Αττικής αντιστοιχούν τα περισσότερα νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό (14,9 νήπια, μέση τιμή την περίοδο 2000-2015) και έπονται με ίδιο ουσιαστικά αριθμό οι περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας και Κεντρικής Μακεδονίας (13,2 και 13 νήπια, αντίστοιχα). Στον αντίποδα, στις περιφέρειες Βορείου Αιγαίου και Ηπείρου παρουσιάζεται ο μικρότερος αριθμός νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό (9 και 9,5 νήπια, αντίστοιχα). Επομένως τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν ότι οι περιφέρειες που παρουσιάζουν μεγάλη

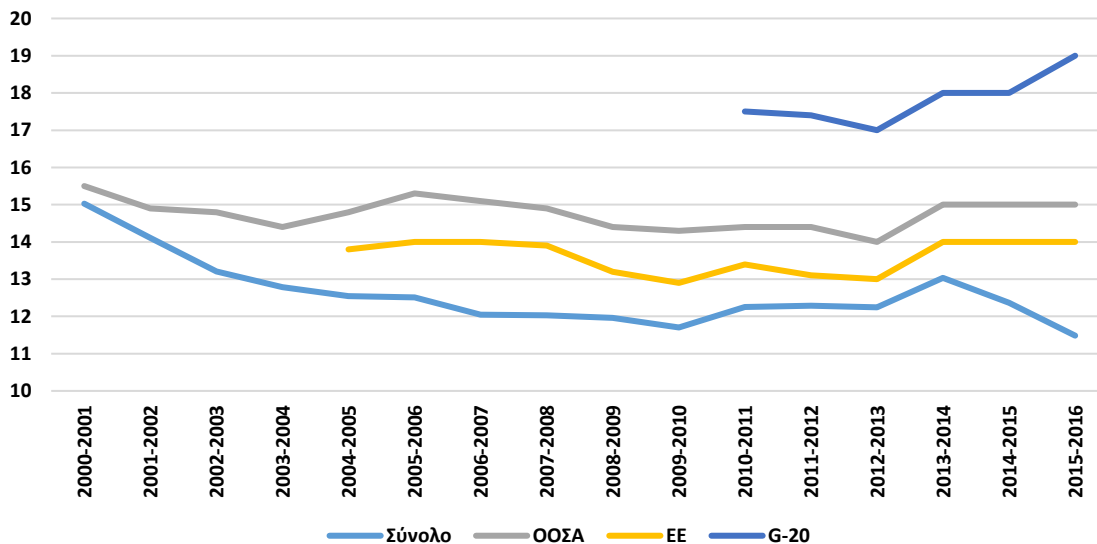
συγκέντρωση πληθυσμού έχουν και υψηλό λόγο μαθητών ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό. Αντίθετα, οι πιο απομακρυσμένες περιφέρειες παρουσιάζουν, όπως είναι αναμενόμενο χαμηλότερο λόγο νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό.

Διάγραμμα 2.7: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Διάγραμμα 2.8: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, ΕΕ και G-20 (2000-2015)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Διαθεσιμότητα στοιχείων ΕΕ: 19 κράτη μέλη την περίοδο 2004-2008, 21 κράτη μέλη την περίοδο 2009-2013 και 22 κράτη μέλη την περίοδο 2014-2015. Τα έτη 2013 και 2014 οι δείκτες για ΟΟΣΑ, ΕΕ και G-20 περιλαμβάνουν τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία.

Όμως μέρος του προσωπικού στα νηπιαγωγεία αποτελεί και το *βοηθητικό προσωπικό*.⁹ Ο αριθμός του για το σύνολο των νηπιαγωγείων (δημόσια και ιδιωτικά) την περίοδο 2000-2014 αυξήθηκε κατά 2,4 φορές, δηλαδή από τα 1,9 χιλ. άτομα το 2000 στα 4,7 χιλ. το 2014. Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία η αύξηση αυτή ήταν τετραπλάσια (από τα 238 άτομα το 2000 στα 946 το 2014), ενώ στα δημόσια νηπιαγωγεία η αύξηση ανήλθε στο 120% (από τα 1,7 χιλ. άτομα στα 3,7 χιλ. – Διάγραμμα 2.9). Ως αποτέλεσμα, η αναλογία του βοηθητικού προσωπικού των ιδιωτικών νηπιαγωγείων στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού αυξήθηκε με την πάροδο του χρόνου από το 12,4% το 2000 στο 20,4%, με αντίστοιχη πτώση του βοηθητικού προσωπικού των δημοσίων νηπιαγωγείων από το 87,6% στο 79,6%.

Πίνακας 2.2: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά περιφέρεια (2000-2015)

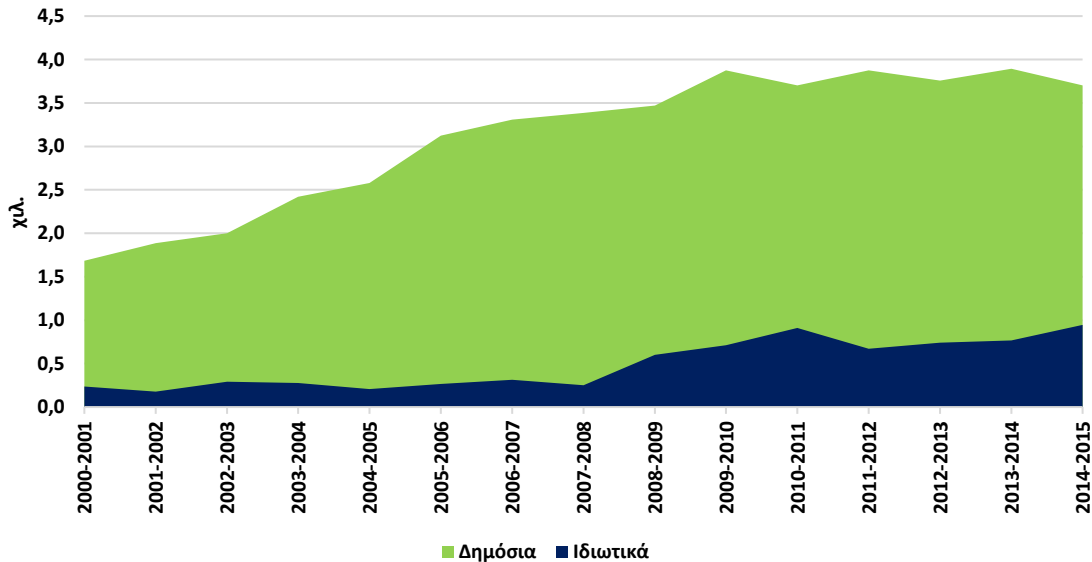
	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΤΤΙΚΗ	18,5	16,7	15,7	15,6	15,8	15,4	15,2	15,0
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	14,6	14,6	14,1	13,3	12,6	13,3	13,8	12,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15,9	15,0	14,0	13,2	12,9	13,2	12,6	12,9
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	17,5	14,9	13,6	12,5	12,3	12,2	12,1	10,0
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	13,7	12,4	12,8	12,2	12,2	12,3	11,7	11,8
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	13,8	13,5	12,9	13,0	11,9	12,3	11,9	11,8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	13,4	13,8	12,8	12,3	12,3	11,9	11,0	11,1
ΚΡΗΤΗ	14,7	14,4	13,0	13,0	12,5	12,3	11,3	11,4
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14,1	12,5	12,7	11,8	11,5	10,8	10,0	10,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	11,3	10,6	9,8	9,5	9,2	8,9	9,0	9,3
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	14,4	13,2	9,8	10,4	10,2	9,6	8,3	9,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	10,0	9,6	9,4	8,9	8,6	8,8	8,8	8,8
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	12,8	11,5	10,2	9,1	8,7	8,9	7,4	7,5

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	Μέσος όρος
ΑΤΤΙΚΗ	14,4	13,4	14,4	14,1	14,0	14,1	13,4	13,1	14,9
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	12,7	12,7	12,9	12,6	12,7	14,3	12,6	11,7	13,2
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	12,2	12,1	12,5	12,6	12,1	13,2	12,6	11,2	13,0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	11,7	12,0	12,5	11,9	12,0	12,9	12,3	11,5	12,6
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	11,8	12,1	12,4	12,3	12,7	13,1	12,6	11,5	12,3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	11,1	11,4	12,1	11,8	11,9	12,9	12,5	11,4	12,3
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	11,3	11,5	12,0	12,5	12,4	12,8	11,8	11,1	12,1
ΚΡΗΤΗ	11,2	10,9	10,9	10,9	11,1	11,8	10,8	9,8	11,9
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,8	9,8	10,2	11,2	11,0	11,8	11,2	10,0	11,3
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	9,7	9,9	10,8	11,4	11,8	12,2	13,1	11,1	10,5
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	10,0	10,1	10,1	10,1	10,6	12,7	11,0	10,3	10,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	9,5	9,2	9,8	10,0	9,6	10,8	10,2	9,7	9,5
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	8,0	8,0	7,1	7,9	8,4	10,1	9,1	8,7	9,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

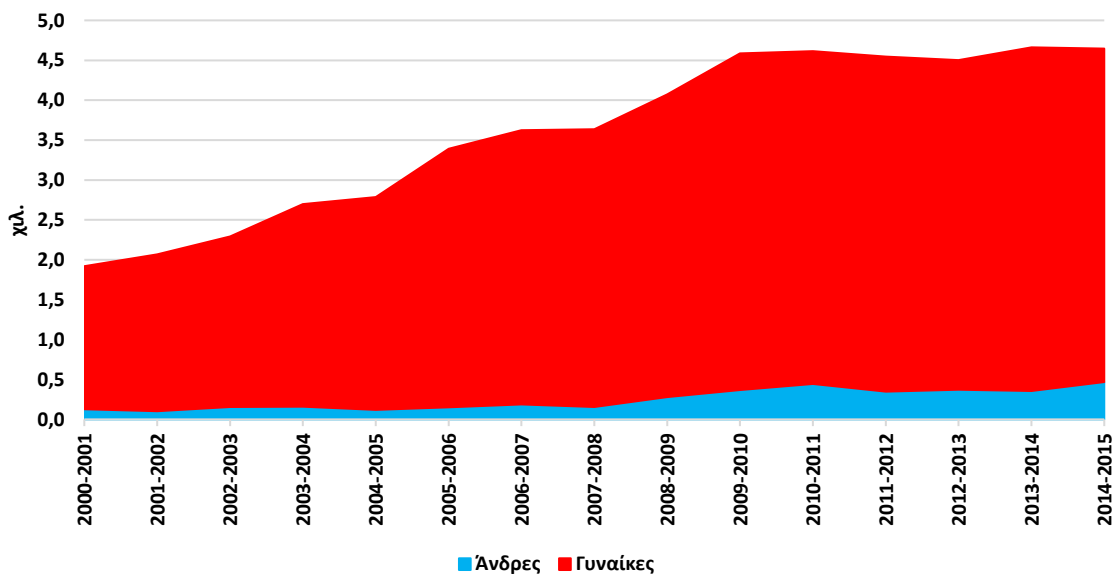
⁹ Υπενθυμίζεται ότι η ΕΛΣΤΑΤ συγκεντρώνει χωριστά στοιχεία για το βοηθητικό προσωπικό, το οποίο δεν πρέπει να συγχέεται με τους μη διδάσκοντες νηπιαγωγούς για τους οποίους η ΕΛΣΤΑΤ συγκεντρώνει ξεχωριστά στοιχεία. Σύμφωνα με το Δελτίο Στατιστικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία) της ΕΛΣΤΑΤ, το βοηθητικό προσωπικό περιλαμβάνει επιστάτες, οδηγούς αυτοκινήτου, συνοδούς, μάγειρες, καθαρίστριες, κηπουρούς κ.λπ.

Διάγραμμα 2.9: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού στα νηπιαγωγεία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 2.10: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού στα νηπιαγωγεία κατά φύλο (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το αξιοσημείωτο, όμως, στοιχείο σε αυτή την κατηγορία προσωπικού είναι ότι η εγχώρια οικονομική κρίση δεν φαίνεται να άσκησε αρνητική επίδραση στον αριθμό του, καθώς τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, ο αριθμός του βοηθητικού προσωπικού ακολουθεί (με λίγες αυξομειώσεις) ξεκάθαρα ανοδική πορεία την περίοδο 2000-2014. Η πιθανότερη εξήγηση για την αύξηση του βοηθητικού προσωπικού στα δημόσια νηπιαγωγεία (που αποτελεί

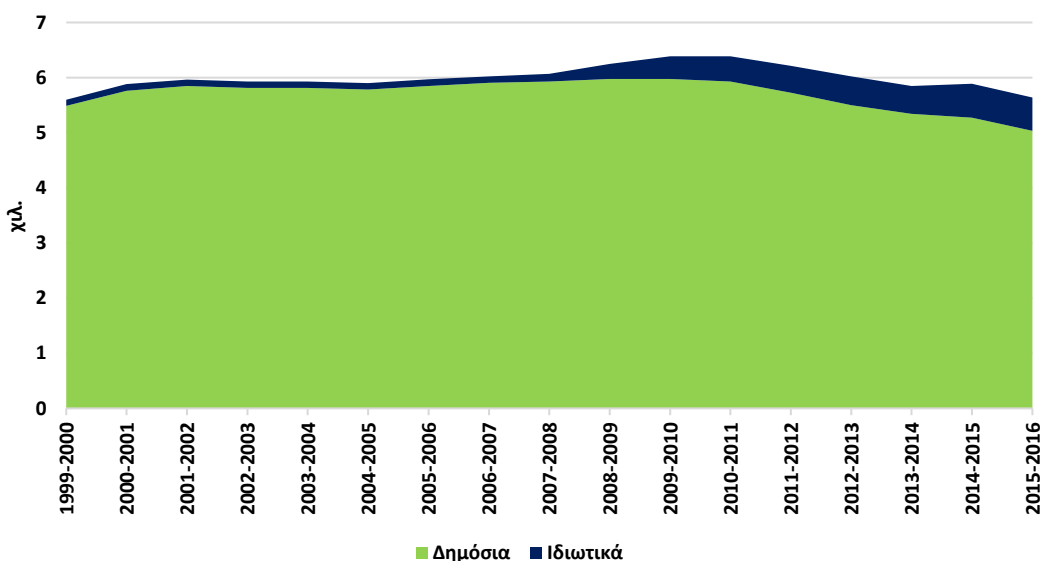
τη μεγάλη πλειοψηφία του συνόλου του βοηθητικού προσωπικού) είναι ότι ενώ οι νηπιαγωγοί είναι υπάλληλοι του κεντρικού κράτους, το βοηθητικό προσωπικό ανήκει στους δήμους, οι οποίοι έχουν την ευθύνη για τη συντήρηση των σχολικών κτηρίων και υποδομών, στους οποίους ο περιορισμός του προσωπικού τα χρόνια της οικονομικής κρίσης ήταν σχετικά μικρότερος.

Λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του *φύλου*, όπως στην περίπτωση των νηπιαγωγών, έτσι και σε αυτή την κατηγορία προσωπικού οι γυναίκες είναι περισσότερες από τους άνδρες, αποτελώντας το 93,3%, κατά μέσο όρο, του συνόλου βοηθητικού προσωπικού (από 1,8 χιλ. άτομα το 2000 στα 4,2 χιλ. άτομα το 2014). Ο αριθμός των ανδρών αν και ακολουθεί ανοδική πορεία, από μόλις 125 άτομα το 2000 ανήλθε στα 468 άτομα το 2014 (Διάγραμμα 2.10).

2.2.3 Νηπιαγωγεία

Ο αριθμός των *νηπιαγωγείων* (λειτουργούντα και μη λειτουργούντα) την περίοδο 1999-2010 αυξήθηκε από τα 5,6 χιλ. στα 6,4 χιλ. (αύξηση κατά 787 νηπιαγωγεία ή κατά 14,1% – Διάγραμμα 2.11), ακολουθώντας την αντίστοιχη αύξηση του πληθυσμού των νηπίων από τα 146,9 χιλ. στα 165,3 χιλ. (αύξηση κατά 12,6% ή κατά 18,5 χιλ. νήπια). Δηλαδή την περίοδο αυτή δημιουργήθηκε, κατά μέσο όρο, ένα νέο νηπιαγωγείο για κάθε 24 νέα νήπια που «εισέρχονταν» στο νηπιαγωγείο. Έκτοτε, ο αριθμός των νηπιαγωγείων περιορίστηκε, για να διαμορφωθεί στα 5,6 χιλ. το 2015. Συνολικά η πτώση την περίοδο 2010-2015 έφτασε το 11,7% (ή τα 750 νηπιαγωγεία) και ακολουθεί την αντίστοιχη πτώση στον αριθμό των νηπίων κατά 6,1% ή 10,1 χιλ. άτομα. Δηλαδή την περίοδο αυτή «έκλεισε» ένα νηπιαγωγείο για κάθε 14 νήπια που «έφευγαν» από το σύστημα. Τα στοιχεία του Myschool για την περίοδο 2016-2017 δείχνουν ότι ο αριθμός των νηπιαγωγείων διαμορφώθηκε σε 6,3 χιλ. και 6,2 χιλ., αντίστοιχα, όταν ο αριθμός των νηπίων ανήλθε σε 148,7 χιλ. και 153,2 χιλ. αντίστοιχα

Διάγραμμα 2.11: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγείων (λειτουργούντα και μη λειτουργούντα) κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)

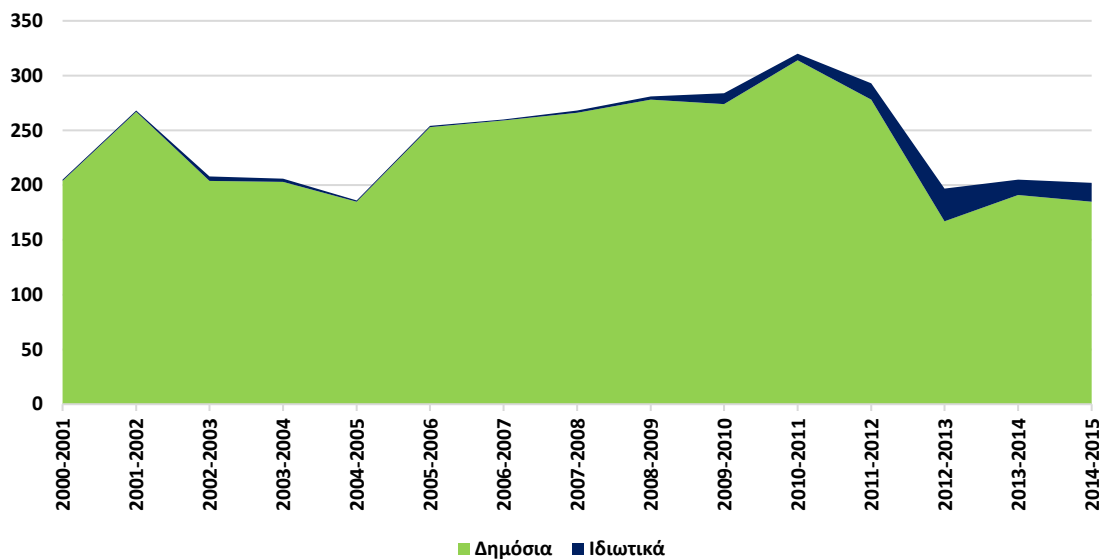
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Όπως είναι αναμενόμενο, την περίοδο αυτή τα δημόσια νηπιαγωγεία αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία του συνόλου των νηπιαγωγείων. Το ποσοστό τους διαμορφώθηκε στο 95,2% του συνόλου των νηπιαγωγείων (δημόσια και ιδιωτικά), κατά μέσο όρο, αν και το ποσοστό αυτό μετά το 2006 περιορίστηκε από το 98% στο 89,3% το 2015. Το ποσοστό των ιδιωτικών νηπιαγωγείων από το 2%, κατά μέσο όρο, την περίοδο 1999-2007 στη συνέχεια ανέρχεται συνεχώς, και από 2,4% το 2007 ανήλθε στο 10,7% το 2015. Η εικόνα αυτή πιθανόν εξηγείται από το γεγονός ότι με το Νόμο 3518/2006 έγινε υποχρεωτική η παρακολούθηση του νηπιαγωγείου από το 5^ο έτος των παιδιών με συνέπεια να αυξηθεί η ανάγκη για νηπιαγωγεία, μέρος της οποίας καλύφθηκε από τον ιδιωτικό τομέα. Τη διετία 2016-2017 το ποσοστό των ιδιωτικών νηπιαγωγείων ανήλθε περαιτέρω στο 11,9% (745 νηπιαγωγεία) και 12,3% 9762 νηπιαγωγεία).

Ενδιαφέρον είναι το στοιχείο πως την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των νηπιαγωγείων που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 3,7% (227 μονάδες), 3,6% (225 μονάδες) και 3,5% (219 μονάδες), αντίστοιχα.

Ωστόσο, από το σύνολο των νηπιαγωγείων, δεν ήταν όλα σε λειτουργία. Η πορεία της καμπύλης των νηπιαγωγείων που δεν ήταν σε λειτουργία παρουσιάζει αυξομειώσεις την περίοδο 2000-2014. Την περίοδο 2001-2004 περιορίζονται από τα 268 στα 186, και έκτοτε μέχρι το 2010 αυξήθηκαν στα 320. Στη συνέχεια, την τετραετία 2011-2014 περιορίστηκαν στα 202 (Διάγραμμα 2.12). Η συντριπτική πλειοψηφία των μη λειτουργούντων νηπιαγωγείων ήταν δημόσια (96,8%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2014) ενώ στα ιδιωτικά – με εξαίρεση το 2012 – το σχετικό ποσοστό κυμαίνεται στα επίπεδα του 2,4%, κατά μέσο όρο, ενώ τη διετία 2013-2014 ανήλθε σε 6,8% και 8,4%, αντίστοιχα.

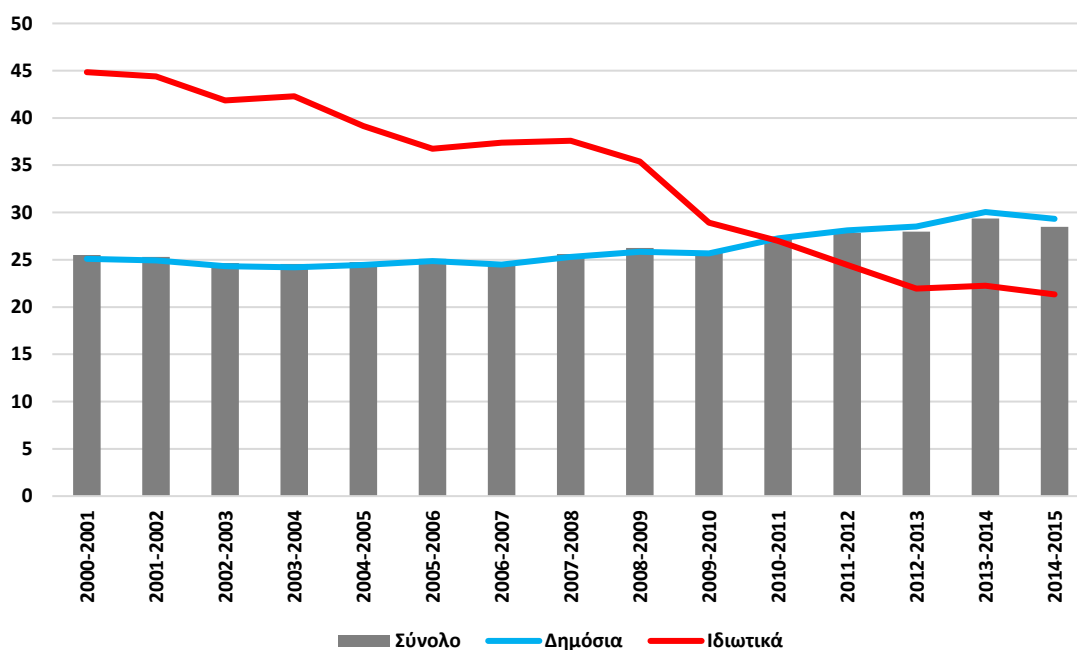
Διάγραμμα 2.12: Εξέλιξη αριθμού μη λειτουργούντων νηπιαγωγείων κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γνωρίζοντας τον αριθμό των νηπίων και των νηπιαγωγείων που ήταν σε λειτουργία είναι εύκολο να υπολογιστεί ο λόγος νήπια ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία για την περίοδο 2000-2014 (Διάγραμμα 2.13). Ο λόγος αυτός στο σύνολο των νηπιαγωγείων (δημόσια και ιδιωτικά), ενώ την περίοδο 2000-2006 κυμαίνεται στα επίπεδα των 25 νηπίων ανά νηπιαγωγείο, έκτοτε αυξάνει για να διαμορφωθεί στα 29,4 νήπια ανά νηπιαγωγείο το 2013 και στα 28,5 το 2014. Η πορεία του δείκτη την περίοδο 2006-2014 δικαιολογείται από το γεγονός ότι ενώ τα νηπιαγωγεία μειώθηκαν κατά 1,3% (από τα 5.763 στα 5.687) ο αριθμός των νηπίων – λόγω της εφαρμογής του Νόμου 3518/2006 – αυξήθηκε κατά 13,6% (από τα 142,7 χιλ. στα 162 χιλ.). Επίσης, ο συγκεκριμένος δείκτης στην περίπτωση των ιδιωτικών νηπιαγωγείων ενώ την περίοδο 2000-2009 είναι σαφώς υψηλότερος από τα δημόσια νηπιαγωγεία – αν και σε πτωτική πορεία – στη συνέχεια κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα δημόσια νηπιαγωγεία, κυρίως ως αποτέλεσμα της σημαντικής αύξησης των ιδιωτικών νηπιαγωγείων την περίοδο 2010-2014 (κατά 33,4%, από τα 449 στα 599) σε σχέση με τη μείωση των δημοσίων (-9,4%, από τα 5,6 χιλ. στα 5,1 χιλ.).

Διάγραμμα 2.13: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Η παράγραφος, για τα νηπιαγωγεία ολοκληρώνεται με την παράθεση του λόγου νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά περιφέρεια (Πίνακας 2.3). Όπως και στο λόγο νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό, οι μεγαλύτερες μονάδες εντοπίζονται – κατά κανόνα – σε περιφέρειες που συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Έτσι σε αυτές συγκαταλέγονται οι περιφέρειες Αττικής (36,9 νήπια), η Κεντρική Μακεδονία (28,2 νήπια) και η Κρήτη (25,1). Από την άλλη πλευρά οι δύο περιφέρειες με τους λιγότερους μαθητές ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία είναι οι περιφέρειες Ηπείρου (17,6 μαθητές) και Θεσσαλίας (20,3 μαθητές).

Πίνακας 2.3: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά περιφέρεια (2000-2014)

	2000- 2001	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΑΤΤΙΚΗ	37,9	37,5	35,7	36,6	37,6	37,6	36,7	38,7
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	27,9	27,8	27,5	26,8	27,3	27,5	26,8	27,2
ΚΡΗΤΗ	23,5	23,6	23,0	23,2	23,8	24,6	24,0	25,0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	25,3	25,6	25,6	23,1	22,9	24,4	24,2	23,2
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	23,0	23,1	22,7	22,1	21,8	22,9	22,7	22,9
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	21,0	21,6	21,1	21,8	21,3	21,8	21,8	20,2
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	21,6	21,8	21,2	20,2	19,6	20,8	20,9	21,6
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	20,7	20,3	20,4	19,8	20,3	20,6	19,7	20,4
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	20,4	19,8	19,5	20,3	20,2	18,6	19,1	20,3
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	21,3	21,4	20,7	19,6	20,3	19,8	19,6	20,2
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	21,0	19,7	19,4	19,4	19,4	19,0	18,7	20,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	19,7	18,9	18,0	18,3	17,9	17,8	17,9	19,5
ΗΠΕΙΡΟΣ	15,7	15,8	15,6	15,6	15,5	15,5	15,6	16,9

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	Μέσος όρος
ΑΤΤΙΚΗ	39,1	35,5	37,8	36,7	35,7	37,1	34,0	36,9
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	27,3	27,2	27,7	28,8	28,4	32,1	32,1	28,2
ΚΡΗΤΗ	25,9	25,6	26,3	27,1	27,5	27,3	26,8	25,1
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	24,7	25,0	25,5	26,1	27,0	26,5	25,9	25,0
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	24,2	23,3	25,1	24,5	23,5	26,9	28,1	23,8
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	22,2	23,0	24,7	25,8	26,7	26,9	27,2	23,1
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	22,1	22,0	23,8	24,1	24,8	26,0	25,4	22,4
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	21,7	22,9	24,1	25,1	24,9	24,8	23,9	22,0
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	22,0	22,2	22,9	23,4	24,3	23,9	23,2	21,3
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	20,6	20,5	20,8	21,8	23,7	24,6	24,5	21,3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	19,8	19,7	20,8	22,8	23,3	25,0	24,2	20,8
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	19,4	20,0	21,4	22,8	24,8	24,6	23,9	20,3
ΗΠΕΙΡΟΣ	17,6	18,8	19,2	20,0	20,1	21,4	20,6	17,6

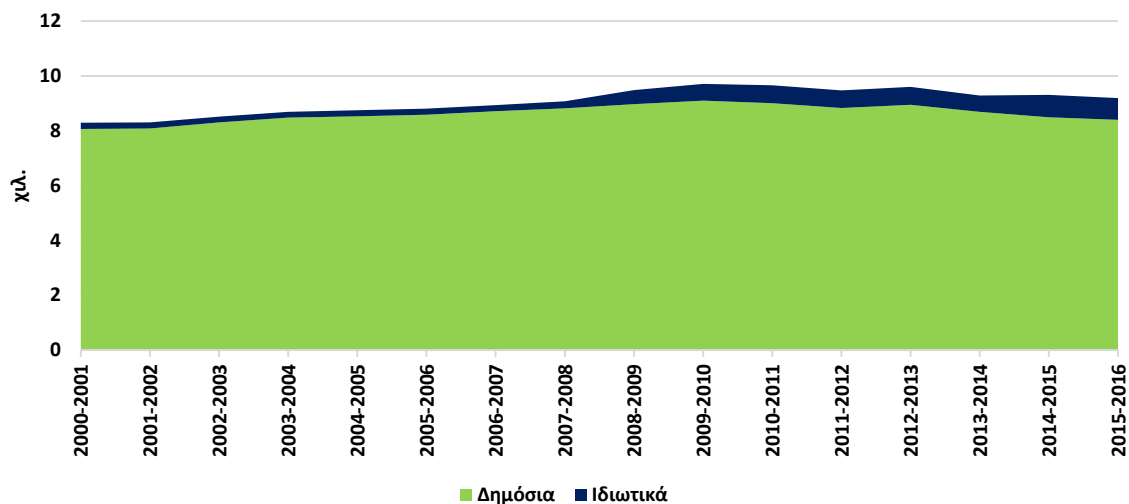
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

2.2.4 Τμήματα νηπιαγωγείων

Το κεφάλαιο που αναλύονται τα δεδομένα των νηπιαγωγείων ολοκληρώνεται με την ανάλυση των στοιχείων που αφορούν τον αριθμό των τμημάτων σε λειτουργία. Ο συνολικός αριθμός των τμημάτων αυξήθηκε την περίοδο 2000-2015 κατά 901 (από τα 8,3 χιλ. στα 9,2 χιλ.) ή κατά 10,9% (Διάγραμμα 2.14). Σημειώνεται, όμως, ότι μετά το 2012 ο αριθμός των τμημάτων σε λειτουργία περιορίστηκε, με αποτέλεσμα η πτώση την περίοδο 2012-2015 να διαμορφωθεί σε 4,2% ή 407 τμήματα, η οποία αντανακλά – σε κάποιο τουλάχιστον βαθμό – τη μείωση του αριθμού των νηπίων στα νηπιαγωγεία. Εξάλλου, η συντριπτική πλειοψηφία των τμημάτων σε λειτουργία αφορούν τμήματα σε δημόσια νηπιαγωγεία (από 8,1 χιλ. το 2000 σε 8,4 χιλ. το 2015), αν και το ποσοστό αυτό περιορίστηκε ελαφρά την περίοδο 2000-2015 (από το 97,3% στο 91,4%) με ταυτόχρονη αύξηση του αντίστοιχου ποσοστού των τμημάτων στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία (από 222 τμήματα το 2000 στα 790 τμήματα το 2015). Σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν στο Myschool δεδομένα για τον αριθμό τμημάτων την διετία 2016-2017.

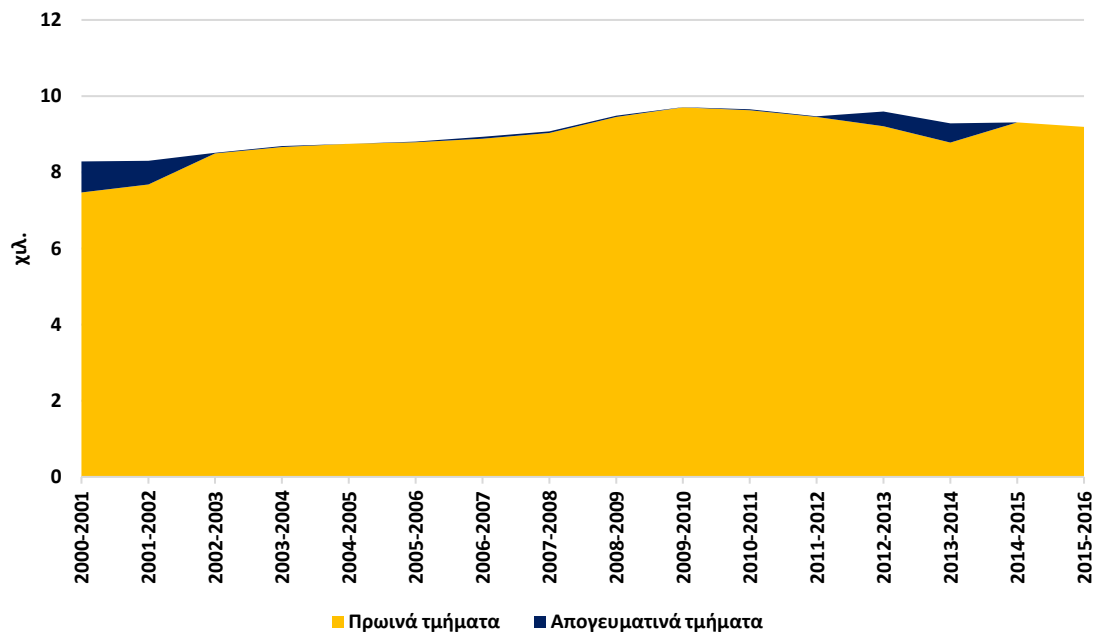
Ως προς την κατανομή των τμημάτων με βάση το ωράριο (πρωινό, απογευματινό), η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι πρωινά τμήματα (98,2% κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2015), ενώ τα έτη 2014 και 2015 δεν υπήρχαν απογευματινά τμήματα (Διάγραμμα 2.15). Σημειώνεται ότι αντίστοιχη ανάλυση δεν υπήρξε για τα νήπια, τους νηπιαγωγούς και τα νηπιαγωγεία, καθώς από όσα μπορούμε να γνωρίζουμε, η ΕΛΣΤΑΤ δεν παρέχει τέτοια πληροφόρηση.

Διάγραμμα 2.14: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων νηπιαγωγείων σε λειτουργία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 2.15: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων νηπιαγωγείων σε λειτουργία με βάση το ωράριο (2000-2015)

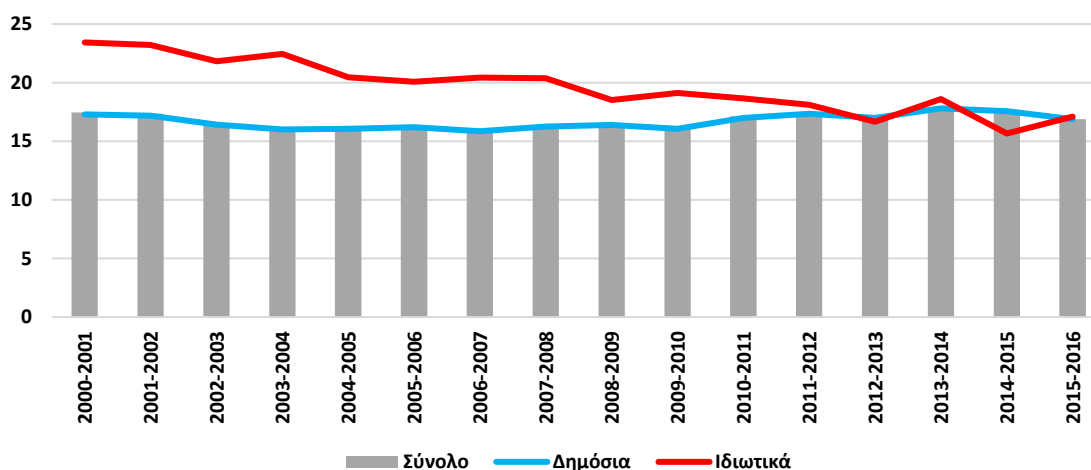
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Τέλος, γνωρίζοντας τον αριθμό των νηπίων και των τμημάτων είναι εύκολο να υπολογιστεί ο λόγος νήπια ανά τμήμα (Διάγραμμα 2.16). Ο λόγος αυτός την περίοδο 2000-2015 παραμένει σχετικά σταθερός για το σύνολο των νηπιαγωγείων (δημόσια και ιδιωτικά) κυμαινόμενος από 16,0 μέχρι 17,9 νήπια ανά τμήμα. Αντίθετα, στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία ο λόγος αυτός βαίνει

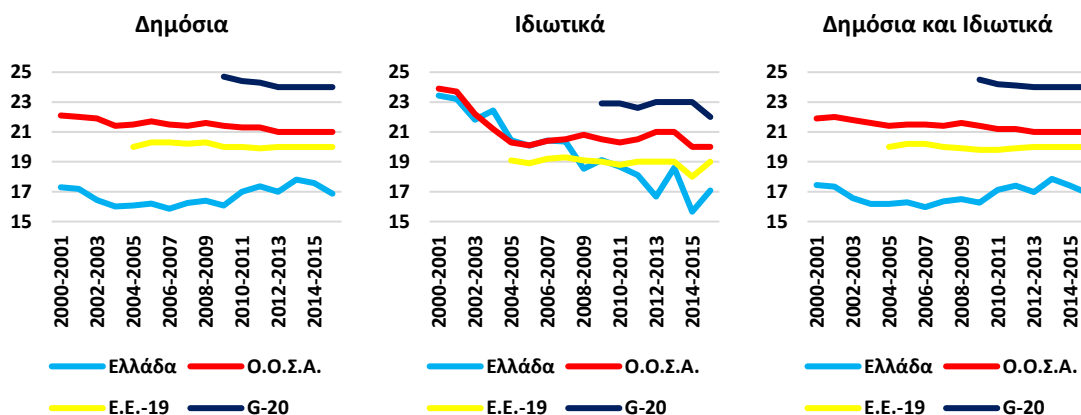
μειούμενος (από τα 23,4 στα 17,1 νήπια ανά τμήμα). Τα πρώτα έτη είναι υψηλότερος σε σύγκριση με τον αντίστοιχο λόγο στα δημόσια νηπιαγωγεία (16,7 νήπια ανά τμήμα κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2015), αλλά την περίοδο 2012-2015 οι δύο λόγοι συγκλίνουν.

Διάγραμμα 2.16: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Διάγραμμα 2.17: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα, κατά τύπο νηπιαγωγείου, σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Τα έτη 2013 και 2014 οι δείκτες του Education at a Glance περιλαμβάνουν τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία.

Συγκρίνοντας το δείκτη που αφορά την Ελλάδα με το δείκτη που αφορά τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και του G-20, παρατηρούμε ότι στο σύνολο των νηπιαγωγείων και στα δημόσια νηπιαγωγεία τα νήπια ανά τμήμα στην Ελλάδα είναι αισθητά λιγότερα σε σχέση με τα νήπια ανά τμήμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και του G-20 (Διάγραμμα 2.17). Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία ενώ μέχρι το 2007 ο δείκτης που αφορά την Ελλάδα είχε την ίδια

πορεία με το δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη συνέχεια μειώνεται σημαντικά, με αποτέλεσμα μετά το 2010 να κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα από τους δείκτες που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. και του G-20.

Ολοκληρώνοντας την ανάλυση των δεδομένων για τα νηπιαγωγεία, ακολουθεί η ανάλυση του δείκτη νήπια ανά τμήμα περιφερειακό επίπεδο (Πίνακας 2.4). Όπως και στην περίπτωση των δεικτών νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό και νήπια ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία, οι μεγάλες περιφέρειες της χώρας συγκεντρώνουν τα μεγαλύτερα σε μέγεθος τμήματα. Αυτές είναι οι περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, όπου τα νήπια ανά τμήμα ανέρχονται σε 20,5 και 17,3, αντίστοιχα, κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2015. Από την άλλη πλευρά, οι περιφέρειες με τα μικρότερα τμήματα είναι οι περιφέρειες Ηπείρου (12,7 νήπια ανά τμήμα) και Θεσσαλίας (13,6 νήπια ανά τμήμα).

Πίνακας 2.4: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα κατά περιφέρεια (2000-2015)

	2000- 2001	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΑΤΤΙΚΗ	23,2	22,3	21,7	19,9	20,4	20,9	20,6	19,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	18,2	18,1	17,4	17,1	16,9	16,7	16,9	17
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	18,1	18,3	17,7	17,5	15,8	14,8	15,8	15,5
ΚΡΗΤΗ	16,6	16	15,8	15,8	15,6	15,7	15,4	15,1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	16,3	15,4	16	15,7	14,9	14,7	15,2	13,8
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	16,5	16,4	16	15,2	14,7	14,8	14,8	14,9
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	16,8	16,2	16,3	15,5	14,8	14,5	14,7	14,3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	15,8	16	15,7	14,9	14,8	15	14,5	13,7
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	16,2	17,5	15,5	14,8	15,3	14,7	13,2	13,9
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	16,2	16,1	15,3	14,7	13,6	13,3	13,9	13,2
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	14,9	15,4	14,2	14,2	13,9	14,1	13,4	13,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	13,5	13,2	12,7	12,1	12,1	11,9	11,9	12,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	12	12,1	12	11,6	11,5	12	11,5	11,4

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	Μέσος όρος
ΑΤΤΙΚΗ	19,5	19,7	19,1	20,6	20,4	21,2	19,6	19,4	20,5
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	16,4	16,8	17,1	18,1	17,4	17,3	17,9	17,5	17,3
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	14,5	15,6	16,5	16,4	16,2	16,4	17,6	17,4	16,5
ΚΡΗΤΗ	15,1	15,9	15,7	16	16,2	17,1	16,6	16,5	15,94
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	14,4	14,9	16,2	17	17,4	17,6	17	17,1	15,85
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	14,8	15,5	15,5	16,6	16,1	15	17,8	17,9	15,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	14,4	15,1	14,8	16,2	15,6	16,2	17,6	17,4	15,7
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	13,3	14,3	15,7	16,1	16,2	16,9	17,1	17,4	15,5
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	13,6	14,5	15	16,5	15,2	16	17,1	16,5	15,3
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	13,6	13,5	13,4	13,7	14	15,5	16,1	16,9	14,6
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	13,4	13,4	13,2	15	15,1	15,9	15,8	15,1	14,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	12,7	13	13,9	15,5	15,1	15,4	16,9	16,3	13,6
ΗΠΕΙΡΟΣ	12	12,6	13,4	13,9	13,5	13,7	15	15,1	12,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

2.2.5 Συμπεράσματα

Από την ανάλυση των δεδομένων για τα νηπιαγωγεία προέκυψε, καταρχάς, ότι ο αριθμός των νηπίων την περίοδο 2000-2010 αυξήθηκε κατά 14,3% ή 20,7 χιλ. μαθητές. Η αύξηση αυτή στον αριθμό των νηπίων συμβαδίζει αρκετά με την αύξηση των γεννήσεων της περιόδου 1995-2005 (τα νήπια που πήγαν νηπιαγωγείο από το 5^ο έτος της ηλικίας τους την περίοδο 2000-2010 γεννήθηκαν την περίοδο 1995-2010) κατά 6,1 χιλ.

Ωστόσο, μετά το 2010 ο αριθμός των νηπίων περιορίστηκε, για να διαμορφωθεί το 2015 στα 155,3 χιλ., δηλαδή στα επίπεδα του 2008. Η μείωση αυτή πρέπει να αποδοθεί κυρίως στη μείωση των αλλοδαπών μαθητών, ο αριθμός των οποίων μεταξύ 2011 και 2015 περιορίστηκε κατά 10,1 χιλ. άτομα (ή 51,9%, από τα 19,5 χιλ. στα 9,4 χιλ.).

Σύμφωνα με στοιχεία του Myschool ο αριθμός των νηπίων τα έτη 2016 και 2017 διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 2015, στα 148,7 χιλ. και 153,2 χιλ. αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι οι γεννήσεις της διετίας 2011-2012 (περίοδος κατά την οποία γεννήθηκαν τα παιδιά που πήγαν νηπιαγωγείο την διετία 2016-2017) παρουσιάζονται μειωμένες σε σύγκριση με το 2014 (114,8 χιλ.) καθώς διαμορφώθηκαν στις 106,4 χιλ. και 100,4 χιλ., αντίστοιχα. Μέρος της μείωσης οφείλεται και στην πορεία του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών ο οποίος τη διετία 2016-2017 περιορίστηκε στα μόλις 7 χιλ. και 6,5 χιλ. νήπια, αντίστοιχα.

Στα δημόσια νηπιαγωγεία ο αριθμός των νηπίων την περίοδο 1999-2017 περιορίστηκε οριακά (κατά 0,8%, από τα 141,8 χιλ. στα 140,7 χιλ.) ενώ στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία αυξήθηκε κατά 2,5 φορές ή με ένα Μέσο Ετήσιο Ρυθμό Μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) +5,1% (από τα 5,04 χιλ. στα 12,4 χιλ.). Ωστόσο μια προσεκτικότερη παρατήρηση στα δεδομένα δείχνει ότι στα δημόσια νηπιαγωγεία μετά το 2013 η πτώση στον αριθμό των νηπίων που πήγαινε σε αυτά ήταν σημαντική, με αποτέλεσμα ο αριθμός τους την περίοδο 2013-2016 να μειωθεί κατά -10,2%. Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, η εικόνα είναι ανάμεικτη καθώς την περίοδο 2013-2015 ο αριθμός των νηπίων αυξάνει (+22,8%), το έτος 2016 περιορίζεται στα 9,7 χιλ. και το 2017 αυξάνει στα 12,4 χιλ. Το ποσοστό των νηπίων που πηγαίνουν σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο από το 3,3% κατά μέσο όρο την περίοδο 1999-2007 ανήλθε στο 7,2% την περίοδο 2008-2017, με αντίστοιχο περιορισμό του ποσοστού των νηπίων που πηγαίνουν σε δημόσιο νηπιαγωγείο, το οποίο όμως παραμένει πολύ υψηλό (94,6%, κατά μέσο όρο την περίοδο 1999-2017). Εξάλλου, ως προς το φύλο των νηπίων, τα περισσότερα είναι αγόρια (51,2%, κατά μέσο όρο, του συνόλου των νηπίων) – ως αποτέλεσμα της διαχρονικής κατανομής των γεννήσεων στην Ελλάδα, όπου τα αγόρια που γεννιούνται είναι περισσότερα από τα κορίτσια – ενώ η αναλογία αυτή δεν αλλάζει ουσιαστικά όταν διαχωριστεί το δείγμα σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία.

Σε ότι αφορά τον αριθμό των νηπιαγωγών που δίδασκαν (η συντριπτική πλειοψηφία αυτών γυναίκες) δεν δείχνει να ακολουθεί την πορεία του αριθμού των νηπίων, ιδιαίτερα την περίοδο 2011-2015, όπου ο αριθμός τους κυμάνθηκε λίγο πάνω από τις 13 χιλ., όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των νηπίων περιορίστηκε από τις 164,8 χιλ. στις 155,3 χιλ. Στα δημόσια νηπιαγωγεία, ο αριθμός των νηπιαγωγών αυξάνει συνεχώς την περίοδο 2000-2009 (από τους 9,4 χιλ. στους 12,8 χιλ.) και στη συνέχεια περιορίζεται μέχρι το 2013 (στους 11,9 χιλ.) για να παρουσιάσει εκ νέου αύξηση τη διετία 2014-2015 (12,2 χιλ. και 12,6 χιλ., αντίστοιχα). Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, ο αριθμός των νηπιαγωγών ενώ την περίοδο 2000-2007 κυμαίνονταν στα επίπεδα των 250 ατόμων, κατά μέσο όρο, μετά το 2007 ακολουθεί την άνοδο του αριθμού των νηπίων που εγγράφηκε σε αυτά την ίδια χρονική περίοδο (από 288 νηπιαγωγούς το 2007 στους 914 το 2014 και τους 880 το 2015).

Ενδιαφέρον είναι το εύρημα ότι το ποσοστό των μη διδασκόντων νηπιαγωγών (δεν υπάρχουν μη διδάσκοντες νηπιαγωγοί στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία) αυξήθηκε από 10,8% το 2000 στο 14,2% το

2008, ενώ την περίοδο 2009-2015 – όπου περιλαμβάνει την περίοδο που εντάθηκε η οικονομική κρίση στη χώρα – περιορίστηκε σημαντικά για να διαμορφωθεί το 2015 στο 5,6%.

Ως προς το βοηθητικό προσωπικό, η εγχώρια οικονομική κρίση δεν φαίνεται να άσκησε αρνητική επίδραση στον αριθμό του, καθώς τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία ακολουθεί (με λίγες αυξομειώσεις) ξεκάθαρα ανοδική πορεία την περίοδο 2000-2014, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία αυτού είναι γυναίκες (93,3%, κατά μέσο όρο, του συνόλου του βοηθητικού προσωπικού). Η πιθανότερη εξήγηση για την αύξηση του βοηθητικού προσωπικού στα δημόσια νηπιαγωγεία είναι ότι ενώ οι νηπιαγωγοί είναι υπάλληλοι του κεντρικού κράτους, το βοηθητικό προσωπικό ανήκει στους δήμους, στους οποίους ο περιορισμός του προσωπικού τα χρόνια της οικονομικής κρίσης ήταν σχετικά μικρότερος.

Προχωρώντας στο λόγο νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό, ο δείκτης ακολουθεί την περίοδο 2000-2015 ξεκάθαρα καθοδική πορεία δείχνοντας ότι με την πάροδο των ετών για κάθε ένα νέο νήπιο που «εισερχόταν» στο νηπιαγωγείο, το «σύστημα» προσλάμβανε περισσότερους νηπιαγωγούς, με το χαρακτηριστικό αυτό να είναι έντονο τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Συγκρίνοντας την τιμή του δείκτη μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών νηπιαγωγείων προκύπτει ότι είναι πολύ μεγαλύτερος στην περίπτωση των ιδιωτικών. Επιπλέον, την περίοδο 2000-2015, αντιστοιχούσαν σε κάθε Έλληνα νηπιαγωγό λιγότερα νήπια σε σύγκριση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις χώρες του ΟΟΣΑ και τις χώρες του G-20. Παράλληλα, η ανάλυση έδειξε ότι ο λόγος νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό είναι μεγαλύτερος σε περιφέρειες που συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού της χώρας (Αττική, Δυτική Ελλάδα και Κεντρική Μακεδονία) ενώ εμφανίζει τις χαμηλότερες τιμές του σε πιο απομακρυσμένες περιφέρειες (Βόρειο Αιγαίο και Ήπειρος).

Αναφορικά με τον αριθμό των νηπιαγωγείων (λειτουργούντα και μη λειτουργούντα), την περίοδο 1999-2010 ακολούθησε την αντίστοιχη αύξηση των νηπίων, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί, κατά μέσο όρο, μία νέα σχολική μονάδα (+787 νέα νηπιαγωγεία) για κάθε 23 νέα νήπια (+18.459 νήπια) που εισέρχονταν στο νηπιαγωγείο, τάση που συναντάται τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά σχολεία. Αντίθετα, την περίοδο 2011-2015 ο αριθμός των νηπιαγωγείων (δημοσίων και ιδιωτικών) περιορίστηκε (κατά 577 μονάδες), με αποτέλεσμα να «κλείνει» ένα νηπιαγωγείο για κάθε 17 νήπια (9.547 λιγότερα νήπια) που «έφευγαν» από το σύστημα, τάση που προκύπτει από τα δημόσια νηπιαγωγεία. Η μείωση αυτή δείχνει μία σταδιακή προσαρμογή του συστήματος στα δεδομένα που διαμορφώθηκαν με το ξέσπασμα και τη γιγάντωση της οικονομικής κρίσης, με συνέπεια να μειωθούν τόσο ο αριθμός των γεννήσεων – άρα και ο αριθμός των νηπίων που πήγαν νηπιαγωγείο – όσο και οι διαθέσιμοι πόροι προς την εκπαίδευση. Σημειώνεται ότι την περίοδο 1999-2015 η συντριπτική πλειοψηφία των νηπιαγωγείων ήταν δημόσια, αν και το ποσοστό τους στο σύνολο των νηπιαγωγείων μετά το 2006 περιορίστηκε (από 98% το 1999 σε 89,3% το 2015) με αντίστοιχη αύξηση του μεριδίου των ιδιωτικών νηπιαγωγείων (από 2% το 1999 στο 10,7% το 2015). Η μείωση του ποσοστού των δημοσίων νηπιαγωγείων πιθανόν εξηγείται από το γεγονός ότι με το Νόμο 3518/2006 έγινε υποχρεωτική η παρακολούθηση του νηπιαγωγείου από το 5^ο έτος των παιδιών με συνέπεια να αυξηθεί η ανάγκη για νηπιαγωγεία, μέρος της οποίας καλύφθηκε από τον ιδιωτικό τομέα. Η πορεία της καμπύλης των νηπιαγωγείων που δεν ήταν σε

λειτουργία (η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι δημόσια) παρουσιάζει αυξομειώσεις την περίοδο 1999-2015. Ως αποτέλεσμα, την περίοδο 2001-2004 ο αριθμός τους περιορίζεται (από 268 σε 186), και στη συνέχεια μέχρι το 2010 αυξάνει (στα 320) για να περιοριστεί εκ νέου το 2014 (στα 202).

Ενδιαφέρον είναι το στοιχείο πως την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των νηπιαγωγείων που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 3,7%, 3,6% και 3,5%, αντίστοιχα

Σχετικά με το λόγο νήπια ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία, ενώ την περίοδο 2000-2006 κυμαίνεται στα επίπεδα των 25 νηπίων ανά νηπιαγωγείο, έκτοτε αυξάνει για να διαμορφωθεί στα 29,4 το 2013 και τα 28,5 το 2014. Την περίοδο 2006-2014 η αυξητική πορεία του δείκτη οφείλεται στο γεγονός ότι τα νηπιαγωγεία μειώθηκαν κατά 1,3% ενώ ο αριθμός των νηπίων – λόγω της εφαρμογής του Νόμου 3518/2006 – αυξήθηκε κατά 13,6%. Στην περίπτωση των ιδιωτικών νηπιαγωγείων, ενώ την περίοδο 2000-2009 ο δείκτης είναι σαφώς υψηλότερος από τα δημόσια νηπιαγωγεία (αν και σε πτωτική πορεία), στη συνέχεια κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τα δημόσια νηπιαγωγεία, κυρίως ως αποτέλεσμα της σημαντικής αύξησης του αριθμού των ιδιωτικών νηπιαγωγείων κατά 33,4% και της μείωσης του αριθμού των δημοσίων κατά -9,4%. Όπως και στο λόγο νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό, οι μεγαλύτερες μονάδες εντοπίζονται – κατά κανόνα – σε περιφέρειες που συγκεντρώνουν μεγάλο μέρος του πληθυσμού. (Αττική, Κεντρική Μακεδονία και Κρήτη). Από την άλλη πλευρά οι δύο περιφέρειες με τους λιγότερους μαθητές ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία είναι οι περιφέρειες Ηπείρου και Θεσσαλίας.

Ο συνολικός αριθμός των τμημάτων σε λειτουργία, αυξήθηκε την περίοδο 2000-2015 κατά 901 (από τα 8,3 χιλ. στα 9,2 χιλ.) ή κατά 10,9%. Ωστόσο, σημειώνεται, ότι μετά το 2012 ο αριθμός των τμημάτων σε λειτουργία περιορίστηκε, με αποτέλεσμα η πτώση την περίοδο 2012-2015 να διαμορφωθεί σε 4,2% ή 407 τμήματα. Παράλληλα, η συντριπτική πλειοψηφία των τμημάτων σε λειτουργία αφορούν τμήματα σε δημόσια νηπιαγωγεία, αν και το ποσοστό τους περιορίστηκε ελαφρά την περίοδο αυτή από το 97,3% στο 91,4% με ταυτόχρονη αύξηση του αντίστοιχου ποσοστού των τμημάτων στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία από το 2,7% στο 8,6%. Ως προς την κατανομή των τμημάτων με βάση το ωράριο (πρωινό, απογευματινό), η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι πρωινά τμήματα (98,2% κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2015), ενώ τα έτη 2014 και 2015 δεν υπήρχαν απογευματινά τμήματα. Όπως και στην περίπτωση των δεικτών νήπια ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό και νήπια ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία, οι μεγάλες περιφέρειες της χώρας (Αττική και Κεντρική Μακεδονία), ενώ οι περιφέρειες με τα μικρότερα τμήματα είναι οι περιφέρειες Ηπείρου και Θεσσαλίας.

2.2.6 Παράρτημα πινάκων

Πίνακας 2.5: Εξέλιξη αριθμού νηπίων κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)

	ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ		
	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
1999-2000	141.816	72.726	69.090	5.046	2.604	2.442	146.862	75.330	71.532
2000-2001	139.455	71.060	68.395	5.202	2.740	2.462	144.657	73.800	70.857
2001-2002	139.040	70.859	68.181	5.015	2.618	2.397	144.055	73.477	70.578
2002-2003	136.407	69.242	67.165	4.603	2.326	2.277	141.010	71.568	69.442
2003-2004	135.755	69.152	66.603	4.780	2.474	2.306	140.535	71.626	68.909
2004-2005	136.960	69.819	67.141	4.541	2.338	2.203	141.501	72.157	69.344
2005-2006	139.065	71.601	67.464	4.336	2.216	2.120	143.401	73.817	69.584
2006-2007	138.253	70.536	67.717	4.413	2.283	2.130	142.666	72.819	69.847
2007-2008	143.193	72.842	70.351	5.336	2.740	2.596	148.529	75.582	72.947
2008-2009	147.141	75.268	71.873	9.488	5.014	4.474	156.629	80.282	76.347
2009-2010	146.250	74.988	71.262	11.658	6.085	5.573	157.908	81.073	76.835
2010-2011	153.205	78.546	74.659	12.116	6.390	5.726	165.321	84.936	80.385
2011-2012	153.198	78.651	74.547	11.592	6.026	5.566	164.790	84.677	80.113
2012-2013	152.085	78.165	73.920	10.803	5.627	5.176	162.888	83.792	79.096
2013-2014	154.783	79.484	75.299	10.992	5.706	5.286	165.775	85.190	80.585
2014-2015	149.224	76.701	72.523	12.780	6.586	6.194	162.004	83.287	78.717
2015-2016	141.741	72.481	69.260	13.502	7.055	6.447	155.243	79.536	75.707

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.6: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγών (διδασκόντων και μη διδασκόντων) κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)

	ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
1999-2000	8.637	37	8.600	222	2	220	8.859	39	8.820
2000-2001	10.549	54	10.495	246	6	240	10.795	60	10.735
2001-2002	11.118	102	11.016	241	5	236	11.359	107	11.252
2002-2003	11.796	60	11.736	239	4	235	12.035	64	11.971
2003-2004	12.153	75	12.078	235	7	228	12.388	82	12.306
2004-2005	12.645	75	12.570	250	6	244	12.895	81	12.814
2005-2006	13.117	134	12.983	246	3	243	13.363	137	13.226
2006-2007	13.662	170	13.492	245	5	240	13.907	175	13.732
2007-2008	14.181	148	14.033	288	8	280	14.469	156	14.313
2008-2009	14.762	147	14.615	506	13	493	15.268	160	15.108
2009-2010	14.030	132	13.898	669	15	654	14.699	147	14.552
2010-2011	13.647	145	13.502	743	21	722	14.390	166	14.224
2011-2012	13.504	165	13.339	703	18	685	14.207	183	14.024
2012-2013	13.316	170	13.146	721	17	704	14.037	187	13.850
2013-2014	12.787	200	12.587	725	29	696	13.512	229	13.283
2014-2015	12.921	225	12.696	914	26	888	13.835	251	13.584
2015-2016	13.441	154	13.287	880	23	857	14.321	177	14.144

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.7: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων νηπιαγωγών κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

	ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
2000-2001	9.380	49	9.331	246	6	240	9.626	55	9.571
2001-2002	9.970	96	9.874	241	5	236	10.211	101	10.110
2002-2003	10.438	52	10.386	239	4	235	10.677	56	10.621
2003-2004	10.757	63	10.694	235	7	228	10.992	70	10.922
2004-2005	11.026	66	10.960	250	6	244	11.276	72	11.204
2005-2006	11.215	120	11.095	246	3	243	11.461	123	11.338
2006-2007	11.601	93	11.508	245	5	240	11.846	98	11.748
2007-2008	12.055	126	11.929	288	8	280	12.343	134	12.209
2008-2009	12.591	122	12.469	506	13	493	13.097	135	12.962
2009-2010	12.819	124	12.695	669	15	654	13.488	139	13.349
2010-2011	12.753	141	12.612	743	21	722	13.496	162	13.334
2011-2012	12.708	155	12.553	703	18	685	13.411	173	13.238
2012-2013	12.580	161	12.419	721	17	704	13.301	178	13.123
2013-2014	11.994	182	11.812	725	29	696	12.719	211	12.508
2014-2015	12.192	184	12.008	914	26	888	13.106	210	12.896
2015-2016	12.638	147	12.491	880	23	857	13.518	170	13.348

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.8: Εξέλιξη αριθμού μη διδασκόντων νηπιαγωγών κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

	ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
2000-2001	1.169	5	1.164	0	0	0	1.169	5	1.164
2001-2002	1.148	6	1.142	0	0	0	1.148	6	1.142
2002-2003	1.358	8	1.350	0	0	0	1.358	8	1.350
2003-2004	1.396	12	1.384	0	0	0	1.396	12	1.384
2004-2005	1.619	9	1.610	0	0	0	1.619	9	1.610
2005-2006	1.902	14	1.888	0	0	0	1.902	14	1.888
2006-2007	2.061	77	1.984	0	0	0	2.061	77	1.984
2007-2008	2.126	22	2.104	0	0	0	2.126	22	2.104
2008-2009	2.171	25	2.146	0	0	0	2.171	25	2.146
2009-2010	1.211	8	1.203	0	0	0	1.211	8	1.203
2010-2011	894	4	890	0	0	0	894	4	890
2011-2012	796	10	786	0	0	0	796	10	786
2012-2013	736	9	727	0	0	0	736	9	727
2013-2014	793	18	775	0	0	0	793	18	775
2014-2015	729	41	688	0	0	0	729	41	688
2015-2016	803	7	796	0	0	0	803	7	796

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.9: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	15,0	14,9	21,1
2001-2002	14,1	13,9	20,8
2002-2003	13,2	13,1	19,3
2003-2004	12,8	12,6	20,3
2004-2005	12,5	12,4	18,2
2005-2006	12,5	12,4	17,6
2006-2007	12,0	11,9	18,0
2007-2008	12,0	11,9	18,5
2008-2009	12,0	11,7	18,8
2009-2010	11,7	11,4	17,4
2010-2011	12,2	12,0	16,3
2011-2012	12,3	12,1	16,5
2012-2013	12,2	12,1	15,0
2013-2014	13,0	12,9	15,2
2014-2015	12,4	12,2	14,0
2015-2016	11,5	11,2	15,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.10: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά διδάσκοντα νηπιαγωγό σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-19	G-20
2000-2001	15,0	15,5		
2001-2002	14,1	14,9		
2002-2003	13,2	14,8		
2003-2004	12,8	14,4		
2004-2005	12,5	14,8	13,8	
2005-2006	12,5	15,3	14,0	
2006-2007	12,0	15,1	14,0	
2007-2008	12,0	14,9	13,9	
2008-2009	12,0	14,4	13,2	
2009-2010	11,7	14,3	12,9	
2010-2011	12,2	14,4	13,4	17,5
2011-2012	12,3	14,4	13,1	17,4
2012-2013	12,2	14,0	13,0	17,0
2013-2014	13,0	15,0	14,0	18,0
2014-2015	12,4	15,0	14,0	18,0
2015-2016	11,5	15,0	14,0	19,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Τα έτη 2013 και 2014 οι δείκτες του Education at a Glance περιλαμβάνουν τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία.

Πίνακας 2.11: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού κατά φύλο και τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

	ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ		
	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
2000-2001	1.683	36	1.647	238	89	149	1.921	125	1.796
2001-2002	1.887	30	1.857	179	72	107	2.066	102	1.964
2002-2003	1.999	41	1.958	293	115	178	2.292	156	2.136
2003-2004	2.422	55	2.367	276	102	174	2.698	157	2.541
2004-2005	2.579	46	2.533	206	71	135	2.785	117	2.668
2005-2006	3.125	54	3.071	265	98	167	3.390	152	3.238
2006-2007	3.309	66	3.243	315	120	195	3.624	186	3.438
2007-2008	3.385	61	3.324	251	93	158	3.636	154	3.482
2008-2009	3.472	70	3.402	600	211	389	4.072	281	3.791
2009-2010	3.876	107	3.769	710	260	450	4.586	367	4.219
2010-2011	3.704	91	3.613	912	351	561	4.616	442	4.174
2011-2012	3.875	84	3.791	670	263	407	4.545	347	4.198
2012-2013	3.759	101	3.658	742	270	472	4.501	371	4.130
2013-2014	3.894	85	3.809	768	272	496	4.662	357	4.305
2014-2015	3.702	103	3.599	946	365	581	4.648	468	4.180

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.12: Εξέλιξη αριθμού νηπιαγωγείων (λειτουργούντα και μη λειτουργούντα) κατά τύπο νηπιαγωγείου (1999-2015)

	ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ			ΣΥΝΟΛΟ		
	Σύνολο	Λειτουργούντα	Μη λειτουργούντα	Σύνολο	Λειτουργούντα	Μη λειτουργούντα	Σύνολο	Λειτουργούντα	Μη λειτουργούντα
1999-2000	5.489			111			5.600		
2000-2001	5.763	5.559	204	117	116	1	5.880	5.675	205
2001-2002	5.848	5.581	267	114	113	1	5.962	5.694	268
2002-2003	5.815	5.611	204	114	110	4	5.929	5.721	208
2003-2004	5.812	5.609	203	116	113	3	5.928	5.722	206
2004-2005	5.785	5.600	185	117	116	1	5.902	5.716	186
2005-2006	5.850	5.597	253	119	118	1	5.969	5.715	254
2006-2007	5.904	5.645	259	119	118	1	6.023	5.763	260
2007-2008	5.927	5.661	266	144	142	2	6.071	5.803	268
2008-2009	5.975	5.697	278	271	268	3	6.246	5.965	281
2009-2010	5.974	5.700	274	413	403	10	6.387	6.103	284
2010-2011	5.932	5.618	314	455	449	6	6.387	6.067	320
2011-2012	5.725	5.447	278	489	474	15	6.214	5.921	293
2012-2013	5.498	5.331	167	522	492	30	6.020	5.823	197
2013-2014	5.342	5.151	191	508	494	14	5.850	5.645	205
2014-2015	5.273	5.088	185	616	599	17	5.889	5.687	202
2015-2016	5.035			602			5.637		

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.13: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά νηπιαγωγείο σε λειτουργία κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2014)

	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	25,5	25,1	44,8
2001-2002	25,3	24,9	44,4
2002-2003	24,6	24,3	41,8
2003-2004	24,6	24,2	42,3
2004-2005	24,8	24,5	39,1
2005-2006	25,1	24,8	36,7
2006-2007	24,8	24,5	37,4
2007-2008	25,6	25,3	37,6
2008-2009	26,3	25,8	35,4
2009-2010	25,9	25,7	28,9
2010-2011	27,2	27,3	27,0
2011-2012	27,8	28,1	24,5
2012-2013	28,0	28,5	22,0
2013-2014	29,4	30,0	22,3
2014-2015	28,5	29,3	21,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.14: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων νηπιαγωγείων σε λειτουργία κατά τύπο και ωράριο νηπιαγωγείου (2000-2015)

	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά	Πρωινά	Απογευματινά
2000-2001	8.288	8.066	222	7.470	818
2001-2002	8.305	8.089	216	7.682	623
2002-2003	8.512	8.301	211	8.495	17
2003-2004	8.690	8.477	213	8.663	27
2004-2005	8.746	8.524	222	8.743	3
2005-2006	8.802	8.586	216	8.787	15
2006-2007	8.934	8.718	216	8.884	50
2007-2008	9.078	8.816	262	9.028	50
2008-2009	9.486	8.974	512	9.449	37
2009-2010	9.710	9.100	610	9.701	9
2010-2011	9.658	9.009	649	9.631	27
2011-2012	9.467	8.827	640	9.456	11
2012-2013	9.596	8.948	648	9.209	387
2013-2014	9.283	8.692	591	8.779	504
2014-2015	9.309	8.493	816	9.309	0
2015-2016	9.189	8.399	790	9.188	1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.15: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα κατά τύπο νηπιαγωγείου (2000-2015)

	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	17,5	17,3	23,4
2001-2002	17,3	17,2	23,2
2002-2003	16,6	16,4	21,8
2003-2004	16,2	16,0	22,4
2004-2005	16,2	16,1	20,5
2005-2006	16,3	16,2	20,1
2006-2007	16,0	15,9	20,4
2007-2008	16,4	16,2	20,4
2008-2009	16,5	16,4	18,5
2009-2010	16,3	16,1	19,1
2010-2011	17,1	17,0	18,7
2011-2012	17,4	17,4	18,1
2012-2013	17,0	17,0	16,7
2013-2014	17,9	17,8	18,6
2014-2015	17,4	17,6	15,7
2015-2016	16,9	16,9	17,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.16: Εξέλιξη δείκτη νηπίων ανά τμήμα, κατά τύπο νηπιαγωγείου, σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)

	Ελλάδα			ΟΟΣΑ			ΕΕ			G-20		
	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	17,5	17,3	23,4	21,9	22,1	23,9						
2001-2002	17,3	17,2	23,2	22,0	22,0	23,7						
2002-2003	16,6	16,4	21,8	21,8	21,9	22,2						
2003-2004	16,2	16,0	22,4	21,6	21,4	21,2						
2004-2005	16,2	16,1	20,5	21,4	21,5	20,3	20,0	20,0	19,1			
2005-2006	16,3	16,2	20,1	21,5	21,7	20,1	20,2	20,3	18,9			
2006-2007	16,0	15,9	20,4	21,5	21,5	20,4	20,2	20,3	19,2			
2007-2008	16,4	16,2	20,4	21,4	21,4	20,5	20,0	20,2	19,3			
2008-2009	16,5	16,4	18,5	21,6	21,6	20,8	19,9	20,3	19,1			
2009-2010	16,3	16,1	19,1	21,4	21,4	20,5	19,8	20,0	19,0	24,5	24,7	22,9
2010-2011	17,1	17,0	18,7	21,2	21,3	20,3	19,8	20,0	18,8	24,2	24,4	22,9
2011-2012	17,4	17,4	18,1	21,2	21,3	20,5	19,9	19,9	19,0	24,1	24,3	22,6
2012-2013	17,0	17,0	16,7	21,0	21,0	21,0	20,0	20,0	19,0	24,0	24,0	23,0
2013-2014	17,9	17,8	18,6	21,0	21,0	21,0	20,0	20,0	19,0	24,0	24,0	23,0
2014-2015	17,4	17,6	15,7	21,0	21,0	20,0	20,0	20,0	18,0	24,0	24,0	23,0
2015-2016	16,9	16,9	17,1	21,0	21,0	20,0	20,0	20,0	19,0	24,0	24,0	22,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Τα έτη 2013 και 2014 οι δείκτες του Education at a Glance περιλαμβάνουν τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία.

2.3 Δημοτικό

Το κεφάλαιο αυτό αναλύει την εξέλιξη των βασικών μεγεθών λειτουργίας των δημοτικών σχολείων την περίοδο πριν και μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης. Το Δημοτικό Σχολείο, το οποίο ακολουθεί την Προσχολική Εκπαίδευση, αποτελεί το τελευταίο στάδιο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 6-12 ετών. Στο δημοτικό σχολείο εγγράφονται παιδιά που έχουν συμπληρώσει το 6^ο έτος της ηλικίας τους και για την εγγραφή τους σε αυτό απαιτείται πιστοποιητικό φοίτησης σε νηπιαγωγείο. Η διάρκεια φοίτησης στο δημοτικό σχολείο είναι έξι έτη και με την αποφοίτησή τους τα παιδιά λαμβάνουν απολυτήριο δημοτικού σχολείου. Στο δημοτικό σχολείο, πέρα από το υποχρεωτικό πρόγραμμα λειτουργεί και Ολοήμερο πρόγραμμα (μέχρι τις 4 μ.μ.) στο οποίο συμμετέχουν προαιρετικά οι μαθητές. Σημειώνεται ότι από το σχολικό έτος 2016-2017, λειτουργεί ένας Ενιαίος Τύπος Σχολείου με αναθεωρημένο ωρολόγιο πρόγραμμα.

2.3.1 Μαθητές

Με βάση τα διαθέσιμα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, ο συνολικός αριθμός των μαθητών που φοίτησαν στα δημοτικά σχολεία την περίοδο 1999-2015 (Διάγραμμα 2.18) παρουσιάζει οριακή μείωση κατά 0,1% (από τους 643,5 χιλ. το 1999 στους 642,7 χιλ. το 2015). Η εικόνα, όμως, στα ενδιάμεσα έτη διαφοροποιείται σημαντικά.

Έτσι, την περίοδο 2000-2003, ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε από τους 641,4 χιλ. στους 655,4 χιλ. (αύξηση κατά 2,2% ή κατά 14 χιλ. μαθητές), ως αποτέλεσμα της αύξησης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 13,6 χιλ. (+2,4%, από τους 579,1 χιλ. στους 592,7 χιλ.) και των παλινοστούντων και αλλοδαπών¹⁰ μαθητών κατά 0,4 χιλ. (+0,6%, από τους 62,3 χιλ. στους 62,7 χιλ.). Η αύξηση των Ελλήνων μαθητών την περίοδο αυτή έλαβε χώρα παρά τη μείωση του αριθμού των γεννήσεων την περίοδο 1994-1997¹¹ κατά 1,7 χιλ. (από τις 103,8 χιλ. στις 102,1 χιλ.).

Στη συνέχεια την περίοδο 2004-2013 μειώθηκε από τους 646,5 χιλ. στους 628,5 χιλ. (μείωση κατά 18 χιλ. μαθητές ή κατά 2,8%). Το αποτέλεσμα αυτό προήλθε από το συνδυασμό της μείωσης των Ελλήνων μαθητών κατά 24,8 χιλ. (-4,2%, από τους 585,9 χιλ. στους 561,1 χιλ.) και της αύξησης του αριθμού των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 6,8 χιλ. (+11,2%, από τους 60,6 χιλ. στους 67,4 χιλ.). Η μείωση του αριθμού των Ελλήνων μαθητών δεν συμβαδίζει με την πορεία των γεννήσεων της περιόδου 1998-2007¹² καθώς εμφανίζονται αυξημένες κατά 11 χιλ. (από τις 100,9 χιλ. στις 111,9 χιλ.).

Τη διετία 2014-2015 ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε στους 629,4 χιλ. και στους 642,7 χιλ., αντίστοιχα. Η αύξηση αυτή οφείλεται στο συνδυασμό της ανόδου του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 19,2 χιλ. (+3,3%), πιθανόν γιατί την περίοδο αυτή εισήλθαν στο Δημοτικό Σχολείο παιδιά που γεννήθηκαν τη διετία 2008-2009 κατά την οποία ο αριθμός των γεννήσεων στην

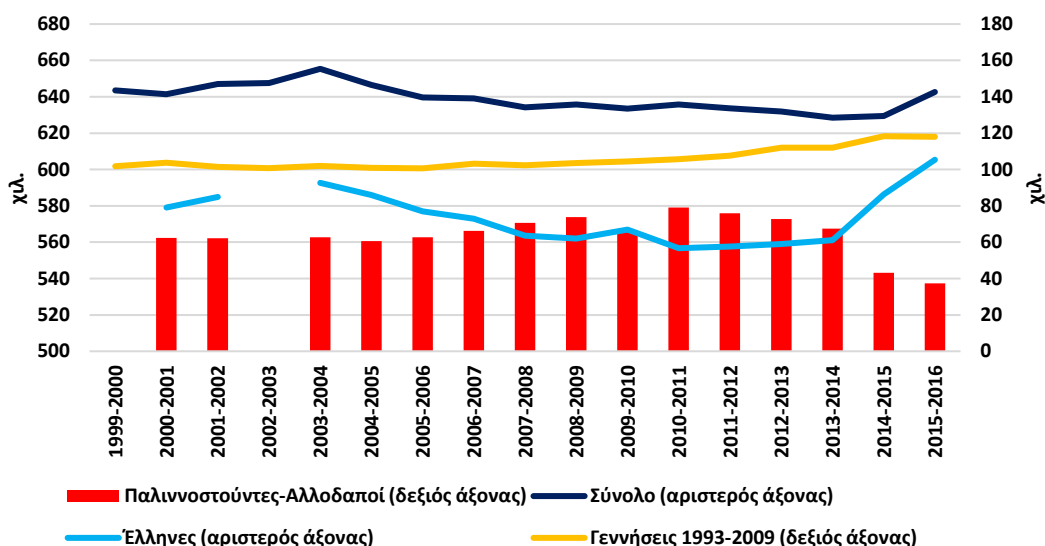
¹⁰ Το ποσοστό των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών ως προς το σύνολο των μαθητών Δημοτικού από 9,7% το 2000 ανήλθε στο 12,4% το 2010 και περιορίστηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, το 2017 στο 3,7%.

¹¹ Τα παιδιά που γεννήθηκαν την περίοδο αυτή πήγαν Δημοτικό την περίοδο 2000-2003.

¹² Τα παιδιά που γεννήθηκαν την περίοδο αυτή πήγαν Δημοτικό την περίοδο 2004-2013.

Ελλάδα έλαβε τις υψηλότερες τιμές του διαχρονικά (118,3 χιλ. το 2008 και 117,9 χιλ. γεννήσεις το 2009), αλλά και από τη μείωση του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 5,8 χιλ. (-135%, από τους 43,2 χιλ. στους 37,3 χιλ.).

Διάγραμμα 2.18: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά εθνικότητα (1999-2017)

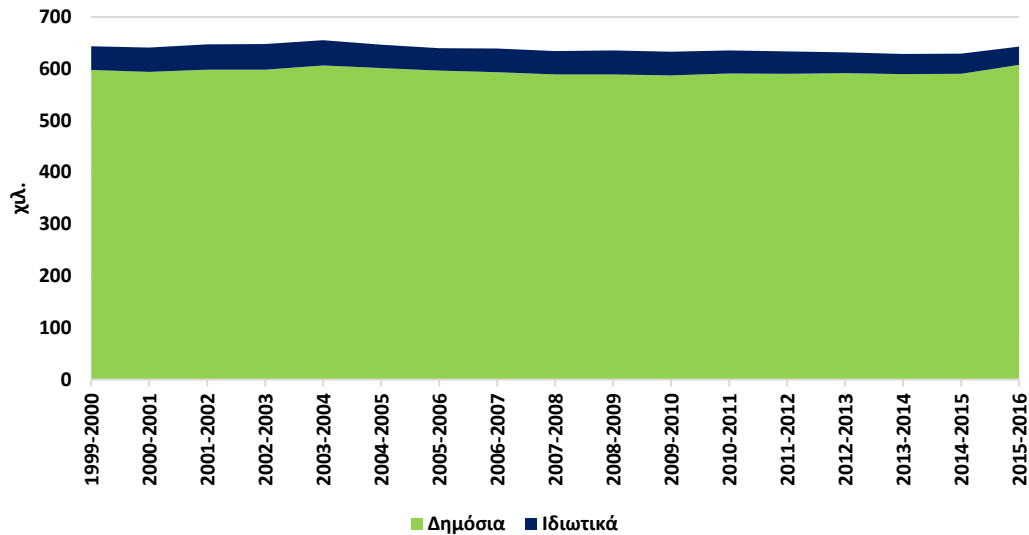
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σύμφωνα με στοιχεία του Myschool (Πίνακας 2.17), ο αριθμός των μαθητών που πήγαν δημοτικό σχολείο τα σχολικά έτη 2016-2017 και 2017-2018 ανήλθαν σε 642,6 χιλ. και 641,6 χιλ., αντίστοιχα, δηλαδή τη διετία αυτή ο αριθμός τους περιορίστηκε κατά 0,1% ή κατά 1,0 χιλ. μαθητές, ως αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 0,7 χιλ. (από τους 618,4 χιλ. στους 617,7 χιλ.) και των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,3 χιλ. (από τους 24,1 χιλ. στους 23,9 χιλ.). Σημειώνεται ότι οι Έλληνες μαθητές της συγκεκριμένης διετίας γεννήθηκαν τα έτη 2010-2011 κατά την οποία ο αριθμός των γεννήσεων περιορίστηκε πολύ περισσότερο (-8,4 χιλ. από τις 114,8 χιλ. στις 106,4 χιλ.) σε σχέση με τη μείωση των Ελλήνων μαθητών (-0,7 χιλ.).

Ως προς τον τύπο του σχολείου, από το σύνολο των μαθητών, η συντριπτική πλειοψηφία την υπό εξέταση περίοδο, φοιτούσε σε δημόσια δημοτικά σχολεία (Διάγραμμα 2.19). Το ποσοστό αυτών την περίοδο 1999-2003 κυμάνθηκε στην περιοχή του 92,6% (από 597,8 χιλ. μαθητές το 2009 στους 606,8 χιλ. το 2003). Τη διετία 2004-2005 το ποσοστό ανήλθε οριακά στο 93,1% και 93,2%, αντίστοιχα (από τους 601,8 χιλ. στους 596,5 χιλ.), ενώ στη συνέχεια την περίοδο 2006-2010 το ποσοστό των μαθητών που φοιτούσαν σε δημόσιο δημοτικό σχολείο κυμάνθηκε στην περιοχή του 92,8% (από τους 593,3 χιλ. στους 590,9 χιλ.). Έκτοτε, δηλαδή την περίοδο 2011-2015 – η οποία περιλαμβάνει τα έτη που εντάθηκε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα, δηλαδή τα έτη 2011-2013 – το συγκεκριμένο ποσοστό παρουσιάζει ελαφριά αύξηση και από 93,2% το 2011 (590,4 χιλ. μαθητές) διαμορφώθηκε σε 94,6% το 2015 (642,7 χιλ. μαθητές). Σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool για τη διετία 2016-2017 το ποσοστό των μαθητών που φοίτησαν σε ιδιωτικά δημοτικά σχολεία αυξήθηκε περαιτέρω σε 95,3% (612,1 χιλ. μαθητές) και 94,8% (608,5 χιλ.), αντίστοιχα.

Επομένως, την περίοδο που εντάθηκε η κρίση στη χώρα, μέρος των μαθητών στράφηκε από τα ιδιωτικά προς τα δημόσια σχολεία, πιθανόν για οικονομικούς λόγους (περιορισμός του οικογενειακού εισοδήματος).

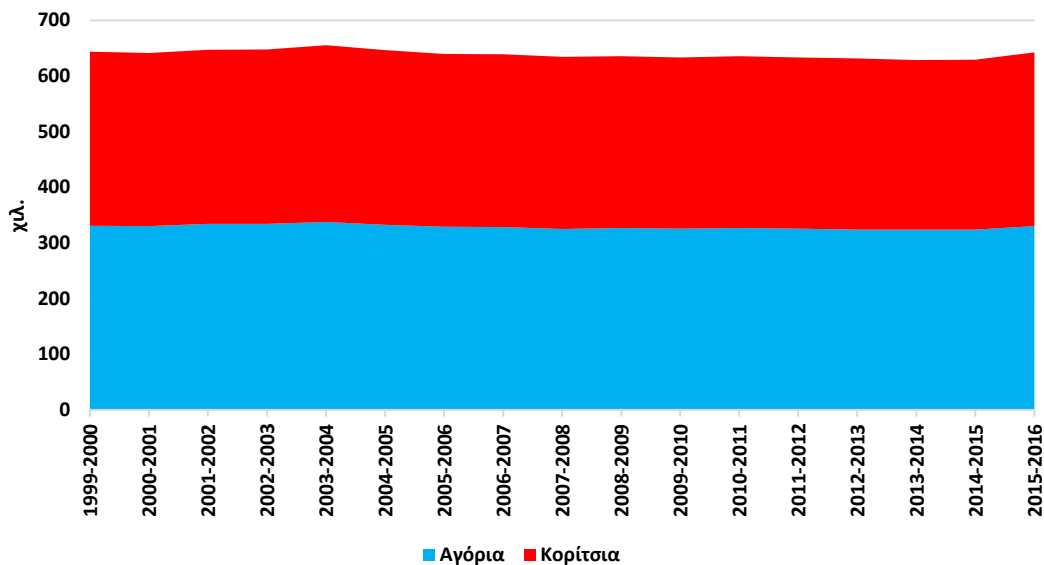
Διάγραμμα 2.19: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (1999-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ως προς τους παλινοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές, τα δεδομένα τόσο της ΕΛΣΤΑΤ (2015-2016) όσο και του Myschool (2016-2017) δείχνουν ότι σχεδόν όλοι παρακολούθησαν δημόσιο δημοτικό σχολείο, αφού το ποσοστό τους όλη την υπό εξέταση περίοδο ξεπερνά το 99%.

Διάγραμμα 2.20: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά φύλο (1999-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ως προς το φύλο των μαθητών, όλη την υπό εξέταση περίοδο οι περισσότεροι μαθητές που φοίτησαν σε δημοτικό σχολείο ήταν αγόρια (Διάγραμμα 2.20), είναι δε χαρακτηριστικό ότι την περίοδο 1999-2015 το ποσοστό μεταξύ αγοριών και κοριτσιών παραμένει ουσιαστικά σταθερό (51,5% αγόρια και 48,5% κορίτσια). Η εικόνα αυτή, όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων οφείλεται στην κατανομή γεννήσεων στην Ελλάδα, όπου διαχρονικά τα αγόρια που γεννιούνται είναι περισσότερα από τα κορίτσια. Ίδια ακριβώς είναι η κατανομή μεταξύ αγοριών και κοριτσιών όταν ληφθούν υπόψη τα στοιχεία του Myschool για τη διετία 2016-2017, ενώ στην περίπτωση των παλιννοστώντων και αλλοδαπών μαθητών για το σύνολο της υπό εξέτασης περιόδου (2000-2017) είναι παρόμοια (52,5% αγόρια και 47,5% κορίτσια).

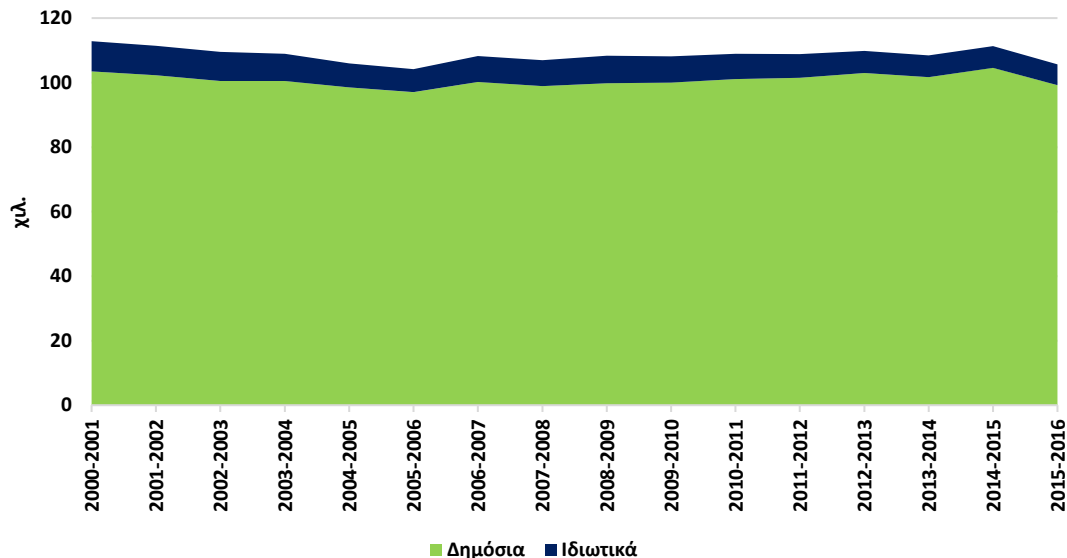
Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών Α' τάξης δημοτικού (Διάγραμμα 2.21). Τα δεδομένα δείχνουν ότι την περίοδο 2000-2005 ο αριθμός τους μειώθηκε από τους 112,8 χιλ. στους 104,2 χιλ. μαθητές (πτώση 7,7% ή κατά 8,7 χιλ. μαθητές). Την περίοδο 2006-2013 κυμαίνεται στα επίπεδα των 108,4 χιλ. μαθητών, ενώ τη διετία 2014-2015 ο αριθμός τους περιορίστηκε στους 111,3 χιλ. και 105,7 χιλ. μαθητές, αντίστοιχα. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool τη διετία 2016-2017 ο αριθμός τους περιορίστηκε περαιτέρω στους 1017,7 χιλ. και 96,1 χιλ., αντίστοιχα. Η πτώση που παρατηρείται την τετραετία 2014-2017 οφείλεται εν μέρει στη μείωση του αριθμού των αλλοδαπών μαθητών που φοιτούσαν στην Α' τάξη του δημοτικού σχολείου από τους 6,4 χιλ. το 2015 στους 3,9 χιλ. το 2017 (-39,7% ή -2,6 χιλ.), αφού – όπως αναφέρθηκε και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων – πολλοί αλλοδαποί λόγω περιορισμού της απασχόλησης τους ή απώλεια της εργασίας τους επέστρεψαν στις χώρες καταγωγής τους μαζί με τις οικογένειες τους.

Πίνακας 2.17: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστώντων και αλλοδαπών νηπίων κατά φύλο και τύπο δημοτικού (2000-2017)

	ΣΥΝΟΛΟ			ΔΗΜΟΣΙΑ			ΙΔΙΩΤΙΚΑ		
	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο	Αγόρια	Κορίτσια
2000-2001	62.324	32.711	29.613	62.008	32.545	29.463	316	166	150
2001-2002	62.224	32.538	29.686	61.941	32.385	29.556	283	153	130
2003-2004	62.714	32.801	29.913	62.426	32.653	29.773	288	148	140
2004-2005	60.614	31.738	28.876	60.376	31.611	28.765	238	127	111
2005-2006	62.644	32.756	29.888	62.231	32.535	29.696	413	221	192
2006-2007	66.177	34.635	31.542	65.777	34.428	31.349	400	207	193
2007-2008	70.594	37.021	33.573	70.133	36.781	33.352	461	240	221
2008-2009	73.784	38.760	35.024	73.344	38.532	34.812	440	228	212
2009-2010	66.463	34.958	31.505	66.124	34.770	31.354	339	188	151
2010-2011	79.057	41.341	37.716	78.782	41.200	37.582	275	141	134
2011-2012	75.957	39.795	36.162	75.286	39.457	35.829	671	338	333
2012-2013	72.795	38.337	34.458	71.910	37.899	34.011	885	438	447
2013-2014	67.410	35.344	32.066	66.857	35.082	31.775	553	262	291
2014-2015	43.150	22.565	20.585	42.752	22.365	20.387	398	200	198
2015-2016	37.330	19.657	17.673	37.328	19.655	17.673	2	2	0
2016-2017	24.134	12.684	11.450	24.134	12.684	11.450	0	0	0
2017-2018	23.882	12.627	11.255	23.870	12.620	11.250	12	7	5

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (1999-2015), Myschool (2016-2017)

Διάγραμμα 2.21: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α' τάξης δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (2000-2017)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ένα μέρος της πτώσης του συνολικού αριθμού των μαθητών της Α' τάξης δημοτικού οφείλεται και στην πτώση του αριθμού των γεννήσεων την περίοδο 2008-2011 (από τις 118,3 χιλ. στις 106,4 χιλ., πτώση 10% ή κατά 11,9 χιλ. μαθητές), αφού τα παιδιά που γεννήθηκαν τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο εισήλθαν στο Δημοτικό Σχολείο την περίοδο 2014-2017. Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι το ποσοστό των μαθητών Α' δημοτικού που πήγαν σε ιδιωτικό σχολείο μειώνεται σταδιακά την περίοδο 2000-2017. Έτσι από τα επίπεδα του 7,6% την περίοδο 2000-2010, περιορίστηκε την επταετία 2011-2017. Ως αποτέλεσμα από 6,8% το 2011 διαμορφώθηκε σε 5,5% το 2016 και σε 6,2% το 2017. Η μείωση του ποσοστού αυτού πιθανόν αντανακλά την οικονομική αδυναμία των γονέων να καλύψουν τα δίδακτρα των ιδιωτικών σχολείων, λόγω του περιορισμού του εισοδήματός τους εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

2.3.2 Προσωπικό δημοτικών σχολείων

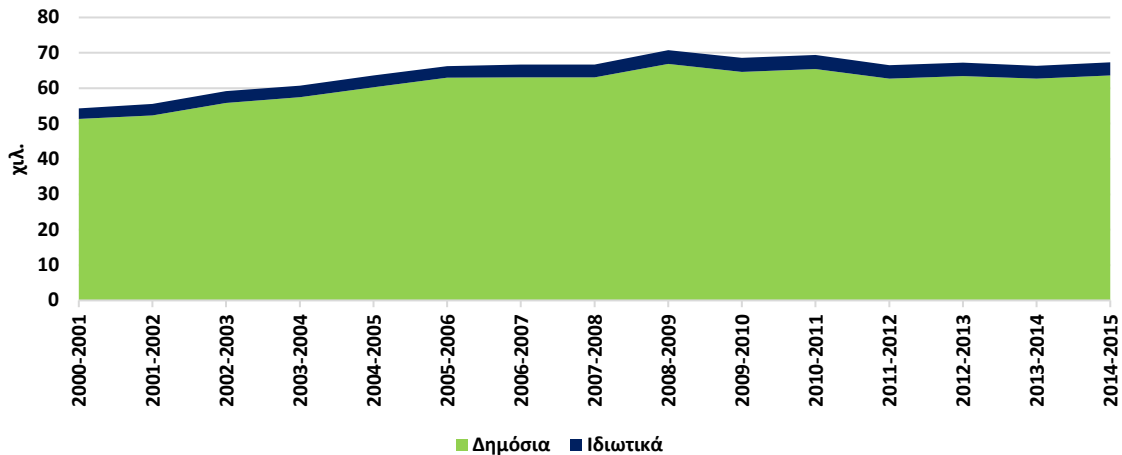
Συνεχίζοντας με το προσωπικό των δημοτικών σχολείων (Διάγραμμα 2.22), ο αριθμός των δασκάλων (διδασκόντων και μη διδασκόντων)¹³ σε αυτά (δημόσια και ιδιωτικά) την περίοδο 2000-2014 αυξήθηκε κατά 23,9% (από τους 54,3 χιλ. το 2000 στους 67,3 χιλ. το 2014), με την αύξηση να είναι παρόμοια τόσο στα δημόσια (+23,9%, από τους 51,3 χιλ. στους 63,6 χιλ.) όσο και στα ιδιωτικά σχολεία (+25,1%, από τους 3 χιλ. στους 3,8 χιλ.). Ωστόσο, την περίοδο πριν από την έναρξη της κρίσης (2000-2008), η αύξηση έφτασε το 30,3% στο σύνολο των δασκάλων (70,8 χιλ. οι δάσκαλοι το 2008), ενώ μετά την έναρξη της κρίσης (2008-2014) παρατηρείται πτώση στον

¹³ Σύμφωνα με Στατιστικό Δελτίο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της ΕΛΣΤΑΤ, στο διδακτικό προσωπικό των δημοτικών σχολείων υπολογίζονται και οι εκπαιδευτικοί ξένων γλωσσών, φυσικής αγωγής, εικαστικών, μουσικής και πληροφορικής, καθώς και οι εκπαιδευτικοί των ολοήμερων τμημάτων και οι αποσπασμένοι στο σχολείο όπου διδάσκουν.

αριθμό τους, τόσο στα δημόσια (-4,9%, από τους 66,9 χιλ. το 2008 στους 63,6 χιλ. το 2014) όσο και στα ιδιωτικά σχολεία (-3%, από τους 3,9 χιλ. στους 3,8 χιλ.).

Διάγραμμα 2.22: Εξέλιξη συνολικού αριθμού δασκάλων (διδάσκοντες και μη διδάσκοντες) δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σε σχέση με την κατανομή τους, τα σχετικά ποσοστά παραμένουν ουσιαστικά σταθερά όλη την υπό εξέταση περίοδο, αφού τα δημόσια δημοτικά σχολεία απορροφούσαν, κατά μέσο όρο, το 94,5% του διδακτικού προσωπικού και τα ιδιωτικά το υπόλοιπο 5,5%.

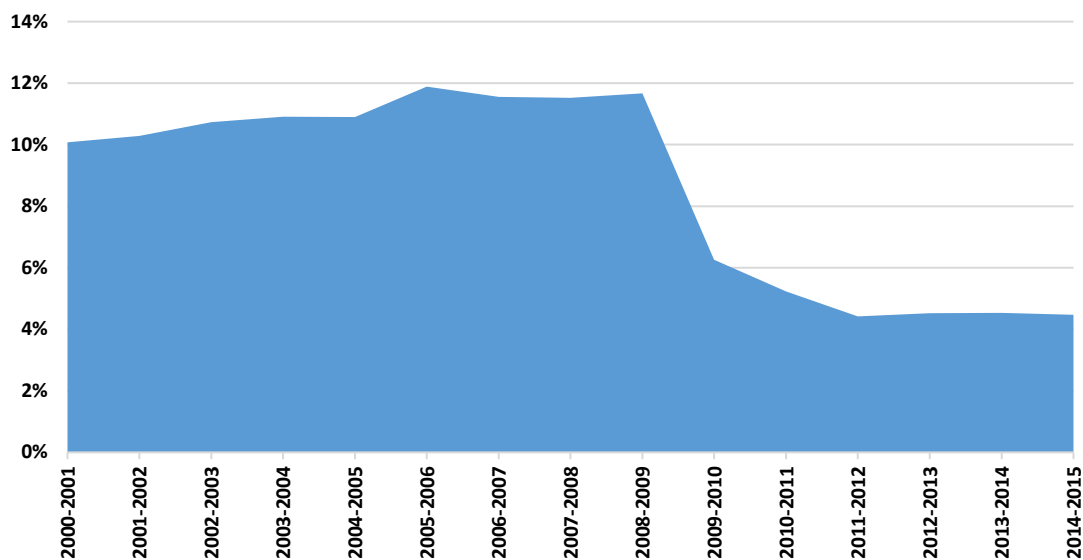
Ωστόσο, από το σύνολο των δασκάλων των δημοτικών σχολείων δεν δίδασκαν όλοι. Το ποσοστό των μη διδασκόντων¹⁴ περιορίστηκε σημαντικά μετά το 2008 (Διάγραμμα 2.23), εξέλιξη που πρέπει να αποδοθεί στις προσπάθειες βελτίωσης της διαχείρισης του προσωπικού του δημόσιου τομέα, μετά την έναρξη της κρίσης. Έτσι ενώ την περίοδο 2000-2008 ανήλθε ελαφρά από 10,1% σε 11,7%, (5,5 χιλ. μη διδάσκοντες το 2000 και 8,3 χιλ. το 2008), την περίοδο 2008-2014 το ποσοστό περιορίστηκε από 11,7% σε 4,5% το 2014 (3 χιλ. το 2014). Σημειώνεται ότι οι μη διδάσκοντες δάσκαλοι αφορούν αποκλειστικά τα δημόσια σχολεία.

Αναφορικά με τους δασκάλους που δίδασκαν (Διάγραμμα 2.24) στα δημοτικά σχολεία, ο αριθμός τους την δεκαεπενταετία 2000-2014 αυξήθηκε (με εξαίρεση τα έτη 2011 και 2013), με αποτέλεσμα να ανέλθει από τους 48,9 χιλ. το 2000 στους 64,3 χιλ. το 2014 (αύξηση κατά 31,7% ή κατά 15,5 χιλ. την περίοδο 2000-2014). Στα δημόσια δημοτικά σχολεία ή αντίστοιχη αύξηση έφτασε το 32,1% (από τους 45,8 χιλ. στους 60,6 χιλ.) ενώ ο μέγιστος αριθμός δασκάλων παρουσιάζεται το 2010 (61,8 χιλ.) και στη συνέχεια περιορίζεται ελαφρά στα επίπεδα των 60,1 χιλ. Στα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία ο αριθμός των δασκάλων την περίοδο 2000-2014 αυξήθηκε κατά 25,1% (από τους 3 χιλ. στους 3,8 χιλ.), ενώ μετά το 2010 όπου έλαβε την υψηλότερη τιμή του (4 χιλ.) περιορίστηκε ελαφρά στα επίπεδα των 3,7 χιλ. Σημειώνεται σε αυτό το σημείο, πως η αύξηση

¹⁴ Σύμφωνα με πληροφόρηση της ΕΛΣΤΑΤ στους μη διδάσκοντες περιλαμβάνεται το προσωπικό που πληρώνεται αλλά απουσιάζει για διάστημα μεγαλύτερο των 20 εργάσιμων ημερών (λόγω εγκυμοσύνης, ασθένειας, επιμόρφωσης κ.λπ.).

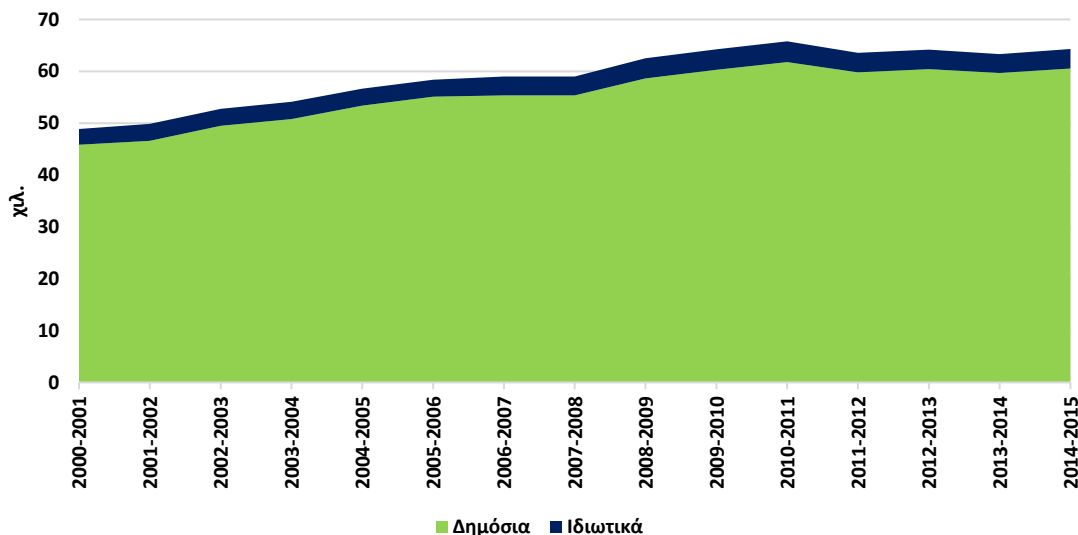
στον αριθμό των δασκάλων που δίδασκαν ήταν σχεδόν συνεχής, παρά την πτώση στον αριθμό των μαθητών την περίοδο 2003-2013 (από τους 655,4 χιλ. στους 629,4 χιλ.) (Διάγραμμα 2.25). Εν κατακλείδι, όπως και στην περίπτωση του συνόλου των δασκάλων έτσι και στους διδάσκοντες, η συντριπτική πλειοψηφία αφορούσε δασκάλους σε δημόσια δημοτικά σχολεία, με το ποσοστό τους να ανέρχεται στο 94%, κατά μέσο όρο, την εν λόγω περίοδο και αντίστοιχο το ποσοστό των δασκάλων σε ιδιωτικά δημοτικά να ανέρχεται στο 6%.

Διάγραμμα 2.23: Εξέλιξη ποσοστού μη διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου (2000-2014)

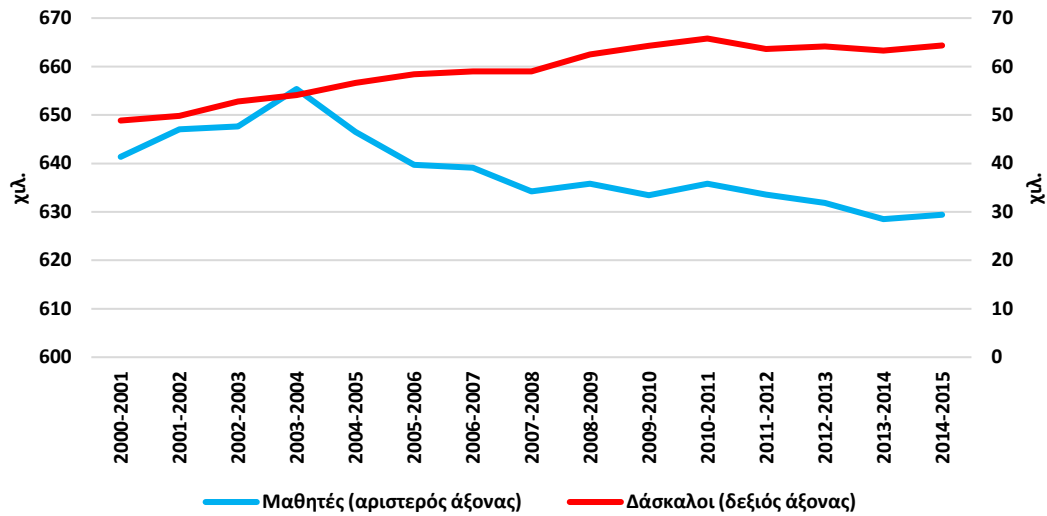
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 2.24: Εξέλιξη: συνολικού αριθμού διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου κατά τύπο σχολείου (2000-2014)

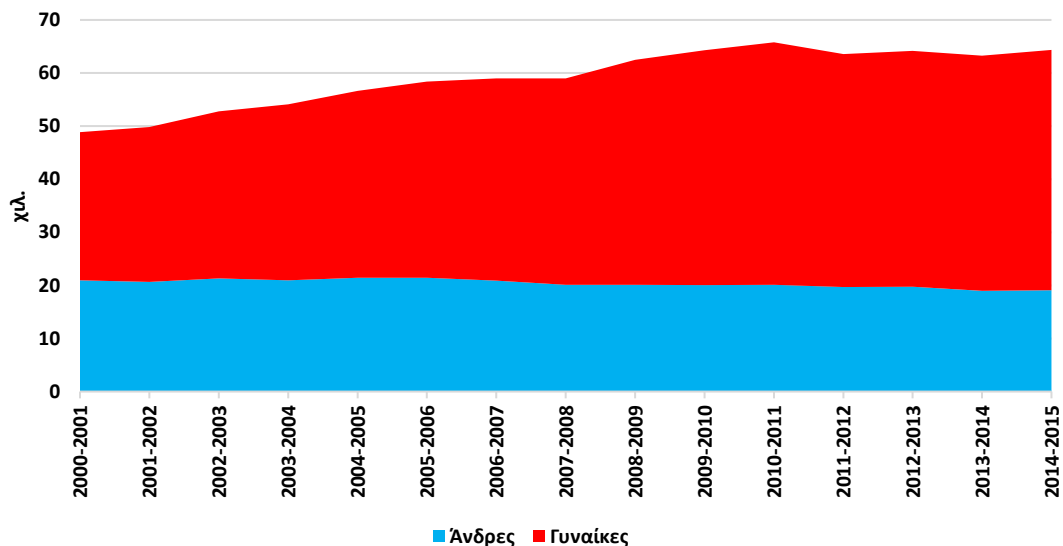
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 2.25: Εξέλιξη αριθμού μαθητών και διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

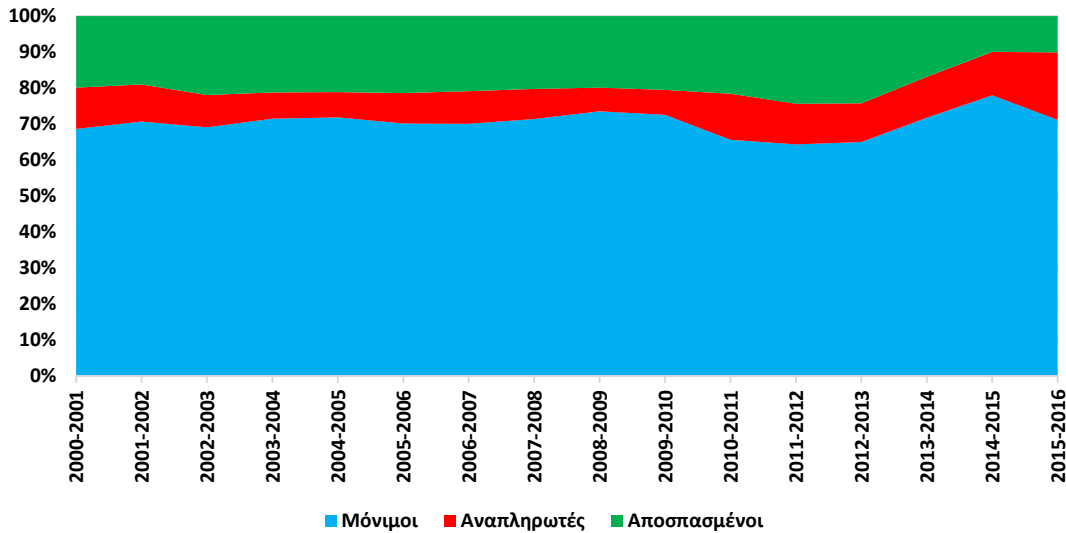
Διάγραμμα 2.26: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δασκάλων δημοτικού σχολείου κατά φύλο (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

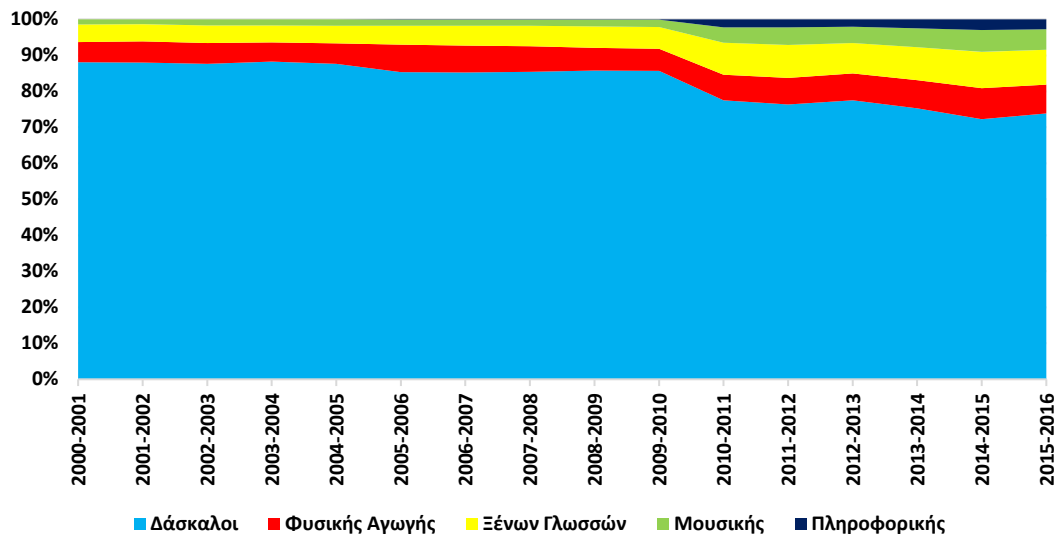
Ός προς το φύλο των διδασκόντων, όπως είναι αναμενόμενο η πλειοψηφία αυτών είναι γυναίκες, με το σχετικό ποσοστό να αυξάνει από το 57,2% το 2000 στο 70,3% το 2014 (ο αριθμός τους ανήλθε από τις 27,9 χιλ. το 2000 στις 45,3 χιλ. το 2014). Αντίστοιχα, ο αριθμός των ανδρών διδασκόντων από τους 20,9 χιλ. το 2000 περιορίστηκε στους 19,1 χιλ. το 2014 με το ποσοστό τους στο σύνολο των διδασκόντων να περιορίζεται από το 42,8% στο 29,7%, την ίδια περίοδο (Διάγραμμα 2.26).

Διάγραμμα 2.27: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά καθεστώς απασχόλησης (2000-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 2.28: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά ειδικότητα (2000-2015)

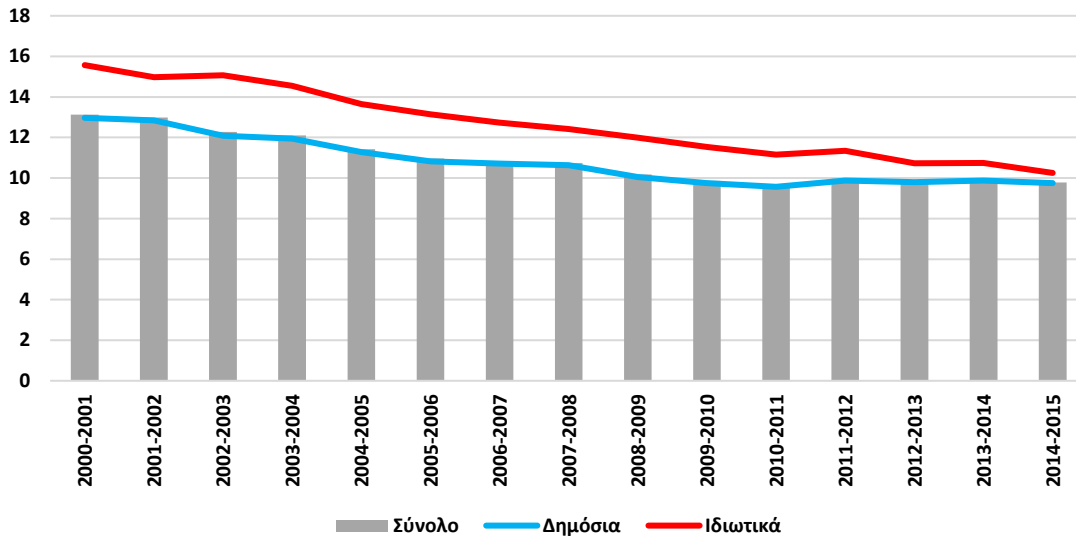

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η σύνθεση του διδακτικού προσωπικού των δημοσίων δημοτικών σχολείων κατά καθεστώς απασχόλησης. Περίπου 7 στους 10 εκπαιδευτικούς δημοτικού σχολείου, κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2015, είναι εκπαιδευτικοί με μόνιμο καθεστώς απασχόλησης, με το ποσοστό τους μετά την αύξηση του την περίοδο 2011-2014, να περιορίζεται το 2015 (Διάγραμμα 2.27). Σημειώνεται η σημαντική μείωση, μετά το 2012, του αντίστοιχου ποσοστού των αποσπασμένων δασκάλων, στο πλαίσιο του εξορθολογισμού της διαχείρισης του προσωπικού του δημόσιου τομέα μετά την έναρξη της κρίσης. Το ποσοστό όμως των

αναπληρωτών, ενώ την περίοδο 2000-2009 περιορίστηκε (από το 11,5% στο 6,9%), στη συνέχεια ανήλθε στην περιοχή του 11,6% την περίοδο 2010-2014 για να ανέλθει εκ νέου στο 18,7% το 2015. Η αύξηση του ποσοστού των αναπληρωτών είναι αποτέλεσμα της διακοπής των προσλήψεων μετά την έναρξη της κρίσης.

Διάγραμμα 2.29: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο κατά τύπο σχολείου (2000-2014)

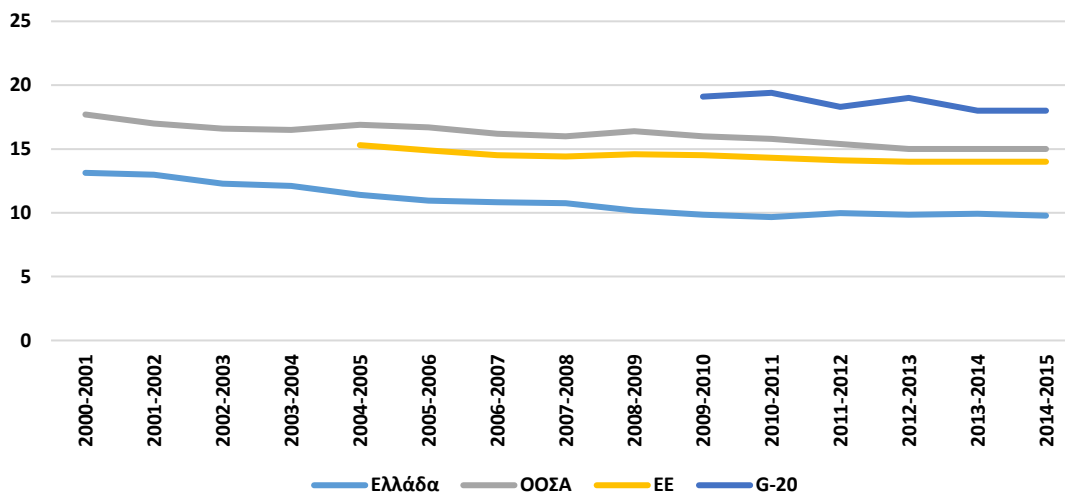

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Σε σχέση με την ειδικότητα των *εκπαιδευτικών*, όπως είναι αναμενόμενο, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι δάσκαλοι, αν και το ποσοστό αυτών περιορίστηκε με την πάροδο των ετών από το 88,1% το 2000 στο 73,8% το 2015 (Διάγραμμα 2.28). Η αιτιολογία για αυτή την πτώση είναι ότι το διδακτικό προσωπικό «εμπλουτίστηκε» με την πάροδο του χρόνου είτε με περισσότερους δασκάλους υφιστάμενων ειδικοτήτων (π.χ. δάσκαλοι φυσικής αγωγής, μουσικής, ξένων γλωσσών) είτε με την προσθήκη νέων ειδικοτήτων (π.χ. δάσκαλοι πληροφορικής). Οι αλλαγές αυτές στη σύνθεση του εκπαιδευτικού προσωπικού είναι αποτέλεσμα της σταδιακής επέκτασης των προγραμμάτων Ολοήμερου Σχολείου και από το 2011 της εισαγωγής του Ενιαίου Αναμορφωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος του Δημοτικού Σχολείου που από το 2016 αντικαταστάθηκε από τον Ενιαίο Τύπο Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου.

Γνωρίζοντας τον αριθμό των μαθητών που φοιτούσαν σε δημοτικό σχολείο καθώς και τον αριθμό των δασκάλων που δίδασκαν είναι εύκολο να υπολογιστεί ο *λόγος μαθητές ανά δάσκαλο*. Ο συγκεκριμένος λόγος για το σύνολο των σχολείων περιορίζεται την περίοδο 2000-2014 από τους 13,1 μαθητές ανά δάσκαλο στους 9,8 το 2014, καθώς την δεκαπενταετία αυτή ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 1,9% ενώ ο αριθμός των δασκάλων αυξήθηκε κατά 31,7%. Εξάλλου, ο συγκεκριμένος λόγος είναι υψηλότερος στην περίπτωση των ιδιωτικών σχολείων, αν και σε πτωτική τάση (από τους 15,6 στους 10,3 μαθητές ανά δάσκαλο).

Διάγραμμα 2.30: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Τα έτη 2013 και 2014 οι δείκτες του Education at a Glance περιλαμβάνουν τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία.

Τέλος, σε σύγκριση με τις χώρες του ΟΟΣΑ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών G-20 ο λόγος αυτός καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2000-2014 είναι χαμηλότερος στην περίπτωση της Ελλάδας (Διάγραμμα 2.30).

Σημειώνεται, ακόμα, ότι ως προς την περιφερειακή διάσταση του λόγου μαθητές ανά διδάσκοντα δάσκαλο (Πίνακας 2.18), όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων, ο υψηλότερος λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα εντοπίζεται σε περιφέρειες με μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού, δηλαδή στις περιφέρειες Αττικής (12,2 μαθητές), Κρήτης (11,1), Νοτίου Αιγαίου (11,0) και Κεντρικής Μακεδονίας (11,0 μαθητές) ενώ ο χαμηλότερος σε απομακρυσμένες περιφέρειες, δηλαδή στο Βόρειο Αιγαίο (8,0 μαθητές) και την Ήπειρο (9,1 μαθητές).

Πίνακας 2.18: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο κατά περιφέρεια (2000-2015)

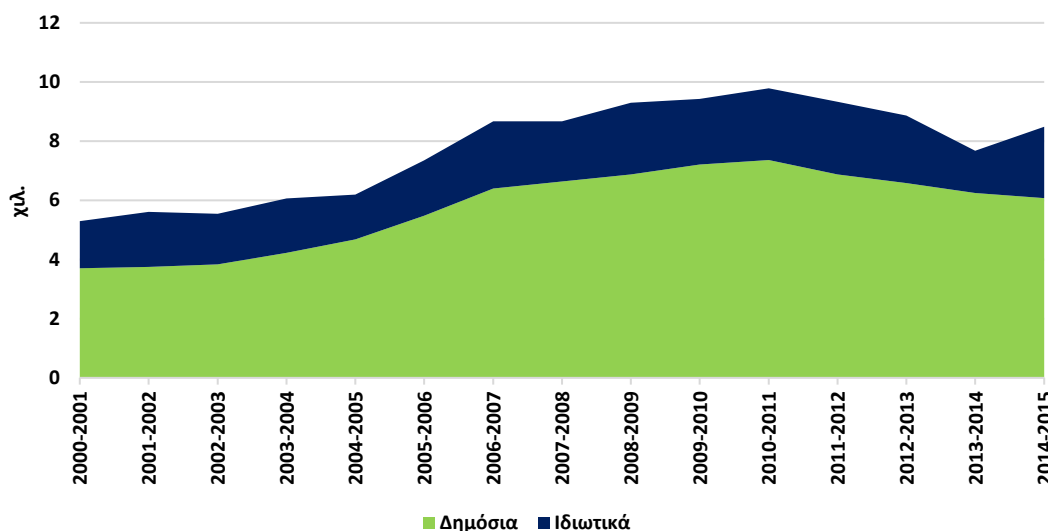
	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΤΤΙΚΗ	15,0	14,6	14,1	14,0	13,1	12,6	12,5	12,3
ΚΡΗΤΗ	12,7	12,7	11,8	12,2	11,9	11,0	10,9	10,8
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	12,7	13,3	12,0	11,8	12,3	11,5	11,2	10,7
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	13,7	13,5	12,3	11,7	11,1	10,9	10,9	11,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	12,8	12,8	12,1	12,3	11,6	10,9	10,8	10,4
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	11,8	12,4	11,6	12,1	11,4	10,7	11,0	10,7
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	12,6	12,4	11,7	11,7	10,7	10,3	10,2	9,7
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	11,3	11,7	11,3	10,6	10,4	10,3	9,7	10,2
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	11,7	11,5	11,1	10,9	10,2	10,1	9,7	9,6
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	11,7	11,2	10,7	10,2	9,4	9,2	9,0	9,0
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11,6	11,8	11,1	10,3	10,1	9,3	8,9	9,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	10,5	10,1	9,6	9,6	9,2	8,8	9,0	9,2
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	9,7	9,7	9,1	9,4	8,1	8,1	7,3	7,7

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Μέσος όρος
ΑΤΤΙΚΗ	11,7	11,2	10,6	10,9	10,5	10,4	10,1	12,2
ΚΡΗΤΗ	10,0	10,1	10,5	10,7	10,4	10,6	10,3	11,1
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	9,6	9,5	10,2	10,3	9,9	10,3	9,9	11,0
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,3	9,7	9,5	9,5	9,7	10,3	10,1	11,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	9,7	9,6	9,4	9,9	10,5	9,8	10,2	10,9
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	10,0	10,1	10,0	10,0	10,0	9,9	10,0	10,8
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	9,4	9,4	9,5	10,0	9,9	9,4	9,4	10,4
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	9,9	9,5	8,8	8,5	9,0	8,7	9,1	9,9
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	8,9	8,8	8,6	9,5	9,2	9,9	9,4	9,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	8,8	8,5	8,6	9,5	9,1	9,0	9,3	9,5
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9,2	8,2	8,3	8,2	8,9	8,9	8,3	9,5
ΗΠΕΙΡΟΣ	8,8	8,9	7,9	8,2	8,2	9,1	9,0	9,1
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	7,1	7,0	7,1	7,8	7,1	6,8	7,3	8,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: ΙΟΒΕ

Πέραν των διδασκόντων το προσωπικό των δημοτικών σχολείων αποτελείται και από βοηθητικό προσωπικό.¹⁵ Ο αριθμός του την περίοδο 2000-2014 αυξήθηκε τόσο στα δημόσια (+63,9%, από τα 3,7 χιλ. άτομα στα 6,1 χιλ.) όσο και στα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία (+52,5%, από τα 1,6 χιλ. άτομα στα 2,4 χιλ.), με αποτέλεσμα στο σύνολο του να παρουσιάζει αύξηση κατά 60,5%, από τα 5,3 χιλ. άτομα στα 8,5 χιλ., αν και σε αμφότερους τύπους σχολείων μετά το 2010 παρουσιάζεται πτώση του βοηθητικού προσωπικού (17,5% στα δημόσια και 0,2% στα ιδιωτικά την περίοδο 2010-2014) (Διάγραμμα 2.31).

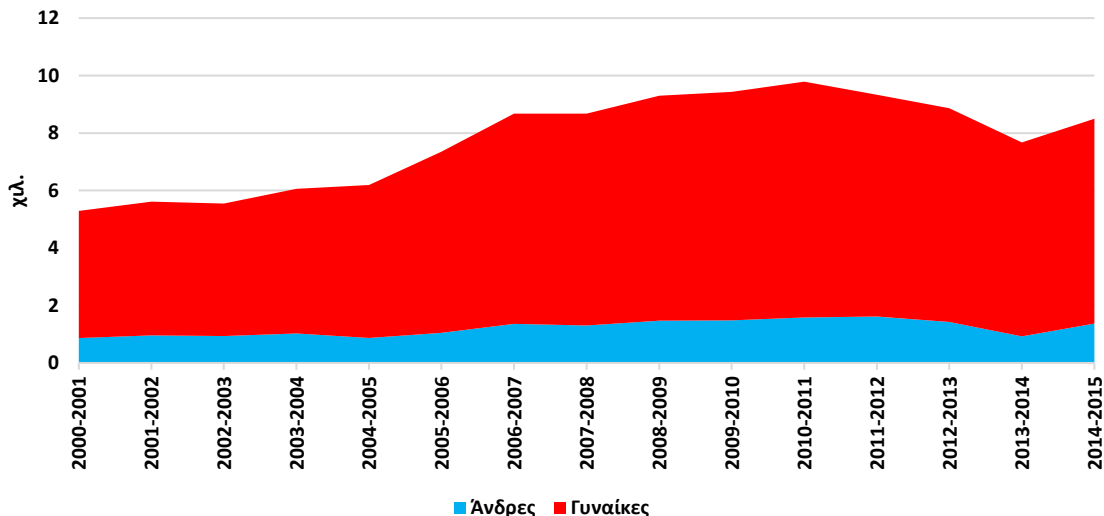
Διάγραμμα 2.31: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά τύπο σχολείου (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

¹⁵ Όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων, σύμφωνα με το Δελτίο Στατιστικής πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Δημοτικά), το βοηθητικό προσωπικό περιλαμβάνει επιστάτες, οδηγούς αυτοκινήτων, συνοδούς, μάγειρες, καθαρίστριες, κηπουρούς κ.λπ.

Διάγραμμα 2.32: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά φύλο (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Όπως και στη περίπτωση του διδακτικού προσωπικού, έτσι και στο βοηθητικό προσωπικό, με κριτήριο τον τύπο (Διάγραμμα 2.31) του σχολείου και το φύλο (Διάγραμμα 2.32), πάνω από 7 στα 10 άτομα, την υπό εξέταση περίοδο απασχολούνται στα δημόσια σχολεία, ενώ πάνω από 8 στα 10 άτομα είναι γυναίκες, αν και στα ιδιωτικά σχολεία το ποσοστό των γυναικών στο βοηθητικό προσωπικό ανέρχεται στο 56% κατά μέσο όρο, ενώ στα δημόσια το 94,5%.

2.3.3 Σχολικές μονάδες

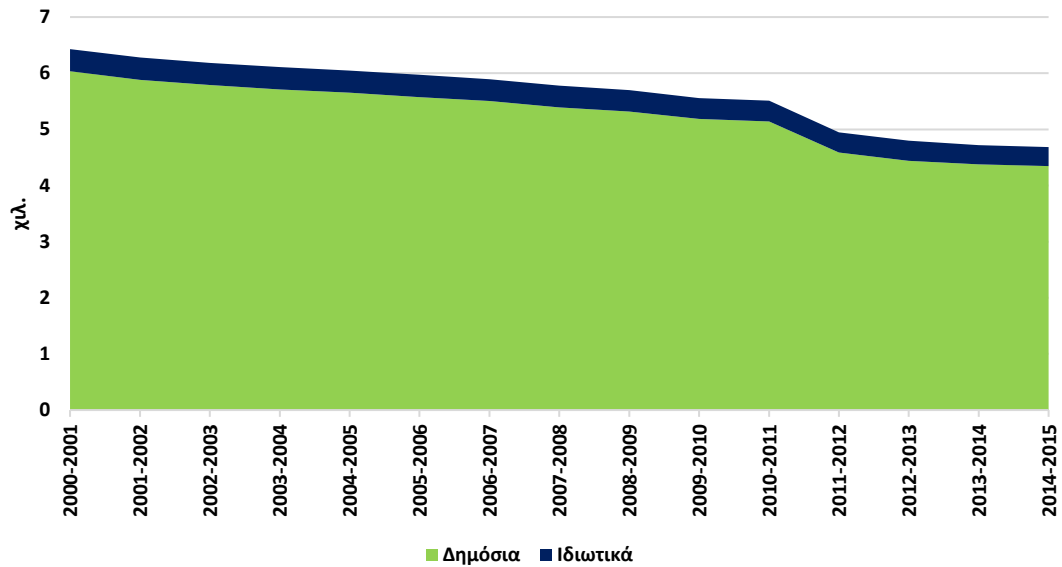
Ως προς τον αριθμό των σχολικών μονάδων τα στοιχεία αφορούν την περίοδο 2000-2014. Από την ανάλυση τους προκύπτει ότι ο αριθμός των σχολικών μονάδων περιορίζεται σταδιακά με αποτέλεσμα από τις 6,4 χιλ. το 2000 να διαμορφωθούν στις 4,7 χιλ. μονάδες το 2014 (πτώση κατά 1.746 μονάδες ή κατά 27,2% - Διάγραμμα 2.33). Οι περισσότερες από τις μονάδες που «έκλεισαν» αφορούσαν, όπως είναι αναμενόμενο, τα δημόσια δημοτικά σχολεία (πτώση κατά 28% ή κατά 1.691 μονάδες), ενώ μόλις 55 ιδιωτικές μονάδες «έκλεισαν» την ίδια περίοδο. Η πτωτική τάση του αριθμού των δημόσιων σχολικών μονάδων είναι σταθερή σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο. Ενισχύεται ιδιαίτερα από το 2010 και μετά εξαιτίας των συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων που προωθήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής του εξορθολογισμού του εκπαιδευτικού συστήματος και του δημόσιου τομέα που ακολουθήθηκε μετά την έναρξη της κρίσης. Παράλληλα, την ίδια περίοδο το ποσοστό των δημόσιων σχολικών μονάδων κυμαίνονταν σε επίπεδα άνω του 93%, με το ποσοστό των ιδιωτικών μονάδων να ανέρχεται σε 6,7% κατά μέσο όρο.

Σύμφωνα με το Myschool ο αριθμός των σχολικών μονάδων τα έτη 2015-2017 διαμορφώθηκαν σε 4.958, 4.955 και 4.933 αντίστοιχα. Ενδιαφέρον είναι το στοιχείο πως την περίοδο 2015-2017, πάλι σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των δημοτικών που λειτουργούσαν σε

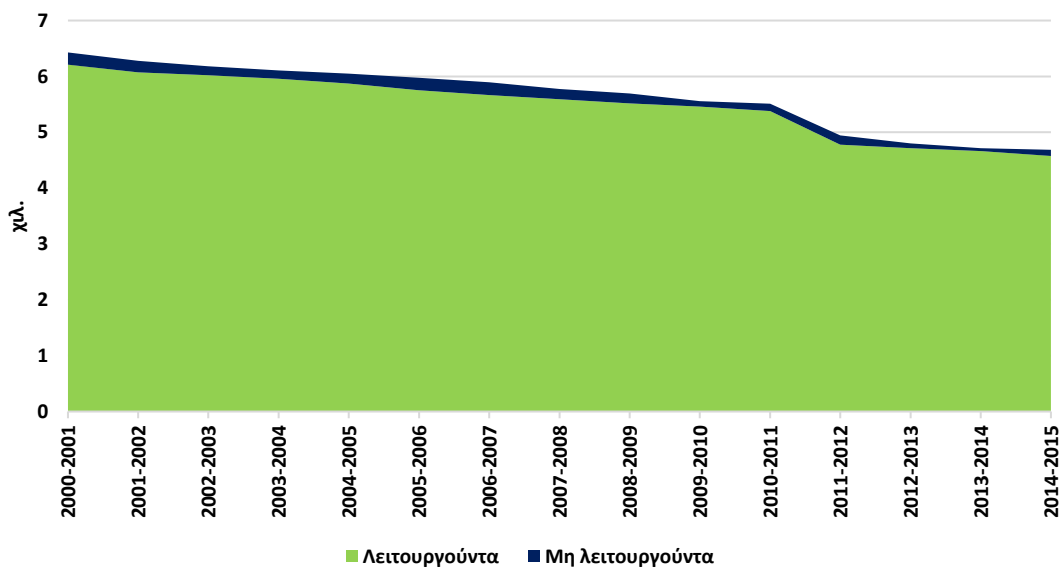
δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 5,6% (277 μονάδες), 5,6% (276 μονάδες) και 5,5% (272 μονάδες), αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2.33: Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων κατά τύπο σχολικής μονάδας (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 2.34: Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων σε λειτουργία και μη λειτουργία (2000-2014)

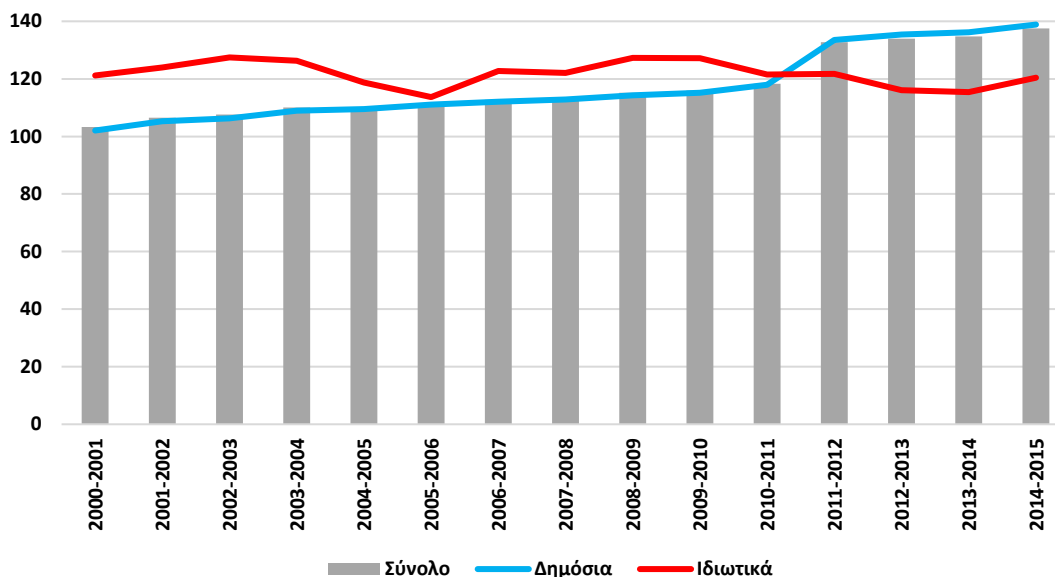

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Όμως, δεν ήταν όλες οι σχολικές μονάδες σε λειτουργία (Διάγραμμα 2.34). Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών (97,2% κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2014) ήταν σε λειτουργία, με τις σχολικές μονάδες που δεν ήταν σε λειτουργία να περιορίζονται σταδιακά (από τις 217 το 2000 στις 52 το 2013 και στις 108 το 2014). Και σε αυτή την περίπτωση, οι περισσότερες από τις σχολικές μονάδες που δεν ήταν σε λειτουργία ήταν δημόσιες (92,5%, κατά μέσο όρο την υπό εξέταση περίοδο, του συνόλου των μονάδων που δεν ήταν σε λειτουργία).

Από τον αριθμό των σχολικών μονάδων σε λειτουργία καθώς και από τον αριθμό των μαθητών είναι δυνατό να υπολογιστεί ο λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα (Διάγραμμα 2.35). Για το σύνολο των σχολείων και των μαθητών ο λόγος έχει αυξητική πορεία και από τους 103,2 μαθητές ανά δημοτικό το 2000 ανήλθε στους 137,6 το 2014, αφού την ίδια περίοδο οι σχολικές μονάδες περιορίστηκαν κατά 26,4% (ή κατά 1,6 χιλ.), ενώ ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 1,9% (ή κατά 12 χιλ.). Παράλληλα, ενώ ο συγκεκριμένος λόγος στα ιδιωτικά σχολεία ήταν υψηλότερος την περίοδο 2000-2010, στη συνέχεια ο λόγος αυτός ήταν υψηλότερος στα δημόσια σχολεία. Ο λόγος για αυτή την εικόνα οφείλεται στο γεγονός ότι την περίοδο 2010-2014 ο αριθμός των μαθητών στα δημόσια σχολεία περιορίστηκε οριακά κατά 0,03% με ταυτόχρονη μείωση των δημόσιων σχολικών μονάδων κατά 15,1%, όταν τα αντίστοιχα ποσοστά στα ιδιωτικά σχολεία ήταν 13,8% και 13%, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 2.35: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημοτικό σχολείο ανά τύπο σχολικής μονάδας (2000-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Η ανάλυση που αφορά τις σχολικές μονάδες ολοκληρώνεται με την παράθεση της εξέλιξης του δείκτη που αφορά τους μαθητές ανά δημοτικό σχολείο σε λειτουργία, σε **περιφερειακό επίπεδο**. Τα διαθέσιμα δεδομένα σε αυτή την περίπτωση αφορούν τις 13 περιφέρειες της χώρας και καλύπτουν την χρονική περίοδο 2000-2014. Και σε αυτή την περίπτωση εικόνα δε

διαφοροποιείται ουσιαστικά, καθώς στις μεγάλες περιφέρειες στις οποίες βρίσκονται τα μεγαλύτερα αστικά κέντρα της χώρας συγκεντρώνονται οι περισσότεροι μαθητές ανά δημοτικό σχολείο σε λειτουργία (Πίνακας 2.19). Έτσι, πρώτη στη σχετική κατάταξη βρίσκεται και πάλι η περιφέρεια Αττικής (194,2 μαθητές ανά δημοτικό σχολείο) και ακολουθούν οι περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (137,8), Ιονίων Νήσων (108,5) και Νοτίου Αιγαίου (108,5). Από την άλλη πλευρά, οι περιφέρειες με τους λιγότερους μαθητές ανά δημοτικό σχολείο σε λειτουργία είναι οι περιφέρειες Ηπείρου (72,6 μαθητές ανά σχολική μονάδα), Βορείου Αιγαίου (74,2) και Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (79,9).

Πίνακας 2.19: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημοτικό σχολείο σε λειτουργία, ανά περιφέρεια (2000-2014)

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΤΤΙΚΗ	190,7	193,9	192,7	194,8	189,8	186,4	187,8	186,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	128,7	132,5	132,1	135,5	136,3	135,5	136,2	135,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	95,9	100,3	104,8	107,4	104,9	105,9	106,0	109,7
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	98,3	103,4	105,6	104,7	105,1	105,6	111,8	106,9
ΚΡΗΤΗ	86,3	90,4	93,4	95,3	98,5	100,9	101,0	106,2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	72,7	78,5	79,2	80,6	80,7	86,1	88,8	87,3
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	74,0	74,0	74,8	76,9	79,2	78,9	78,0	78,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	72,0	73,6	73,8	76,9	77,0	79,3	81,7	83,3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	70,7	75,3	75,9	77,7	78,2	78,2	78,4	79,6
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	74,7	74,9	75,9	77,1	77,0	78,2	78,0	78,8
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	67,0	70,1	71,3	73,6	75,3	76,5	76,9	77,6
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	65,2	67,7	70,4	70,9	70,7	73,7	74,0	76,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	57,3	59,2	61,5	63,1	64,1	67,3	71,3	72,7

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Μέσος όρος
ΑΤΤΙΚΗ	188,9	187,0	188,8	204,5	204,3	205,2	211,8	194,2
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	135,0	135,3	136,6	146,0	147,9	147,1	147,9	137,8
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	107,2	106,2	108,0	116,7	116,6	118,5	119,6	108,5
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	103,4	108,2	109,7	116,2	114,6	116,9	116,8	108,5
ΚΡΗΤΗ	109,7	111,1	116,3	124,7	127,8	129,0	131,9	108,2
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	93,1	92,7	96,7	117,7	118,4	118,4	119,2	94,0
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	80,0	81,4	83,5	110,9	113,9	114,3	117,6	87,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	84,3	85,9	87,4	99,9	98,3	98,6	100,7	84,8
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	79,5	80,3	79,7	99,3	102,0	102,3	101,3	83,9
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	82,0	82,9	86,2	93,1	97,5	98,2	102,7	83,8
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	79,9	81,2	81,3	89,9	90,6	92,3	95,1	79,9
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	73,6	76,5	75,5	79,4	80,3	80,1	79,3	74,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	73,9	73,2	74,8	85,0	87,3	87,4	90,8	72,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

2.3.4 Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο των δημοτικών σχολείων, και της πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης συνολικά, τα δεδομένα δείχνουν ότι την περίοδο 1999-2015 ο αριθμός των μαθητών που φοίτησε δημοτικό σχολείο περιορίστηκε οριακά κατά 0,1%.

Την περίοδο 2000-2003, ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 14 χιλ. μαθητές, ως αποτέλεσμα της αύξησης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 13,6 χιλ. και των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,4 χιλ. Η αύξηση των Ελλήνων μαθητών την περίοδο αυτή έλαβε χώρα παρά τη μείωση του αριθμού των γεννήσεων την περίοδο 1994-1997 κατά 1,7 χιλ.

Την περίοδο 2004-2013 ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε 18 χιλ. ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της μείωσης των Ελλήνων μαθητών κατά 24,8 χιλ. και της αύξησης του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 6,8 χιλ. Η μείωση, όμως, του αριθμού των Ελλήνων μαθητών δεν συμβαδίζει με την πορεία των γεννήσεων της περιόδου 1998-2007 καθώς εμφανίζονται αυξημένες κατά 11 χιλ.

Τη διετία 2014-2015 ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε στους 629,4 χιλ. και στους 642,7 χιλ., αντίστοιχα, η οποία οφείλεται στο συνδυασμό της ανόδου του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 19,2 χιλ., πιθανόν γιατί την περίοδο αυτή εισήλθαν στο Δημοτικό Σχολείο παιδιά που γεννήθηκαν τη διετία 2008-2009 κατά την οποία ο αριθμός των γεννήσεων στην Ελλάδα έλαβε τις υψηλότερες τιμές του διαχρονικά, αλλά και από τη μείωση του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 5,8 χιλ.

Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool ο αριθμός των μαθητών που πήγαν δημοτικό σχολείο τα σχολικά έτη 2016-2017 και 2017-2018 ανήλθαν σε 642,6 χιλ. και 641,6 χιλ., αντίστοιχα, δηλαδή τη διετία αυτή ο αριθμός τους περιορίστηκε κατά 0,1% ή κατά 1,0 χιλ. μαθητές, ως αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 0,7 χιλ. και των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,3 χιλ. Οι Έλληνες μαθητές της συγκεκριμένης διετίας γεννήθηκαν τα έτη 2010-2011 κατά την οποία ο αριθμός των γεννήσεων περιορίστηκε, αλλά πολύ περισσότερο (-8,4 χιλ.), σε σχέση με τη μείωση των Ελλήνων μαθητών (-0,7 χιλ.).

Από το σύνολο των μαθητών, η συντριπτική πλειοψηφία την υπό εξέταση περίοδο, φοιτούσε σε δημόσια δημοτικά σχολεία (93,3% κατά μέσο όρο), ενώ η πλειοψηφία αυτών ήταν αγόρια (51,5% κατά μέσο όρο), ως αποτέλεσμα της κατανομής γεννήσεων στην Ελλάδα, όπου διαχρονικά τα αγόρια που γεννιούνται είναι περισσότερα από τα κορίτσια. Ως προς το ποσοστό των μαθητών που φοιτούσαν σε ιδιωτικό σχολείο πρέπει να σημειωθεί, ότι την περίοδο 2011-2017 – η οποία περιλαμβάνει τα έτη που εντάθηκε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα, δηλαδή τα έτη 2011-2013 – παρουσιάζει ελαφριά αύξηση σε σχέση με προηγούμενα έτη και από 93,2% το 2011 διαμορφώθηκε σε 95% το 2016 και 94,6% το 2017. Δηλαδή, την περίοδο που εντάθηκε η κρίση στη χώρα, μέρος των μαθητών στράφηκε από τα ιδιωτικά προς τα δημόσια σχολεία, πιθανόν για οικονομικούς λόγους (περιορισμός του οικογενειακού εισοδήματος)

Σε σχέση με τους μαθητές της Α' τάξης Δημοτικού, σημειώνεται κυρίως η πτώση στον αριθμό τους την περίοδο 2014-2017 κατά 13,7%. Η μείωση αυτή θα πρέπει να αποδοθεί, από τη μια, στη μείωση των αλλοδαπών μαθητών – αφού πολλοί αλλοδαποί γονείς λόγω περιορισμού της απασχόλησης τους ή απώλεια της εργασίας τους επέστρεψαν στις χώρες καταγωγής τους ή μετανάστευσαν εκ νέου σε άλλες χώρες μαζί με τις οικογένειες τους – και από την άλλη στη μείωση των γεννήσεων την περίοδο 2008-2011, αφού τα παιδιά που γεννήθηκαν τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο εισήλθαν στο Δημοτικό Σχολείο την περίοδο 2014-2017. Εξάλλου, η μείωση στον αριθμό των μαθητών Α' τάξης την περίοδο 2014-2017 αφορά τόσο τα δημόσια όσο και τα ιδιωτικά σχολεία. Έτσι, στα πρώτα η πτώση έφτασε το 13,8%, ενώ στα δεύτερα διαμορφώθηκε σε 11,4%. Ακόμα, πρέπει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των μαθητών Α' δημοτικού που πήγαν σε ιδιωτικό σχολείο μειώνεται σταδιακά την περίοδο 2000-2017 και από τα επίπεδα του 7,6% την περίοδο 2000-2010, διαμορφώθηκε το 2011 στο 6,8%, το 2016 στο 5,5%

και το 2017 στο 6,2%. Η μείωση του ποσοστού αυτού πιθανόν αντανακλά την οικονομική αδυναμία των γονέων να καλύψουν τα δίδακτρα των ιδιωτικών σχολείων, λόγω του περιορισμού του εισοδήματός τους εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

Τέλος, ως προς το φύλο των αλλοδαπών μαθητών, οι πλειοψηφία τους την περίοδο 2000-2017 είναι αγόρια (52,5% κατά μέσο όρο) ενώ σχεδόν όλοι φοιτούσαν σε δημόσιο σχολείο.

Την περίοδο πριν την έναρξη της κρίσης, μια περίοδο μεγάλης δημοσιονομικής επέκτασης, ο συνολικός αριθμός των δασκάλων όλων των ειδικοτήτων (η συντριπτική πλειοψηφία αυτών υπηρετούσε σε δημόσια σχολεία) αυξήθηκε την περίοδο 2000-2008 κατά 30,3% (+16,5 χιλ.). Στη συνέχεια όμως, μετά την έναρξη της κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε και μέχρι το 2014 ο αριθμός περιορίστηκε κατά 3,4 χιλ. άτομα (ή 4,8%).

Επιπλέον, από το σύνολο των δασκάλων ένα ποσοστό ήταν μη διδάσκοντες, οι οποίοι αφορούν αποκλειστικά τα δημόσια σχολεία. Το ποσοστό τους την περίοδο 2000-2008 ανήλθε ελαφρά από 10,1% σε 11,7% και στη συνέχεια την περίοδο 2008-2014 από 11,7% σε 4,5% το 2014.

Σε σχέση με τους δασκάλους που δίδασκαν στα δημοτικά σχολεία, ο αριθμός τους την δεκαετία 2000-2014 αυξήθηκε σχεδόν συνεχώς (αύξηση κατά 31,7% ή κατά 15,5 χιλ. από τους 48,9 χιλ. στους 64,3 χιλ. το 2014) παρά την πτώση στον αριθμό των μαθητών την περίοδο 2003-2013. Η αύξηση στα δημόσια σχολεία την περίοδο 2000-2014 ανήλθε στο 32,1% ενώ ο μέγιστος αριθμός δασκάλων παρουσιάζεται το 2010 (61,8 χιλ.) και στη συνέχεια περιορίζεται ελαφρά στα επίπεδα των 60,1 χιλ. Στα ιδιωτικά δημοτικά η αύξηση την περίοδο 2000-2014 έφτασε το 25,1%, ενώ μετά το 2010 όπου έλαβε την υψηλότερη τιμή του (4 χιλ.) περιορίστηκε ελαφρά στα επίπεδα των 3,7 χιλ. Όπως και στην περίπτωση του συνόλου των δασκάλων έτσι και στους δάσκαλους που δίδασκαν, η συντριπτική πλειοψηφία αφορούσε δάσκαλους σε δημόσια δημοτικά σχολεία (94% κατά μέσο όρο), ενώ η πλειοψηφία αυτών ήταν γυναίκες, με το σχετικό ποσοστό να αυξάνει από το 57,2% το 2000 στο 70,3% το 2014.

Σχετικά με τη σύνθεση του διδακτικού προσωπικού των δημοσίων δημοτικών σχολείων κατά καθεστώς απασχόλησης, 7 στους 10 εκπαιδευτικούς, κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2015, είναι εκπαιδευτικοί με μόνιμο καθεστώς απασχόλησης, με το ποσοστό τους μετά την αύξηση του την περίοδο 2011-2014, να περιορίζεται το 2015. Το ποσοστό των αποσπασμένων δασκάλων μετά το 2012 περιορίστηκε σημαντικά, στο πλαίσιο του εξορθολογισμού της διαχείρισης του προσωπικού του δημόσιου τομέα μετά την έναρξη της κρίσης, ενώ το ποσοστό των αναπληρωτών ενώ την περίοδο 2000-2009 περιορίστηκε, στη συνέχεια ανήλθε στην περιοχή του 11,6% την περίοδο 2010-2014 για να ανέλθει εκ νέου στο 18,7% το 2015. Η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα της διακοπής των προσλήψεων μετά την έναρξη της κρίσης.

Ός προς την ειδικότητα των εκπαιδευτικών, η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι δάσκαλοι όπου το ποσοστό τους περιορίστηκε με την πάροδο των ετών από το 88,1% το 2000 στο 73,8% το 2015, αφού το διδακτικό προσωπικό «εμπλουτίστηκε» με την πάροδο του χρόνου είτε με περισσότερους δασκάλους υφιστάμενων ειδικοτήτων (π.χ. δάσκαλοι φυσικής αγωγής, μουσικής, ξένων γλωσσών) είτε με την προσθήκη νέων ειδικοτήτων (π.χ. δάσκαλοι πληροφορικής).

Ως προς το βοηθητικό προσωπικό, ο αριθμός του την περίοδο 2000-2014 αυξήθηκε τόσο στα δημόσια (+63,9%) όσο και στα ιδιωτικά δημοτικά σχολεία (+52,5%), με αποτέλεσμα στο σύνολο του να παρουσιάζει αύξηση από τα 5,3 χιλ. άτομα στα 8,5 χιλ., αν και σε αμφότερους τύπους σχολείων μετά το 2010 παρουσιάζεται πτώση του βοηθητικού προσωπικού (17,5% στα δημόσια και 0,2% στα ιδιωτικά). Πάνω από 7 στα 10 άτομα βοηθητικού προσωπικού, την υπό εξέταση περίοδο απασχολήθηκαν στα δημόσια σχολεία, ενώ πάνω από 8 στα 10 άτομα ήταν γυναίκες.

Ως προς τον αριθμό των σχολικών μονάδων τα στοιχεία που αφορούν την περίοδο 2000-2014, δείχνουν ότι ο αριθμός των σχολικών μονάδων περιορίζεται σταδιακά, σε όλη την υπό εξέταση περίοδο, με αποτέλεσμα από τις 6,4 χιλ. το 2000 να διαμορφωθούν στις 4,7 χιλ. μονάδες το 2014, με τις περισσότερες από τις μονάδες που «έκλεισαν» να αφορούν δημόσια δημοτικά σχολεία. Η πτώση στον αριθμό των δημόσιων σχολικών μονάδων ενισχύθηκε ιδιαίτερα από το 2010 και μετά εξαιτίας των συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων που προωθήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής του εξορθολογισμού του εκπαιδευτικού συστήματος και του δημόσιου τομέα που ακολουθήθηκε μετά την έναρξη της κρίσης. Είναι ευνόητο ότι η συντριπτική πλειοψηφία των σχολικών μονάδων είναι δημόσιες (πάνω από 93%, κατά μέσο όρο), με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών να είναι σε λειτουργία (97,2%, κατά μέσο όρο), ενώ οι σχολικές μονάδες που δεν ήταν σε λειτουργία (η συντριπτική πλειοψηφία αυτών ήταν δημόσιες) περιορίστηκαν σταδιακά στο μισό. Ενδιαφέρον είναι το στοιχείο πως την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των δημοτικών που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 5,6%, 5,6% και 5,5%, αντίστοιχα.

Προχωρώντας στο λόγο μαθητές ανά δάσκαλο που διδάσκει για το σύνολο των σχολείων, περιορίζεται την περίοδο 2000-2014 από τους 13,1 μαθητές ανά δάσκαλο στους 9,8 το 2014, καθώς την δεκαπενταετία αυτή ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 1,9% ενώ ο αριθμός των δασκάλων αυξήθηκε κατά 31,7%. Παράλληλα, ο συγκεκριμένος λόγος είναι υψηλότερος στην περίπτωση των ιδιωτικών σχολείων, αν και ακολουθεί πτωτική τάση, ενώ σε σύγκριση με τις χώρες του ΟΟΣΑ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών G-20 ο λόγος αυτός καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2000-2014 είναι χαμηλότερος στην περίπτωση της Ελλάδας.

Ως προς την περιφερειακή διάσταση του λόγου μαθητές ανά διδάσκοντα δάσκαλο, όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων, ο υψηλότερος λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα εντοπίζεται σε περιφέρειες με μεγάλη συγκέντρωση πληθυσμού, δηλαδή στις περιφέρειες Αττικής, Κρήτης, Νοτίου Αιγαίου και Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ ο χαμηλότερος σε απομακρυσμένες περιφέρειες, δηλαδή στο Βόρειο Αιγαίο και την Ήπειρο.

Από το λόγο μαθητές ανά σχολική μονάδα σε λειτουργία, προκύπτει ότι έχει αυξητική πορεία και από τους 103,2 μαθητές ανά δημοτικό το 2000 ανήλθε στους 137,6 το 2014, αφού την ίδια περίοδο οι σχολικές μονάδες περιορίστηκαν κατά 26,4% (ή κατά 1,6 χιλ.), ενώ ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 1,9% (ή κατά 12 χιλ.). Ο συγκεκριμένος λόγος στα ιδιωτικά σχολεία ήταν υψηλότερος την περίοδο 2000-2010, αλλά στη συνέχεια έγινε υψηλότερο στα δημόσια σχολεία, αφού την περίοδο 2010-2014 ο αριθμός των μαθητών στα δημόσια σχολεία περιορίστηκε οριακά κατά 0,03% με ταυτόχρονη μείωση των δημόσιων σχολικών μονάδων κατά 15,1%, όταν τα αντίστοιχα ποσοστά στα ιδιωτικά σχολεία ήταν 13,8% και 13%, αντίστοιχα.

Τέλος, ως προς την περιφερειακή ανάλυση του δείκτη που αφορά τους μαθητές ανά δημοτικό σχολείο σε λειτουργία, προέκυψε ότι είναι υψηλότερος σε περιφέρειες εντός των οποίων βρίσκονται μεγάλα αστικά κέντρα (π.χ. Αττική, Κεντρική Μακεδονία), ενώ είναι πολύ χαμηλότερος σε πιο απομακρυσμένες περιφέρειες (Ηπειρος, Βόρειο Αιγαίο, Ανατολική Μακεδονία-Θράκη). Σε όλες όμως τις περιπτώσεις, είναι μικρότερος από τους αντίστοιχους λόγους εκπαιδευτικών-μαθητών στις χώρες της ΕΕ, του ΟΟΣΑ και των G-20.

2.3.5 Παράρτημα πινάκων

Πίνακας 2.20: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δημοτικού σχολείου κατά φύλο και τύπο σχολείου (1999-2017)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
1999-2000	597.820	45.655	331.040	312.435	643.475
2000-2001	594.476	46.892	330.307	311.061	641.368
2001-2002	598.701	48.340	334.023	313.018	647.041
2002-2003	598.445	49.197	334.335	313.307	647.642
2003-2004	606.763	48.606	337.811	317.558	655.369
2004-2005	601.729	44.776	332.620	313.885	646.505
2005-2006	596.487	43.198	329.362	310.323	639.685
2006-2007	593.291	45.792	328.507	310.576	639.083
2007-2008	589.152	45.055	324.970	309.237	634.207
2008-2009	589.198	46.606	326.615	309.189	635.804
2009-2010	587.383	46.023	325.725	307.681	633.406
2010-2011	590.941	44.839	327.034	308.746	635.780
2011-2012	590.378	43.212	325.817	307.773	633.590
2012-2013	591.461	40.373	323.936	307.898	631.834
2013-2014	589.967	38.535	324.187	304.315	628.502
2014-2015	590.737	38.636	323.982	305.391	629.373
2015-2016	607.811	34.896	330.478	312.229	642.707
2016-2017	612.101	30.454	330.796	311.759	642.555
2017-2018	608.462	33.147	330.077	311.532	641.609

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (1999-2015), Myschool (2016-2017) Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.21: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α τάξης δημοτικού σχολείου κατά φύλο και τύπο σχολείου (1999-2017)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Αγόρια	Κορίτσια	Σύνολο
2000-2001	103.445	9.396	58.582	54.259	112.841
2001-2002	102.241	9.173	57.906	53.508	111.414
2002-2003	100.510	9.011	56.286	53.235	109.521
2003-2004	100.518	8.451	55.887	53.082	108.969
2004-2005	98.481	7.521	54.604	51.398	106.002
2005-2006	97.058	7.125	53.709	50.474	104.183
2006-2007	100.181	8.016	55.742	52.455	108.197
2007-2008	98.926	8.018	55.407	51.537	106.944
2008-2009	99.847	8.477	55.413	52.911	108.324
2009-2010	99.969	8.136	55.613	52.492	108.105
2010-2011	101.070	7.856	56.253	52.673	108.926
2011-2012	101.447	7.352	56.073	52.726	108.799
2012-2013	103.026	6.769	56.912	52.883	109.795
2013-2014	101.726	6.739	56.192	52.273	108.465
2014-2015	104.611	6.690	57.102	54.199	111.301
2015-2016	99.257	6.411	53.712	51.956	105.668
2016-2017	96.142	5.601	52.206	49.537	101.743
2017-2018	90.145	5.927	49.431	46.641	96.072

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (1999-2015), Myschool (2016-2017) Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.22: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και μη διδασκόντων δασκάλων δημοτικού κατά φύλο και τύπο σχολείου (2000-2015)

	Διδάσκοντες	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	48.852	20.927	27.925	45.840	3.012
2001-2002	49.842	20.679	29.163	46.615	3.227
2002-2003	52.788	21.305	31.483	49.522	3.266
2003-2004	54.131	20.935	33.196	50.789	3.342
2004-2005	56.639	21.440	35.199	53.359	3.280
2005-2006	58.376	21.443	36.933	55.089	3.287
2006-2007	58.981	20.880	38.101	55.384	3.597
2007-2008	59.003	20.109	38.894	55.373	3.630
2008-2009	62.502	20.112	42.390	58.617	3.885
2009-2010	64.268	20.031	44.237	60.276	3.992
2010-2011	65.785	20.128	45.657	61.765	4.020
2011-2012	63.592	19.675	43.917	59.782	3.810
2012-2013	64.166	19.771	44.395	60.405	3.761
2013-2014	63.287	18.979	44.308	59.699	3.588
2014-2015	64.323	19.081	45.242	60.554	3.769

	Μη διδάσκοντες	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	5.472	1.773	3.699	5.472	0
2001-2002	5.713	1.861	3.852	5.713	0
2002-2003	6.344	2.120	4.224	6.344	0
2003-2004	6.628	2.283	4.345	6.628	0
2004-2005	6.931	2.321	4.610	6.931	0
2005-2006	7.875	2.812	5.063	7.875	0
2006-2007	7.704	2.633	5.071	7.704	0
2007-2008	7.683	2.625	5.058	7.683	0
2008-2009	8.257	2.826	5.431	8.257	0
2009-2010	4.290	1.283	3.007	4.290	0
2010-2011	3.629	1.102	2.527	3.629	0
2011-2012	2.941	921	2.020	2.941	0
2012-2013	3.041	857	2.184	3.041	0
2013-2014	3.004	825	2.179	3.004	0
2014-2015	3.011	905	2.106	3.011	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.23: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά καθεστώς απασχόλησης (2000-2015)

	Μόνιμοι	Αναπληρωτές	Αποσπασμένοι	Σύνολο
2000-2001	31.718	5.303	9.184	46.205
2001-2002	33.669	4.891	9.062	47.622
2002-2003	33.940	4.399	10.751	49.090
2003-2004	35.879	3.661	10.646	50.186
2004-2005	37.023	3.632	10.876	51.531
2005-2006	37.210	4.472	11.316	52.998
2006-2007	37.640	4.838	11.205	53.683
2007-2008	38.034	4.449	10.773	53.256
2008-2009	39.728	3.574	10.713	54.015
2009-2010	39.763	3.797	11.246	54.806
2010-2011	39.405	7.676	12.938	60.019
2011-2012	38.642	6.771	14.629	60.042
2012-2013	38.577	6.372	14.393	59.342
2013-2014	42.722	6.780	10.064	59.566
2014-2015	40.614	6.276	5.178	52.068
2015-2016	38.889	10.246	5.543	54.678

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.24: Κατανομή διδακτικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά ειδικότητα (2000-2015)

	Δάσκαλοι	Ξένων Γλωσσών	Μουσικής	Φυσικής Αγωγής	Πληροφορικής	Σύνολο
2000-2001	40.706	2.253	673	2.573		46.205
2001-2002	41.901	2.260	644	2.817		47.622
2002-2003	43.010	2.440	806	2.834		49.090
2003-2004	44.293	2.365	846	2.682		50.186
2004-2005	45.148	2.548	906	2.929		51.531
2005-2006	45.249	2.779	919	4.022	29	52.998
2006-2007	45.741	2.954	915	4.025	48	53.683
2007-2008	45.493	3.028	905	3.781	49	53.256
2008-2009	46.358	3.223	1.032	3.368	34	54.015
2009-2010	46.970	3.313	1.144	3.355	24	54.806
2010-2011	46.526	5.318	2.608	4.261	1.306	60.019
2011-2012	45.853	5.481	2.954	4.425	1.329	60.042
2012-2013	46.003	5.011	2.659	4.445	1.224	59.342
2013-2014	44.851	5.452	3.144	4.659	1.460	59.566
2014-2015	37.630	5.261	3.156	4.480	1.541	52.068
2015-2016	40.378	5.275	3.131	4.394	1.500	54.678

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.25: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο κατά τύπο σχολείου (2000-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο
2000-2001	13,0	15,6	13,1
2001-2002	12,8	15,0	13,0
2002-2003	12,1	15,1	12,3
2003-2004	11,9	14,5	12,1
2004-2005	11,3	13,7	11,4
2005-2006	10,8	13,1	11,0
2006-2007	10,7	12,7	10,8
2007-2008	10,6	12,4	10,7
2008-2009	10,1	12,0	10,2
2009-2010	9,7	11,5	9,9
2010-2011	9,6	11,2	9,7
2011-2012	9,9	11,3	10,0
2012-2013	9,8	10,7	9,8
2013-2014	9,9	10,7	9,9
2014-2015	9,8	10,3	9,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 2.26: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα στο δημοτικό σχολείο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2000-2015)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ-19	G-20
2000-2001	13,1	17,7		
2001-2002	13,0	17,0		
2002-2003	12,3	16,6		
2003-2004	12,1	16,5		
2004-2005	11,4	16,9	15,3	
2005-2006	11,0	16,7	14,9	
2006-2007	10,8	16,2	14,5	
2007-2008	10,7	16,0	14,4	
2008-2009	10,2	16,4	14,6	
2009-2010	9,9	16,0	14,5	19,1
2010-2011	9,7	15,8	14,3	19,4
2011-2012	10,0	15,4	14,1	18,3
2012-2013	9,8	15,0	14,0	19,0
2013-2014	9,9	15,0	14,0	18,0
2014-2015	9,8	15,0	14,0	18,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Τα έτη 2013 και 2014 οι δείκτες του Education at a Glance περιλαμβάνουν τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία.

Πίνακας 2.27: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δημοτικών σχολείων κατά φύλο και τύπο σχολείου (2000-2014)

	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο
2000-2001	867	4.426	3.705	1.588	5.293
2001-2002	962	4.649	3.751	1.860	5.611
2002-2003	934	4.607	3.839	1.702	5.541
2003-2004	1.028	5.033	4.222	1.839	6.061
2004-2005	871	5.325	4.678	1.518	6.196
2005-2006	1.048	6.307	5.482	1.873	7.355
2006-2007	1.356	7.315	6.398	2.273	8.671
2007-2008	1.306	7.366	6.639	2.033	8.672
2008-2009	1.471	7.832	6.881	2.422	9.303
2009-2010	1.487	7.946	7.210	2.223	9.433
2010-2011	1.579	8.209	7.363	2.425	9.788
2011-2012	1.612	7.717	6.871	2.458	9.329
2012-2013	1.421	7.445	6.583	2.283	8.866
2013-2014	921	6.751	6.250	1.422	7.672
2014-2015	1.371	7.122	6.072	2.421	8.493

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.28: Εξέλιξη αριθμού δημοτικών σχολείων σε λειτουργία και μη λειτουργία κατά τύπο σχολείου

	ΣΥΝΟΛΟ		ΔΗΜΟΣΙΑ		ΙΔΙΩΤΙΚΑ	
	Σε λειτουργία	Εκτός λειτουργίας	Σε λειτουργία	Εκτός λειτουργίας	Σε λειτουργία	Εκτός λειτουργίας
2000-2001	6.212	217	5.825	212	387	5
2001-2002	6.074	206	5.684	200	390	6
2002-2003	6.018	166	5.632	157	386	9
2003-2004	5.955	152	5.570	139	385	13
2004-2005	5.870	177	5.493	161	377	16
2005-2006	5.753	222	5.373	202	380	20
2006-2007	5.668	224	5.295	209	373	15
2007-2008	5.590	187	5.221	170	369	17
2008-2009	5.519	178	5.153	162	366	16
2009-2010	5.460	99	5.098	90	362	9
2010-2011	5.377	135	5.008	131	369	4
2011-2012	4.775	170	4.420	165	355	5
2012-2013	4.716	83	4.368	72	348	11
2013-2014	4.665	52	4.331	48	334	4
2014-2015	4.575	108	4.254	92	321	16

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 2.29: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημοτικό σχολείο ανά τύπο σχολικής μονάδας (2000-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο
2000-2001	102,1	121,2	103,2
2001-2002	105,3	123,9	106,5
2002-2003	106,3	127,5	107,6
2003-2004	108,9	126,2	110,1
2004-2005	109,5	118,8	110,1
2005-2006	111,0	113,7	111,2
2006-2007	112,0	122,8	112,8
2007-2008	112,8	122,1	113,5
2008-2009	114,3	127,3	115,2
2009-2010	115,2	127,1	116,0
2010-2011	118,0	121,5	118,2
2011-2012	133,6	121,7	132,7
2012-2013	135,4	116,0	134,0
2013-2014	136,2	115,4	134,7
2014-2015	138,9	120,4	137,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

3 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

3.1 Εισαγωγή

Με την ολοκλήρωση της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές «εισέρχονται» στον κύκλο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Η Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση αποτελείται από δύο κύκλους. Ο πρώτος, ο υποχρεωτικός περιλαμβάνει το Γυμνάσιο, ενώ ο δεύτερος, ο προαιρετικός περιλαμβάνει το Γενικό Λύκειο ή την Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση.

3.2 Γυμνάσιο

Όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, ο πρώτος κύκλος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης παρέχεται στο Γυμνάσιο. Το Γυμνάσιο απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 12-15 ετών και η φοίτηση σε αυτό διαρκεί τρία έτη, η οποία περιλαμβάνει μαθήματα γενικής παιδείας. Με την ολοκλήρωσή του οι μαθητές αποκτούν απολυτήριο Γυμνασίου με το οποίο μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο Γενικό Λύκειο ή στο Επαγγελματικό Λύκειο. Το Γυμνάσιο περιλαμβάνει το Ημερήσιο και το Εσπερινό, όπου στο τελευταίο η παρακολούθηση αρχίζει από την ηλικία των 14 ετών.

3.2.1 Μαθητές

Ξεκινώντας την ανάλυση των δεδομένων για τα Γυμνάσια, ο αριθμός των μαθητών (Διάγραμμα 3.1) που φοίτησε στο σύνολο των Γυμνασίων (δημόσια και ιδιωτικά, ημερήσια και εσπερινά) την περίοδο 2001-2014 περιορίστηκε κατά 10,9% ή κατά 38 χιλ. μαθητές (από τους 349,4 χιλ. στους 311,4 χιλ.), αλλά η πτώση δεν ήταν συνεχής.

Έτσι, την περίοδο 2001-2003 ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 5,2% (από τους 349,4 χιλ. στους 331,1 χιλ.), ως αποτέλεσμα της μείωσης των Ελλήνων μαθητών κατά 6,7% ή 21,5 χιλ. μαθητές (από τους 319,3 χιλ. στους 297,8 χιλ.) παρ' ότι ο αριθμός των γεννήσεων την περίοδο 1989-1991 (την περίοδο αυτή γεννήθηκαν οι μαθητές που πήγαν Γυμνάσιο την περίοδο 2001-2003) αυξήθηκε οριακά κατά 1,0 χιλ. (από τις 101,6 χιλ. στις 102,6 χιλ.). Σημειώνεται ότι την ίδια περίοδο ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών¹⁶ μαθητών αυξήθηκε κατά 3,1 χιλ. (από τους 30,1 χιλ. στους 33,2 χιλ. - Πίνακας 3.1).

Στη συνέχεια την περίοδο 2004-2007 ο αριθμός των μαθητών παρουσίασε αύξηση κατά 2,1% ή 7 χιλ. (από τους 335,6 χιλ. στους 342,6 χιλ.) ακολουθώντας την άνοδο του αριθμού των Ελλήνων μαθητών (από τους 301,5 χιλ. στους 306,3 χιλ., +4,8 χιλ.) και των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών (από τους 34,1 χιλ. στους 36,3 χιλ., +2,2 χιλ.). Σημειώνεται ότι την περίοδο 1992-1995 (την περίοδο αυτή γεννήθηκαν οι μαθητές που πήγαν Γυμνάσιο την περίοδο 2004-2007) ο αριθμός των γεννήσεων περιορίστηκε κατά 2,6 χιλ. (από τις 104,1 χιλ. 101,5 χιλ.).

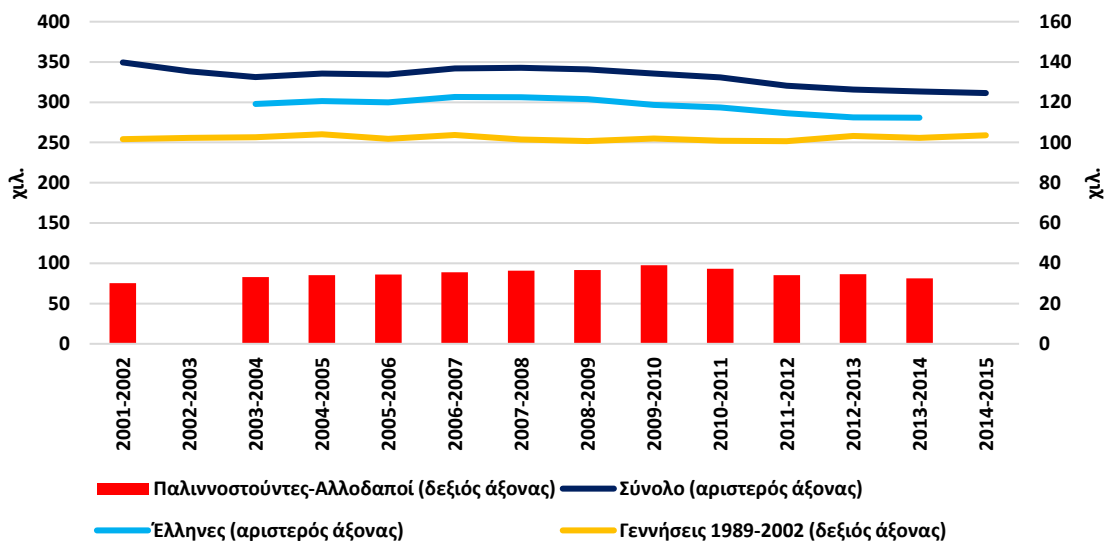
Την επταετία 2008-2014 ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 29,2 χιλ. (ή κατά 8,6%) για να διαμορφωθεί το 2014 στους 311,4 χιλ. από 340,6 χιλ. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών (από 303,9 χιλ. το 2008 στους 280,8 χιλ. το 2013 –

¹⁶ Το ποσοστό των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών ως προς το σύνολο των μαθητών Γυμνασίου από 8,6% το 2001 ανήλθε στο 11,6% το 2009 και περιορίστηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, το 2017 στο 2,7%.

δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό τους το 2014) και των παλινοστούντων και αλλοδαπών (από τους 36,7 χιλ. το 2008 στους 32,5 χιλ. το 2013 – δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τον αριθμό τους το 2014). Η μείωση του αριθμού των τελευταίων είναι πιθανόν αποτέλεσμα της οικονομικής όπου οδήγησε πολλούς αλλοδαπούς στη φυγή από την Ελλάδα μαζί με τις οικογένειες τους για την εξεύρεση (καλύτερης) εργασίας.

Τέλος, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, την τριετία 2015-2017 ο αριθμός των μαθητών Γυμνασίου παρουσίασε άνοδο, με αποτέλεσμα από τους 317,3 χιλ. το 2015 να διαμορφωθούν στους 324,6 χιλ. το 2017 (+7,3 χιλ.). Η αύξηση αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι οι μαθητές γυμνασίου αυτής της περιόδου γεννήθηκαν την τριετία 2003-2005 κατά την οποία ο αριθμός των γεννήσεων στην Ελλάδα παρουσίασε άνοδο από τις 104,4 χιλ. στις 107,6 χιλ. (+3,2 χιλ. γεννήσεις). Την συγκεκριμένη τριετία ο αριθμός των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών περιορίστηκε από τους 14 χιλ. στους 8,7 χιλ.

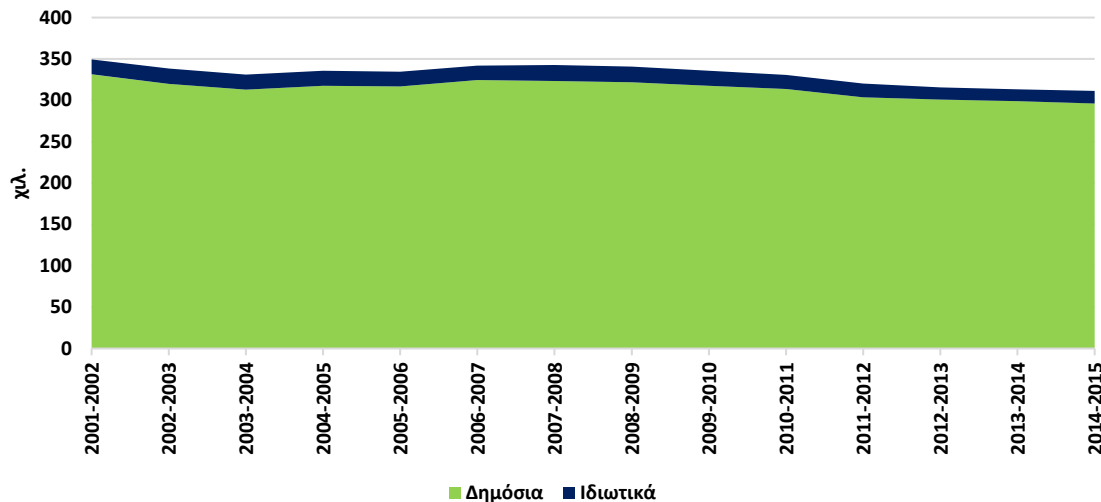
Διάγραμμα 3.1: Εξέλιξη αριθμού μαθητών στα γυμνάσια κατά εθνικότητα (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η συντριπτική πλειοψηφία του αριθμού των μαθητών γυμνασίου πήγαινε σε δημόσιο γυμνάσιο, όπου το σχετικό ποσοστό από την περιοχή του 94,6% την περίοδο 2001-2011 ανήλθε οριακά την τριετία 2012-2014 στα επίπεδα του 95,3%, δείχνοντας μία ελαφριά μετατόπιση του μαθητικού πληθυσμού από το ιδιωτικό στο δημόσιο Γυμνάσιο (Διάγραμμα 3.2). Στα ιδιωτικά, κατά συνέπεια το ποσοστό περιορίστηκε από την περιοχή του 5,4% την περίοδο 2001-2011 στην περιοχή του 4,7% την περίοδο 2012-2014. Σύμφωνα με το Myschool την περίοδο 2015-2017 το ποσοστό μαθητών δε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία διαμορφώθηκε σε 96% και 4%, κατά μέσο όρο, αντίστοιχα. Σε σχέση με τους παλινοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές, για την περίοδο όπου υπάρχουν για αμφότερους διαθέσιμα δεδομένα (2000-2001 και 2003-2010), προκύπτει ότι σχεδόν όλοι (99,5%, κατά μέσο όρο) παρακολούθησαν δημόσιο σχολείο.

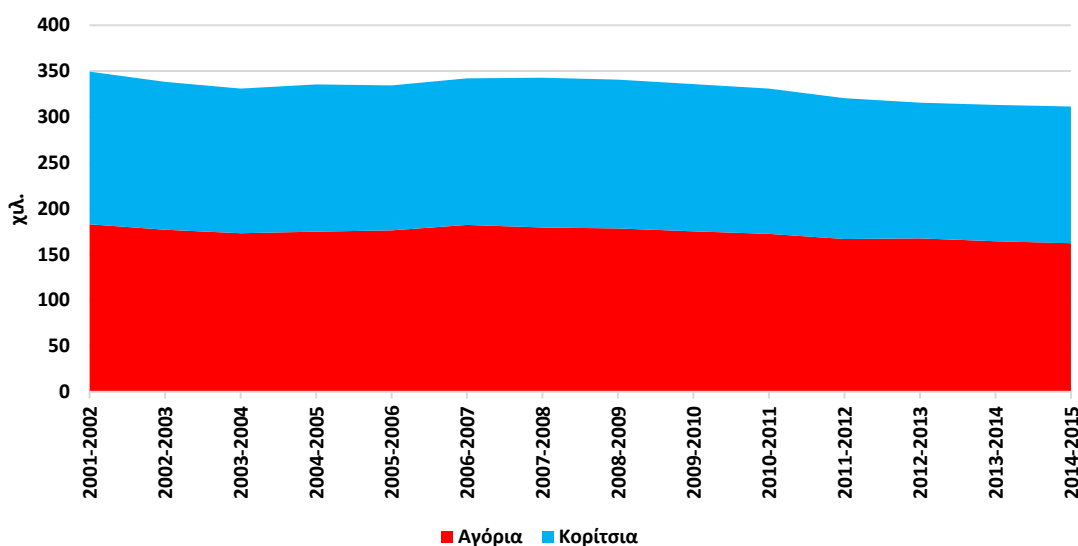
Διάγραμμα 3.2: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γυμνασίου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ως προς το φύλο των μαθητών Γυμνασίου (Διάγραμμα 3.3), η κατανομή μεταξύ αγοριών και κοριτσιών διαμορφώνεται (κατά μέσο όρο) την περίοδο 2001-2014 σε 52,4% και 47,6%, ως αποτέλεσμα του μεγαλύτερου αριθμού αγοριών που γεννιούνται στην Ελλάδα. Τα αντίστοιχα ποσοστά, σύμφωνα με το Myschool την περίοδο 2015-2017 είναι οριακά μειωμένα για τα αγόρια (51,8%, έναντι 48,2% για τα κορίτσια). Στην περίπτωση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, για την περίοδο όπου υπάρχουν για αμφότερους δεδομένα (2000-2001, 2003-2010 και 2015-2017) η αντίστοιχη κατανομή διαμορφώνεται σε 54% για τα αγόρια και 46% για τα κορίτσια.

Διάγραμμα 3.3: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γυμνασίου κατά φύλο (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.1: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου κατά φύλο και τύπο σχολείου (2000-2017)

	Σύνολο	Παλιννοστούντες	Αγόρια	Κορίτσια	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	27.103	14.282	7.309	6.973	14.174	108
2001-2002	30.078	14.076	7.210	6.866	13.982	94
2002-2003						
2003-2004	33.215	11.661	6.098	5.563	11.557	104
2004-2005	34.069	9.818	5.125	4.693	9.710	108
2005-2006	34.405	8.045	4.150	3.895	7.955	90
2006-2007	35.501	7.005	3.705	3.300	6.903	102
2007-2008	36.283	6.094	3.156	2.938	6.022	72
2008-2009	36.665	5.502	2.882	2.620	5.422	80
2009-2010	39.065	4.770	2.523	2.247	4.709	61
2010-2011	37.287	4.069	2.142	1.927	4.019	50
2011-2012	34.140					
2012-2013	34.519					
2013-2014	32.477					
2014-2015						
2015-2016	13.999	245	145	100		
2016-2017	8.129	101	62	39		
2017-2018	8.702	94	50	44		

	Σύνολο	Αλλοδαποί	Αγόρια	Κορίτσια	Δημόσια	Ιδιωτικά
2000-2001	27.103	12.821	6.698	6.123	12.780	41
2001-2002	30.078	16.002	8.465	7.537	15.942	60
2002-2003						
2003-2004	33.215	21.554	11.623	9.931	21.483	71
2004-2005	34.069	24.251	13.166	11.085	24.171	80
2005-2006	34.405	26.360	14.532	11.828	26.290	70
2006-2007	35.501	28.496	15.819	12.677	28.410	86
2007-2008	36.283	30.189	16.567	13.622	30.100	89
2008-2009	36.665	31.163	17.166	13.997	31.056	107
2009-2010	39.065	34.295	18.931	15.364	34.198	97
2010-2011	37.287	33.218	18.545	14.673	33.144	74
2011-2012	34.140	34.140	18.895	15.245	34.056	84
2012-2013	34.519	34.519	19.335	15.184	34.444	75
2013-2014	32.477	32.477	17.878	14.599	32.399	78
2014-2015						
2015-2016	13.999	13.754	7.418	6.336	15.523	78
2016-2017	8.129	8.028	4.338	3.690		
2017-2018	8.702	8.608	4.712	3.896		

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2000-2014), Myschool (2015-2017)

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το σχολικό έτος 2002-2003 και για την περίοδο 2011-2014 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

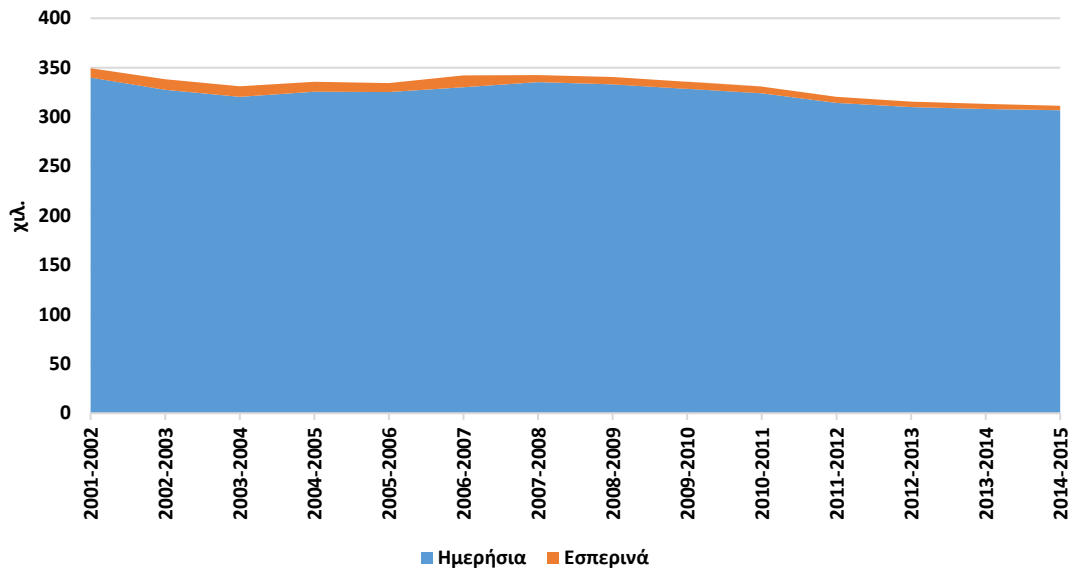
Ός προς την κατανομή των γυμνασίων ανάλογα με το ωράριο του σχολείου (Διάγραμμα 3.4), η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών πήγαινε σε ημερήσιο Γυμνάσιο την περίοδο 2001-2014, με τον αριθμό των παιδιών που παρακολουθεί εσπερινό γυμνάσιο να μειώνεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου (κατά 52,4%, από τους 9,4 χιλ. στους 4,5 χιλ., όταν η μείωση των μαθητών στα ημερήσια σχολεία διαμορφώθηκε σε 9,7%, από τους 340 χιλ. στους 307 χιλ.). Αυτή η εξέλιξη πιθανόν αντανάκλα το γεγονός ότι με – παρά την οικονομική κρίση που ενέσκηψε στη χώρα – βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο αριθμός των παιδιών που είναι – συνήθως – αναγκασμένα να παρακολουθούν εσπερινό γυμνάσιο.

Παράλληλα, ενδιαφέρον αποτελεί το εύρημα ότι ενώ στα ημερήσια γυμνάσια η κατανομή αγοριών-κοριτσιών ακολουθεί ουσιαστικά την κατανομή που αναφέρθηκε πιο πάνω (51,8% αγόρια, 48,2% κορίτσια), στα εσπερινά γυμνάσια πάνω από 7 στους 10 μαθητές (75,5%) την

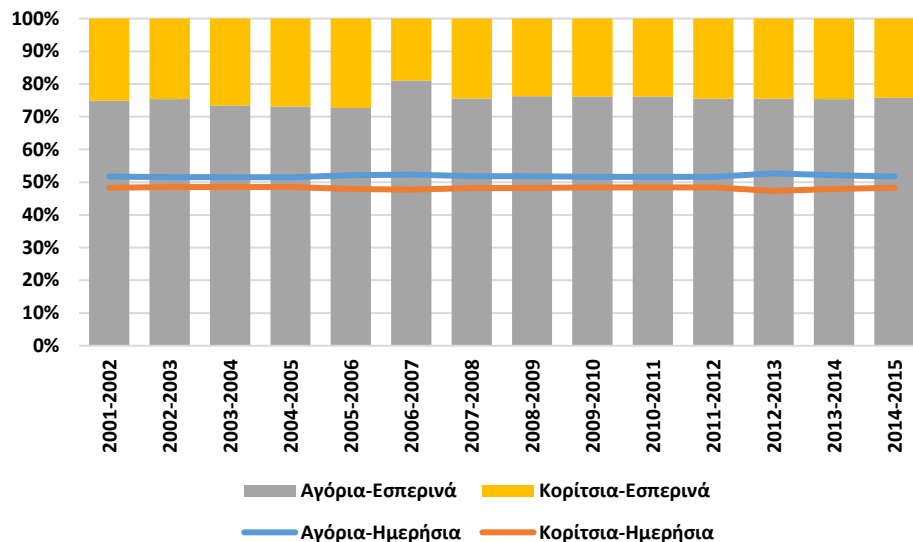
περίοδο 2001-2014 είναι αγόρια, ενώ την ίδια περίοδο το ¼ περίπου των μαθητών (24,5%) ήταν κορίτσια (Διάγραμμα 3.5). Δηλαδή, τα εσπερινά γυμνάσια αποτελούν επιλογή κυρίως των αγοριών, επειδή σε αυτά φοιτούν εργαζόμενοι ενήλικες και ανήλικοι άνω των 14 ετών, που εργάζονται σε οικογενειακή επιχείρηση με βεβαίωση γονέων.

Διάγραμμα 3.4: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γυμνασίου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.5: Εξέλιξη ποσοστού μαθητών Γυμνασίου κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Αναφορικά με τους παλινοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές και το ωράριο σχολείου που παρακολουθούν (Πίνακας 3.2), η συντριπτική πλειοψηφία αυτών (95,5%, κατά μέσο όρο την

περίοδο 2000-2013) παρακολούθησε ημερήσιο σχολείο και μόνο το υπόλοιπο 4,5% εσπερινό γυμνάσιο.

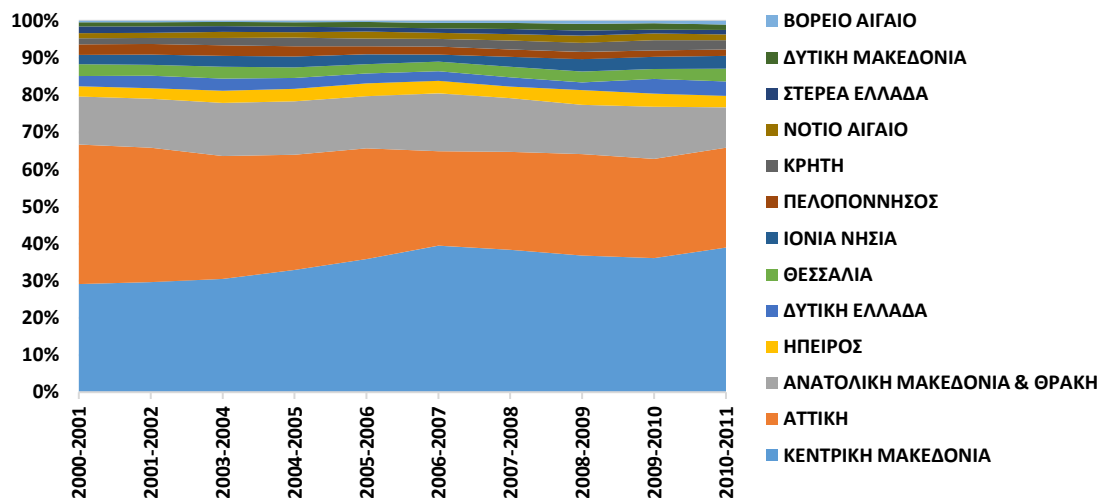
Πίνακας 3.2: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου ωράριο σχολείου (2000-2013)

	Σύνολο	Παλιννοστούτες	Ημερήσια	Εσπερινά	Αλλοδαποί	Ημερήσια	Εσπερινά
2000-2001	27.103	14.282	13.834	448	12.821	12.390	431
2001-2002	30.078	14.076	13.651	425	16.002	15.419	583
2002-2003							
2003-2004	33.215	11.661	11.094	567	21.554	20.561	993
2004-2005	34.069	9.818	9.367	451	24.251	23.113	1.138
2005-2006	34.405	8.045	7.637	408	26.360	24.891	1.469
2006-2007	35.501	7.005	6.624	381	28.496	26.892	1.604
2007-2008	36.283	6.094	5.798	296	30.189	28.573	1.616
2008-2009	36.665	5.502	5.269	233	31.163	29.626	1.537
2009-2010	39.065	4.770	4.544	226	34.295	32.703	1.592
2010-2011	37.287	4.069	3.877	192	33.218	31.771	1.447
2011-2012	34.140				34.140	32.610	1.530
2012-2013	34.519				34.519	33.237	1.282
2013-2014	32.477				32.477	31.170	1.307

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το σχολικό έτος 2002-2003 και για την περίοδο 2011-2013 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Διάγραμμα 3.6: Εξέλιξη ποσοστού παλιννοστούτων μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2010)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

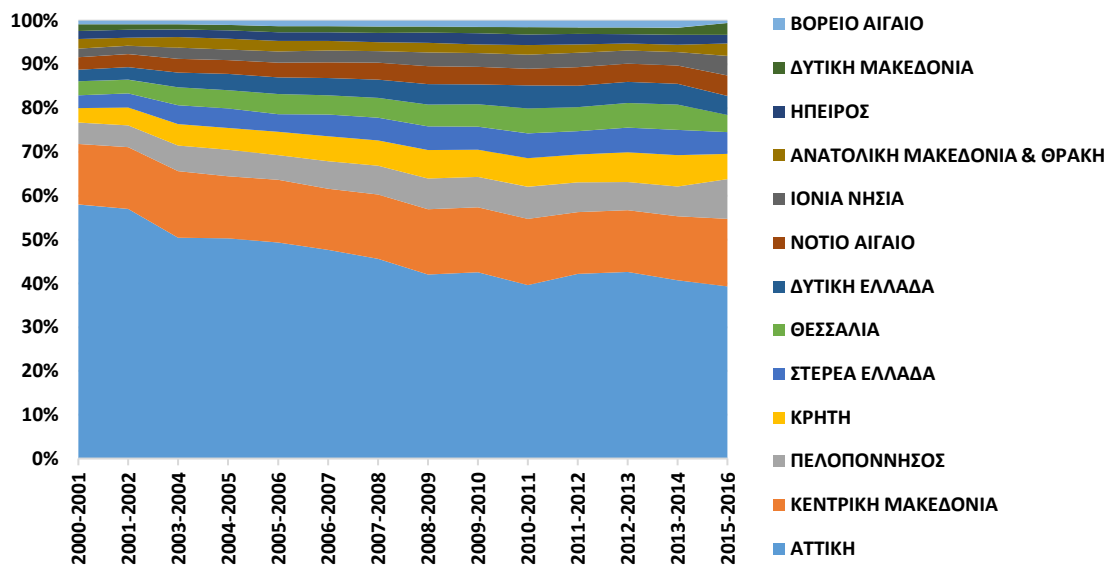
Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το σχολικό έτος 2002-2003 και για την περίοδο 2011-2014 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Τέλος, ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατανομή των παλιννοστούτων και αλλοδαπών μαθητών κατά περιφέρεια της Ελλάδας (Διάγραμμα 3.6). Κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2010, περίπου 1 στους 3 (34,8%) παλιννοστούτες μαθητές πήγαινε σε σχολείο της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και άλλο 1/3 σε σχολείο της Αττικής (30%). Έπεται η περιφέρεια Ανατολικής

Μακεδονίας-Θράκης όπου το ποσοστό ανήλθε σε 13,7%. Δηλαδή, πάνω από 4 στους 10 παλιννοστούντες μαθητές Γυμνασίου διέμεναν σε περιοχές της Βόρειας Ελλάδας και 1 στους 3 στο λεκανοπέδιο Αττικής. Στον αντίποδα, οι λιγότεροι παλιννοστούντες μαθητές φοίτησαν σε Γυμνάσιο των περιφερειών Βορείου Αιγαίου (0,5%), Δυτικής Μακεδονίας (1,4%) και Στερεάς Ελλάδας (1,4%).

Σε σχέση με την κατανομή των αλλοδαπών μαθητών κατά περιφέρεια της Ελλάδας (Διάγραμμα 3.7), τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται σε σχέση με τους παλιννοστούντες μαθητές καθώς περίπου οι μισοί (44,1%) φοιτούν σε Γυμνάσιο της Αττικής, ενώ ένα 14,5% αυτών στην Κεντρική Μακεδονία. Στον αντίποδα, οι λιγότεροι αλλοδαποί μαθητές φοιτούν σε γυμνάσια του Βορείου Αιγαίου (1,3%) και της Δυτικής Μακεδονίας (1,4%).

Διάγραμμα 3.7: Εξέλιξη ποσοστού αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2015)

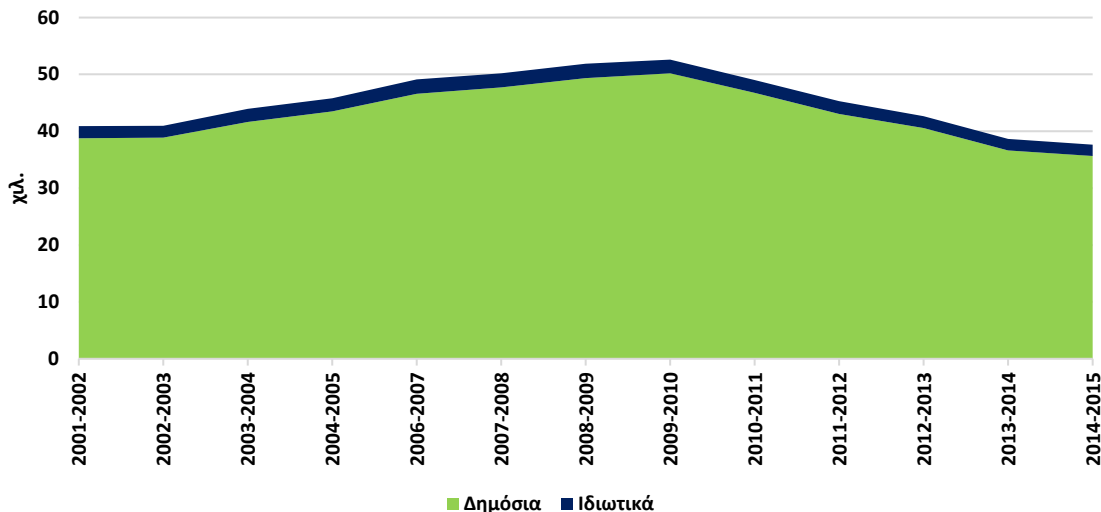
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

3.2.2 Προσωπικό γυμνασίων

Η ανάλυση των δεδομένων για τα γυμνάσια συνεχίζεται με το προσωπικό που υπηρετεί σε αυτά. Ο αριθμός εκπαιδευτικών (όλων των ειδικοτήτων) παρουσιάζει συνεχή άνοδο την περίοδο 2000-2009 (Διάγραμμα 3.8), με αποτέλεσμα από τους 40,9 χιλ. διδάσκοντες το 2001 ο αριθμός τους να ανέλθει στους 52,6 χιλ., παρουσιάζοντας αύξηση κατά 28,6% (ή 11,7 χιλ. εκπαιδευτικούς). Ωστόσο, με την έναρξη και γιγάντωση της οικονομικής κρίσης ο αριθμός τους σταδιακά περιορίστηκε. Έτσι από τους 52,6 χιλ. εκπαιδευτικούς το 2009 ο αριθμός τους συρρικνώθηκε το 2014 στους 37,6 χιλ., δηλαδή σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 2001 (πτώση κατά 28,5% ή 15 χιλ. εκπαιδευτικούς). Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών υπηρετούσαν σε δημόσια γυμνάσια με το ποσοστό τους να κυμαίνεται στα επίπεδα του 95%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, ενώ το υπόλοιπο 5% αφορούσε εκπαιδευτικούς σε ιδιωτικά.

Διάγραμμα 3.8: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

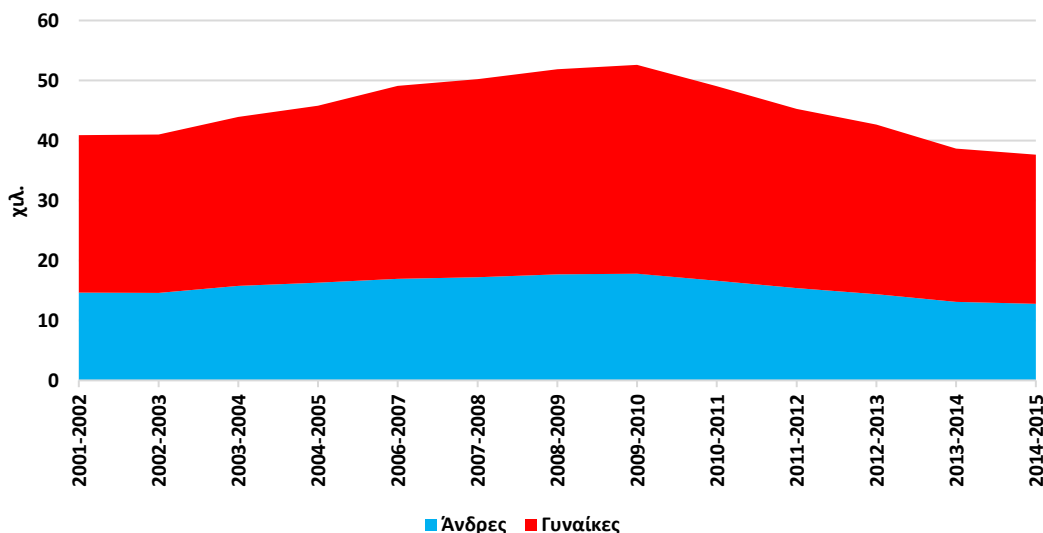

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Σε σχέση με το φύλο των εκπαιδευτικών, οι περισσότεροι ήταν γυναίκες (Διάγραμμα 3.9), και το ποσοστό τους στο σύνολο του διδακτικού προσωπικού αυξήθηκε ελαφρά από το 64,2% το 2001 (26,3 χιλ.) στο 66,1% το 2014 (24,9 χιλ.), με παράλληλη μείωση του ποσοστού των ανδρών εκπαιδευτικών από το 35,8% (14,7 χιλ.) στο 33,9% (12,8 χιλ.).

Διάγραμμα 3.9: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά φύλο (2001-2014)

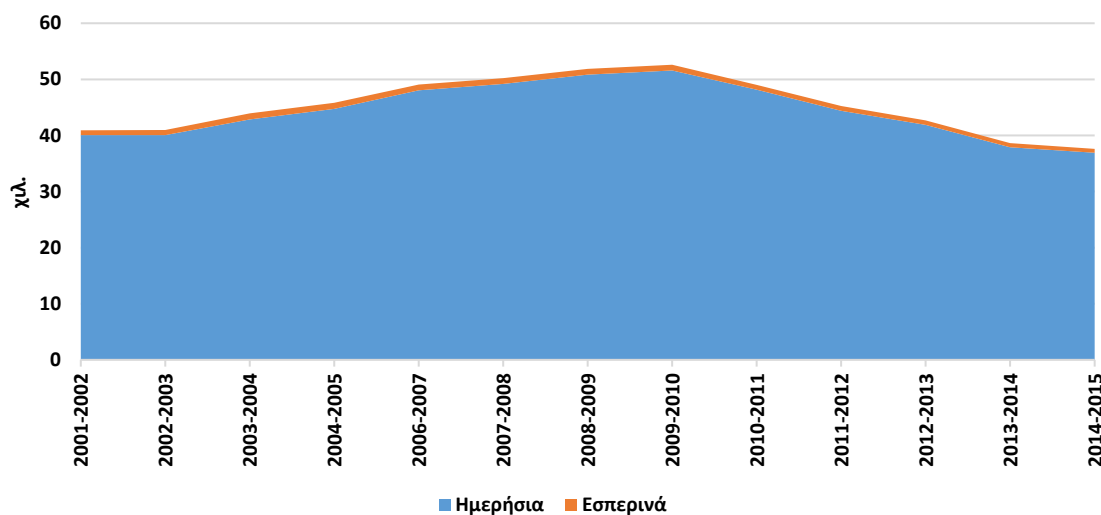

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Αναφορικά με την κατανομή των εκπαιδευτικών στα Γυμνάσια με βάση το ωράριο λειτουργίας τους, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί, όπως είναι φυσικό υπηρετούσαν σε δημόσια γυμνάσια με το ποσοστό τους στο σύνολο του προσωπικού να ανέρχεται σε 98%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014 (Διάγραμμα 3.10).

Διάγραμμα 3.10: Εξέλιξη αριθμού εκπαιδευτικών Γυμνασίου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

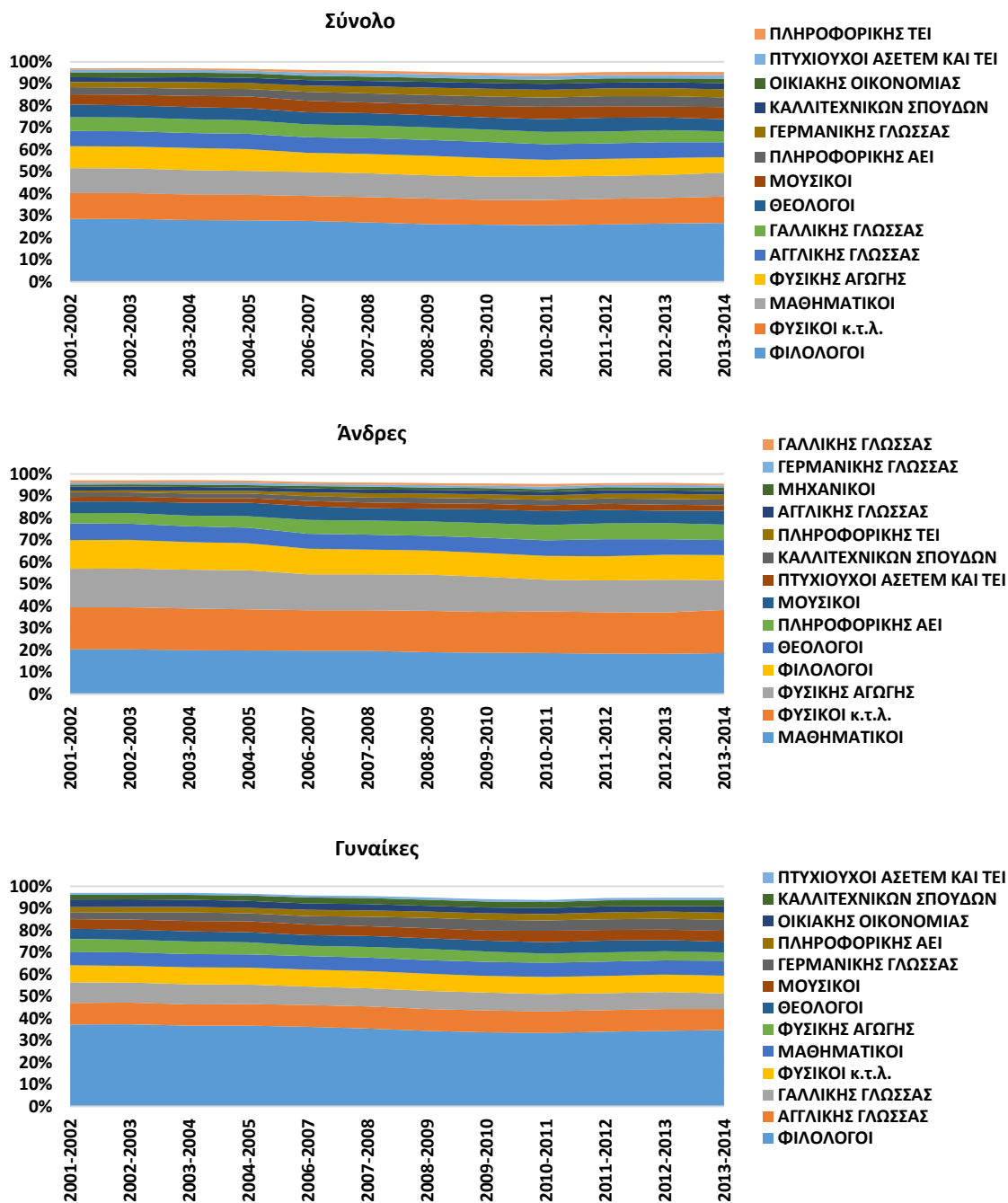
Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατανομή του εκπαιδευτικού προσωπικού των γυμνασίων κατά ειδικότητα (Διάγραμμα 3.11). Από το σχετικό διάγραμμα που αφορά το σύνολο του εκπαιδευτικού προσωπικού προκύπτει ότι οι ειδικότητες που συγκεντρώνουν τα υψηλότερα ποσοστά εκπαιδευτικών είναι οι φιλόλογοι (26,9%), οι φυσικοί (11,6%), οι μαθηματικοί (10,8%), οι καθηγητές φυσικής αγωγής (8,8%) και έπονται οι καθηγητές αγγλικής (7,1%) και γαλλικής γλώσσας (5,8%).

Η εικόνα διαφοροποιείται στην περίπτωση των ανδρών εκπαιδευτικών, όπου οι ειδικότητες που συγκεντρώνουν τους περισσότερους άνδρες σχετίζονται κυρίως με τις θετικές επιστήμες. Έτσι, οι περισσότεροι είναι μαθηματικοί (19,4%) και φυσικοί (18,8%) και έπονται οι καθηγητές φυσικής αγωγής (16,4%) και οι φιλόλογοι (11,3%). Με χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούν οι άνδρες εκπαιδευτικοί με τις ειδικότητες του θεολόγου (7,1%), της πληροφορικής Α.Ε.Ι. (6,5%) και της μουσικής (6%).

Στις γυναίκες εκπαιδευτικούς, αντίθετα, στις πρώτες θέσεις βρίσκονται αυτές που σχετίζονται περισσότερο με κλασικές σπουδές. Έτσι, πάνω από 3 στις 10 γυναίκες εκπαιδευτικούς είναι φιλόλογοι (35%) και έπονται οι εκπαιδευτικοί αγγλικής (9,9%) και γαλλικής γλώσσας (8,3%). Στη συνέχεια ακολουθούν οι φυσικοί (7,7%), οι μαθηματικοί (6,2%), οι καθηγητές φυσικής αγωγής (4,8%) και οι θεολόγοι (4,8%).

Διάγραμμα 3.11: Κατανομή εκπαιδευτικών Γυμνασίου κατά ειδικότητα και φύλο (2001-2013)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Για λόγους εξοικονόμησης χώρου δεν εμφανίζονται όλες οι ειδικότητες, αλλά είναι διαθέσιμες εφόσον ζητηθούν. Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει.

Ός προς τη θέση και το καθεστώς απασχόλησης που έχουν οι εκπαιδευτικοί στο σύνολο των γυμνασίων, η μεγάλη πλειοψηφία των διδασκόντων (77,9% την περίοδο 2001-2014) είναι

πλήρους ωραρίου (Πίνακας 3.3). Σημειώνεται ότι το ποσοστό των απόντων¹⁷ εκπαιδευτικών ανέρχεται σε 10,6%, ενώ έπονται οι εκπαιδευτικοί με μη πλήρες ωράριο (5,3%) και οι εκπαιδευτικοί με βαθμό διευθυντή (4,2%) ή υποδιευθυντή (2,5%).

Πίνακας 3.3: Κατανομή εκπαιδευτικών Γυμνασίου κατά θέση, καθεστώς απασχόλησης και φύλο (2001-2014)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2006-2007	2007-2008	
Σύνολο							
ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	78,8%	78,9%	76,3%	77,7%	76,2%	75,1%	
ΑΠΟΝΤΕΣ	8,6%	9,4%	9,4%	10,3%	11,7%	11,9%	
ΜΗ ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	5,6%	4,7%	7,5%	5,3%	5,8%	6,4%	
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	4,4%	4,4%	4,4%	4,3%	4,0%	3,8%	
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	2,6%	2,5%	2,5%	2,4%	2,4%	2,7%	
Άνδρες							
ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	74,1%	74,2%	72,0%	73,4%	72,3%	71,0%	
ΑΠΟΝΤΕΣ	7,8%	8,5%	8,2%	9,1%	10,5%	11,1%	
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	8,6%	8,8%	8,4%	8,1%	7,7%	7,5%	
ΜΗ ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	5,8%	4,9%	7,8%	6,0%	6,1%	6,4%	
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	3,6%	3,5%	3,5%	3,4%	3,4%	3,9%	
Γυναίκες							
ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	81,4%	81,5%	78,7%	80,1%	78,2%	77,3%	
ΑΠΟΝΤΕΣ	9,0%	9,9%	10,1%	11,0%	12,2%	12,3%	
ΜΗ ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	5,5%	4,6%	7,2%	4,9%	5,6%	6,4%	
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	2,0%	2,0%	2,1%	2,1%	2,0%	1,9%	
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	2,1%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	2,1%	
2008-2009 2009-2010 2010-2011 2011-2012 2012-2013 2013-2014 2014-2015							
Σύνολο							
ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	75,0%	73,4%	77,9%	79,6%	79,1%	80,6%	81,6%
ΑΠΟΝΤΕΣ	12,9%	13,3%	11,5%	10,6%	10,9%	8,8%	7,4%
ΜΗ ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	5,7%	7,2%	4,2%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	3,8%	3,7%	3,9%	3,9%	4,2%	4,6%	4,8%
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	2,5%	2,4%	2,4%	2,7%	2,7%	2,9%	3,1%
Άνδρες							
ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	70,8%	69,7%	73,5%	75,4%	74,6%	75,2%	75,5%
ΑΠΟΝΤΕΣ	12,0%	12,5%	10,5%	9,7%	10,2%	8,5%	7,6%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	7,5%	7,3%	7,6%	7,5%	8,1%	8,7%	8,9%
ΜΗ ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	6,1%	7,1%	4,9%	3,6%	3,4%	3,6%	3,7%
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	3,6%	3,4%	3,4%	3,7%	3,8%	4,0%	4,3%
Γυναίκες							
ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	77,2%	75,4%	80,2%	81,8%	81,4%	83,3%	84,7%
ΑΠΟΝΤΕΣ	13,4%	13,7%	12,0%	11,1%	11,2%	8,9%	7,3%
ΜΗ ΠΛΗΡΕΣ ΩΡΑΡΙΟ	5,5%	7,2%	3,8%	2,9%	3,0%	2,9%	2,8%
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	1,9%	1,9%	2,0%	2,1%	2,2%	2,5%	2,7%
ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	2,0%	1,9%	2,0%	2,1%	2,1%	2,3%	2,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

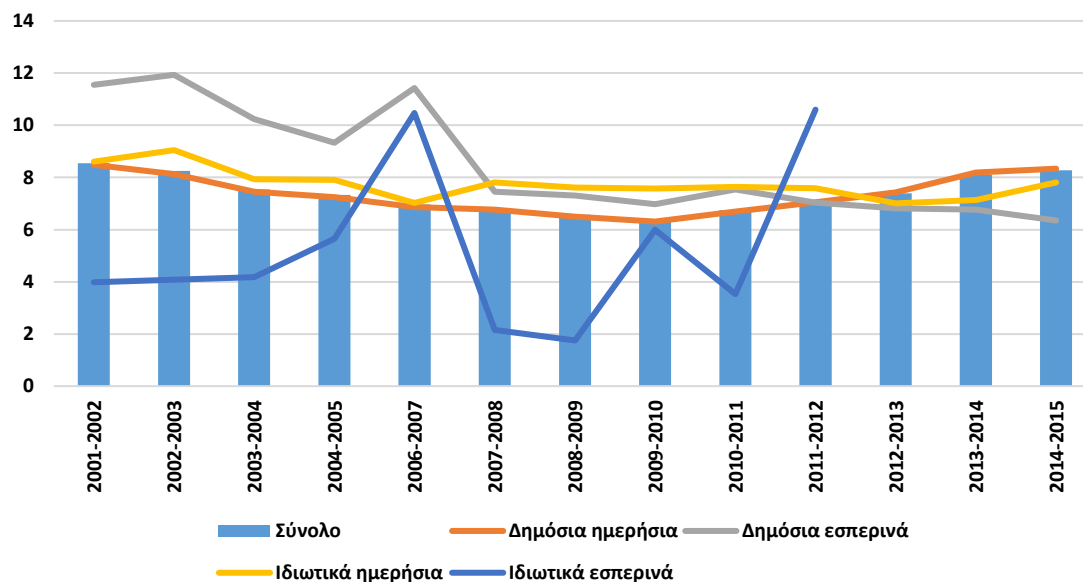
Η κατανομή κατά φύλο δεν διαφοροποιείται ως προς την κατάταξη των εκπαιδευτικών με πλήρες ωράριο και αυτών που είναι απόντες. Ωστόσο, σημειώνεται το υψηλότερο ποσοστό των ανδρών εκπαιδευτικών σε σχέση με τις γυναίκες που είναι διευθυντές (8,1% έναντι 2%) ή υποδιευθυντές

¹⁷ Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, απόντες θεωρούνται όσοι ανήκουν οργανικά στο σχολείο, αλλά απουσιάζουν για διάστημα μεγαλύτερο των 20 εργάσιμων ημερών (λόγω ασθένειας, τοκετού, μετεκπαίδευσης κ.λπ.) και έχει ζητηθεί η αντικατάστασή τους, καθώς και οι αποσπασμένοι στο ΥΠΑΙΕΘ, σε Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή αλλού.

(3,6% έναντι 2%). Παράλληλα, στο σύνολο των εκπαιδευτικών προκύπτει ότι το ποσοστό των εκπαιδευτικών με πλήρες ωράριο την περίοδο 2009-2014 αυξήθηκε από 73,4% σε 81,6%, ενώ την ίδια περίοδο περιορίστηκε το ποσοστό των απόντων εκπαιδευτικών από 13,3% σε 7,4% και των εκπαιδευτικών με μη πλήρες ωράριο από 7,2% σε 3,1%, ευρήματα που πιθανόν αποδίδονται στην προσπάθεια για εξορθολογισμό της λειτουργίας της Εκπαίδευσης εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

Γνωρίζοντας τα δεδομένα για τον αριθμό των μαθητών και εκπαιδευτικών ανά τύπο σχολείου είναι εύκολο να υπολογιστεί ο δείκτης μαθητές ανά εκπαιδευτικό (Διάγραμμα 3.12). Στο σύνολο μαθητών και εκπαιδευτικών ο δείκτης την περίοδο 2001-2009 βρίσκεται σε καθοδική πορεία καθώς την περίοδο αυτή ο αριθμός των καθηγητών αυξήθηκε (συνεχώς) κατά 28,6% (από τους 40,9 χιλ. στους 52,6 χιλ.) ενώ ο αριθμός των μαθητών συνολικά μειώθηκε (παρά την παροδική αύξηση τους την πενταετία 2003-2007) κατά 3,9% (από τους 349,4 χιλ. στους 335,6 χιλ.). Αντίθετα, την περίοδο 2009-2014 ο δείκτης βρίσκεται σε αυξητική τροχιά καθώς η μείωση του αριθμού των καθηγητών την περίοδο αυτή ήταν πολύ μεγαλύτερη (-28,5%, από τους 52,6 χιλ. στους 37,6 χιλ.) σε σχέση με τη μείωση του αριθμού των μαθητών (-7,2%, από τους 335,6 χιλ. στους 311,4 χιλ.).

Διάγραμμα 3.12: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει. Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται για τα σχολικά έτη 2012-2013, 2013-2014 και 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν μαθητές και εκπαιδευτικοί στα συγκεκριμένα σχολεία τα έτη αυτά.

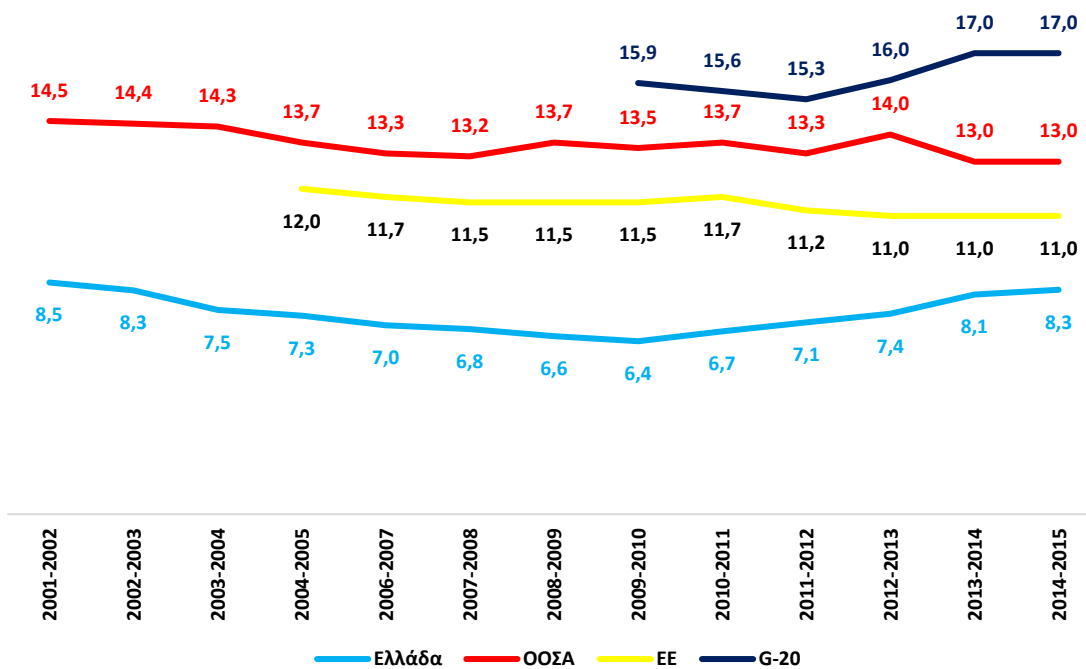
Σε σχέση με τους δείκτες που αφορούν τους διαφορετικούς τύπους γυμνασίων, στα δημόσια ημερήσια ακολουθεί την ίδια πορεία με το συνολικό δείκτη, καθώς όπως αναφέρθηκε πιο πάνω η συντριπτική πλειοψηφία μαθητών και καθηγητών βρίσκεται στα δημόσια ημερήσια γυμνάσια.

Στα δημόσια εσπερινά γυμνάσια μέχρι το σχολικό έτος 2006-2007, ο δείκτης εμφανίζει τις υψηλότερες τιμές ανάμεσα στους διαφορετικούς τύπους σχολείων, και στη συνέχεια περιορίζεται καθώς μειώνεται σημαντικά ο αριθμός των μαθητών (-60,6%) σε αυτά. Ο δείκτης που αφορά τα ιδιωτικά ημερήσια γυμνάσια παρουσιάζει ήπια πτωτική τροχιά την περίοδο 2001-2014 και τέλος, ο δείκτης που αφορά τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια – με εξαίρεση τα έτη 2006 και 2011 – εμφανίζει τις χαμηλότερες τιμές ανάμεσα στους διαφορετικούς τύπους σχολείων αυτής της βαθμίδας εκπαίδευσης και παρουσιάζει έντονες αυξομειώσεις.

Όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων, ο λόγος μαθητές ανά εκπαιδευτικό στην Ελλάδα όλη την περίοδο 2001-2014 είναι πολύ χαμηλότερος σε σύγκριση τους αντίστοιχους δείκτες για τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης-19 καθώς και για τις χώρες που συμμετέχουν στους G-20 (Διάγραμμα 3.13).

Διάγραμμα 3.13: Δείκτης μαθητών ανά εκπαιδευτικό στο Γυμνάσιο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, ΕΕ και G-20 (2001-2014)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006, για την Ελλάδα, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Ο λόγος μαθητές ανά εκπαιδευτικό στα γυμνάσια κατά περιφέρεια (Πίνακας 3.4) λαμβάνει την υψηλότερη τιμή του στην περιφέρεια Αττικής (8,3). Έπονται οι περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (8,2), Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (8,0) και Κρήτης (7,9), ενώ οι περιφέρειες με τη χαμηλότερη αναλογία μαθητών ανά καθηγητή είναι οι περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (5,2) και Ιονίων Νήσων (5,5). Στις υπόλοιπες περιφέρειες η αναλογία κυμαίνεται μεταξύ 5,6 (Νότιο Αιγαίο) και Πελοποννήσου (7,0 μαθητές ανά διδάσκοντα).

Πίνακας 3.4: Δείκτης μαθητών ανά εκπαιδευτικό στο Γυμνάσιο, κατά περιφέρεια (2001-2014)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2006- 2007	2007- 2008
ΑΤΤΙΚΗ	9,5	9,4	8,6	8,8	7,9	7,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9,4	8,8	8,5	7,4	7,8	7,8
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	8,4	8,2	9,0	7,5	7,3	7,4
ΚΡΗΤΗ	8,4	8,1	7,6	8,2	7,6	7,5
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	9,0	8,1	7,3	6,7	6,6	6,5
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	8,0	8,2	6,8	6,7	6,3	5,8
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	7,3	6,9	5,7	6,2	6,4	6,1
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	7,4	6,9	6,5	6,3	5,7	5,7
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7,0	6,5	5,5	5,7	5,4	5,3
ΗΠΕΙΡΟΣ	6,9	7,6	6,1	5,8	5,3	5,2
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	7,8	6,6	6,0	5,0	5,4	5,3
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	7,0	6,2	5,1	5,6	5,4	5,1
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	6,4	6,7	5,1	5,9	4,8	4,6

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	Μέση τιμή
ΑΤΤΙΚΗ	7,4	7,3	7,5	8,1	8,1	9,0	9,1	8,3
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7,5	7,3	7,7	7,6	8,5	9,0	9,1	8,2
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	7,6	7,0	7,6	7,8	7,9	8,6	9,1	8,0
ΚΡΗΤΗ	7,2	6,9	7,4	7,8	8,3	8,6	9,1	7,9
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	6,2	6,0	6,6	5,8	7,2	7,5	7,9	7,0
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	5,8	5,8	6,0	6,6	6,6	7,3	7,4	6,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	6,0	5,7	6,0	6,8	7,1	7,4	7,9	6,6
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	5,3	5,1	5,6	5,8	6,7	7,1	7,5	6,3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	5,4	4,7	5,5	6,0	6,3	7,3	7,2	6,0
ΗΠΕΙΡΟΣ	5,0	4,9	5,5	5,5	6,0	6,5	6,5	5,9
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	5,0	4,6	4,9	5,3	4,0	6,4	6,4	5,6
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	5,0	4,6	5,1	5,3	5,4	5,9	5,7	5,5
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	4,4	4,5	4,6	4,6	5,0	5,6	5,6	5,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Δεν υπολογίζεται ο δείκτης για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν έχει δημοσιεύσει στοιχεία για τον αριθμό των διδασκόντων το έτος αυτό

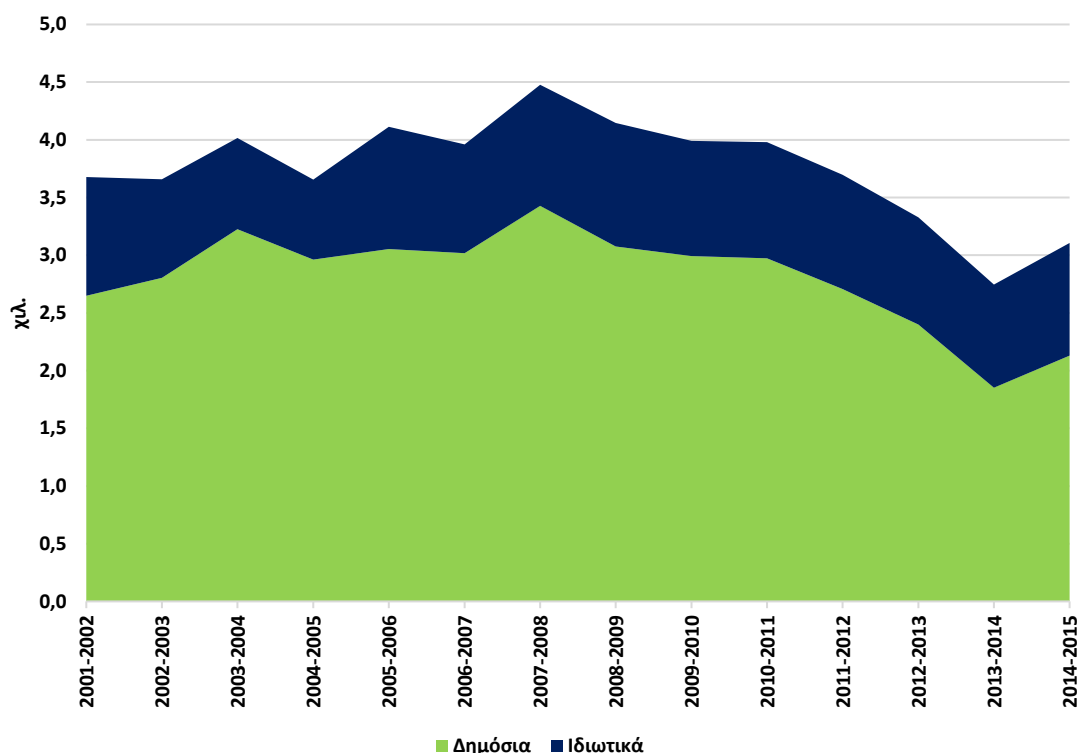
Όμως, το προσωπικό των γυμνασίων πέρα από τους διδάσκοντες περιλαμβάνει και το λοιπό προσωπικό, το οποίο διακρίνεται σε διοικητικό προσωπικό (γραμματείς, δακτυλογράφοι κ.λπ.), βοηθητικό προσωπικό (επιστάτες, καθαρίστριες, οδηγοί αυτοκινήτου, μάγειρες, κηπουροί κ.λπ.) και παιδαγωγικό προσωπικό (σχολικοί ψυχολόγοι, ιατροί κ.λπ.).¹⁸

Το σύνολο του λοιπού προσωπικού αυξήθηκε την περίοδο 2001-2007 κατά 21,7% ή κατά 799 άτομα (από τους 3,7 χιλ. στους 4,5 χιλ. - Διάγραμμα 3.14). Ωστόσο, την περίοδο της οικονομικής κρίσης ο αριθμός του περιορίστηκε κατά 30,6% ή 1,4 χιλ. άτομα (από τους 4,5 χιλ. το 2007 στους 3,1 χιλ. το 2014), ως αποτέλεσμα των περικοπών που έλαβαν χώρα στο χώρο της Εκπαίδευσης και του εξορθολογισμού της λειτουργίας του. Η ανωτέρω εικόνα είναι κοινή σε όλες τις κατηγορίες λοιπού προσωπικού. Επίσης, την περίοδο 2001-2014 πάνω από 7 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο, λοιπού προσωπικού απασχολούνταν σε δημόσια σχολεία. Το σχετικό ποσοστό όμως,

¹⁸ Σύμφωνα με το συγκεντρωτικό στατιστικό δελτίο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τα γυμνάσια, της ΕΛΣΤΑΤ.

από το 72,1% το 2001 (2,7 χιλ. άτομα) ανήλθε στο 81% το 2004 (3,0 χιλ. άτομα) για να περιοριστεί στη συνέχεια και να διαμορφωθεί το 2014 στο 68,6% (2,1 χιλ. άτομα). Στα ιδιωτικά σχολεία, αντίθετα, το αντίστοιχο ποσοστό αυξάνει. Έτσι, από το 27,9% το 2001 (1,0 χιλ. άτομα) περιορίστηκε στο 19% το 2004 (693 άτομα) και στη συνέχεια με κάποιες αυξομειώσεις διαμορφώθηκε στο 31,4% το 2014 (976 άτομα).

Διάγραμμα 3.14: Εξέλιξη αριθμού λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

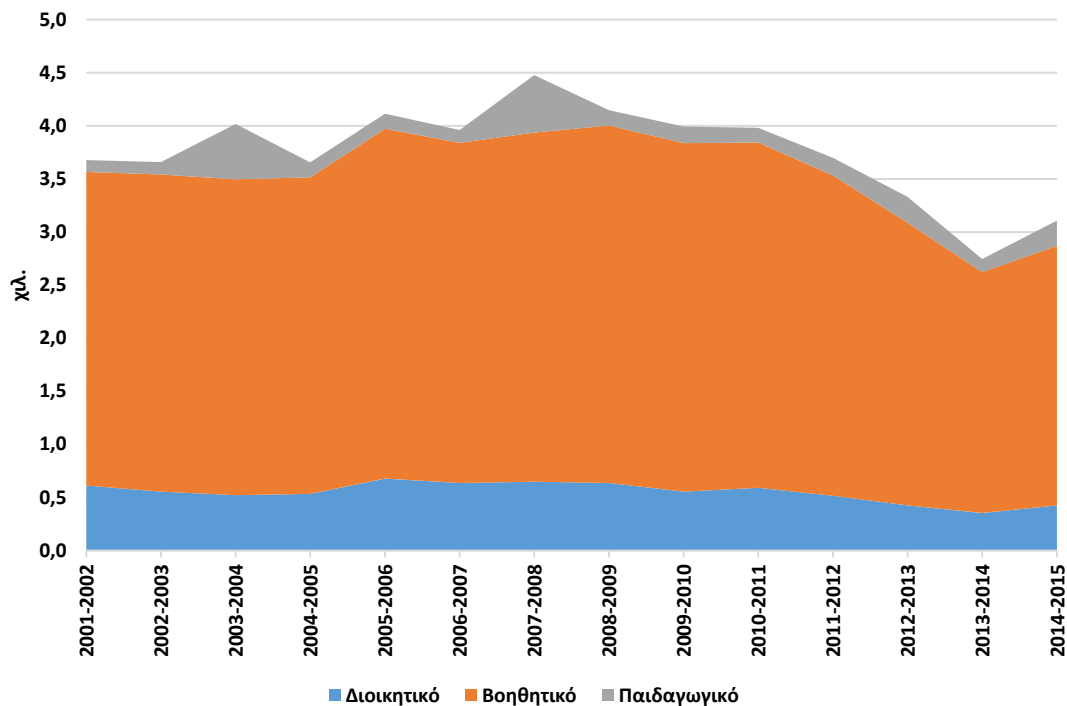
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημειώνεται ότι την υπό εξέταση περίοδο, η συντριπτική πλειοψηφία του λοιπού προσωπικού αποτελείται από βοηθητικό προσωπικό, καθώς 8 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο, ανήκουν σε αυτή την κατηγορία. Τα αντίστοιχα ποσοστά για το διοικητικό και το βοηθητικό προσωπικό ανέρχονται σε 14,6% και 5,4%, αντίστοιχα (Διάγραμμα 3.15).

Ως προς το φύλο του λοιπού προσωπικού το Διάγραμμα 3.16 δείχνει ότι οι γυναίκες είναι πολύ περισσότερες από τους άνδρες. Μάλιστα το ποσοστό τους στο σύνολο του λοιπού προσωπικού αυξήθηκε την περίοδο 2001-2014 από 75,4% σε 77,9%, με παράλληλη μείωση του ποσοστού των ανδρών από το 24,6% στο 22,1%.

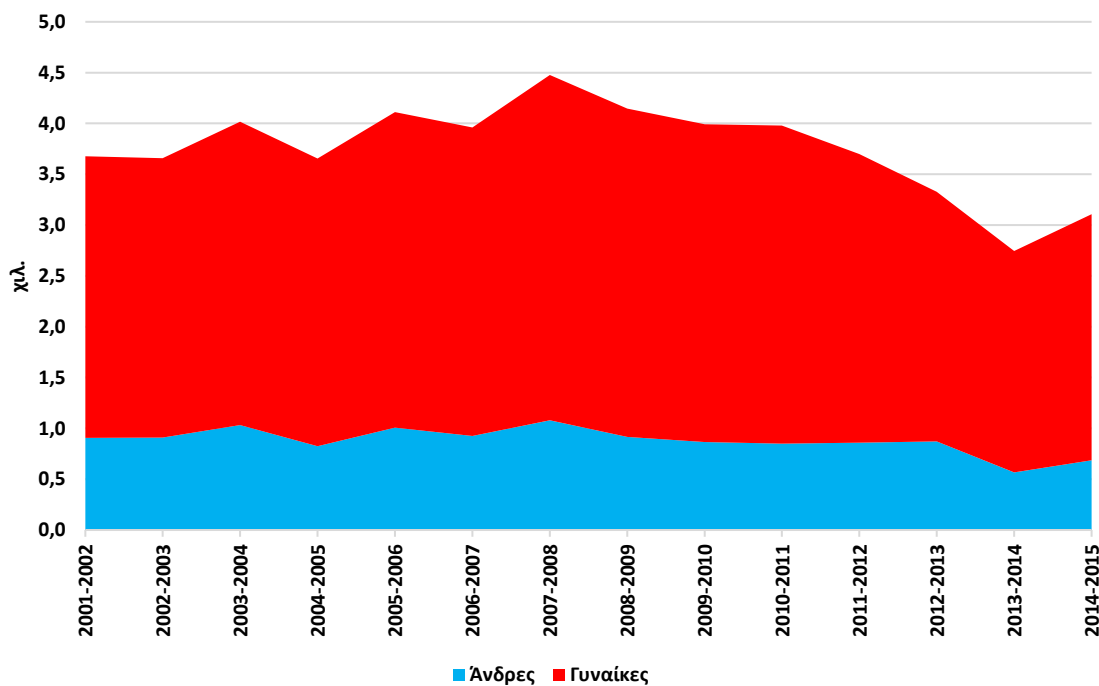
Ολοκληρώνοντας την ενότητα του προσωπικού των γυμνασίων, με κριτήριο το ωράριο του σχολείου, προκύπτει – όπως είναι αναμενόμενο – ότι η συντριπτική πλειοψηφία του λοιπού προσωπικού (98,2%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014) απασχολούνταν σε ημερήσια γυμνάσια και μόλις το 1,8% σε εσπερινά (Διάγραμμα 3.17).

Διάγραμμα 3.15: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά ειδικότητα (2001-2014)

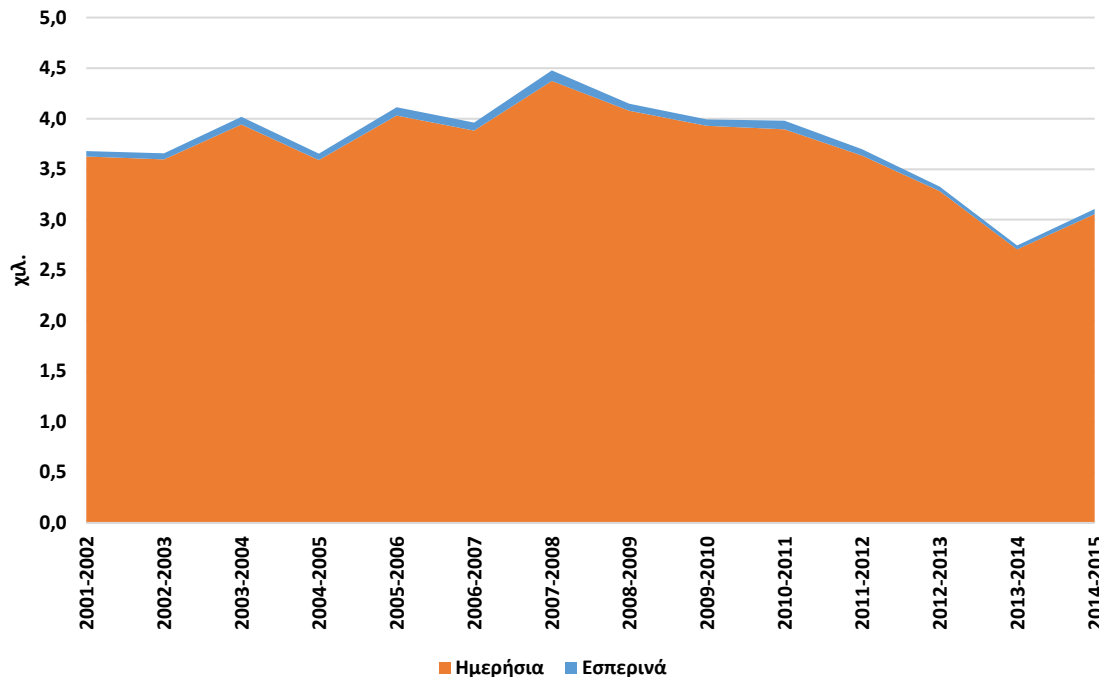
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.16: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά φύλο (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.17: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

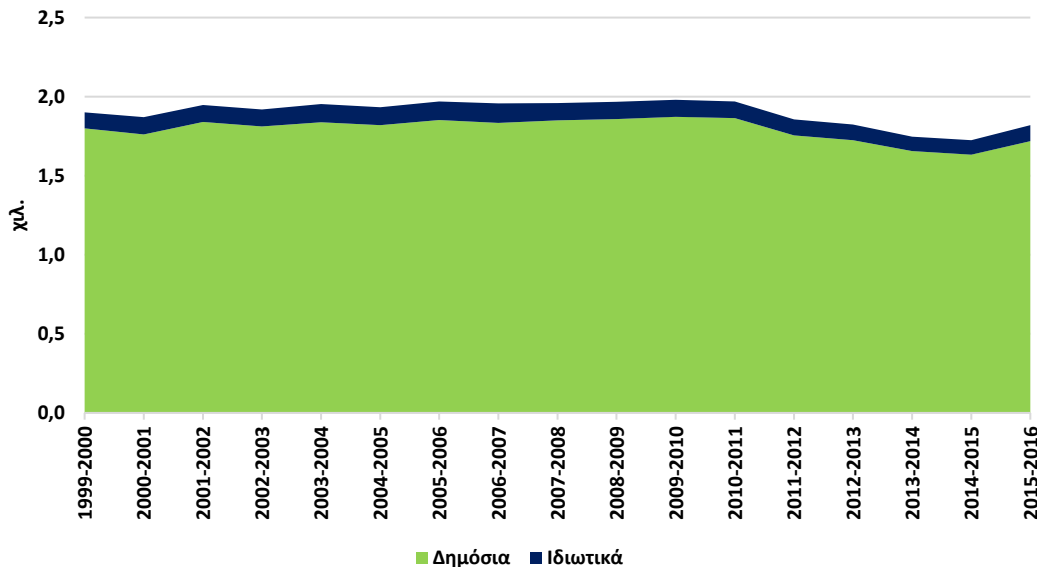
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

3.2.3 Σχολικές μονάδες

Η ανάλυση των δεδομένων για τα Γυμνάσια ολοκληρώνεται με τις *σχολικές μονάδες*, ο αριθμός των οποίων την περίοδο 1999-2009, με κάποιες αυξομειώσεις, ανήλθε από τις 1.901 στις 1.980 (+79 μονάδες ή +4,2%), ωστόσο έκτοτε παρατηρείται μείωση στον αριθμό τους (Διάγραμμα 3.18). Πιο συγκεκριμένα την περίοδο 2009-2014 ο αριθμός τους περιορίστηκε από τις 1.980 στις 1.820 (πτώση 8,1%), δηλαδή διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 1999, ως αποτέλεσμα των συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων που προωθήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής του εξορθολογισμού του εκπαιδευτικού συστήματος και του δημόσιου τομέα που ακολουθήθηκε μετά την έναρξη της κρίσης. Από τα στοιχεία του Myschool προκύπτει ότι ο αριθμός των σχολικών μονάδων τα σχολικά έτη 2016-2017 και 2017-2018 διαμορφώθηκε στις 1.872 και 1.856 μονάδες, αντίστοιχα. Όπως δείχνει το διάγραμμα, η συντριπτική πλειοψηφία των μονάδων αυτών ήταν δημόσιες, με το ποσοστό τους στο σύνολο των σχολικών μονάδων να κυμαίνεται στα επίπεδα του 94,4%, κατά μέσο όρο την περίοδο 1999-2015, ενώ από το σύνολο των σχολικών μονάδων οι περισσότερες ήταν ημερήσιες (Διάγραμμα 3.19). Η πορεία του αριθμού αμφότερων ακολουθεί, όπως είναι αναμενόμενο, την πορεία του συνόλου των σχολικών μονάδων, με αποτέλεσμα την περίοδο πριν το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης ή μέχρι τα πρώτα έτη αυτής να αυξάνονται και στην συνέχεια με τη γιγάντωση της να μειώνονται.

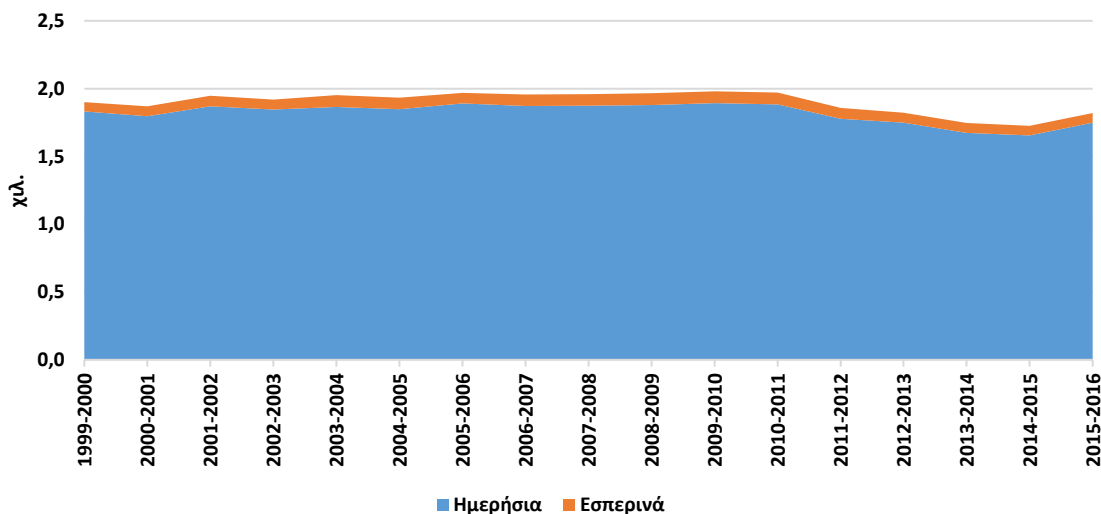
Τέλος, την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των γυμνασίων που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 7,1% (133 μονάδες το 2015 και 2016 και 132 μονάδες το 2017).

Διάγραμμα 3.18: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γυμνασίου κατά τύπο σχολείου (1999-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.19: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γυμνασίου κατά ωράριο σχολείου (1999-2015)

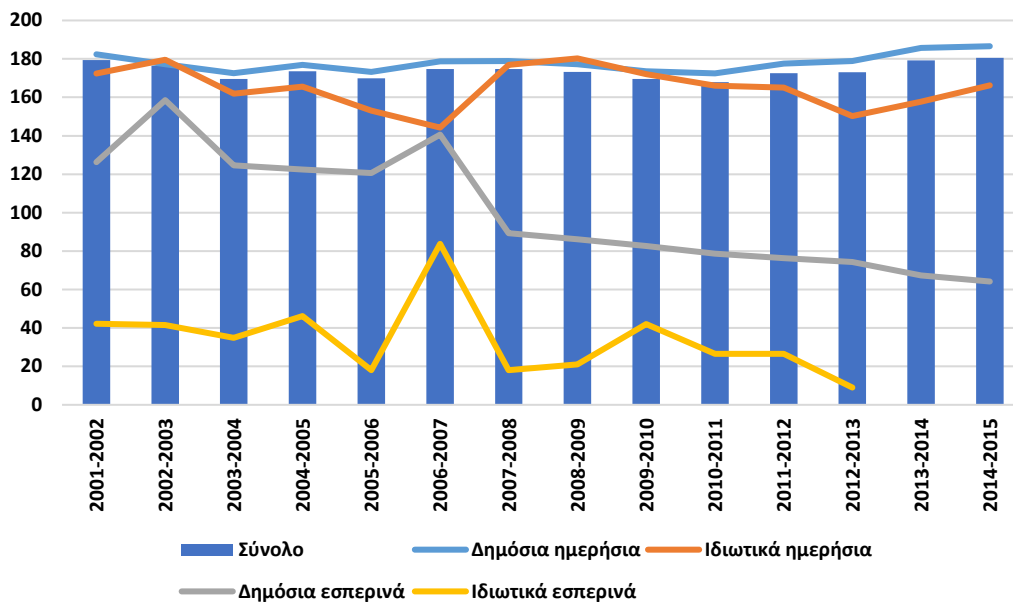

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γνωρίζοντας τον αριθμό των σχολικών μονάδων μπορεί να υπολογιστεί ο δείκτης μαθητών ανά σχολική μονάδα για την περίοδο 2001-2014 (Διάγραμμα 3.20). Ο συνολικός δείκτης την περίοδο 2001-2010 ακολουθεί αρκετές αυξομειώσεις, αλλά συνολικά περιορίζεται από τους 179,4 μαθητές στους 167,9 καθώς ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 5,3% (από τους 349,4 χιλ. στους 330,8 χιλ.) ενώ ο αριθμός των σχολικών μονάδων αυξήθηκε κατά 1,1% (από τις 1.948 στις 1.970). Την περίοδο, όμως 2011-2014 ο λόγος αυξάνει από τους 172,5 μαθητές στους 180,5 καθώς η ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των σχολικών μονάδων ήταν μεγαλύτερη (7,1%, από

τις 1.857 στις 1.725) από την ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των μαθητών (2,8%, από τους 320,4 χιλ. στους 311,4 χιλ.). Όπως είναι αναμενόμενο, ο δείκτης στα δημόσια ημερήσια ακολουθεί την πορεία του συνολικού δείκτη, καθώς τα δημόσια σχολεία συγκεντρώνουν την πλειοψηφία μαθητών και σχολικών μονάδων ενώ ο μικρότερος λόγος παρουσιάζεται διαχρονικά στα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια.

Διάγραμμα 3.20: Μαθητές ανά σχολική μονάδα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

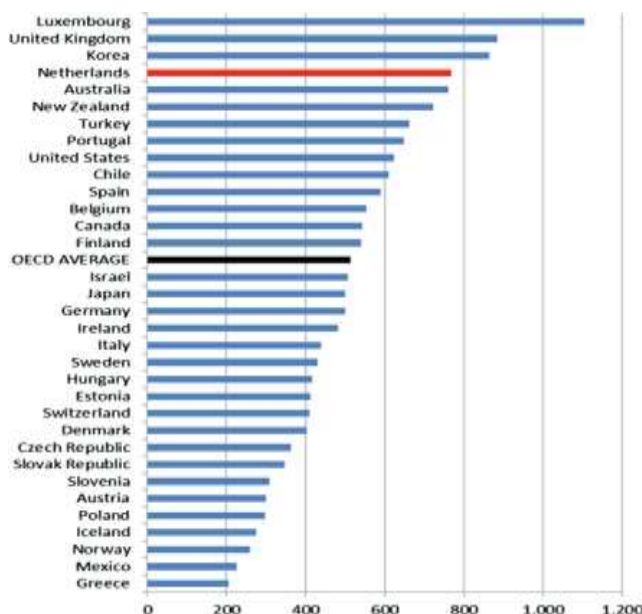
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται για τα σχολικά έτη 2013-2014 και 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν μαθητές και εκπαιδευτικοί στα συγκεκριμένα σχολεία τα έτη αυτά.

Στοιχεία για τη σύγκριση του μεγέθους του Γυμνασίου στην Ελλάδα με τις χώρες του ΟΟΣΑ, τις Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή των χωρών του G-20 δεν υπάρχουν, από όσο μπορούμε να γνωρίζουμε, διαθέσιμα στην έκδοση “Education at a Glance”. Εικόνα για το μέγεθος των σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα σε σύγκριση με άλλες χώρες προκύπτει από το Διάγραμμα 3.21, το οποίο έχει ως έτος αναφοράς το 2009. Από αυτό φαίνεται ότι η Ελλάδα το έτος 2009 είχε το μικρότερο σχολείο σε όρους μαθητών μεταξύ 33 χωρών μελών του ΟΟΣΑ.

Τέλος, ως προς την περιφερειακή διάσταση του λόγου μαθητές ανά σχολική μονάδα (Πίνακας 3.5), η εικόνα δεν διαφοροποιείται σε σύγκριση με τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία. Οι περιφέρειες με μεγάλα αστικά κέντρα έχουν τα μεγαλύτερα σχολεία καθώς σε αυτές περιλαμβάνονται η Αττική (222,9 μαθητές), η Κρήτη (198,6) και η Κεντρική Μακεδονία (195,4 μαθητές) και οι πιο απομακρυσμένες περιφέρειες έχουν τα μικρότερα σχολεία. Στις τελευταίες συγκαταλέγονται η Ήπειρος (111,2 μαθητές ανά σχολική μονάδα) και το Βόρειο Αιγαίο (115,4 μαθητές ανά σχολική μονάδα).

Διάγραμμα 3.21: Μαθητές ανά σχολική μονάδα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ανά χώρα μέλος του ΟΟΣΑ το έτος 2009

Πηγή: Scheerens J., Hendriks M. and H. Luyten (2014), "School Size Effects: Review and Conceptual Analysis", chapter 2, p. 30.

Πίνακας 3.5: Δείκτης μαθητών ανά σχολική μονάδα στο Γυμνάσιο, κατά περιφέρεια (2001-2014)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΤΤΙΚΗ	225,7	226,0	212,5	225,5	217,5	215,5	220,9
ΚΡΗΤΗ	184,0	185,6	182,4	225,1	187,0	205,0	207,7
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	201,6	206,2	201,1	180,2	183,4	197,2	197,3
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	198,7	178,5	177,1	173,5	173,6	178,0	184,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	156,9	148,5	143,1	149,7	146,3	156,6	150,6
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	161,7	156,7	145,8	148,3	152,8	149,3	143,9
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	155,1	132,4	141,1	143,0	138,1	141,0	142,6
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	147,2	143,2	119,8	140,6	137,5	137,3	140,6
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	111,8	131,1	125,8	128,1	132,1	130,1	129,1
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	129,4	137,1	116,7	132,2	128,6	132,3	132,0
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	155,0	120,0	109,1	115,2	130,8	120,1	122,1
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	124,0	116,6	113,9	121,3	107,4	122,5	119,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	125,8	115,0	109,2	110,7	109,5	126,3	111,7

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Μέση τιμή
ΑΤΤΙΚΗ	216,4	212,3	212,3	220,4	218,7	249,6	247,6	222,9
ΚΡΗΤΗ	202,6	198,3	197,3	201,5	196,1	194,8	212,4	198,6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	193,7	193,0	189,0	192,0	205,6	203,3	191,4	195,4
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	185,5	188,4	185,3	181,8	173,1	175,8	174,7	180,6
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	154,9	146,9	148,8	196,3	169,6	157,8	169,8	156,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	147,7	143,7	141,3	142,0	143,0	141,5	140,0	147,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	140,7	134,9	130,3	109,9	149,8	146,9	146,6	139,5
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	140,3	141,4	138,3	134,5	132,3	130,8	129,4	136,6
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	130,2	123,9	126,3	118,0	129,6	133,0	165,8	129,6
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	130,9	131,6	123,8	131,5	86,2	123,5	122,7	125,6
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	121,1	113,1	117,2	129,9	130,1	127,3	124,1	123,9
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	121,2	114,0	113,8	112,8	113,5	109,8	105,1	115,4
ΗΠΕΙΡΟΣ	107,9	106,4	103,9	108,0	109,8	108,5	104,4	111,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

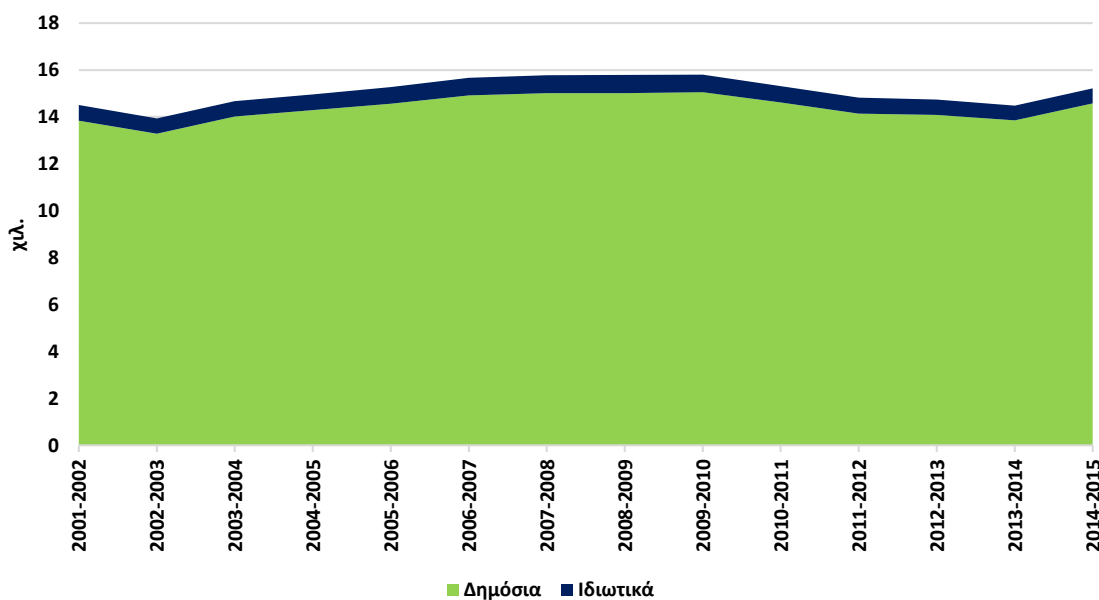
3.2.4 Τμήματα γυμνασίων

Η ανάλυση για τα γυμνάσια ολοκληρώνεται με τα τμήματα. Σε σχέση με τον αριθμό των τμημάτων σε λειτουργία των γυμνασίων από το Διάγραμμα 3.22 προκύπτει ότι ύστερα από τη μείωση τους τη διετία 2001-2002 (από τα 14,5 χιλ. στα 13,9 χιλ.) ακολουθεί μία οκταετία (2002-2009) αύξησης του αριθμού τους κατά 13,4% (από τα 13,9 χιλ. στα 15,8 χιλ.). Ωστόσο, ο εξορθολογισμός της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος λόγω της οικονομικής κρίσης είχε επίπτωση και στον αριθμό των τμημάτων, καθώς την περίοδο 2009-2013 ο αριθμός τους περιορίστηκε κατά 8,4% (από τα 15,8 χιλ. στα 14,5 χιλ.), ενώ το 2014 ο αριθμός τους ανήλθε κατά 730 ή 5% (στα 15,2 χιλ.). Σύμφωνα με το Myschool την περίοδο 2015-2017 ο αριθμός των τμημάτων διαμορφώθηκε σε 15,7 χιλ., 15,66 χιλ. και 15,71 χιλ., αντίστοιχα

Από το ίδιο διάγραμμα προκύπτει ότι σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, την περίοδο 2001-2014, το 95,4% κατά μέσο όρο ήταν τμήματα δημοσίων γυμνασίων και μόνο το 4,6% των τμημάτων αφορούσε ιδιωτικά γυμνάσια. Αντίστοιχη κατανομή ισχύει και στην περίπτωση των στοιχείων του Myschool για την τριετία 2015-2017 (96,1% δημόσια και 3,9% ιδιωτικά, κατά μέσο όρο).

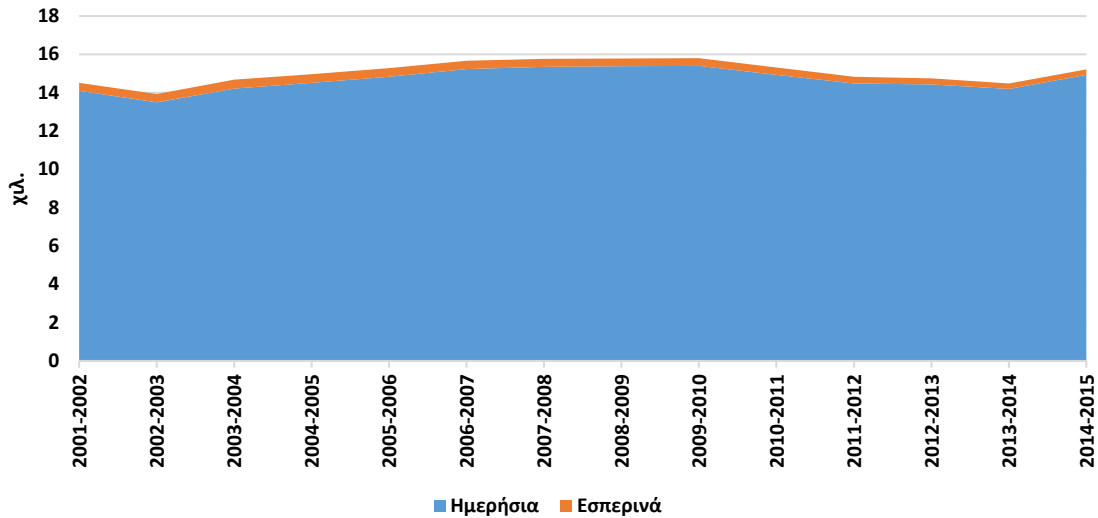
Τέλος, προκύπτει μία αντίστοιχη κατανομή των τμημάτων γυμνασίων ως προς το ωράριο του σχολείου (Διάγραμμα 3.23), καθώς το 97,4% του αριθμού τους, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, αφορούσε ημερήσια σχολεία και μόνο το 2,6% εσπερινά σχολεία. Την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, η κατανομή διαμορφώθηκε στα ίδια επίπεδα, δηλαδή σε 97,6% (ημερήσια) και 2,4 (εσπερινά).

Διάγραμμα 3.22: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γυμνασίου σε λειτουργία κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

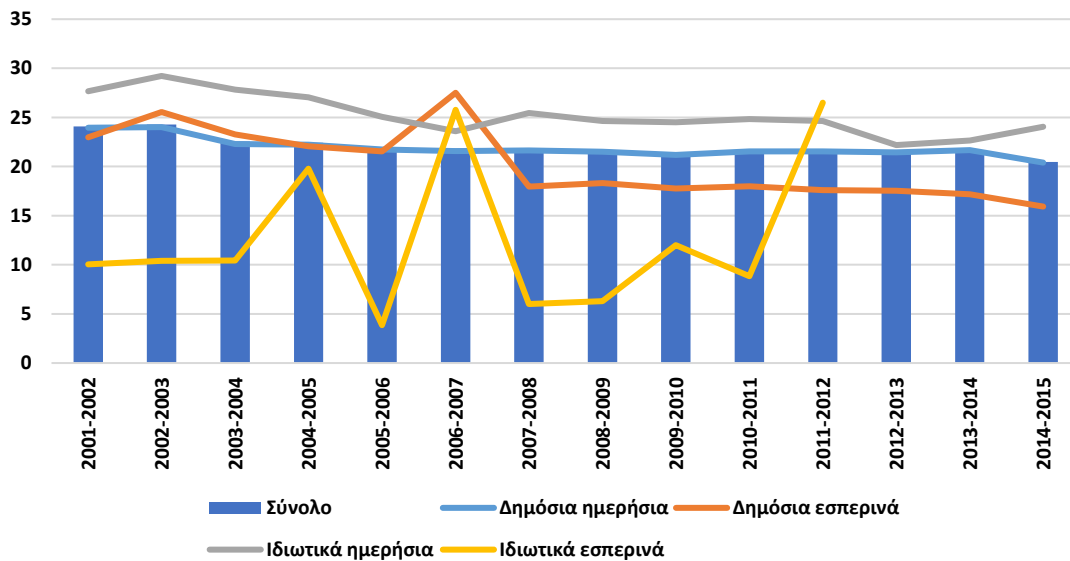
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.23: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γυμνασίου σε λειτουργία κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.24: Μαθητές ανά τμήμα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

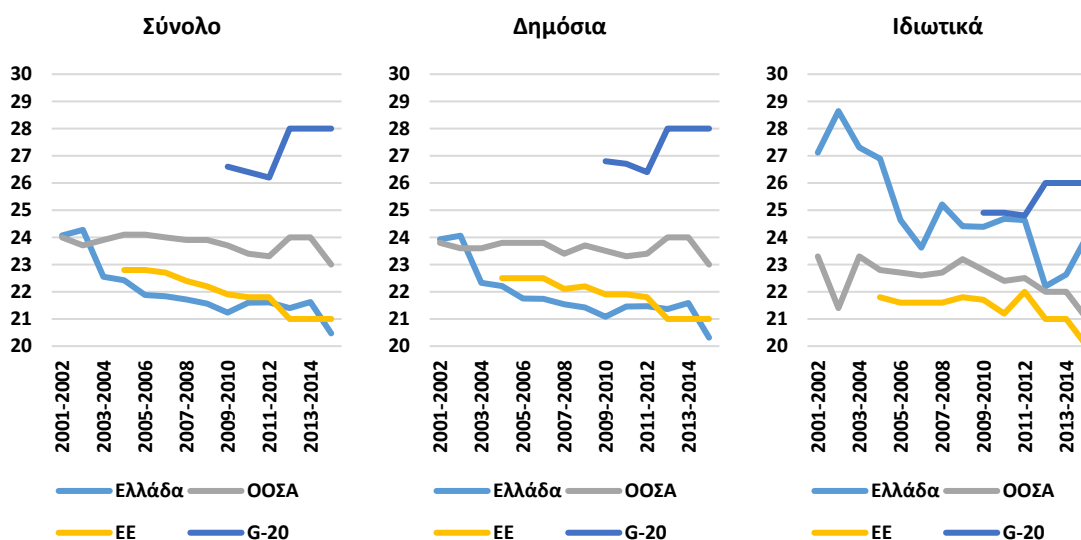
Σημειώσεις: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται για τα σχολικά έτη 2012-2013, 2013-2014 και 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν μαθητές και εκπαιδευτικοί στα συγκεκριμένα σχολεία τα έτη αυτά.

Ός προς το δεύτερο δείκτη, στο σύνολο των γυμνασίων ο λόγος μαθητές ανά τμήμα σε λειτουργία ακολουθεί καθοδική πορεία την υπό εξέταση περίοδο (Διάγραμμα 3.24), παρά την σταθεροποίηση του την τετραετία 2010-2013. Ο δείκτης από τους 24,1 μαθητές το 2001 περιορίστηκε στους 20,5 μαθητές το 2014, καθώς την περίοδο αυτή ο αριθμός των μαθητών

περιορίστηκε κατά 10,9% (από τους 349,4 χιλ. στους 311,4 χιλ.), ενώ ο αριθμός των τμημάτων αυξήθηκε συνολικά κατά 4,8% (από τα 14,5 χιλ. στα 15,2 χιλ.). Σε σχέση με τους διαφορετικούς τύπους σχολείων, ο δείκτης εμφανίζει τις υψηλότερες τιμές του στα ιδιωτικά ημερήσια γυμνάσια, όπου επίσης είναι σε πτωτική τροχιά, ενώ οι χαμηλότερες τιμές του δείκτη εντοπίζονται στα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια. Σημειώνεται, ότι ο δείκτης στα δημόσια ημερήσια γυμνάσια ακολουθεί την πορεία του συνολικού δείκτη, καθώς η μεγάλη πλειοψηφία των τμημάτων αφορά τα συγκεκριμένα σχολεία.

Ο λόγος μαθητές ανά τμήμα στην Ελλάδα είναι παρόμοιος με τον αντίστοιχο λόγο στην Ευρωπαϊκή Ένωση-19 (Διάγραμμα 3.25), ενώ και στις δύο ο συγκεκριμένος λόγος είναι χαμηλότερος από τους αντίστοιχους λόγους για το σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ και των χωρών του G-20, την περίοδο 2001-2014. Τα ανωτέρω ισχύουν τόσο για το σύνολο των γυμνασίων όσο και τα δημόσια γυμνάσια. Στα ιδιωτικά γυμνάσια, στην Ελλάδα, ο συγκεκριμένος λόγος την περίοδο 2001-2014 είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο λόγο των χωρών του ΟΟΣΑ και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης-19. Τέλος, όπως και στην περίπτωση του συνόλου των γυμνασίων και των δημοσίων γυμνασίων οι χώρες των G-20 παρουσιάζουν τη συγκεκριμένη περίοδο τον υψηλότερο λόγο μαθητών ανά τμήμα.

Διάγραμμα 3.25: Μαθητές ανά τμήμα στα Γυμνάσια σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22.

Τέλος, ως προς την περιφερειακή διάσταση του λόγου μαθητές ανά τμήμα (Πίνακας 3.6), δεν αλλάζει η εικόνα σε σχέση με όσο ισχύουν για το λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα και ανά σχολική μονάδα. Και πάλι οι περιφέρειες με μεγάλα αστικά κέντρα έχουν τα μεγαλύτερα τμήματα. Έτσι, σε αυτές συγκαταλέγονται η Αττική (23,5 μαθητές), η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (23,3 μαθητές), η Κεντρική Μακεδονία (23,3) και η Κρήτη (22,4 μαθητές). Οι περιφέρειες με το

μικρότερο λόγο μαθητές ανά τμήμα είναι και πάλι οι περιφέρειες Ηπείρου (18,5 μαθητές) και Βορείου Αιγαίου (18,7 μαθητές).

Πίνακας 3.6: Δείκτης μαθητών ανά τμήμα στο Γυμνάσιο, κατά περιφέρεια (2001-2014)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΤΤΙΚΗ	26,2	26,5	24,8	25,2	23,0	23,0	22,7
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	23,1	23,5	26,9	23,6	22,8	22,9	23,1
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	26,3	26,2	24,6	22,1	22,9	23,1	23,2
ΚΡΗΤΗ	22,7	22,6	22,2	23,9	22,1	22,5	23,1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	24,8	24,0	21,6	21,0	21,2	21,4	21,5
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	22,3	24,0	20,5	20,9	20,7	20,6	19,8
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	21,1	21,0	17,2	19,8	21,0	20,7	20,4
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	21,8	21,5	20,2	20,1	20,1	19,4	19,8
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	23,2	20,9	20,2	18,2	20,6	20,0	20,2
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	20,8	20,4	17,5	20,3	19,9	19,7	19,8
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	20,7	20,7	18,5	19,2	21,9	19,5	19,1
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	20,0	21,8	17,7	20,3	18,2	18,7	18,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	20,2	22,4	18,9	19,0	17,9	18,4	17,8

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Μέση τιμή
ΑΤΤΙΚΗ	22,2	22,0	22,1	23,3	22,3	23,2	21,8	23,5
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	23,7	23,4	23,7	23,2	22,2	22,0	22,6	23,3
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	22,9	22,7	22,9	21,6	23,0	22,8	21,5	23,3
ΚΡΗΤΗ	22,5	22,0	22,1	22,6	22,5	21,9	20,4	22,4
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	21,0	20,5	21,8	17,9	21,4	20,9	19,7	21,3
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	20,4	20,3	20,3	20,7	20,1	19,7	19,0	20,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	20,7	20,1	20,8	22,1	21,5	20,4	20,9	20,5
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	19,8	18,9	20,4	18,9	20,1	20,1	19,0	20,0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	20,3	20,3	19,9	20,3	13,6	19,3	18,3	19,7
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	19,5	19,6	19,9	19,4	19,5	19,3	16,8	19,5
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	19,9	18,3	19,2	20,0	19,7	19,4	18,4	19,6
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	18,5	17,9	18,7	18,4	18,6	18,5	16,3	18,7
ΗΠΕΙΡΟΣ	17,6	17,4	18,2	18,1	19,0	18,5	15,3	18,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.2.5 Συμπέρασμα

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο που αφορά τα γυμνάσια, το πρώτο συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάλυση των δεδομένων είναι ότι ο συνολικός αριθμός των μαθητών περιορίστηκε την περίοδο 2001-2014 κατά 38 χιλ.

Η μεγάλη μείωση στον αριθμό των μαθητών γυμνασίου εντοπίζεται την επταετία 2008-2014 κατά 8,6% ή 29,2 χιλ. άτομα. Η μείωση αυτή είναι αποτέλεσμα της μείωσης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών (από 303,9 χιλ. το 2008 στους 280,8 χιλ. το 2013) και των παλιννοστώντων και αλλοδαπών (από τους 36,7 χιλ. το 2008 στους 32,5 χιλ. το 2013). Η μείωση του αριθμού των τελευταίων είναι πιθανόν αποτέλεσμα της οικονομικής όπου οδήγησε πολλούς αλλοδαπούς στη φυγή από την Ελλάδα μαζί με τις οικογένειες τους για την εξεύρεση (καλύτερης) εργασίας.

Εξάλλου, τα δεδομένα του Myschool δείχνουν ότι την τριετία 2015-2017 ο αριθμός των μαθητών Γυμνασίου παρουσίασε άνοδο, με αποτέλεσμα από τους 317,3 χιλ. το 2015 να διαμορφωθούν στους 324,6 χιλ. το 2017. Η αύξηση αυτή εξηγείται από το γεγονός ότι οι μαθητές γυμνασίου

αυτής της περιόδου γεννήθηκαν την τριετία 2003-2005 κατά την οποία ο αριθμός των γεννήσεων στην Ελλάδα παρουσίασε άνοδο από τις 104,4 χιλ. στις 107,6 χιλ. Την συγκεκριμένη τριετία ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών περιορίστηκε από τους 14 χιλ. στους 8,7 χιλ.

Σημειώνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών γυμνασίου (94,7%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014) πήγαινε σε δημόσιο γυμνάσιο, ενώ την περίοδο 2012-2014 παρατηρείται οριακή μετατόπιση του μαθητικού πληθυσμού από το ιδιωτικό στο δημόσιο Γυμνάσιο.

Επιπλέον, όπως και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, έτσι και στα γυμνάσια η πλειοψηφία των μαθητών που πήγαιναν σε αυτά την περίοδο 2001-2014 ήταν αγόρια, ως αποτέλεσμα της κατανομής γεννήσεων στην Ελλάδα, όπου διαχρονικά η πλειοψηφία των παιδιών που γεννιούνται είναι αγόρια. Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών πήγαινε σε ημερήσιο Γυμνάσιο την περίοδο 2001-2014, με τον αριθμό των παιδιών που παρακολουθεί εσπερινό γυμνάσιο να μειώνεται σημαντικά εύρημα που πιθανόν δείχνει ότι με την πάροδο των ετών – παρά την οικονομική κρίση που ενέσκηψε στη χώρα – βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής με αποτέλεσμα να περιορίζεται ο αριθμός των παιδιών που είναι – συνήθως – αναγκασμένα να παρακολουθούν εσπερινό γυμνάσιο. Παράλληλα, ενδιαφέρον αποτελεί το εύρημα ότι ενώ στα ημερήσια γυμνάσια η κατανομή αγοριών-κοριτσιών ακολουθεί ουσιαστικά την κατανομή του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού (51,8% αγόρια, 48,2% κορίτσια), στα εσπερινά γυμνάσια πάνω από 7 στους 10 μαθητές (75,5%) την περίοδο 2001-2014 είναι αγόρια, ενώ την ίδια περίοδο το ¼ περίπου των μαθητών (24,5%) ήταν κορίτσια. Δηλαδή, τα εσπερινά γυμνάσια αποτελούν επιλογή κυρίως των αγοριών.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η κατανομή των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά περιφέρεια της Ελλάδας, η οποία δείχνει ότι κατά μέσο όρο την περίοδο 2000-2010, περίπου 1 στους 3 παλιννοστούντες μαθητές πήγαινε σε σχολείο της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και άλλο 1/3 σε σχολείο της Αττικής. Σε σχέση με την κατανομή των αλλοδαπών μαθητών κατά περιφέρεια της Ελλάδας, τα αποτελέσματα διαφοροποιούνται σε σχέση με τους παλιννοστούντες μαθητές καθώς περίπου οι μισοί (44,1%) φοιτούν σε Γυμνάσιο της Αττικής, ενώ ένα 14,5% αυτών στην Κεντρική Μακεδονία.

Προχωρώντας στο προσωπικό των γυμνασίων, ο αριθμός των εκπαιδευτικών την περίοδο 2000-2009 αυξήθηκε κατά 28,6% (από τους 40,9 χιλ. στους 52,6 χιλ.). Όμως, με την έναρξη και γιγάντωση της οικονομικής κρίσης ο αριθμός τους σταδιακά περιορίστηκε και από τους 52,6 χιλ. εκπαιδευτικούς το 2009 στους 37,6 χιλ. το 2014 (πτώση κατά 28,5% ή 15 χιλ. εκπαιδευτικούς).

Η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών (95%) υπηρετούσαν σε δημόσια γυμνάσια και οι περισσότεροι ήταν γυναίκες, όπου το ποσοστό τους στο σύνολο του διδακτικού προσωπικού αυξήθηκε ελαφρά από το 64,2% το 2001 στο 66,1% το 2014, ενώ το 98% των εκπαιδευτικών υπηρετούσαν σε ημερήσια γυμνάσια.

Ως προς την ειδικότητα των εκπαιδευτικών, στο σύνολο τους οι περισσότεροι ήταν φιλόλογοι (26,8%), φυσικοί (11,6%), μαθηματικοί (10,7%), καθηγητές φυσικής αγωγής (8,8%) και καθηγητές αγγλικής (7,1%) και γαλλικής γλώσσας (5,8%). Η εικόνα διαφοροποιείται στην περίπτωση των

ανδρών όπου οι περισσότεροι σχετίζονται κυρίως με θετικές επιστήμες. Κατά συνέπεια οι περισσότεροι άνδρες εκπαιδευτικοί ήταν μαθηματικοί (19,1%), φυσικοί (18,8%), καθηγητές φυσικής αγωγής (16,4%) και φιλόλογοι (11,3%). Στις γυναίκες εκπαιδευτικούς, αντίθετα, στις πρώτες θέσεις βρίσκονται αυτές που σχετίζονται περισσότερο με κλασικές σπουδές: φιλόλογοι (34,7%), καθηγητές αγγλικής (9,9%) και γαλλικής γλώσσας (8,3%), φυσικοί (7,7%) και μαθηματικοί (6,2%).

Ως προς τη θέση και το καθεστώς απασχόλησης που έχουν οι εκπαιδευτικοί στο σύνολο των γυμνασίων, η μεγάλη πλειοψηφία των διδασκόντων (77,9%,) είναι πλήρους ωραρίου και ακολουθούν οι απόντες εκπαιδευτικοί (10,6%), οι εκπαιδευτικοί με μη πλήρες ωράριο (5,3%) και οι εκπαιδευτικοί με βαθμό διευθυντή (4,2%) ή υποδιευθυντή (2,5%). Στην κατανομή κατά φύλο σημειώνεται το υψηλότερο ποσοστό των ανδρών εκπαιδευτικών σε σχέση με τις γυναίκες που είναι διευθυντές ή υποδιευθυντές. Εξάλλου, για το σύνολο των εκπαιδευτικών προκύπτει ότι το ποσοστό αυτών με πλήρες ωράριο την περίοδο 2009-2014 αυξήθηκε, ενώ περιορίστηκε το ποσοστό των απόντων εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτικών με μη πλήρες ωράριο, ευρήματα που πιθανόν αποδίδονται στην προσπάθεια για εξορθολογισμό της λειτουργίας της Εκπαίδευσης εξαιτίας της οικονομικής κρίσης.

Στο σύνολο μαθητών και εκπαιδευτικών ο δείκτης μαθητές ανά εκπαιδευτικό την περίοδο 2001-2009 βρίσκεται σε καθοδική πορεία καθώς την περίοδο αυτή ο αριθμός των καθηγητών αυξήθηκε κατά 28,6% ενώ ο αριθμός των μαθητών συνολικά μειώθηκε κατά 3,9%. Αντίθετα, την περίοδο 2009-2014 ο δείκτης βρίσκεται σε αυξητική τροχιά καθώς η προαναφερθείσα μείωση του αριθμού των καθηγητών την περίοδο αυτή ήταν πολύ μεγαλύτερη (28,5%) συγκριτικά με τη μείωση του αριθμού των μαθητών (7,2%). Όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων και των δημοτικών σχολείων, ο λόγος μαθητές ανά εκπαιδευτικό στην Ελλάδα όλη την περίοδο 2001-2014 είναι πολύ χαμηλότερος σε σύγκριση τους αντίστοιχους δείκτες για τις χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης-19 καθώς και για τις χώρες που συμμετέχουν στους G-20.

Σε σχέση με την εξέλιξη του λόγου μαθητές ανά εκπαιδευτικό στα γυμνάσια, κατά περιφέρεια, προκύπτει ότι λαμβάνει την υψηλότερη τιμή του στις περιφέρειες Αττικής (8,3), Κεντρικής Μακεδονίας (8,2), Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (8,0) και Κρήτης (7,9) και τη χαμηλότερη στις περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (5,2) και Ιονίων Νήσων (5,5).

Σχετικά με το λοιπό προσωπικό, αυξήθηκε την περίοδο 2001-2007 κατά 21,7% (από τους 3,7 χιλ. στους 4,5 χιλ.) αλλά την περίοδο της οικονομικής κρίσης ο αριθμός του περιορίστηκε κατά 30,6% (από τους 4,5 χιλ. το 2007 στους 3,1 χιλ. το 2014), ως αποτέλεσμα των περικοπών που έλαβαν χώρα στο χώρο της Εκπαίδευσης και του εξορθολογισμού της λειτουργίας του. Η ανωτέρω εικόνα είναι κοινή σε όλες τις κατηγορίες λοιπού προσωπικού (διοικητικό, βοηθητικό, παιδαγωγικό). Εξάλλου, την υπό εξέταση περίοδο, 8 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο, ανήκουν στο βοηθητικό προσωπικό, ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά για το διοικητικό και το βοηθητικό προσωπικό ανέρχονται σε 14,6% και 5,4%, αντίστοιχα. Επίσης, την περίοδο 2001-2014 πάνω από 7 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο, λοιπού προσωπικού απασχολούνταν σε δημόσια σχολεία, αλλά το σχετικό, ενώ ως προς το φύλο οι γυναίκες είναι πολύ περισσότερες από τους άνδρες και το ποσοστό τους στο σύνολο του λοιπού προσωπικού αυξήθηκε την περίοδο 2001-2014 από 75,4%

σε 77,9%. Τέλος, με κριτήριο το ωράριο του σχολείου, η συντριπτική πλειοψηφία του λοιπού προσωπικού (98,2%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014) απασχολούνταν σε ημερήσια γυμνάσια.

Ο αριθμός των σχολικών μονάδων (η συντριπτική πλειοψηφία αυτών αφορούσε δημόσια ημερήσια γυμνάσια) την περίοδο 2009-2014 περιορίστηκε από τις 1.980 στις 1.820 (πτώση 8,1%), ως αποτέλεσμα των συγχωνεύσεων σχολικών μονάδων που προωθήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής του εξορθολογισμού του εκπαιδευτικού συστήματος και του δημόσιου τομέα που ακολουθήθηκε μετά την έναρξη της κρίσης.

Επίσης, την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των γυμνασίων που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 7,1% (133 μονάδες το 2015 και 132 μονάδες το 2017).

Ο δείκτης μαθητές ανά σχολική μονάδα, για το σύνολο των μαθητών και των σχολικών μονάδων, την περίοδο 2001-2010 ακολουθεί αρκετές αυξομειώσεις, αλλά συνολικά περιορίζεται από τους 179,4 μαθητές στους 167,9 καθώς ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 5,3 ενώ ο αριθμός των σχολικών μονάδων αυξήθηκε κατά 1,1%. Την περίοδο, όμως, 2011-2014 ο λόγος αυξάνει από τους 172,5 μαθητές στους 180,5 καθώς η ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των σχολικών μονάδων ήταν μεγαλύτερη (7,1%) από την ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των μαθητών (2,8%). Όπως είναι αναμενόμενο, ο δείκτης στα δημόσια ημερήσια ακολουθεί την πορεία του συνολικού δείκτη, καθώς τα δημόσια σχολεία συγκεντρώνουν την πλειοψηφία μαθητών και σχολικών μονάδων ενώ ο μικρότερος λόγος παρουσιάζεται διαχρονικά στα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια

Τέλος, ως προς την περιφερειακή διάσταση του λόγου μαθητές ανά σχολική μονάδα, η εικόνα δεν διαφοροποιείται σε σύγκριση με τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά σχολεία. Οι περιφέρειες με μεγάλα αστικά κέντρα έχουν τα μεγαλύτερα σχολεία (Αττική-222,9 μαθητές, Κρήτη-198,6 μαθητές, Κεντρική Μακεδονία-195,4 μαθητές) και οι πιο απομακρυσμένες περιφέρειες έχουν τα μικρότερα σχολεία (Ηπειρος-111,2 μαθητές, Βόρειο Αιγαίο-115,4 μαθητές).

Ο αριθμός των τμημάτων σε λειτουργία (η συντριπτική πλειοψηφία αυτών δημόσια και ημερήσια) παρά τη μείωση τους τη διετία 2001-2002 κατά 4%, παρουσιάζει αύξηση την οκταετία 2002-2009 κατά 13,4% (από τις 13,9 χιλ. στις 15,8 χιλ.). Αλλά, ο εξορθολογισμός της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος λόγω της οικονομικής κρίσης είχε επίπτωση και στον αριθμό των τμημάτων, καθώς την περίοδο 2009-2013 ο αριθμός τους περιορίστηκε κατά 8,4% (από τα 15,8 χιλ. στα 14,5 χιλ.), με αύξηση τους το 2014 κατά 5%.

Ο λόγος μαθητές ανά τμήμα σε λειτουργία ακολουθεί καθοδική πορεία την υπό εξέταση περίοδο, παρά την σταθεροποίηση του την τετραετία 2010-2013. Ο δείκτης από τους 24,1 μαθητές το 2001 περιορίστηκε στους 20,5 μαθητές το 2014, καθώς την περίοδο αυτή ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 10,9% ενώ ο αριθμός των τμημάτων αυξήθηκε συνολικά κατά 4,8%. Ο δείκτης εμφανίζει τις υψηλότερες τιμές του στα ιδιωτικά ημερήσια γυμνάσια, όπου επίσης είναι σε πτωτική τροχιά, ενώ οι χαμηλότερες τιμές του δείκτη εντοπίζονται στα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια. Ολοκληρώνοντας, ο λόγος μαθητές ανά τμήμα στην Ελλάδα είναι παρόμοιος με τον αντίστοιχο λόγο στην Ευρωπαϊκή Ένωση-19 ενώ και στις δύο ο συγκεκριμένος λόγος είναι

χαμηλότερος από τους αντίστοιχους λόγους για το σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ και των χωρών του G-20, την περίοδο 2001-2014. Τα ανωτέρω ισχύουν τόσο για το σύνολο των γυμνασίων όσο και τα δημόσια γυμνάσια. Στα ιδιωτικά γυμνάσια, στην Ελλάδα, ο συγκεκριμένος λόγος την περίοδο 2001-2014 είναι υψηλότερος από τον αντίστοιχο λόγο των χωρών του ΟΟΣΑ και των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης-19. Τέλος, όπως και στην περίπτωση του συνόλου των γυμνασίων και των δημοσίων γυμνασίων οι χώρες των G-20 παρουσιάζουν τη συγκεκριμένη περίοδο τον υψηλότερο λόγο μαθητών ανά τμήμα.

Τέλος, ως προς την περιφερειακή διάσταση του λόγου μαθητές ανά τμήμα, δεν αλλάζει η εικόνα σε σχέση με όσο ισχύουν για το λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα και ανά σχολική μονάδα. Και πάλι οι περιφέρειες με μεγάλα αστικά κέντρα έχουν τα μεγαλύτερα τμήματα. Έτσι, σε αυτές συγκαταλέγονται η Αττική (23,5 μαθητές), η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (23,3 μαθητές), η Κεντρική Μακεδονία (23,3) και η Κρήτη (22,4 μαθητές). Οι περιφέρειες με το μικρότερο λόγο μαθητές ανά τμήμα είναι και πάλι οι περιφέρειες Ηπείρου (18,5 μαθητές) και Βορείου Αιγαίου (18,7 μαθητές).

3.2.6 Παράρτημα πινάκων

Πίνακας 3.7: Εξέλιξη αριθμού μαθητών γυμνασίου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Αγόρια	Κορίτσια	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	182.828	166.569	331.255	18.142	339.967	9.430	349.397
2002-2003	176.812	161.543	319.651	18.704	327.525	10.830	338.355
2003-2004	172.940	158.119	313.038	18.021	320.515	10.544	331.059
2004-2005	174.932	160.616	317.392	18.156	325.602	9.946	335.548
2005-2006	176.201	158.158	316.699	17.660	325.133	9.226	334.359
2006-2007	182.146	159.879	324.380	17.645	330.302	11.723	342.025
2007-2008	179.276	163.329	323.447	19.158	335.230	7.375	342.605
2008-2009	178.181	162.399	321.590	18.990	333.192	7.388	340.580
2009-2010	175.082	160.520	317.455	18.147	328.499	7.103	335.602
2010-2011	172.483	158.317	313.473	17.327	324.059	6.741	330.800
2011-2012	166.812	153.563	303.646	16.729	314.371	6.004	320.375
2012-2013	167.469	148.094	300.978	14.585	310.205	5.358	315.563
2013-2014	164.358	148.869	298.876	14.351	308.242	4.985	313.227
2014-2015	162.068	149.324	296.105	15.287	306.901	4.491	311.392
2015-2016	164.647	152.693	308.565	8.775			317.340
2016-2017	167.588	156.380	309.184	14.784			323.968
2017-2018	168.317	156.324	309.309	15.332			324.641

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2000-2014), Myschool (2015-2017), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 3.8: Εξέλιξη αριθμού μαθητών γυμνασίου κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Ημερήσια		Εσπερινά	
	Αγόρια	Κορίτσια	Αγόρια	Κορίτσια
2001-2002	175.761	164.206	7.067	2.363
2002-2003	168.648	158.877	8.164	2.666
2003-2004	165.193	155.322	7.747	2.797
2004-2005	167.654	157.948	7.278	2.668
2005-2006	169.500	155.633	6.701	2.525
2006-2007	172.638	157.664	9.508	2.215
2007-2008	173.699	161.531	5.577	1.798
2008-2009	172.546	160.646	5.635	1.753
2009-2010	169.672	158.827	5.410	1.693
2010-2011	167.346	156.713	5.137	1.604
2011-2012	162.277	152.094	4.535	1.469
2012-2013	163.425	146.780	4.044	1.314
2013-2014	160.602	147.640	3.756	1.229
2014-2015	158.667	148.234	3.401	1.090

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2000-2014)

Πίνακας 3.9: Εξέλιξη αριθμού παλινοστούτων μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2010)

	2000- 2001	2001- 2002	2003 -2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007 -2008	2008 -2009	2009- 2010	2010- 2011
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	4.158	4.167	3.555	3.229	2.883	2.763	2.339	2.025	1.721	1.585
ΑΤΤΙΚΗ	5.365	5.097	3.861	3.044	2.401	1.781	1.603	1.501	1.276	1.095
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	1.853	1.862	1.665	1.417	1.131	1.091	883	732	668	442
ΗΠΕΙΡΟΣ	387	401	383	330	271	240	191	215	171	125
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	392	470	382	290	216	179	153	117	189	159
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	453	411	371	274	204	181	172	161	126	139
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	360	385	342	289	213	134	162	182	158	139
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	411	406	329	275	176	150	122	108	81	70
ΚΡΗΤΗ	227	225	235	224	168	146	144	134	130	103
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	200	197	188	142	149	112	107	107	88	63
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	256	242	183	148	93	85	85	75	48	48
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	158	163	133	115	114	103	98	101	81	59
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	62	50	34	41	26	40	35	44	33	42
	14.282	14.076	11.661	9.818	8.045	7.005	6.094	5.502	4.770	4.069

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για το σχολικό έτος 2002-2003 και για την περίοδο 2011-2014 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.10: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2015)

	Άνδρες	Γυναίκες	Δημοτικά	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	14.653	26.239	38.757	2.135	40.041	851	40.892
2002-2003	14.609	26.378	38.892	2.095	40.046	941	40.987
2003-2004	15.750	28.174	41.627	2.297	42.864	1.060	43.924
2004-2005	16.314	29.491	43.496	2.309	44.720	1.085	45.805
2006-2007	16.937	32.164	46.606	2.495	48.072	1.029	49.101
2007-2008	17.220	32.980	47.727	2.473	49.193	1.007	50.200
2008-2009	17.705	34.153	49.335	2.523	50.819	1.039	51.858
2009-2010	17.803	34.802	50.208	2.397	51.585	1.020	52.605
2010-2011	16.599	32.440	46.762	2.277	48.137	902	49.039
2011-2012	15.380	29.893	43.071	2.202	44.423	850	45.273
2012-2013	14.385	28.280	40.585	2.080	41.880	785	42.665
2013-2014	13.106	25.549	36.645	2.010	37.918	737	38.655
2014-2015	12.767	24.853	35.661	1.959	36.913	707	37.620

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.11: Εξέλιξη αριθμού αλλοδαπών μαθητών Γυμνασίου κατά περιφέρεια (2000-2015)

	2000- 2001	2001- 2002	2003 -2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΑΤΤΙΚΗ	7.436	9.126	10.872	12.194	12.996	13.587	13.770
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	1.774	2.254	3.269	3.431	3.782	3.975	4.431
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	626	796	1.259	1.469	1.480	1.793	1.993
ΚΡΗΤΗ	424	655	1.065	1.222	1.406	1.623	1.735
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	371	512	920	1.076	1.071	1.411	1.561
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	417	498	888	1.008	1.198	1.255	1.385
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	337	460	726	897	1.005	1.108	1.245
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	365	478	679	769	901	1.031	1.167
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	257	304	550	589	674	769	800
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	276	300	519	597	620	618	608
ΗΠΕΙΡΟΣ	234	292	371	454	528	568	638
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	199	196	251	315	368	392	447
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	105	131	185	230	331	366	409
	12.821	16.002	21.554	24.251	26.360	28.496	30.189

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2015- 2016
ΑΤΤΙΚΗ	13.100	14.575	13.149	14.393	14.720	13.220	6.131
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	4.649	5.089	5.029	4.818	4.845	4.739	2.410
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	2.186	2.388	2.443	2.314	2.228	2.211	1.413
ΚΡΗΤΗ	2.030	2.142	2.165	2.169	2.342	2.323	896
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1.676	1.800	1.885	1.828	1.958	1.889	780
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	1.536	1.751	1.893	1.871	1.927	1.867	610
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	1.463	1.545	1.737	1.677	1.668	1.554	680
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.278	1.391	1.260	1.435	1.450	1.338	728
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	977	1.066	1.083	1.135	1.014	998	697
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	679	693	720	634	564	555	442
ΗΠΕΙΡΟΣ	736	877	809	826	727	733	312
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	436	484	544	518	532	529	418
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	417	494	501	522	544	521	84
	31.163	34.295	33.218	34.140	34.519	32.477	15.601

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.12: Εξέλιξη συνολικού αριθμού διδασκόντων Γυμνασίου κατά ειδικότητα (2001-2013)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2006- 2007	2007- 2008
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	11.686	11.745	12.323	12.810	13.585	13.590
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	4.832	4.802	5.137	5.308	5.571	5.774
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	4.607	4.575	4.859	4.988	5.327	5.389
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	4.072	4.104	4.401	4.540	4.299	4.431
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2.825	2.848	3.009	3.157	3.498	3.611
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2.592	2.547	2.714	2.790	2.847	2.904
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	2.344	2.262	2.438	2.515	2.690	2.767
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	1.884	1.954	2.238	2.456	2.590	2.452
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	1.338	1.357	1.456	1.582	2.006	2.069
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	968	1.020	1.292	1.278	1.385	1.570
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	893	837	955	1.048	1.221	1.280
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	906	972	948	941	974	987
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	517	529	571	582	715	779
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	227	246	304	318	531	602
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	283	247	275	338	419	360
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	234	239	265	303	335	349
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	185	198	195	224	288	310
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	215	187	206	246	293	332
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	195	216	233	236	284	285
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	72	87	87	119	218	218
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	8	1	5	6	7	61
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	4	10	6	7	15	42
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	5	4	7	13	3	38
	40.892	40.987	43.924	45.805	49.101	50.200
	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	13.644	13.640	12.628	11.824	11.314	10.361
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	5.982	5.962	5.639	5.241	4.946	4.625
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	5.501	5.534	5.189	4.768	4.465	4.188
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	4.637	4.501	3.748	3.467	3.303	2.722
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	3.702	3.789	3.464	3.208	3.059	2.630
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2.984	2.979	2.751	2.432	2.315	1.916
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	2.818	2.927	2.845	2.808	2.482	2.152
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	2.581	2.741	2.719	2.390	2.127	2.090
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	2.166	2.256	2.081	2.049	1.966	1.736
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1.783	1.847	1.755	1.610	1.572	1.391
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	1.357	1.371	1.298	1.208	1.161	1.076
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	961	983	940	879	749	816
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	783	789	757	716	678	625
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	613	632	615	573	582	511
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	450	448	487	417	384	350
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	341	378	345	341	333	348
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	345	369	380	370	351	329
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	372	382	377	344	331	281
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	276	278	255	238	220	184
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	257	302	262	213	187	173
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	76	101	130	64	43	55
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	185	354	318	51	60	51
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	44	42	56	62	37	45
	51.858	52.605	49.039	45.273	42.665	38.655

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.13: Εξέλιξη αριθμού ανδρών διδασκόντων Γυμνασίου κατά ειδικότητα (2001-2013)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2006- 2007	2007- 2008
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	2.978	2.972	3.153	3.226	3.333	3.383
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	2.802	2.788	2.968	3.050	3.114	3.175
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	2.556	2.576	2.779	2.905	2.771	2.818
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	1.915	1.911	1.982	2.002	1.970	1.940
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	1.111	1.061	1.139	1.151	1.162	1.171
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	699	716	747	846	1.062	1.089
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	751	766	937	1.015	1.042	970
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	318	322	332	333	415	448
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	302	273	322	337	370	393
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	125	143	188	187	297	329
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	252	245	283	271	290	304
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	140	147	154	170	185	205
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	135	128	169	177	158	164
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	157	146	166	157	161	164
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	95	96	102	118	135	148
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	120	77	91	122	156	113
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	82	91	99	104	107	129
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	29	34	45	53	80	88
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	41	47	41	52	78	77
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	39	65	39	29	45	51
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	3	2	7	6	2	28
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	2	0	5	1	2	21
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1	3	2	2	2	12
ΣΥΝΟΛΟ	14.653	14.609	15.750	16.314	16.937	17.220

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	3.377	3.338	3.105	2.826	2.631	2.438
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	3.318	3.314	3.133	2.889	2.710	2.579
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	2.917	2.840	2.380	2.231	2.133	1.771
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	1.939	1.933	1.807	1.689	1.629	1.486
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	1.180	1.215	1.181	1.186	1.026	897
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	1.166	1.197	1.146	1.118	1.055	922
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	1.009	1.122	1.047	943	809	818
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	453	436	433	405	393	340
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	421	422	416	388	367	343
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	347	342	334	332	336	292
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	305	322	288	259	238	205
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	187	195	184	186	185	201
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	186	190	202	162	165	130
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	165	166	181	138	124	98
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	162	170	156	145	148	126
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	149	147	146	115	107	105
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	119	110	94	82	78	69
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	98	127	95	84	80	83
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	81	73	90	74	78	71
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	54	62	63	60	49	68
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	28	18	27	46	25	34
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	25	31	57	21	13	22
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	19	33	34	1	6	8
ΣΥΝΟΛΟ	17.705	17.803	16.599	15.380	14.385	13.106

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.14: Εξέλιξη αριθμού γυναικών διδασκόντων Γυμνασίου κατά ειδικότητα (2001-2013)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2006- 2007	2007- 2008
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	9.771	9.834	10.341	10.808	11.615	11.650
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2.573	2.603	2.726	2.886	3.208	3.307
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2.435	2.401	2.548	2.633	2.686	2.740
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	2.030	2.014	2.169	2.258	2.457	2.599
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	1.629	1.603	1.706	1.762	1.994	2.006
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.516	1.528	1.622	1.635	1.528	1.613
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	1.233	1.201	1.299	1.364	1.528	1.596
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	1.133	1.188	1.301	1.441	1.548	1.482
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	833	892	1.123	1.101	1.227	1.406
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	639	641	709	736	944	980
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	867	907	909	912	929	936
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	591	564	633	711	851	887
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	199	207	239	249	300	331
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	163	170	184	216	263	247
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	102	103	116	131	234	273
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	144	151	154	172	210	233
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	120	91	104	128	158	184
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	94	92	111	133	150	144
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	113	125	134	132	177	156
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	43	53	42	66	138	130
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	3	7	4	5	13	30
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	6	1	0	5	5	40
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	2	2	0	7	1	10
ΣΥΝΟΛΟ	26.239	26.378	28.174	29.491	32.164	32.980

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	11.705	11.707	10.821	10.135	9.685	8.875
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	3.397	3.467	3.176	2.949	2.821	2.425
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2.819	2.813	2.570	2.294	2.191	1.818
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	2.664	2.648	2.506	2.352	2.236	2.046
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	2.124	2.196	2.084	1.942	1.834	1.750
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.720	1.661	1.368	1.236	1.170	951
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	1.638	1.712	1.664	1.622	1.456	1.255
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	1.572	1.619	1.672	1.447	1.318	1.272
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1.597	1.657	1.553	1.448	1.407	1.261
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	1.000	1.059	935	931	911	814
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	907	921	877	819	700	748
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	936	949	882	820	794	733
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	330	353	324	311	285	285
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	301	301	341	302	277	245
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	266	290	281	241	246	219
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤ.	264	296	290	296	273	258
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	210	212	221	199	183	155
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	154	183	161	155	148	147
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	157	168	161	156	142	115
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	159	175	167	129	107	90
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	166	321	284	50	54	43
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	51	70	73	43	30	33
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	16	24	29	16	12	11
ΣΥΝΟΛΟ	34.153	34.802	32.440	29.893	28.280	25.549

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.15: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια ημερήσια	Δημόσια εσπερινά	Ιδιωτικά ημερήσια	Ιδιωτικά εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	8,5	11,6	8,6	4,0	8,5
2002-2003	8,1	11,9	9,0	4,1	8,3
2003-2004	7,5	10,2	7,9	4,2	7,5
2004-2005	7,2	9,3	7,9	5,7	7,3
2006-2007	6,9	11,4	7,0	10,5	7,0
2007-2008	6,8	7,5	7,8	2,2	6,8
2008-2009	6,5	7,3	7,6	1,8	6,6
2009-2010	6,3	7,0	7,6	6,0	6,4
2010-2011	6,7	7,5	7,6	3,5	6,7
2011-2012	7,1	7,0	7,6	10,6	7,1
2012-2013	7,4	6,8	7,0		7,4
2013-2014	8,2	6,8	7,1		8,1
2014-2015	8,3	6,4	7,8		8,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει. Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται για τα σχολικά έτη 2012-2013, 2013-2014 και 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν μαθητές και εκπαιδευτικοί στα συγκεκριμένα σχολεία τα έτη αυτά.

Πίνακας 3.16: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό στο Γυμνάσιο σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ	G-20
2001-2002	8,5	14,5		
2002-2003	8,3	14,4		
2003-2004	7,5	14,3		
2004-2005	7,3	13,7	12,0	
2006-2007	7,0	13,3	11,7	
2007-2008	6,8	13,2	11,5	
2008-2009	6,6	13,7	11,5	
2009-2010	6,4	13,5	11,5	15,9
2010-2011	6,7	13,7	11,7	15,6
2011-2012	7,1	13,3	11,2	15,3
2012-2013	7,4	14,0	11,0	16,0
2013-2014	8,1	13,0	11,0	17,0
2014-2015	8,3	13,0	11,0	17,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Λείπουν δεδομένα για το σχολικό έτος 2005-2006, για την Ελλάδα, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει

Πίνακας 3.17: Εξέλιξη αριθμού λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)

	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά
2001-2002	3.678	906	2.772	2.650	1.028	3.626	52
2002-2003	3.658	909	2.749	2.805	853	3.597	61
2003-2004	4.017	1.031	2.986	3.225	792	3.943	74
2004-2005	3.655	826	2.829	2.962	693	3.590	65
2005-2006	4.112	1.006	3.106	3.055	1.057	4.031	81
2006-2007	3.961	924	3.037	3.019	942	3.882	79
2007-2008	4.477	1.079	3.398	3.429	1.048	4.373	104
2008-2009	4.147	917	3.230	3.075	1.072	4.078	69
2009-2010	3.992	865	3.127	2.993	999	3.930	62
2010-2011	3.980	851	3.129	2.973	1.007	3.893	87
2011-2012	3.698	858	2.840	2.706	992	3.635	63
2012-2013	3.329	871	2.458	2.399	930	3.283	46
2013-2014	2.746	567	2.179	1.852	894	2.706	40
2014-2015	3.106	685	2.421	2.130	976	3.055	51

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.18: Εξέλιξη λοιπού προσωπικού στο Γυμνάσιο κατά ειδικότητα (2001-2014)

	Διοικητικό	Βοηθητικό	Παιδαγωγικό	Σύνολο
2001-2002	614	2.951	113	3.678
2002-2003	557	2.985	116	3.658
2003-2004	524	2.973	520	4.017
2004-2005	536	2.978	141	3.655
2005-2006	678	3.294	140	4.112
2006-2007	636	3.202	123	3.961
2007-2008	650	3.286	541	4.477
2008-2009	636	3.367	144	4.147
2009-2010	557	3.278	157	3.992
2010-2011	592	3.249	139	3.980
2011-2012	517	3.015	166	3.698
2012-2013	425	2.662	242	3.329
2013-2014	355	2.266	125	2.746
2014-2015	425	2.443	238	3.106

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.19: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων κατά τύπο και ωράριο σχολείων (1999-2015)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
1999-2000	1.799	102	1.831	70	1.901
2000-2001	1.760	110	1.797	73	1.870
2001-2002	1.839	109	1.870	78	1.948
2002-2003	1.811	108	1.847	72	1.919
2003-2004	1.837	116	1.864	89	1.953
2004-2005	1.819	114	1.848	85	1.933
2005-2006	1.851	118	1.890	79	1.969
2006-2007	1.833	124	1.872	85	1.957
2007-2008	1.849	111	1.875	85	1.960
2008-2009	1.859	108	1.879	88	1.967
2009-2010	1.873	107	1.893	87	1.980
2010-2011	1.864	106	1.883	87	1.970
2011-2012	1.754	103	1.777	80	1.857
2012-2013	1.725	98	1.750	73	1.823
2013-2014	1.656	91	1.673	74	1.747
2014-2015	1.633	92	1.655	70	1.725
2015-2016	1.719	101	1.749	71	1.820

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.20: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια ημερήσια	Ιδιωτικά ημερήσια	Δημόσια εσπερινά	Ιδιωτικά εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	182,4	172,4	126,3	42,2	179,4
2002-2003	177,2	179,6	158,5	41,6	176,3
2003-2004	172,6	161,9	124,5	34,8	169,5
2004-2005	176,9	165,5	122,4	46,2	173,6
2005-2006	173,3	153,1	120,7	18,0	169,8
2006-2007	178,6	144,3	140,6	83,8	174,8
2007-2008	178,9	176,9	89,3	18,0	174,8
2008-2009	177,2	180,3	86,2	21,0	173,1
2009-2010	173,6	172,0	82,6	42,0	169,5
2010-2011	172,4	166,1	78,7	26,5	167,9
2011-2012	177,6	165,1	76,3	26,5	172,5
2012-2013	178,8	150,3	74,3	9,0	173,1
2013-2014	185,8	157,7	67,4		179,3
2014-2015	186,6	166,2	64,2		180,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημειώσεις: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται για τα σχολικά έτη 2013-2014 και 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν μαθητές και εκπαιδευτικοί στα συγκεκριμένα σχολεία τα έτη αυτά.

Πίνακας 3.21: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γυμνασίου κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά
2001-2002	13.846	669	14.093	422
2002-2003	13.285	653	13.502	436
2003-2004	14.020	660	14.216	464
2004-2005	14.289	675	14.512	452
2005-2006	14.563	717	14.840	440
2006-2007	14.920	747	15.240	427
2007-2008	15.015	760	15.358	417
2008-2009	15.015	778	15.383	410
2009-2010	15.060	744	15.402	402
2010-2011	14.612	702	14.936	378
2011-2012	14.147	679	14.486	340
2012-2013	14.088	657	14.440	305
2013-2014	13.849	634	14.193	290
2014-2015	14.577	636	14.931	282
2015-2016	15.280	416	15.324	372
2016-2017	15.008	648	15.272	384
2017-2018	14.926	785	15.329	382

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2014), Myschool (2015-2017)

Πίνακας 3.22: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στα Γυμνάσια κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια ημερήσια	Δημόσια εσπερινά	Ιδιωτικά ημερήσια	Ιδιωτικά εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	24,0	23,0	27,7	10,0	24,1
2002-2003	24,0	25,5	29,2	10,4	24,3
2003-2004	22,3	23,3	27,8	10,5	22,6
2004-2005	22,2	22,1	27,0	19,8	22,4
2005-2006	21,8	21,5	25,0	3,9	21,9
2006-2007	21,6	27,5	23,6	25,8	21,8
2007-2008	21,6	17,9	25,4	6,0	21,7
2008-2009	21,5	18,3	24,6	6,3	21,6
2009-2010	21,2	17,8	24,5	12,0	21,2
2010-2011	21,5	18,0	24,8	8,8	21,6
2011-2012	21,6	17,6	24,6	26,5	21,6
2012-2013	21,4	17,5	22,2		21,4
2013-2014	21,7	17,2	22,6		21,6
2014-2015	20,4	15,9	24,0		20,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται για τα σχολικά έτη 2012-2013, 2013-2014 και 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν μαθητές και εκπαιδευτικοί στα συγκεκριμένα σχολεία τα έτη αυτά.

Πίνακας 3.23: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στο σύνολο των Γυμνασίων κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ	G-20
2001-2002	24,1	24,0		
2002-2003	24,3	23,7		
2003-2004	22,6	23,9		
2004-2005	22,4	24,1	22,8	
2005-2006	21,9	24,1	22,8	
2006-2007	21,8	24,0	22,7	
2007-2008	21,7	23,9	22,4	
2008-2009	21,6	23,9	22,2	
2009-2010	21,2	23,7	21,9	26,6
2010-2011	21,6	23,4	21,8	26,4
2011-2012	21,6	23,3	21,8	26,2
2012-2013	21,4	24,0	21,0	28,0
2013-2014	21,6	24,0	21,0	28,0
2014-2015	20,5	23,0	21,0	28,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22.

Πίνακας 3.24: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στο δημόσιο Γυμνάσιο κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ	G-20
2001-2002	23,9	23,8		
2002-2003	24,1	23,6		
2003-2004	22,3	23,6		
2004-2005	22,2	23,8	22,5	
2005-2006	21,7	23,8	22,5	
2006-2007	21,7	23,8	22,5	
2007-2008	21,5	23,4	22,1	
2008-2009	21,4	23,7	22,2	
2009-2010	21,1	23,5	21,9	26,8
2010-2011	21,5	23,3	21,9	26,7
2011-2012	21,5	23,4	21,8	26,4
2012-2013	21,4	24,0	21,0	28,0
2013-2014	21,6	24,0	21,0	28,0
2014-2015	20,3	23,0	21,0	28,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22.

Πίνακας 3.25: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα στο δημόσιο Γυμνάσιο κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	ΕΕ	G-20
2001-2002	27,1	23,3		
2002-2003	28,6	21,4		
2003-2004	27,3	23,3		
2004-2005	26,9	22,8	21,8	
2005-2006	24,6	22,7	21,6	
2006-2007	23,6	22,6	21,6	
2007-2008	25,2	22,7	21,6	
2008-2009	24,4	23,2	21,8	
2009-2010	24,4	22,8	21,7	24,9
2010-2011	24,7	22,4	21,2	24,9
2011-2012	24,6	22,5	22,0	24,8
2012-2013	22,2	22,0	21,0	26,0
2013-2014	22,6	22,0	21,0	26,0
2014-2015	24,0	21,0	20,0	26,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22.

3.3 Γενικό Λύκειο

Ο δεύτερος κύκλος σπουδών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι μη υποχρεωτικός και περιλαμβάνει το Γενικό Λύκειο και το Επαγγελματικό Λύκειο. Στο παρόν κεφάλαιο θα αναλυθούν τα δεδομένα που αφορούν το Γενικό Λύκειο, ενώ η ανάλυση των στοιχείων που αφορούν το Επαγγελματικό Λύκειο θα γίνει στο επόμενο κεφάλαιο το οποίο επικεντρώνεται στην Επαγγελματική Εκπαίδευση.

Η φοίτηση στο Γενικό Λύκειο διαρκεί τρία έτη και σε αυτό εγγράφονται μαθητές που έχουν ολοκληρώσει το Γυμνάσιο. Το Γενικό Λύκειο περιλαμβάνει τριετές πρόγραμμα εκπαίδευσης που παρέχει γενική παιδεία. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του οι μαθητές λαμβάνουν το απολυτήριο Γενικού Λυκείου. Οι κάτοχοι απολυτηρίου Γενικού Λυκείου έχουν τη δυνατότητα να δώσουν πανελλήνιες εξετάσεις για την εισαγωγή τους στα Πανεπιστήμια και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Ι.Ε.Κ. ή να εισέλθουν στην αγορά εργασίας.

Σημειώνεται, τέλος, ότι παράλληλα με τα ημερήσια Γενικά Λύκεια λειτουργούν και τα εσπερινά Γενικά Λύκεια. Αμφότερα μπορεί να είναι δημόσια ή ιδιωτικά.

3.3.1 Μαθητές

Όπως συνέβη και στα προηγούμενα κεφάλαια, έτσι και στο παρόν κεφάλαιο η ανάλυση ξεκινάει με την παρουσίαση της εξέλιξης του αριθμού των μαθητών που φοιτούσαν στα Γενικά Λύκεια (ημερήσια και εσπερινά, δημόσια και ιδιωτικά).

Ο αριθμός των μαθητών Γενικού Λυκείου (Διάγραμμα 3.26) την εξαετία 2001-2006 περιορίζεται κατά 4% (από τους 240,6 χιλ. στους 231,1 χιλ., πτώση κατά 9,5 χιλ.). Το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται στο συνδυασμό της πτώσης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών από τους 234,2 χιλ. στους 216,7 χιλ. (πτώση κατά 7,5% ή 17,5 χιλ.) και της ανόδου του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών¹⁹ μαθητών κατά 8 χιλ. (από τους 6,4 χιλ. στους 14,4 χιλ.). Η μείωση του αριθμού των Ελλήνων μαθητών συμβαδίζει με τη μείωση των γεννήσεων την περίοδο 1986-1991 (την περίοδο αυτή γεννήθηκαν οι μαθητές που πήγαν Γενικό Λύκειο την περίοδο 2001-2006) κατά 10,2 χιλ. (από τις 112,8 χιλ. στις 102,6 χιλ.).

Την τριετία 2007-2009 ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 9,7 χιλ. (από τους 239,2 χιλ. στους 248,9 χιλ.) ως αποτέλεσμα της αύξησης του αριθμού τόσο των Ελλήνων (κατά 9,3 χιλ., από τους 224,2 χιλ. στους 233,5 χιλ.) όσο και των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών (κατά 0,4 χιλ., από τους 15,1 χιλ. στους 15,5 χιλ.). Σημειώνεται, ότι οι γεννήσεις της περιόδου 1992-1994 (την περίοδο αυτή γεννήθηκαν οι μαθητές που πήγαν Γενικό Λύκειο την περίοδο 2007-2009) περιορίστηκαν οριακά, δηλαδή κατά μόλις 318 (από τις 104,1 χιλ. στις 103,8 χιλ.).

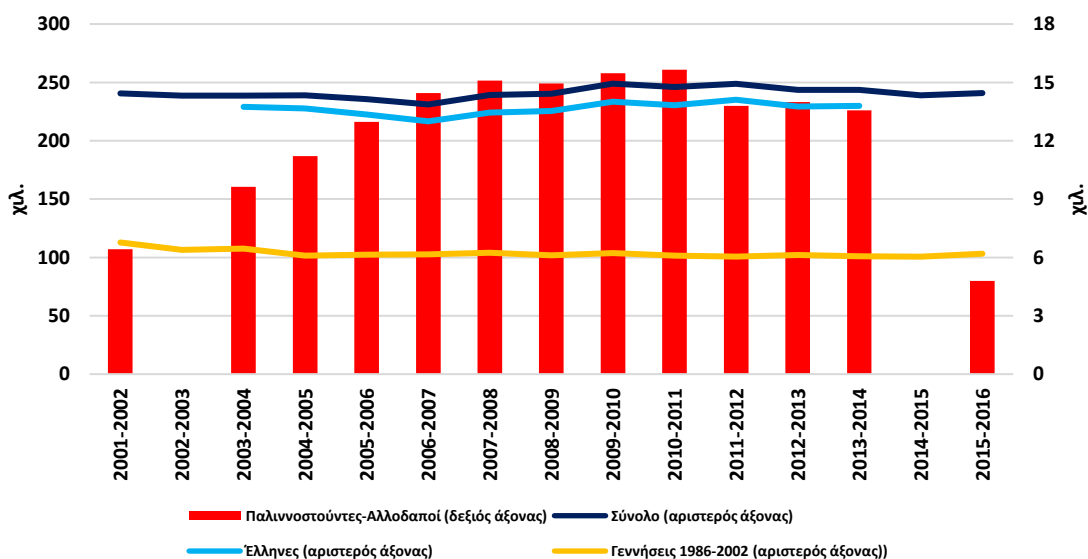
Την περίοδο 2010-2015, ο αριθμός των μαθητών ακολουθεί πτωτική τροχιά και από τους 245,9 χιλ. περιορίστηκε στους 240,9 χιλ. (πτώση κατά 5 χιλ.). Η μείωση αυτή προήλθε από την

¹⁹ Το ποσοστό των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών ως προς το σύνολο των μαθητών Γενικού Λυκείου από 2,7% το 2001 ανήλθε στο 6,4% το 2010 και περιορίστηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, το 2017 στο 1,4%.

σημαντική πτώση του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 69,4% ή 10,9 χιλ. (από τους 15,7 χιλ. στους 4,8 χιλ.). Αντίθετα, ο αριθμός των Ελλήνων μαθητών αυξήθηκε από τους 230,3 χιλ. στους 236,1 χιλ. (+5,8 χιλ.), αύξηση που συμβαδίζει σε κάποιο βαθμό με την άνοδο του αριθμού των γεννήσεων της περιόδου 1995-2000 (την περίοδο αυτή γεννήθηκαν οι μαθητές που πήγαν Γενικό Λύκειο την περίοδο 2010-2015) κατά 1,8 χιλ. (από τις 101,5 χιλ. στις 103,3 χιλ.).

Σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, ο αριθμός των μαθητών στα Γενικά Λύκεια τη διετία 2016-2017 διαμορφώθηκε στους 233,5 χιλ. και 235,7 χιλ. Η άνοδος αυτή οφείλεται τόσο στην άνοδο του αριθμού των Ελλήνων μαθητών (κατά 1,9 χιλ., από τους 230,5 χιλ. στους 232,4 χιλ.) όσο και στην οριακή άνοδο του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,4 χιλ. (από τους 3,0 χιλ. στους 3,4 χιλ.). Σημειώνεται ότι η άνοδος των Ελλήνων μαθητών συμβαδίζει με την άνοδο του αριθμού των γεννήσεων τη διετία 2001-2002 κατά 1,3 χιλ. (από τις 102,3 χιλ. στις 103,6 χιλ.), καθώς οι μαθητές που γεννήθηκαν αυτή τη διετία 2001-2002 πήγαν Γενικό Λύκειο τη διετία 2016-2017.

Διάγραμμα 3.26: Εξέλιξη αριθμού μαθητών στα γυμνάσια κατά εθνικότητα (2001-2014)

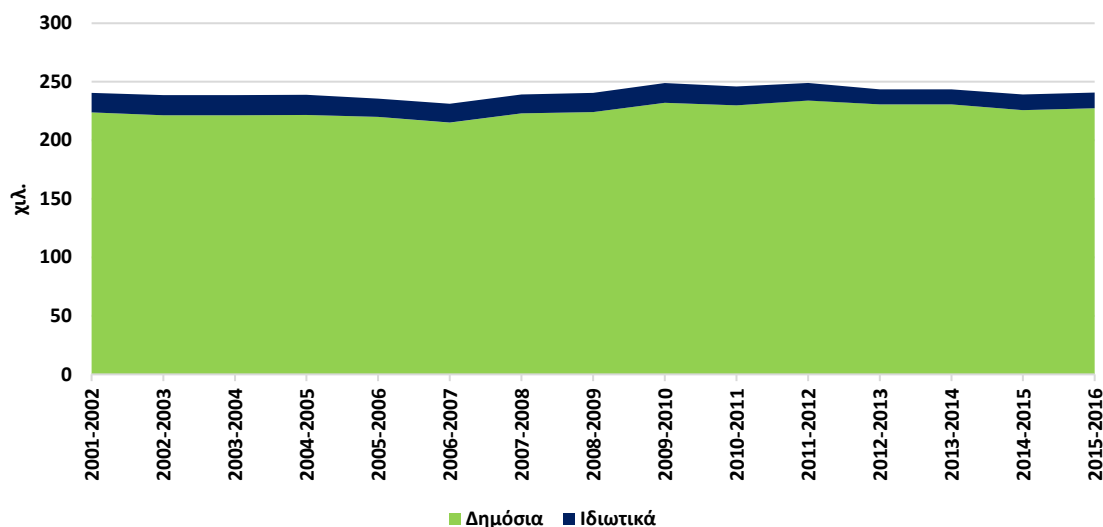

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ως προς τον τύπο του Γενικού Λυκείου (Διάγραμμα 3.27), η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών πήγαινε σε δημόσιο σχολείο, με το αντίστοιχο ποσοστό να ανέρχεται ελαφρά από την περιοχή του 93,1% την περίοδο 2001-2010 στην περιοχή του 94,5% την περίοδο 2011-2015. Δηλαδή παρατηρείται μία παρόμοια εικόνα με αυτή που εντοπίστηκε στα δημοτικά σχολεία και τα γυμνάσια, όπου την περίοδο της οικονομικής κρίσης μετακινήθηκε μαθητικός πληθυσμός από το ιδιωτικό στο δημόσιο σχολείο, πιθανόν λόγω του περιορισμού του οικογενειακού εισοδήματος που δεν επέτρεψε στους γονείς των μαθητών να χρηματοδοτήσουν τη φοίτηση των παιδιών τους σε ιδιωτικό σχολείο. Ως προς αυτό σημειώνεται, ότι η ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των μαθητών που πήγαιναν σε ιδιωτικό Γενικό Λύκειο την πενταετία 2011-2015 ήταν

μεγαλύτερη (-9,9%, από τους 14,8 χιλ. στους 13,4 χιλ.) από την αντίστοιχη μείωση στον αριθμό των μαθητών δημόσιου Γενικού Λυκείου (-2,8%, από τους 234,1 χιλ. στους 227,5 χιλ.). Αντίστοιχη κατανομή μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού Γενικού Λυκείου προκύπτει και από τα στοιχεία του Myschool για τη διετία 2016-2017 (94% και 6%, αντίστοιχα).

Διάγραμμα 3.27: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.26: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο και ωράριο Γενικού Λυκείου (2001-2017)

	Σύνολο	Παλιννοστούντες	Αλλοδαποί	Αγόρια	Κορίτσια	Ημερήσια	Εσπερινά
2001-2002	6.429	3.950	2.479	2.399	4.030	6.152	277
2003-2004	9.625	5.009	4.616	3.757	5.868	9.258	367
2004-2005	11.215	5.494	5.721	4.340	6.875	10.817	398
2005-2006	12.976	5.873	7.103	5.030	7.946	12.435	541
2006-2007	14.445	5.595	8.850	5.648	8.797	13.841	604
2007-2008	15.085	4.889	10.196	6.066	9.019	14.418	667
2008-2009	14.942	4.112	10.830	6.056	8.886	14.204	738
2009-2010	15.472	3.267	12.205	6.360	9.112	14.645	827
2010-2011	15.649	2.783	12.866	6.453	9.196	14.830	819
2011-2012	13.793		13.793	5.798	7.995	13.069	724
2012-2013	13.993		13.993	5.962	8.031	13.390	603
2013-2014	13.557		13.557	5.872	7.685	12.952	605
2015-2016	4.792		4.792	2.092	2.700	4.626	166
2016-2017	2.953	39	2.914	1.251	1.702	2.857	96
2017-2018	3.384	10	3.374	1.480	1.904	3.324	60

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), Myschool (2016-2017), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

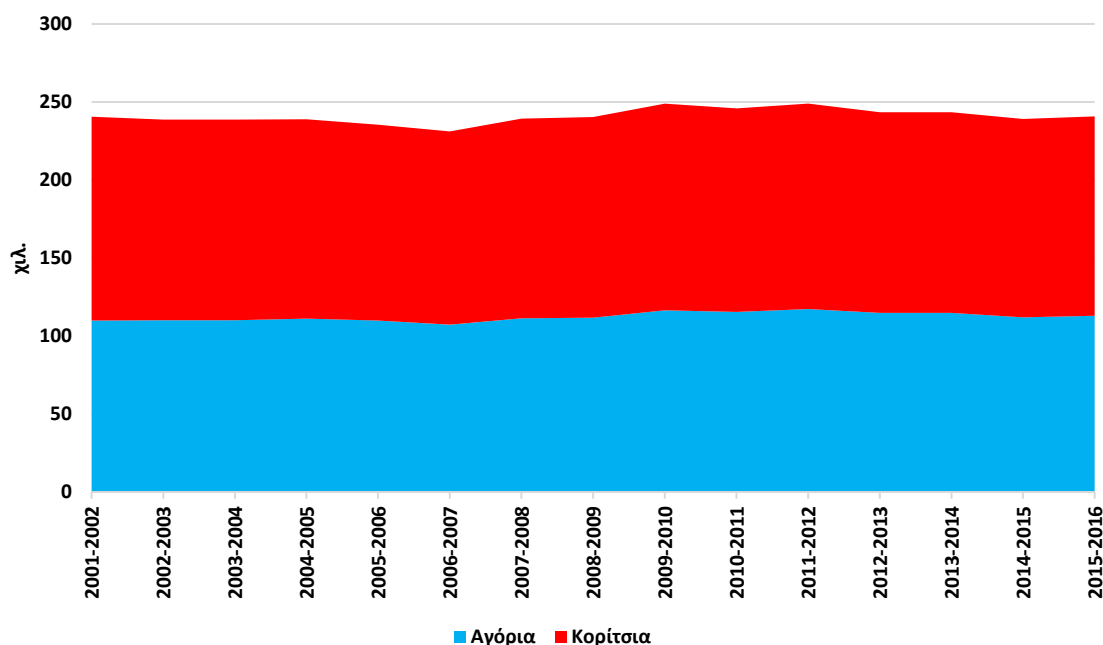
Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει. Τα σχολικά έτη 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 και 2015-2016 υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για αλλοδαπούς μαθητές.

Προχωρώντας στο φύλο των μαθητών Γενικού Λυκείου (Διάγραμμα 3.28), σε αντίθεση με τα νηπιαγωγεία, τα δημοτικά και τα γυμνάσια, η πλειοψηφία των μαθητών στο Γενικό Λύκειο την

περίοδο 2001-2015 ήταν κορίτσια με το αντίστοιχο ποσοστό να κυμαίνεται στην περιοχή του 53,4%, κατά μέσο όρο, ενώ και τα στοιχεία του Myschool δίνουν μια παρόμοια εικόνα για τη διετία 2016-2017 (52,4% κορίτσια και 47,6% αγόρια).

Σε σχέση με τους παλινοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ και του Myschool, τα κορίτσια είναι περισσότερα από τα αγόρια, αλλά το μερίδιο των κοριτσιών περιορίζεται με την πάροδο του χρόνου. Έτσι από το 62,7% το 2001 (4 χιλ. κορίτσια) περιορίστηκε στο 56,3% το 2017 (1,9 χιλ.) με παράλληλη άνοδο του ποσοστού των αγοριών την ίδια περίοδο από το 37,3% (2,4 χιλ.) στο 43,7% (1,5 χιλ.).

Διάγραμμα 3.28: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο (2001-2015)

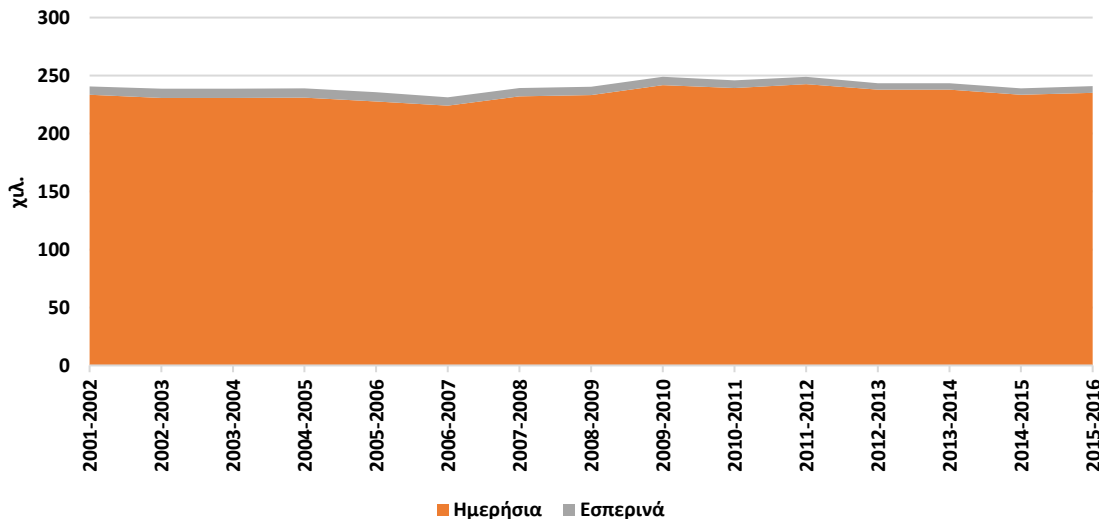

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Συνεχίζοντας, η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών Γενικού Λυκείου την περίοδο 2001-2015 φοίτησε σε ημερήσια σχολεία (Διάγραμμα 3.29). Το σχετικό ποσοστό όλη την υπό εξέταση περίοδο ξεπερνάει το 97% κατά μέσο όρο, ενώ μόλις 3 στους 100 μαθητές παρακολούθησαν μαθήματα σε εσπερινό Γενικό Λύκειο. Μάλιστα το ποσοστό των μαθητών που πήγαιναν σε εσπερινό Γενικό Λύκειο ενώ την περίοδο 2001-2009 κυμαίνονταν στην περιοχή του 3,2%. Αυτή η τάση δείχνει μία σταδιακή στροφή των μαθητών από το εσπερινό Γενικό Λύκειο στο ημερήσιο. Παράλληλα, τα στοιχεία του Myschool για τη διετία 2016-2017 δίνουν μια αντίστοιχη κατανομή μεταξύ ημερήσιου και εσπερινού Γενικού Λυκείου (98,2% και 1,8%, αντίστοιχα). Το 95,8%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2017, των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών φοίτησε σε ημερήσιο σχολείο και μόνο το 4,2% σε εσπερινό. Μάλιστα, το ποσοστό των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών που πήγαν σε ημερήσιο Γενικό Λύκειο αυξάνει από 95,7% (6,2 χιλ.) το 2001 στο 98,2% (3,3 χιλ.) το 2017, με παράλληλα μείωση του ποσοστού αυτών που παρακολούθησαν εσπερινό Γενικό Λύκειο από το 4,3% (277 μαθητές) στο 1,8% (60 μαθητές).

Διάγραμμα 3.29: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2015)

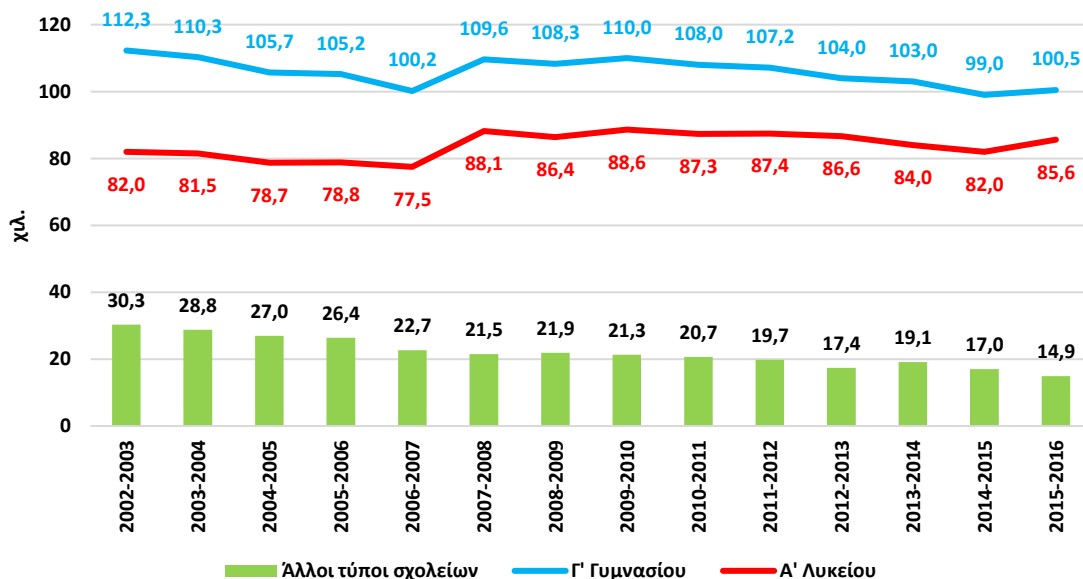
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ο αριθμός των μαθητών που πήγαν στην Α' τάξη του Γενικού Λυκείου περιορίστηκε την περίοδο 2002-2006 από τους 82 χιλ. στους 77,5 χιλ. (πτώση κατά 5,5% ή κατά 4,5 χιλ. μαθητές - Διάγραμμα 3.30). Μέρος αυτής της πτώσης εξηγείται από τις γεννήσεις της περιόδου 1987-1991 – που αφορούν τους μαθητές Α' τάξης Γενικού Λυκείου της περιόδου 2002-2006 – οι οποίες περιορίστηκαν κατά 3,8 χιλ. (από τις 106,4 χιλ. στις 102,6 χιλ.). Στη συνέχεια, ο αριθμός των μαθητών ανέρχεται το 2007 στους 88,2 χιλ. (+10,7 χιλ. μαθητές σε σχέση με το 2006) αύξηση που δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο από την αύξηση του αριθμού των γεννήσεων τη διετία 1991-1992 (κατά 1,5 χιλ., από τις 102,6 χιλ. στις 104,1 χιλ.) και του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών τη διετία 2006-2007 (κατά 0,6 χιλ., από τους 14,5 χιλ. στους 15,1 χιλ.). Έκτοτε, ο αριθμός των μαθητών της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου περιορίζεται και από τους 88,2 χιλ. το 2007 κατήλθε στους 82 χιλ. το 2014 (-6,2 χιλ. μαθητές). Μέρος αυτής της πτώσης εξηγείται από τη μείωση στον αριθμό των γεννήσεων την περίοδο 1992-1999 κατά 3,5 χιλ. (από τις 104,1 χιλ. στις 100,6). Σημειώνεται ότι το 2014 δεν υπάρχουν δημοσιευμένα δεδομένα από την ΕΛΣΤΑΤ για τον αριθμό των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, ώστε να εξακριβωθεί η συνεισφορά της πτώσης του αριθμού τους στην πτώση του αριθμού των μαθητών της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου. Τέλος, το 2015 ο αριθμός των μαθητών της Α' τάξης αυξήθηκε στις 85,6 χιλ. (+3,6 χιλ. σε σχέση με το 2014) πιθανόν γιατί τη διετία 1999-2000 (κατά την οποία γεννήθηκαν τα παιδιά που πήγαν στην Α' τάξη του Γενικού Λυκείου τη διετία 2014-2015) οι γεννήσεις αυξήθηκαν κατά 2,7 χιλ. (από τις 100,6 χιλ. στις 103,3 χιλ.)

Πιο ενδιαφέρον, όμως από την εξέλιξη του αριθμού των μαθητών της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου είναι η σύγκριση του με τον αριθμό των μαθητών της Γ' τάξης του Γυμνασίου της προηγούμενης σχολικής χρονιάς, από τους οποίους προέρχονται οι πρώτοι. Δεν συνεχίζουν όλοι οι απόφοιτοι Γυμνασίου τις σπουδές τους στο Γενικό Λύκειο καθώς οι μαθητές της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου όλη την υπό εξέταση περίοδο (2002-2015) είναι λιγότεροι από τους μαθητές της

Γ' τάξης του Γυμνασίου (Διάγραμμα 3.30).²⁰ Ωστόσο, το ενδιαφέρον εύρημα είναι ότι αυτή η διαφορά μεταξύ μαθητών Γ' τάξης Γυμνασίου και Α' τάξης Λυκείου περιορίζεται με την πάροδο του χρόνου και από τις 30,3 χιλ. το 2002 διαμορφώθηκε στις 14,9 χιλ. το 2015.

Διάγραμμα 3.30: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α' τάξης Γενικού Λυκείου και Γ' τάξης Γυμνασίου και διαφοράς αυτών των μεγεθών (2002-2015)

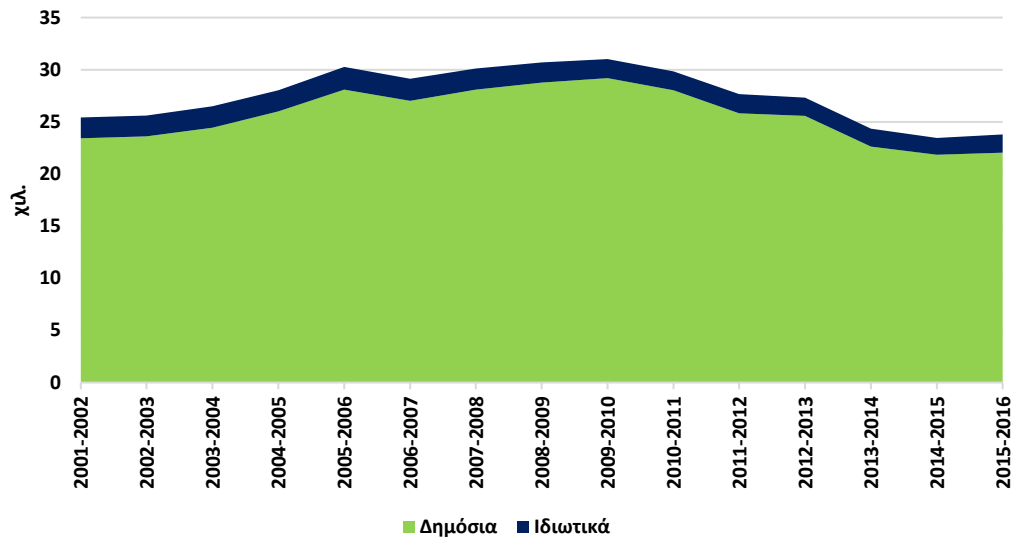
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.3.2 Προσωπικό γενικών λυκείων

Ο αριθμός του διδασκτικού προσωπικού γενικών λυκείων αυξήθηκε την περίοδο 2001-2006 από τις 25,4 χιλ. στους 29,1 χιλ. (+14,6% ή +3,7 χιλ. εκπαιδευτικοί), όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε από τους 240,6 χιλ. στους 231,1 χιλ. (-4% ή 9,5 χιλ. λιγότεροι μαθητές - Διάγραμμα 3.31). Στη συνέχεια, την περίοδο 2006-2009 ο αριθμός του διδασκτικού προσωπικού αυξήθηκε κατά 6,5% (από τους 29,1 χιλ. στους 31 χιλ., +1,9 χιλ.) ακολουθώντας την αύξηση του αριθμού των μαθητών κατά 7,7% (από τους 231,1 χιλ. στους 248,9 χιλ., +17,8 χιλ.). Έκτοτε, και μέχρι το 2015 το διδασκτικό προσωπικό περιορίστηκε κατά 23,3% (από τους 31 χιλ. το 2009 στους 23,8 χιλ. το 2015, 7,2 χιλ. λιγότεροι εκπαιδευτικοί) ενώ ο μαθητικός πληθυσμός περιορίστηκε κατά 3,2% (από τους 248,9 χιλ. στους 240,9 χιλ., 8,1 χιλ. λιγότεροι μαθητές). Σημειώνεται ότι η εικόνα αυτή ισχύει και στα δημόσια σχολεία, αφού σε αυτά συγκεντρώνεται η συντριπτική πλειοψηφία διδασκόντων και μαθητών, ενώ στα ιδιωτικά η πορεία των δύο μεγεθών είναι παραπλήσια.

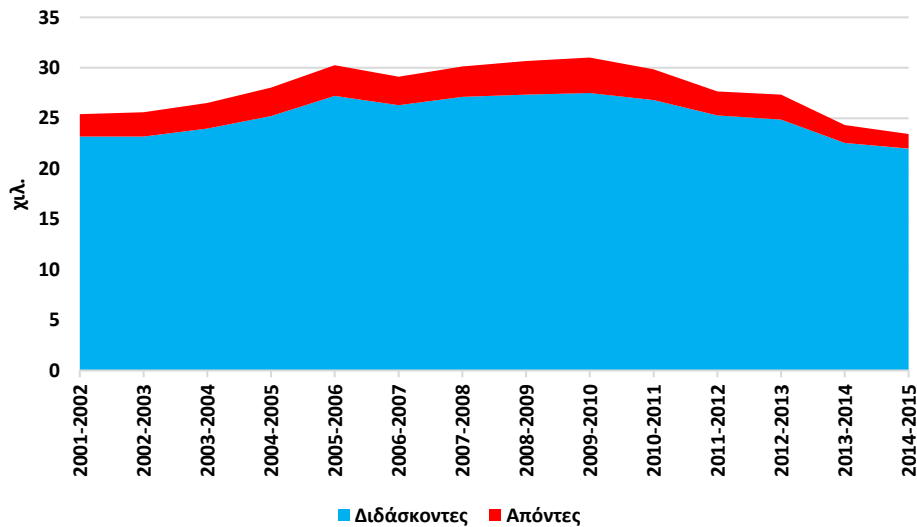
²⁰ Οι πράσινες στήλες του διαγράμματος προκύπτουν από την διαφορά: Αριθμός μαθητών Γ' τάξης Γυμνασίου-Αριθμός μαθητών Α' τάξης Γενικού Λυκείου κάθε σχολικό έτος. Ο αριθμός αυτός δείχνει – κατά προσέγγιση – τον αριθμό των μαθητών που αποφοίτησαν από το Γυμνάσιο και α) παρακολούθησαν άλλο σχολείο πέραν του Γενικού Λυκείου, β) ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους και εισήλθαν στην αγορά εργασίας ή γ) δεν έκαναν τίποτα από τα δύο.

Διάγραμμα 3.31: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.32: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και απόντων εκπαιδευτικών Γενικού Λυκείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

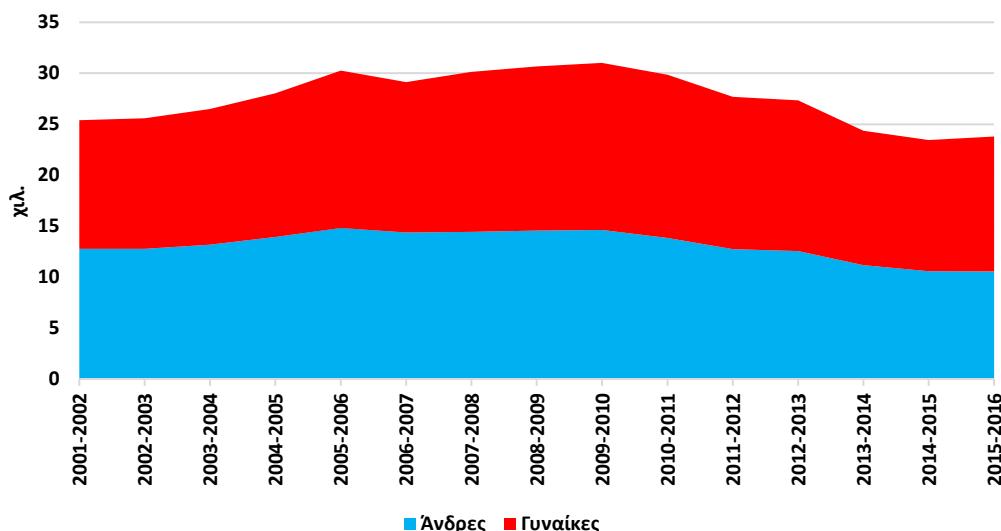
Από το διδακτικό προσωπικό, όμως, δεν διδάσκουν όλοι οι καθηγητές. Σε αντίθεση με τα νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια όπου υπάρχουν δημοσιευμένα δεδομένα για διδάσκοντες και μη διδάσκοντες εκπαιδευτικούς, στην περίπτωση του Γενικού Λυκείου τέτοια στοιχεία δεν υπάρχουν δημοσιευμένα από την ΕΛΣΤΑΤ. Για να προσεγγιστεί ο αριθμός των *μη διδασκόντων*, από το σύνολο του διδακτικού προσωπικού αφαιρέθηκε ο αριθμός των διδασκόντων που απουσιάζουν. Ο αριθμός τους – και κατά συνέπεια και το ποσοστό τους στο σύνολο του διδακτικού προσωπικού – αυξάνεται την περίοδο 2001-2009 από τους 2,2 χιλ. στους 3,5 χιλ. το

2009 (+1,3 χιλ. εκπαιδευτικοί ή +58,4% -Διάγραμμα 3.32). Όμως με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης ο αριθμός τους σταδιακά περιορίστηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 2001 (1,4 χιλ. το 2014, δηλαδή 6,2% του συνόλου του διδακτικού προσωπικού από 11,3% το 2009), αντικατοπτρίζοντας τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, μέρος του οποίου ήταν και η αναδιοργάνωση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Ως προς την κατανομή του διδακτικού προσωπικού κατά τύπο σχολείου (Διάγραμμα 3.31), προκύπτει ότι η συντριπτική πλειοψηφία του συνόλου του διδακτικού προσωπικού δίδασκε σε δημόσια Γενικά Λύκεια. Το σχετικό ποσοστό από την περιοχή του 92,5% την περίοδο 2001-2006 ανήλθε ελαφρά στην περιοχή του 93,5% την περίοδο 2010-2014 και το 2015 περιορίστηκε στο 92,6%. Το διδακτικό προσωπικό στα ιδιωτικά σχολεία, ενώ την περίοδο 2001-2006 αποτελούσε το 7,5% του συνόλου του διδακτικού προσωπικού Γενικών Λυκείων (από τους 2 χιλ. το 2001 στους 2,1 χιλ. το 2006) στη συνέχεια περιορίστηκε την περίοδο της οικονομικής κρίσης 2007-2014 στα επίπεδα του 6,5% (από τους 2 χιλ. το 2007 στους 1,6 χιλ. το 2014), πιθανόν λόγω της μείωσης των μαθητών στα ιδιωτικά σχολεία την περίοδο αυτή (από τους 16,3 χιλ. στους 13,2 χιλ.), αφού τα ιδιωτικά σχολεία έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια στη διαχείριση του εκπαιδευτικού τους προσωπικού σε σχέση με τα δημόσια σχολεία, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών εργάζονται με καθεστώς μόνιμης απασχόλησης.

Ως προς το φύλο των διδασκόντων (Διάγραμμα 3.33), διαχρονικά η μεγάλη πλειοψηφία τους είναι γυναίκες. Το σχετικό ποσοστό τους βαίνει αυξανόμενο με την πάροδο του χρόνου και από το 49,8% το 2001 ανήλθε στο 55,7% το 2015, με παράλληλη πτώση του ποσοστού των ανδρών από το 50,2% στο 44,3%.

Διάγραμμα 3.33: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά φύλο (2001-2015)

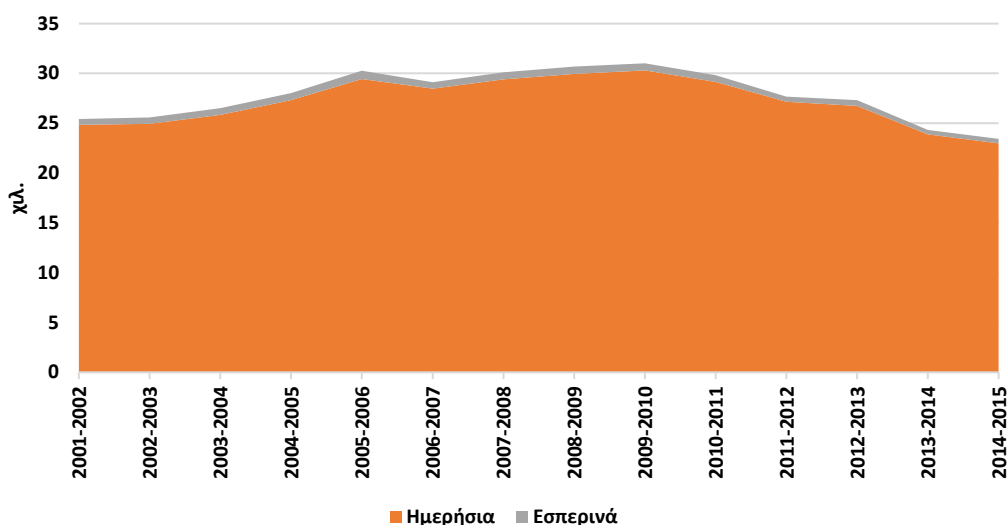

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Αναφορικά με την κατανομή του διδακτικού προσωπικού μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών σχολικών μονάδων (Διάγραμμα 3.34), όπως είναι αναμενόμενο η συντριπτική πλειοψηφία των

διδασκόντων διδάσκει σε δημόσιες σχολικές μονάδες. Το ποσοστό τους όλη την υπό εξέταση περίοδο κυμαίνεται σε επίπεδα άνω του 97%, ενώ την τετραετία 2011-2015 ανήλθε περαιτέρω στην περιοχή του 98%. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω ο περιορισμός των μαθητών που πηγαίνει σε εσπερινά σχολεία είχε αντίκτυπο και στον αριθμό των διδασκόντων σε αυτά με αποτέλεσμα το ποσοστό τους να περιοριστεί κάτω από το 2% την περίοδο 2011-2014, από την περιοχή του 2,4% την περίοδο 2001-2010.

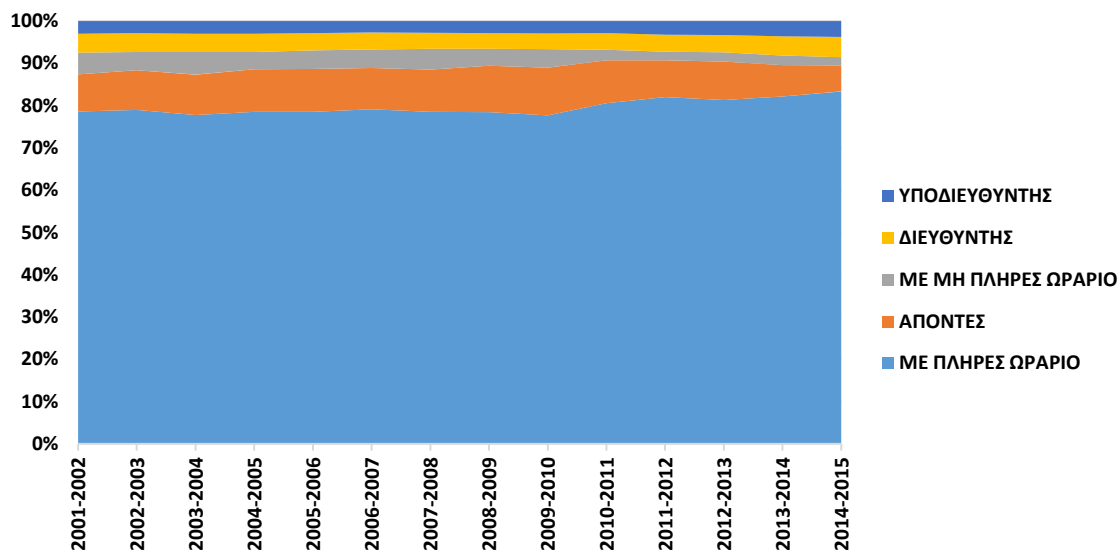
Διάγραμμα 3.34: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ενδιαφέρον, όμως, παρουσιάζει και η κατανομή του εκπαιδευτικού προσωπικού των δημοσίων Γενικών Λυκείων με βάση την κατάσταση απασχόλησής του. Η συντριπτική πλειοψηφία του διδακτικού προσωπικού αφορά άτομα με πλήρες ωράριο εργασίας (Διάγραμμα 3.35). Μάλιστα το συγκεκριμένο ποσοστό από την περιοχή του 78,5% την περίοδο 2001-2009 (από τους 20 χιλ. στους 24,1 χιλ.) ανήλθε ήπια έκτοτε, για να διαμορφωθεί την περίοδο 2010-2014 στα επίπεδα του 82% (από τους 24 χιλ. στους 19,5 χιλ.). Έπονται οι απόντες εκπαιδευτικοί, με το ποσοστό τους, όμως – όπως αναφέρθηκε πιο πάνω – να περιορίζεται με την πάροδο των ετών (από τους 2,2 χιλ. το 2001 στους 1,4 χιλ. το 2014). Στη συνέχεια ακολουθούν τα άτομα με μη πλήρες ωράριο, το σχετικό ποσοστό των οποίων περιορίστηκε σταδιακά από το 5,2% το 2001 (1,3 χιλ.) στο 1,9% το 2014 (0,5 χιλ.). Τέλος, ακολουθούν οι διδάσκοντες με βαθμό διευθυντή ή υποδιευθυντή τα οποία διαχρονικά παρουσιάζουν σχετική σταθερότητα (4,2% και 3%, κατά μέσο όρο, την υπό εξέταση περίοδο, αντίστοιχα). Εν κατακλείδι, την περίοδο 2001-2014 δείχνει να αυξάνει ο αριθμός των διδασκόντων με καθεστώς πλήρους απασχόλησης και να μειώνεται το αντίστοιχο ποσοστό των διδασκόντων με μη πλήρες ωράριο, καθώς και των απόντων καθηγητών Γενικού Λυκείου, πιθανόν λόγω του εξορθολογισμού της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος λόγω της οικονομικής κρίσης. Η συγκεκριμένη κατανομή δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά όταν ληφθεί υπόψη το φύλο, ενώ οι τάσεις ανά κατάσταση απασχόλησης ακολουθούν την ίδια πορεία τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες εκπαιδευτικούς.

Διάγραμμα 3.35: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2014)

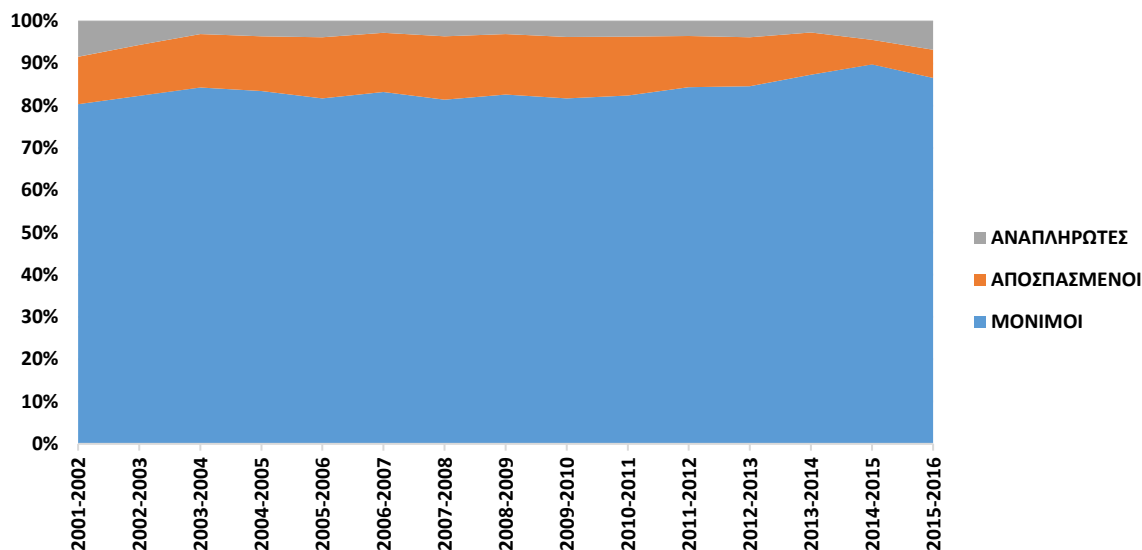

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Μια εναλλακτική κατανομή του εκπαιδευτικού προσωπικού παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 3.36 και αφορά το *καθεστώς εργασίας* τους. Πάνω από 8 στους 10 εκπαιδευτικούς δημοσίων Γενικών Λυκείων την περίοδο 2001-2015 είναι μόνιμοι υπάλληλοι, ενώ το ποσοστό τους παρουσιάζει αύξηση και από το 80,3% το 2001 (16,7 χιλ.) ανήλθε σταδιακά στο 89,8% το 2014 (18,3 χιλ.) και στο 86,5% το 2015 (16,1 χιλ.). Έπονται οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί το ποσοστό των οποίων την περίοδο 2001-2009 αυξήθηκε από το 11,2% στο 14,5% (από τους 2,3 χιλ. στους 3,6 χιλ.) και στη συνέχεια περιορίστηκε σημαντικά για να διαμορφωθεί στο 6,7% το 2015 (1,2 χιλ.). Σε σχέση με τους αναπληρωτές εκπαιδευτικούς, το σχετικό ποσοστό από το 8,4% το 2001 (1,8 χιλ.) περιορίστηκε σταδιακά στο 2,7% το 2013 (0,6 χιλ.), αλλά τη διετία 2014-2015 παρουσιάζει άνοδο στα επίπεδα του 4,5% και 6,8%, αντίστοιχα (0,9 χιλ. και 1,3 χιλ. αντίστοιχα). Επομένως, με την πάροδο των ετών το ποσοστό των μόνιμων εκπαιδευτικών αυξήθηκε σε βάρος κυρίως των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, καθώς το ποσοστό των αναπληρωτών καθηγητών ενώ αρχικά παρουσίασε σταδιακή πτώση, την διετία 2014-2015 ακολούθησε ανοδική τροχιά.

Η ανάλυση για τους διδάσκοντες συνεχίζεται με την εξέλιξη της κατανομής τους *κατά ειδικότητα* (Διάγραμμα 3.37). Στο σύνολο των εκπαιδευτικών, πάνω από 3 στους 10 (31,2%) είναι φιλόλογοι και έπονται οι φυσικοί (16,6%) και οι μαθηματικοί (15,5%). Στη συνέχεια ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί αγγλικής γλώσσας (6,2%) και φυσικής αγωγής (5,8%) ενώ με ίδιο ουσιαστικά ποσοστό ακολουθούν οι θεολόγοι και οι καθηγητές πληροφορικής με πτυχίο Α.Ε.Ι. (4,8% και 4,7%, αντίστοιχα). Τέλος, ακολουθούν με χαμηλότερο ποσοστό οι οικονομολόγοι (4,3%) καθώς και οι κοινωνιολόγοι (2,1%), ενώ όλες οι υπόλοιπες ειδικότητες παρουσιάζουν ποσοστά μικρότερα του 2%.

Διάγραμμα 3.36: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δημοσίου Γενικού Λυκείου κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)

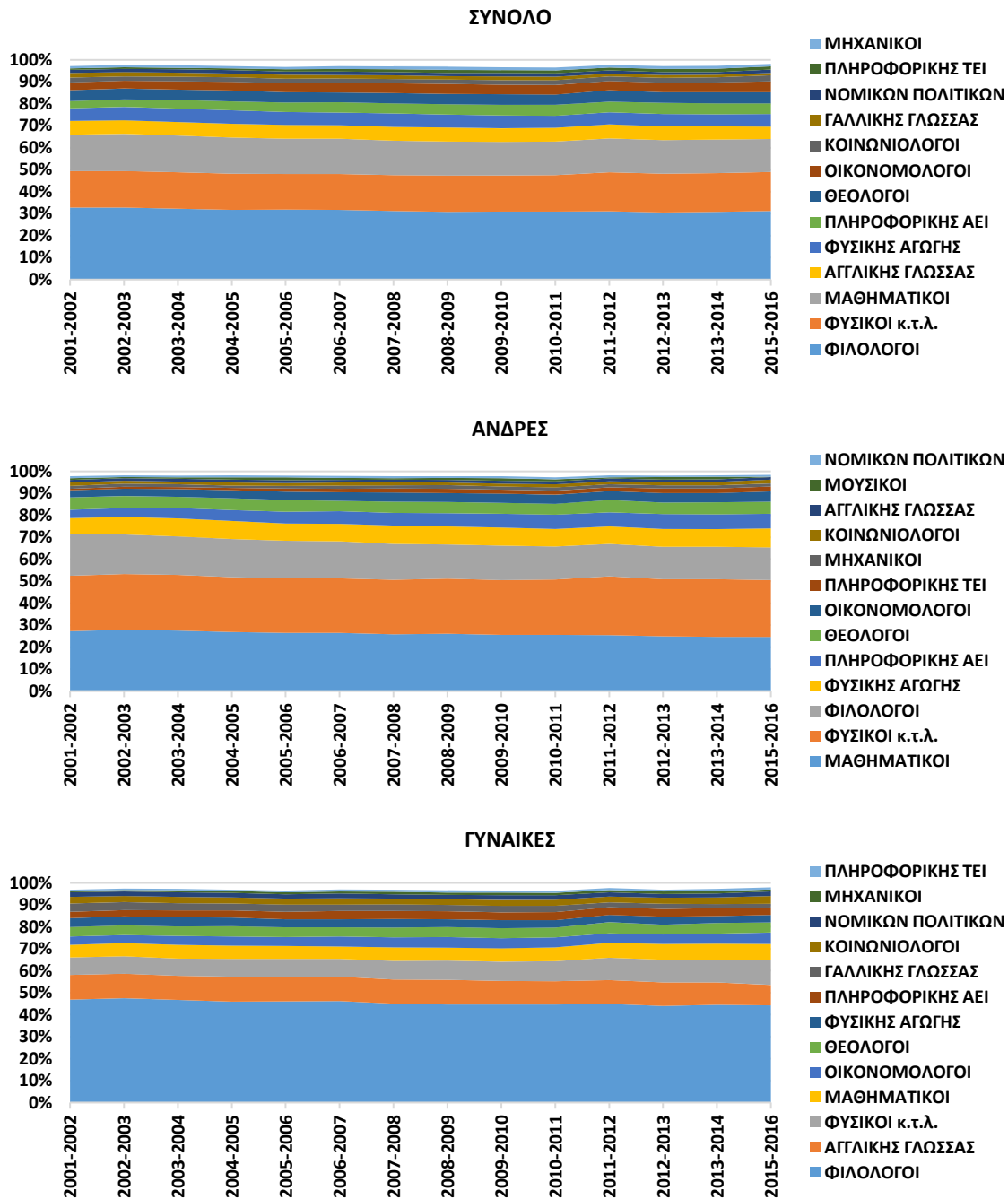
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Στους άνδρες, οι ειδικότητες που συγκεντρώνουν τους περισσότερους διδάσκοντες είναι αυτές που σχετίζονται με θετικές επιστήμες. Έτσι, πάνω από τους μισούς άνδρες εκπαιδευτικούς Γενικού Λυκείου είναι μαθηματικοί (25,9%) και φυσικοί (25,2%), ενώ με αρκετά χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούν οι άνδρες φιλόλογοι (16%). Έπονται οι καθηγητές φυσικής αγωγής (8,1%), πληροφορικής με πτυχίο Α.Ε.Ι. (5,9%), οι θεολόγοι (5,3%) και οι οικονομολόγοι (4,1%), ενώ οι υπόλοιπες ειδικότητες παρουσιάζουν ποσοστά χαμηλότερα του 2%.

Στις γυναίκες, πάνω από 4 στις 10 (44,9%) είναι φιλόλογοι και το 11% αυτών είναι καθηγήτριες αγγλικής γλώσσας. Με χαμηλότερα ποσοστά ακολουθούν οι φυσικοί (8,6%) και οι μαθηματικοί (6,1%) και με ίδιο ποσοστό οι οικονομολόγοι και οι θεολόγοι (4,4%). Τέλος, ακολουθούν με ακόμα χαμηλότερα ποσοστά οι καθηγήτριες φυσικής αγωγής (3,7%), πληροφορικής με πτυχίο Α.Ε.Ι. (3,5%), γαλλικής γλώσσας (2,9%), κοινωνιολογίας (2,8%) και αυτές με ειδικότητα νομικών-πολιτικών σπουδών (2,1%). Οι υπόλοιπες ειδικότητες εμφανίζουν ποσοστά μικρότερα του 2%.

Γνωρίζοντας τον αριθμό των μαθητών για την περίοδο 2001-2014 καθώς και τον αριθμό των διδασκόντων εκπαιδευτικών – όπως ο αριθμός τους προσεγγίστηκε πιο πάνω με την μεθοδολογία που περιγράφηκε – μπορεί να υπολογιστεί ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό για κάθε τύπο Γενικού Λυκείου. Από το Διάγραμμα 3.38 προκύπτει ότι στο σύνολο των γενικών Λυκείων ο δείκτης από τους 10,4 μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό το 2001 περιορίστηκε στους 8,7 το 2005 και στους 8,8 την τριετία 2006-2008, καθώς την εν λόγω περίοδο ο αριθμός των μαθητών – μετά την πτώση της περιόδου 2001-2006 – περιορίστηκε οριακά κατά 0,1% (από τους 240,6 χιλ. το 2001 στους 240,4 χιλ. το 2008), ενώ ο αριθμός των διδασκόντων εκπαιδευτικών αυξήθηκε κατά 17,8% (από τους 23,2 χιλ. το 2001 στους 27,3 χιλ. το 2008). Δηλαδή για κάθε ένα μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο προσλαμβάνονταν 18 νέοι εκπαιδευτικοί.

Διάγραμμα 3.37:Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

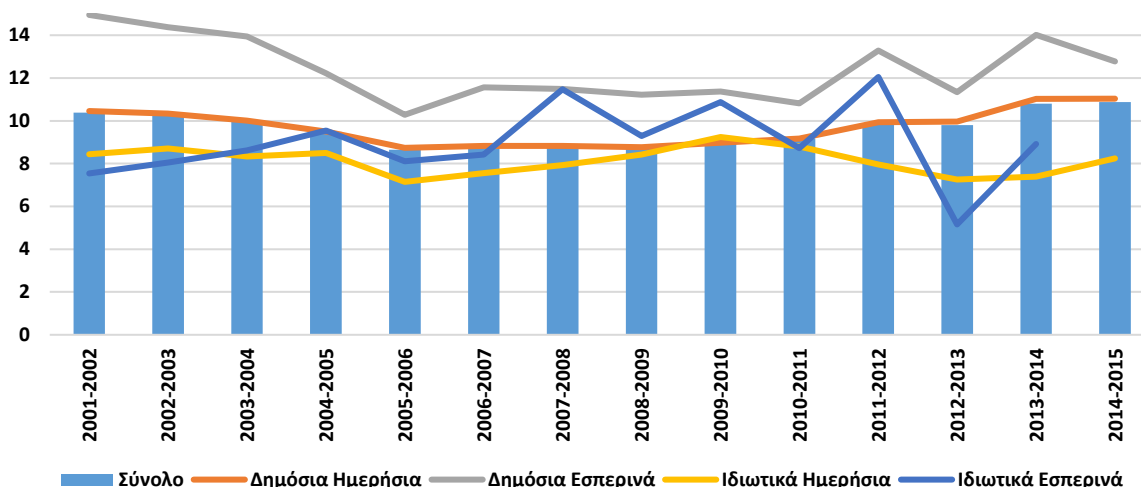
Σημείωση: Λόγο περιορισμένου χώρου δεν παρουσιάζονται όλες οι ειδικότητες, αλλά τα σχετικά στοιχεία είναι διαθέσιμα εφόσον ζητηθούν. Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για το σχολικό έτος 2014-2015, λόγω λάθους στα δεδομένα από την πλευρά της ΕΛΣΤΑΤ.

Ωστόσο, την περίοδο 2009-2014 ο συγκεκριμένος λόγος αυξήθηκε από τους 9 μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό στους 10,9 αφού τη συγκεκριμένη περίοδο η ποσοστιαία μείωση του

αριθμού των διδασκόντων εκπαιδευτικών ήταν μεγαλύτερη (20%, από τους 27,5 χιλ. στους 22 χιλ.) από την ποσοστιαία μείωση του αριθμού των μαθητών (4%, από τους 248,9 χιλ. στους 239,1 χιλ.). Δηλαδή, την περίοδο αυτή, για κάθε ένα μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο μειωνόταν ο αριθμός των διδασκόντων κατά 1,8 άτομα.

Διάγραμμα 3.38: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν διδάσκοντες το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

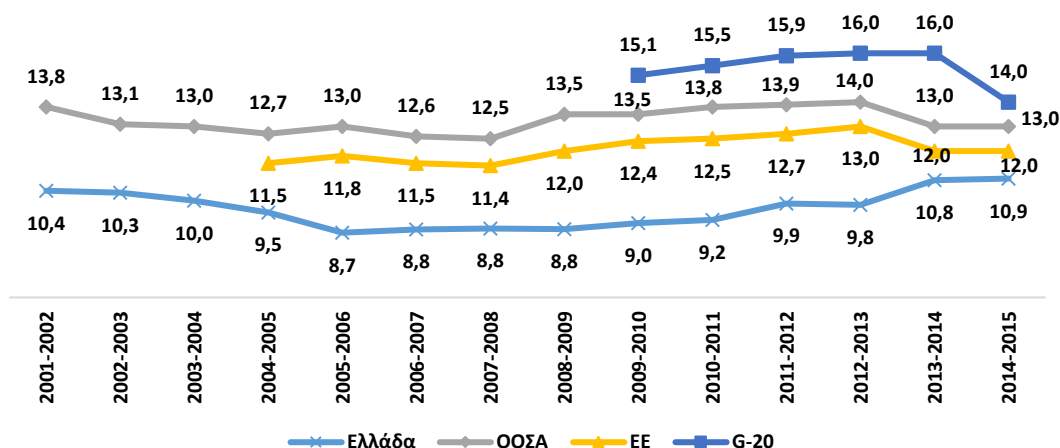
Συγκρίνοντας το δείκτη ανά τύπο Γενικού Λυκείου, παρατηρούμε ότι στα δημόσια σχολεία ακολουθεί την πορεία του δείκτη για το σύνολο μαθητών-διδασκόντων εκπαιδευτικών, καθώς αυτά συγκεντρώνουν τη συντριπτική τους πλειοψηφία. Τέλος, τα δημόσια εσπερινά Γενικά Λύκεια παρουσιάζουν διαχρονικά τον υψηλότερο λόγο, ενώ τα ιδιωτικά ημερήσια το χαμηλότερο λόγο μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό.

Συγκρίνοντας το λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό με τους αντίστοιχους δείκτες στο εξωτερικό, από το Διάγραμμα 3.39 παρατηρούμε ότι ο συγκεκριμένος λόγος είναι διαχρονικά χαμηλότερος σε σχέση με τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και των χωρών που συμμετέχουν στις G-20.

Η ανάλυση των δεδομένων για τους εκπαιδευτικούς των Γενικών Λυκείων ολοκληρώνεται με την παρουσίαση του λόγου μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό ανά περιφέρεια (Πίνακας 3.27). Οι γεωγραφικές διαφορές της χώρας επηρεάζουν το δείκτη αυτό, καθώς οι περιφέρειες με τον υψηλότερο λόγο είναι περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (10,8 μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό), Κεντρικής Μακεδονίας (10,0) και Νοτίου Αιγαίου (9,8). Στον αντίποδα, οι περιφέρειες που συγκεντρώνουν τους λιγότερους μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό είναι πιο απομακρυσμένες περιφέρειες της Ελλάδας, δηλαδή οι περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (7,5 μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό) και Ηπείρου (8,8). Φαίνεται όμως,

επιπλέον, ότι στις περιφέρειες με τον υψηλότερο λόγο μαθητών ανά εκπαιδευτικό, ο λόγος αυτός είναι μικρότερος από το μέσο όρο στις άλλες χώρες της ΕΕ, του ΟΟΣΑ και των G-20.

Διάγραμμα 3.39: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), *Επεξεργασία δεδομένων*: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Ο δείκτης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΟΣΑ και το G-20 αφορά το σύνολο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Πέραν όμως του διδακτικού προσωπικού στα γενικά Λύκεια, όπως και στα υπόλοιπα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, υπηρετεί και *βοηθητικό προσωπικό*. Ο αριθμός του την περίοδο 2001-2006 αυξήθηκε κατά 34,9% (από τους 2,5 χιλ. στους 3,4 χιλ.), αλλά στη συνέχεια την περίοδο 2007-2013 περιορίστηκε κατά 38,5% (από τους 3,3 χιλ. στους 2 χιλ.), ενώ το 2014 αυξήθηκε στους 2,3 χιλ. (Διάγραμμα 3.40). Η εικόνα αυτή οφείλεται στην εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, όπου είχε σαν αποτέλεσμα να περιοριστούν οι πόροι προς την εκπαίδευση με αποτέλεσμα να περιοριστούν αντίστοιχα και οι προσλήψεις βοηθητικού προσωπικού στα σχολεία.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, πάνω από 7 στους 10 (72%), κατά μέσο όρο, υπηρετούσαν σε δημόσια σχολεία, αλλά το σχετικό ποσοστό από το 74,1% το 2001 (1,9 χιλ.) και 79,9% το 2002 (2 χιλ.), περιορίστηκε με την πάροδο των ετών στο 66,8% το 2013 (1,3 χιλ.) και στο 68,7% το 2014 (1,6 χιλ.), με αντίστοιχη αύξηση του ποσοστού αυτών που εργαζόντουσαν σε ιδιωτικά σχολεία από το 25,9% το 2001 (649 άτομα) στο 31,3% το 2014 (708 άτομα - Διάγραμμα 3.40).

Ως προς την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά *φύλο* (Διάγραμμα 3.41), οι γυναίκες όλη την υπό εξέταση περίοδο είναι περισσότερες από τους άνδρες. Το ποσοστό τους στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού από το 72,9% το 2001 (1,83 χιλ.) ανήλθε – με κάποιες αυξομειώσεις τα ενδιάμεσα έτη – στο 77,6% το 2014 (1,75 χιλ.), και αντίστροφα το ποσοστό των ανδρών στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού περιορίστηκε την ίδια περίοδο από το 27,1% στο 22,4% (από τους 680 το 2001 στους 506 το 2014).

Πίνακας 3.27: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου κατά περιφέρεια (2001-2014)

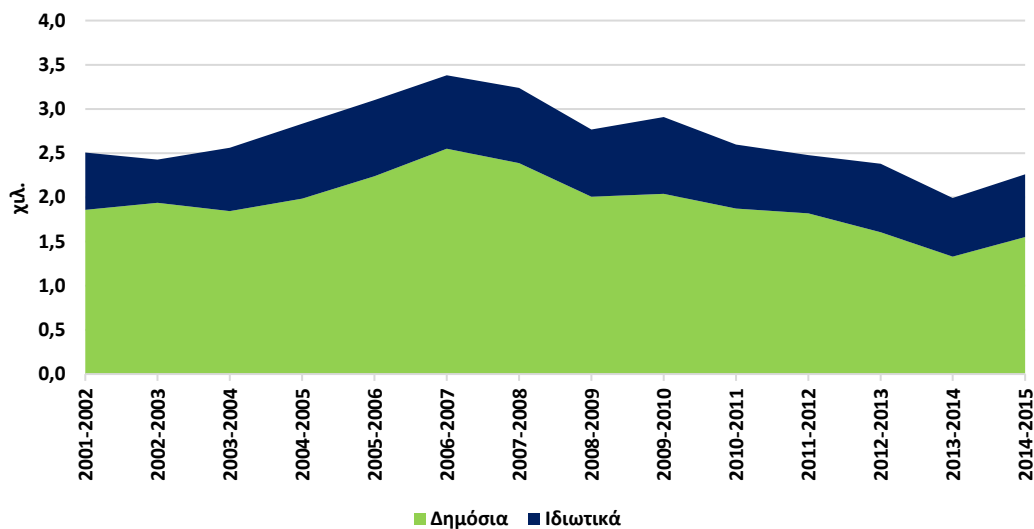
	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	11,2	11,3	12,3	10,3	10,7	10,3	9,6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,3	10,9	10,3	10,0	9,1	9,0	9,2
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	9,5	7,8	8,7	7,0	7,9	9,7	10,4
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	10,5	10,6	9,7	9,3	8,9	8,9	8,7
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	9,1	9,8	10,2	10,0	7,8	9,2	9,9
ΑΤΤΙΚΗ	10,7	10,8	10,1	9,8	8,7	8,7	8,8
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	10,3	9,8	10,3	9,2	8,6	9,5	9,2
ΚΡΗΤΗ	12,2	10,2	9,8	8,8	7,5	8,3	8,9
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,3	10,2	9,9	9,9	9,4	8,8	8,3
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	10,0	10,0	9,5	8,9	8,1	8,2	8,4
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	9,1	9,5	8,1	9,2	8,5	8,5	8,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	10,0	9,2	9,5	8,6	8,1	8,5	8,5
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	9,1	7,1	5,8	7,9	7,0	7,3	6,7

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	Μέση τιμή
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	9,5	10,3	10,3	10,9	11,2	10,9	12,5	10,8
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9,2	9,4	9,7	10,3	10,5	11,1	11,2	10,0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10,4	10,2	9,8	10,8	10,5	12,4	12,3	9,8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	9,3	9,8	9,4	9,7	10,1	10,4	10,4	9,7
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	9,7	7,8	9,8	9,6	10,4	11,4	11,3	9,7
ΑΤΤΙΚΗ	8,6	9,1	9,0	9,7	9,9	11,0	11,0	9,7
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	9,4	8,7	8,9	9,8	10,0	11,3	10,6	9,7
ΚΡΗΤΗ	8,8	8,8	9,3	10,0	10,4	11,1	11,2	9,7
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	9,1	8,9	9,2	9,7	9,5	10,7	10,4	9,6
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	8,1	8,6	8,7	9,9	9,2	10,3	10,4	9,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	8,2	8,3	9,1	10,3	10,2	9,9	10,5	9,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	8,2	8,3	8,3	8,4	8,0	9,4	9,4	8,8
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	7,3	7,9	7,2	7,9	7,6	8,6	7,7	7,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

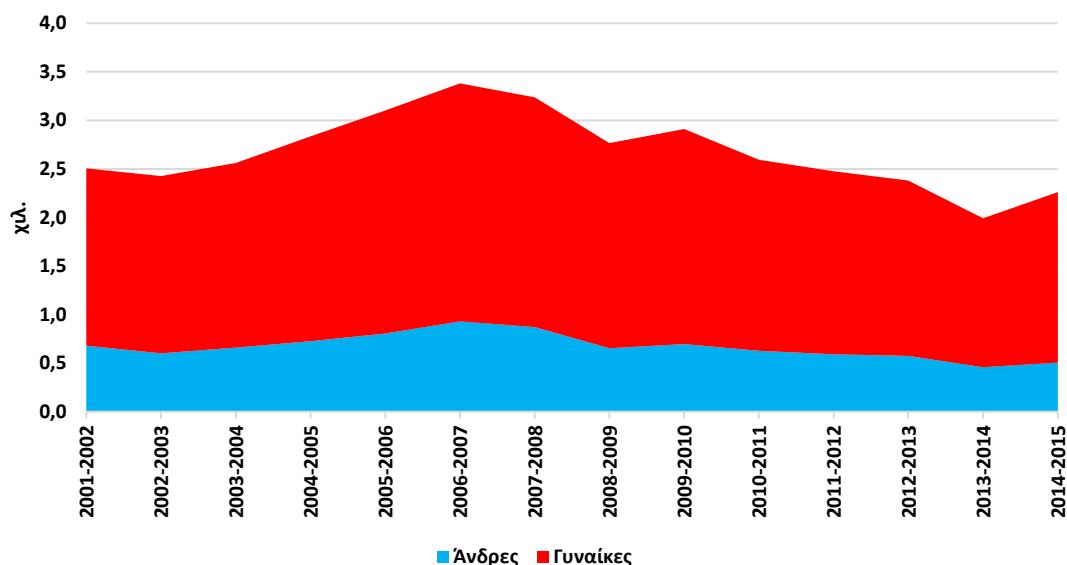
Διάγραμμα 3.40: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

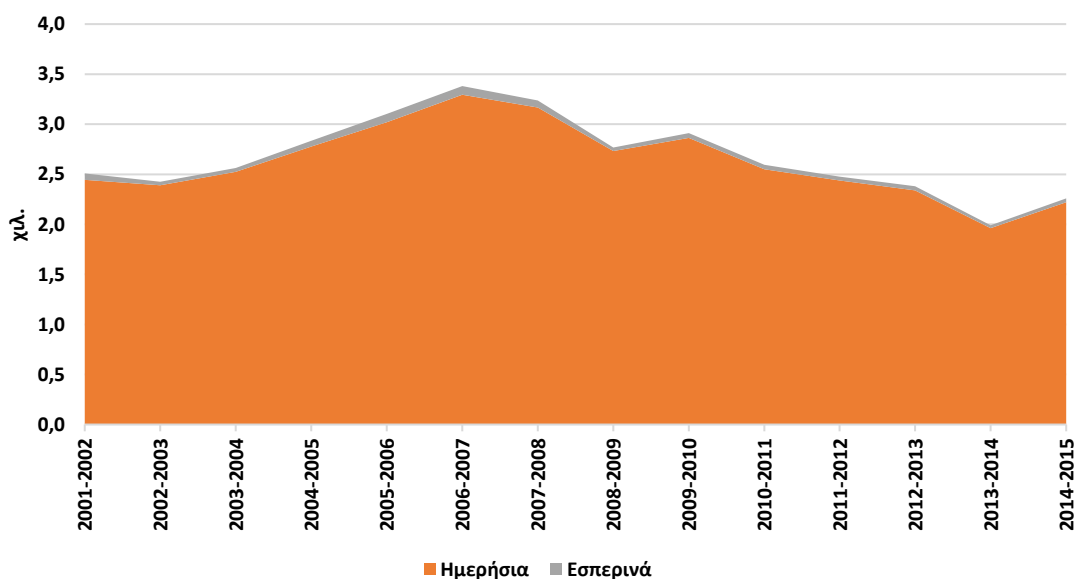
Παράλληλα, σε ότι αφορά την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά ωράριο σχολείου (Διάγραμμα 3.42), όπως είναι αναμενόμενο, η συντριπτική πλειοψηφία του βοηθητικού προσωπικού την περίοδο 2001-2014 εργαζόταν σε ημερήσιο Γενικό Λύκειο. Το ποσοστό τους στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού ξεπερνάει το 98%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014.

Διάγραμμα 3.41: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά φύλο (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

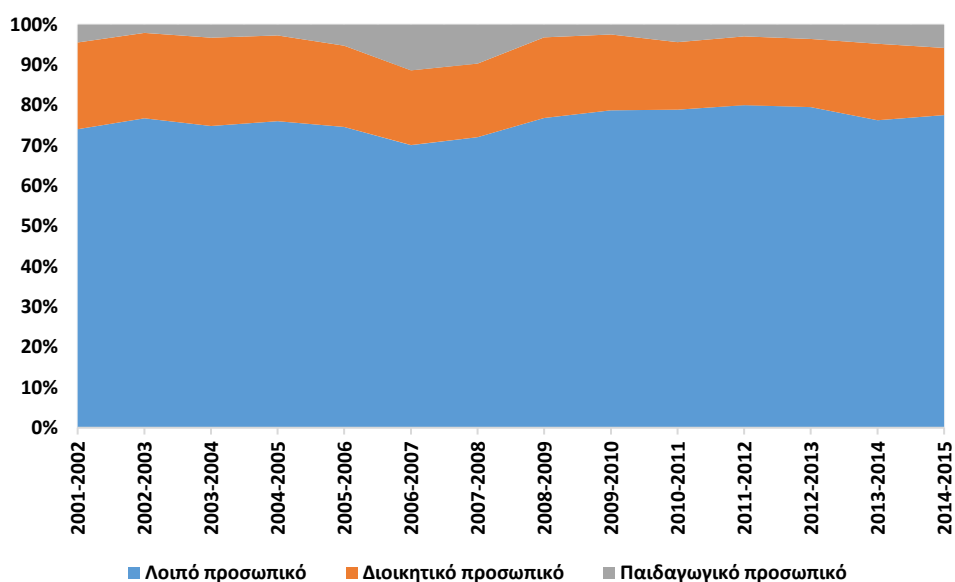
Διάγραμμα 3.42 Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η ανάλυση για τα δεδομένα του βοηθητικού προσωπικού ολοκληρώνεται με την εξέταση της κατανομής τους κατά ειδικότητα. Πάνω από 7 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, ανήκουν στο λοιπό προσωπικό, δηλαδή είναι επιστάτες, καθαρίστριες, οδηγού αυτοκινήτου, μάγειρες, κηπουροί κ.λπ. (Διάγραμμα 3.43). Το σχετικό ποσοστό τους, ύστερα από μία παροδική κάμψη τη διετία 2006-2007 (από τα 2.372 στα 2.334 άτομα), ανήλθε σταδιακά από το 74,1% το 2001 (1.857 άτομα) στο 80% το 2011 (1.982 άτομα) για να περιοριστεί το 2014 στο 77,6% (1.754 άτομα). Περίπου 2 στα 10 άτομα βοηθητικού προσωπικού την εν λόγω περίοδο αποτελούσαν διοικητικό προσωπικό, δηλαδή ήταν γραμματείς, δακτυλογράφοι κ.λπ. με το ποσοστό τους να περιορίζεται διαχρονικά και από το 21,5% το 2001 (539 άτομα) να διαμορφώνεται στο 16,6% το 2014 (376 άτομα). Τέλος, το υπολειπόμενο 4,7%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, του βοηθητικού προσωπικού των Γενικών Λυκείων αποτελούσε παιδαγωγικό προσωπικό, δηλαδή σχολικοί ψυχολόγοι, ιατροί, κοινωνικοί λειτουργοί. Το ποσοστό τους στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού, παρά την πρόσκαιρη άνοδο του τη διετία 2006-2007 (11,3% το 2006 και 9,7% το 2007), κυμάνθηκε από το 2% το 2002 (49 άτομα) μέχρι το 5,8% το 2014 (130 άτομα).

Διάγραμμα 3.43: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.3.3 Σχολικές μονάδες

Η ανάλυση για Γενικά Λύκεια ολοκληρώνεται με τα δεδομένα που αφορούν τις σχολικές μονάδες. Ο αριθμός των σχολικών μονάδων την περίοδο 2001-2007 παρουσίασε άνοδο κατά 10,6% ή κατά 131 σχολικές μονάδες (από τις 1.238 στις 1.369), όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών συνολικά περιορίστηκε κατά 1,4 χιλ. ή κατά 0,6% (από τους 240,6 χιλ. στους 239,2), αν και την περίοδο 2004-2006 η πτώση στον αριθμό των μαθητών ήταν μεγαλύτερη (3,3%, από τις 239 χιλ. στις 231,1 χιλ., δηλαδή 7,9 χιλ. λιγότεροι μαθητές - Διάγραμμα 3.44). Την περίοδο

2007-2013 οι σχολικές μονάδες περιορίστηκαν κατά 4,6% (από τις 1.369 στις 1.306) – ως αποτέλεσμα του συνολικού εξορθολογισμού λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης – ενώ ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 1,8% (από τις 239,2 χιλ. στις 243,5 χιλ.). Τέλος, το 2014 ο αριθμός των σχολικών μονάδων αυξήθηκε κατά 22 σε σχέση το προηγούμενο έτος, στις 1.328 μονάδες, όταν ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 4,4 χιλ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, την τριετία 2015-2017 ο αριθμός τους διαμορφώθηκε στις 1.160 σχολικές μονάδες το 2015, 1.164 το 2016 και 1.166 το 2017.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου (Διάγραμμα 3.44), την περίοδο 2001-2014, πάνω από 9 στις 10 σχολικές μονάδες ήταν δημόσιες. Το ποσοστό των ιδιωτικών σχολικών μονάδων ανήλθε ελαφρά την περίοδο 2001-2006 από 7,4% σε 8% (από τις 92 στις 109) και στη συνέχεια παρουσίασε σταδιακή μείωση για να διαμορφωθεί το 2014 στο 6,7% (από τις 105 το 2007 στις 96 το 2014). Η εξέλιξη αυτή πιθανόν να σχετίζεται με την μετακίνηση μαθητικού πληθυσμού από τα ιδιωτικά προς τα δημόσια σχολεία – που αναφέρθηκε στην πρώτη ενότητα του παρόντος κεφαλαίου – την περίοδο της οικονομικής κρίσης, οδηγώντας κάποιες σχολικές μονάδες σε αναστολή της λειτουργίας τους.

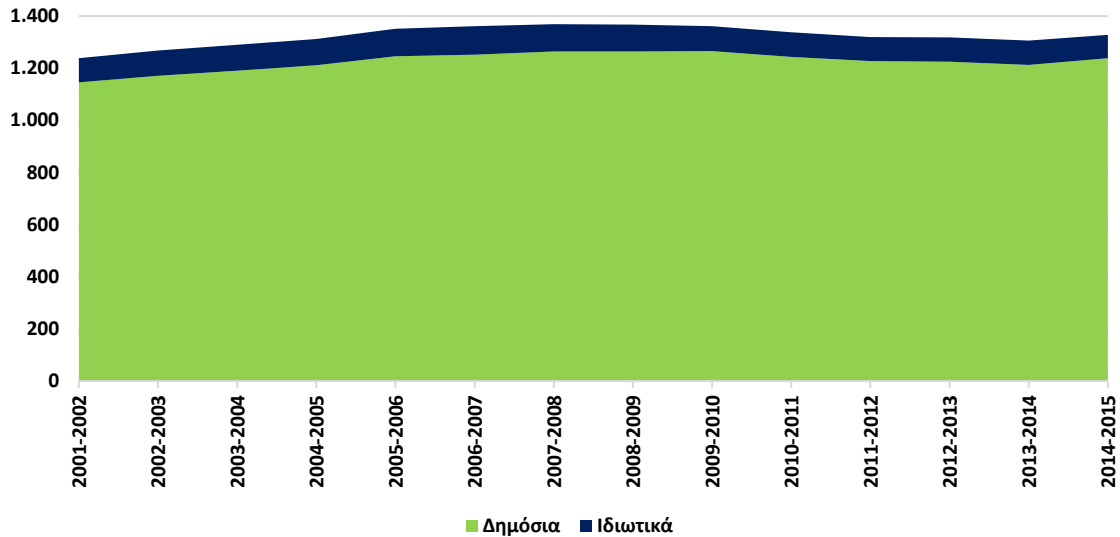
Σύμφωνα με τα δεδομένα του Myschool, την τριετία 2016-2017 ο αριθμός των δημόσιων σχολικών μονάδων παρέμεινε ουσιαστικά σταθερός, καθώς το 2015 ανήλθαν σε 1.110, το 2016 ανήλθαν σε 1.114 και το 2017 σε 1.116, ενώ το ίδιο ισχύει και στις ιδιωτικές σχολικές μονάδες (50 την τριετία 2015-2017). Επομένως, η κατανομή μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών σχολικών μονάδων είναι παρόμοια με αυτή που προκύπτει από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (95,7% δημόσιες και 4,3% ιδιωτικές).

Σε σχέση με το ωράριο του σχολείου, το 94,6% κατά μέσο όρο την υπό εξέταση περίοδο, των σχολικών μονάδων ήταν ημερήσια (Διάγραμμα 3.45). Το μερίδιο των εσπερινών σχολικών μονάδων την περίοδο 2001-2006 αυξήθηκε από το 4,5% στο 5,7% (από τις 56 στις 78), αλλά στη συνέχεια περιορίστηκε στο 5,3% το 2014 (από τις 77 το 2007 στις 50 το 2014) αντανακλώντας τη μείωση του αριθμού των μαθητών που φοιτούσαν σε αυτά τη συγκεκριμένη περίοδο (από τους 7,2 χιλ. το 2007 στους 5,7 χιλ. το 2014), με αποτέλεσμα κάποιες σχολικές μονάδες αυτού του τύπου να αναστείλουν τη λειτουργία τους.

Σύμφωνα με το Myschool, την τριετία 2015-2017 οι ημερήσιες σχολικές μονάδες ανήλθαν σε 1.087, 1.090 και 1.091, αντίστοιχα, ενώ οι ιδιωτικές και τα τρία έτη ανήλθαν στις 50. Επομένως, η κατανομή μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών μονάδων δεν διαφοροποιείται σε σχέση με την κατανομή που προκύπτει από τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ, καθώς το 95,6% ήταν ημερήσιες και το υπόλοιπο 4,4% εσπερινές.

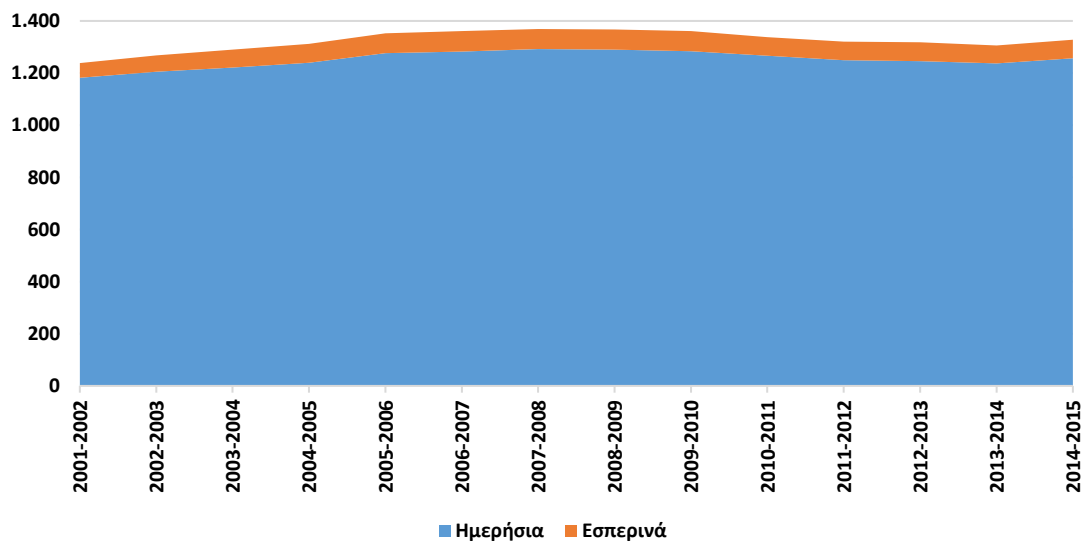
Τέλος, την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των λυκείων που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 3,3% τα έτη 2015, 2016 και σε 3,2% το έτος 2017 (38 μονάδες το 2015 και 2016 και 37 μονάδες το 2017).

Διάγραμμα 3.44: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.45: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

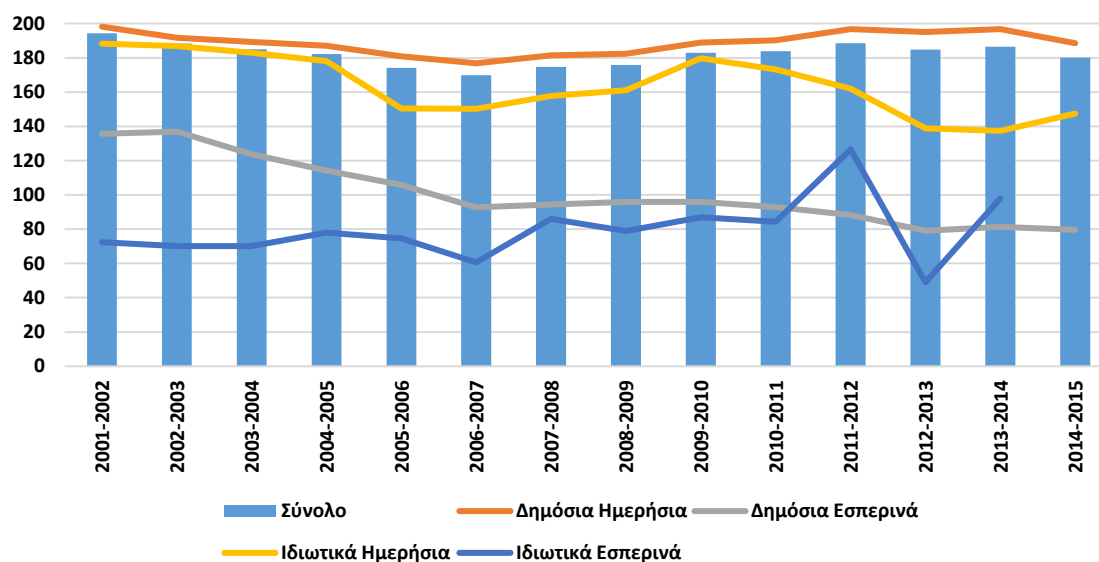
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Γνωρίζοντας τον αριθμό των σχολικών μονάδων καθώς και τον αριθμό των μαθητών μπορεί να υπολογιστεί ο λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα (Διάγραμμα 3.46). Σημειώνεται, ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα στην ΕΛΣΤΑΤ για τον αριθμό των λειτουργούντων και μη λειτουργούντων σχολικών μονάδων, οπότε ο δείκτης θα υπολογιστεί με τη χρήση του συνολικού αριθμού τους. Στο σύνολο των μαθητών και των σχολικών μονάδων, ο δείκτης περιορίστηκε την περίοδο 2001-2006 από τους 194,4 μαθητές ανά σχολική μονάδα στους 169,8 καθώς ο αριθμός

των σχολικών μονάδων την εν λόγω περίοδο αυξήθηκε κατά 9,9% (από τις 1.238 στις 1.361, 123 περισσότερα σχολεία) ενώ ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 4% (από τους 240,6 χιλ. στους 231,1 χιλ., 9,5 χιλ. λιγότεροι μαθητές). Δηλαδή για κάθε 77 μαθητές που έφευγαν από το Γενικό Λύκειο ιδρύονταν μία νέα σχολική μονάδα. Αντίθετα την πενταετία 2007-2011 ο δείκτης αυξήθηκε από τους 174,8 μαθητές ανά σχολική μονάδα στους 188,6 αφού την ίδια περίοδο ο αριθμός των σχολικών μονάδων μειώθηκε κατά 3,6% (από τις 1.369 στις 1.320, 49 λιγότερα σχολεία) ενώ οι μαθητές αυξήθηκαν κατά 4% (από τους 239,2 χιλ. στους 248,9 χιλ., 9,7 χιλ. περισσότεροι μαθητές). Δηλαδή έκλεινε μία σχολική μονάδα για κάθε 198 μαθητές που εισέρχονταν στο Γενικό Λύκειο. Τέλος, την τριετία 2012-2014 ο δείκτης περιορίστηκε ελαφρά από τους 184,7 μαθητές ανά διδάσκοντα στους 180 καθώς τη συγκεκριμένη περίοδο οι σχολικές μονάδες αυξήθηκαν κατά 10 (από τις 1.318 στις 1.328) και οι μαθητές από τους 243,5 χιλ. περιορίστηκαν στους 239,1 χιλ. (4,4 χιλ. λιγότεροι μαθητές), δηλαδή για κάθε 440 μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα» ιδρύονταν μία νέα σχολική μονάδα.

Σε σχέση με την εξέλιξη του δείκτη ανά τύπο σχολείου (Διάγραμμα 3.46), τα δημόσια ημερήσια σχολεία ακολουθούν την πορεία του δείκτη για το σύνολο μαθητών και σχολικών μονάδων καθώς τα συγκεκριμένα σχολεία καθορίζουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τα μεγέθη αυτά. Ο δείκτης στα ιδιωτικά ημερήσια είναι διαχρονικά λίγο χαμηλότερος σε σύγκριση με τα δημόσια ημερήσια σχολεία, ενώ τις χαμηλότερες τιμές του ο δείκτης τις λαμβάνει στην περίπτωση των ιδιωτικών εσπερινών σχολικών μονάδων.

Διάγραμμα 3.46: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν σχολικές μονάδες το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

Τέλος, ο λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα, σε επίπεδο περιφέρειας (Πίνακας 3.28), λαμβάνει τις υψηλότερες τιμές του σε περιφέρειες εντός των οποίων βρίσκονται μεγάλα αστικά κέντρα. Έτσι, ο δείκτης λαμβάνει τις υψηλότερες τιμές του στις περιφέρειες Αττικής (221,9 μαθητές ανά σχολική μονάδα), Δυτικής Μακεδονίας (208,4) και Κεντρικής Μακεδονίας (207,8). Από την άλλη πλευρά οι περιφέρειες της χώρας που συγκεντρώνουν τους λιγότερους μαθητές ανά σχολική μονάδα είναι οι περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (98 μαθητές ανά σχολική μονάδα) και Νοτίου Αιγαίου (103,7).

Πίνακας 3.28: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα Γενικού Λυκείου κατά περιφέρεια (2001-2015)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009
ΑΤΤΙΚΗ	242,2	239,2	226,9	225,1	205,4	198,9	206,3	204,1
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	233,5	226,3	238,6	225,4	222,7	202,4	202,0	205,0
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	196,6	205,0	212,2	208,0	203,7	195,8	203,0	205,5
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	208,0	188,2	208,8	194,5	196,9	189,4	192,7	195,9
ΚΡΗΤΗ	223,4	196,4	195,0	187,8	164,7	181,0	189,9	190,5
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	169,4	169,5	149,2	171,9	167,1	160,9	163,3	167,4
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	172,0	171,2	160,0	162,1	161,2	153,1	154,0	159,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	151,3	149,2	148,3	145,4	144,2	138,1	142,0	142,8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	166,8	155,1	140,9	137,9	132,3	133,3	135,0	138,5
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	137,9	134,9	139,5	138,9	133,6	125,9	134,0	133,5
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	147,6	128,8	133,3	131,4	128,0	125,9	128,3	129,2
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	106,7	99,7	92,1	91,8	97,0	100,7	104,3	107,3
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	107,7	100,7	74,0	98,9	98,1	97,5	97,0	99,9

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	Μέση τιμή
ΑΤΤΙΚΗ	218,8	217,3	229,2	225,3	234,3	227,5	228,7	221,9
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	206,7	205,8	202,9	198,5	191,1	183,1	182,6	208,4
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	211,7	213,2	215,5	225,4	209,5	206,1	205,5	207,8
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	203,2	204,8	203,2	195,9	194,0	200,2	194,8	198
ΚΡΗΤΗ	196,0	196,7	188,9	196,4	197,1	196,3	189,4	192,6
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	166,0	163,5	176,3	183,4	166,2	154,7	161,6	166,0
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	164,1	167,3	172,9	164,6	165,0	155,2	154,7	162,4
ΗΠΕΙΡΟΣ	144,8	159,5	159,4	152,3	158,4	145,6	147,3	148,6
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	147,7	146,5	153,4	151,4	146,6	140,2	139,5	144,3
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	136,2	143,9	143,1	152,3	143,9	136,9	137,3	138,1
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	129,0	129,3	136,2	132,2	131,8	122,3	125,6	130,6
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	108,4	110,0	106,3	108,1	110,3	106,2	106,9	103,7
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	103,9	105,8	99,5	97,6	99,8	88,4	101,3	98,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.3.4 Τμήματα γενικών λυκείων

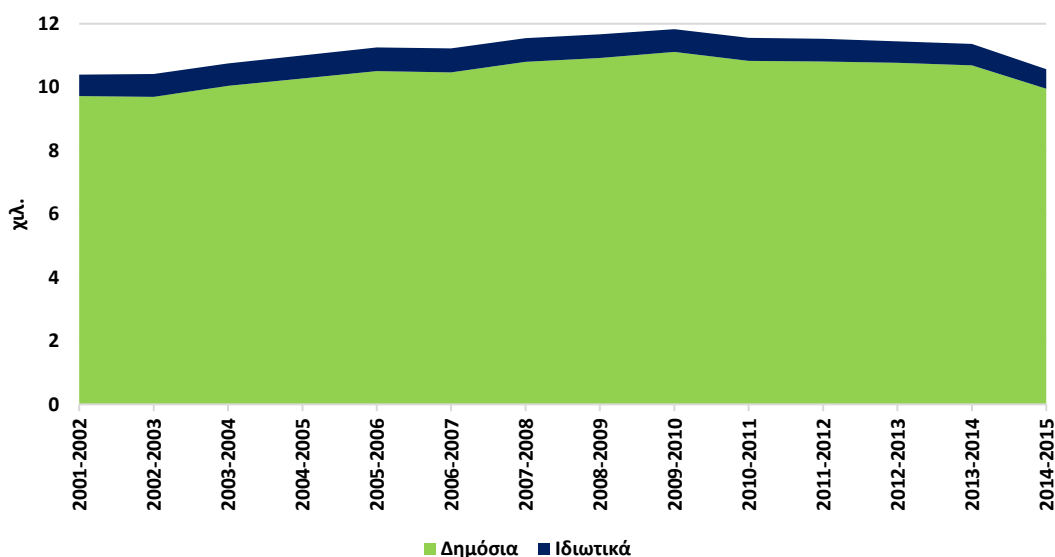
Η ανάλυση για τα Γενικά Λύκεια ολοκληρώνεται με την καταγραφή της εξέλιξης των δεδομένων που αφορούν τα τμήματα των σχολικών μονάδων (Διάγραμμα 3.47). Ο αριθμός τους την περίοδο 2001-2009 αυξήθηκε από τα 10,4 χιλ. στα 11,8 χιλ. (+13,8% ή 1,4 χιλ. περισσότερα τμήματα). Ο αριθμός των μαθητών την ίδια περίοδο – και μετά από την πτώση του από τους 240,6 χιλ. το 2001 στους 231,1 χιλ. το 2006 – αυξήθηκε το 2009 στους 248,9 χιλ., δηλαδή συνολικά ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 3,5% (+8,3 χιλ. μαθητές). Στη συνέχεια την περίοδο 2009-2014 ο αριθμός των τμημάτων περιορίστηκε σημαντικά, για να διαμορφωθεί το 2014 στα 10,6 χιλ.,

δηλαδή στα επίπεδα του 2001 (πτώση κατά 10,4% ή κατά 1,3 χιλ. τμήματα), όταν ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 4% ή κατά 9,9 χιλ. μαθητές (από τους 248,9 χιλ. στους 239,1 χιλ.). Η εικόνα αυτή οφείλεται στην οικονομική κρίση που οδήγησε στον εξορθολογισμό λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, διάσπαση του οποίου είναι και ο εξορθολογισμός του αριθμού των σχολικών τμημάτων. Σύμφωνα δε με στοιχεία του Myschool, τα τμήματα του Γενικού Λυκείου τα έτη 2015, 2016 και 2017 ανήλθαν σε 10,78 χιλ., 10,84 χιλ. και 10,87, αντίστοιχα.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, τα περισσότερα τμήματα ανήκουν σε δημόσιες σχολικές μονάδες με τον αριθμό τους να αυξάνει από τις 9,7 χιλ. το 2001 στα 11,1 χιλ. το 2009 και στη συνέχεια περιορίστηκαν στα 10 χιλ. το 2014, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης (Διάγραμμα 3.47). Τα τμήματα των ιδιωτικών σχολείων από τα 677 το 2001 ανήλθαν στα επίπεδα των 750 την τετραετία 2005-2008 και στη συνέχεια περιορίστηκαν στα 616 το 2014. Από τα ανωτέρω δεδομένα προκύπτει ότι τα δημόσια τμήματα αποτελούσαν το 93,6%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, του συνόλου των τμημάτων ενώ το ποσοστό των ιδιωτικών κυμάνθηκε στα επίπεδα του 6,4%.

Από τα δεδομένα του Myschool προκύπτει μία παρόμοια κατανομή καθώς τα τμήματα δημοσίου Γενικού Λυκείου (10.141 το 2015, 10.168 το 2016 και 10.154 το 2017) αποτελούν την τριετία 2015-2017 το 93,8% του συνόλου των τμημάτων, κατά μέσο όρο, και τα ιδιωτικά (639 το 2015, 666 το 2016 και 715 το 2017) το υπόλοιπο 6,2%.

Διάγραμμα 3.47: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

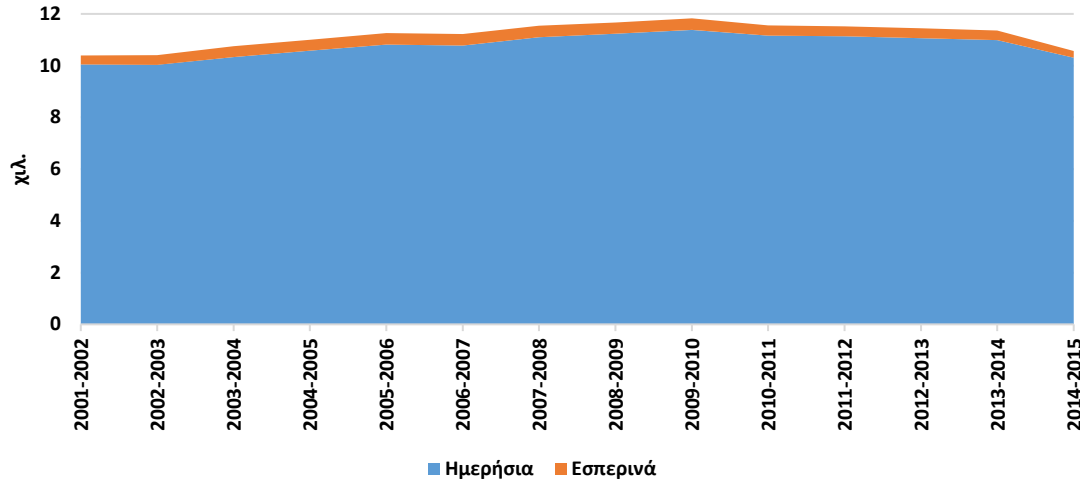

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Με βάση το ωράριο του σχολείου η εικόνα που περιγράφηκε αμέσως πιο πάνω δεν διαφοροποιείται καθώς τα τμήματα στα ημερήσια Γενικά Λύκεια αυξήθηκαν από τα 10,1 χιλ. το 2001 στα 11,4 χιλ. το 2009 (+1,3 χιλ.) για να μειωθούν στη συνέχεια στα επίπεδα του 2001, και το 2014 να διαμορφωθούν στα 10,3 χιλ. (Διάγραμμα 3.48). Παρομοίως τα τμήματα στα εσπερινά Γενικά Λύκεια από 343 το 2001 ανήλθαν στα 449 το 2009 και το 2014 περιορίστηκαν στα μόλις

266. Ως προς την κατανομή τους, το 96,4% του συνόλου των τμημάτων, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, ήταν ημερήσια και το υπόλοιπο 3,6% εσπερινά.

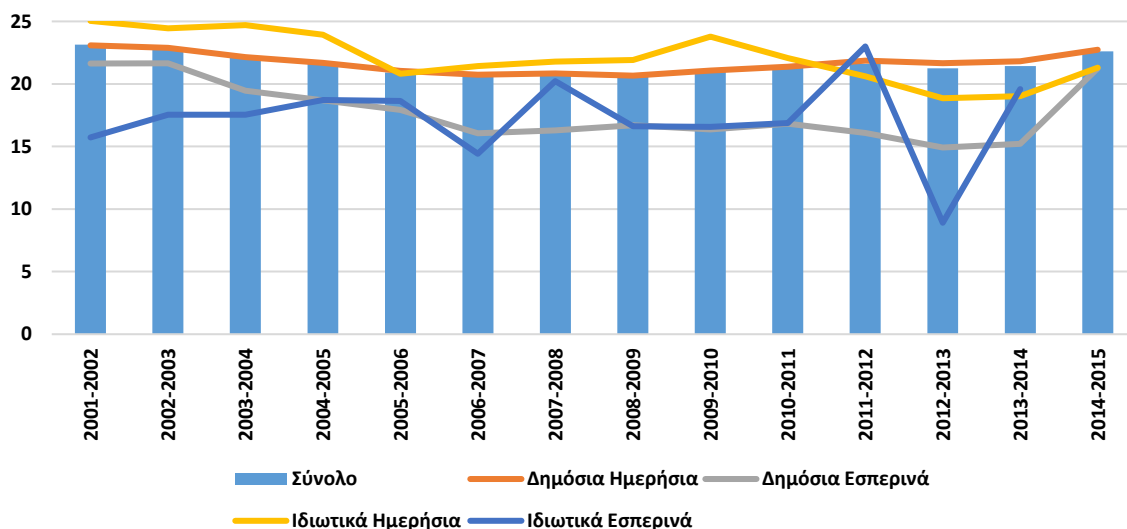
Διάγραμμα 3.48: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γενικού Λυκείου κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρόμοια είναι κατανομή μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών τμημάτων, όταν λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του Myschool. Έτσι, την τριετία 2015-2017 το ποσοστό των ημερησίων τμημάτων ανέρχεται σε 97,6% (10.509 το 2015, 10.575 το 2016 και 10.613 το 2017) και των ιδιωτικών σε 2,4% (271 τμήματα το 2015, 259 το 2016 και 256 το 2017).

Διάγραμμα 3.49: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν τμήματα το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

Συνεχίζοντας με το λόγο μαθητές ανά τμήμα (Διάγραμμα 3.49), στο σύνολο των μαθητών και τμημάτων, περιορίζεται την περίοδο 2001-2008 από τους 23,1 μαθητές ανά τμήμα στους 20,6, καθώς ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε οριακά κατά 0,1% (από τους 240,6 χιλ. στους 240,4 χιλ., 0,2 χιλ. λιγότεροι μαθητές), ενώ ο αριθμός των τμημάτων αυξήθηκε κατά 12,3% (από τα 10,4 χιλ. στα 11,7 χιλ., 1,3 χιλ. περισσότερα τμήματα). Επομένως την εν λόγω περίοδο για κάθε μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο δημιουργούνταν 6 νέα τμήματα. Την περίοδο 2009-2014 ο λόγος αυξήθηκε από τους 21 μαθητές ανά τμήμα στους 22,6 μαθητές, καθώς την ίδια περίοδο οι μαθητές μειώθηκαν κατά 4% (από τους 248,9 χιλ. στους 239,1 χιλ., 9,9 χιλ. λιγότεροι μαθητές), ενώ ο αριθμός των τμημάτων περιορίστηκε κατά 10,7% (από τα 11,8 χιλ. στα 10,6 χιλ., 1,3 χιλ. λιγότερα τμήματα). Δηλαδή τη συγκεκριμένη εξαετία για κάθε μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο έκλειναν 8 τμήματα.

Πίνακας 3.29: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα Γενικού Λυκείου κατά περιφέρεια (2001-2014)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	24,0	24,0	24,7	22,5	23,0	21,9	22,7
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	23,2	24,0	24,1	23,4	22,8	22,1	21,3
ΑΤΤΙΚΗ	24,5	25,0	23,8	23,3	21,8	21,4	21,7
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	21,5	21,6	21,5	21,9	23,4	20,5	21,7
ΚΡΗΤΗ	25,6	21,8	21,2	20,2	17,8	19,6	21,1
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	23,5	23,2	20,6	20,1	18,9	19,9	19,7
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	22,4	21,4	20,4	20,2	20,4	20,0	19,9
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	20,4	20,6	17,8	20,4	20,3	19,9	19,9
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	22,7	20,7	20,0	20,2	19,9	19,1	19,5
ΗΠΕΙΡΟΣ	20,9	21,3	21,3	20,4	20,3	19,3	19,3
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	19,5	19,5	20,3	20,2	19,6	18,1	17,8
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	19,2	18,2	16,7	16,1	15,2	16,7	17,7
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	20,6	16,6	13,4	16,6	16,9	16,7	15,8

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	Μέση τιμή
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ-ΘΡΑΚΗ	22,4	22,9	23,3	22,7	22,4	21,8	25,1	23,1
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	21,5	21,4	22,4	22,9	23,7	22,2	22,9	22,7
ΑΤΤΙΚΗ	21,0	22,0	21,8	22,5	22,4	23,0	23,0	22,7
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	21,3	20,3	20,4	20,8	20,6	20,5	22,2	21,3
ΚΡΗΤΗ	20,5	21,3	21,6	21,8	22,1	21,2	22,1	21,3
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	19,7	21,7	21,0	20,9	21,1	20,4	21,5	20,9
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	20,2	20,4	20,9	21,2	20,0	20,4	21,8	20,7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	20,5	20,2	20,5	20,9	21,6	19,8	22,6	20,4
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	19,5	19,5	19,7	20,5	19,9	19,9	21,6	20,2
ΗΠΕΙΡΟΣ	19,5	19,1	20,0	19,7	18,8	20,2	20,7	20,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	18,9	18,9	19,2	18,3	19,4	18,6	23,4	19,4
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	18,4	17,7	18,1	17,5	18,2	17,9	24,9	18,0
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	16,2	16,5	17,1	17,1	17,3	17,9	17,8	16,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Με βάση τον τύπο του Γενικού Λυκείου (Διάγραμμα 3.49), ο δείκτης εμφανίζει τις υψηλότερες τιμές του στα ιδιωτικά ημερήσια γενικά λύκεια την περίοδο 2001-2014, αν και από το 2011 τα δημόσια ημερήσια εμφανίζουν τον υψηλότερο δείκτη. Ο δείκτης στα ιδιωτικά εσπερινά σχολεία παρουσιάζει αρκετές αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια της υπό εξέτασης περιόδου, ενώ στην

περίπτωση των δημόσιων εσπερινών ακολουθεί καθοδική πορεία την περίοδο 2001-2013 και το 2014 αυξάνει. Στην περίπτωση των δημόσιων ημερήσιων γενικών λυκείων ο δείκτης ακολουθεί την πορεία του δείκτη για το σύνολο των μαθητών και τμημάτων καθώς σε αυτά συγκεντρώνεται η πολύ μεγάλη πλειοψηφία των μαθητών και τμημάτων.

Ωστόσο, δεν ήταν δυνατό να συγκριθεί ο συγκεκριμένος δείκτης με τον αντίστοιχο δείκτη για τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και των G-20, καθώς δεν βρέθηκαν τα αντίστοιχα δεδομένα.

Τέλος, με βάση την περιφέρεια, (Πίνακας 3.29) ο δείκτης λαμβάνει τις υψηλότερες τιμές του στις περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης (23,1 μαθητές), Κεντρικής Μακεδονίας (22,7), Αττικής (22,7), Δυτικής Μακεδονίας (21,3) και Κρήτης (21,3), δηλαδή σε περιφέρειες που υπάρχουν μεγάλα αστικά κέντρα. Από την άλλη πλευρά σε πιο απομακρυσμένες περιφέρειες όπως αυτές του Βορείου (16,9) και Νοτίου Αιγαίου (18,0) εντοπίζονται οι λιγότεροι μαθητές ανά τμήμα.

3.3.5 Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο που αφορά το Γενικό Λύκειο, από την ανάλυση που προηγήθηκε προέκυψε ότι ο **αριθμός των μαθητών** που φοίτησε σε αυτά παρουσίασε την περίοδο 2001-2015 αυξομειώσεις.

Την εξαετία 2001-2006 ο αριθμός τους περιορίζεται κατά 4% ή 9,5 χιλ. ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της πτώσης του αριθμού των Ελλήνων μαθητών 17,5 χιλ. και της άνοδου του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 8 χιλ. Η μείωση του αριθμού των Ελλήνων μαθητών συμβαδίζει με τη μείωση των γεννήσεων την περίοδο 1986-1991 κατά 10,2 χιλ. Την τριετία 2007-2009 ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 9,7 χιλ. ως αποτέλεσμα της αύξησης του αριθμού τόσο των Ελλήνων κατά 9,3 χιλ. όσο και των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,4 χιλ. Σημειώνεται, ότι οι γεννήσεις της περιόδου 1992-1994 περιορίστηκαν οριακά, δηλαδή κατά μόλις. Την περίοδο 2010-2015, ο αριθμός των μαθητών ακολουθεί πτωτική τροχιά και από τους 245,9 χιλ. περιορίστηκε στους 240,9 χιλ. (πτώση κατά 5 χιλ.). Η μείωση αυτή προήλθε από την σημαντική πτώση του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 69,4% ή 10,9 χιλ., ενώ, αντίθετα, ο αριθμός των Ελλήνων μαθητών αυξήθηκε κατά 5,8 χιλ., αύξηση που συμβαδίζει σε κάποιο βαθμό με την άνοδο του αριθμού των γεννήσεων της περιόδου 1995-2000 κατά 1,8 χιλ. Τέλος, ο αριθμός των μαθητών στα Γενικά Λύκεια τη διετία 2016-2017 διαμορφώθηκε στους 233,5 χιλ. και 235,7 χιλ. Η άνοδος αυτή οφείλεται τόσο στην άνοδο του αριθμού των Ελλήνων μαθητών (κατά 1,9 χιλ.) όσο και στην οριακή άνοδο του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,4 χιλ. Σημειώνεται ότι η άνοδος των Ελλήνων μαθητών συμβαδίζει με την άνοδο του αριθμού των γεννήσεων τη διετία 2001-2002 κατά 1,3 χιλ.

Ως προς τον τύπο του σχολείου η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών πήγαινε σε δημόσιο σχολείο (93,6% κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015), αν και το σχετικό ποσοστό αυξάνει ελαφρά την περίοδο της οικονομικής κρίσης 2011-2015, πιθανόν γιατί μετακινήθηκε μαθητικός πληθυσμός από το ιδιωτικό στο δημόσιο σχολείο λόγω του περιορισμού του οικογενειακού

εισοδήματος που δεν επέτρεψε στους γονείς των μαθητών να χρηματοδοτήσουν τη φοίτηση των παιδιών τους σε ιδιωτικό σχολείο.

Την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των λυκείων που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 3,3% τα έτη 2015, 2016 και σε 3,2% το έτος 2017.

Παράλληλα, σε σχέση με το φύλο των μαθητών – και σε αντίθεση με τα νηπιαγωγεία, τα δημοτικά και τα γυμνάσια – η πλειοψηφία των μαθητών στο Γενικό Λύκειο την περίοδο 2001-2015 ήταν κορίτσια με το αντίστοιχο ποσοστό να κυμαίνεται στην περιοχή του 53,4%, ενώ παρόμοια είναι η κατανομή και στην περίπτωση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών.

Εξάλλου, αναφορικά με το ωράριο του σχολείου, η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών Γενικού Λυκείου την περίοδο 2001-2015 φοίτησε σε ημερήσια σχολεία. Το ποσοστό των μαθητών που πήγαιναν σε εσπερινό Γενικό Λύκειο ενώ την περίοδο 2001-2009 κυμαίνονταν στην περιοχή του 3,2%, την περίοδο 2010-2015 περιορίστηκε σταδιακά στο 2,4% το 2015 και σύμφωνα με στοιχεία του Myschool τη διετία 2016-2017 κάτω από το 2%, δείχνοντας μία σταδιακή στροφή των μαθητών από το εσπερινό Γενικό Λύκειο προς το ημερήσιο. Ανάλογη κατανομή όπως και ανάλογη τάση στα σχετικά ποσοστά προέκυψε και στην περίπτωση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών.

Ως προς τους μαθητές που πήγαν στην Α' τάξη του Γενικού Λυκείου, ο αριθμός τους την περίοδο 2002-2006 περιορίστηκε κατά 5,5% (από τους 82 χιλ. στους 77,5 χιλ., -4,5 χιλ. μαθητές), πτώση που εν μέρει εξηγείται από τις γεννήσεις της περιόδου 1987-1991 οι οποίες περιορίστηκαν κατά 3,8 χιλ. (από τις 106,4 χιλ. στις 102,6 χιλ.). Στη συνέχεια, ο αριθμός των μαθητών ανέρχεται το 2007 στους 88,2 χιλ. (+10,7 χιλ. μαθητές σε σχέση με το 2006) αύξηση που δεν μπορεί να εξηγηθεί μόνο από την αύξηση του αριθμού των γεννήσεων τη διετία 1991-1992 κατά 1,5 χιλ. και την αύξηση του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών τη διετία 2006-2007 κατά 0,6 χιλ. Έκτοτε, ο αριθμός των μαθητών της Α' τάξης του Γενικού Λυκείου περιορίζεται και από τους 88,2 χιλ. το 2007 κατήλθε στους 82 χιλ. το 2014 (-6,2 χιλ. μαθητές), πτώση που εν μέρει εξηγείται από τη μείωση στον αριθμό των γεννήσεων την περίοδο 1992-1999 κατά 3,5 χιλ. Τέλος, το 2015 ο αριθμός των μαθητών της Α' τάξης αυξήθηκε στις 85,6 χιλ. από τις 82 χιλ. ένα έτος νωρίτερα.

Συγκρίνοντας τον αριθμό αποφοίτων Γυμνασίου με τον αριθμό αυτών που εγράφησαν στην Α' τάξη του Γενικού Λυκείου, προέκυψε ότι όλη την υπό εξέταση περίοδο (2002-2015) είναι λιγότεροι από τους μαθητές της Γ' τάξης του Γυμνασίου. Μάλιστα, η διαφορά μεταξύ μαθητών Γ' τάξης Γυμνασίου και Α' τάξης Λυκείου περιορίζεται με την πάροδο του χρόνου.

Το διδασκτικό προσωπικό την περίοδο 2001-2006 αυξήθηκε κατά 14,6% (από τις 25,4 χιλ. στους 29,1 χιλ.) όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 4% (από τους 240,6 χιλ. στους 231,1 χιλ.). Ωστόσο, την περίοδο 2006-2009 ο αριθμός του διδασκτικού προσωπικού αυξήθηκε κατά 6,5% (από τους 29,1 χιλ. στους 31 χιλ., +1,9 χιλ.) ακολουθώντας την αύξηση του αριθμού των μαθητών κατά 7,7% (από τους 231,1 χιλ. στους 248,9 χιλ., +17,8 χιλ.), ενώ στη συνέχεια και μέχρι το 2015 περιορίστηκε κατά 23,3% (από τους 31 χιλ. το 2009 στους 23,8 χιλ. το

2015, 7,2 χιλ. λιγότεροι εκπαιδευτικοί) ενώ ο μαθητικός πληθυσμός περιορίστηκε κατά 3,2% (από τους 248,9 χιλ. στους 240,9 χιλ., 8,1 χιλ. λιγότεροι μαθητές).

Μέρος, όμως, του διδακτικού προσωπικού είναι και μη διδάσκοντες. Ο αριθμός τους παρουσιάζει αύξηση την περίοδο 2001-2009 (από τους 2,2 χιλ. στους 3,5 χιλ. το 2009, +58,4%), όμως με την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης ο αριθμός τους σταδιακά περιορίστηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά του 2001 (1,4 χιλ. το 2014, δηλαδή 6,2% του συνόλου του διδακτικού προσωπικού από 11,3% το 2009), αντικατοπτρίζοντας τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, μέρος του οποίου ήταν και η αναδιοργάνωση του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Ως προς την κατανομή του διδακτικού προσωπικού κατά τύπο σχολείου, η συντριπτική πλειοψηφία του (93%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015) δίδασκε σε δημόσια Γενικά Λύκεια. Το διδακτικό προσωπικό στα ιδιωτικά σχολεία, ενώ την περίοδο 2001-2006 αποτελούσε το 7,5% του συνόλου του διδακτικού προσωπικού Γενικών Λυκείων στη συνέχεια περιορίστηκε την περίοδο της οικονομικής κρίσης 2007-2014 στα επίπεδα του 6,5% πιθανόν λόγω της μείωσης των μαθητών στα ιδιωτικά σχολεία την περίοδο αυτή (από τους 16,3 χιλ. στους 13,2 χιλ.), αφού αυτά έχουν μεγαλύτερη ευχέρεια στη διαχείριση του εκπαιδευτικού τους προσωπικού σε σχέση με τα δημόσια σχολεία, όπου η συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευτικών εργάζονται με καθεστώς μόνιμης απασχόλησης.

Ως προς το φύλο των διδασκόντων, διαχρονικά η μεγάλη πλειοψηφία τους είναι γυναίκες, όπου το ποσοστό τους βαίνει αυξανόμενο με την πάροδο του χρόνου και από το 49,8% το 2001 ανήλθε στο 55,7% το 2015.

Παράλληλα, η συντριπτική πλειοψηφία των διδασκόντων την περίοδο 2001-2015 δίδασκε σε δημόσιες σχολικές μονάδες και το ποσοστό τους όλη την υπό εξέταση περίοδο κυμαίνεται σε επίπεδα άνω του 97%. Μάλιστα την τετραετία 2011-2015 ο περιορισμός των μαθητών που πηγαίνει σε εσπερινά σχολεία είχε αντίκτυπο και στον αριθμό των διδασκόντων σε αυτά με αποτέλεσμα το ποσοστό τους να περιοριστεί κάτω από το 2% την περίοδο 2011-2014, από την περιοχή του 2,4% την περίοδο 2001-2010.

Με βάση την κατάσταση απασχόλησής του διδακτικού προσωπικού προέκυψε ότι την περίοδο 2001-2014 δείχνει να αυξάνει ο αριθμός των διδασκόντων με καθεστώς πλήρους απασχόλησης και να μειώνεται το αντίστοιχο ποσοστό των διδασκόντων με μη πλήρες ωράριο, καθώς και των απόντων καθηγητών Γενικού Λυκείου, πιθανόν λόγω του εξορθολογισμού της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος λόγω της οικονομικής κρίσης.

Σε ότι αφορά το καθεστώς εργασίας του διδακτικού προσωπικού, με την πάροδο των ετών το ποσοστό των μόνιμων εκπαιδευτικών αυξήθηκε σε βάρος κυρίως των αποσπασμένων εκπαιδευτικών, καθώς το ποσοστό των αναπληρωτών καθηγητών ενώ αρχικά παρουσίασε σταδιακή πτώση, την διετία 2014-2015 ακολούθησε ανοδική τροχιά.

Σχετικά με την ειδικότητα των εκπαιδευτικών, στο σύνολο τους, πάνω από 3 στους 10 (31,2%) είναι φιλόλογοι και έπονται οι φυσικοί (16,6%), οι μαθηματικοί (15,5%), οι εκπαιδευτικοί αγγλικής γλώσσας (6,2%) και φυσικής αγωγής (5,8%). Στους άνδρες, οι ειδικότητες που

συγκεντρώνουν τους περισσότερους διδάσκοντες είναι αυτές που σχετίζονται με θετικές επιστήμες. Έτσι, πάνω από τους μισούς άνδρες εκπαιδευτικούς Γενικού Λυκείου είναι μαθηματικοί (25,9%) και φυσικοί (25,2%), ενώ με αρκετά χαμηλότερο ποσοστό ακολουθούν οι άνδρες φιλόλογοι (16%). Στις γυναίκες, πάνω από 4 στις 10 (44,9%) είναι φιλόλογοι, το 11% είναι καθηγήτριες αγγλικής γλώσσας και έπονται οι φυσικοί (8,6%) και οι μαθηματικοί (6,1%).

Προχωρώντας στο λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό, από τους 10,4 το 2001 περιορίστηκε στους 8,7 το 2005 και στους 8,8 την τριετία 2006-2008, καθώς την εν λόγω περίοδο για κάθε ένα μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο προσλαμβάνονταν 18 νέοι εκπαιδευτικοί. Ωστόσο, την περίοδο 2009-2014 ο συγκεκριμένος λόγος αυξήθηκε από τους 9 μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό στους 10,9 αφού τη συγκεκριμένη περίοδο, για κάθε ένα μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο μειωνόταν ο αριθμός των διδασκόντων κατά 1,8 άτομα. Συγκρίνοντας το δείκτη ανά τύπο Γενικού Λυκείου, προέκυψε ότι στα δημόσια σχολεία ακολουθεί την πορεία του δείκτη για το σύνολο μαθητών-διδασκόντων εκπαιδευτικών, καθώς αυτά συγκεντρώνουν τη συντριπτική τους πλειοψηφία, ενώ τα δημόσια εσπερινά Γενικά Λύκεια παρουσιάζουν διαχρονικά τον υψηλότερο λόγο και τα ιδιωτικά ημερήσια το χαμηλότερο λόγο μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό. Επίσης, ο συγκεκριμένος λόγος στην περίπτωση της Ελλάδας είναι διαχρονικά χαμηλότερος σε σύγκριση με τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και των χωρών που συμμετέχουν στις G-20. Τέλος, με βάση τις περιφέρειες, ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό λαμβάνει τις υψηλότερες τιμές του στις περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας και Νοτίου Αιγαίου και τις χαμηλότερες στις περιφέρειες Βορείου Αιγαίου και Ηπείρου.

Αναφορικά με το **βοηθητικό προσωπικό**, ο αριθμός του την περίοδο 2001-2006 αυξήθηκε κατά 34,9%, αλλά στη συνέχεια την περίοδο 2007-2013 περιορίστηκε κατά 38,5% (από τους 3,3 χιλ. στους 2 χιλ.), ενώ το 2014 αυξήθηκε στους 2,3 χιλ. Η εικόνα αυτή πιθανόν οφείλεται στην εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, όπου είχε σαν αποτέλεσμα να περιοριστούν οι πόροι προς την εκπαίδευση με αποτέλεσμα να περιοριστούν αντίστοιχα και οι προσλήψεις βοηθητικού προσωπικού στα σχολεία.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, η πολύ μεγάλη πλειοψηφία του βοηθητικού προσωπικού υπηρετούσε σε δημόσια σχολεία, αλλά το σχετικό ποσοστό από 74,1% το 2001 περιορίστηκε στο 68,7% το 2014, με αντίστοιχη αύξηση του ποσοστού αυτών που εργαζόντουσαν σε ιδιωτικά σχολεία από το 25,9% το 2001 στο 31,3% το 2014.

Ως προς την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά φύλο, οι γυναίκες όλη την υπό εξέταση περίοδο είναι περισσότερες από τους άνδρες και το ποσοστό τους στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού από το 72,9% το 2001 ανήλθε στο 77,6% το 2014.

Παράλληλα, σε ότι αφορά την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά ωράριο σχολείου, η συντριπτική πλειοψηφία του την περίοδο 2001-2014 (98% κατά μέσο όρο) εργαζόταν σε ημερήσιο Γενικό Λύκειο.

Ως προς την ειδικότητα του, πάνω από 7 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, ανήκουν στο λοιπό προσωπικό (επιστάτες, καθαρίστριες, οδηγοί αυτοκινήτου, μάγειρες,

κηπουροί κ.λπ.), ενώ περίπου 2 στα 10 άτομα βοηθητικού προσωπικού την εν λόγω περίοδο αποτελούσαν διοικητικό προσωπικό (γραμματείς, δακτυλογράφοι κ.λπ.). Τέλος, το υπολειπόμενο 4,7% του βοηθητικού προσωπικού των Γενικών Λυκείων αποτελούσε παιδαγωγικό προσωπικό (σχολικοί ψυχολόγοι, ιατροί, κοινωνικοί λειτουργοί).

Ο αριθμός των **σχολικών μονάδων** την περίοδο 2001-2007 παρουσίασε άνοδο κατά 10,6% (από τις 1.238 στις 1.369), όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών συνολικά περιορίστηκε κατά 0,6% (από τους 240,6 χιλ. στους 239,2). Την περίοδο 2007-2013 οι σχολικές μονάδες περιορίστηκαν κατά 4,6% (από τις 1.369 στις 1.306) – ως αποτέλεσμα του συνολικού εξορθολογισμού λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος εξαιτίας της οικονομικής κρίσης – ενώ ο αριθμός των μαθητών αυξήθηκε κατά 1,8% (από τις 239,2 χιλ. στις 243,5 χιλ.). Το 2014 ο αριθμός των σχολικών μονάδων αυξήθηκε κατά 22 σε σχέση το προηγούμενο έτος, όταν ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 4,4 χιλ. Εξάλλου, σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, την τριετία 2015-2017 ο αριθμός των σχολικών μονάδων παρέμεινε ουσιαστικά σταθερός.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, την περίοδο 2001-2014, πάνω από 9 στις 10 σχολικές μονάδες ήταν δημόσιες. Το ποσοστό των ιδιωτικών σχολικών μονάδων ανήλθε ελαφρά την περίοδο 2001-2006 από 7,4% σε 8% και στη συνέχεια παρουσίασε σταδιακή μείωση για να διαμορφωθεί το 2014 στο 6,7% πιθανόν λόγω της μετακίνησης μαθητικού πληθυσμού από τα ιδιωτικά προς τα δημόσια σχολεία την περίοδο της οικονομικής κρίσης, οδηγώντας κάποιες σχολικές μονάδες σε αναστολή της λειτουργίας τους. Σύμφωνα δε με τα δεδομένα του Myschool, την τριετία 2016-2017 τόσο ο αριθμός των δημόσιων όσο και των ιδιωτικών σχολικών μονάδων παρέμεινε ουσιαστικά σταθερός.

Σε σχέση με το ωράριο του σχολείου, το 94,6% κατά μέσο όρο την υπό εξέταση περίοδο, των σχολικών μονάδων ήταν ημερήσια, ενώ το μερίδιο των εσπερινών σχολικών μονάδων παρά την άνοδο του την περίοδο 2001-2006 από το 4,5% στο 5,7% στη συνέχεια περιορίστηκε στο 5,3% το 2014 αντανakλώντας τη μείωση του αριθμού των μαθητών που φοιτούσαν σε αυτά τη συγκεκριμένη περίοδο με αποτέλεσμα κάποιες σχολικές μονάδες αυτού του τύπου να αναστείλουν τη λειτουργία τους. Σύμφωνα με το Myschool, την περίοδο 2015-2017 η κατανομή μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών μονάδων δεν διαφοροποιείται σε σχέση με την κατανομή που προκύπτει από τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ.

Ο λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα περιορίστηκε την περίοδο 2001-2006 από τους 194,4 μαθητές ανά σχολική μονάδα στους 169,8 καθώς για κάθε 77 μαθητές που έφευγαν από το Γενικό Λύκειο την περίοδο αυτή ιδρύονταν μία νέα σχολική μονάδα. Αντίθετα την πενταετία 2007-2011 ο δείκτης αυξήθηκε από τους 174,8 μαθητές ανά σχολική μονάδα στους 188,6 αφού την ίδια περίοδο έκλεινε μία σχολική μονάδα για κάθε 198 μαθητές που εισέρχονταν στο Γενικό Λύκειο. Τέλος, την τριετία 2012-2014 ο δείκτης περιορίστηκε ελαφρά από τους 184,7 μαθητές ανά διδάσκοντα στους 180 καθώς τη συγκεκριμένη περίοδο για κάθε 440 μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα» ιδρύονταν μία νέα σχολική μονάδα. Σε σχέση με την εξέλιξη του δείκτη ανά τύπο σχολείου στα ιδιωτικά ημερήσια είναι διαχρονικά λίγο χαμηλότερος σε σύγκριση με τα δημόσια ημερήσια σχολεία, ενώ τις χαμηλότερες τιμές του ο δείκτης τις λαμβάνει στην

περίπτωση των ιδιωτικών εσπερινών σχολικών μονάδων. Τέλος, ο λόγος σε επίπεδο *περιφέρειας*, λαμβάνει τις υψηλότερες τιμές του στις περιφέρειες Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας και Κεντρικής Μακεδονίας και τις χαμηλότερες στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Ως προς τα **τμήματα**, ο αριθμός τους την περίοδο 2001-2009 αυξήθηκε κατά 13,8% ή 1,4 χιλ. ενώ ο αριθμός των μαθητών την ίδια περίοδο αυξήθηκε κατά 3,5% (+8,3 χιλ. μαθητές). Όμως, την περίοδο 2009-2014 ο αριθμός των τμημάτων περιορίστηκε σημαντικά, για να διαμορφωθεί το 2014 στα 10,6 χιλ., δηλαδή στα επίπεδα του 2001 (πτώση κατά 10,4% ή κατά 1,3 χιλ. τμήματα), όταν ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 4% ή κατά 9,9 χιλ. Η εικόνα αυτή πιθανόν οφείλεται στην οικονομική κρίση που οδήγησε στον εξορθολογισμό λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, διάσταση του οποίου είναι και ο εξορθολογισμός του αριθμού των σχολικών τμημάτων. Εξάλλου, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, τα τμήματα του Γενικού Λυκείου τα έτη 2015, 2016 και 2017 ανήλθαν σε 10,78 χιλ., 10,84 χιλ. και 10,87, αντίστοιχα.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, τα δημόσια τμήματα αποτελούσαν το 93,6%, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, του συνόλου των τμημάτων ενώ το ποσοστό των ιδιωτικών κυμάνθηκε στα επίπεδα του 6,4%. Από τα δεδομένα του Myschool προκύπτει μία παρόμοια κατανομή καθώς τα τμήματα δημοσίου Γενικού Λυκείου (10.141 το 2015, 10.168 το 2016 και 10.154 το 2017) αποτελούν την τριετία 2015-2017 το 93,8% του συνόλου των τμημάτων, κατά μέσο όρο, και τα ιδιωτικά (639 το 2015, 666 το 2016 και 715 το 2017) το υπόλοιπο 6,2%.

Με βάση το ωράριο του σχολείου, το 96,4% του συνόλου των τμημάτων, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2014, ήταν ημερήσια και το υπόλοιπο 3,6% εσπερινά, ενώ παρόμοια είναι κατανομή μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών τμημάτων, όταν λαμβάνονται υπόψη τα στοιχεία του Myschool.

Ο λόγος μαθητές ανά τμήμα στο σύνολο των μαθητών και τμημάτων, περιορίζεται την περίοδο 2001-2008 από τους 23,1 μαθητές ανά τμήμα στους 20,6, καθώς την εν λόγω περίοδο για κάθε μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο δημιουργούνταν 6 νέα τμήματα. Την περίοδο 2009-2014 ο λόγος αυξήθηκε από τους 21 μαθητές ανά τμήμα στους 22,6 μαθητές, καθώς τη συγκεκριμένη εξαετία για κάθε μαθητή που έφευγε από το Γενικό Λύκειο έκλειναν 8 τμήματα. Με βάση τον τύπο του Γενικού Λυκείου, ο δείκτης εμφανίζει τις υψηλότερες τιμές του στα ιδιωτικά ημερήσια γενικά λύκεια την περίοδο 2001-2014, αν και από το 2011 τα δημόσια ημερήσια εμφανίζουν τον υψηλότερο δείκτη. Στα ιδιωτικά εσπερινά σχολεία παρουσιάζει αρκετές αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, ενώ στην περίπτωση των δημόσιων εσπερινών ακολουθεί καθοδική πορεία την περίοδο 2001-2013 και το 2014 αυξάνει.

Τέλος, με βάση την *περιφέρεια*, ο δείκτης λαμβάνει τις υψηλότερες τιμές του στις περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας και Κρήτης, δηλαδή σε περιφέρειες που υπάρχουν μεγάλα αστικά κέντρα. Από την άλλη πλευρά σε πιο απομακρυσμένες περιφέρειες όπως αυτές του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου εντοπίζονται οι λιγότεροι μαθητές ανά τμήμα.

3.3.6 Παράρτημα πινάκων

Πίνακας 3.30: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Αγόρια	Κορίτσια	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	109.994	130.622	223.877	16.739	233.333	7.283	240.616
2002-2003	110.151	128.555	221.395	17.311	230.550	8.156	238.706
2003-2004	110.151	128.555	221.395	17.311	230.550	8.156	238.706
2004-2005	111.159	127.825	221.782	17.202	230.980	8.004	238.984
2005-2006	109.812	125.716	219.962	15.566	227.640	7.888	235.528
2006-2007	107.292	123.806	215.172	15.926	224.030	7.068	231.098
2007-2008	111.248	127.994	222.978	16.264	232.004	7.238	239.242
2008-2009	111.724	128.660	224.119	16.265	233.069	7.315	240.384
2009-2010	116.363	132.564	232.043	16.884	241.573	7.354	248.927
2010-2011	115.445	130.502	229.929	16.018	239.284	6.663	245.947
2011-2012	117.267	131.656	234.084	14.839	242.587	6.336	248.923
2012-2013	114.814	128.639	230.719	12.734	237.819	5.634	243.453
2013-2014	114.814	128.639	230.719	12.734	237.819	5.634	243.453
2014-2015	111.969	127.085	225.875	13.179	233.345	5.709	239.054
2015-2016	113.005	127.847	227.477	13.375	235.064	5.788	240.852
2016-2017	110.880	122.582	219.704	13.758	229.056	4.406	233.462
2017-2018	112.520	123.210	221.507	14.223	231.588	4.142	235.730

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), Myschool (2016-2017)

Πίνακας 3.31: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Σύνολο	Παλιννοστούντες	Αλλοδαποί	Αγόρια	Κορίτσια
2001-2002	6.429	3.950	2.479	2.399	4.030
2003-2004	9.625	5.009	4.616	3.757	5.868
2004-2005	11.215	5.494	5.721	4.340	6.875
2005-2006	12.976	5.873	7.103	5.030	7.946
2006-2007	14.445	5.595	8.850	5.648	8.797
2007-2008	15.085	4.889	10.196	6.066	9.019
2008-2009	14.942	4.112	10.830	6.056	8.886
2009-2010	15.472	3.267	12.205	6.360	9.112
2010-2011	15.649	2.783	12.866	6.453	9.196
2011-2012	13.793		13.793	5.798	7.995
2012-2013	13.993		13.993	5.962	8.031
2013-2014	13.557		13.557	5.872	7.685
2015-2016	4.792		4.792	2.092	2.700
2016-2017	2.953	39	2.914	1.251	1.702
2017-2018	3.384	10	3.374	1.480	1.904

	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά
2001-2002	6.429	6.364	65	6.152	277
2003-2004	9.625	9.546	79	9.258	367
2004-2005	11.215	11.117	98	10.817	398
2005-2006	12.976	12.851	125	12.435	541
2006-2007	14.445	14.295	150	13.841	604
2007-2008	15.085	14.953	132	14.418	667
2008-2009	14.942	14.781	161	14.204	738
2009-2010	15.472	15.326	146	14.645	827
2010-2011	15.649	15.524	125	14.830	819
2011-2012	13.793	13.731	62	13.069	724
2012-2013	13.993	13.952	41	13.390	603
2013-2014	13.557	13.522	35	12.952	605
2015-2016	4.792	4.694	98	4.626	166
2016-2017	2.920			2.857	96
2017-2018	3.336			3.324	60

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), Myschool (2016-2017), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιευμένα. Τα σχολικά έτη 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 και 2015-2016 υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για αλλοδαπούς μαθητές.

Πίνακας 3.32: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γ' Γυμνασίου και Α' τάξης Γενικού Λυκείου (2002-2015)

	Γ' Γυμνασίου	Α' Λυκείου	Διαφορά Γ' Γυμνασίου-Α' Λυκείου
2002-2003	112.267	81.952	30.315
2003-2004	110.301	81.480	28.821
2004-2005	105.725	78.730	26.995
2005-2006	105.177	78.780	26.397
2006-2007	100.172	77.483	22.689
2007-2008	109.613	88.145	21.468
2008-2009	108.297	86.389	21.908
2009-2010	109.965	88.617	21.348
2010-2011	107.993	87.324	20.669
2011-2012	107.177	87.438	19.739
2012-2013	104.002	86.619	17.383
2013-2014	103.027	83.959	19.068
2014-2015	99.000	82.009	16.991
2015-2016	100.460	85.563	14.897

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.33: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2016)

	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	12.766	12.643	23.420	1.989	24.853	556	25.409
2002-2003	12.766	12.832	23.605	1.993	24.946	652	25.598
2003-2004	13.166	13.337	24.428	2.075	25.850	653	26.503
2004-2005	13.924	14.110	26.014	2.020	27.304	730	28.034
2005-2006	14.826	15.445	28.099	2.172	29.426	845	30.271
2006-2007	14.371	14.760	27.028	2.103	28.461	670	29.131
2007-2008	14.445	15.679	28.088	2.036	29.419	705	30.124
2008-2009	14.565	16.118	28.756	1.927	29.944	739	30.683
2009-2010	14.627	16.391	29.197	1.821	30.303	715	31.018
2010-2011	13.853	15.984	28.015	1.822	29.158	679	29.837
2011-2012	12.742	14.930	25.817	1.855	27.152	520	27.672
2012-2013	12.567	14.760	25.567	1.760	26.753	574	27.327
2013-2014	11.167	13.178	22.625	1.720	23.892	453	24.345
2014-2015	10.570	12.869	21.846	1.593	22.979	460	23.439
2015-2016	10.550	13.255	22.054	1.751			23.805

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.34: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2014)

	Διευθυντής	Υποδιευθυντής	Με πλήρες ωράριο	Με μη πλήρες ωράριο	Απόντες	Σύνολο
2001-2002	1.129	764	19.983	1.317	2.216	25.409
2002-2003	1.157	723	20.221	1.098	2.399	25.598
2003-2004	1.143	788	20.618	1.421	2.533	26.503
2004-2005	1.206	836	22.007	1.158	2.827	28.034
2005-2006	1.247	857	23.783	1.334	3.050	30.271
2006-2007	1.158	791	23.065	1.288	2.829	29.131
2007-2008	1.147	834	23.665	1.471	3.007	30.124
2008-2009	1.156	865	24.080	1.227	3.355	30.683
2009-2010	1.156	895	24.100	1.357	3.510	31.018
2010-2011	1.169	858	24.039	740	3.031	29.837
2011-2012	1.116	884	22.697	571	2.404	27.672
2012-2013	1.132	893	22.235	601	2.466	27.327
2013-2014	1.119	870	20.008	542	1.806	24.345
2014-2015	1.128	877	19.535	456	1.443	23.439

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.35: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δημοσίου Γενικού Λυκείου κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)

	Μόνιμοι	Αποσπασμένοι	Αναπληρωτές	Σύνολο
2001-2002	16.695	2.334	1.751	20.780
2002-2003	17.190	2.516	1.174	20.880
2003-2004	17.885	2.679	648	21.212
2004-2005	18.939	2.946	809	22.694
2005-2006	20.007	3.550	936	24.493
2006-2007	19.715	3.321	656	23.692
2007-2008	19.773	3.635	870	24.278
2008-2009	20.461	3.533	765	24.759
2009-2010	20.320	3.619	934	24.873
2010-2011	20.387	3.458	903	24.748
2011-2012	19.686	2.832	822	23.340
2012-2013	19.438	2.660	872	22.970
2013-2014	18.872	2.164	582	21.618
2014-2015	18.279	1.172	910	20.361
2015-2016	16.127	1.243	1.267	18.637

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.36: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα-Σύνολο (2001-2015)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	1.265	1.257	1.259	1.399	1.454	1.321	1.429
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	8.322	8.392	8.540	8.906	9.651	9.253	9.407
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	4.214	4.322	4.446	4.606	4.849	4.648	4.701
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	4.226	4.258	4.391	4.618	4.912	4.762	4.921
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	538	498	490	475	557	474	491
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1.576	1.597	1.627	1.762	1.916	1.801	1.897
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	97	92	96	92	124	110	128
ΚΑΛΛΙΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	124	93	106	104	112	93	114
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	887	908	1.001	1.096	1.205	1.216	1.321
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	575	523	538	591	627	615	606
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.464	1.544	1.642	1.698	1.742	1.687	1.846
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	243	261	290	274	319	355	390
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	374	364	400	416	438	450	437
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	91	111	118	117	138	138	144
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	9	11	4	9	12	6	6
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	209	135	172	300	380	243	187
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	89	72	75	85	107	121	131
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	95	73	76	88	94	115	144
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	834	887	1.027	1.152	1.311	1.354	1.386
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	167	195	200	233	310	358	412
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ							
ΜΙΘΕ							
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	4	4	5	3	7	7	0
ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ							
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	4	0	0	3	4	2	13
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	2	1	0	7	2	2	13
ΣΥΝΟΛΟ	25.409	25.598	26.503	28.034	30.271	29.131	30.124
	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2015- 2016
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	1.456	1.460	1.381	1.474	1.321	1.237	1.195
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	9.472	9.611	9.231	8.588	8.348	7.515	7.425
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	4.745	4.731	4.547	4.261	4.172	3.714	3.565
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.λπ.	5.058	5.097	4.952	4.915	4.810	4.289	4.237
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	491	526	488	369	384	283	232
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1.976	1.930	1.867	1.783	1.726	1.465	1.357
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	146	151	156	96	106	80	88
ΚΑΛΛΙΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	110	111	135	70	80	56	73
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	1.375	1.369	1.308	1.159	1.190	1.073	1.184
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	609	647	641	566	588	561	661
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.782	1.812	1.642	1.509	1.540	1.319	1.360
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	425	409	379	333	341	316	263
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	446	495	454	392	343	312	374
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	148	134	121	84	75	67	66
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	7	10	16	5	4	4	1
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	264	313	259	155	274	273	18
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	137	148	191	117	116	102	84
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	122	132	139	92	98	70	65
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	1.458	1.511	1.500	1.338	1.382	1.236	1.159
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	430	399	398	350	394	359	359
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ							9
ΜΙΘΕ							7

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2015- 2016
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	6	13	14	5	9	9	5
ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ							0
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	15	5	10	4	9	1	16
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	5	4	8	7	17	4	2
ΣΥΝΟΛΟ	30.683	31.018	29.837	27.672	27.327	24.345	23.805

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για το σχολικό έτος 2014-2015, λόγω λάθους στα δεδομένα από την πλευρά της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.37: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα-Άνδρες (2001-2015)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	722	692	675	748	781	691	735
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	2.405	2.299	2.314	2.419	2.542	2.431	2.351
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	3.486	3.561	3.621	3.752	3.937	3.810	3.731
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.τ.λ.	3.210	3.240	3.339	3.471	3.662	3.561	3.590
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	58	35	44	31	49	40	25
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	155	162	160	172	182	173	177
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	20	19	13	15	19	23	21
ΚΑΛΛΙΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	39	28	35	38	32	29	29
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	413	427	463	503	566	554	610
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	190	165	168	202	202	197	190
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	945	1.017	1.082	1.144	1.171	1.145	1.220
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	166	172	165	145	177	205	212
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	104	99	110	121	125	125	119
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	48	62	67	58	67	77	75
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	2	1	0	1	1	2	1
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	106	56	90	152	197	130	104
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	59	44	47	56	68	76	83
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	56	44	41	46	39	54	74
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	482	522	617	691	797	811	824
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	96	119	113	152	206	234	261
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ							
ΜΙΘΕ							
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2	1	2	0	2	1	0
ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ							
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	1	0	0	0	3	1	5
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	1	1	0	7	1	1	8
ΣΥΝΟΛΟ	12.766	12.766	13.166	13.924	14.826	14.371	14.445

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2015- 2016
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	729	713	683	713	665	604	579
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	2.277	2.289	2.088	1.890	1.857	1.643	1.560
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	3.792	3.740	3.545	3.246	3.125	2.751	2.598
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.τ.λ.	3.657	3.646	3.489	3.404	3.278	2.935	2.739
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	34	49	45	33	45	31	15
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	162	188	182	153	148	126	121
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	22	16	20	7	15	17	14
ΚΑΛΛΙΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	36	32	48	25	22	19	28
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	597	617	578	517	540	472	496
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	187	199	202	178	182	171	186
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	1.198	1.204	1.094	1.012	1.015	904	908

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2015- 2016
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	248	217	200	181	178	168	145
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	121	142	117	102	89	76	94
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	69	64	53	40	30	25	22
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	0	1	5	2	0	0	0
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	137	161	140	79	137	140	14
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	83	91	124	73	76	60	55
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	53	59	68	48	33	37	18
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	876	930	905	814	845	755	711
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	274	263	254	217	265	227	233
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ							2
ΜΙΘΕ							3
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	3	2	2	2	3	4	1
ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ							0
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	6	3	6	2	6	1	7
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	4	1	5	4	13	1	1
ΣΥΝΟΛΟ	14.565	14.627	13.853	12.742	12.567	11.167	10.550

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για το σχολικό έτος 2014-2015, λόγω λάθους στα δεδομένα από την πλευρά της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.38: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα-Γυναίκες (2001-2015)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	543	565	584	651	673	630	694
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	5.917	6.093	6.226	6.487	7.109	6.822	7.056
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	728	761	825	854	912	838	970
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.τ.λ.	1.016	1.018	1.052	1.147	1.250	1.201	1.331
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	480	463	446	444	508	434	466
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1.421	1.435	1.467	1.590	1.734	1.628	1.720
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	77	73	83	77	105	87	107
ΚΑΛΛΙΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	85	65	71	66	80	64	85
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	474	481	538	593	639	662	711
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	385	358	370	389	425	418	416
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	519	527	560	554	571	542	626
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	77	89	125	129	142	150	178
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	270	265	290	295	313	325	318
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	43	49	51	59	71	61	69
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	7	10	4	8	11	4	5
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	103	79	82	148	183	113	83
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	30	28	28	29	39	45	48
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	39	29	35	42	55	61	70
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	352	365	410	461	514	543	562
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	71	76	87	81	104	124	151
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ							
ΜΙΘΕ							
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	2	3	3	3	5	6	0
ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ							
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	3	0	0	3	1	1	8
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	1	0	0	0	1	1	5
ΣΥΝΟΛΟ	12.643	12.832	13.337	14.110	15.445	14.760	15.679

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2015- 2016
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	727	747	698	761	656	633	616
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	7.195	7.322	7.143	6.698	6.491	5.872	5.865
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	953	991	1.002	1.015	1.047	963	967
ΦΥΣΙΚΟΙ κ.τ.λ.	1.401	1.451	1.463	1.511	1.532	1.354	1.498
ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	457	477	443	336	339	252	217
ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	1.814	1.742	1.685	1.630	1.578	1.339	1.236
ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	124	135	136	89	91	63	74
ΚΑΛΛΙΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	74	79	87	45	58	37	45
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	778	752	730	642	650	601	688
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΙ	422	448	439	388	406	390	475
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	584	608	548	497	525	415	452
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	177	192	179	152	163	148	118
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	325	353	337	290	254	236	280
ΙΑΤΡΟΙ, ΓΕΩΠΟΝΟΙ	79	70	68	44	45	42	44
ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	7	9	11	3	4	4	1
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	127	152	119	76	137	133	4
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΤΕΙ	54	57	67	44	40	42	29
ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΑΣΕΤΕΜ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΤΕΙ	69	73	71	44	65	33	47
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΑΕΙ	582	581	595	524	537	481	448
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΕΙ	156	136	144	133	129	132	126
ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ							7
ΜΙΘΕ							4
ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	3	11	12	3	6	5	4
ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ							0
ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛ-ΕΠΛ	9	2	4	2	3	0	9
ΤΕΧΝΙΤΕΣ	1	3	3	3	4	3	1
ΣΥΝΟΛΟ	16.118	16.391	15.984	14.930	14.760	13.178	13.255

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν περιλαμβάνονται στοιχεία για το σχολικό έτος 2014-2015, λόγω λάθους στα δεδομένα από την πλευρά της ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.39: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια ημερήσια	Δημόσια εσπερινά	Ιδιωτικά ημερήσια	Ιδιωτικά εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	10,5	14,9	8,4	7,5	10,4
2002-2003	10,3	14,4	8,7	8,0	10,3
2003-2004	10,0	13,9	8,3	8,6	10,0
2004-2005	9,5	12,2	8,5	9,6	9,5
2005-2006	8,7	10,3	7,1	8,1	8,7
2006-2007	8,8	11,6	7,6	8,4	8,8
2007-2008	8,8	11,5	7,9	11,5	8,8
2008-2009	8,8	11,2	8,4	9,3	8,8
2009-2010	9,0	11,4	9,2	10,9	9,0
2010-2011	9,2	10,8	8,8	8,7	9,2
2011-2012	9,9	13,3	8,0	12,0	9,9
2012-2013	10,0	11,3	7,3	5,2	9,8
2013-2014	11,0	14,0	7,4	8,9	10,8
2014-2015	11,0	12,8	8,2		10,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν διδάσκοντες το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

Πίνακας 3.40: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ	Ευρωπαϊκή Ένωση	G-20
2001-2002	10,4	13,8		
2002-2003	10,3	13,1		
2003-2004	10,0	13,0		
2004-2005	9,5	12,7	11,5	
2005-2006	8,7	13,0	11,8	
2006-2007	8,8	12,6	11,5	
2007-2008	8,8	12,5	11,4	
2008-2009	8,8	13,5	12,0	
2009-2010	9,0	13,5	12,4	15,1
2010-2011	9,2	13,8	12,5	15,5
2011-2012	9,9	13,9	12,7	15,9
2012-2013	9,8	14,0	13,0	16,0
2013-2014	10,8	13,0	12,0	16,0
2014-2015	10,9	13,0	12,0	14,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Ο δείκτης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΟΣΑ και το G-20 αφορά το σύνολο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Πίνακας 3.41: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)

	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	680	1.827	1.858	649	2.445	62	2.507
2002-2003	602	1.824	1.939	487	2.390	36	2.426
2003-2004	661	1.901	1.843	719	2.523	39	2.562
2004-2005	726	2.108	1.984	850	2.777	57	2.834
2005-2006	805	2.297	2.237	865	3.020	82	3.102
2006-2007	932	2.449	2.550	831	3.294	87	3.381
2007-2008	870	2.368	2.388	850	3.166	72	3.238
2008-2009	654	2.113	2.008	759	2.732	35	2.767
2009-2010	696	2.214	2.039	871	2.864	46	2.910
2010-2011	626	1.970	1.873	723	2.551	45	2.596
2011-2012	590	1.886	1.817	659	2.438	38	2.476
2012-2013	575	1.806	1.605	776	2.339	42	2.381
2013-2014	458	1.533	1.329	662	1.962	29	1.991
2014-2015	506	1.754	1.552	708	2.219	41	2.260

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.42: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού Γενικού Λυκείου κατά ειδικότητα (2001-2014)

	Διοικητικό προσωπικό	Λοιπό προσωπικό	Παιδαγωγικό προσωπικό	Σύνολο
2001-2002	539	1.857	111	2.507
2002-2003	514	1.863	49	2.426
2003-2004	561	1.918	83	2.562
2004-2005	602	2.156	76	2.834
2005-2006	626	2.315	161	3.102
2006-2007	626	2.372	383	3.381
2007-2008	591	2.334	313	3.238
2008-2009	554	2.127	86	2.767
2009-2010	546	2.293	71	2.910
2010-2011	434	2.050	112	2.596
2011-2012	422	1.982	72	2.476
2012-2013	403	1.895	83	2.381
2013-2014	378	1.520	93	1.991
2014-2015	376	1.754	130	2.260

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Πίνακας 3.43: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων Γενικού Λυκείου κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	1.146	92	1.182	56	1.238
2002-2003	1.171	97	1.205	63	1.268
2003-2004	1.191	99	1.221	69	1.290
2004-2005	1.212	100	1.240	72	1.312
2005-2006	1.246	106	1.276	76	1.352
2006-2007	1.252	109	1.283	78	1.361
2007-2008	1.264	105	1.292	77	1.369
2008-2009	1.264	103	1.290	77	1.367
2009-2010	1.265	96	1.284	77	1.361
2010-2011	1.244	94	1.266	72	1.338
2011-2012	1.228	92	1.249	71	1.320
2012-2013	1.225	93	1.246	72	1.318
2013-2014	1.213	93	1.237	69	1.306
2014-2015	1.239	89	1.257	71	1.328
2015-2016	1.064	96	1.110	50	1.160
2016-2017	1.067	97	1.114	50	1.164
2017-2018	1.070	96	1.116	50	1.166

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2014), Myschool (2015-2017)

Πίνακας 3.44: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια ημερήσια	Δημόσια εσπερινά	Ιδιωτικά ημερήσια	Ιδιωτικά εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	198,1	135,7	188,2	72,4	194,4
2002-2003	191,7	136,9	186,9	70,1	188,3
2003-2004	189,3	123,6	182,8	70,1	185,0
2004-2005	187,0	114,2	178,0	78,0	182,2
2005-2006	180,8	105,8	150,4	74,6	174,2
2006-2007	176,8	92,7	150,2	60,6	169,8
2007-2008	181,4	94,4	157,6	86,0	174,8
2008-2009	182,3	95,9	161,1	79,0	175,8
2009-2010	188,8	96,0	179,7	87,0	182,9
2010-2011	190,2	92,9	173,2	84,3	183,8
2011-2012	196,7	88,2	162,1	126,5	188,6
2012-2013	195,0	79,1	138,9	49,0	184,7
2013-2014	196,7	81,4	137,3	98,0	186,4
2014-2015	188,5	79,7	147,5		180,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν σχολικές μονάδες το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

Πίνακας 3.45: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων Γενικού Λυκείου κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	9.717	677	10.051	343	10.394
2002-2003	9.695	716	10.029	382	10.411
2003-2004	10.040	709	10.327	422	10.749
2004-2005	10.277	724	10.573	428	11.001
2005-2006	10.507	750	10.818	439	11.257
2006-2007	10.470	750	10.778	442	11.220
2007-2008	10.795	748	11.103	440	11.543
2008-2009	10.925	747	11.234	438	11.672
2009-2010	11.113	716	11.380	449	11.829
2010-2011	10.832	729	11.165	396	11.561
2011-2012	10.805	719	11.135	389	11.524
2012-2013	10.768	681	11.067	382	11.449
2013-2014	10.691	669	10.991	369	11.360
2014-2015	9.953	616	10.303	266	10.569
2015-2016	10.141	639	10.509	271	10.780
2016-2017	10.168	666	10.575	259	10.834
2017-2018	10.154	715	10.613	256	10.869

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2014), Myschool (2015-2017)

Πίνακας 3.46: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα Γενικού Λυκείου κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια ημερήσια	Δημόσια εσπερινά	Ιδιωτικά ημερήσια	Ιδιωτικά εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	23,1	21,6	25,0	15,7	23,1
2002-2003	22,9	21,7	24,4	17,5	22,9
2003-2004	22,2	19,5	24,7	17,5	22,2
2004-2005	21,7	18,7	23,9	18,7	21,7
2005-2006	21,1	17,9	20,8	18,7	20,9
2006-2007	20,7	16,1	21,4	14,4	20,6
2007-2008	20,8	16,3	21,8	20,2	20,7
2008-2009	20,7	16,7	21,9	16,6	20,6
2009-2010	21,1	16,4	23,8	16,6	21,0
2010-2011	21,4	16,8	22,1	16,9	21,3
2011-2012	21,9	16,1	20,6	23,0	21,6
2012-2013	21,7	14,9	18,9	8,9	21,3
2013-2014	21,8	15,2	19,0	19,6	21,4
2014-2015	22,7	21,3	21,3		22,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν τμήματα το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

3.4 Επαγγελματική Εκπαίδευση

Η ανάλυση των δεδομένων εκπαίδευσης ολοκληρώνεται με την Επαγγελματική Εκπαίδευση η οποία παρέχεται στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.), ημερήσια ή εσπερινά, τριετούς ή τετραετούς φοίτησης, στα οποία εγγράφονται χωρίς εξετάσεις οι κάτοχοι απολυτηρίου Γυμνασίου. Τα ΕΠΑ.Λ. ιδρύθηκαν με το Νόμο 3475/2006 (μαζί με τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.), αντικαθιστώντας τα Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια (Τ.ΕΕ). Τα Τ.ΕΕ, τα οποία ιδρύθηκαν με το Νόμο 2640/1998, με τη σειρά τους αντικατέστησαν τα Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια (Τ.Ε.Λ.), τις Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές (Τ.Ε.Σ) και τα Ενιαία Πολυκλαδικά Λύκεια (Ε.Π.Λ.).

Το ΕΠΑ.Λ. αποτελείται από τρεις τάξεις. Η Α΄ τάξη περιλαμβάνει κυρίως μαθήματα γενικής παιδείας και μερικά μαθήματα επαγγελματικού προσανατολισμού χωρισμένα σε τρεις κύκλους. Η Β΄ Τάξη είναι διαρθρωμένη σε Τομείς και στη Γ΄ Τάξη οι Τομείς διαχωρίζονται σε Ειδικότητες. Στη Β΄ Τάξη του ΕΠΑ.Λ. εγγράφονται οι μαθητές που αποφοιτούν από την Α΄ Τάξη του ΕΠΑ.Λ. καθώς και απόφοιτοι της Α΄ Τάξης του Γενικού Λυκείου. Σημειώνεται, ότι το ΕΠΑ.Λ. προσφέρει και μετα-δευτεροβάθμιο κύκλο σπουδών, την Τάξη Μαθητείας, στην οποία η φοίτηση είναι προαιρετική, ενώ εγγράφονται σε αυτήν, οι κάτοχοι απολυτηρίου και πτυχίου του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών του ΕΠΑ.Λ.

Η φοίτηση στις ΕΠΑ.Σ. είναι διετής, ωστόσο δεν εγγράφονται σε αυτές απόφοιτοι Γυμνασίου, αλλά απόφοιτοι της Α΄ Τάξης του ΕΠΑ.Λ. ή του Γενικού Λυκείου. Οι ΕΠΑ.Σ. έχουν μόνο μαθήματα Ειδικότητας, αφού θεωρείται ότι οι μαθητές έχουν παρακολουθήσει ικανό αριθμό μαθημάτων γενικής παιδείας στην Α΄ Τάξη του ΕΠΑ.Λ. ή του Γενικού Λυκείου.

Όμως, με το Νόμο 4186/2013 καταργήθηκαν οι ΕΠΑ.Σ. που ανήκαν στο Υπουργείο Παιδείας και διατηρήθηκαν οι ΕΠΑ.Σ. που υπάγονται στο Υπουργείο Εργασίας καθώς και οι ΕΠΑ.Σ. του Υπουργείου Ανάπτυξης.

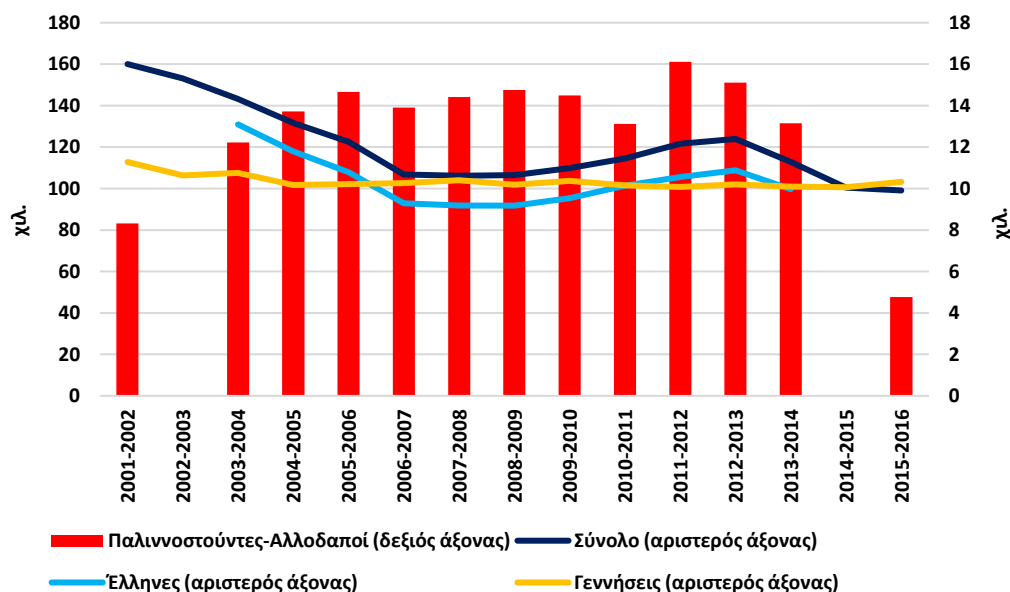
Εξάλλου, από το σχολικό έτος 2017-2018, λειτουργούν τα Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια τα οποία λειτουργούν υπό ενιαία διοίκηση, Διευθυντή και κοινό Σύλλογο Διδασκόντων και περιλαμβάνουν τις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ Γυμνασίου και τις τάξεις Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ Λυκείου. Σε αυτά εγγράφονται κατόπιν γνωμάτευσης των Κέντρων Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Δ.Υ.) μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Τέλος, υπάρχουν και τα Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ.) στα οποία εγγράφονται απόφοιτοι Δημοτικών Σχολείων Γενικής ή Ειδικής Εκπαίδευσης έως και το 16^ο έτος της ηλικίας τους κατόπιν σχετικής εισήγησης των Κέντρων Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Δ.Υ.) οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην παρακολούθηση ακαδημαϊκού προγράμματος του Γυμνασίου και παρουσιάζουν αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η φοίτηση στα ΕΕΕΕΚ. περιλαμβάνει 6 τάξεις.

3.4.1 Μαθητές

Η ανάλυση των δεδομένων, όπως και στα προηγούμενα κεφάλαια, ξεκινάει με την εξέλιξη της πορείας του αριθμού των μαθητών που φοίτησαν σε σχολεία δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Την περίοδο 2001-2007 ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε σημαντικά, κατά 33,6%, από τους 160,1 χιλ. στους 106,3 χιλ. (Διάγραμμα 3.50). Η μείωση αυτή μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο από τη μείωση του αριθμού των Ελλήνων μαθητών, οι οποίοι περιορίστηκαν από τους 151,7 χιλ. στους 91,8 χιλ. (πτώση κατά 59,9 χιλ. μαθητές ή κατά 39,5%), καθώς οι παλινοστούντες και αλλοδαποί μαθητές²¹ την ίδια περίοδο αυξήθηκαν κατά 6,1 χιλ. (από τους 8,3 χιλ. στους 14,4 χιλ., αύξηση 73,2%). Ως προς τους Έλληνες μαθητές σημειώνεται ότι οι γεννήσεις της περιόδου 1986-1992 – κατά την οποία γεννήθηκαν οι μαθητές που φοίτησαν στην δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση την περίοδο 2001-2007 – παρουσιάζονται μειωμένες κατά 8,7 χιλ. (από τις 112,8 χιλ. στις 104,1 χιλ.).

Διάγραμμα 3.50: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά εθνικότητα (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Δεν υπάρχουν δεδομένα για παλινοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015 καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει. Τα σχολικά έτη 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 και 2015-2016 υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για αλλοδαπούς μαθητές και όχι για παλινοστούντες.

Στη συνέχεια, την περίοδο 2008-2012 ο αριθμός των μαθητών αυξάνει κατά 16,3%, από τους 106,5 χιλ. στους 123,9 χιλ. (+17,4 χιλ. μαθητές). Η αύξηση αυτή οφείλεται – όπως είναι αναμενόμενο – κυρίως στην άνοδο του αριθμού των Ελλήνων μαθητών κατά 17 χιλ. (από τους

²¹ Το ποσοστό των παλινοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ως προς το σύνολο των μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης από 5,2% το 2001 ανήλθε στο 13,9% το 2008 και περιορίστηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, το 2017 στο 2,1%.

91,8 χιλ. στους 108,8 χιλ.), ενώ σημειώνεται ότι ο αριθμός των γεννήσεων της περιόδου 1993-1997 παρουσιάζει οριακή άνοδο κατά 0,2% ή κατά 0,2 χιλ. γεννήσεις (από τις 101,8 χιλ. στις 102 χιλ.). Ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών την ίδια περίοδο παρουσιάζει άνοδο 2,4%, από τους 14,8 χιλ. στους 15,1 χιλ. (+0,3 χιλ.).

Τέλος, την τριετία 2013-2015, ο αριθμός των μαθητών περιορίζεται περαιτέρω και διαμορφώθηκε στους 99,1 χιλ. το 2015 από τους 112,9 χιλ. το 2013 (πτώση κατά 12,2% ή κατά 13,8 χιλ. μαθητές). Πάνω από τη μισή πτώση οφείλεται στη μείωση του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, των οποίων ο αριθμός περιορίστηκε από τους 13,1 χιλ. στους 4,8 χιλ. (8,4 χιλ. λιγότεροι μαθητές). Οι Έλληνες μαθητές της συγκεκριμένης περιόδου περιορίστηκαν κατά 5,4 χιλ. (από τους 99,7 χιλ. στους 94,3 χιλ.) ενώ σημειώνεται ότι οι γεννήσεις της περιόδου 1998-2000 εμφανίζονται αυξημένες κατά 2,4% (από τις 100,9 χιλ. στις 103,3 χιλ.).

Τέλος, με στοιχεία του Myschool για τη διετία 2016-2017 ο αριθμός των μαθητών διαμορφώθηκε στους 94,8 χιλ. το 2016 και στους 95,9 χιλ. το 2017, ως αποτέλεσμα του συνδυασμού της αύξησης των Ελλήνων μαθητών κατά 1,8 χιλ. (από τους 92,1 χιλ. στους 93,9 χιλ.), και της μείωσης του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών κατά 0,7 χιλ. (από τους 2,7 χιλ. στους 2 χιλ.).

Πίνακας 3.47: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Παλιννοστούντες	Αλλοδαποί	Αγόρια	Κορίτσια	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	5.081	3.242	4.239	4.084	7.520	803	8.323
2002-2003							
2003-2004	6.241	5.988	6.642	5.587	10.855	1.374	12.229
2004-2005	6.514	7.209	7.966	5.757	12.018	1.705	13.723
2005-2006	6.470	8.189	8.670	5.989	12.766	1.893	14.659
2006-2007	5.371	8.539	8.457	5.453	12.320	1.590	13.910
2007-2008	4.621	9.791	9.091	5.321	12.659	1.753	14.412
2008-2009	3.895	10.863	9.397	5.361	13.032	1.726	14.758
2009-2010	3.390	11.099	9.288	5.201	12.913	1.576	14.489
2010-2011	2.133	10.991	8.504	4.620	11.672	1.452	13.124
2011-2012		16.106	10.435	5.671	14.324	1.782	16.106
2012-2013		15.108	9.905	5.203	13.678	1.430	15.108
2013-2014		13.143	9.080	4.063	11.750	1.393	13.143
2014-2015							
2015-2016		4.766	3.420	1.346	4.386	380	4.766
2016-2017	131	2.576	1.904	803	2.580	127	2.707
2017-2018	72	1.941	1.411	602	1.786	227	2.013

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), Myschool (2016-2017), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει. Τα σχολικά έτη 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 και 2015-2016 υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για αλλοδαπούς μαθητές.

Ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών, ενώ την περίοδο 2001-2011 αυξήθηκε από τους 8,3 χιλ. στους 16,1 χιλ. (+93,5% ή + 7,8 χιλ. μαθητές), την περίοδο 2012-2015 περιορίστηκε σημαντικά, με αποτέλεσμα από τους 15,1 χιλ. το 2012 να διαμορφωθεί στους 4,8 χιλ. το 2015 (πτώση κατά 68,5% ή κατά 10,3 χιλ. μαθητές), ενώ τη διετία 2016-2017, σύμφωνα με το Myschool, ο αριθμός τους διαμορφώθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα, δηλαδή στους 2,7 χιλ.

και στους 2 χιλ. αντίστοιχα. Η πτώση του αριθμού τους μετά το 2011, όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενα κεφάλαια, πιθανόν οφείλεται στην εκδήλωση και γιγάντωση της οικονομικής κρίσης που οδήγησε πολλούς παλιννοστούντες και αλλοδαπούς να εγκαταλείψουν την Ελλάδα προς αναζήτηση (καλύτερης) εργασίας. Παράλληλα, από τον πίνακα προκύπτει ότι με εξαίρεση τα πρώτα έτη της υπό εξέταση περιόδου (2001-2003), το ποσοστό των αλλοδαπών στο σύνολο των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών είναι μεγαλύτερο και συνεχώς αυξάνει [από το 52,5% το 2004 (7,2 χιλ. χιλ.) στο 83,7% το 2010 (11 χιλ.), ενώ τη διετία 2016-2017, σύμφωνα με το Myschool το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 95,2% (2,6 χιλ.) και 96,4% (1,9 χιλ.), αντίστοιχα].

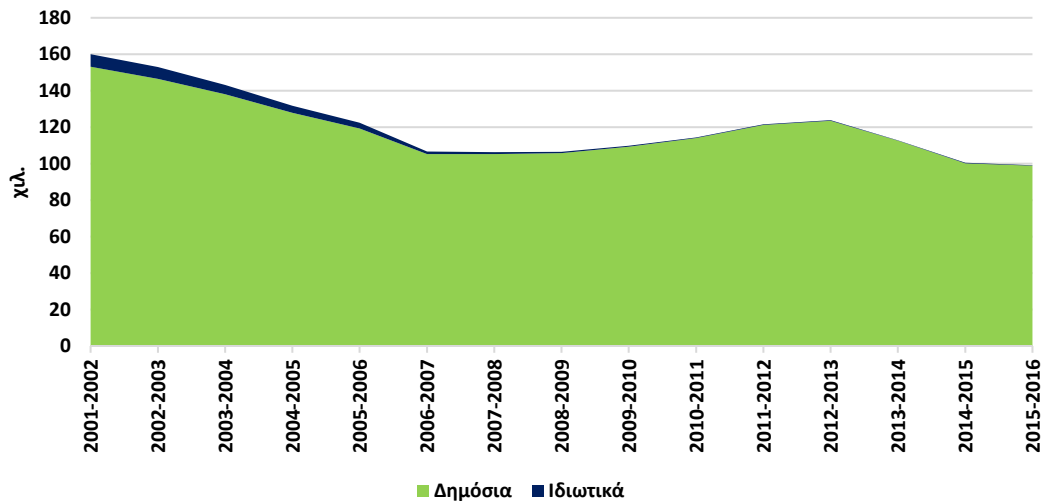
Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, την περίοδο 2001-2015 η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών φοιτούσε σε δημόσια σχολεία (Διάγραμμα 3.51), με το σχετικό ποσοστό μάλιστα να ανέρχεται ελαφρά από την περιοχή του 96% την περίοδο 2001-2003 (από τους 160 χιλ. μαθητές στους 143,2 χιλ.) στην περιοχή του 99,1% την περίοδο 2004-2015 (από τους 131,7 χιλ. στους 99,1 χιλ.). Ίδια είναι η κατανομή όταν ληφθούν υπόψη και τα στοιχεία του Myschool, καθώς τη διετία 2016-2017 το ποσοστό των μαθητών που φοιτούσε σε δημόσια σχολεία ανήλθε σε 99,9% αμφότερα τα έτη (94,7 χιλ. μαθητές το 2016 και 95,8 χιλ. μαθητές το 2017). Τέλος, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015, περίπου 9 στους 10 (89%) παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές φοιτούσε σε ημερήσιο σχολείο (από τους 7,5 χιλ. το 2001 στους 4,4 χιλ. το 2015). Τα στοιχεία του Myschool δείχνουν ότι το αντίστοιχο ποσοστό τη διετία 2016-2017 διαμορφώθηκε σε 95,3% (2,6 χιλ.) και 88,7% (1,8 χιλ.), αντίστοιχα.

Ός προς το φύλο των μαθητών, η Επαγγελματική Εκπαίδευση αποτελεί πρωτίστως επιλογή των αγοριών (Διάγραμμα 3.52). Το σχετικό ποσοστό μάλιστα αυξάνει την υπό εξέταση περίοδο (με κάποιες αυξομειώσεις) με αποτέλεσμα από το 58,6% το 2001 (93,8 χιλ. μαθητές) να διαμορφωθεί στο 67,1% το 2015 (66,5 χιλ. μαθητές). Αντίστοιχα, το ποσοστό των κοριτσιών περιορίστηκε από το 41,4% το 2001 (66,2 χιλ. μαθήτριες) στο 32,9% το 2015 (32,6 χιλ. μαθήτριες). Η ανωτέρω κατανομή δεν διαφοροποιείται όταν ληφθούν υπόψη τα στοιχεία του Myschool για την διετία 2016-2017. Το ποσοστό των αγοριών στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού διαμορφώθηκε στο 66,1% το 2016 (62,7 χιλ. μαθητές) και στο 65,2% το 2017 (62,5 χιλ. μαθητές), ενώ των κοριτσιών στο 33,9% (32,2 χιλ. μαθήτριες) και 34,8% (33,4 χιλ. μαθήτριες), αντίστοιχα. Στους παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές, τα αγόρια είναι περισσότερα από τα κορίτσια και το ποσοστό τους αυξάνει με την πάροδο των ετών. Έτσι, από το 50,9% το 2001 (4,3 χιλ.) αυξήθηκε σταδιακά στο 71,8% το 2015 (3,4 χιλ.) και αντίστοιχα, των κοριτσιών περιορίστηκε από το 49,1% (4,1 χιλ.) στο 28,2% (1,4 χιλ.). Σύμφωνα με το Myschool, το ποσοστό αγοριών και κοριτσιών τη διετία 2016-2017 διαμορφώθηκε, κατά μέσο όρο, σε 70,2% και 29,8%, αντίστοιχα.

Όσον αφορά στην κατανομή του μαθητικού πληθυσμού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου, όπως είναι αναμενόμενο, η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης την περίοδο 2001-2015 φοιτούσε σε ημερήσιο σχολείο (Διάγραμμα 3.53). Το σχετικό ποσοστό, όμως, περιορίστηκε σταδιακά από το 92,2% το 2001 (147,6 χιλ. μαθητές) στο 82,7% το 2015 (82 χιλ. μαθητές), με παράλληλη αύξηση του ποσοστού των μαθητών που φοίτησαν σε εσπερινό σχολείο από το 7,8% το 2001 (12,5 χιλ. μαθητές) στο 17,3% το 2015 (17,1 χιλ. μαθητές). Σύμφωνα δε με τα δεδομένα του Myschool, το ποσοστό των

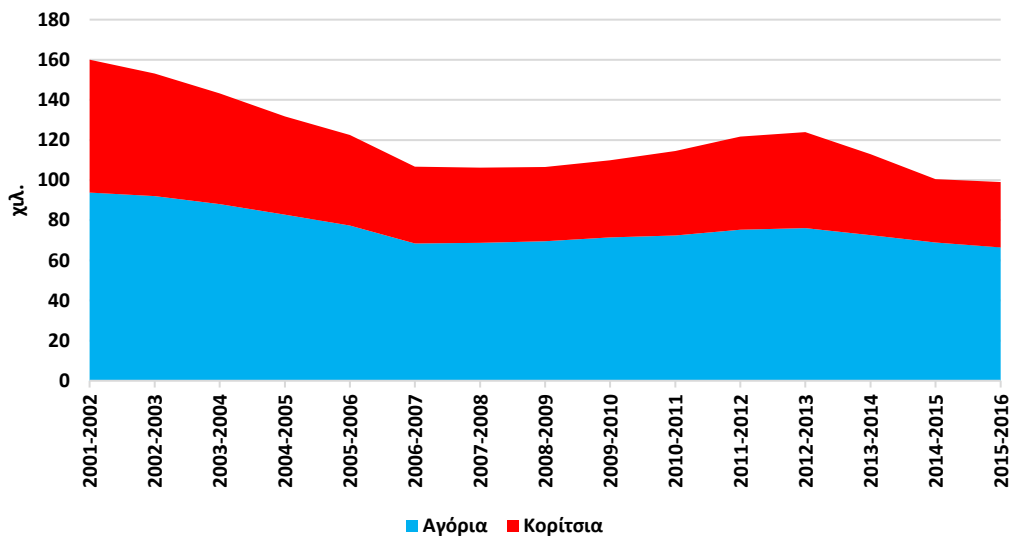
μαθητών που φοίτησαν τα έτη 2016 και 2017 σε ημερήσιο σχολείο κατήλθε περαιτέρω στο 80,3% (76,2 χιλ. μαθητές) και 78% (74,8 χιλ. μαθητές), αντίστοιχα με παράλληλη μικρή αύξηση του ποσοστού αυτών που παρακολούθησαν εσπερινό σχολείο (19,7%-18,7 χιλ. μαθητές το 2016 και 22%-21,1 χιλ. μαθητές το 2017).

Διάγραμμα 3.51: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

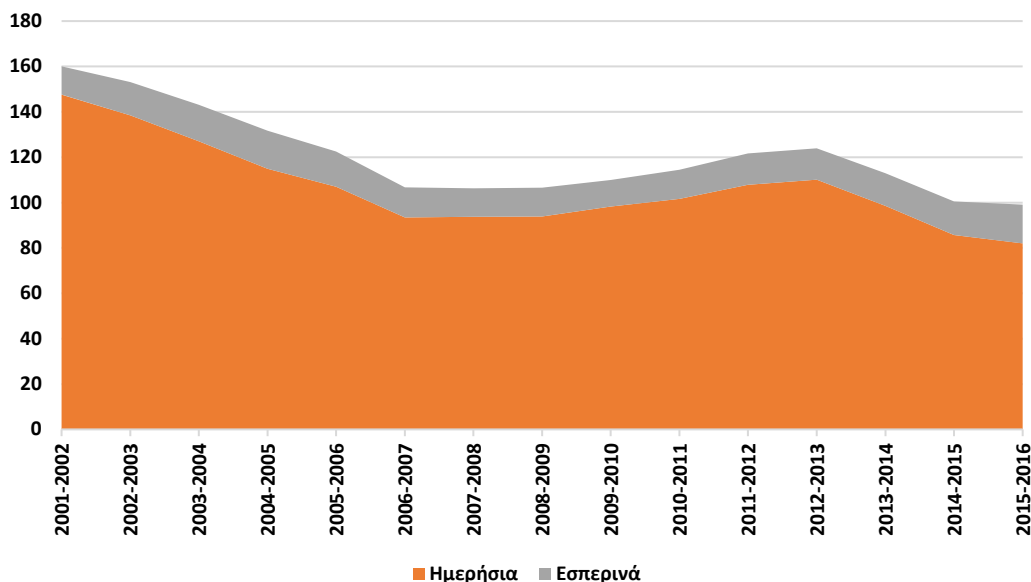
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.52: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

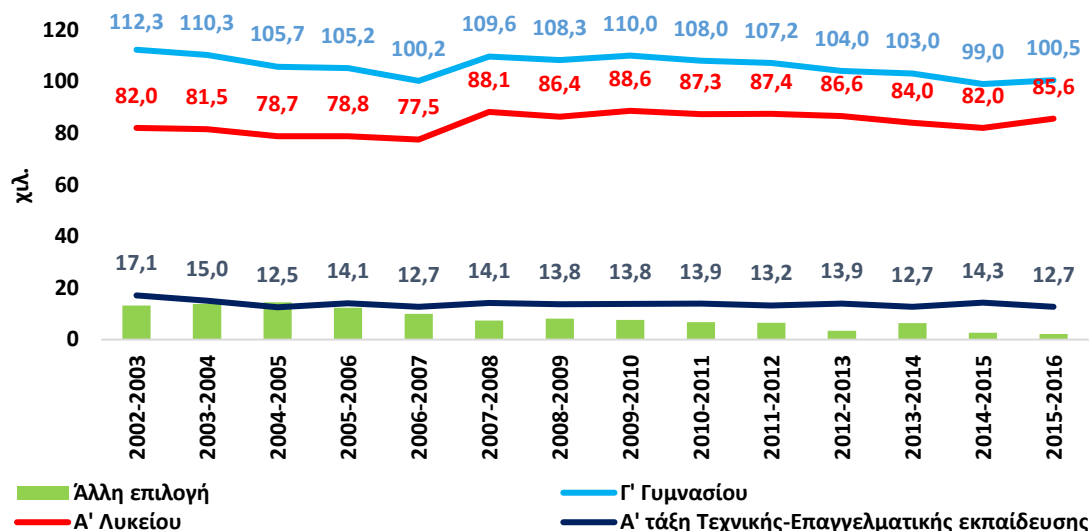
Διάγραμμα 3.53: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

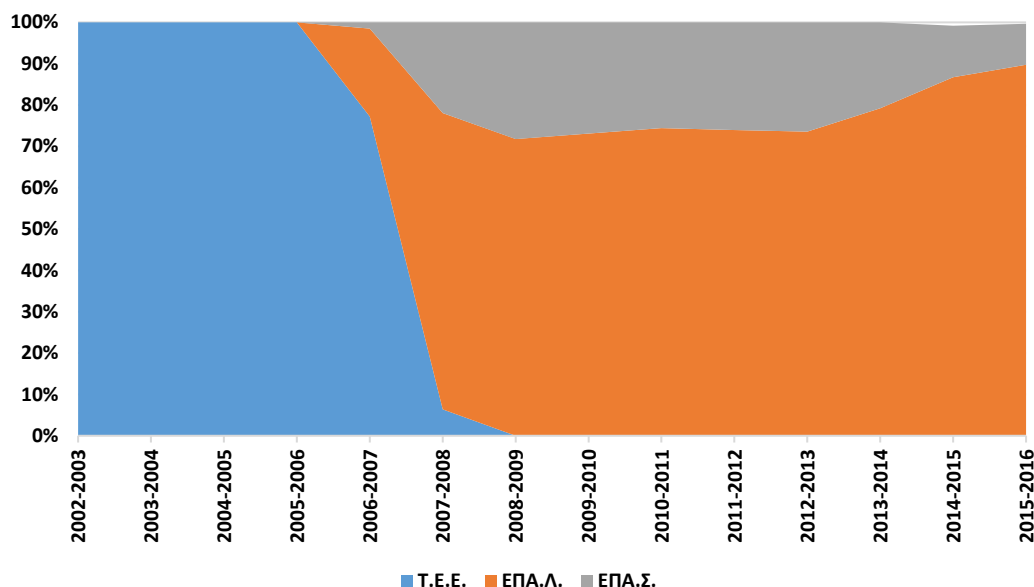
Ενδιαφέρον, όμως παρουσιάζει και η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών που πήγαν στην Α΄ τάξη σχολείων που προσφέρουν Επαγγελματική Εκπαίδευση (Διάγραμμα 3.54). Από τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ προέκυψε ότι στους συγκεκριμένους τύπους σχολείων δεν φοιτούν μόνο απόφοιτοι Γυμνασίου, αλλά και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Κατά συνέπεια – και σε συνέχεια αντίστοιχης ανάλυσης που προηγήθηκε στο κεφάλαιο των Γενικών Λυκείων – προκειμένου να προσεγγιστεί ο αριθμός των αποφοίτων Γυμνασίου που κατευθύνεται στην Επαγγελματική Εκπαίδευση στο παρόν κεφάλαιο ελήφθη υπόψη μόνο ο αριθμός των μαθητών που εγγράφηκαν σε επαγγελματικές σχολές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και είχαν ηλικία 15 ετών, δηλαδή είχαν μόλις τελειώσει το Γυμνάσιο. Ο αριθμός των μαθητών που πήγαν στην Α΄ τάξη σχολείων που προσφέρουν Επαγγελματική Εκπαίδευση μειώθηκε με την πάροδο του χρόνου από τους 17,1 χιλ. το 2002 στους 12,7 χιλ. το 2015, ενώ αντίθετα, ο αριθμός των μαθητών που προτίμησε το Γενικό Λύκειο αυξήθηκε από τους 82 χιλ. το 2002 στους 85,6 χιλ. το 2015. Με άλλα λόγια, το ποσοστό των αποφοίτων Γ΄ Γυμνασίου που συνέχισε τη φοίτηση του στο Γενικό Λύκειο αυξήθηκε από το 73% το 2001 στο 85,2% το 2015, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό αυτών που φοίτησε σε σχολείο επαγγελματικής εκπαίδευσης περιορίστηκε την ίδια περίοδο από το 15,2% στο 12,7%. Κατά συνέπεια, ο αριθμός των μαθητών (αλλά και το ποσοστό τους) που ολοκλήρωσε την υποχρεωτική εκπαίδευση και δεν συνέχισε στο Γενικό Λύκειο ή σε σχολείο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης περιορίστηκε από τους 13,2 χιλ. (11,8%) το 2002 στους μόλις 2,2 χιλ. (2,1%) το 2015.

Διάγραμμα 3.54: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Α' τάξης Γενικού Λυκείου, Α' τάξης σχολείου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Γ' τάξης Γυμνασίου (2002-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 3.55: Εξέλιξη ποσοστού μαθητών Τ.Ε.Ε, ΕΠΑ.Λ. και ΕΠΑ.Σ. (2002-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Στο διάγραμμα δεν περιλαμβάνονται οι Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Ε.Κ.) καθώς και οι Εκκλησιαστικές Σχολές, καθώς ο αριθμός των μαθητών σε αυτές είναι πολύ μικρός.

Ενδιαφέρον, παρουσιάζει και η κατανομή των μαθητών κατά τύπο σχολείου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Με την αντικατάσταση των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων (Τ.Ε.Ε) με το Νόμο 3475/2006 από τα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και τις Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.), περίπου 8 στους 10 μαθητές (77,1%), κατά μέσο όρο την περίοδο 2007-2015, επιλέγουν

το Επαγγελματικό Λύκειο για να συνεχίσουν τις σπουδές τους, σε αντίθεση με τις Επαγγελματικές Σχολές όπου συγκεντρώνουν περίπου 2 στους 10 μαθητές (22%), κατά μέσο όρο, την ίδια περίοδο (Διάγραμμα 3.55). Μάλιστα το ποσοστό αυτών που επιλέγουν το ΕΠΑ.Λ. αυξήθηκε την εν λόγω περίοδο από το 71,7% στο 89,7% με παράλληλη μείωση του ποσοστού αυτών που επιλέγουν τις ΕΠΑ.Σ. (από 22% σε 10%).

Ως προς τους *αποφοίτους* των σχολείων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, το ποσοστό τους (ως προς το σύνολο των μαθητών) πέφτει σημαντικά με την πάροδο του χρόνου (Πίνακας 3.48). Έτσι, ενώ το σχολικό έτος 2001-2002 το ποσοστό αυτό ανήλθε σε 52,7% (84,3 χιλ. απόφοιτοι), μετά το 2006 περιορίζεται σημαντικά (πέφτει κάτω από 50%). Ως αποτέλεσμα, από το 33,5% (35,6 χιλ. απόφοιτοι) το σχολικό έτος 2007-2008, διαμορφώθηκε στο 29,9% (30 χιλ. απόφοιτοι) το σχολικό έτος 2014-2015. Είναι δε χαρακτηριστικό, πως ενώ την περίοδο 2001-2014 ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 37,2% (από τους 160 χιλ. στους 100,5 χιλ.) ο αριθμός των αποφοίτων συρρικνώθηκε κατά 64,4% (από τους 84,3 χιλ. στους 30 χιλ.). Επομένως, ο μαθητές που φοιτούν στις επαγγελματικές σχολές, όχι μόνο έχουν περιοριστεί σημαντικά, αλλά προκύπτει ότι μεγάλο (και αυξανόμενο) ποσοστό αυτών δεν ολοκληρώνει και τις σπουδές του. Όπως, είναι αναμενόμενο, η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων προέρχονται από δημόσιες σχολικές μονάδες, με το ποσοστό τους να αυξάνει την υπό εξέταση περίοδο από το 95% (80 χιλ.) το 2001 στο 99,7% (29,9 χιλ.) το 2014 με αντίστοιχο περιορισμό του ποσοστού των αποφοίτων από ιδιωτικά σχολεία, από το 5% (4,3 χιλ.) στο 0,3% (87 απόφοιτοι).

Πίνακας 3.48: Εξέλιξη αριθμού και ποσοστού αποφοίτων μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Σύνολο	Απόφοιτοι	Δημόσια	Ιδιωτικά	% αποφοίτων	% Δημόσια	% Ιδιωτικά
2001-2002	160.042	84.271	80.023	4.248	52,7%	95,0%	5,0%
2002-2003	153.063	78.894	74.870	4.024	51,5%	94,9%	5,1%
2003-2004	143.170	75.308	72.548	2.760	52,6%	96,3%	3,7%
2004-2005	131.706	69.190	66.822	2.368	52,5%	96,6%	3,4%
2005-2006	122.500	61.577	59.773	1.804	50,3%	97,1%	2,9%
2006-2007	106.752	56.250	55.213	1.037	52,7%	98,2%	1,8%
2007-2008	106.257	35.582	35.238	344	33,5%	99,0%	1,0%
2008-2009	106.520	29.344	29.119	225	27,5%	99,2%	0,8%
2009-2010	109.883	33.226	32.999	227	30,2%	99,3%	0,7%
2010-2011	114.460	37.251	37.049	202	32,5%	99,5%	0,5%
2011-2012	121.643	36.091	35.943	148	29,7%	99,6%	0,4%
2012-2013	123.881	37.870	37.766	104	30,6%	99,7%	0,3%
2013-2014	112.869	38.648	38.515	133	34,2%	99,7%	0,3%
2014-2015	100.461	29.992	29.905	87	29,9%	99,7%	0,3%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), *Επεξεργασία δεδομένων*: IOBE

Ολοκληρώνοντας την παράγραφο που αφορά τους μαθητές που πηγαίνουν σε σχολεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, είναι ενδιαφέρον να γίνει αναφορά στο ποσοστό των μαθητών που εγγράφεται στον συγκεκριμένο τύπο σχολείων (ως ποσοστό του συνόλου των μαθητών που εγγράφονται στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) και την σύγκριση του ποσοστού αυτού με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα στοιχεία της UNESCO για την περίοδο 2003-2016. Η Ελλάδα καταλαμβάνει από τις χαμηλότερες θέσεις στην Ευρώπη στο ποσοστό μαθητών που εγγράφονται σε σχολεία ανώτερης Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Πίνακας 3.49). Το μέσο ποσοστό για την περίοδο 2003-2016 διαμορφώθηκε σε

32,6%, όταν στην Τσεχία, που έρχεται πρώτη στη σχετική κατάταξη, το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώθηκε σε 74,9%, στην Αυστρία σε 74,7%, στην Σλοβακία σε 71,3% και στην Κροατία σε 71,8%. Κάτω από την Ελλάδα στη σχετική κατάταξη βρίσκονται οι Λιθουανία (28,2%), Ουγγαρία (25,3%) και η Κύπρος (13,4%).

Πίνακας 3.49: Εξέλιξη ποσοστού μαθητών που εγγράφηκαν στην ανώτερη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση σε σύγκριση με τον συνολικό αριθμό των μαθητών που εγγράφηκαν στην ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στην Ευρωπαϊκή Ένωση (2003-2016)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Τσεχία	79,3%	79,1%	79,2%	79,0%	74,8%	73,7%	72,8%
Αυστρία	71,8%	78,6%	78,5%	77,9%	77,3%	77,1%	77,3%
Σλοβακία	75,4%	73,9%	73,9%	73,2%	72,8%	71,9%	71,1%
Κροατία	74,2%		73,8%	73,0%	72,7%	72,4%	71,9%
Ολλανδία	69,1%	69,2%	68,5%	68,0%	67,8%	67,6%	67,8%
Βέλγιο	70,3%	68,2%	69,6%	69,5%	69,6%	72,9%	72,8%
Σλοβενία	69,4%	62,5%	61,7%	60,8%	60,0%	59,5%	59,2%
Ρουμανία	64,4%	64,8%	65,2%	64,9%	64,9%	64,8%	63,7%
Λουξεμβούργο	64,7%	63,1%	62,1%	61,3%	60,8%	60,4%	
Φινλανδία	60,3%	52,4%	53,2%	54,0%	54,4%	54,8%	55,1%
Ιταλία	26,0%	62,8%	61,5%	60,5%	59,8%	59,4%	59,0%
Γερμανία	62,2%	61,2%	60,3%	59,4%	57,4%	57,5%	53,2%
Βουλγαρία	55,0%	55,2%	54,2%	53,5%	52,9%	51,5%	50,8%
Σουηδία	49,0%	57,5%	57,7%	58,1%	58,8%	59,5%	59,7%
Πολωνία	54,3%	48,7%	45,2%	45,1%	46,5%	49,2%	51,5%
Δανία	53,3%	55,0%	54,4%	54,4%	53,7%	53,0%	52,0%
Γαλλία	56,4%	56,2%	56,1%	42,7%	43,4%	43,8%	43,8%
Ισπανία	37,2%	38,7%	42,6%	42,5%	43,4%	43,8%	42,9%
Λετονία	37,8%	36,8%	35,4%	34,3%	34,4%	34,8%	40,6%
Πορτογαλία	28,1%	30,2%	32,9%	33,3%	33,2%	35,1%	40,7%
Μάλτα	36,7%	53,6%	51,9%	47,2%	47,0%	51,8%	
Εσθονία	29,3%	29,9%	31,0%	30,9%	31,3%	32,0%	33,0%
Ιρλανδία		34,6%	32,7%	32,3%	32,5%	32,7%	33,9%
Ελλάδα	36,0%	34,0%	36,1%	33,9%	32,1%		
Λιθουανία	26,1%	27,5%	28,1%	28,1%	28,7%	28,5%	28,6%
Ουγγαρία	12,8%	27,2%	27,2%	26,7%	26,2%	26,6%	26,6%
Κύπρος	13,7%	13,4%	13,5%	13,3%	12,9%	12,6%	12,6%

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Μέσος όρος
Τσεχία	72,6%	72,5%	72,2%	73,8%	73,4%	73,2%	72,9%	74,9%
Αυστρία	76,8%	76,7%	76,0%	70,2%	69,8%	69,5%	68,8%	74,7%
Σλοβακία	70,8%	70,3%	69,7%	68,1%	69,0%	69,0%	68,9%	71,3%
Κροατία	71,5%	71,0%	70,8%	71,1%	70,7%	70,4%	70,0%	71,8%
Ολλανδία	67,9%	68,4%	68,5%	67,7%		68,5%	67,5%	68,2%
Βέλγιο	73,0%	72,8%	72,8%	60,2%	59,7%	59,6%	59,2%	67,9%
Σλοβενία	59,4%	59,8%	60,3%	65,9%	66,8%	67,5%	70,4%	63,1%
Ρουμανία	63,8%	63,1%	61,9%	60,0%	57,2%	56,3%	56,2%	62,2%
Λουξεμβούργο	59,9%	59,9%	59,3%	59,9%	59,8%	61,4%	61,0%	61,0%
Φινλανδία	56,2%	57,0%	57,5%	70,1%	70,4%	71,3%	71,3%	59,9%
Ιταλία	60,0%	60,0%	59,2%	59,4%	56,1%	55,8%	55,6%	56,8%
Γερμανία	51,5%	48,6%	48,3%	47,5%	47,8%	46,8%	46,3%	53,4%
Βουλγαρία	51,5%	51,5%	49,9%	52,4%	53,7%	52,6%	51,3%	52,6%
Σουηδία	59,6%	59,0%	48,8%	46,9%	43,7%	38,2%	36,6%	52,4%
Πολωνία	53,3%	54,0%	54,3%	48,7%	49,2%	50,5%	51,1%	50,1%
Δανία	51,5%	51,1%	50,3%	43,3%	42,2%	42,5%	40,6%	49,8%

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Μέσος όρος
Γαλλία	44,3%	44,6%	44,2%	43,0%	42,7%	41,5%	40,6%	46,0%
Ισπανία	44,6%	45,3%	45,5%	33,5%	34,4%	35,2%	34,8%	40,3%
Λετονία	41,1%	43,2%	44,9%	39,1%	39,6%	39,8%	38,1%	38,6%
Πορτογαλία	42,1%	42,6%	42,8%	45,8%	46,0%	44,9%	41,2%	38,5%
Μάλτα	49,3%	28,4%	11,8%	12,8%	13,3%	12,7%	15,4%	33,2%
Εσθονία	34,2%	34,4%	34,1%	34,4%	34,7%	35,7%	38,7%	33,1%
Ιρλανδία	35,9%	31,6%	31,9%					33,1%
Ελλάδα	30,7%	31,7%	33,1%	33,7%	31,5%	29,9%	29,1%	32,6%
Λιθουανία	29,8%	30,4%	30,4%	27,6%	26,7%	26,8%	27,2%	28,2%
Ουγγαρία	27,6%	28,3%	28,9%	26,5%	25,1%	23,2%	21,4%	25,3%
Κύπρος	13,0%	12,7%	12,8%	13,6%	15,1%	15,6%		13,4%

Πηγή: UNESCO Institute for Statistics

3.4.2 Προσωπικό

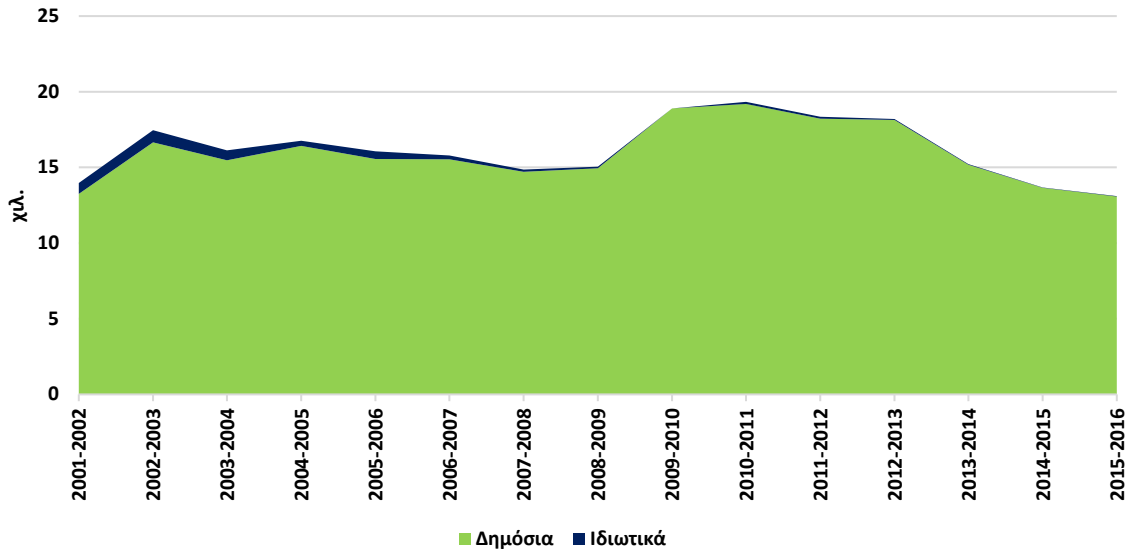
Η ανάλυση για την τεχνική εκπαίδευση συνεχίζεται με την εξέλιξη των μεγεθών που αφορούν το προσωπικό των αντίστοιχων σχολικών μονάδων. Σε σχέση με το συνολικό αριθμό διδασκόντων, (Διάγραμμα 3.56), με εξαίρεση τη άνοδο του αριθμού τους από τους 14 χιλ. το 2001 στους 17,5 χιλ. το επόμενο έτος, την περίοδο 2002-2007 περιορίστηκαν από τους 17,5 χιλ. στους 14,9 χιλ. (πτώση κατά 2,6 χιλ. διδάσκοντες ή κατά 14,9%), κατά την οποία ο αριθμός των μαθητών επίσης περιορίστηκε, από τους 153,1 χιλ. στους 106,3 χιλ. (πτώση κατά 46,8 χιλ. μαθητές ή κατά 30,6%). Στη συνέχεια, την τριετία 2008-2010 ο αριθμός των διδασκόντων ανήλθε κατά 4,3 χιλ. ή κατά 28,5%, από τους 15,1 χιλ. στους 19,3 χιλ., ενώ την ίδια περίοδο η ποσοστιαία άνοδος στον αριθμό των μαθητών ήταν χαμηλότερη (+7,5% ή 8 χιλ. περισσότεροι μαθητές, από τους 106,5 χιλ. στους 114,5 χιλ.). Έκτοτε, και μέχρι το 2015 ο αριθμός των διδασκόντων περιορίστηκε, για να διαμορφωθεί στους 13,1 χιλ., παρουσιάζοντας πτώση 28,6% σε σχέση με το 2011 (18,3 χιλ. διδάσκοντες). Την ίδια περίοδο η πτώση στον αριθμό των μαθητών διαμορφώθηκε σε 18,5% (από τους 121,6 χιλ. στους 99,1 χιλ.).

Ως προς την κατανομή των διδασκόντων ανάλογα με τον τύπο του σχολείου, από το ίδιο διάγραμμα προκύπτει ότι πάνω από 98% των διδασκόντων δίδαξε σε δημόσια σχολική μονάδα την περίοδο 2001-2015. Μάλιστα το συγκεκριμένο ποσοστό βαίνει αυξανόμενο με την πάροδο του χρόνου καθώς από το 94,7% το 2001 (13,3 χιλ.) ανήλθε στο 99,8% το 2015 (13,1 χιλ.) με παράλληλο περιορισμό του αριθμού των διδασκόντων στα ιδιωτικά σχολεία από το 5,3% (735 εκπαιδευτικοί) το 2001 στο 0,2% (26 εκπαιδευτικοί) το 2015.

Σε σχέση με το φύλο των διδασκόντων, την υπό εξέταση περίοδο οι περισσότεροι διδάσκοντες στην δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση ήταν άνδρες (Διάγραμμα 3.57). Το ποσοστό τους, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015 ανήλθε στο 56,3%, αλλά με την πάροδο του χρόνου περιορίστηκε. Ως αποτέλεσμα μειώθηκε σταδιακά από το 59,1% (8,3 χιλ.) το 2001 στο 50,2% (6,6 χιλ.) το 2015, με αντίστοιχη άνοδο του ποσοστού των γυναικών από το 40,9% (5,7 χιλ.) το 2001 στο 49,8% (6,5 χιλ.) το 2015.

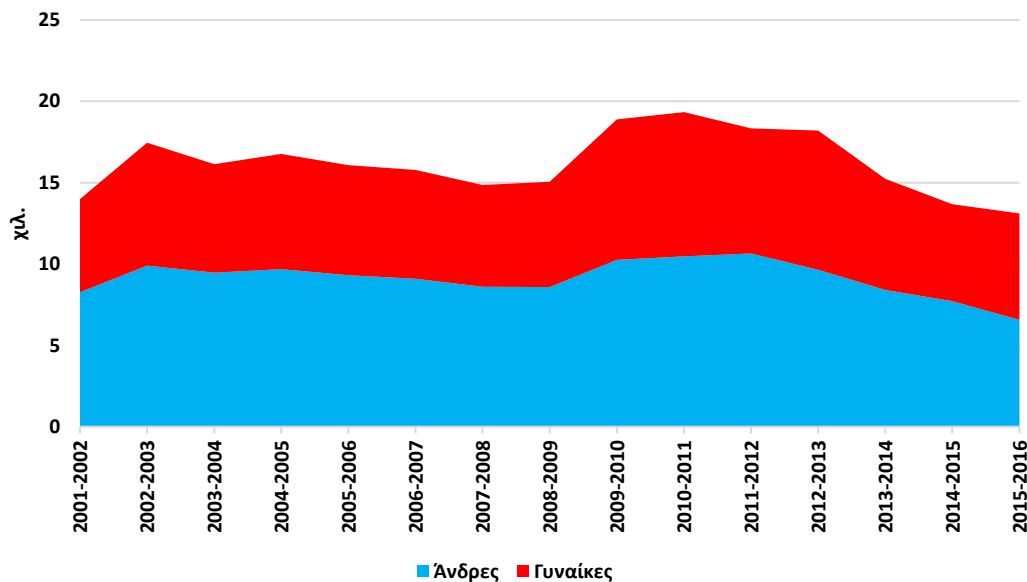
Διάγραμμα 3.56: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Τα στοιχεία του διαγράμματος αφορούν διδακτικό προσωπικό με πλήρες ωράριο

Διάγραμμα 3.57: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο (2001-2015)

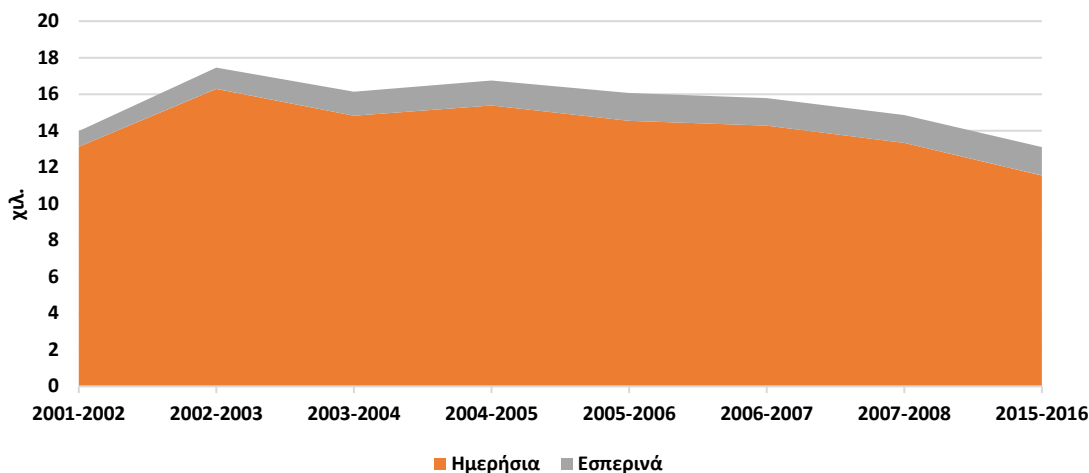
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Τα στοιχεία του διαγράμματος αφορούν διδακτικό προσωπικό με πλήρες ωράριο

Αναφορικά με το ωράριο της σχολικής μονάδας, δεδομένα υπάρχουν μόνο για την περίοδο 2001-2007 και για το έτος 2015 (Διάγραμμα 3.58). Ωστόσο, παρά την ελλιπή πληροφόρηση, προκύπτει

ξεκάθαρα από το διάγραμμα – όπως είναι και αναμενόμενο – ότι για τα έτη όπου υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα, πάνω από 9 στους 10 (91,2% κατά μέσο όρο) διδάσκοντες δίδαξε σε ημερήσιες σχολικές μονάδες, με το ποσοστό αυτό, όμως, να περιορίζεται από το 93,8% (13,1 χιλ. σχολικές μονάδες) το 2001 στο 88,2% (11,6 χιλ.) το 2015 και το αντίστοιχο ποσοστό των διδασκόντων σε εσπερινά σχολεία να περιορίζεται την ίδια περίοδο από το 6,2% (0,9 χιλ. σχολικές μονάδες) στο 11,8% (1,6 χιλ.).

Διάγραμμα 3.58: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2007 και 2015)

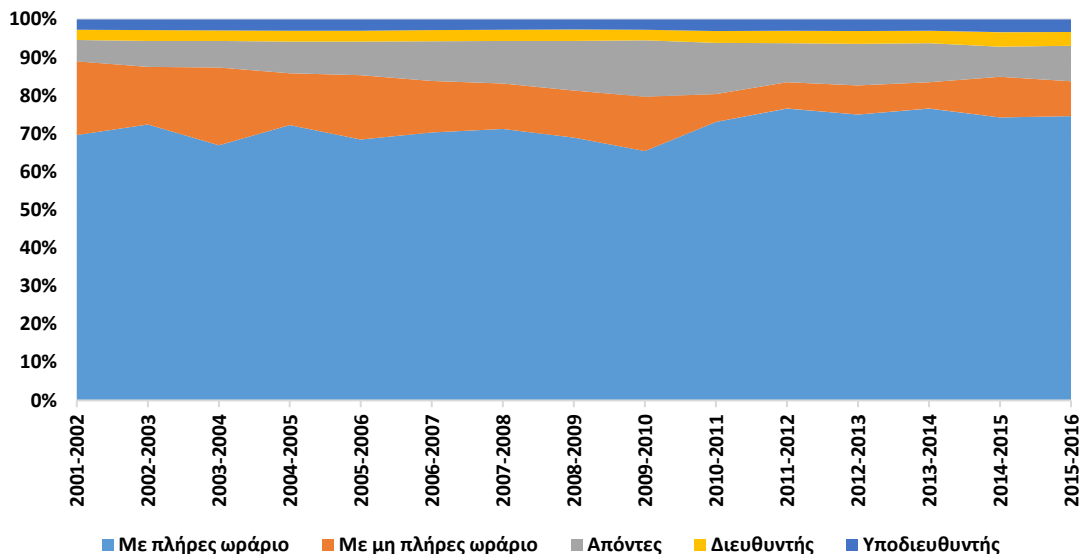
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Τα στοιχεία του διαγράμματος αφορούν διδακτικό προσωπικό με πλήρες ωράριο

Συνεχίζοντας με την κατανομή των διδασκόντων κατά κατάσταση απασχόλησης (Διάγραμμα 3.59), η εικόνα δεν διαφοροποιείται σε σχέση με τις προηγούμενες βαθμίδες εκπαίδευσης. Έτσι, πάνω από 7 στους 10 (72,3%) διδάσκοντες στην δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση είναι διδάσκοντες με πλήρες ωράριο και στη συνέχεια ακολουθούν αυτοί με μη πλήρες ωράριο (12,3%). Ένας στους δέκα διδάσκοντες (10,2%) είναι απών και τέλος ακολουθούν με ίδιο ουσιαστικά ποσοστό οι διευθυντές (3%) καθώς και οι υποδιευθυντές (2,9%). Παρακολουθώντας την εξέλιξη των ποσοστών προκύπτει ότι την υπό εξέταση περίοδο το ποσοστό των διδασκόντων με πλήρες ωράριο από 69,6% το 2001 αυξήθηκε στο 72,3% το 2004 για να περιοριστεί στη συνέχεια στο 65,4% το 2009. Ωστόσο στη συνέχεια αυξάνει, για να διαμορφωθεί το 2015 στο 74,6%. Στους διδάσκοντες με πλήρες ωράριο, το σχετικό ποσοστό – με κάποιες αυξομειώσεις – περιορίστηκε σταδιακά από το 19,4% το 2001 στο 9,2% το 2015. Σε σχέση με τους απόντες, το ποσοστό τους την περίοδο 2001-2009 σχεδόν τριπλασιάστηκε και από το 5,6% το 2001 ανήλθε στο 14,8% το 2009. Ωστόσο, στη συνέχεια περιορίστηκε, για να διαμορφωθεί το 2015 στο 9,3%. Τα ποσοστά για τους διευθυντές και υποδιευθυντές την υπό εξέταση περίοδο εμφανίζουν οριακή άνοδο που δεν ξεπερνά την μία ποσοστιαία μονάδα. Εν κατακλείδι, την περίοδο 2001-2015 το ποσοστό των διδασκόντων με πλήρες ωράριο αυξήθηκε – κυρίως την περίοδο 2009-2015 – ενώ αντίστοιχα μειώθηκε το ποσοστό των διδασκόντων με μη πλήρες ωράριο καθώς και των

διδασκόντων που απουσίαζαν. Η ανωτέρω εικόνα δεν διαφοροποιείται όταν ληφθεί υπόψη το φύλο των διδασκόντων.

Διάγραμμα 3.59: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2015)

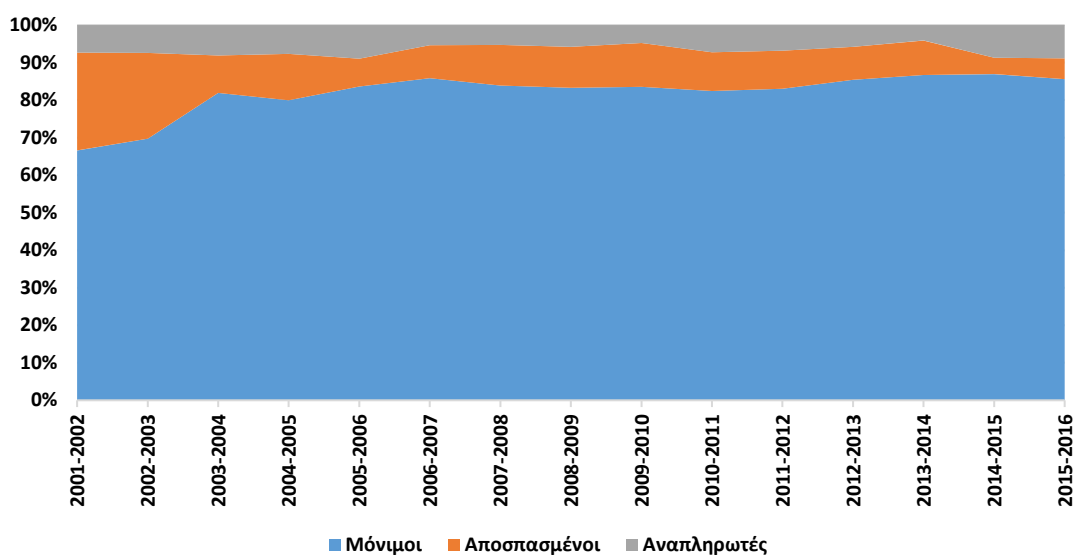
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ως προς την κατανομή των διδασκόντων με βάση το καθεστώς εργασίας και πάλι τα δεδομένα δεν διαφοροποιούνται σε σχέση με τα προηγούμενα κεφάλαια (Διάγραμμα 3.60). Έτσι, την περίοδο 2001-2015 πάνω από 8 στους 10 διδάσκοντες ήταν μόνιμοι, με το ποσοστό τους από το 66,6% το 2001 να ανέρχεται στο 85,6% το 2015. Αντίθετα, το ποσοστό των αποσπασμένων βαίνει μειούμενο. Ως αποτέλεσμα, ενώ το 2001 περίπου 1 στους 4 (26,1%) διδάσκοντες ήταν αποσπασμένος, το 2015 το αντίστοιχο ποσοστό περιορίστηκε σε μόλις 5,5%. Τέλος, το ποσοστό των αναπληρωτών, με κάποιες αυξομειώσεις την υπό εξέταση περίοδο κινείται στην περιοχή του 6,8%.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η κατανομή του διδακτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας τεχνικής εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (Διάγραμμα 3.61). Σημειώνεται, όμως, ότι η ανάλυση περιορίζεται μόνο για τα έτη 2001-2007, καθώς από την ΕΛΣΤΑΤ υπήρχαν δημοσιευμένα στοιχεία μόνο για αυτή την περίοδο. Για το **σύνολο** των διδασκόντων, τα δεδομένα δείχνουν ότι 2 στους 10 (19,8%) διδάσκοντες ήταν πτυχιούχοι Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. και αντίστοιχων τμημάτων Τ.Ε.Ι. και έπονται οι πτυχιούχοι λοιπών τμημάτων Τ.Ε.Ι. (13,5%), καθώς και οι πτυχιούχοι Πληροφορικής Α.Ε.Ι. (9,5%). Ακολουθούν οι διδάσκοντες που ολοκλήρωσαν τμήμα Τ.Ε.Λ.-Ε.Π.Λ. (9%), οι φιλόλογοι (6,8%) και οι μαθηματικοί (6,3%). Η ανωτέρω κατανομή δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα σχολεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσφέρουν εκπαίδευση σε αντικείμενα που σχετίζονται με εφαρμοσμένες τέχνες-επαγγέλματα, καθιστώντας περισσότερο αναγκαία την ύπαρξη αντίστοιχων ειδικοτήτων από την πλευρά των διδασκόντων. Παράλληλα, από το διάγραμμα για το σύνολο των εκπαιδευτικών – όσο και για τα επιμέρους φύλα όπως θα φανεί αμέσως

παρακάτω – προκύπτει διαχρονικά μία σχετική σταθερότητα στην κατανομή των ειδικοτήτων. Στην περίπτωση των **ανδρών**, οι πιο «δημοφιλείς» ειδικότητες διδασκόντων δεν διαφοροποιούνται, αλλά μεταβάλλεται η κατάταξη τους. Έτσι, περίπου 3 στους 10 (27,8%) εκπαιδευτικούς ήταν πτυχιούχοι Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. και αντιστοίχων τμημάτων Τ.Ε.Ι. και ακολουθούν με πολύ χαμηλότερο ποσοστό οι απόφοιτοι τμήματος Τ.Ε.Λ.-Ε.Π.Λ. (10,7%), πληροφορικής Α.Ε.Ι. (9,9%), λοιπών τμημάτων Τ.Ε.Ι. (7,2%), οι μαθηματικοί (7,7%) και οι μηχανικοί (7,1%). Στις **γυναίκες** υπάρχει σχετική διαφοροποίηση στην κατάταξη των ειδικοτήτων σε σύγκριση με τους άνδρες. Έτσι, οι περισσότερες διδάσκουσες ήταν πτυχιούχοι λοιπών τμημάτων Τ.Ε.Ι. (22,5%) και ακολουθούν οι φιλόλογοι (12,9%), οι απόφοιτοι πληροφορικής Α.Ε.Ι. (9%), οι πτυχιούχοι Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. και αντιστοίχων τμημάτων Τ.Ε.Ι. (8,3%), οι διδάσκουσες αγγλικής γλώσσας (7%) και οι απόφοιτοι τμήματος Τ.Ε.Λ.-Ε.Π.Λ. (6%).

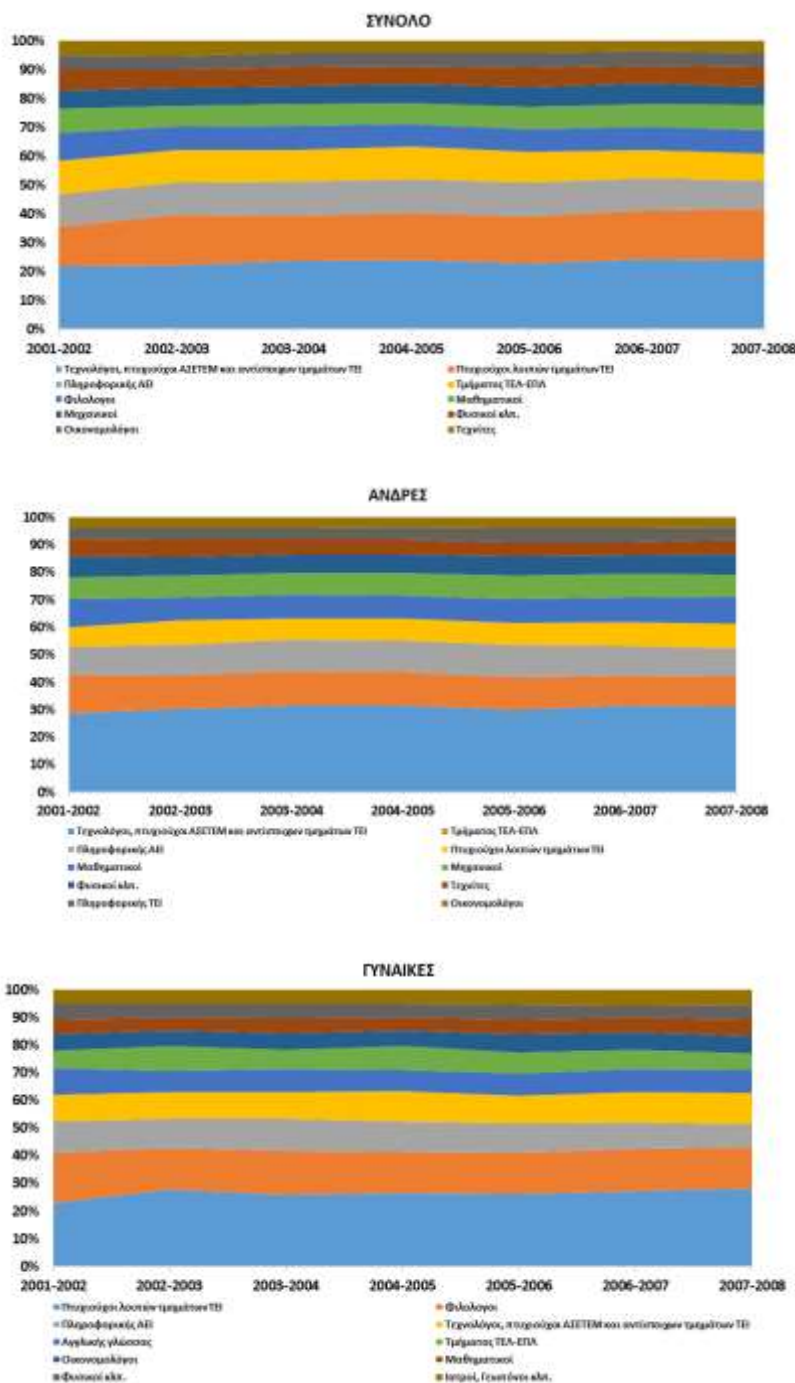
Διάγραμμα 3.60: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σε σχέση με το λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα, η παρουσίαση περιορίζεται στα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία και δεν λαμβάνεται υπόψη το ωράριο του σχολείου καθώς ο αριθμός των μαθητών και των διδασκόντων ειδικά στα ιδιωτικά εσπερινά σχολεία είναι πολύ μικρός αλλά και γιατί τα δεδομένα μαθητών για τα ιδιωτικά εσπερινά σχολεία σταματούν το σχολικό έτος 2009-2010. Προχωρώντας στην ανάλυση των δεδομένων υπό αυτούς τους περιορισμούς, για το σύνολο των σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης, την περίοδο 2001-2009 ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα περιορίζεται από τους 11,4 μαθητές στους 5,8 (Διάγραμμα 3.62). Την περίοδο αυτή ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 31,3% (από τους 160 χιλ. στους 109,9 χιλ., μείωση κατά 50,2 χιλ. μαθητές) σε αντίθεση με τον αριθμό των διδασκόντων που αυξήθηκε κατά 35,2% (από τους 13,9 χιλ. στους 18,9 χιλ., αύξηση κατά 4,9 χιλ. διδάσκοντες). Δηλαδή για κάθε 10 μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα» προσλαμβάνονταν ένας καθηγητής.

Διάγραμμα 3.61: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (2001-2007)

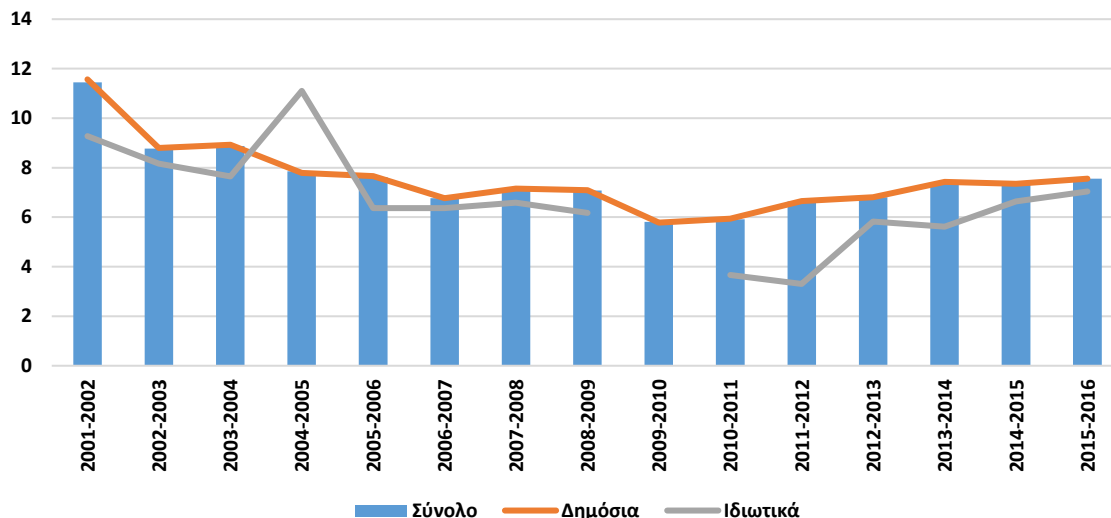
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Λόγο περιορισμένου χώρου δεν παρουσιάζονται όλες οι ειδικότητες, αλλά τα σχετικά στοιχεία είναι διαθέσιμα εφόσον ζητηθούν.

Την περίοδο 2010-2015 ο λόγος ακολουθεί ανοδική πορεία και από τους 5,9 μαθητές ανά διδάσκοντα διαμορφώθηκε στους 7,6 μαθητές, δηλαδή στα επίπεδα του 2005, καθώς τη

συγκεκριμένη εξαετία οι μαθητές περιορίστηκαν κατά 13,6% (από τους 114,5 χιλ. στους 98,9 χιλ., 15,6 χιλ. λιγότεροι μαθητές) και οι διδάσκοντες κατά 32,4% (από τους 19,3 χιλ. στους 13,1 χιλ.). Επομένως, την περίοδο αυτή για κάθε ένα μαθητή που έφευγε από το «σύστημα» οι καθηγητές περιοριζόνταν κατά 2 άτομα. Συγκρίνοντας το λόγο ανάμεσα στις δημόσιες και ιδιωτικές σχολικές μονάδες, προκύπτει ότι όλη την υπό εξέταση περίοδο – με εξαίρεση το σχολικό έτος 2004-2005 – ήταν υψηλότερος στις πρώτες.

Διάγραμμα 3.62: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

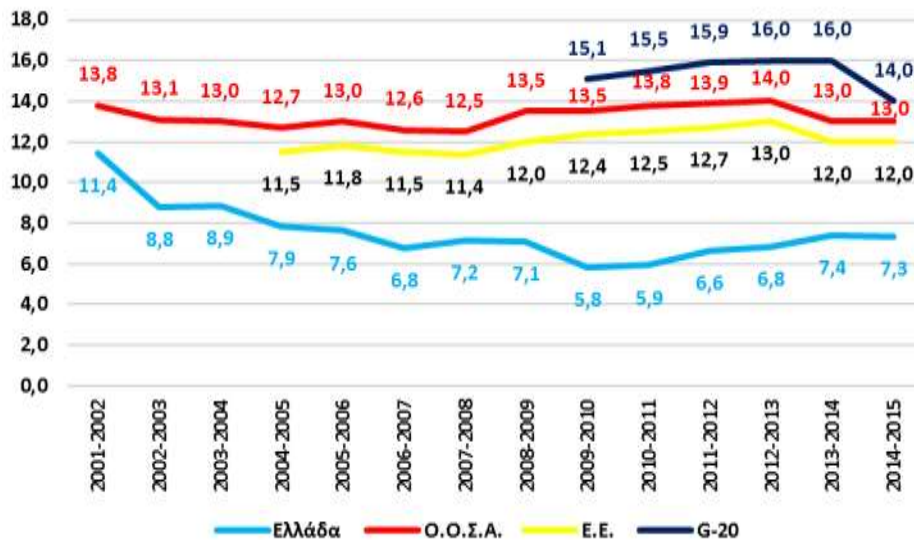
Σημείωση: Ο δείκτης για τις ιδιωτικές σχολικές μονάδες δεν ορίζεται για το σχολικό έτος 2009-2010 καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία για διδάσκοντες σε αυτές από την ΕΛΣΤΑΤ.

Συγκρίνοντας τον συγκεκριμένο λόγο με τον αντίστοιχο λόγο για τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και των G-20, όπως και στις προηγούμενες σχολικές βαθμίδες έτσι και εδώ είναι χαμηλότερος όλη την υπό εξέταση περίοδο (Διάγραμμα 3.63). Η διαφορά αυτή μάλιστα σε σύγκριση με τα υπόλοιπα σχολεία είναι μεγαλύτερη, καθώς ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα στα σχολεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι ο χαμηλότερος μεταξύ όλων των υπολοίπων σχολείων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Αξίζει, επιπλέον, να τονιστεί ότι την τετραετία 2009-2012 η αναλογία στην Ελλάδα αυτή ήταν λιγότερο από το μισό της αντίστοιχης για τις χώρες της ΕΕ και του ΟΟΣΑ.

Η παράγραφος ολοκληρώνεται με την παράθεση των αποτελεσμάτων που αφορούν το δείκτη μαθητές ανά διδάσκοντα κατά περιφέρεια της χώρας (Πίνακας 3.50). Όπως και στα προηγούμενα κεφάλαια, έτσι και σε αυτό τα αποτελέσματα δεν διαφοροποιούνται ουσιαστικά. Έτσι, οι περισσότεροι μαθητές ανά διδάσκοντα συγκεντρώνονται σε μεγάλες περιφέρειες της χώρας δηλαδή Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (8,3 μαθητές ανά διδάσκοντα), την Αττική (8,1), την Δυτική Ελλάδα (8,0), την Κρήτη (7,8), την Κεντρική Μακεδονία (7,5) και την Πελοπόννησο (7,5). Από την άλλη πλευρά και πάλι οι περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου συγκεντρώνουν τους

λιγότερους μαθητές ανά διδάσκοντα (6,3 και 6,4, αντίστοιχα). Ακόμα όμως και στις μεγάλες περιφέρειες της Αττικής και της Μακεδονίας ο λόγος αυτός είναι μικρότερος από το μέσο όρο των χωρών της ΕΕ, του ΟΟΣΑ και των G-20.

Διάγραμμα 3.63: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά διδάσκοντα εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), **Επεξεργασία δεδομένων:** IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Ο δείκτης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΟΣΑ και το G-20 αφορά το σύνολο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η ανάλυση των δεδομένων για το προσωπικό της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ολοκληρώνεται με την ανάλυση των δεδομένων που αφορούν το βοηθητικό προσωπικό. Ο αριθμός του βοηθητικού προσωπικού ακολουθεί ξεκάθαρα καθοδική πορεία, ιδιαίτερα την περίοδο 2009-2015 (Διάγραμμα 3.64). Πιο αναλυτικά, την πενταετία 2001-2005 το βοηθητικό προσωπικό σταθεροποιήθηκε στα επίπεδα των 2,1 χιλ. εργαζομένων, όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε από τους 160 χιλ. στους 122,5 χιλ. (πτώση κατά 37,5 χιλ. ή κατά 23,5%). Το επόμενο έτος (2006) το βοηθητικό προσωπικό περιορίστηκε απότομα στα 1,4 χιλ. άτομα για να ανέλθει εκ νέου στους 1,9 χιλ. το 2007. Από το 2007 μέχρι το 2015 ο αριθμός του περιορίζεται σταδιακά για να διαμορφωθεί στο τέλος αυτής της περιόδου στα μόλις 889 άτομα, εμφανίζοντας πτώση 53,6% (από τα 1,9 χιλ. άτομα το 2007). Την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών εμφάνισε πτώση 6,8%, καθώς περιορίστηκε από τους 106,3 χιλ. το 2007 στους 99,1 χιλ. το 2015.

Από το ίδιο διάγραμμα προκύπτει – όπως είναι αναμενόμενο – ότι η πλειοψηφία του βοηθητικού προσωπικού εργαζόταν την υπό εξέταση περίοδο στις **δημόσιες** σχολικές μονάδες. Το σχετικό ποσοστό ανήλθε από το 87,5% (1,85 χιλ. άτομα) το 2001 στο 94,7% το 2005 (1,97 χιλ. άτομα) και στη συνέχεια σε επίπεδα άνω του 98% την περίοδο 2006-2015, για να διαμορφωθεί στο τέλος αυτής της περιόδου στο 99,8% (887 άτομα). Σαν συνέπεια το ποσοστό του βοηθητικού

προσωπικού που εργάζονταν σε ιδιωτικά σχολεία περιορίστηκε από το 12,5% (263 άτομα) το 2001 στο 0,2% (2 μόλις άτομα) το 2015.

Πίνακας 3.50: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περιφέρεια (2001-2015)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008		
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	13,3	9,5	9,5	8,3	9,3	8,1	8,5		
ΑΤΤΙΚΗ	11	9,3	9,5	8,8	8,4	7,4	7,5		
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	14	9,8	10,5	8,8	8,1	6,9	7,5		
ΚΡΗΤΗ	12,3	8,9	8,9	7,5	7,5	7,3	7,1		
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10,9	8,7	8,5	7,8	7,6	6,6	7,1		
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	13,6	9,4	9,3	7,7	7,6	7,1	7,4		
ΗΠΕΙΡΟΣ	13,1	10,1	9,3	7,7	7,1	6,9	7,2		
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	12,2	8,5	8,7	7,4	7,1	6,2	7,2		
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	11	8,4	8,2	7,8	7,9	6,8	7,2		
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	11	7,8	7,5	5,9	6,4	5,5	6,4		
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	9,8	7,2	7,5	6,6	5,8	5,7	6,1		
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10,6	7,1	7,3	6,3	6,5	5,3	5,8		
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	11,5	6,9	7,1	5,8	5,8	5,3	5,8		
	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2015-2016	Μέση τιμή
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	8,4	6,3	6,3	7,1	7,4	7,4	7,5	8	8,33
ΑΤΤΙΚΗ	7,4	6,2	6,6	7,2	7,4	8,4	8,4	8,4	8,13
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	7,3	5,9	5,9	6,3	6,5	7,6	7,5	7,3	7,99
ΚΡΗΤΗ	7,4	6,6	5,8	7,1	7,2	7,9	7,5	7,6	7,77
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	7,1	5,9	6	6,8	6,8	7,4	7,7	8,1	7,53
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	7,4	5,7	5,6	5,9	6,2	6,7	6,3	6,8	7,51
ΗΠΕΙΡΟΣ	7,1	5,4	5,7	6,1	6,6	6,7	5,7	5,8	7,37
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	6,7	5,3	5,4	5,9	5,9	6,1	6,5	6,6	7,05
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6,5	4,8	4,6	6	6	6,5	5,9	6,7	6,95
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	6,1	4,6	5,3	5,9	6,4	6,9	7,2	8,6	6,77
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	6,1	5	5,3	6,2	6,3	6,7	6,6	6,6	6,50
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	6,3	5,7	4,9	5,6	5,9	6,4	6,1	5,8	6,37
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	5,4	4,8	4,9	5,5	5,9	6,5	6,4	6,6	6,28

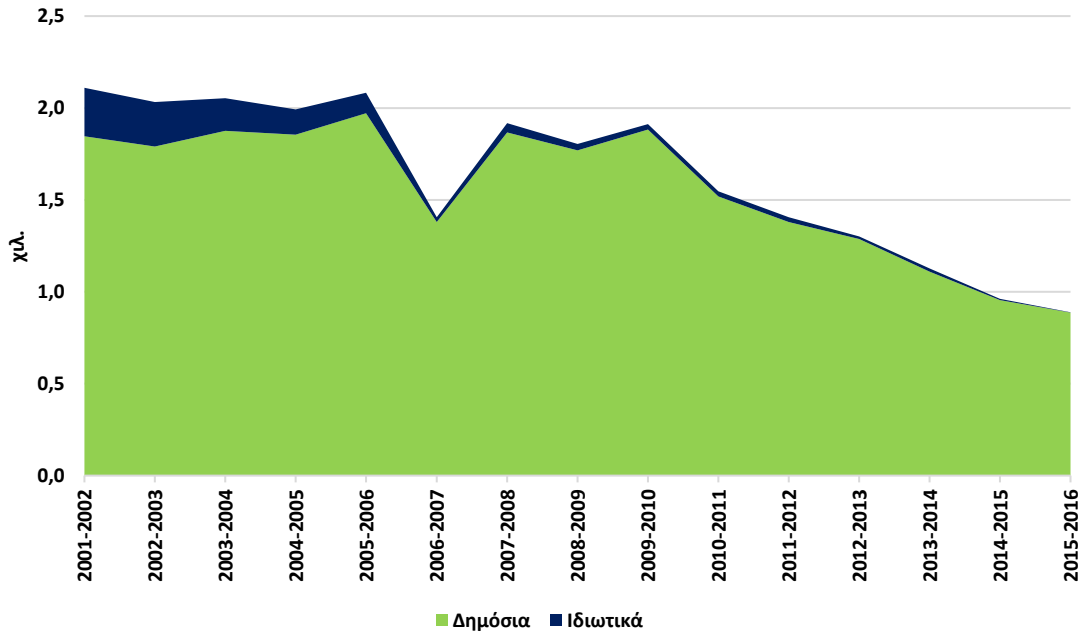
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ως προς την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά **φύλο**, το ποσοστό των γυναικών αυξάνει με την πάροδο του χρόνου (Διάγραμμα 3.65). Έτσι, το ήδη υψηλό ποσοστό τους στο σύνολο του βοηθητικού προσωπικού το 2001 (66,7%, 1,41 χιλ. άτομα) ανήλθε σταδιακά το 2015 στο 77,3% (687 άτομα). Αντίστοιχα, το ποσοστό των ανδρών περιορίστηκε από το 33,3% (702 άτομα) το 2001 στο 22,7% (202 άτομα) το 2015.

Σε ότι αφορά την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά **ωράριο** σχολείου, η συντριπτική πλειοψηφία του εργάζονταν σε ημερήσιες σχολικές μονάδες, όμως το σχετικό ποσοστό παρουσιάζει μικρή μείωση (Διάγραμμα 3.66). Έτσι από το 96,9% (2 χιλ. άτομα) το 2001 περιορίστηκε σταδιακά στο 92,7% (891 άτομα) το 2014. Αντίστοιχα, το ποσοστό αυτών που εργάζονταν σε εσπερινή σχολική μονάδα αυξήθηκε από το 3,1% (66 άτομα) το 2001 στο 7,3% (70 άτομα) το 2014.

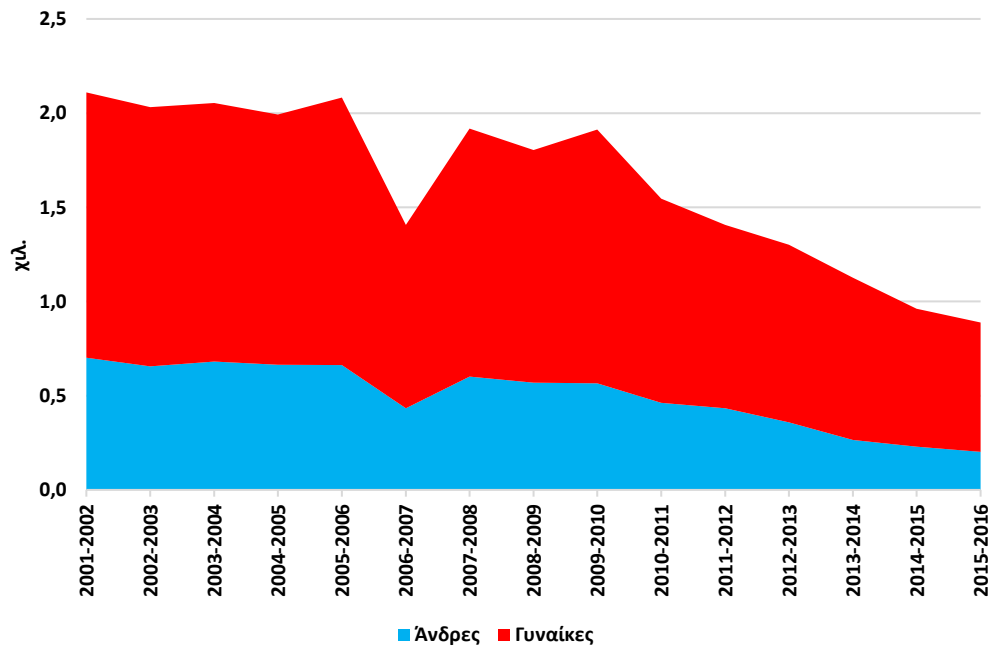

Διάγραμμα 3.64: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

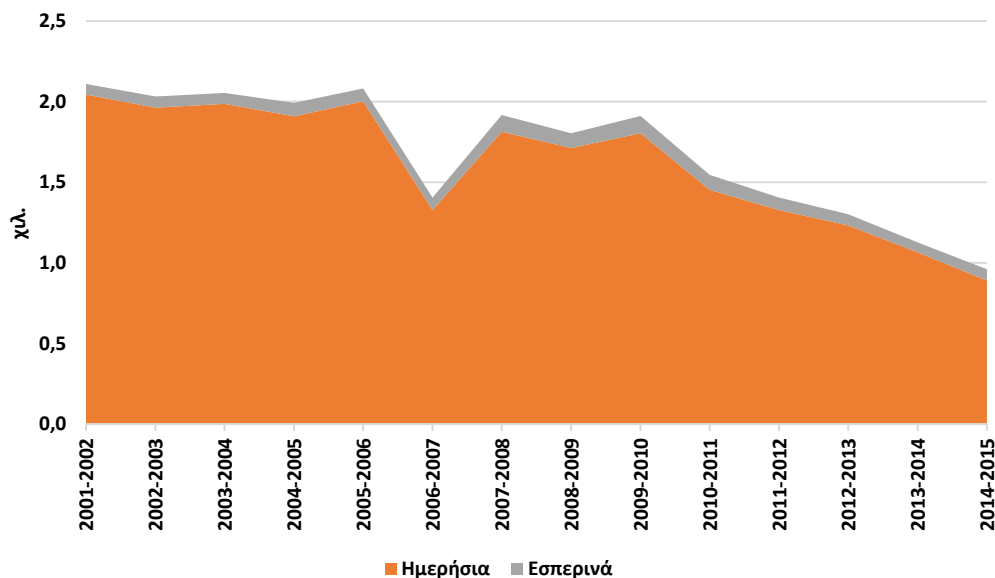
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.65: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο (2001-2015)

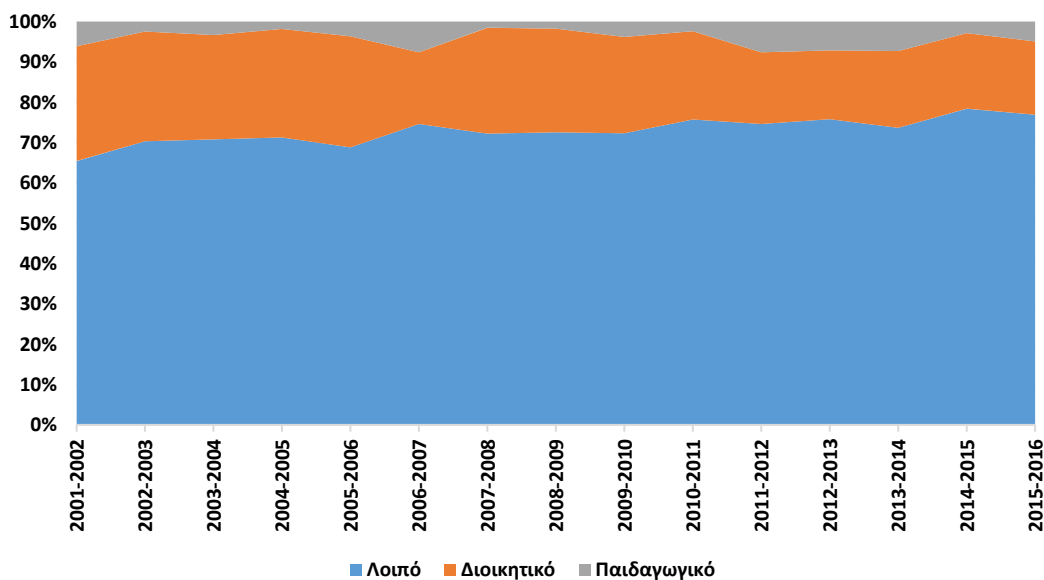
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.66: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3.67: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (2001-2015)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

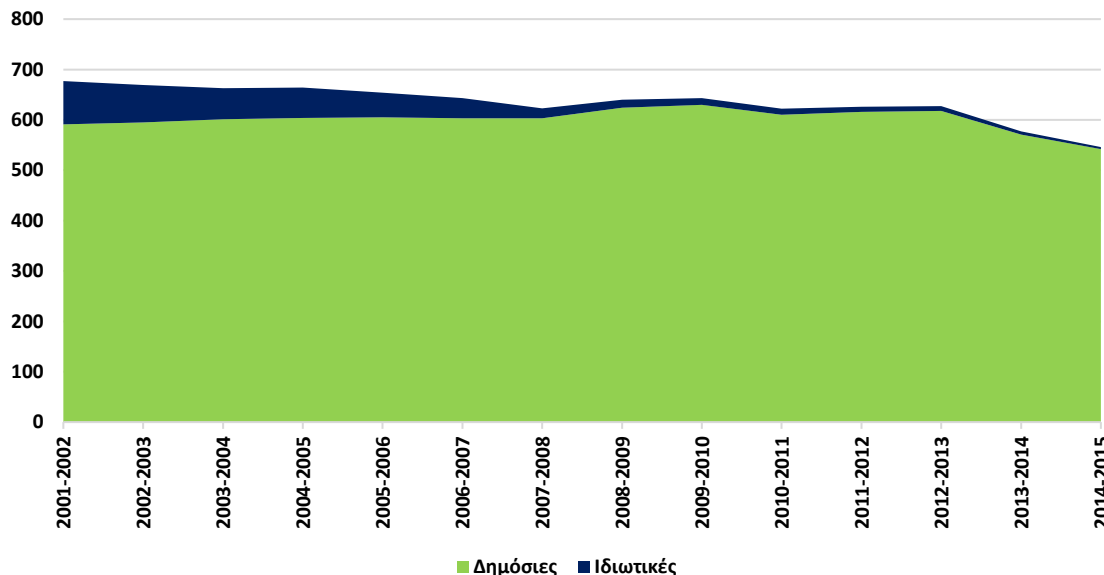
Η ανάλυση για τα δεδομένα του βοηθητικού προσωπικού ολοκληρώνεται με την εξέταση της κατανομής τους **κατά ειδικότητα**. Πάνω από 7 στα 10 άτομα, (73%) κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015, του βοηθητικού προσωπικού αφορά λοιπό προσωπικό (Διάγραμμα 3.67). Το σχετικό ποσοστό αυξήθηκε σταδιακά από το 65,5% (1,38 χιλ.) το 2001 στο 78,5% (754 άτομα) το 2014 και

στο 76,9% (684 άτομα) το 2015. Πάνω από 2 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο, αποτελεί διοικητικό προσωπικό, το ποσοστό του οποίου από το 28,4% (600 άτομα) το 2001 περιορίστηκε σε επίπεδα κάτω του 20% την περίοδο 2011-2015, για να διαμορφωθεί στο τέλος της συγκεκριμένης περιόδου στο 18,2% (162 άτομα). Τέλος, το ποσοστό του παιδαγωγικού προσωπικού με αρκετές αυξομειώσεις, από το 6,1% (128 άτομα) το 2001 περιορίστηκε στο 4,8% (43 άτομα) το 2015.

3.4.3 Σχολικές μονάδες

Το παρόν κεφάλαιο συνεχίζεται με την ανάλυση των δεδομένων που αφορούν τις σχολικές μονάδες καθώς και τα τμήματά τους. Σε σχέση με τις σχολικές μονάδες, ο αριθμός τους περιορίστηκε την επταετία 2001-2007 κατά 54, δηλαδή από τις 677 στις 623 (Διάγραμμα 3.68), ενώ την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών συρρικνώθηκε κατά 33,6% (από τους 160 χιλ. στους 106,3 χιλ., μείωση κατά 53,8 χιλ. μαθητές). Την επόμενη διετία ο αριθμός των σχολικών μονάδων αυξήθηκε στις 640 το 2008 και στις 643 το 2009, αλλά έκτοτε και μέχρι το τέλος της περιόδου περιορίστηκε για να διαμορφωθεί στις 546 μονάδες το 2014, από τις 622 το 2010 (76 λιγότερες σχολικές μονάδες). Την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 12,2% ή κατά 14 χιλ. (από τους 114,5 χιλ. στους 100,5 χιλ.). Σύμφωνα με το Myschool ο αριθμός των σχολικών μονάδων την τριετία 2015-2017 εμφανίζει σημαντική άνοδο και από τις 658 το 2015 ανήλθε στις 677 το 2017, ενώ ο αριθμός των μαθητών την ίδια περίοδο περιορίστηκε από τους 99,1 χιλ. στους 95,9 χιλ. (μείωση κατά 3,2 χιλ. μαθητές). Η διαφορά στις σχολικές μονάδες οφείλεται στο γεγονός ότι σε αυτές το Myschool περιλαμβάνει και τα Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (85 το 2015, 90 το 2016 και 92 το 2017).

Διάγραμμα 3.68: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σε σχέση με τον τύπο της σχολικής μονάδας (Διάγραμμα 3.68), το ποσοστό των δημοσίων σχολικών μονάδων αυξήθηκε από το 87,3% (591 μονάδες) το 2001 στο 93,8% (603) το 2006 και

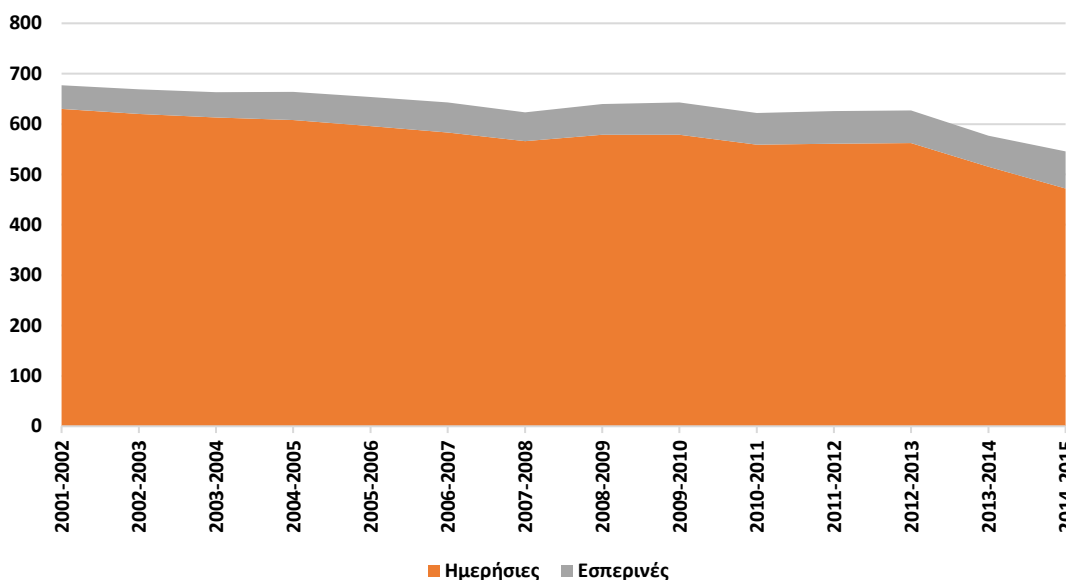
την περίοδο 2007-2014 ξεπερνάει το 96%, για να διαμορφωθεί το 2014 στο 99,3% (542 μονάδες). Ίδια είναι η κατανομή που προκύπτει και από τα στοιχεία του Myschool, καθώς την τριετία 2015-2017 το ποσοστό των δημοσίων σχολικών μονάδων ανήλθε στο 99,4%, κατά μέσο όρο, και των ιδιωτικών στο 0,6%.

Την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των σχολικών μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 2,9% το 2015 (19 μονάδες) και σε 2,8% τα έτη 2016 και 2017 (19 μονάδες).

Αναφορικά με το ωράριο τους, και σε αυτή την περίπτωση η πλειοψηφία των σχολικών μονάδων είναι ημερήσιες (Διάγραμμα 3.69). Ωστόσο, το ποσοστό αυτό περιορίζεται με την πάροδο του χρόνου και από το 93,1% (630 μονάδες) το 2001 κατήλθε στο 86,4% (472) το 2014 με παράλληλη αύξηση του ποσοστού των εσπερινών από το 6,9% (47 μονάδες) το 2001 στο 13,6% (74) το 2014. Αυτή η εξέλιξη δείχνει ότι την περίοδο 2001-2014 ο αριθμός των ημερήσιων σχολικών μονάδων συνολικά μειώθηκε (από τις 630 στις 472) ενώ ο αριθμός των εσπερινών αυξήθηκε (από τις 47 στις 74).

Την τριετία 2015-2017, σύμφωνα με το Myschool, οι ημερήσιες σχολικές μονάδες διαμορφώθηκαν σε 584, 602 και 602, αντίστοιχα και οι εσπερινές σε 74, 74 και 75, αντίστοιχα, με αποτέλεσμα η κατανομή μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών μονάδων να διαμορφωθεί σε 88,9%-11,1%, κατά μέσο όρο.

Διάγραμμα 3.69: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

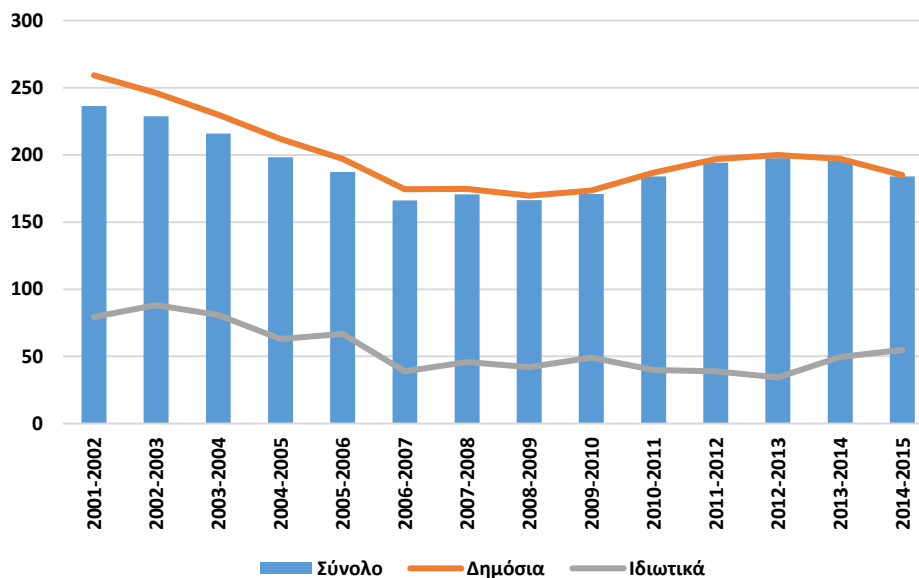
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ο λόγος των μαθητών ανά σχολική μονάδα περιορίζεται σημαντικά από τους 236,4 μαθητές το 2001 στους 166 το 2006 (Διάγραμμα 3.70), αφού η ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των μαθητών τη συγκεκριμένη περίοδο ήταν πολύ ισχυρότερη (-33,3% ή -53,3 χιλ. μαθητές, από τους 160 χιλ.

στους 106,8 χιλ.) σε σύγκριση με την ποσοστιαία μείωση των σχολικών μονάδων (-5% ή -34 μονάδες, από τις 677 στις 643). Δηλαδή την περίοδο αυτή έκλεινε μία σχολική μονάδα για κάθε 1,6 χιλ. μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα». Έκτοτε ο λόγος αυξάνεται και από τους 170,6 μαθητές ανά σχολική μονάδα το 2007 διαμορφώθηκε στους 197,6 μαθητές το 2012 αφού την ίδια περίοδο οι σχολικές μονάδες αυξήθηκαν κατά 4 (από τις 623 στις 627) ενώ οι μαθητές αυξήθηκαν κατά 17,6 χιλ. (από τους 106,3 χιλ. στους 123,9 χιλ.). Δηλαδή την περίοδο αυτή «άνοιγε» μία σχολική μονάδα για κάθε 4,4 χιλ. επιπλέον μαθητές. Τέλος, την διετία 2013-2014 ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα περιορίστηκε στους 195,6 και 184 μαθητές, αντίστοιχα, αφού οι μαθητές μειώθηκαν κατά 11% (από τους 112,9 χιλ. στους 100,5 χιλ.) και οι σχολικές μονάδες κατά 5,4% (από τις 577 στις 546). Δηλαδή «έκλεινε» μία σχολική μονάδα για κάθε 400 μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα».

Συγκρίνοντας το συγκεκριμένο λόγο μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων προκύπτει ότι τα δημόσια σχολεία όλη την υπό εξέταση περίοδο παρουσίαζαν πολύ υψηλότερο δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα (Διάγραμμα 3.70).

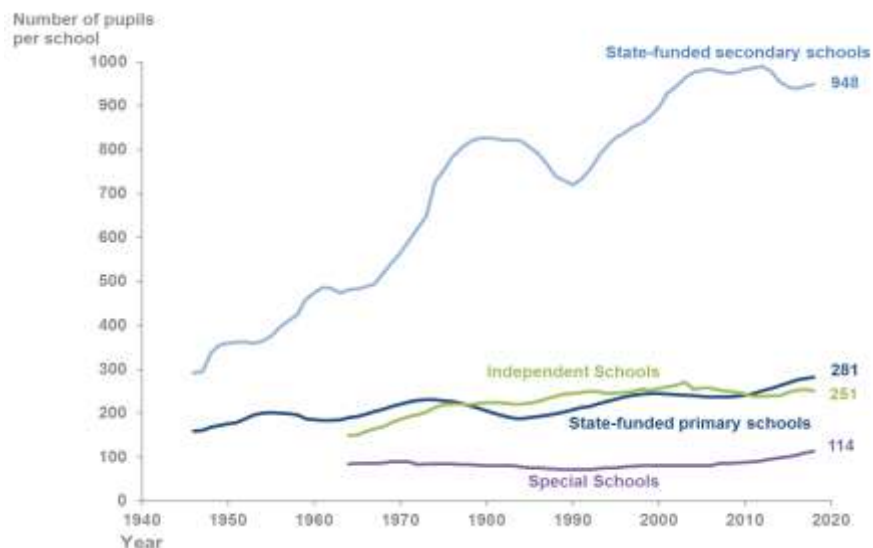
Διάγραμμα 3.70: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ο ανωτέρω λόγος στην περίπτωση των δημοσίων σχολείων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, συγκρινόμενος με τον αντίστοιχο λόγο των δημοσίων σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Αγγλία, δείχνει τις διαφορές που υπάρχουν στα μεγέθη των σχολικών μονάδων μεταξύ των δύο χωρών. Ο λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα στα Ελληνικά δημόσια σχολεία δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης είναι πολύ χαμηλότερος την περίοδο 2001-2014, καθώς στην Αγγλία την περίοδο μετά το 2010 ξεπερνά τους 800 μαθητές ανά σχολείο (Διάγραμμα 3.71).

Διάγραμμα 3.71: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά δημόσια σχολική μονάδα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Αγγλία (1947-2018)

Πηγή: "Schools, pupils and their characteristics: January 2018", UK Department of Education, National Statistics

Όπως κατ' επανάληψη έχει αναφερθεί στα προηγούμενα κεφάλαια της μελέτης οι μεγαλύτερες σχολικές μονάδες (λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα) συγκεντρώνονται στις περιφέρειες εντός των οποίων υπάρχουν μεγάλα αστικά κέντρα (Πίνακας 3.51). Και οι σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης δεν διαφοροποιούνται από αυτό τον κανόνα καθώς ο υψηλότερος λόγος μαθητών ανά σχολική μονάδα παρουσιάζεται στην Αττική (252,4 μαθητές) και ακολουθούν οι Κεντρική Μακεδονία (236) και Κρήτη (201,8). Έπονται οι περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (197,6) και οι Ανατολική Μακεδονία-Θράκη (181,1) και Δυτική Μακεδονία (171,5). Στον αντίποδα, οι μικρότερες σχολικές μονάδες την συγκεκριμένη περίοδο εντοπίζονται στις περιφέρειες Βορείου (109 μαθητές ανά σχολική μονάδα) και Νοτίου Αιγαίου (114,2 μαθητές).

Πίνακας 3.51: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περιφέρεια (2001-2015)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
ΑΤΤΙΚΗ	296,7	290,7	287,3	274,7	260,7	230,0	229,3
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	286,5	288,5	273,2	240,8	226,7	206,9	201,5
ΚΡΗΤΗ	242,9	223,8	210,2	190,0	182,2	168,6	178,4
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	267,8	243,5	237,4	218,0	199,2	175,1	179,2
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	213,9	208,7	195,0	173,8	172,4	155,8	159,2
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	210,9	197,9	176,2	143,2	130,3	121,7	125,5
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	195,7	190,4	174,7	152,5	152,3	140,8	157,7
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	205,6	192,4	172,5	149,7	144,6	131,4	137,4
ΗΠΕΙΡΟΣ	200,2	190,9	161,3	145,8	143,7	131,9	133,3
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	187,7	164,8	160,8	148,6	132,0	120,9	116,1
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	191,7	167,0	158,1	153,8	141,3	119,7	121,5
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	119,0	127,4	113,6	115,8	100,4	95,1	90,3
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	116,6	117,7	102,9	101,0	100,8	93,5	97,0

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	Μέση τιμή
ΑΤΤΙΚΗ	226,7	230,7	242,5	255,8	261,2	234,7	224,6	241,0	252,4
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	193,8	198,2	212,8	228,4	227,7	229,3	251,4	274,6	236,0
ΚΡΗΤΗ	175,5	181,2	202,4	225,9	218,3	217,1	189,2	221,8	201,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	170,3	168,5	175,8	175,9	188,1	207,7	171,8	185,3	197,6
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	154,0	161,4	176,6	185,5	192,7	192,5	176,4	198,2	181,1
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	135,8	145,0	158,2	182,2	179,9	210,8	210,6	244,0	171,5
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	144,4	155,0	164,8	183,8	188,3	186,1	170,3	188,7	169,7
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	134,9	137,0	174,5	148,6	149,2	148,0	149,7	155,9	155,4
ΗΠΕΙΡΟΣ	122,6	124,9	127,5	130,4	148,9	128,4	124,7	143,0	143,8
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	118,6	124,4	130,0	139,5	136,3	144,3	139,0	145,9	140,6
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	120,6	113,8	115,0	131,4	134,7	119,0	138,8	154,0	138,7
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	93,6	102,3	113,9	114,9	123,4	142,6	122,9	137,4	114,2
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	87,4	93,4	105,2	116,9	118,9	125,0	120,6	138,8	109,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.4.4 Τμήματα

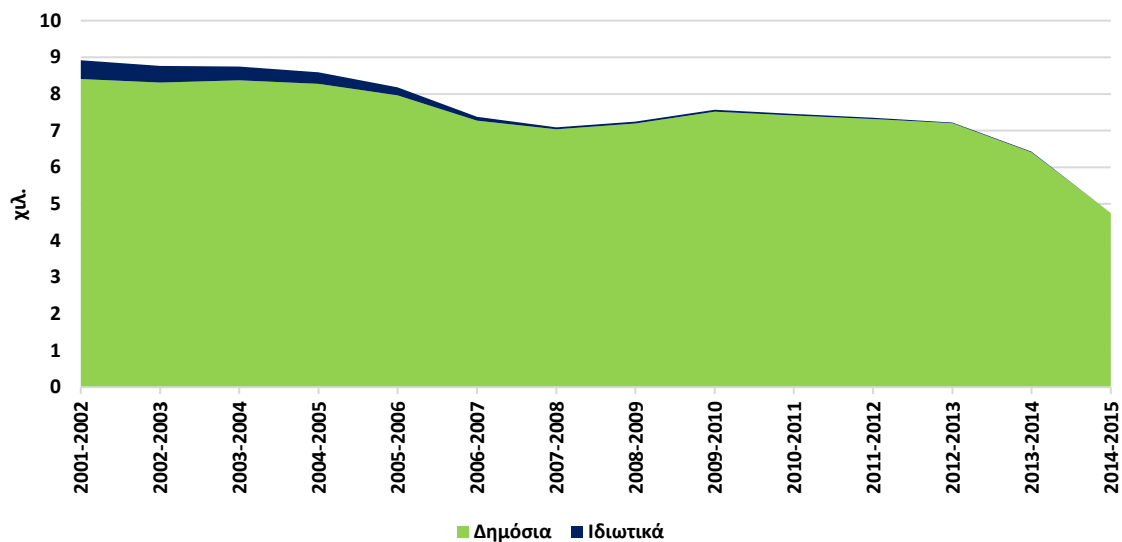
Η ανάλυση του κεφαλαίου για την δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση ολοκληρώνεται με τα δεδομένα για τα τμήματα των σχολείων. Ο *αριθμός των τμημάτων* (Διάγραμμα 3.72) την περίοδο 2001-2007 περιορίστηκε κατά 20,5%, ή κατά 1,8 χιλ. (από τα 8,9 χιλ. στα 7,1 χιλ.) ακολουθώντας την πτώση του αριθμού των μαθητών κατά 33,6% ή κατά 53,8 χιλ. μαθητές (από τους 160 χιλ. στους 106,3 χιλ.). Την επόμενη τριετία ο αριθμός των τμημάτων ανήλθε από τα 7,3 χιλ. το 2008 στα 7,5 χιλ. το 2010 (+210 τμήματα), όταν ο αριθμός των μαθητών επίσης παρουσίασε άνοδο η οποία έφτασε τους 7,9 χιλ. μαθητές (+7,5%, από τους 106,5 χιλ. στους 114,5 χιλ.). Στην συνέχεια, την τετραετία 2011-2014 ο αριθμός των τμημάτων περιορίστηκε σημαντικά, κατά 35,3% (από τα 7,4 χιλ. στα 4,8 χιλ.) ενώ πτώση παρουσίασε και ο αριθμός των μαθητών κατά 17,4% (από τους 121,6 χιλ. στους 100,5 χιλ.). Σύμφωνα με το Myschool ο αριθμός τους την περίοδο 2015-2017 διαμορφώθηκε υψηλότερα επίπεδα, δηλαδή στις 5.206 το 2015, 5.500 το 2016 και 5.535 το 2017 ενώ ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε από τους 99,1 χιλ. το 2015 στους 95,9 χιλ. το 2017. Όπως και στην περίπτωση των σχολικών μονάδων η άνοδος του αριθμού των τμημάτων οφείλεται στο γεγονός ότι σε αυτές το Myschool περιλαμβάνει και τα Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (1.088 το 2015, 1.051 το 2016 και 1.034 το 2017).

Ως προς τον *τύπο του σχολείου* (Διάγραμμα 3.72) η πλειοψηφία των τμημάτων ανήκει σε δημόσια σχολεία, και το ποσοστό τους αυξάνεται την περίοδο 2001-2014. Έτσι από το 94,2% (8,4 χιλ.) το 2001 ανήλθε στο 99,8% το 2013 (6,4 χιλ. μονάδες) (δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ για τα τμήματα ιδιωτικών σχολείων το 2014). Τα δεδομένα του Myschool για την τριετία 2015-2017 δίνουν μια παρόμοια κατανομή μεταξύ τμημάτων δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων (99,8%-0,2%).

Σε σχέση με το *ωράριο του σχολείου* και πάλι δεν υπάρχει διαφοροποίηση με τα στοιχεία προηγούμενων κεφαλαίων, αφού η συντριπτική πλειοψηφία των τμημάτων είναι ημερήσια τμήματα (Διάγραμμα 3.73). Το ποσοστό τους περιορίστηκε από το 90,5% (8,1 χιλ.) το 2001 στο 87,1% (4,1 χιλ.) το 2014 με παράλληλη άνοδο του ποσοστού των εσπερινών τμημάτων από το

9,5% (843 τμήματα) το 2001 στο 12,9% (613 τμήματα) το 2014. Τα στοιχεία του Myschool δείχνουν μία αντίστοιχη κατανομή για τη περίοδο 2015-2017 (89,4% ημερήσια και 10,6% εσπερινά).

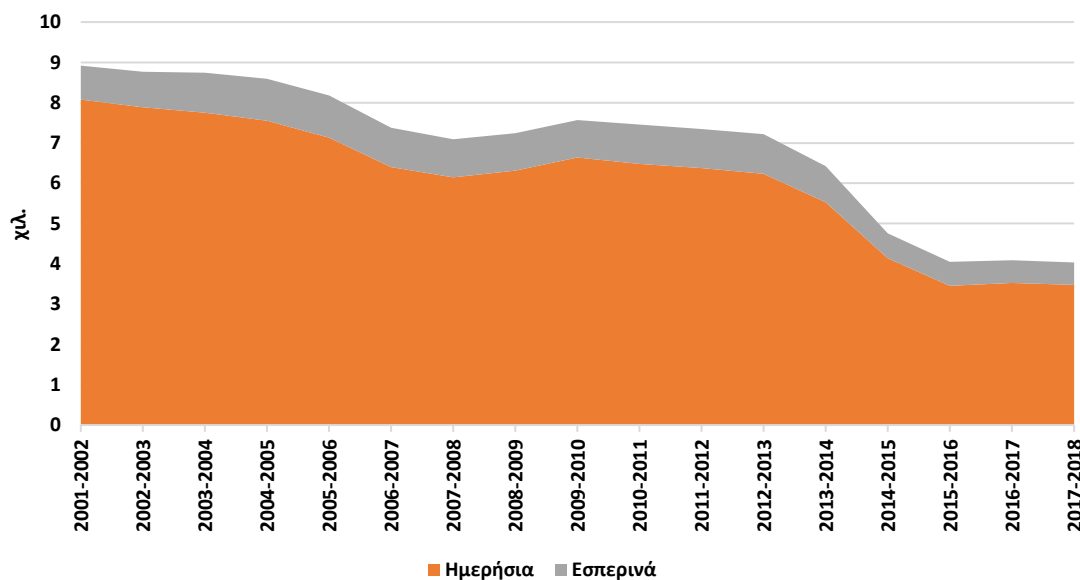
Διάγραμμα 3.72: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ για τα τμήματα ιδιωτικών σχολείων το 2014

Διάγραμμα 3.73: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ωράριο σχολείου (2001-2014)

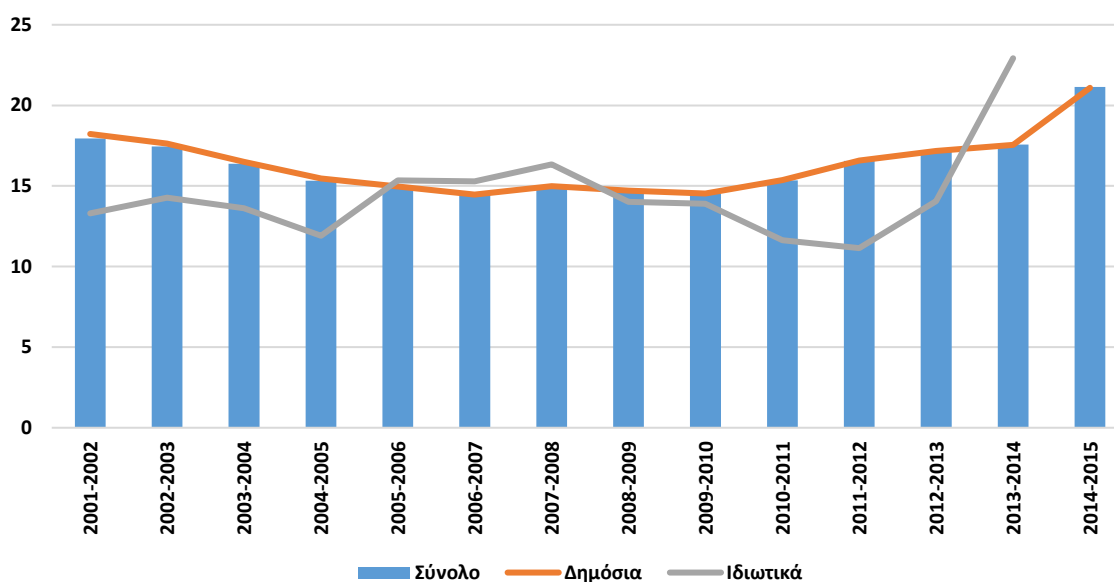

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Ο λόγος των μαθητών ανά τμήμα (Διάγραμμα 3.74) στο σύνολο των σχολικών μονάδων την περίοδο 2001-2006 περιορίστηκε από τους 17,9 στους 14,5, αφού η μείωση στον αριθμό των μαθητών έφτασε το 33,3% (από τους 160 χιλ. στους 106,8 χιλ., 53,3 χιλ. λιγότεροι μαθητές) ενώ η ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των τμημάτων ήταν μικρότερη, δηλαδή 17,3% (από τα 8,9 χιλ. στα 7,4 χιλ. 1,6 χιλ. λιγότερα τμήματα). Δηλαδή τη συγκεκριμένη περίοδο για κάθε 34 μαθητές που έφευγαν από την δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση έκλεινε ένα τμήμα σχολικής μονάδας. Την τριετία 2007-2009 ο λόγος κυμάνθηκε γύρω από την περιοχή των 14,7 μαθητών ανά τμήμα, και στη συνέχεια την περίοδο 2010-2014 αυξήθηκε από τους 15,4 μαθητές ανά τμήμα στους 21,1. Την περίοδο αυτή η ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των τμημάτων (-36,2%, από τα 7,5 χιλ. στα 4,8 χιλ., 2,7 χιλ. λιγότερα τμήματα) ήταν πολύ μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μείωση στον αριθμό των μαθητών (-12,2%, από τους 114,5 χιλ. στους 100,5 χιλ., 14 χιλ. λιγότεροι μαθητές). Επομένως, την περίοδο αυτή έκλεινε ένα τμήμα για κάθε 5 μαθητές που έφευγαν από την δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τέλος, ο συγκεκριμένος λόγος – με εξαίρεση την περίοδο 2005-2007 και το έτος 2013 – είναι υψηλότερος στην περίπτωση των δημόσιων σχολείων.

Διάγραμμα 3.74: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα δεδομένα για τον αριθμό των ιδιωτικών τμημάτων το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

Τέλος, τα μεγαλύτερα τμήματα σχολικών μονάδων παρουσιάζονται στην Αττική (17,1 μαθητές ανά τμήμα) και ακολουθούν οι περιφέρειες Κρήτης (16,8), Δυτικής Ελλάδας (16,6) και Κεντρικής Μακεδονίας (16,5). Όπως είναι αναμενόμενο οι περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου παρουσιάζουν τα μικρότερα τμήματα (11,3 και 11,4 μαθητές ανά τμήμα, αντίστοιχα - Πίνακας 3.52).

Πίνακας 3.52: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά περιφέρεια (2001-2013)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	
ΑΤΤΙΚΗ	18,7	18,9	17,9	17,6	16,6	15,8	16,1	
ΚΡΗΤΗ	20,2	17,9	16,8	15,1	15,6	15,5	15,4	
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	19,7	18,5	18	16,7	15,8	14,7	15,2	
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	18,1	18,1	17,7	16,3	16,3	15,4	15,8	
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	18	17,2	16,3	14,8	15,1	14	16	
ΗΠΕΙΡΟΣ	19,4	18,1	14,8	13,3	15	14,4	14,8	
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	17,6	16	14,7	13,5	13	13	14,8	
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	17,1	15,7	15,5	14	13,7	14,3	14,1	
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	18	15,6	15,7	15	14,3	13,9	13,3	
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	15,8	16,2	14,6	13,1	13,1	13,2	15	
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	18,9	16,2	14,5	12,5	12	11,4	11,8	
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	12,2	13,1	11,3	10,8	10,2	10,9	10,5	
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	13,6	12,8	10,1	9,8	10,1	10,3	10,3	

	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	2012- 2013	2013- 2014	2014- 2015	2015- 2016	Μέση τιμή
ΑΤΤΙΚΗ	15,8	15,8	17	17,8	18,3	18,5	15,8	15,8	17,1
ΚΡΗΤΗ	15,6	15,2	16,1	18,7	19,1	19,9	15,6	15,2	16,8
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	15,5	15,4	15,9	16,3	17,5	18,3	15,5	15,4	16,6
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	15,6	15	15,2	17,6	17,8	18,2	15,6	15	16,5
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ & ΘΡΑΚΗ	15,5	15,5	16,4	16,8	17,4	17,2	15,5	15,5	16,1
ΗΠΕΙΡΟΣ	13,3	13,7	14,2	14,9	17,4	17,1	13,3	13,7	15,2
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	14,6	14,5	14,6	15,7	16,7	17,5	14,6	14,5	15,0
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	13	14	14,3	15,9	15,7	17,5	13	14	14,8
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	14,8	12	12,6	15,1	15,7	15,5	14,8	12	14,6
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	13,7	12,9	17	14,8	15,4	15,1	13,7	12,9	14,4
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	12,1	12,9	13	14,4	13,8	14,5	12,1	12,9	13,5
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10,1	10	11,1	12	14,3	15,1	10,1	10	11,4
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	10,1	10,5	11,2	12,6	13,6	14,5	10,1	10,5	11,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.4.5 Συμπεράσματα

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση των δεδομένων για την δευτεροβάθμια επαγγελματική Εκπαίδευση, προέκυψε ότι σε σχέση με τους **μαθητές**, η εξέλιξη του αριθμού τους δείχνει ότι υπάρχει σταδιακός περιορισμός της συμμετοχής τους στα αντίστοιχα σχολεία. Συνολικά την περίοδο 2001-2015 ο αριθμός τους – ύστερα από την άνοδο της περιόδου 2008-2012 κατά 16,3% – περιορίστηκε κατά 38,1% (από τους 160, χιλ. στους 99,1 χιλ.). Η πτώση αυτή εξηγείται κυρίως από την πορεία του αριθμού των Ελλήνων μαθητών (από τους 151,7 χιλ. στους 94,3 χιλ.), καθώς η εξέλιξη του αριθμού των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών δεν συμβαδίζει πάντα με την πορεία του συνολικού αριθμού μαθητών (2001-2007: -53,8 χιλ. μαθητές στο σύνολο και +6,1 χιλ. παλιννοστούντες και αλλοδαποί, 2008-2012: +17,4 χιλ. μαθητές στο σύνολο και μόλις +0,4 χιλ. παλιννοστούντες και αλλοδαποί, 2013-2015: -13,8 χιλ. μαθητές στο σύνολο και -8,4 χιλ. παλιννοστούντες και αλλοδαποί). Ως προς τους Έλληνες μαθητές προέκυψε ότι η εξέλιξη του αριθμού τους στην επαγγελματική εκπαίδευση δεν συμβαδίζει κατ' ανάγκη με την εξέλιξη του

αριθμού των γεννήσεων στην Ελλάδα. Η εξέλιξη θα πρέπει να αποδοθεί στις μεταβολές στις προτιμήσεις και τη συμμετοχή των μαθητών στα Λύκεια γενικής εκπαίδευσης, με προσανατολισμό πρωτίστως την εισαγωγή στην ανώτατη εκπαίδευση, καθώς και στα ποσοστά εγκατάλειψης της εκπαίδευσης, που οφείλονται είτε στις συνθήκες της αγοράς εργασίας είτε σε σχολική αποτυχία.

Σε σχέση με τον τύπο του σχολείου, την περίοδο 2001-2015 η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών φοιτούσε σε δημόσια σχολεία, με το σχετικό ποσοστό μάλιστα να ανέρχεται ελαφρά από το 2002. Εξάλλου, ως προς το φύλο των μαθητών, προέκυψε ότι η Επαγγελματική Εκπαίδευση αποτελεί πρωτίστως επιλογή των αγοριών, με το σχετικό ποσοστό να αυξάνει από το 58,6% το 2001 στο 67,1% το 2015. Παράλληλα, η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης την ίδια περίοδο φοιτούσε σε ημερήσιο σχολείο, αλλά το σχετικό ποσοστό περιορίστηκε σταδιακά από το 92,2% το 2001 στο 82,7% το 2015.

Από τα δεδομένα που αναλύθηκαν προέκυψε ότι ο αριθμός των μαθητών που πήγαν στην Α΄ τάξη σχολείων που προσφέρουν Επαγγελματική Εκπαίδευση μειώθηκε με την πάροδο του χρόνου από τους 17,1 χιλ. το 2002 στους 12,7 χιλ. το 2015, ενώ αντίθετα, ο αριθμός των μαθητών που προτίμησε το Γενικό Λύκειο αυξήθηκε από τους 82 χιλ. το 2002 στους 85,6 χιλ. το 2015. Δηλαδή, το ποσοστό των αποφοίτων Γ΄ Γυμνασίου που συνέχισε τη φοίτηση του στο Γενικό Λύκειο αυξήθηκε από το 73% το 2001 στο 85,2% το 2015, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό αυτών που φοίτησε σε σχολείο επαγγελματικής εκπαίδευσης περιορίστηκε την ίδια περίοδο από το 15,2% στο 12,7%. Επομένως, ο αριθμός των μαθητών που ολοκλήρωσε την υποχρεωτική εκπαίδευση και δεν συνέχισε στο Γενικό Λύκειο, σε σχολείο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης περιορίστηκε από τους 13,2 χιλ. στους μόλις 2,2 χιλ. 2015.

Τα στοιχεία, επίσης, έδειξαν ότι οι μαθητές που ολοκληρώνουν το Γυμνάσιο και ακολουθούν την Επαγγελματική Εκπαίδευση δείχνουν να προτιμούν το Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑ.Λ.) καθώς περίπου 8 στους 10 (77,1%), κατά μέσο όρο την περίοδο 2007-2015, επιλέγουν το συγκεκριμένο σχολείο. Οι Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑ.Σ.) συγκεντρώνουν περίπου 2 στους 10 μαθητές (22%), κατά μέσο όρο, την ίδια περίοδο, ενώ το ποσοστό αυτών που επιλέγουν το ΕΠΑ.Λ. αυξήθηκε την εν λόγω περίοδο από το 71,7% στο 89,7%.

Σε σχέση με τους αποφοίτους των σχολών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προέκυψε ότι το ποσοστό τους (ως προς το σύνολο των μαθητών) μειώνεται σημαντικά με την πάροδο του χρόνου, με αποτέλεσμα από το 52,7% το 2001 να περιοριστεί στο 29,9% το 2014. Μάλιστα, ενώ την περίοδο 2001-2014 ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 34,4% ο αριθμός των αποφοίτων συρρικνώθηκε κατά 64,4% στοιχείο που δείχνει ότι οι μαθητές που φοιτούν στα σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης, όχι μόνο έχουν περιοριστεί σημαντικά, αλλά μεγάλο (και αυξανόμενο) ποσοστό αυτών δεν ολοκληρώνει και τις σπουδές του.

Σε σχέση με τους παλιννοστούντες και αλλοδαπούς μαθητές, και πέρα από τη μείωση του αριθμού τους ειδικά την περίοδο 2012-2015 (κατά 68,5% ή 10,3 χιλ. μαθητές), οι περισσότεροι ήταν αγόρια και το ποσοστό τους αυξάνει με την πάροδο των ετών (από το 50,9% το 2001 στο 71,8% το 2015). Παράλληλα, περίπου 9 στους 10, κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015, φοιτούσε σε ημερήσιο σχολείο.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα καταλαμβάνει από τις χαμηλότερες θέσεις στη σχετική κατάταξη που αφορά στο ποσοστό μαθητών που εγγράφονται σε σχολεία ανώτερης Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σε σχέση με το σύνολο των μαθητών που εγγράφονται στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση). Το μέσο ποσοστό της Ελλάδας για την περίοδο 2003-2016 διαμορφώθηκε σε 32,6%, όταν στην Τσεχία, που έρχεται πρώτη στη σχετική κατάταξη, διαμορφώθηκε σε 74,9%, στην Αυστρία σε 74,7%, στην Σλοβακία σε 71,3% και στην Κροατία σε 71,8%. Κάτω από την Ελλάδα στη σχετική κατάταξη βρίσκονται οι Λιθουανία (28,2%), Ουγγαρία (25,3%) και η Κύπρος (13,4%)

Ως προς το **διδασκτικό προσωπικό**, ο αριθμός του την περίοδο 2002-2007 περιορίστηκε κατά 14,9%, ακολουθώντας την πτώση του αριθμού των μαθητών κατά 30,6%. Την τριετία 2008-2010 το προσωπικό στα σχολεία δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αυξήθηκε κατά 28,5% ενώ την ίδια περίοδο η ποσοστιαία άνοδος στον αριθμό των μαθητών ήταν χαμηλότερη (7,5%). Στη συνέχεια, και μέχρι το 2015 ο αριθμός των διδασκόντων περιορίστηκε κατά 28,6% σε σχέση με το 2011, ενώ την ίδια περίοδο η πτώση στον αριθμό των μαθητών διαμορφώθηκε σε 18,5%.

Όπως είναι αναμενόμενο, σε σχέση με την κατανομή των διδασκόντων ανάλογα με τον τύπο του σχολείου, πάνω από 98% αυτών δίδασκε σε δημόσια σχολική μονάδα ενώ το συγκεκριμένο ποσοστό βαίνει αυξανόμενο με την πάροδο του χρόνου (από 94,7% το 2001 στο 99,8% το 2015). Ως προς το φύλο τους, την υπό εξέταση περίοδο οι περισσότεροι ήταν άνδρες αλλά το ποσοστό τους, περιορίστηκε με την πάροδο του χρόνου από το 59,1% το 2001 στο 50,2% το 2015. Για την περίοδο που υπήρχαν δεδομένα (2001-2007 και 2015) και σε σχέση με το ωράριο της σχολικής μονάδας, πάνω από 9 στις 10, κατά μέσο όρο, ήταν ημερήσιες, με το ποσοστό αυτό, όμως, να περιορίζεται από το 93,8% το 2001 στο 88,2% το 2015.

Σχετικά με την κατανομή των διδασκόντων κατά κατάσταση απασχόλησης, πάνω από 7 στους 10 (72,3%) είναι διδάσκοντες με πλήρες ωράριο και στη συνέχεια ακολουθούν αυτοί με μη πλήρες ωράριο (12,3%), 1 στους 10 διδάσκοντες (10,2%) είναι απών και τέλος ακολουθούν με ίδιο ουσιαστικά ποσοστό οι διευθυντές (3%) καθώς και οι υποδιευθυντές (2,9%). Παρακολουθώντας την εξέλιξη των ποσοστών προκύπτει ότι την περίοδο 2001-2015 το ποσοστό των διδασκόντων με πλήρες ωράριο αυξήθηκε – κυρίως την περίοδο 2009-2015 – ενώ αντίστοιχα μειώθηκε το ποσοστό των διδασκόντων με μη πλήρες ωράριο καθώς και των διδασκόντων που απουσίαζαν.

Ως προς την κατανομή των διδασκόντων με βάση το καθεστώς εργασίας, την περίοδο 2001-2015 πάνω από 8 στους 10 διδάσκοντες ήταν μόνιμοι, με το ποσοστό τους από το 66,6% το 2001 να ανέρχεται στο 85,6% το 2015. Αντίθετα, το ποσοστό των αποσπασμένων βαίνει μειούμενο (από 26,1% το 2001 στο 5,5% το 2015) ενώ το ποσοστό των αναπληρωτών – με κάποιες αυξομειώσεις – την υπό εξέταση περίοδο κινείται στην περιοχή του 6,8%.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η κατανομή του διδακτικού προσωπικού της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα για τα έτη που υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία (2001-2007). Για το **σύνολο** των διδασκόντων, τα δεδομένα δείχνουν ότι 2 στους 10 (19,8%) διδάσκοντες ήταν πτυχιούχοι Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. και αντίστοιχων τμημάτων Τ.Ε.Ι. και έπονται οι πτυχιούχοι λοιπών τμημάτων Τ.Ε.Ι. (13,5%), καθώς και οι πτυχιούχοι Πληροφορικής Α.Ε.Ι. (9,5%).

Η πιο πάνω κατανομή δικαιολογείται από το γεγονός ότι τα σχολεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσφέρουν εκπαίδευση σε αντικείμενα που σχετίζονται με εφαρμοσμένες τέχνες-επαγγέλματα, καθιστώντας περισσότερο αναγκαία την ύπαρξη αντίστοιχων ειδικοτήτων από την πλευρά των διδασκόντων. Στην περίπτωση των **ανδρών**, οι πιο «δημοφιλείς» ειδικότητες διδασκόντων δεν διαφοροποιούνται, αλλά μεταβάλλεται η κατάταξη τους. Στις **γυναίκες**, τέλος, υπάρχει σχετική διαφοροποίηση στην κατάταξη των ειδικοτήτων σε σύγκριση με τους άνδρες, αφού οι περισσότερες διδάσκουσες ήταν πτυχιούχοι λοιπών τμημάτων Τ.Ε.Ι. (22,5%), φιλόλογοι (12,9%), απόφοιτοι πληροφορικής Α.Ε.Ι. (9%), πτυχιούχοι Α.Σ.Ε.Τ.Ε.Μ. και αντίστοιχων τμημάτων Τ.Ε.Ι. (8,3%) και διδάσκουσες αγγλικής γλώσσας (7%).

Προχωρώντας στο λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα, την περίοδο 2001-2009 περιορίζεται από τους 11,4 μαθητές στους 5,8 αφού την περίοδο αυτή για κάθε 10 μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα» προσλαμβάνονταν ένας καθηγητής. Την περίοδο 2010-2015 ο λόγος ακολουθεί ανοδική πορεία και από τους 5,9 μαθητές ανά διδάσκοντα διαμορφώθηκε στους 7,6 μαθητές, αφού την περίοδο αυτή για κάθε ένα μαθητή που έφευγε από το «σύστημα» οι καθηγητές περιορίζονταν κατά 2 άτομα. Παράλληλα, όλη την υπό εξέταση περίοδο – με εξαίρεση το σχολικό έτος 2004-2005 – ο συγκεκριμένος λόγος ήταν υψηλότερος στις δημόσιες σχολικές μονάδες σε σύγκριση με τις ιδιωτικές. Συγκρίνοντας τον συγκεκριμένο λόγο με τον αντίστοιχο λόγο για τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του ΟΟΣΑ και των G-20, όπως και στις προηγούμενες σχολικές βαθμίδες έτσι και εδώ είναι χαμηλότερος όλη την υπό εξέταση περίοδο.

Όπως και στα προηγούμενα κεφάλαια, έτσι και σε αυτό τα αποτελέσματα δεν διαφοροποιούνται ουσιαστικά αναφορικά με το ποιες περιφέρειες της χώρας παρουσιάζουν τον υψηλότερο και χαμηλότερο λόγο μαθητών ανά εκπαιδευτικό. Έτσι, οι περισσότεροι μαθητές ανά διδάσκοντα συγκεντρώνονται σε μεγάλες περιφέρειες της χώρας (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Αττική, Δυτική Ελλάδα, Κρήτη, Κεντρική Μακεδονία και Πελοπόννησο) και οι λιγότεροι στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Στην περίπτωση του **βοηθητικού προσωπικού**, ο αριθμός του ακολουθεί ξεκάθαρα καθοδική πορεία ιδιαίτερα την περίοδο 2009-2015. Την πενταετία 2001-2005 το βοηθητικό προσωπικό σταθεροποιήθηκε στα επίπεδα των 2,1 χιλ. εργαζομένων, όταν την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών περιορίστηκε κατά 37,5 χιλ. Εξάλλου, από το 2007 μέχρι το 2015 (απότομη πτώση του αριθμού του βοηθητικού προσωπικού στα 1,4 χιλ. άτομα το 2006) ο αριθμός του περιορίζεται σταδιακά για να διαμορφωθεί στο τέλος αυτής της περιόδου στα μόλις 889 άτομα, εμφανίζοντας πτώση 53,6% ενώ την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών εμφάνισε πτώση 6,8%.

Η πλειοψηφία του βοηθητικού προσωπικού εργαζόταν την υπό εξέταση περίοδο στις δημόσιες σχολικές μονάδες (το σχετικό ποσοστό ανήλθε από το 87,5% το 2001 στο 99,8% το 2015), ενώ σε σχέση με το φύλο το ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε με την πάροδο του χρόνου από το 66,7% το 2001 στο 77,3% το 2015. Σε ότι αφορά την κατανομή του βοηθητικού προσωπικού κατά ωράριο σχολείου, η συντριπτική πλειοψηφία του εργάζονταν σε ημερήσιες σχολικές μονάδες, αλλά το σχετικό ποσοστό παρουσιάζει μικρή μείωση από το 96,9% το 2001 στο 92,7% το 2014.

Η κατανομή του κατά ειδικότητα δείχνει ότι πάνω από 7 στα 10 άτομα, (73%) κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2015, αφορά λοιπό προσωπικό με το σχετικό ποσοστό να αυξάνει σταδιακά από

το 65,5% στο 76,9% το 2015. Πάνω από 2 στα 10 άτομα, κατά μέσο όρο, αποτελεί διοικητικό προσωπικό, το ποσοστό του οποίου από το 28,4% περιορίστηκε στο 18,2% ενώ το ποσοστό του παιδαγωγικού προσωπικού με αρκετές αυξομειώσεις, από το 6,1% το 2001 περιορίστηκε στο 4,8% το 2015.

Σε σχέση με τις **σχολικές μονάδες**, ο αριθμός τους την περίοδο 2001-2007 περιορίστηκε κατά 54, ενώ την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών συρρικνώθηκε κατά 53,8 χιλ. Την επόμενη διετία ο αριθμός των σχολικών μονάδων αυξήθηκε στις 640 το 2008 και στις 643 το 2009, αλλά έκτοτε και μέχρι το τέλος της περιόδου περιορίστηκε για να διαμορφωθεί στις 546 μονάδες το 2014, από τις 622 το 2010 (76 λιγότερες σχολικές μονάδες). Την ίδια περίοδο ο αριθμός των μαθητών μειώθηκε κατά 14 χιλ. (από τους 114,5 χιλ. το 2010 στους 100,5 χιλ. το 2015).

Σε σχέση με τον τύπο της σχολικής μονάδας, το ποσοστό των δημοσίων σχολικών μονάδων αυξήθηκε από το 87,3% το 2001 στο 99,3% το 2014. Αναφορικά με το ωράριο τους, και σε αυτή την περίπτωση η πλειοψηφία των σχολικών μονάδων είναι ημερήσιες, αλλά το ποσοστό τους περιορίστηκε με την πάροδο του χρόνου από το 93,1% το 2001 στο 86,4% το 2014.

Την περίοδο 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, το ποσοστό των σχολικών μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης που λειτουργούσαν σε δυσπρόσιτες περιοχές της χώρας ανήλθε σε 2,9% το 2015 (19 μονάδες) και σε 2,8% τα έτη 2016 και 2017 (19 μονάδες).

Συνεχίζοντας με το λόγο των μαθητών ανά σχολική μονάδα, περιορίζεται σημαντικά από τους 236,4 μαθητές το 2001 στους 166 το 2006, αφού την περίοδο αυτή έκλεινε μία σχολική μονάδα για κάθε 1,6 χιλ. μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα». Έκτοτε ο λόγος αυξάνεται και από τους 170,6 μαθητές ανά σχολική μονάδα το 2007 διαμορφώθηκε στους 197,6 μαθητές το 2012 αφού την ίδια περίοδο άνοιγε μία σχολική μονάδα για κάθε 4,4 χιλ. επιπλέον μαθητές. Τέλος, την διετία 2013-2014 ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα περιορίστηκε στους 195,6 και 184 μαθητές, αντίστοιχα, αφού έκλεινε μία σχολική μονάδα για κάθε 400 μαθητές που έφευγαν από το «σύστημα». Συγκρίνοντας το συγκεκριμένο λόγο μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων προκύπτει ότι τα δημόσια σχολεία όλη την υπό εξέταση περίοδο παρουσίαζαν πολύ υψηλότερο δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα. Ο ανωτέρω λόγος στην περίπτωση των δημοσίων σχολείων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, συγκρινόμενος με τον αντίστοιχο λόγο των δημοσίων σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Αγγλία, είναι πολύ χαμηλότερος την περίοδο 2001-2014, καθώς στην Αγγλία την περίοδο μετά το 2010 ξεπερνά τους 800 μαθητές ανά σχολείο.

Και στην περίπτωση του μεγέθους των σχολικών μονάδων οι μεγαλύτερες συγκεντρώνονται στις περιφέρειες εντός των οποίων υπάρχουν μεγάλα αστικά κέντρα (Αττική, Κεντρική Μακεδονία, Κρήτη) και οι μικρότερες σχολικές μονάδες στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

Η ανάλυση του τρέχοντος κεφαλαίου ολοκληρώθηκε με τα δεδομένα για τα **τμήματα** των σχολείων. Ο αριθμός τους την περίοδο 2001-2007 περιορίστηκε κατά 1,8 χιλ. ακολουθώντας την πτώση του αριθμού των μαθητών 53,8 χιλ. μαθητές. Την επόμενη τριετία (2008-2010) ο αριθμός των τμημάτων αυξήθηκε κατά 210, όταν ο αριθμός των μαθητών επίσης παρουσίασε άνοδο η οποία έφτασε τους 7,9 χιλ. μαθητές. Στην συνέχεια, την τετραετία 2011-2014 ο αριθμός των

τμημάτων περιορίστηκε σημαντικά, κατά 35,3%, ενώ η πτώση του αριθμού των μαθητών έφτασε το 17,4%.

Ως προς τον τύπο του σχολείου, η πλειοψηφία των τμημάτων ανήκει σε δημόσια σχολεία, και το ποσοστό τους αυξάνεται την περίοδο 2001-2014 από 94,2% σε 99,8%. Σε σχέση με το ωράριο του σχολείου και πάλι δεν υπάρχει διαφοροποίηση με τα στοιχεία προηγούμενων κεφαλαίων, αφού η συντριπτική πλειοψηφία των τμημάτων είναι ημερήσια, όπου το ποσοστό τους περιορίστηκε από 90,5% το 2001 στο 87,1% το 2014.

Ο λόγος των μαθητών ανά τμήμα στο σύνολο των σχολικών μονάδων την περίοδο 2001-2006 περιορίστηκε από τους 17,9 στους 14,5 αφού τη συγκεκριμένη περίοδο για κάθε 34 μαθητές που έφευγαν από την δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση έκλεινε ένα τμήμα σχολικής μονάδας. Την τριετία 2007-2009 ο λόγος κυμάνθηκε γύρω από την περιοχή των 14,7 μαθητών ανά τμήμα, και στη συνέχεια την περίοδο 2010-2014 αυξήθηκε από τους 15,4 μαθητές ανά τμήμα στους 21,1 αφού την περίοδο αυτή έκλεινε ένα τμήμα για κάθε 5 μαθητές που έφευγαν από την δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση. Τέλος, ο συγκεκριμένος λόγος – με εξαίρεση της περιόδου 2005-2007 και το έτος 2013 – είναι υψηλότερος στην περίπτωση των δημόσιων σχολείων.

Ολοκληρώνοντας, τα μεγαλύτερα τμήματα σχολικών μονάδων παρουσιάζονται στην Αττική, την Κρήτη, τη Δυτική Ελλάδα και την Κεντρική Μακεδονία, και τα μικρότερα στις περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου.

3.4.6 Παράρτημα πινάκων

Πίνακας 3.53: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Αγόρια	Κορίτσια	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	93.834	66.208	153.220	6.822	147.562	12.480	160.042
2002-2003	92.058	61.005	146.536	6.527	138.406	14.657	153.063
2003-2004	88.116	55.054	138.158	5.012	126.963	16.207	143.170
2004-2005	82.830	48.876	127.931	3.775	114.946	16.760	131.706
2005-2006	77.333	45.167	119.231	3.269	107.052	15.448	122.500
2006-2007	68.376	38.376	105.193	1.559	93.464	13.288	106.752
2007-2008	68.804	37.453	105.342	915	93.731	12.526	106.257
2008-2009	69.499	37.021	105.847	673	93.932	12.588	106.520
2009-2010	71.414	38.469	109.244	639	98.285	11.598	109.883
2010-2011	72.419	42.041	113.983	477	101.584	12.876	114.460
2011-2012	75.255	46.388	121.253	390	107.783	13.860	121.643
2012-2013	76.056	47.825	123.572	309	110.045	13.836	123.881
2013-2014	72.612	40.257	112.571	298	98.459	14.410	112.869
2014-2015	68.866	31.595	100.242	219	85.734	14.727	100.461
2015-2016	66.455	32.624	98.896	183	81.987	17.092	99.079
2016-2017	62.676	32.149	94.662	163	76.169	18.656	94.825
2017-2018	62.501	33.394	95.759	136	74.764	21.131	95.859

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), Myschool (2016-2017)

Πίνακας 3.54: Εξέλιξη αριθμού παλιννοστώντων και αλλοδαπών μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Παλιννοστώντες	Αλλοδαποί	Αγόρια	Κορίτσια	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	5.081	3.242	4.239	4.084	7.520	803	8.323
2002-2003							
2003-2004	6.241	5.988	6.642	5.587	10.855	1.374	12.229
2004-2005	6.514	7.209	7.966	5.757	12.018	1.705	13.723
2005-2006	6.470	8.189	8.670	5.989	12.766	1.893	14.659
2006-2007	5.371	8.539	8.457	5.453	12.320	1.590	13.910
2007-2008	4.621	9.791	9.091	5.321	12.659	1.753	14.412
2008-2009	3.895	10.863	9.397	5.361	13.032	1.726	14.758
2009-2010	3.390	11.099	9.288	5.201	12.913	1.576	14.489
2010-2011	2.133	10.991	8.504	4.620	11.672	1.452	13.124
2011-2012		16.106	10.435	5.671	14.324	1.782	16.106
2012-2013		15.108	9.905	5.203	13.678	1.430	15.108
2013-2014		13.143	9.080	4.063	11.750	1.393	13.143
2014-2015							
2015-2016		4.766	3.420	1.346	4.386	380	4.766
2016-2017	131	2.576	1.904	803	2.580	127	2.707
2017-2018	72	1.941	1.411	602	1.786	227	2.013

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2015), Myschool (2016-2017), Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Σημείωση: Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα σχολικά έτη 2002-2003 και 2014-2015, καθώς η ΕΛΣΤΑΤ δεν τα έχει δημοσιεύσει. Τα σχολικά έτη 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 και 2015-2016 υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για αλλοδαπούς μαθητές.

Πίνακας 3.55: Εξέλιξη αριθμού μαθητών Γ' Γυμνασίου, Α' τάξης Γενικού Λυκείου και Α' τάξης σχολείου δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (2002-2015)

	Γ' Γυμνασίου	Α' Λυκείου	Α' τάξη επαγγελματικού σχολείου	Άλλη επιλογή
2002-2003	112.267	81.952	17.108	13.207
2003-2004	110.301	81.480	15.024	13.797
2004-2005	105.725	78.730	12.515	14.480
2005-2006	105.177	78.780	14.100	12.297
2006-2007	100.172	77.483	12.668	10.021
2007-2008	109.613	88.145	14.127	7.341
2008-2009	108.297	86.389	13.750	8.158
2009-2010	109.965	88.617	13.781	7.567
2010-2011	107.993	87.324	13.910	6.759
2011-2012	107.177	87.438	13.232	6.507
2012-2013	104.002	86.619	13.931	3.452
2013-2014	103.027	83.959	12.726	6.342
2014-2015	99.000	82.009	14.271	2.720
2015-2016	100.460	85.563	12.739	2.158

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.56: Εξέλιξη αριθμού μαθητών δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά σχολείο (2002-2015)

	Σ.Ε.Κ.	Τ.ΕΕ	ΕΠΑ.Λ.	ΕΠΑ.Σ.	Σύνολο
2002-2003		153.063			153.063
2003-2004		143.164			143.164
2004-2005		131.706			131.706
2005-2006		122.500			122.500
2006-2007		82.440	22.677	1.635	106.752
2007-2008		6.771	76.135	23.351	106.257
2008-2009			76.444	30.076	106.520
2009-2010			80.306	29.577	109.883
2010-2011			85.194	29.266	114.460
2011-2012			89.954	31.689	121.643
2012-2013			91.173	32.708	123.881
2013-2014			89.384	23.485	112.869
2014-2015	830		87.093	12.538	100.461
2015-2016	307		88.901	9.871	99.079

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.57: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Σύνολο	Απόφοιτοι	Δημόσια	Ιδιωτικά
2001-2002	160.042	84.271	80.023	4.248
2002-2003	153.063	78.894	74.870	4.024
2003-2004	143.170	75.308	72.548	2.760
2004-2005	131.706	69.190	66.822	2.368
2005-2006	122.500	61.577	59.773	1.804
2006-2007	106.752	56.250	55.213	1.037
2007-2008	106.257	35.582	35.238	344
2008-2009	106.520	29.344	29.119	225
2009-2010	109.883	33.226	32.999	227
2010-2011	114.460	37.251	37.049	202
2011-2012	121.643	36.091	35.943	148
2012-2013	123.881	37.870	37.766	104
2013-2014	112.869	38.648	38.515	133
2014-2015	100.461	29.992	29.905	87

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.58: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2015)

	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	8.256	5.724	13.245	735	13.120	860	13.980
2002-2003	9.906	7.551	16.658	799	16.288	1.169	17.457
2003-2004	9.463	6.665	15.473	655	14.824	1.304	16.128
2004-2005	9.685	7.073	16.418	340	15.377	1.381	16.758
2005-2006	9.300	6.766	15.553	513	14.537	1.529	16.066
2006-2007	9.087	6.698	15.540	245	14.274	1.511	15.785
2007-2008	8.600	6.254	14.715	139	13.339	1.515	14.854
2008-2009	8.587	6.456	14.934	109			15.043
2009-2010	10.251	8.646	18.897				18.897
2010-2011	10.474	8.859	19.203	130			19.333
2011-2012	10.648	7.692	18.222	118			18.340
2012-2013	9.636	8.559	18.142	53			18.195
2013-2014	8.407	6.813	15.167	53			15.220
2014-2015	7.724	5.956	13.647	33			13.680
2015-2016	6.571	6.531	13.076	26	11.553	1.549	13.102

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σημείωση: Τα στοιχεία του διαγράμματος αφορούν διδακτικό προσωπικό με πλήρες ωράριο

Πίνακας 3.59: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά κατάσταση απασχόλησης (2001-2015)

	Διευθυντής	Υποδιευθυντής	Με πλήρες ωράριο	Με μη πλήρες ωράριο	Απόντες	Σύνολο
2001-2002	640	628	16.385	4.561	1.315	23.529
2002-2003	640	642	16.440	3.429	1.551	22.702
2003-2004	647	663	15.470	4.704	1.608	23.092
2004-2005	654	655	16.216	3.052	1.856	22.433
2005-2006	642	651	15.148	3.740	1.943	22.124
2006-2007	617	580	14.653	2.834	2.161	20.845
2007-2008	596	541	14.360	2.400	2.252	20.149
2008-2009	624	550	14.292	2.542	2.698	20.706
2009-2010	630	590	14.492	3.156	3.275	22.143
2010-2011	619	603	14.488	1.450	2.654	19.814
2011-2012	627	562	14.703	1.335	1.967	19.194
2012-2013	619	556	13.793	1.403	2.007	18.378
2013-2014	627	562	14.703	1.335	1.967	19.194
2014-2015	512	449	9.995	1.440	1.067	13.463
2015-2016	468	433	9.778	1.201	1.222	13.102

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.60: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά καθεστώς εργασίας (2001-2015)

	Μόνιμοι	Αναπληρωτές	Αποσπασμένοι	Σύνολο
2001-2002	10.775	1.186	4.219	16.180
2002-2003	11.311	1.200	3.717	16.228
2003-2004	12.177	1.202	1.487	14.866
2004-2005	12.616	1.213	1.957	15.786
2005-2006	12.701	1.361	1.129	15.191
2006-2007	12.570	787	1.285	14.642
2007-2008	10.234	643	1.326	12.203
2008-2009	10.306	723	1.342	12.371
2009-2010	10.427	594	1.466	12.487
2010-2011	10.304	905	1.287	12.496
2011-2012	10.609	869	1.299	12.777
2012-2013	10.420	707	1.068	12.195
2013-2014	9.348	446	988	10.782
2014-2015	8.967	894	457	10.318
2015-2016	8.714	905	560	10.179

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.61: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα-Σύνολο (2001-2007)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
Θεολόγοι	217	214	202	192	177	134	176
Φιλολόγοι	1.120	1.167	1.132	1.109	1.056	1.060	1.013
Μαθηματικοί	975	1.031	1.017	1.003	1.018	996	1.053
Φυσικοί κ.λπ.	845	899	873	871	874	800	847
Γαλλικής γλώσσας	101	126	109	121	135	107	93
Αγγλικής γλώσσας	520	552	514	523	515	524	482
Γερμανικής γλώσσας	5	10	6	6	9	6	14
Καλλιτεχνικών σπουδών	142	159	150	151	136	115	95
Οικονομολόγοι	567	717	657	644	694	662	614
Κοινωνιολόγοι	34	47	35	39	37	39	30
Φυσικής Αγωγής	297	388	347	413	327	312	288
Μηχανικοί	730	917	853	913	925	910	797
Νομικών και Πολιτικών Επιστημών	208	251	222	213	208	203	182
Ιατροί, Γεωπόνοι κ.λπ.	446	574	511	542	526	542	486
Οικιακής Οικονομίας	19	5	6	4	16	14	11
Μουσικοί	55	62	41	22	62	54	36
Τεχνολόγοι, πτυχιούχοι ΑΣΕΤΕΜ και αντίστοιχων τμημάτων ΤΕΙ	2.531	3.242	3.195	3.372	3.058	3.131	2.977
Πτυχιούχοι λοιπών τμημάτων ΤΕΙ	1.603	2.538	2.117	2.263	2.164	2.200	2.183
Πληροφορικής ΑΕΙ	1.280	1.650	1.604	1.659	1.572	1.433	1.209
Πληροφορικής ΤΕΙ	388	509	508	553	596	581	488
Ιταλικής γλώσσας	0	5	9	0	4	17	0
Τμήματος ΤΕΛ-ΕΠΛ	1.324	1.639	1.456	1.558	1.410	1.255	1.151
Τεχνίτες	573	755	564	587	547	445	490
ΣΥΝΟΛΟ	13.980	17.457	16.128	16.758	16.058	15.540	14.715

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.62: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα-Άνδρες (2001-2007)

	2001- 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008
Θεολόγοι	136	127	116	110	109	87	109
Φιλολόγοι	247	232	232	223	200	207	216
Μαθηματικοί	720	743	723	726	713	708	738
Φυσικοί κ.λπ.	569	586	575	577	584	542	569
Γαλλικής γλώσσας	6	9	10	9	6	7	7
Αγγλικής γλώσσας	56	59	54	54	44	50	39
Γερμανικής γλώσσας	1	3	1	3	2	0	9
Καλλιτεχνικών σπουδών	54	57	54	63	60	53	40
Οικονομολόγοι	283	347	324	305	316	310	273
Κοινωνιολόγοι	18	30	15	12	13	11	11
Φυσικής Αγωγής	214	270	246	277	233	227	211
Μηχανικοί	576	701	658	708	715	700	604
Νομικών και Πολιτικών Επιστημών	71	75	69	66	62	69	57
Ιατροί, Γεωπόνοι κ.λπ.	207	259	227	247	220	235	202
Οικιακής Οικονομίας	18	3	2	1	10	6	3
Μουσικοί	42	46	28	18	53	42	32
Τεχνολόγοι, πτυχιούχοι ΑΣΕΤΕΜ και αντίστοιχων τμημάτων ΤΕΙ	2.068	2.634	2.651	2.716	2.496	2.511	2.371
Πτυχιούχοι λοιπών τμημάτων ΤΕΙ	499	772	658	674	667	674	692
Πληροφορικής ΑΕΙ	735	968	960	998	975	891	765
Πληροφορικής ΤΕΙ	276	344	360	394	420	404	345
Ιταλικής γλώσσας	0	2	5	0	2	10	0
Τμήματος ΤΕΛ-ΕΠΛ	1.017	1.081	1.053	1.041	974	863	841
Τεχνίτες	443	558	442	463	426	374	403
ΣΥΝΟΛΟ	8.256	9.906	9.463	9.685	9.293	8.981	8.537

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.63: Εξέλιξη κατανομής διδασκόντων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα-Γυναίκες (2001-2007)

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005-2006	2006-2007	2007-2008
Θεολόγοι	81	87	86	82	68	47	67
Φιλολόγοι	873	935	900	886	856	853	797
Μαθηματικοί	255	288	294	277	305	288	315
Φυσικοί κ.λπ.	276	313	298	294	290	258	278
Γαλλικής γλώσσας	95	117	99	112	129	100	86
Αγγλικής γλώσσας	464	493	460	469	471	474	443
Γερμανικής γλώσσας	4	7	5	3	7	6	5
Καλλιτεχνικών σπουδών	88	102	96	88	76	62	55
Οικονομολόγοι	284	370	333	339	378	352	341
Κοινωνιολόγοι	16	17	20	27	24	28	19
Φυσικής Αγωγής	83	118	101	136	94	85	77
Μηχανικοί	154	216	195	205	210	210	193
Νομικών και Πολιτικών Επιστημών	137	176	153	147	146	134	125
Ιατροί, Γεωπόνοι κ.λπ.	239	315	284	295	306	307	284
Οικιακής Οικονομίας	1	2	4	3	6	8	8
Μουσικοί	13	16	13	4	9	12	4
Τεχνολόγοι, πτυχιούχοι ΑΣΕΤΕΜ και αντιστοιχων τμημάτων ΤΕΙ	463	608	544	656	562	620	606
Πτυχιούχοι λοιπων τμημάτων ΤΕΙ	1.104	1.766	1.459	1.589	1.497	1.526	1.491
Πληροφορικής ΑΕΙ	545	682	644	661	597	542	444
Πληροφορικής ΤΕΙ	112	165	148	159	176	177	143
Ιταλικής γλώσσας	0	3	4	0	2	7	0
Τμήματος ΤΕΛ-ΕΠΛ	307	558	403	517	436	392	310
Τεχνίτες	130	197	122	124	121	71	87
ΣΥΝΟΛΟ	5.724	7.551	6.665	7.073	6.765	6.559	6.178

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.64: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2015)

	Σύνολο	Δημόσια	Ιδιωτικά
2001-2002	11,4	11,6	9,3
2002-2003	8,8	8,8	8,2
2003-2004	8,9	8,9	7,7
2004-2005	7,9	7,8	11,1
2005-2006	7,6	7,7	6,4
2006-2007	6,8	6,8	6,4
2007-2008	7,2	7,2	6,6
2008-2009	7,1	7,1	6,2
2009-2010	5,8	5,8	
2010-2011	5,9	5,9	3,7
2011-2012	6,6	6,7	3,3
2012-2013	6,8	6,8	5,8
2013-2014	7,4	7,4	5,6
2014-2015	7,3	7,3	6,6
2015-2016	7,6	7,6	7,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τις ιδιωτικές σχολικές μονάδες δεν ορίζεται για το σχολικό έτος 2009-2010 καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία για διδάσκοντες σε αυτές από την ΕΛΣΤΑΤ.

Πίνακας 3.65: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά εκπαιδευτικό Γενικού Λυκείου ΟΟΣΑ, Ευρωπαϊκή Ένωση και G-20 (2001-2014)

	ΟΟΣΑ	Ευρωπαϊκή Ένωση	G-20
2001-2002	13,8		
2002-2003	13,1		
2003-2004	13,0		
2004-2005	12,7	11,5	
2005-2006	13,0	11,8	
2006-2007	12,6	11,5	
2007-2008	12,5	11,4	
2008-2009	13,5	12,0	
2009-2010	13,5	12,4	15,1
2010-2011	13,8	12,5	15,5
2011-2012	13,9	12,7	15,9
2012-2013	14,0	13,0	16,0
2013-2014	13,0	12,0	16,0
2014-2015	13,0	12,0	14,0

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ και Education at a Glance (OECD), Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώσεις: Την περίοδο 2004-2008 τα στοιχεία για την Ευρωπαϊκή Ένωση αφορούν την ΕΕ-19, την περίοδο 2009-2013 την ΕΕ-21 και την περίοδο 2014-2015 την ΕΕ-22. Ο δείκτης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον ΟΟΣΑ και το G-20 αφορά το σύνολο της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Πίνακας 3.66: Εξέλιξη αριθμού βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά φύλο, τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2015)

	Άνδρες	Γυναίκες	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	702	1.408	1.847	263	2.044	66	2.110
2002-2003	655	1.377	1.791	241	1.962	70	2.032
2003-2004	682	1.372	1.876	178	1.986	68	2.054
2004-2005	664	1.328	1.855	137	1.909	83	1.992
2005-2006	663	1.420	1.972	111	2.003	80	2.083
2006-2007	433	973	1.380	26	1.327	79	1.406
2007-2008	602	1.316	1.867	51	1.814	104	1.918
2008-2009	569	1.235	1.770	34	1.713	91	1.804
2009-2010	565	1.347	1.883	29	1.804	108	1.912
2010-2011	463	1.083	1.519	27	1.452	94	1.546
2011-2012	433	973	1.380	26	1.327	79	1.406
2012-2013	358	944	1.287	15	1.232	70	1.302
2013-2014	266	861	1.109	18	1.065	62	1.127
2014-2015	229	732	954	7	891	70	961
2015-2016	202	687	887	2			889

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 3.67: Εξέλιξη κατανομής βοηθητικού προσωπικού δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά ειδικότητα (2001-2015)

	Παιδαγωγικό	Διοικητικό	Λοιπό	Σύνολο
2001-2002	128	600	1.382	2.110
2002-2003	49	553	1.430	2.032
2003-2004	67	532	1.455	2.054
2004-2005	34	537	1.421	1.992
2005-2006	74	575	1.434	2.083
2006-2007	106	250	1.050	1.406
2007-2008	28	504	1.386	1.918
2008-2009	30	464	1.310	1.804
2009-2010	71	457	1.384	1.912
2010-2011	35	339	1.172	1.546
2011-2012	106	250	1.050	1.406
2012-2013	92	222	988	1.302
2013-2014	81	215	831	1.127
2014-2015	27	180	754	961
2015-2016	43	162	684	889

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 3.68: Εξέλιξη αριθμού σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Δημόσιες	Ιδιωτικές	Ημερήσιες	Εσπερινές	Σύνολο
2001-2002	591	86	630	47	677
2002-2003	595	74	620	49	669
2003-2004	601	62	613	50	663
2004-2005	604	60	608	56	664
2005-2006	605	49	596	58	654
2006-2007	603	40	583	60	643
2007-2008	603	20	566	57	623
2008-2009	624	16	579	61	640
2009-2010	630	13	579	64	643
2010-2011	610	12	559	63	622
2011-2012	616	10	561	65	626
2012-2013	618	9	562	65	627
2013-2014	571	6	515	62	577
2014-2015	542	4	472	74	546
2015-2016	654	4	584	74	658
2016-2017	672	4	602	74	676
2017-2018	673	4	602	75	677

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2014), Myschool (2015-2017)

Πίνακας 3.69: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά σχολική μονάδα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο
2001-2002	259,3	79,3	236,4
2002-2003	246,3	88,2	228,8
2003-2004	229,9	80,8	215,9
2004-2005	211,8	62,9	198,4
2005-2006	197,1	66,7	187,3
2006-2007	174,4	39,0	166,0
2007-2008	174,7	45,8	170,6
2008-2009	169,6	42,1	166,4
2009-2010	173,4	49,2	170,9
2010-2011	186,9	39,8	184,0
2011-2012	196,8	39,0	194,3
2012-2013	200,0	34,3	197,6
2013-2014	197,1	49,7	195,6
2014-2015	184,9	54,8	184,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 3.70: Εξέλιξη αριθμού τμημάτων δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο και ωράριο σχολείου (2001-2017)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Ημερήσια	Εσπερινά	Σύνολο
2001-2002	8.406	513	8.076	843	8.919
2002-2003	8.311	457	7.888	880	8.768
2003-2004	8.376	368	7.754	990	8.744
2004-2005	8.274	317	7.555	1.036	8.591
2005-2006	7.966	213	7.133	1.046	8.179
2006-2007	7.272	102	6.397	977	7.374
2007-2008	7.032	56	6.148	940	7.088
2008-2009	7.197	48	6.310	935	7.245
2009-2010	7.519	46	6.642	923	7.565
2010-2011	7.414	41	6.478	977	7.455
2011-2012	7.313	35	6.378	970	7.348
2012-2013	7.200	22	6.230	992	7.222
2013-2014	6.411	13	5.530	894	6.424
2014-2015	4.753	0	4.140	613	4.753
2015-2016	5.196	10	4.609	597	5.206
2016-2017	5.492	8	4.940	560	5.500
2017-2018	5.527	8	4.976	559	5.535

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (2001-2014), Myschool (2015-2017)

Πίνακας 3.71: Εξέλιξη δείκτη μαθητών ανά τμήμα δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά τύπο σχολείου (2001-2014)

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Σύνολο
2001-2002	18,2	13,3	17,9
2002-2003	17,6	14,3	17,5
2003-2004	16,5	13,6	16,4
2004-2005	15,5	11,9	15,3
2005-2006	15,0	15,3	15,0
2006-2007	14,5	15,3	14,5
2007-2008	15,0	16,3	15,0
2008-2009	14,7	14,0	14,7
2009-2010	14,5	13,9	14,5
2010-2011	15,4	11,6	15,4
2011-2012	16,6	11,1	16,6
2012-2013	17,2	14,0	17,2
2013-2014	17,6	22,9	17,6
2014-2015	21,1		21,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημείωση: Ο δείκτης για τα ιδιωτικά εσπερινά γυμνάσια δεν ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015 καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα δεδομένα για τον αριθμό των ιδιωτικών τμημάτων το συγκεκριμένο σχολικό έτος.

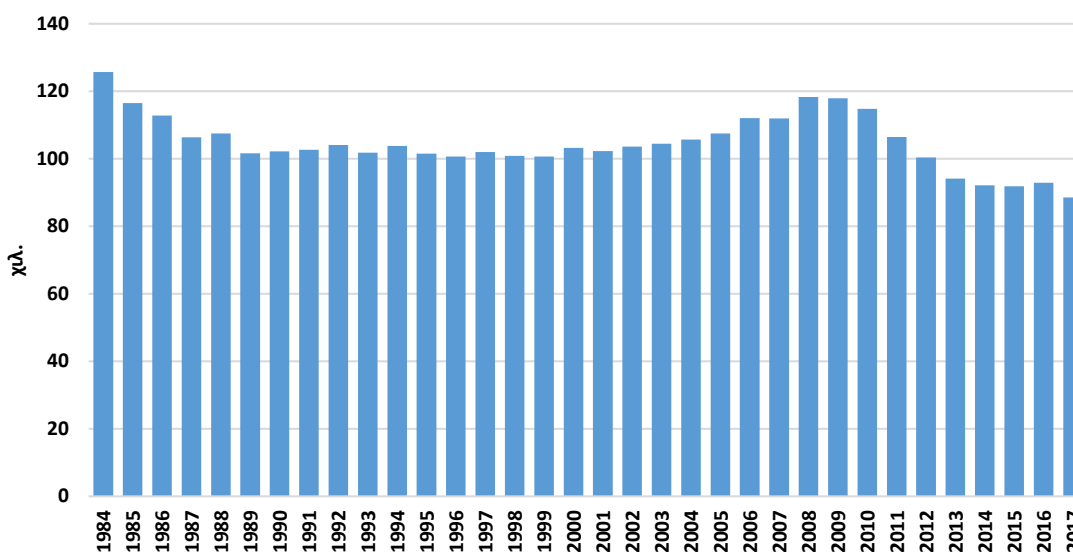
4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ

4.1 Εισαγωγή

Τα προηγούμενα κεφάλαια της παρούσας μελέτης έδειξαν ότι μεταξύ των σημαντικότερων επιπτώσεων της κρίσης που ξέσπασε το 2009 στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος περιλαμβάνεται η μείωση του μαθητικού πληθυσμού που φοιτά στα ελληνικά σχολεία. Η μείωση αυτή αποδίδεται α) στην εξωτερική μετανάστευση κυρίως αλλοδαπών, μαζί με τα εξαρτώμενα τέκνα τους που φοιτούσαν στα ελληνικά σχολεία, και β) στη μείωση των γεννήσεων που προκάλεσαν η εξωτερική μετανάστευση αλλοδαπών και Ελλήνων σε αναπαραγωγική ηλικία και η οικονομική αβεβαιότητα που επικράτησε τα τελευταία χρόνια. Η παρούσα μελέτη δείχνει, επίσης, ότι αυτές οι βαθύτερες επιπτώσεις της κρίσης απαιτούν χρόνο για να εκδηλωθούν και να αποτυπωθούν πλήρως τα αποτελέσματά τους στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος.

Επιπλέον, τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία των γεννήσεων (Διάγραμμα 4.1) δείχνουν ότι οι βαθύτερες αυτές επιπτώσεις της κρίσης δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί καθώς το 2017 σημειώθηκε νέα σημαντική πτώση των γεννήσεων συγκριτικά με 2016 έτος κατά το οποίο είχε σημειωθεί μικρή άνοδος.

Διάγραμμα 4.1: Εξέλιξη γεννήσεων στην Ελλάδα (1984-2017)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Συνεπώς, το βάθος και η διάρκεια της κρίσης, καθώς και η αργή πορεία προς την ανάκαμψη της απασχόλησης που σημειώνεται πιο πρόσφατα, έχουν αναπόφευκτες και σημαντικές επιπτώσεις στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, ορισμένες μόνο από τις οποίες έχουν ήδη γίνει εμφανείς. Οι επιπτώσεις αυτές αναμένεται να ενταθούν ακόμη περισσότερο τα προσεχή χρόνια, καθώς η μείωση των γεννήσεων που έχει σημειωθεί από το 2010 και έπειτα θα αποτυπώνεται σταδιακά στον μαθητικό πληθυσμό κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας. Αξίζει, επίσης, να τονιστεί ότι οι επιπτώσεις της μείωσης του μαθητικού πληθυσμού εκτείνονται πέρα από την λειτουργία του

εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά την οικονομία και, ιδιαίτερα, την προσφορά δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας.

Στο τρέχον κεφάλαιο, για την καλύτερη κατανόηση και ανάδειξη των βαθύτερων επιπτώσεων της κρίσης στο εκπαιδευτικό σύστημα, η μελέτη εξετάζει τρία διαφορετικά σενάρια μελλοντικών προοπτικών και αναλύει τις επιπτώσεις τους στη λειτουργία κάθε βαθμίδας εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, γενικό και επαγγελματικό λύκειο, τριτοβάθμια εκπαίδευση). Τα σενάρια αυτά αναπτύσσονται με στόχο να αναδείξουν τη μελλοντική εξέλιξη του εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και τις εναλλακτικές δυνατότητες διαχείρισης του τα προσεχή χρόνια. Ειδικότερα, τα σενάρια εξετάζουν και αναλύουν τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών (μείωση γεννήσεων και εξωτερική μετανάστευση) τα προσεχή χρόνια στην εξέλιξη των παρακάτω μεγεθών λειτουργίας, ανά βαθμίδα του εκπαιδευτικού συστήματος:

- i. το συνολικό μέγεθος του μαθητικού πληθυσμού
- ii. το μέγεθος του διδακτικού προσωπικού,
- iii. τον αριθμό των σχολικών μονάδων και των τάξεων/τμημάτων,
- iv. τις αναλογίες μαθητών ανά εκπαιδευτικό και μαθητών ανά τμήμα, όπου αυτό είναι εφικτό, στις βαθμίδες εκπαίδευσης,
- v. τον αριθμό των εκπαιδευτικών ανά ειδικότητα,
- vi. τον αριθμό των μαθητών, σχολικών μονάδων και τάξεων/τμημάτων των ιδιωτικών σχολείων,
- vii. τον αριθμό των υποψηφίων για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση,
- viii. τις προοπτικές απασχόλησης των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης των κυριότερων ειδικοτήτων εκπαιδευτικών (απόφοιτοι από τμήματα αγωγής προσχολικής ηλικίας, παιδαγωγικών τμημάτων δημοτικής εκπαίδευσης, φιλοσοφικών σχολών, φυσικομαθηματικών σχολών κ.ά.).

4.2 Παραδοχές των σεναρίων

Οι προβλέψεις που περιλαμβάνονται στα σενάρια που αναπτύσσονται στην παρούσα μελέτη βασίζονται σε παραδοχές, ορισμένες από τις οποίες συζητούνται παρακάτω. Οι πιθανότητες επαλήθευσης των σεναρίων εξαρτώνται, φυσικά, από τις εκτιμήσεις που μπορούμε να κάνουμε για τις παραδοχές και τις υποθέσεις αυτές.

Η **πρώτη παραδοχή** των σεναρίων αφορά στην πιθανότητα σημαντικής μεταβολής του αριθμού των μαθητών τα προσεχή 10-15 χρόνια, μέχρι δηλαδή να ολοκληρωθεί η ένταξη της μείωσης των μαθητών σε όλη την εκπαίδευση, εξαιτίας εξωτερικών ή εσωτερικών παραγόντων.

Τέτοια μεταβολή θα μπορούσε, υποθετικά, να συμβεί για πολλούς λόγους όπως π.χ. εξαιτίας μαζικής επιστροφής όσων έχουν μεταναστεύσει στο εξωτερικό, μετά την έναρξη της κρίσης, είτε εξαιτίας μαζικής εισροής προσφύγων με σκοπό τη μόνιμη εγκατάστασή τους στην Ελλάδα (εξαιτίας π.χ. καταστροφικών και πολυετούς διάρκειας πολέμων στην ευρύτερη περιοχή της Βαλκανικής, της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Μέσης Ανατολής ή της Βόρειας Αφρικής) ή εισροής νέων μεταναστών από άλλες χώρες, εξαιτίας εντεινόμενου κύματος μετανάστευσης από τις αναπτυσσόμενες χώρες, λόγω π.χ. φυγής επενδύσεων από αυτές ως αποτέλεσμα της

ραγδαίας διάχυσης των νέων τεχνολογιών αυτοματισμού που οδηγεί σε απεξάρτηση της παραγωγής από την ανειδίκευτη εργασία).

Μεταξύ όμως των προϋποθέσεων για την επιστροφή όσων έφυγαν τα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα των Ελλήνων νέων με υψηλά εκπαιδευτικά προσόντα, περιλαμβάνονται οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας που θα συνοδεύεται από μεγάλη μείωση της ανεργίας και η δημιουργία κατάλληλων θέσεων απασχόλησης που προσφέρουν μισθούς ανταγωνιστικούς με εκείνους στις χώρες όπου έχουν εγκατασταθεί.

Η **δεύτερη παραδοχή** των σεναρίων αφορά στις εσωτερικές οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η πιθανότητα μιας νέας κρίσης που θα οδηγήσει σε ένα νέο κύμα φυγής στο εξωτερικό, που θα είχε ως αποτέλεσμα και νέα, ακόμα μεγαλύτερη μείωση του αριθμού των μαθητών.

Αξίζει, ωστόσο, να τονιστεί ότι ακόμα κι αν, για οποιοδήποτε λόγο, οι γεννήσεις αυξηθούν τα προσεχή χρόνια, η μέχρι τώρα διάρκεια της κρίσης και ο αριθμός των ετών που σημειώθηκαν μειωμένες γεννήσεις (2010-2017), ξεπερνά την εξαετία. Συνεπώς, οι επιπτώσεις της μείωσης του αριθμού των μαθητών σε κάθε μία από τις βαθμίδες της εκπαίδευσης χωριστά φαίνονται αναπόφευκτες. Με άλλα λόγια, ακόμα και αν σημειώνονταν εφεξής αύξηση των γεννήσεων και μάλιστα στα επίπεδα της προ κρίσης περιόδου, (π.χ. από το προσεχές έτος 2018-2019), ο αυξημένος αριθμός μαθητών θα αρχίσει να εγγράφεται στα δημοτικά σχολεία, σταδιακά, ύστερα από 6 χρόνια, όταν οι επιπτώσεις της μείωσης που έχει ήδη σημειωθεί θα έχουν ολοκληρωθεί στο Γυμνάσιο και θα επηρεάζουν πλέον τη λειτουργία του Γενικού και του Επαγγελματικού Λυκείου. Πόσο όμως πιθανό είναι να σημειωθεί τέτοια αύξηση των γεννήσεων, όταν το κύμα φυγής στο εξωτερικό που σημειώθηκε στη διάρκεια της κρίσης αφορά, όπως εκτιμάται, πρωτίστως νέους σε αναπαραγωγική ηλικία;

Η **τρίτη παραδοχή** των σεναρίων αφορά στη διατήρηση α) των σημερινών επιπέδων συμμετοχής μαθητών στην εκπαίδευση μετά την ολοκλήρωση της 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και β) των ποσοστών σχολικής διαρροής από την υποχρεωτική εκπαίδευση που είναι πολύ χαμηλή έως μηδαμινή.

Και στα τρία σενάρια, σε σχέση με τους μαθητές τα προσεχή χρόνια, οι προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού τους ξεκινάνε από το έτος 2015. Η επιλογή του συγκεκριμένου έτους έχει να κάνει με δύο λόγους. Ο πρώτος σχετίζεται με το γεγονός ότι διαθέσιμα δεδομένα όχι μόνο για το συγκεκριμένο μέγεθος αλλά και για τα υπόλοιπα (διδασκτικό προσωπικό, σχολικές μονάδες, τμήματα) υπάρχουν διαθέσιμα από την ΕΛΣΤΑΤ μέχρι το έτος 2014. Ο δεύτερος λόγος σχετίζεται με το γεγονός ότι οι προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού της Ελλάδας ανά ηλικία, προέρχονται από τη Eurostat και ξεκινούν από το έτος 2015. Επομένως, σε όλα τα μεγέθη και στα τρία σενάρια οι προβλέψεις καλύπτουν την περίοδο 2015-2035, ενώ η ανάλυση θα αφορά την περίοδο 2000-2035, δηλαδή θα ξεκινάει από το έτος που στην παρούσα μελέτη υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών σε κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης την περίοδο 2015-2035 είναι εφικτή καθώς η Eurostat κατασκευάζει πίνακες εξέλιξης πληθυσμού για κάθε ηλικία, για το σύνολο του πληθυσμού και κατά φύλο. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει διαθέσιμη χρονοσειρά που

καλύπτει την περίοδο 2015-2035 για τα παιδιά ηλικίας 1-18 ετών (Πίνακας 4.21 στο παράρτημα πινάκων του παρόντος κεφαλαίου), και φυσικά για μεγαλύτερες ηλικίες.

Ο υπολογισμός του **αριθμού των μαθητών** που πήγαν στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι εφικτός εφόσον υπάρχει η παραπάνω πληροφόρηση.

Τα παιδιά που θα πάνε νηπιαγωγείο είναι το άθροισμα (σε κάθε έτος της περιόδου 2018-2035) των παιδιών ηλικίας 4 και 5 ετών. Ωστόσο, για την περίπτωση των νηπιαγωγείων πρέπει να σημειωθεί πως σε ότι αφορά τον αριθμό των νηπίων που πήγαν νηπιαγωγείο, οι προβλέψεις ξεκινούν από το έτος 2018 και όχι από το 2015 όπως γίνεται στα σχολεία των υπολοίπων βαθμίδων εκπαίδευσης. Επομένως ο αριθμός των νηπίων την περίοδο 2015-2017 αφορά τον πραγματικό αριθμό νηπίων που πήγαν νηπιαγωγείο, όπως αυτός προκύπτει από τα στοιχεία του Myschool. Αυτή η αλλαγή πραγματοποιήθηκε προκειμένου να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η εφαρμογή της διετούς υποχρεωτικής φοίτησης στο νηπιαγωγείο με το Νόμο 4521/2018 άρχισε από το 2018.

Τα παιδιά που θα φοιτήσουν στο δημοτικό σχολείο είναι το άθροισμα των παιδιών ηλικίας 6-11 ετών και για τα παιδιά που θα φοιτήσουν στο γυμνάσιο είναι το άθροισμα των παιδιών ηλικίας 12-14 ετών.

Στην περίπτωση των μαθητών που θα φοιτήσουν στο γενικό λύκειο ή σε σχολείο επαγγελματικής εκπαίδευσης υπάρχει κάποια διαφοροποίηση. Αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η παρακολούθηση αμφοτέρων τύπων σχολείου δεν είναι υποχρεωτική, σε αντίθεση με την παρακολούθηση του νηπιαγωγείου, δημοτικού και γυμνασίου, όπου η παρακολούθηση/φοίτηση είναι υποχρεωτική βάσει νόμου. Για να προσεγγιστεί ο αριθμός τους την περίοδο 2015-2035, από το σύνολο των παιδιών ηλικίας 15-17 ετών αφαιρέθηκε το ποσοστό αυτών που έχουν άλλη επιλογή από το να φοιτήσουν σε αυτά τα δύο σχολεία. Το ποσοστό αυτό είναι 2,1%, έτσι όπως υπολογίστηκε στο αντίστοιχο κεφάλαιο της τρέχουσας μελέτης (Κεφάλαιο 4-Επαγγελματική Εκπαίδευση) με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ για τον αριθμό των αποφοίτων γυμνασίου και τον αριθμό των μαθητών που πήγαν στην Α' τάξη του Λυκείου ή την Α' τάξη επαγγελματικής σχολής, δηλαδή για το έτος 2015. Στη συνέχεια, ο αριθμός των παιδιών που προέκυψε (κάθε έτος) κατανεμήθηκε μεταξύ των δύο τύπων σχολείων με βάση το μέσο ποσοστό μαθητών της περιόδου 2001-2014 που φοίτησαν στο Γενικό λύκειο (67,2%) και σε σχολείο επαγγελματικής εκπαίδευσης (32,8%).

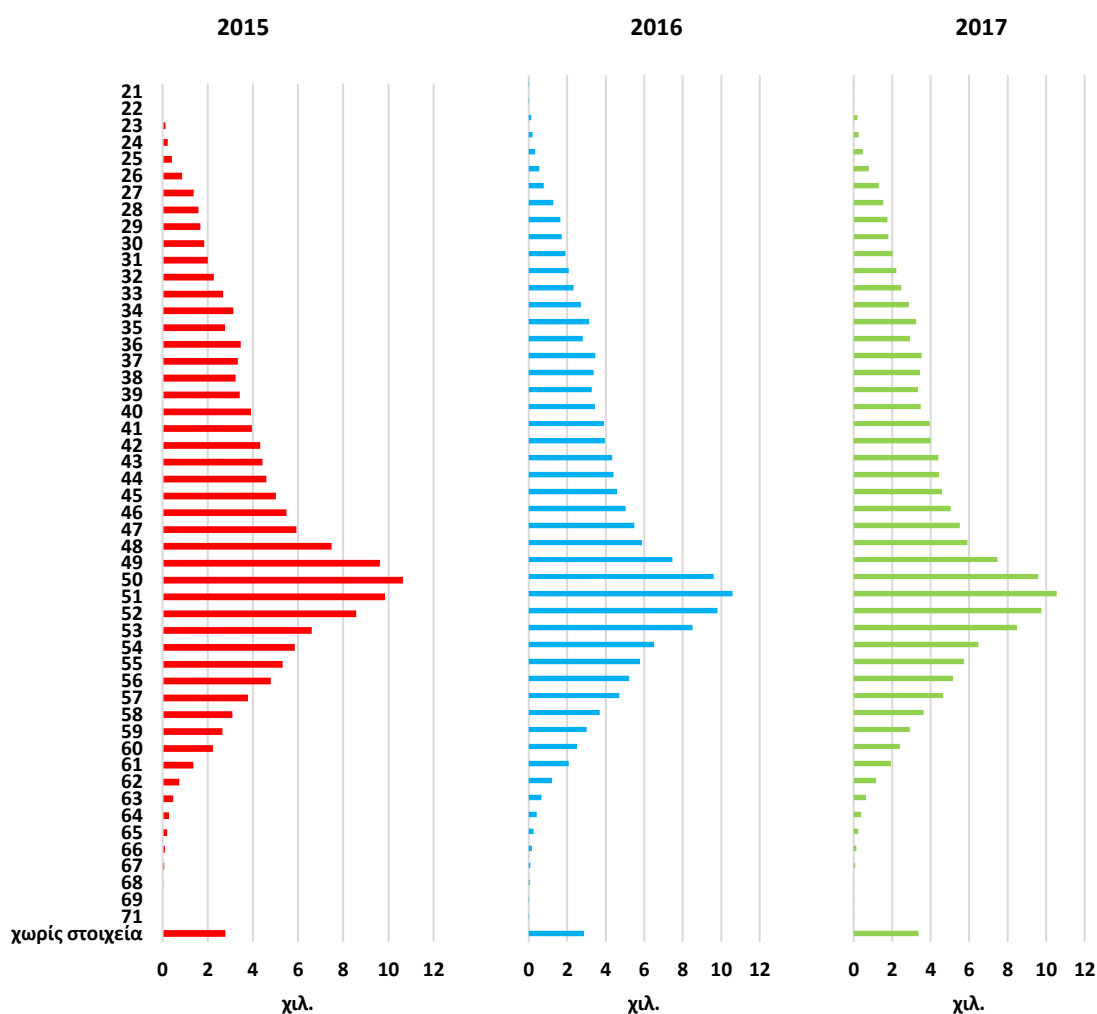
Επομένως, ο αριθμός των μαθητών που προέκυψε με αυτή τη μεθοδολογία χρησιμοποιήθηκε σε όλα τα σενάρια.

Παράλληλα, σε όλα τα σενάρια γίνεται η υπόθεση ότι στην πρόβλεψη των μελλοντικών αναγκών σε εκπαιδευτικούς, δε λαμβάνουμε υπόψη την πιθανή εξέλιξη των αποχωρήσεων εκπαιδευτικών²², καθώς δεν έχουμε υπόψη μας ανάλογη μελέτη ή διαθέσιμα στοιχεία και

²² Σημειώνεται, εδώ, πως τα διαθέσιμα στοιχεία για συνταξιοδότηση εκπαιδευτικών που προέρχονται από το Myschool και αφορούν την τριετία 2015-2017 αφορούν το σύνολο αυτών σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, δηλαδή δεν πραγματοποιείται διαχωρισμός τους ανά βαθμίδα σχολείου (νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια λύκεια, Επαγγελματική Εκπαίδευση). Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι το 2015 οι συνταξιοδοτήσεις ανήλθαν σε 1.360, το 2016 σε 731 και το 2017 σε 115.

προβλέψεις για τους εκπαιδευτικούς ειδικά, ή για το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων που να λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των πρόσφατων μεταβολών του ασφαλιστικού συστήματος και ιδιαίτερα της επέκτασης του ορίου συνταξιοδότησης στα 67 έτη, καθώς και τις διαφορές στον προσδιορισμό του ύψους της σύνταξης για τους παλαιότερους και νεότερους συνταξιούχους. Σημειώνεται, εδώ, ότι σε σχέση με την γήρανση των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, διαθέσιμα στοιχεία στο πλαίσιο αυτής της μελέτης υπήρχαν για την περίοδο 2015-2017 και παρασχέθηκαν από το Myschool. Τα δεδομένα αυτά παρουσιάζονται στο ακόλουθο διάγραμμα (Διάγραμμα 4.2), από το οποίο προκύπτει ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί την περίοδο 2015-2017 είναι άτομα ηλικίας μεταξύ 50 και 51 ετών, ενώ μεγάλος αριθμός αυτών έχει ηλικία μεταξύ 40 και 50 ετών. Επίσης, πολύ λιγότεροι είναι άτομα ηλικίας κάτω των 40 ετών.

Διάγραμμα 4.2: Κατανομή αριθμού εκπαιδευτικών κατά ηλικία (2015-2017)

Πηγή: Myschool, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Συνεχίζοντας, για τα μεγέθη που προκύπτουν, η κατανομή τους ανάμεσα σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία γίνεται με βάση την κατανομή που προκύπτει με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το έτος 2014.

Σημειώνεται ότι η ανάλυση των αποτελεσμάτων σε κάθε σενάριο γίνεται για την εξέλιξη όλων των μεγεθών (μαθητές, διδακτικό προσωπικό, σχολικές μονάδες, τμήματα, λόγος μαθητών ανά διδάσκοντα και λόγος μαθητών ανά τμήμα) ανά τύπο σχολείου.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων αρχικά επικεντρώνεται στην περίοδο των προβλέψεων δηλαδή την περίοδο 2015-2035. Στη συνέχεια τα μεγέθη που προκύπτουν για το έτος 2035 συγκρίνονται με τα αντίστοιχα μεγέθη των ετών 2000, 2008 και 2014 και εξετάζονται οι διαφορές που προκύπτουν για όλα τα μεγέθη εκπαίδευσης. Το έτος 2000 επιλέχθηκε γιατί αποτελεί – στις περισσότερες περιπτώσεις – το πρώτο έτος των διαθέσιμων από την ΕΛΣΤΑΤ δεδομένων τα οποία αναλύονται στην παρούσα μελέτη. Το έτος 2008 είναι το έτος που ξεκίνησε η οικονομική κρίση στην Ελλάδα καθώς για πρώτη φορά μετά το 1993 παρουσιάστηκε πτώση του Α.Ε.Π. (-0,3%) η οποία συνεχίστηκε μέχρι και το 2013. Το έτος 2014 αποτελεί το τελευταίο έτος πριν από την έναρξη των προβλέψεων της παρούσας μελέτης και το τελευταίο έτος που υπάρχουν διαθέσιμα τα πραγματικά δεδομένα για όλα τα μεγέθη της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Παράλληλα, είναι το πρώτο έτος μετά το 2008 που παρουσιάστηκε μικρή άνοδος του Α.Ε.Π. (+0,7%).

Πέρα από τις παραπάνω κοινές παραδοχές, τα σενάρια διαφοροποιούνται ως προς την ακολουθούμενη κρατική εκπαιδευτική πολιτική τα προσεχή χρόνια. Οι διαφορές τους παρουσιάζονται και συζητούνται παρακάτω.

4.3 Σενάριο αδράνειας

Το σενάριο αυτό περιλαμβάνει τη διερεύνηση των επιπτώσεων της δημογραφικής εξέλιξης και της μείωσης του αριθμού των μαθητών από την έναρξη της κρίσης μέχρι την πλήρη αποτύπωση της στις δύο βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος και την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (2008-2035).

Στο σενάριο της αδράνειας δεν συμπεριλαμβάνεται καμία αλλαγή της τρέχουσας κρατικής πολιτικής που να μεταβάλλει τα δεδομένα λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος την εξεταζόμενη περίοδο. Για τούτο, το σενάριο αυτό αποτελεί απλή προβολή στα προσεχή χρόνια της δημογραφικής εξέλιξης που έχει σημειωθεί.

Προχωρώντας στον **αριθμό των διδασκόντων**, αυτός διαφοροποιείται με βάση το σενάριο που λαμβάνεται υπόψη. Στην περίπτωση του τρέχοντος, πρώτου, σεναρίου (σενάριο της αδράνειας), όπως αναφέρθηκε πιο πάνω δεν λαμβάνει χώρα καμία αλλαγή της τρέχουσας κρατικής πολιτικής που να μεταβάλλει τα δεδομένα λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος την εξεταζόμενη περίοδο.

Επομένως γίνεται η υπόθεση πως την περίοδο 2015-2035 ο αριθμός των εκπαιδευτικών σε κάθε σχολείο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα παραμείνει στα επίπεδα του τελευταίου διαθέσιμου έτους από την ΕΛΣΤΑΤ, δηλαδή του έτους 2014.

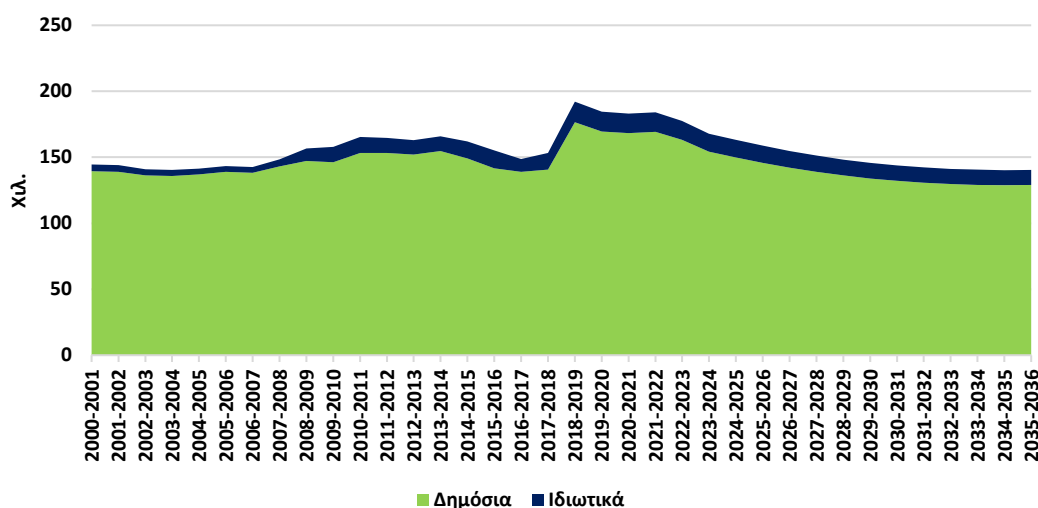
Αναφορικά με τις **σχολικές μονάδες** και τα **τμήματα** στο παρόν σενάριο γίνεται η υπόθεση ότι την περίοδο 2015-2035 ο αριθμός τους θα είναι ίσος με τον αριθμό των σχολικών μονάδων του έτους 2014 και θα παραμείνει σταθερός μέχρι το 2035, λόγω της μείωσης του αριθμού των μαθητών και της αδράνειας της κρατικής πολιτικής.

4.3.1 Νηπιαγωγείο

Με βάση τις ανωτέρω παραδοχές και ξεκινώντας από το **νηπιαγωγείο**, ο **αριθμός των νηπίων** στο **σύνολο των νηπιαγωγείων** (Διάγραμμα 4.4), από το 2018 και μετά περιορίζεται συνεχώς, με αποτέλεσμα στο τέλος της υπό εξέταση περιόδου, δηλαδή το 2035 ο αριθμός τους να διαμορφωθεί στα 140,3 χιλ. νήπια, δηλαδή στα επίπεδα του 2003 (140,5 χιλ. νήπια). Ο αριθμός των νηπίων το 2035 παρουσιάζεται μειωμένος κατά 3% σε σχέση με το 2000 (114,7 χιλ. νήπια), κατά 10,4% σε σχέση με το 2008 (156,6 χιλ. νήπια) και κατά 13,4% σε σχέση με το 2014 (162 χιλ.), ενώ την περίοδο 2015-2035 ο Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής (Μ.Ε.Ρ.Μ.) του αριθμού των νηπίων διαμορφώνεται σε -0,5%. Στα **δημόσια νηπιαγωγεία** ο αριθμός των νηπίων το 2035 θα διαμορφωθεί σε 128,9 χιλ., δηλαδή μειωμένος κατά 7,5% σε σχέση με το 2000 (139,5 χιλ. νήπια), κατά 12,4% σε σχέση με το 2008 (147,2 χιλ.) και κατά 13,6% σε σχέση με το 2014 (149,2 χιλ.). Στα **ιδιωτικά νηπιαγωγεία** ο αριθμός των νηπίων το 2035 θα διαμορφωθεί σε 11,4 χιλ., δηλαδή αυξημένος κατά 6,2 χιλ. σε σχέση με το 2000 (5,2 χιλ.), κατά 1,9 χιλ. σε σχέση με το 2008 (9,5 χιλ.) αλλά μειωμένος κατά 10,9% σε σχέση με το 2014 (12,8 χιλ. νήπια).

Πρέπει να σημειωθεί εδώ, ότι η καμπύλη που αφορά τον αριθμό των νηπίων που πήγαν νηπιαγωγείο, μεταξύ 2017 και 2018 παρουσιάζει απότομη άνοδο. Ο λόγος για αυτή την άνοδο οφείλεται στο ότι οι προβλέψεις από το 2018 και πέρα περιλαμβάνουν τα παιδιά ηλικίας 4 και 5 ετών – που θα πάνε νηπιαγωγείο λόγω του Νόμου 4521/2018 – ενώ την περίοδο 2015-2017 η υποχρεωτικότητα της παρακολούθησης νηπιαγωγείου αφορούσε μόνο τα παιδιά 5 ετών.

Διάγραμμα 4.3: Εξέλιξη του αριθμού νηπίων στο Νηπιαγωγείο (2000-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σε σχέση με τα υπόλοιπα μεγέθη, δηλαδή το διδακτικό προσωπικό, τις σχολικές μονάδες και τα τμήματα, με δεδομένο ότι στο παρόν σενάριο έχει γίνει η υπόθεση ότι την περίοδο 2015-2035

θα διαμορφωθούν στα αντίστοιχα επίπεδα του έτους 2014, μεταβάλλονται οι λόγοι μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα (Πίνακας 4.1).

Αναφορικά με το λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα για το *σύνολο των νηπιαγωγείων*, προκύπτει ότι από τα 12,4 νήπια το 2014 θα περιοριστεί σταδιακά, λόγω της μείωσης του αριθμού των μαθητών και της σταθεροποίησης του αριθμού των διδασκόντων, στα 10,7 παιδιά το 2035 (1,7 παιδιά λιγότερα ανά εκπαιδευτικό). Επίσης, ο λόγος αυτός είναι μειωμένος κατά 4,3 παιδιά σε σχέση με το 2000 (15 νήπια) και κατά 1,3 παιδιά σε σχέση με το 2008 (12 νήπια). Στα *δημόσια νηπιαγωγεία*, ο συγκεκριμένος λόγος από τα επίπεδα των 12,2 νηπίων το 2014 θα διαμορφωθεί στα 10,6 το 2035 (1,7 λιγότερα νήπια ανά εκπαιδευτικό). Σε σχέση με το 2000 (14,9 νήπια) παρουσιάζει πτώση κατά 4,3 νήπια ανά εκπαιδευτικό και σε σχέση με το 2008 (11,7 νήπια) παρουσιάζει μείωση κατά 1,1 νήπιο. Στα *ιδιωτικά νηπιαγωγεία*, την περίοδο 2014-2035 η πτώση φτάνει τα 1,5 νήπια ανά εκπαιδευτικό (από τα 14,0 στα 12,5), την περίοδο 2000-2035 τα 8,7 νήπια (από τα 21,1 στα 12,5) και την περίοδο 2008-2035 τα 6,3 νήπια ανά εκπαιδευτικό (από τα 18,8 στα 12,5 νήπια ανά εκπαιδευτικό).

Συνεχίζοντας με το λόγο μαθητές ανά σχολική μονάδα για το *σύνολο των νηπιαγωγείων* προκύπτει ότι ο λόγος το 2018 θα διαμορφωθεί στα 33,8 νήπια αλλά στη συνέχεια θα περιοριστεί σταδιακά μέχρι το 2035 στα 24,7 νήπια (9,1 λιγότερα νήπια ανά σχολική μονάδα). Τα 24,7 νήπια το 2035 είναι κατά 0,8 λιγότερα σε σχέση με το 2000 (25,5 νήπια ανά σχολική μονάδα) και κατά 1,6 σε σχέση με το 2008. Δηλαδή το 2035, με τις υποθέσεις που έχουν γίνει, το μέγεθος του νηπιαγωγείου θα συρρικνωθεί στα επίπεδα του 2002 (24,6 νήπια). Στα *δημόσια νηπιαγωγεία*, ο λόγος θα διαμορφωθεί στα 25,3 νήπια ανά σχολική μονάδα, μειωμένος κατά 4 νήπια σε σχέση με το 2014 (29,3 νήπια), κατά μόλις 0,5 νήπια σε σχέση με το 2008 (25,8 νήπια) αλλά οριακά αυξημένος κατά 0,3 νήπια σε σχέση με το 2000 (25,1 νήπια). Στα *ιδιωτικά νηπιαγωγεία* ο λόγος το 2035 θα διαμορφωθεί στα 19 νήπια ανά νηπιαγωγείο, δηλαδή μειωμένος κατά 2,3 νήπια σε σχέση με το 2014 (21,3 νήπια), κατά 25,8 νήπια σε σχέση με το 2000 (44,8 νήπια) και κατά 16,4 νήπια σε σχέση με το 2008 (35,4 νήπια).

Τέλος, στην περίπτωση του λόγου μαθητές ανά τμήμα για το *σύνολο των νηπιαγωγείων* και πάλι η εικόνα δεν διαφοροποιείται. Έτσι, από τα 20,6 παιδιά ανά τμήμα το 2018 θα περιοριστεί κατά 5,6 νήπια, στα 15,1 το 2035, δηλαδή σε επίπεδα χαμηλότερα από αυτά του 2000 (17,5 νήπια ανά τμήμα). Ο αριθμός των νηπίων ανά τμήμα το έτος 2035 παρουσιάζεται μειωμένος κατά 1,4 παιδιά σε σχέση με το 2008 (16,5) και κατά 2,4 παιδιά σε σχέση με το 2000 (17,5). Στα *δημόσια* ο συγκεκριμένος λόγος θα διαμορφωθεί στα 15,2 νήπια ανά τμήμα το 2035, δηλαδή 2,4 λιγότερα παιδιά σε σχέση με το 2014 (17,6), 1,2 παιδιά λιγότερα σε σχέση με το 2008 (16,4) και 2,1 παιδιά σε σχέση με το 2000 (17,3). Τέλος η πτώση στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, όπως και στην περίπτωση των δύο προηγούμενων λόγων είναι μεγαλύτερη. Έτσι, το 2035 ο αριθμός των μαθητών ανά τμήμα (14) θα είναι μειωμένος κατά 1,7 νήπια σε σχέση με το 2014 (15,7), κατά 4,6 σε σχέση με το 2008 (18,5) και κατά 9,5 νήπια σε σχέση με το 2000 (23,4 νήπια).

Εν κατακλείδι, με βάση το πρώτο σενάριο, στην περίπτωση των νηπιαγωγείων, παρουσιάζεται σημαντική πτώση των νηπίων την περίοδο 2015-2035. Η μείωση αυτή είναι παρόμοια για το σύνολο των σχολείων, των δημοσίων και των ιδιωτικών σε σχέση με το 2000, το 2008 και το 2014. Σε σχέση με τους τρεις προαναφερθέντες λόγους, τα δεδομένα δείχνουν ότι οι υψηλότερες

μειώσεις τους τις περιόδους 2018-2035, 2008-2035 και 2000-2035 εντοπίζονται στα ιδιωτικά σχολεία.

Πίνακας 4.1: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο νηπιαγωγείο την περίοδο 2000-2035

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ	Μαθητές/Διδάσκοντα			Μαθητές/Σχολική μονάδα			Μαθητές/Τμήμα		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	14,9	21,1	15,0	25,1	44,8	25,5	17,3	23,4	17,5
2001-2002	13,9	20,8	14,1	24,9	44,4	25,3	17,2	23,2	17,3
2002-2003	13,1	19,3	13,2	24,3	41,8	24,6	16,4	21,8	16,6
2003-2004	12,6	20,3	12,8	24,2	42,3	24,6	16,0	22,4	16,2
2004-2005	12,4	18,2	12,5	24,5	39,1	24,8	16,1	20,5	16,2
2005-2006	12,4	17,6	12,5	24,8	36,7	25,1	16,2	20,1	16,3
2006-2007	11,9	18,0	12,0	24,5	37,4	24,8	15,9	20,4	16,0
2007-2008	11,9	18,5	12,0	25,3	37,6	25,6	16,2	20,4	16,4
2008-2009	11,7	18,8	12,0	25,8	35,4	26,3	16,4	18,5	16,5
2009-2010	11,4	17,4	11,7	25,7	28,9	25,9	16,1	19,1	16,3
2010-2011	12,0	16,3	12,2	27,3	27,0	27,2	17,0	18,7	17,1
2011-2012	12,1	16,5	12,3	28,1	24,5	27,8	17,4	18,1	17,4
2012-2013	12,1	15,0	12,2	28,5	22,0	28,0	17,0	16,7	17,0
2013-2014	12,9	15,2	13,0	30,0	22,3	29,4	17,8	18,6	17,9
2014-2015	12,2	14,0	12,4	29,3	21,3	28,5	17,6	15,7	17,4
2015-2016	11,6	14,8	11,8	27,9	22,5	27,3	16,7	16,5	16,7
2016-2017	11,4	10,6	11,3	27,3	16,1	26,1	16,4	11,8	16,0
2017-2018	11,5	13,6	11,7	27,7	20,8	26,9	16,6	15,2	16,5
2018-2019	14,5	17,1	14,7	34,7	26,0	33,8	20,8	19,1	20,6
2019-2020	13,9	16,4	14,1	33,3	25,0	32,5	20,0	18,4	19,8
2020-2021	13,8	16,3	14,0	33,1	24,8	32,2	19,8	18,2	19,7
2021-2022	13,9	16,4	14,1	33,3	25,0	32,4	19,9	18,3	19,8
2022-2023	13,4	15,8	13,6	32,1	24,1	31,2	19,2	17,7	19,1
2023-2024	12,6	14,9	12,8	30,3	22,7	29,5	18,2	16,7	18,0
2024-2025	12,3	14,5	12,4	29,5	22,1	28,7	17,7	16,2	17,5
2025-2026	12,0	14,1	12,1	28,7	21,5	27,9	17,2	15,8	17,1
2026-2027	11,7	13,7	11,8	27,9	21,0	27,2	16,7	15,4	16,6
2027-2028	11,4	13,4	11,5	27,3	20,5	26,6	16,4	15,0	16,2
2028-2029	11,2	13,2	11,3	26,8	20,1	26,1	16,0	14,7	15,9
2029-2030	11,0	12,9	11,1	26,3	19,8	25,6	15,8	14,5	15,7
2030-2031	10,8	12,8	11,0	26,0	19,5	25,3	15,6	14,3	15,4
2031-2032	10,7	12,6	10,9	25,7	19,3	25,0	15,4	14,2	15,3
2032-2033	10,6	12,5	10,8	25,5	19,1	24,8	15,3	14,0	15,2
2033-2034	10,6	12,5	10,7	25,4	19,0	24,7	15,2	14,0	15,1
2034-2035	10,6	12,5	10,7	25,3	19,0	24,7	15,2	14,0	15,1
2035-2036	10,6	12,5	10,7	25,3	19,0	24,7	15,2	14,0	15,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

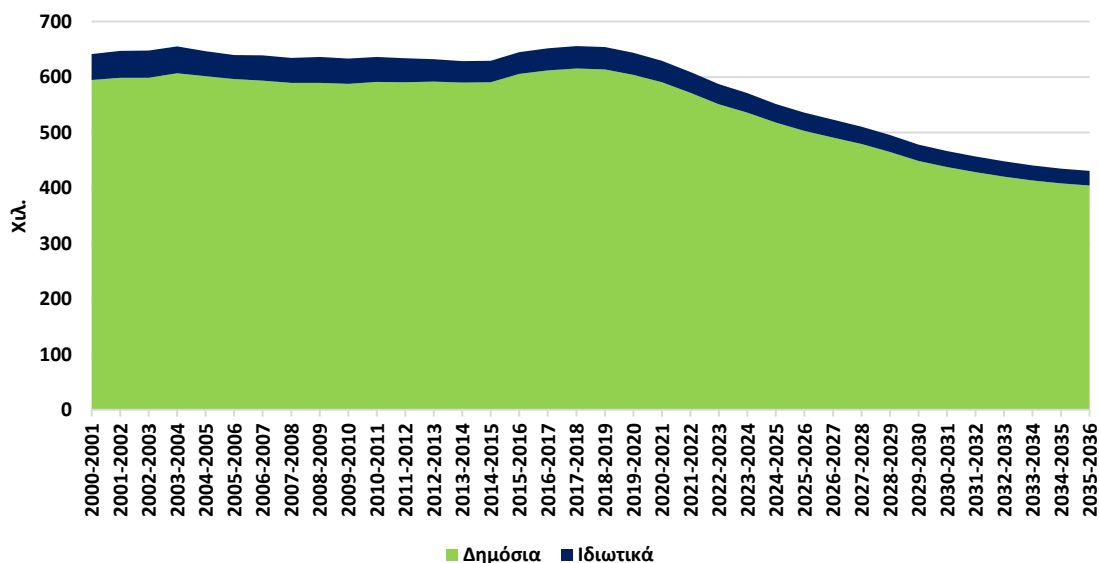
4.3.2 Δημοτικό σχολείο

Στην περίπτωση του **δημοτικού σχολείου**, με βάση τις παραδοχές που έγιναν πιο πάνω, ο αριθμός του *συνόλου των μαθητών* (Διάγραμμα 4.4) την περίοδο 2015-2017 αυξάνει ελαφρά από τους 644,9 χιλ. στους 655,7 χιλ. (+1,4% ή +10,8 χιλ. μαθητές). Έκτοτε, όμως, ξεκινάει η καθοδική του πορεία με αποτέλεσμα από τις 653,8 χιλ. το 2018 να περιορίζεται στους μόλις 430,7 χιλ. μαθητές το 2035 εμφανίζοντας σημαντική πτώση κατά -34,1% ή κατά -223,1 χιλ. μαθητές. Με άλλα λόγια την περίοδο αυτή ο αριθμός των μαθητών περιορίζεται με ένα μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής της τάξης του 2%. Σε σχέση με την αρχή της οικονομικής κρίσης (2008) ο αριθμός των μαθητών δημοτικού εμφανίζει μείωση κατά 32,3% (ή κατά 205,1 χιλ. παιδιά), σε σχέση με τα επίπεδα του 2014 (629,4 χιλ. μαθητές) κατά 31,6% ή κατά 198,7 χιλ. μαθητές και σε σχέση με τα

επίπεδα του 2000 (641,4 χιλ.) κατά 32,8% ή κατά 210,7 χιλ. μαθητές. Η εικόνα είναι παρόμοια στην περίπτωση των *δημόσιων σχολείων*. Ο αριθμός τους την τριετία 2015-2017 αυξάνει από τους 605,3 χιλ. στους 615,4 χιλ. και στη συνέχεια μέχρι το 2035 περιορίζεται σημαντικά. Έτσι, το έτος αυτό ο αριθμός τους διαμορφώνεται σε 404, 3 χιλ. μειωμένος κατά 209,4 χιλ. σε σχέση με το 2018 (613,6 χιλ.). Σε σύγκριση με το 2008 (589,2 χιλ. μαθητές) η πτώση ανέρχεται σε 185 χιλ. μαθητές ενώ σε σύγκριση με το 2000 (594,5 χιλ.) η πτώση ανέρχεται σε 190,2 χιλ. μαθητές. Παρομοίως, στα *ιδιωτικά σχολεία* ο αριθμός των μαθητών από τους 39,6 χιλ. το 2015 ανέρχεται στους 40,3 χιλ. το 2017 (+0,7 χιλ.) και από το επόμενο έτος (2018-40,1 χιλ.) μέχρι το τέλος της υπό εξέταση περιόδου (2035) περιορίζεται στους 26,4 χιλ. (πτώση κατά 13,7 χιλ. μαθητές). Οι μαθητές το 2035 εμφανίζονται μειωμένοι κατά 20,2 χιλ. ή κατά 43,3% σε σύγκριση με το 2008 (46,6 χιλ.) και κατά 20,5 χιλ. (ή -43,6%) σε σχέση με το 2000 (46,9 χιλ. μαθητές).

Σε σχέση με τα υπόλοιπα μεγέθη, όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων οι λόγοι μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα μεταβάλλονται μόνο εξαιτίας της μεταβολής του αριθμού των μαθητών καθώς υπό το συγκεκριμένο σενάριο ο αριθμός δασκάλων, σχολικών μονάδων και τμημάτων παραμένει σταθερός την περίοδο 2015-2035 (Πίνακας 4.2).

Διάγραμμα 4.4: Εξέλιξη του αριθμού μαθητών δημοτικού (2000-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ο λόγος **μαθητές ανά διδάσκοντα** στο σύνολο των δημοτικών σχολείων, λόγω της προαναφερόμενης αύξησης του αριθμού των μαθητών την περίοδο 2015-2017, αυξάνει οριακά από τους 10 μαθητές το 2015 στους 10,2 μαθητές το 2017. Όμως στη συνέχεια ακολουθεί καθοδική πορεία και από τους 10,2 μαθητές το 2018 περιορίζεται στους 6,7 μαθητές ανά διδάσκοντα το 2035. Δηλαδή το έτος αυτό θα αντιστοιχούν 3,1 λιγότεροι μαθητές ανά διδάσκοντα σε σχέση με το 2014 (9,8) και 3,5 σε σχέση με το 2008 (10,2). Σε σχέση με το 2000 (13,1 μαθητές ανά διδάσκοντα), ο συγκεκριμένος λόγος το 2035 είναι μειωμένος κατά 6,4 παιδιά. Η εικόνα δεν διαφοροποιείται στα *δημόσια* και *ιδιωτικά σχολεία*. Στα πρώτα, ο λόγος ακολουθεί

σχεδόν την ίδια πορεία σε σχέση με το σύνολο των σχολείων καθώς η μεγάλη πλειοψηφία διδασκόντων και μαθητών βρίσκεται σε αυτά. Στα ιδιωτικά σχολεία, ο λόγος αυξάνει οριακά από τους 10,5 μαθητές ανά διδάσκοντα το 2015 στους 10,7 το 2017 και μέχρι το 2035 περιορίζεται στους 7 μαθητές, δηλαδή μειωμένος κατά 3,3 μαθητές σε σχέση με το 2014 (10,3), κατά 5 μαθητές σε σχέση με το 2008 (12) και 8,6 μαθητές σε σχέση με το 2000 (15,6).

Πίνακας 4.2: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο δημοτικό την περίοδο 2000-2035

ΔΗΜΟΤΙΚΑ	Μαθητές/Διδάσκοντα			Μαθητές/Σχολική μονάδα			Μαθητές/Τμήμα		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	13,0	15,6	13,1	102,1	121,2	103,2	17,6	21,5	17,9
2001-2002	12,8	15,0	13,0	105,3	123,9	106,5	17,5	21,2	17,8
2002-2003	12,1	15,1	12,3	106,3	127,5	107,6	17,5	21,7	17,7
2003-2004	11,9	14,5	12,1	108,9	126,2	110,1	17,3	21,7	17,6
2004-2005	11,3	13,7	11,4	109,5	118,8	110,1	17,1	20,1	17,3
2005-2006	10,8	13,1	11,0	111,0	113,7	111,2	16,9	19,5	17,1
2006-2007	10,7	12,7	10,8	112,0	122,8	112,8	16,7	20,7	16,9
2007-2008	10,6	12,4	10,7	112,8	122,1	113,5	16,7	19,9	16,9
2008-2009	10,1	12,0	10,2	114,3	127,3	115,2	16,7	20,6	17,0
2009-2010	9,7	11,5	9,9	115,2	127,1	116,0	16,7	20,5	16,9
2010-2011	9,6	11,2	9,7	118,0	121,5	118,2	16,9	20,3	17,1
2011-2012	9,9	11,3	10,0	133,6	121,7	132,7	17,1	19,6	17,3
2012-2013	9,8	10,7	9,8	135,4	116,0	134,0	17,1	18,7	17,2
2013-2014	9,9	10,7	9,9	136,2	115,4	134,7	17,4	18,7	17,4
2014-2015	9,8	10,3	9,8	138,9	120,4	137,6	15,9	32,6	16,4
2015-2016	10,0	10,5	10,0	142,3	123,3	141,0	16,3	33,4	16,8
2016-2017	10,1	10,6	10,1	143,8	124,7	142,5	16,5	33,8	17,0
2017-2018	10,2	10,7	10,2	144,7	125,4	143,3	16,6	34,0	17,1
2018-2019	10,1	10,6	10,2	144,2	125,0	142,9	16,5	33,9	17,1
2019-2020	10,0	10,5	10,0	141,9	123,0	140,6	16,3	33,4	16,8
2020-2021	9,8	10,2	9,8	138,8	120,3	137,5	15,9	32,6	16,4
2021-2022	9,4	9,9	9,5	134,3	116,4	133,1	15,4	31,6	15,9
2022-2023	9,1	9,6	9,1	129,5	112,3	128,3	14,9	30,4	15,3
2023-2024	8,8	9,3	8,9	125,9	109,1	124,7	14,4	29,6	14,9
2024-2025	8,5	9,0	8,6	121,7	105,5	120,5	14,0	28,6	14,4
2025-2026	8,3	8,7	8,3	118,2	102,4	117,0	13,6	27,8	14,0
2026-2027	8,1	8,5	8,1	115,4	100,0	114,3	13,2	27,1	13,7
2027-2028	7,9	8,3	7,9	112,6	97,6	111,5	12,9	26,5	13,3
2028-2029	7,7	8,1	7,7	109,3	94,7	108,3	12,5	25,7	12,9
2029-2030	7,4	7,8	7,4	105,4	91,4	104,4	12,1	24,8	12,5
2030-2031	7,2	7,6	7,3	102,9	89,2	102,0	11,8	24,2	12,2
2031-2032	7,1	7,4	7,1	100,7	87,3	99,8	11,6	23,7	11,9
2032-2033	6,9	7,3	7,0	98,8	85,6	97,9	11,3	23,2	11,7
2033-2034	6,8	7,2	6,9	97,2	84,3	96,3	11,2	22,8	11,5
2034-2035	6,7	7,1	6,8	96,0	83,2	95,1	11,0	22,6	11,4
2035-2036	6,7	7,0	6,7	95,0	82,4	94,1	10,9	22,3	11,3

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ός προς το λόγο **μαθητές ανά σχολική μονάδα**, για το σύνολο των δημοτικών σχολείων, από τους 141 μαθητές το 2015 αυξάνει λίγο στους 143,3 το 2017 και στη συνέχεια περιορίζεται συνεχώς για να διαμορφωθεί το 2035 στους μόλις 94,1 μαθητές το 2035. Δηλαδή το έτος αυτό ο αριθμός των μαθητών είναι κατά 43,3 παιδιά μικρότερος σε σχέση με το 2014 (137,6), αλλά σε σχέση με το 2008 (115,2) και το 2000 (103,2) παρουσιάζει χαμηλότερη μείωση κατά 21,1 και κατά 9,1 παιδιά, αντίστοιχα. Στα **δημόσια σχολεία**, ο λόγος ακολουθεί την ίδια πορεία καθώς, η πολύ μεγάλη πλειοψηφία μαθητών και σχολικών μονάδων αφορά δημόσια σχολεία. Στα **ιδιωτικά**

δημοτικά ο λόγος αυξάνει οριακά από τους 123,3 μαθητές το 2015 στους 125,4 το 2017 και μέχρι το 2035 συρρικνώνεται στους 82,4 μαθητές, εμφανίζοντας πτώση κατά 38 μαθητές σε σχέση με το 2014 (120,4 μαθητές ανά σχολείο), κατά 45 μαθητές σε σχέση με το 2008 (127,3 μαθητές) και κατά 38,8 μαθητές σε σχέση με το 2000 (121,2 μαθητές).

Σε σχέση με το μέγεθος των τμημάτων (**λόγος μαθητές ανά τμήμα**) η εικόνα για το *σύνολο των δημοτικών σχολείων* είναι παρόμοια με αυτή των προηγούμενων δύο λόγων. Έτσι, περιορίζεται σταδιακά από τους 16,8 μαθητές το 2015 και τους 17,1 το 2018 στους 11,3 το 2035, εμφανίζοντας πτώση κατά 5,1 μαθητές σε σχέση με το 2014 (16,4) και 5,7 σχέση με το 2008 (17 μαθητές). Σε σχέση με το 2000 (17,9 μαθητές ανά τμήμα) η πτώση είναι ελαφρώς μεγαλύτερη καθώς διαμορφώνεται σε 6,6 λιγότερους μαθητές ανά τμήμα. Στα *δημόσια σχολεία* οι μεταβολές είναι παρόμοιες, ενώ στα *ιδιωτικά σχολεία* ο λόγος περιορίζεται από τους 33,4 μαθητές το 2015 στους 22,3 το 2035 (πτώση κατά 11,1 μαθητές ανά τμήμα). Το μέγεθος του τμήματος το 2035 είναι, ωστόσο αυξημένο κατά 1,7 μαθητές σε σχέση με το 2008 (20,6 μαθητές) και κατά 0,8 μαθητές σε σχέση με το 2000 (21,5 μαθητές).

Συνοπτικά, με βάση το τρέχον σενάριο, και σε αυτή την περίπτωση, όπως στα νηπιαγωγεία, συρρικνώνεται σημαντικά ο αριθμός των μαθητών την περίοδο 2018-2035 (-34,1% ή 223,1 χιλ. λιγότεροι μαθητές). Η μείωση αυτή είναι παρόμοια για το σύνολο των σχολείων και των δημοσίων σε σχέση με το 2000, το 2014 και το 2018, αλλά στην περίπτωση των ιδιωτικών σχολείων η πτώση που προκύπτει είναι μεγαλύτερη στις περιόδους 2000-2035 και 2008-2035 (43,6% και 43,3%, αντίστοιχα). Σε σχέση με τους δύο πρώτους λόγους (μαθητές/διδάσκοντα και μαθητές/σχολείο), τα δεδομένα δείχνουν ότι οι υψηλότερες μειώσεις τους τις περιόδους 2000-2035 και 2008-2035 εντοπίζονται και πάλι στα ιδιωτικά σχολεία. Όμως, το μέγεθος των τμημάτων ενώ στο σύνολο των σχολείων και στα δημόσια περιορίζεται, στην περίπτωση των ιδιωτικών εμφανίζεται οριακά αυξημένο τις περιόδους 2000-2035 και 2008-2035.

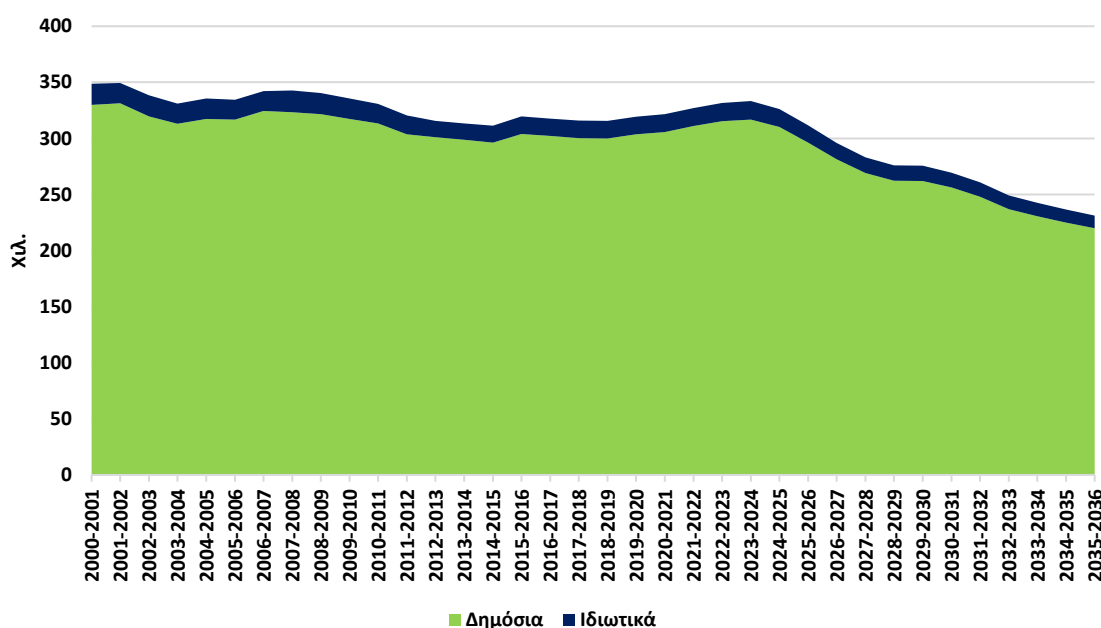
4.3.3 Γυμνάσια

Η ανάλυση για τα αποτελέσματα των βασικών μεγεθών εκπαίδευσης στο πλαίσιο του σεναρίου της αδράνειας του κράτους συνεχίζεται με την περίπτωση των Γυμνασίων, δηλαδή το τελευταίο στάδιο υποχρεωτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

Ο **αριθμός των μαθητών** για το *σύνολο των γυμνασίων* την περίοδο 2015-2023 παρουσιάζει άνοδο, σύμφωνα με τις προβλέψεις (Διάγραμμα 4.5), από τους 319,7 χιλ. τους 333,2 χιλ. (+13,5 χιλ. μαθητές ή +4,2%). Έκτοτε όμως και μέχρι το 2035 περιορίζεται με ένα Μ.Ε.Ρ.Μ της τάξης του 3,1%, με αποτέλεσμα το έτος αυτό να διαμορφωθεί στους 231,3 χιλ., δηλαδή 94,8 χιλ. λιγότερους μαθητές (-29,1%) σε σχέση με το 2024 (32,61 χιλ.), 109,3 χιλ. λιγότερους μαθητές (-32,1%) σε σχέση με το 2008 (340,6 χιλ.) και 117,5 χιλ. (-33,7%) σε σχέση με το 2000 (348,8 χιλ.). Με δεδομένο ότι το πολύ μεγάλο ποσοστό των μαθητών και καθηγητών γυμνασίου προέρχονται από τα δημόσια σχολεία, οι διαφορές που αναφέρθηκαν πιο πάνω για το σύνολο των γυμνασίων ισχύουν εν πολλοίς και στα *δημόσια γυμνάσια*. Στα *ιδιωτικά* οι πτώσεις που παρουσιάζονται είναι γενικά μεγαλύτερες. Έτσι, την περίοδο 2024-2035 η μείωση τον αριθμό των μαθητών ανέρχεται σε 29,1% (από τους 16 χιλ. στους 11,4 χιλ., δηλαδή 4,7 χιλ. λιγότεροι μαθητές), την περίοδο 2008-2035 σε 40,2% (από τους 19 χιλ. στους 11,4 χιλ., 7,6 χιλ. λιγότεροι μαθητές) και την περίοδο 2000-2035 σε 40% (από τους 18,9 χιλ. στους 11,4 χιλ., 7,5 χιλ. λιγότεροι μαθητές).

Προχωρώντας στον **λόγο μαθητές ανά διδάσκοντα** και για την περίπτωση του *συνόλου των γυμνασίων* (Πίνακας 4.3), από το 2015 μέχρι το 2023 ο λόγος αυξάνει ελαφρά, ως αποτέλεσμα της ανωτέρω αναφερθείσας αύξησης του συνόλου των μαθητών την εν λόγω περίοδο, με αποτέλεσμα να ανέλθει από του 8,5 στους 8,9 μαθητές. Έκτοτε, και μέχρι το 2035 ο λόγος περιορίζεται σταδιακά στους 6,1 μαθητές, δηλαδή το έτος αυτό θα αντιστοιχούν 2,8 λιγότεροι μαθητές ανά διδάσκοντα σε σχέση με το 2023. Σε σχέση με το 2008 (6,6 μαθητές) οι μαθητές που αντιστοιχούν σε κάθε διδάσκοντα το 2035 είναι λιγότεροι μόλις κατά 0,4 μαθητές, ενώ σε σχέση με το 2000 (8,8 μαθητές) κατά 2,6 μαθητές. Για λόγους που έχουν επανειλημμένα αναφερθεί η ανωτέρω ανάλυση για τα *δημόσια γυμνάσια* δεν διαφοροποιείται ουσιαστικά. Στα *ιδιωτικά*, ο συγκεκριμένος λόγος, μετά την άνοδο του από τους 8 μαθητές ανά διδάσκοντα το 2015 στους 8,4 το 2023, το 2035 περιορίζεται στους μόλις 5,8 μαθητές, δηλαδή εμφανίζεται μειωμένος κατά 2,6 μαθητές σε σχέση με το 2023, κατά 1,7 μαθητές σε σχέση με το 2008 (7,5 μαθητές) και κατά 2,3 μαθητές σε σχέση με το 2000 (8,1 μαθητές).

Διάγραμμα 4.5: Εξέλιξη του αριθμού μαθητών στο Γυμνάσιο (2000-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Αναφορικά με το **λόγο μαθητές ανά σχολική μονάδα**, για την περίπτωση του *συνόλου των γυμνασίων*, αρχικά την περίοδο 2015-2023 αυξάνει από τους 185,3 μαθητές στους 193,2 (+7,9 μαθητές ανά σχολείο) και έκτοτε περιορίζεται για διαμορφωθεί το 2035 στους 134,1 μαθητές ανά σχολική μονάδα (59,1 λιγότεροι μαθητές ανά σχολείο σε σχέση με το 2023). Το μέγεθος του γυμνασίου το 2035 είναι κατά 39,1 μαθητές μικρότερο σε σχέση με το μέγεθος του 2008 (173,1 μαθητές) και κατά 52,4 μαθητές σε σχέση με το 2000 (186,5 μαθητές). Στα *ιδιωτικά*, λόγος αυξάνει την περίοδο 2015-2023 κατά 7,2 μαθητές (από τους 170,6 στους 177,8) και μέχρι το 2035 μειώνεται κατά 54,4 μαθητές, στους 123,4. Το μέγεθος των ιδιωτικών σχολείων το 2035 είναι κατά 52,4 μαθητές μικρότερο σε σχέση με το 2008 (175,8 μαθητές) και κατά 48,5 μαθητές μικρότερο σε σχέση με το 2000 (172 μαθητές) και κατά 42,7 μαθητές σε σχέση με το 2014 (166,2).

Στα δημόσια γυμνάσια η πορεία του λόγου δεν παρουσιάζει ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σύγκριση με το σύνολο των σχολείων.

Προχωρώντας στο λόγο **μαθητές ανά τμήμα** για το σύνολο των σχολείων, αυξάνει, όπως οι προηγούμενοι δύο λόγοι, την περίοδο 2015-2023 (από τους 21 στους 21,9 μαθητές), ενώ έκτοτε περιορίζεται συνεχώς. Έτσι, το 2035 το μέγεθος της τάξης στα γυμνάσια (15,2 μαθητές) είναι μειωμένο κατά 6,7 μαθητές σε σχέση με το 2023, κατά 6,4 μαθητές σε σχέση με το 2008 (21,6 μαθητές), κατά 8,9 μαθητές σε σχέση με το 2001 (24,1 μαθητές), αφού δεν υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για το 2000, και κατά 5,3 μαθητές σε σχέση με το 2014 (20,5). Στα **ιδιωτικά γυμνάσια** το μέγεθος της τάξης αυξάνει ελαφρά από τους 24,7 μαθητές το 2015 στους 25,7 το 2023 και μέχρι το 2035 περιορίζεται κατά 7,9 μαθητές, στους 17,9. Η μείωση του μεγέθους της τάξης το 2035 φτάνει τους 6,6 μαθητές σε σχέση με το 2008 (24,4 μαθητές), τους 9,3 σε σχέση με το 2001 (27,1 μαθητές) και τους 6,1 σε σχέση με το 2014 (24).

Πίνακας 4.3: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο γυμνάσιο την περίοδο 2000-2035

ΓΥΜΝΑΣΙΑ	Μαθητές/Διδάσκοντα			Μαθητές/Σχολική μονάδα			Μαθητές/Τμήμα		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	8,8	8,1	8,8	187,4	172,0	186,5			
2001-2002	8,5	8,5	8,5	180,1	166,4	179,4	23,9	27,1	24,1
2002-2003	8,2	8,9	8,3	176,5	173,2	176,3	24,1	28,6	24,3
2003-2004	7,5	7,8	7,5	170,4	155,4	169,5	22,3	27,3	22,6
2004-2005	7,3	7,9	7,3	174,5	159,3	173,6	22,2	26,9	22,4
2005-2006	7,1	7,2	7,1	171,1	149,7	169,8	21,7	24,6	21,9
2006-2007	7,0	7,1	7,0	177,0	142,3	174,8	21,7	23,6	21,8
2007-2008	6,8	7,7	6,8	174,9	172,6	174,8	21,5	25,2	21,7
2008-2009	6,5	7,5	6,6	173,0	175,8	173,1	21,4	24,4	21,6
2009-2010	6,3	7,6	6,4	169,5	169,6	169,5	21,1	24,4	21,2
2010-2011	6,7	7,6	6,7	168,2	163,5	167,9	21,5	24,7	21,6
2011-2012	7,0	7,6	7,1	173,1	162,4	172,5	21,5	24,6	21,6
2012-2013	7,4	7,0	7,4	174,5	148,8	173,1	21,4	22,2	21,4
2013-2014	8,2	7,1	8,1	180,5	157,7	179,3	21,6	22,6	21,6
2014-2015	8,3	7,8	8,3	181,3	166,2	180,5	20,3	24,0	20,5
2015-2016	8,5	8,0	8,5	186,2	170,6	185,3	20,9	24,7	21,0
2016-2017	8,5	8,0	8,4	185,0	169,5	184,2	20,7	24,5	20,9
2017-2018	8,4	7,9	8,4	183,9	168,5	183,1	20,6	24,4	20,8
2018-2019	8,4	7,9	8,4	183,7	168,3	182,9	20,6	24,4	20,7
2019-2020	8,5	8,0	8,5	185,9	170,3	185,0	20,8	24,6	21,0
2020-2021	8,6	8,1	8,5	187,2	171,5	186,4	21,0	24,8	21,1
2021-2022	8,7	8,2	8,7	190,5	174,5	189,6	21,3	25,2	21,5
2022-2023	8,8	8,3	8,8	193,0	176,9	192,2	21,6	25,6	21,8
2023-2024	8,9	8,4	8,9	194,0	177,8	193,2	21,7	25,7	21,9
2024-2025	8,7	8,2	8,7	189,9	174,0	189,0	21,3	25,2	21,4
2025-2026	8,3	7,8	8,3	181,4	166,2	180,6	20,3	24,0	20,5
2026-2027	7,9	7,4	7,9	172,3	157,9	171,5	19,3	22,8	19,4
2027-2028	7,5	7,1	7,5	164,8	151,0	164,1	18,5	21,8	18,6
2028-2029	7,4	6,9	7,3	160,7	147,2	160,0	18,0	21,3	18,1
2029-2030	7,3	6,9	7,3	160,5	147,0	159,7	18,0	21,3	18,1
2030-2031	7,2	6,8	7,2	156,9	143,8	156,2	17,6	20,8	17,7
2031-2032	7,0	6,5	6,9	151,9	139,2	151,2	17,0	20,1	17,1
2032-2033	6,6	6,2	6,6	145,0	132,9	144,4	16,2	19,2	16,4
2033-2034	6,5	6,1	6,4	141,3	129,5	140,6	15,8	18,7	15,9
2034-2035	6,3	5,9	6,3	137,8	126,3	137,2	15,4	18,3	15,6
2035-2036	6,2	5,8	6,1	134,7	123,4	134,1	15,1	17,9	15,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

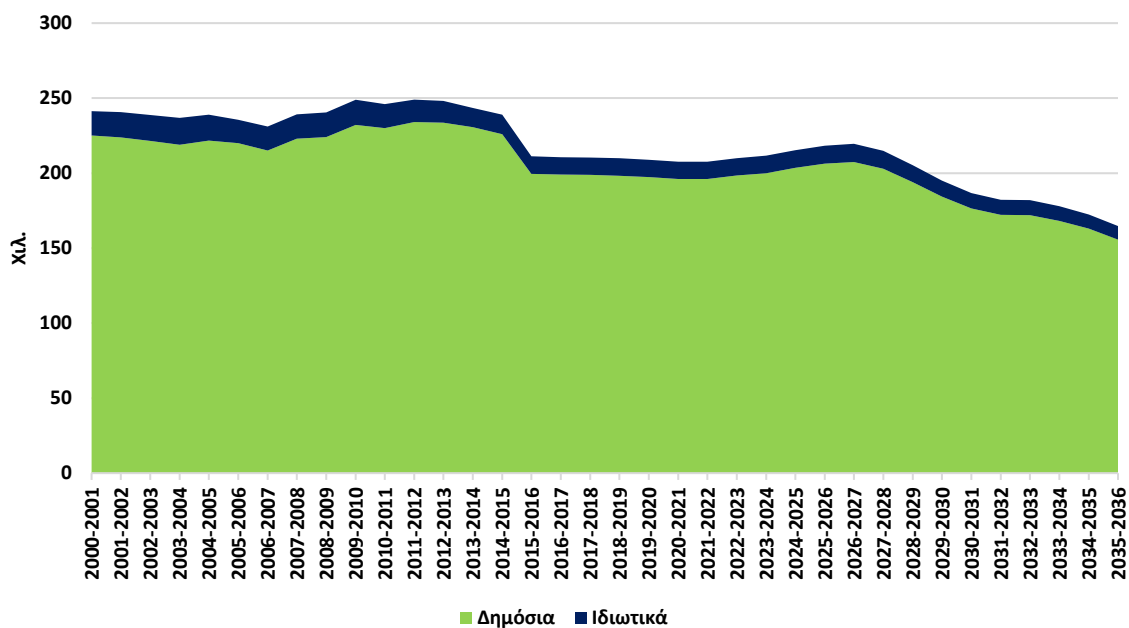

Όπως και στην περίπτωση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, έτσι και στα γυμνάσια η μείωση στον αριθμό των μαθητών τόσο στο σύνολο των γυμνασίων όσο και στους επιμέρους τύπους αυτών (δημόσια και ιδιωτικά) είναι σημαντική κυμαινόμενη από 25,7% την περίοδο 2014-2035 για το σύνολο των γυμνασίων μέχρι 40,2% την περίοδο 2008-2035 για τα ιδιωτικά γυμνάσια, παρά την άνοδο του αριθμού των μαθητών την περίοδο 2015-2023. Οι λόγοι που αφορούν τους μαθητές ανά διδάσκοντα, το μέγεθος των σχολικών μονάδων και το μέγεθος της τάξης, παρομοίως, μετά την άνοδο τους την περίοδο 2015-2023 περιορίζονται στη συνέχεια. Οι μεγαλύτερες, όμως, μειώσεις αφορούν και πάλι τα ιδιωτικά σχολεία.

4.3.4 Γενικό Λύκειο

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων με βάση το πρώτο σενάριο, συνεχίζεται με την περίπτωση του Γενικού Λυκείου. Όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή του παρόντος κεφαλαίου, η φοίτηση στο Λύκειο δεν είναι υποχρεωτική, επομένως μετά το τέλος του Γυμνασίου οι απόφοιτοι του μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στο Γενικό Λύκειο, στην επαγγελματική εκπαίδευση ή ακόμα και να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Ως αποτέλεσμα η κατανομή των μαθητών που συνέχισαν τις σπουδές τους στο Γενικό Λύκειο ή την Επαγγελματική Εκπαίδευση ή ακολούθησαν άλλη επιλογή έγινε με βάση το ποσοστό αυτών που έχουν άλλη επιλογή από το να φοιτήσουν σε αυτά τα δύο σχολεία, το οποίο στο κεφάλαιο 4 της παρούσας μελέτης υπολογίστηκε σε 2,1%.

Διάγραμμα 4.6: Εξέλιξη του βασικού αριθμού μαθητών γενικού λυκείου την περίοδο 2000-2035

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ξεκινώντας, λοιπόν από τον **αριθμό των μαθητών** στο *σύνολο των γενικών λυκείων* της χώρας (Διάγραμμα 4.6), ο αριθμός τους την εξαετία 2015-2020 περιορίζεται κατά 1,7% ή κατά 3,6 χιλ. μαθητές (από τους 211,2 χιλ. στους 207,7 χιλ.) και στη συνέχεια την επόμενη εξαετία (2021-2026) αυξάνεται κατά 5,7% ή 11,9 χιλ., διαμορφούμενος στο τέλος αυτής στους 219,5 χιλ. (από 210,1 χιλ. το 2022). Έκτοτε, ο αριθμός των μαθητών βαίνει μειούμενος, και την περίοδο 2027-2035

περιορίζεται κατά 23,3% ή κατά 50,1 χιλ. μαθητές (από τους 214,9 χιλ. στους 164,8 χιλ.), ή με ένα Μ.Ε.Ρ.Μ. της τάξης του 3,3%. Ο αριθμός των μαθητών Γενικού Λυκείου το 2035 παρουσιάζεται μειωμένος κατά 31,4% (ή κατά 75,6 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (240,4 χιλ. μαθητές) κατά 31,7% (ή κατά 76,5 χιλ.) σε σχέση με το 2000 και κατά 74,3 χιλ. (ή -31,1%) σε σχέση με το 2014 (239,1 χιλ.). Με δεδομένο ότι οι μεταβολές είναι παρόμοιες στα *δημόσια γενικά λύκεια*, στα *ιδιωτικά* ο αριθμός των μαθητών την περίοδο 2015-2020 περιορίζεται κατά μόνο 198 μαθητές (από τους 11.645 στους 11.447) και την περίοδο 2021-2026 αυξάνει και πάλι οριακά κατά 657 μαθητές (από τους 11.443 στους 12.099). Την περίοδο 2027-2035 ο αριθμός τους μειώνεται σταδιακά στους 9,1 χιλ., παρουσιάζοντας μείωση κατά 2,8 χιλ. μαθητές σε σχέση με το 2027 (11,9 χιλ.). Σε σύγκριση με το 2008 (16,3 χιλ. μαθητές) η μείωση διαμορφώνεται σε 44,1% (ή 7,2 χιλ.), σε σχέση με το 2000 (16,2 χιλ.) σε 43,8% (ή 7,1 χιλ.) και σε σχέση με το 2014 (13,2 χιλ.) σε 31,1% (ή 4,1 χιλ.).

Προχωρώντας στον πρώτο από τους τρεις εξεταζόμενους για την πορεία τους λόγους την περίοδο 2015-2035, ο **λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα** στο *σύνολο των γενικών λυκείων* (Πίνακας 4.4) την περίοδο 2015-2023 ουσιαστικά παραμένει σταθερός στους 9 μαθητές. Την τριετία 2024-2026 αυξάνει ελαφρά στους 9,4 μαθητές και έκτοτε περιορίζεται για να διαμορφωθεί το 2035 στους μόλις 7 μαθητές ανά διδάσκοντα, δηλαδή, μόλις 0,8 λιγότερους μαθητές σε σχέση με το 2008 (7,8 μαθητές), 2,5 μαθητές λιγότερους σε σχέση με το 2000 (9,5 μαθητές) και 3,2 μαθητές σε σχέση με το 2014 (10,2 μαθητές). Στα *δημόσια γενικά λύκεια* ο λόγος έχει παράλληλα πορεία και μεταβολές, ενώ στα *ιδιωτικά γενικά λύκεια* από τους 7,3 μαθητές να διδάσκοντα ανέρχεται οριακά το 2026 στους 7,6 και μέχρι το 2035 περιορίζεται στους μόλις 5,7 μαθητές. Το επίπεδο αυτό είναι κατά 2,7 μαθητές χαμηλότερο σε σχέση με το 2008 (8,4 μαθητές), κατά 2,8 μαθητές χαμηλότερο σε σύγκριση με το 2000 (8,5 μαθητές) και κατά 2,6 μαθητές χαμηλότερο συγκρινόμενο με τον αριθμό των μαθητών ανά διδάσκοντα το 2014 (8,3 μαθητές).

Ο **λόγος μαθητές ανά σχολική μονάδα** στο *σύνολο των γενικών λυκείων* ανέρχεται την περίοδο 2015-2026 από τους 159,1 στους 165,3 μαθητές (+6,2 μαθητές ανά σχολείο) αλλά μέχρι το 2035 περιορίζεται σημαντικά δηλαδή κατά 41,2 μαθητές και διαμορφώνεται στους 124,1. Ο αριθμός αυτός είναι μικρότερος κατά 51,8 μαθητές σε σύγκριση με το 2008 (175,8 μαθητές ανά σχολική μονάδα), κατά 63 μαθητές σε σχέση με το 2000 (187,1 μαθητές) και κατά 55,9 μαθητές σε σχέση με το 2014 (180 μαθητές). Στην περίπτωση των *ιδιωτικών γενικών λυκείων*, το μέγεθος τους την περίοδο 2015-2026 αυξάνει κατά 5,1 μαθητές (από τους 130,8 στους 135,9) και μέχρι το 2035 περιορίζεται στους 102,1 μαθητές ανά σχολική μονάδα (μείωση κατά 33,9 μαθητές σε σχέση με το 2026). Το μέγεθος του Γενικού Λυκείου το 2035 θα είναι κατά 55,8 μαθητές μικρότερο σε σύγκριση με το 2008 (157,9 μαθητές), κατά 77,4 μαθητές σε σχέση με το 2000 (179,5 μαθητές) και κατά 46 μαθητές σε σχέση με το 2014 (148,1 μαθητές). Ο συγκεκριμένος λόγος παρουσιάζει τις ίδιες σχεδόν μεταβολές στα *δημόσια γενικά λύκεια* όπως και στην περίπτωση του συνόλου των λυκείων.

Τέλος, ο **λόγος μαθητές ανά τμήμα**, στην περίπτωση του *συνόλου των σχολείων*, την περίοδο 2015-2023 κινείται στην περιοχή των 19,8 μαθητών ανά τμήμα και την τριετία 2024-2026 αυξάνει ελαφρά στους 20,8 μαθητές. Όμως την περίοδο 2027-2035 περιορίζεται σταδιακά από τους 20,3 μαθητές στους 15,6 (4,7 λιγότεροι μαθητές ανά τάξη). Το μέγεθος της τάξης το 2035 είναι κατά 5 μαθητές μικρότερο σε σύγκριση με το 2008 (20,6) μαθητές, κατά 7,6 μαθητές σε σχέση με το 2001 (23,1 μαθητές) και κατά 7 μαθητές σε σχέση με το 2014 (22,6 μαθητές). Όπως έχει αναφερθεί και πιο πάνω, ο συγκεκριμένος λόγος στην περίπτωση των *δημοσίων σχολείων*

παρουσιάζει ουσιαστικά τις ίδιες μεταβολές καθώς η μεγάλη πλειοψηφία μαθητών και τμημάτων του συνόλου των γενικών λυκείων αφορούν το δημόσιο Γενικό Λύκειο. Στα *ιδιωτικά*, ο λόγος από τους 18,9 μαθητές ανά τμήμα περιορίζεται οριακά στους 18,6 το 2021 και μέχρι το 2026 αυξάνει ελαφρά στους 19,6. Την επόμενη 9αετία (2027-2035), όμως, περιορίζεται κατά 4,5 μαθητές, δηλαδή από τους 19,2 στους 14,7 μαθητές ανά τμήμα. Το μέγεθος της τάξης το 2035, με βάση το πρώτο σενάριο, εμφανίζεται μειωμένο κατά 7 μαθητές σε σχέση με το 2008 (21,8 μαθητές), κατά 10 μαθητές σε σχέση με το 2001 (24,7 μαθητές) και κατά 6,6 μαθητές σε σύγκριση με το 2014 (21,4 μαθητές).

Πίνακας 4.4: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο γενικό λύκειο την περίοδο 2000-2035

ΛΥΚΕΙΟ	Μαθητές/Διδάσκοντα			Μαθητές/Σχολική μονάδα			Μαθητές/Τμήμα		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	9,6	8,5	9,5	187,7	179,5	187,1			
2001-2002	9,6	8,4	9,5	195,4	181,9	194,4	23,0	24,7	23,1
2002-2003	9,4	8,7	9,3	189,1	178,5	188,3	22,8	24,2	22,9
2003-2004	9,0	8,6	8,9	183,8	180,3	183,5	21,8	25,2	22,0
2004-2005	8,5	8,5	8,5	183,0	172,0	182,2	21,6	23,8	21,7
2005-2006	7,8	7,2	7,8	176,5	146,8	174,2	20,9	20,8	20,9
2006-2007	8,0	7,6	7,9	171,9	146,1	169,8	20,6	21,2	20,6
2007-2008	7,9	8,0	7,9	176,4	154,9	174,8	20,7	21,7	20,7
2008-2009	7,8	8,4	7,8	177,3	157,9	175,8	20,5	21,8	20,6
2009-2010	7,9	9,3	8,0	183,4	175,9	182,9	20,9	23,6	21,0
2010-2011	8,2	8,8	8,2	184,8	170,4	183,8	21,2	22,0	21,3
2011-2012	9,1	8,0	9,0	190,6	161,3	188,6	21,7	20,6	21,6
2012-2013	9,1	8,3	9,1	190,7	158,1	188,4	21,7	21,6	21,7
2013-2014	10,2	7,4	10,0	190,2	136,9	186,4	21,6	19,0	21,4
2014-2015	10,3	8,3	10,2	182,3	148,1	180,0	22,7	21,4	22,6
2015-2016	9,1	7,3	9,0	161,1	130,8	159,1	20,1	18,9	20,0
2016-2017	9,1	7,3	9,0	160,6	130,5	158,6	20,0	18,9	19,9
2017-2018	9,1	7,3	9,0	160,5	130,4	158,5	20,0	18,8	19,9
2018-2019	9,1	7,3	9,0	160,1	130,0	158,0	19,9	18,8	19,9
2019-2020	9,0	7,2	8,9	159,3	129,4	157,3	19,8	18,7	19,8
2020-2021	9,0	7,2	8,9	158,3	128,6	156,4	19,7	18,6	19,6
2021-2022	9,0	7,2	8,9	158,3	128,6	156,3	19,7	18,6	19,6
2022-2023	9,1	7,3	9,0	160,2	130,1	158,2	19,9	18,8	19,9
2023-2024	9,2	7,3	9,0	161,4	131,1	159,4	20,1	18,9	20,0
2024-2025	9,3	7,5	9,2	164,2	133,4	162,2	20,4	19,3	20,4
2025-2026	9,4	7,6	9,3	166,5	135,2	164,4	20,7	19,5	20,7
2026-2027	9,5	7,6	9,4	167,4	135,9	165,3	20,8	19,6	20,8
2027-2028	9,3	7,4	9,2	163,8	133,1	161,8	20,4	19,2	20,3
2028-2029	8,9	7,1	8,8	156,6	127,2	154,6	19,5	18,4	19,4
2029-2030	8,4	6,8	8,3	148,8	120,9	146,9	18,5	17,5	18,5
2030-2031	8,1	6,5	8,0	142,4	115,7	140,6	17,7	16,7	17,7
2031-2032	7,9	6,3	7,8	138,9	112,8	137,2	17,3	16,3	17,2
2032-2033	7,9	6,3	7,8	138,8	112,7	137,0	17,3	16,3	17,2
2033-2034	7,7	6,2	7,6	135,8	110,3	134,1	16,9	15,9	16,8
2034-2035	7,5	6,0	7,4	131,5	106,8	129,9	16,4	15,4	16,3
2035-2036	7,1	5,7	7,0	125,7	102,1	124,1	15,6	14,7	15,6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Συμπερασματικά, στην περίπτωση του Γενικού Λυκείου, τόσο στο σύνολο των σχολείων όσο και στους επιμέρους τύπους του (δημόσια και ιδιωτικά) αριθμός των μαθητών την περίοδο 2015-2021 περιορίζεται οριακά και την επόμενη πενταετία (2022-2026) αυξάνει ήπια, έκτοτε και μέχρι το 2035 περιορίζεται σημαντικά (-23,3%). Η μείωση αυτή συγκρινόμενη με τα έτη 2008 και 2001

κυμαίνεται από 30,5% στην περίπτωση των δημόσιων σχολείων μέχρι 44,1% στην περίπτωση των ιδιωτικών σχολείων. Παρόμοια πορεία ακολουθούν και οι λόγοι, η πορεία των οποίων αποτελεί αντικείμενο ανάλυσης στην παρούσα μελέτη. Και σε αυτή την περίπτωση οι μεγαλύτερες μειώσεις εντοπίζονται στην περίπτωση των ιδιωτικών σχολείων.

4.3.5 Επαγγελματική εκπαίδευση

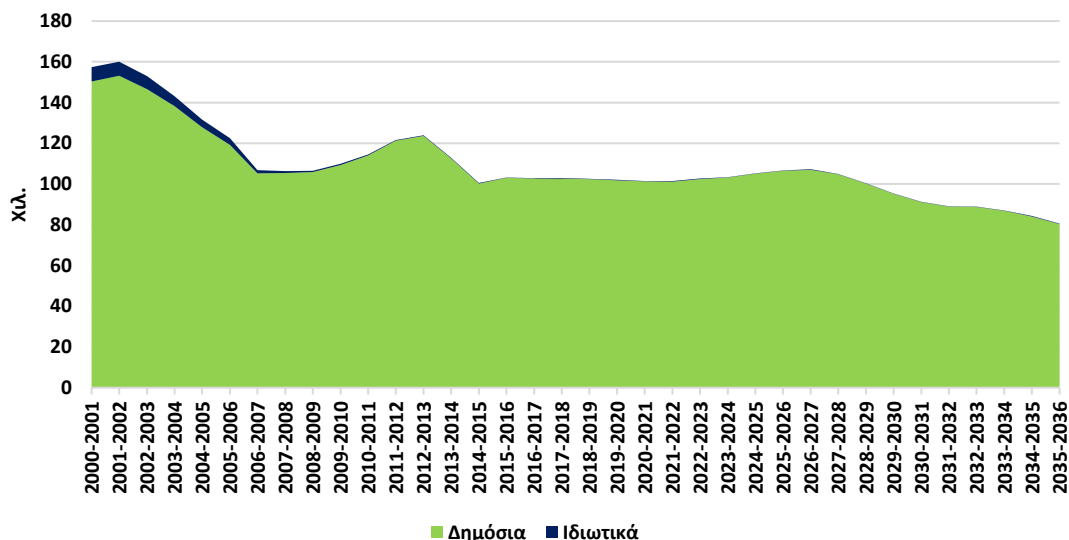
Η ανάλυση για την εξέλιξη των μεγεθών κατά είδος σχολείου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ολοκληρώνεται με την Επαγγελματική εκπαίδευση. Ο **αριθμός των μαθητών** στο σύνολο των σχολείων της συγκεκριμένης βαθμίδας εκπαίδευσης (Διάγραμμα 4.7), την περίοδο 2015-2021 παρουσιάζει οριακή πτώση κατά 1,7% ή 1,8 χιλ. μαθητές (από τους 103,2 χιλ. στους 101,4 χιλ.), ενώ την περίοδο 2022-2026 ακολουθεί άνοδος τους κατά 4.5% (από τους 102,7 χιλ. στους 107,3 χιλ.). Όμως την περίοδο 2027-2035 η πτώση στον αριθμό τους διαμορφώνεται σε 23,3% (ή 24,5 χιλ. μαθητές), δηλαδή από τους 105 χιλ. στους 80,5 χιλ. Ο αριθμός των μαθητών το 2035 είναι κατά 26 χιλ. (ή 24,4%) μικρότερος σε σύγκριση με το έτος έναρξης της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (2008-106,5 χιλ. μαθητές), κατά 76,9 χιλ. (ή 48,8%) μικρότερος σε σχέση με το 2001 (157,4 χιλ.) και κατά 19,9 χιλ. μαθητές (ή 19,8%) σε σχέση με το 2014 (100,5 χιλ.). Οι ανωτέρω μεταβολές ισχύουν ουσιαστικά και στην περίπτωση των *δημόσιων σχολείων*, ενώ η πτώση στον αριθμό των μαθητών των *ιδιωτικών σχολείων* τις περιόδους 2027-2035, 2008-2035, 2001-2035 και 2014-2035 είναι συνολικά μεγαλύτερες (-23,3%, -73,9%, -97,5%, -19,8%) αν και μετά το 2007 και στη συνέχεια αφορούν πολύ χαμηλό αριθμό μαθητών (κάτω από 900 κατ' έτος, ο οποίος το μετά το 2012 περιορίζεται κάτω από τους 300 και το 2030 κάτω από τους 200).

Προχωρώντας στην εξέλιξη του λόγου **μαθητές ανά διδάσκοντα**, για το σύνολο της επαγγελματικής εκπαίδευσης, κυμαίνεται την περίοδο 2015-2022 στους μόλις 7,5 μαθητές, ενώ την τετραετία 2023-2026 αυξάνει οριακά στους 7,8 (Πίνακας 4.5). Έκτοτε περιορίζεται και στο τέλος της υπό εξέταση περιόδου, δηλαδή το 2035, περιορίζεται στους 5,9 μαθητές. Ο λόγος αυτός είναι μικρότερος κατά 1,2 μαθητές σε σύγκριση με το 2008 (7,1 μαθητές), κατά 1,4 μαθητές σε σχέση με το 2000 (7,3) και κατά 1,5 μαθητές σε σχέση με το 2014 (7,3 μαθητές). Καθώς η πορεία του λόγου στα *δημόσια σχολεία* δεν διαφοροποιείται σε σχέση με το σύνολο της εκπαίδευσης το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στα *ιδιωτικά*. Σε αυτά ο λόγος από τους 6,8 μαθητές ανέρχεται οριακά στους 7,1 το 2026 και μέχρι το 2035 περιορίζεται στους 5,3 μαθητές. Ο λόγος αυτός είναι μικρότερος κατά 0,9 μαθητές σε σύγκριση με το 2008 (6,2 μαθητές) και κατά 1,3 μαθητές σε σχέση με το 2014 (6,6) αλλά αυξημένος κατά 0,8 μαθητές σε σύγκριση με το 2000 (4,5 μαθητές).

Ως προς το **μέγεθος των σχολικών μονάδων**, στο σύνολο της επαγγελματικής εκπαίδευσης παρατηρείται πτώση του την περίοδο 2015-2021 από τους 189,1 στους 185,8 (-3,3 μαθητές). Στη συνέχεια, την πενταετία 2022-2026 αυξάνει κατά 8,4 μαθητές (από τους 188 στους 196,4), ενώ έκτοτε και μέχρι το 2035 περιορίζεται κατά 44,8 μαθητές, στους 147,5 το 2035 (από τους 192,3 το 2027). Το μέγεθος των επαγγελματικών σχολείων το 2035 είναι μικρότερο κατά 19 μαθητές σε σχέση με το μέγεθος του το 2008 (166,4 μαθητές), κατά 88,1 μαθητές σε σχέση με το 2000 (235,6) και κατά 36,5 μαθητές σε σχέση με το 2014 (184 μαθητές). Στα *ιδιωτικά σχολεία* επαγγελματικής εκπαίδευσης, ο λόγος την περίοδο 2015-2021 περιορίζεται οριακά από τους 56,3 στους 55,3 μαθητές, την περίοδο 2022-2026 αυξάνει από τους 55,9 στους 58,5 (+2,6

μαθητές) και την 9ετία 2027-2035 περιορίζεται από τους 57,2 στους 43,9 (-13,3 μαθητές). Η πτώση του λόγου το 2035 σε σύγκριση με τα έτη 2000 (83,4 μαθητές) και 2014 (54,8 μαθητές), ανέρχεται σε 39,5 και 10,9 μαθητές, ενώ σε σύγκριση με το 2008 (42,1 μαθητές) εμφανίζεται αυξημένος κατά 1,8 μαθητές. Το μέγεθος των *δημόσιων σχολείων* και οι μεταβολές του συμπίπτουν σχεδόν με αυτά του συνόλου των σχολείων επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Διάγραμμα 4.7: Εξέλιξη βασικών μεγεθών επαγγελματικής εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Αναφορικά με τον τελευταίο λόγο, δηλαδή το λόγο **μαθητές ανά τμήμα**, στο *σύνολο της επαγγελματικής εκπαίδευσης* εμφανίζει τις περιόδους 2015-2021 και 2022-2026 μικρές αλλαγές. Την πρώτη περίοδο περιορίζεται κατά 0,4 μαθητές (από τους 21,7 στους 21,3) και την δεύτερη αυξάνει κατά ένα σχεδόν μαθητή (από τους 21,6 στους 22,5). Την περίοδο, όμως, 2027-2035 περιορίζεται κατά 5,1 μαθητές και διαμορφώνεται στους 16,9 (από 22 μαθητές ανά τμήμα το 2027). Το μέγεθος του τμήματος το 2035 είναι κατά 2,2 μαθητές μεγαλύτερο σε σύγκριση με το 2008 (14,7 μαθητές), κατά ένα μαθητή μικρότερο σε σχέση με το 2001 (17,9) και κατά 4,2 μαθητές μικρότερο σε σχέση με το 2014 (21,1 μαθητές). Στα *ιδιωτικά σχολεία* επαγγελματικής εκπαίδευσης – καθώς τα μεγέθη και οι μεταβολές τους στα *δημόσια* συμπίπτουν ουσιαστικά με το σύνολο των σχολείων – το μέγεθος των τμημάτων την περίοδο 2015-2021 περιορίζεται από τους 22,5 στους 22,1, την περίοδο 2022-2026 αυξάνει από τους 22,4 στους 23,4 και την περίοδο 2027-2035 μειώνεται εκ νέου από τους 22,9 στους 17,6 μαθητές (5,3 λιγότεροι μαθητές). Το μέγεθος των τμημάτων των ιδιωτικών σχολείων το 2035 είναι μεγαλύτερο κατά 3,5 μαθητές σε σχέση με το 2008 (14 μαθητές) και κατά 4,3 μαθητές σε σχέση με το 2001 (13,3 μαθητές) αλλά μικρότερο κατά 4,3 μαθητές σε σύγκριση με το 2014 (21,9 μαθητές ανά τμήμα).

Κλείνοντας την παράγραφο της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, και σε αυτή την περίπτωση ο αριθμός των μαθητών μειώνεται, αλλά αυτή η πτώση εντοπίζεται την περίοδο 2026-2035, καθώς την περίοδο 2015-2025 ο αριθμός των μαθητών συνολικά αυξάνεται ήπια. Ίδια είναι η εικόνα και στα *δημόσια σχολεία*, ενώ στα *ιδιωτικά* ο αριθμός των μαθητών την περίοδο 2015-2035 κυμαίνεται σε επίπεδα κατώτερα των 235 μαθητών. Σε ότι αφορά τους υπό εξέταση λόγους,

παρουσιάζονται μειώσεις σε όλους την περίοδο 2027-2035, αλλά στα ιδιωτικά σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι λόγοι παρουσιάζονται αυξημένοι σε σχέση με συγκεκριμένα έτη της περιόδου 2000-2014.

Πίνακας 4.5: Εξέλιξη λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στην επαγγελματική εκπαίδευση την περίοδο 2000-2035

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	Μαθητές/Διδάσκοντα			Μαθητές/Σχολική μονάδα			Μαθητές/Τμήμα		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	7,5	4,5	7,3	257,5	83,4	235,6			
2001-2002	11,6	9,3	11,4	259,3	79,3	236,4	18,2	13,3	17,9
2002-2003	8,8	8,2	8,8	246,3	88,2	228,8	17,6	14,3	17,5
2003-2004	8,9	7,7	8,9	229,9	80,8	215,9	16,5	13,6	16,4
2004-2005	7,8	11,1	7,9	211,8	62,9	198,4	15,5	11,9	15,3
2005-2006	7,7	6,4	7,6	197,1	66,7	187,3	15,0	15,3	15,0
2006-2007	6,8	6,4	6,8	174,4	39,0	166,0	14,5	15,3	14,5
2007-2008	7,2	6,6	7,2	174,7	45,8	170,6	15,0	16,3	15,0
2008-2009	7,1	6,2	7,1	169,6	42,1	166,4	14,7	14,0	14,7
2009-2010	5,8		5,8	173,4	49,2	170,9	14,5	13,9	14,5
2010-2011	5,9	3,7	5,9	186,9	39,8	184,0	15,4	11,6	15,4
2011-2012	6,7	3,3	6,6	196,8	39,0	194,3	16,6	11,1	16,6
2012-2013	6,8	5,8	6,8	200,0	34,3	197,6	17,2	14,0	17,2
2013-2014	7,4	5,6	7,4	197,1	49,7	195,6	17,6	22,9	17,6
2014-2015	7,3	6,6	7,3	184,9	54,8	184,0	21,1	21,9	21,1
2015-2016	7,5	6,8	7,5	190,0	56,3	189,1	21,7	22,5	21,7
2016-2017	7,5	6,8	7,5	189,5	56,1	188,5	21,6	22,4	21,6
2017-2018	7,5	6,8	7,5	189,3	56,0	188,3	21,6	22,4	21,6
2018-2019	7,5	6,8	7,5	188,8	55,9	187,8	21,5	22,4	21,5
2019-2020	7,5	6,7	7,5	187,9	55,6	186,9	21,4	22,2	21,4
2020-2021	7,4	6,7	7,4	186,8	55,3	185,8	21,3	22,1	21,3
2021-2022	7,4	6,7	7,4	186,7	55,3	185,8	21,3	22,1	21,3
2022-2023	7,5	6,8	7,5	189,0	55,9	188,0	21,6	22,4	21,6
2023-2024	7,6	6,8	7,6	190,4	56,4	189,4	21,7	22,5	21,7
2024-2025	7,7	7,0	7,7	193,7	57,4	192,7	22,1	22,9	22,1
2025-2026	7,8	7,0	7,8	196,4	58,1	195,4	22,4	23,3	22,4
2026-2027	7,8	7,1	7,8	197,4	58,5	196,4	22,5	23,4	22,5
2027-2028	7,7	6,9	7,7	193,3	57,2	192,3	22,0	22,9	22,0
2028-2029	7,3	6,6	7,3	184,8	54,7	183,8	21,1	21,9	21,1
2029-2030	7,0	6,3	7,0	175,5	52,0	174,6	20,0	20,8	20,0
2030-2031	6,7	6,0	6,7	168,0	49,7	167,1	19,2	19,9	19,2
2031-2032	6,5	5,9	6,5	163,9	48,5	163,0	18,7	19,4	18,7
2032-2033	6,5	5,9	6,5	163,7	48,5	162,9	18,7	19,4	18,7
2033-2034	6,4	5,7	6,4	160,2	47,4	159,4	18,3	19,0	18,3
2034-2035	6,2	5,6	6,2	155,2	45,9	154,4	17,7	18,4	17,7
2035-2036	5,9	5,3	5,9	148,2	43,9	147,5	16,9	17,6	16,9

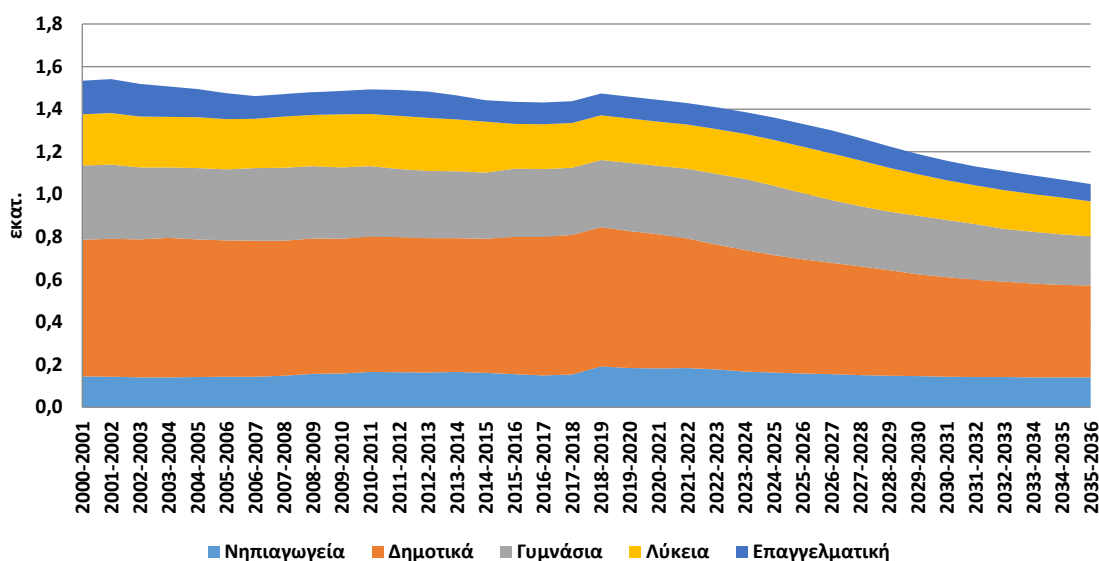
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

4.3.6 Συνολική εξέλιξη μεγεθών

Η επίδραση της εξωτερικής μετανάστευσης των αλλοδαπών, μαζί με τα εξαρτώμενα τέκνα τους που φοιτούσαν στα ελληνικά σχολεία, και της μείωσης των γεννήσεων που προκάλεσε ο συνδυασμός, από τη μια, της εξωτερικής μετανάστευσης αλλοδαπών και Ελλήνων σε αναπαραγωγική ηλικία και, από την άλλη, η οικονομική αβεβαιότητα που επικράτησε τα τελευταία χρόνια στη χώρα φαίνονται καλύτερα όταν αναλυθεί η εξέλιξη των μεγεθών στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ξεκινώντας, αρχικά από τον **αριθμό του συνόλου των μαθητών** Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ύστερα από μία μικρή άνοδο του αριθμού τους την τριετία 2016-2018 από τα 1,43 εκατ. στα 1,47 εκατ. (+41,9 χιλ. περισσότεροι μαθητές ή +2,9%) στη συνέχεια την περίοδο 2019-2035 ο αριθμός τους παρουσιάζει συνεχή πτώση (Διάγραμμα 4.8). Αυτή διαμορφώνεται σε 28,1% ή 410,4 χιλ. λιγότερους μαθητές (από τα 1,46 εκατ. στα 1,05 εκατ.). Ο αριθμός των μαθητών το 2035 είναι κατά 29,2% ή 432,3 χιλ. μαθητές μικρότερος σε σύγκριση με το 2008 (1,48 εκατ.), κατά 31,7% ή 485,8 χιλ. λιγότερους σε σχέση με το 2000 (1,53 εκατ.) και κατά 27,4% ή 394,7 λιγότερους μαθητές σε σχέση με το 2014 (1,44 εκατ.). Στα **δημόσια σχολεία** οι μεταβολές είναι παρόμοιες με αυτές του συνόλου των σχολείων. Έτσι, την περίοδο 2019-2035 ο αριθμός των μαθητών δημοσίων σχολείων παρουσιάζει πτώση κατά 387 χιλ. μαθητές (από τα 1,38 εκατ. στους 989,2 χιλ. μαθητές). Οι μαθητές το 2035 είναι κατά 398, 7 χιλ. (ή 28,7%) λιγότεροι σε σχέση με το 2008 (1,39 εκατ.), κατά 450 χιλ. (ή 31,3%) λιγότεροι σε σχέση με το 2000 (1,44 εκατ.) και κατά 373 χιλ. (ή 27,4%) λιγότεροι σε σχέση με το 2014 (1,36 εκατ.). Στα **ιδιωτικά σχολεία** ο αριθμός των μαθητών την περίοδο 2019-2035 εμφανίζεται μειωμένος κατά 23,4 χιλ. μαθητές (από τους 81,9 χιλ. στους 58,5 χιλ.), την περίοδο 2008-2035 κατά 33,6 χιλ. μαθητές ή 36,5% (από τους 92 χιλ. το 2008), την περίοδο 2000-2035 κατά 35,7 χιλ. μαθητές ή 37,9% (από τους 94,2 χιλ. το 2000) και την περίοδο 2014-2035 κατά 21,7 χιλ. μαθητές ή 27% (από τους 80,1 χιλ. το 2014).

Διάγραμμα 4.8: Εξέλιξη του αριθμού μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (2000-2035)

Ο λόγος **μαθητές ανά διδάσκοντα** την περίοδο 2015-2035 παρουσιάζει σταδιακή μείωση από τους 9,4 στους 6,9 μαθητές στο *σύνολο των σχολείων* και στα *δημόσια σχολεία*, ενώ στην περίπτωση των ιδιωτικών σχολείων από τους 9,8 μαθητές περιορίζεται στους 7,1 (Πίνακας 4.6). Σημειώνεται ότι το 2008 οι αντίστοιχοι λόγοι διαμορφώθηκαν σε 8,5, 8,5 και 10,3 μαθητές, το 2000 σε 10,6, 10,6 και 10,4 μαθητές ανά διδάσκοντα και το 2014 σε 9,5, 9,5 και 9,7 μαθητές.

Το μέγεθος των σχολικών μονάδων, όπως αυτό αντικατοπτρίζεται από το λόγο **μαθητές ανά σχολική μονάδα** για το σύνολο της εκπαίδευσης, την τριετία 2015-2017 κυμαίνεται στα επίπεδα

των 103,5 μαθητών, κατά μέσο όρο, και έκτοτε μέχρι το τέλος της υπό εξέταση περιόδου μειώνεται από τους 106,3 το 2018 στους 75,6 μαθητές το 2035. Το μέγεθος των σχολείων το 2035 είναι κατά 20,2 μαθητές μικρότερο σε σχέση με το μέγεθος των σχολείων το 2008 (95,7 μαθητές), κατά 22 μαθητές μικρότερο σε σχέση με το μέγεθος τους το 2000 (97,6 μαθητές) και κατά 28,5 μαθητές μικρότερο σε σύγκριση με το 2014 (104,1 μαθητές). Οι διαφορές αυτές ισχύουν ουσιαστικά και στα δημόσια σχολεία ενώ στα ιδιωτικά οι αντίστοιχες μειώσεις ανέρχονται αντίστοιχα σε 54, 66,8 και 19,6 μαθητές ανά σχολείο. Με άλλα λόγια το 2035 το ελληνικό σχολείο θα έχει μικρότερο μέγεθος από αυτό που είχε 35 χρόνια πριν.

Πίνακας 4.6 Εξέλιξη των λόγων μαθητές/διδάσκοντα, μαθητές/σχολική μονάδα και μαθητές/τμήμα στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035

	ΜΑΘΗΤΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ			ΜΑΘΗΤΕΣ/ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ			ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΜΗΜΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	10,6	10,4	10,6	96,4	119,7	97,6	34,4	39,2	34,7
2001-2002	11,0	11,4	11,0	97,4	120,3	98,6	19,5	21,9	19,6
2002-2003	10,2	11,5	10,3	96,0	124,3	97,4	19,3	22,4	19,4
2003-2004	9,9	11,0	9,9	95,4	121,6	96,7	18,6	22,5	18,8
2004-2005	9,4	10,8	9,4	95,5	115,3	96,4	18,4	21,2	18,5
2005-2006	9,0	9,7	9,0	94,8	109,0	95,5	18,1	20,5	18,2
2006-2007	8,8	9,8	8,9	94,1	111,7	95,0	17,9	21,2	18,0
2007-2008	8,8	10,1	8,8	94,8	116,1	95,9	18,0	21,2	18,2
2008-2009	8,5	10,3	8,5	95,1	106,9	95,7	17,9	21,2	18,1
2009-2010	8,1	10,5	8,2	95,6	95,2	95,6	17,8	21,4	18,0
2010-2011	8,3	10,1	8,4	97,7	88,1	97,1	18,3	21,0	18,4
2011-2012	8,8	10,0	8,8	104,2	83,9	102,7	18,6	20,3	18,6
2012-2013	8,9	9,6	8,9	105,6	77,6	103,6	18,5	19,4	18,6
2013-2014	9,5	9,5	9,5	107,3	75,6	105,0	18,8	19,4	18,9
2014-2015	9,5	9,7	9,5	106,8	72,5	104,1	18,2	24,6	18,5
2015-2016	9,4	9,8	9,4	106,1	73,0	103,5	18,1	24,7	18,4
2016-2017	9,4	9,3	9,4	106,2	69,8	103,3	18,1	23,6	18,3
2017-2018	9,4	9,7	9,4	106,4	72,4	103,7	18,1	24,5	18,4
2018-2019	9,7	10,0	9,7	109,0	75,1	106,3	18,6	25,4	18,9
2019-2020	9,6	9,9	9,6	107,9	74,1	105,2	18,4	25,1	18,7
2020-2021	9,5	9,8	9,5	106,8	73,2	104,1	18,2	24,8	18,5
2021-2022	9,4	9,7	9,4	105,8	72,4	103,1	18,0	24,5	18,3
2022-2023	9,2	9,5	9,3	104,3	71,1	101,6	17,8	24,1	18,0
2023-2024	9,1	9,3	9,1	102,7	69,6	100,0	17,5	23,6	17,7
2024-2025	8,9	9,1	8,9	100,8	68,1	98,2	17,2	23,1	17,4
2025-2026	8,7	8,9	8,7	98,6	66,4	96,0	16,8	22,5	17,0
2026-2027	8,5	8,7	8,5	96,3	64,7	93,8	16,4	21,9	16,6
2027-2028	8,3	8,4	8,3	93,7	63,0	91,2	16,0	21,3	16,2
2028-2029	8,0	8,2	8,1	90,8	61,1	88,4	15,5	20,7	15,7
2029-2030	7,8	7,9	7,8	88,1	59,4	85,8	15,0	20,1	15,2
2030-2031	7,6	7,7	7,6	85,7	58,0	83,5	14,6	19,6	14,8
2031-2032	7,4	7,6	7,4	83,7	56,7	81,6	14,3	19,2	14,5
2032-2033	7,3	7,4	7,3	82,1	55,6	80,0	14,0	18,8	14,2
2033-2034	7,1	7,3	7,2	80,6	54,6	78,6	13,7	18,5	13,9
2034-2035	7,0	7,2	7,0	79,1	53,8	77,1	13,5	18,2	13,7
2035-2036	6,9	7,1	6,9	77,5	52,9	75,6	13,2	17,9	13,4

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σε σχέση με τον τρίτο λόγο, δηλαδή το λόγο μαθητές ανά τμήμα, στην περίπτωση του συνόλου των σχολείων και των δημοσίων σχολείων περιορίζεται την περίοδο 2015-2035 από τους 18,4

μαθητές στους 13,4, ενώ στα *ιδιωτικά* από τους 24,7 περιορίζεται στους 17,9 μαθητές ανά σχολική μονάδα. Στο σύνολο των σχολείων και στα δημόσια, το μέγεθος των τμημάτων το 2035 είναι κατά 21,3, 4,7 και 5,1 μαθητές μικρότερο συγκρινόμενο με το μέγεθος που είχαν το 2000, το 2008 και 2035, αντίστοιχα. Στα ιδιωτικά οι αντίστοιχες μειώσεις ανέρχονται σε 21,3, 3,3 και 6,6 μαθητές ανά τμήμα, αντίστοιχα.

Επομένως, στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η επίπτωση από την εξωτερική μετανάστευση και τη μείωση των γεννήσεων εντοπίζεται σε όλους τους ανωτέρω λόγους. Οι αρνητικές επιπτώσεις είναι σημαντικές τόσο στα δημόσια όσο και στα ιδιωτικά σχολεία, αν και στα τελευταία εντοπίζονται οι μεγαλύτερες μειώσεις.

4.3.7 Αριθμός αποφοίτων Επαγγελματικής εκπαίδευσης

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξέλιξη του αριθμού αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης την περίοδο 2015-2035, καθώς όπως αναλύθηκε στο αντίστοιχο κεφάλαιο το ποσοστό ολοκλήρωσης των σπουδών στο συγκεκριμένο τύπο σχολείων περιορίζεται με την πάροδο του χρόνου.

Για την εκτίμηση του αριθμού των αποφοίτων την περίοδο 2015-2035 υπολογίστηκε αρχικά το ποσοστό αποφοίτων ως προς το σύνολο των μαθητών που φοιτούν στην Επαγγελματική Εκπαίδευση για το τελευταίο έτος που υπάρχουν στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ, δηλαδή το έτος 2014. Το ποσοστό αυτό υπολογίστηκε σε 29,9% και, στο πλαίσιο του πρώτου σεναρίου, έγινε η υπόθεση ότι την περίοδο 2015-2035 αυτό το ποσοστό ολοκλήρωσης θα παραμείνει σταθερό. Στη συνέχεια, η κατανομή των αποφοίτων ανάμεσα σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία έγινε με βάση τα αντίστοιχα ποσοστά που προκύπτουν το έτος 2014 (99,7% δημόσια-0,3% ιδιωτικά).

Με βάση τις πιο πάνω υποθέσεις προέκυψε ότι την περίοδο 2015-2023 ο αριθμός των αποφοίτων **Επαγγελματικής Εκπαίδευσης** κινείται στην περιοχή των 30,6 χιλ. κατά μέσο όρο, αν και την επταετία 2015-2021 ο αριθμός τους περιορίζεται ελαφρά από τους 30,8 χιλ. στους 30,3 χιλ. και τη διετία 2022-2023 αυξάνει οριακά στους 30,9 χιλ. (Πίνακας 4.7). Από το επόμενο έτος (2024) και μέχρι το τέλος της υπό εξέταση περιόδου ο αριθμός των αποφοίτων περιορίζεται με ένα Μ.Ε.Ρ.Μ. της τάξης του -2,4%, με αποτέλεσμα να διαμορφωθούν στους 24 χιλ. από τους 31,4 χιλ. (μείωση κατά 7,4 χιλ.). Ο αριθμός των αποφοίτων το 2035 είναι κατά 18,1% (-5,3 χιλ.) μικρότερος σε σχέση με τον αριθμό τους το 2008 (29,3 χιλ.), κατά 71,5% (-60,2 χιλ.) σε σχέση με το 2001 (84,3 χιλ.) και κατά 19,8% (6 χιλ.) σε σύγκριση με το 2014 (30 χιλ.). Η κατανομή τους την περίοδο αυτή ανάμεσα σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς άνω του 99% των αποφοίτων φοιτούν σε δημόσια σχολεία.

4.3.8 Απόφοιτοι Γενικού Λυκείου-Εισακτέοι σε πανεπιστήμια

Η τρέχουσα παράγραφος που αφορά το πρώτο σενάριο των προβλέψεων ολοκληρώνεται με τις προβλέψεις της περιόδου 2015-2035 που αφορούν τους αποφοίτους Γενικού Λυκείου και τους εισακτέους στα πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι.

Για τις προβλέψεις αναφορικά με τον αριθμό των αποφοίτων Γενικού Λυκείου την περίοδο 2015-2035, υπολογίστηκε το ποσοστό τους ως προς το συνολικό αριθμό μαθητών Γενικού Λυκείου για το έτος 2014, το οποίο ανέρχεται σε 32,9%. Στη συνέχεια, στο πλαίσιο του πρώτου σεναρίου, έγινε η υπόθεση ότι το ποσοστό αυτό παραμένει σταθερό όλη την περίοδο 2015-2035 και

εφαρμόστηκε επί του συνολικού αριθμού μαθητών Γενικού Λυκείου όπως αυτός υπολογίστηκε τη συγκεκριμένη περίοδο (βλέπε αντίστοιχη παράγραφο πιο πάνω) με βάση τη μεθοδολογία που περιγράφηκε στην αρχή του κεφαλαίου. Όπως κατ' επανάληψη έχει αναφερθεί η κατανομή του αριθμού των αποφοίτων Γενικού Λυκείου ανάμεσα σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία έγινε με βάση την κατανομή που ίσχυε το έτος 2014 (94,4% δημόσια-5,6% ιδιωτικά) για τα Γενικά Λύκεια.

Πίνακας 4.7: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035

	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2001-2002	80.023	4.248	84.271
2002-2003	74.870	4.024	78.894
2003-2004	72.548	2.760	75.308
2004-2005	66.822	2.368	69.190
2005-2006	59.773	1.804	61.577
2006-2007	55.213	1.037	56.250
2007-2008	35.238	344	35.582
2008-2009	29.119	225	29.344
2009-2010	32.999	227	33.226
2010-2011	37.049	202	37.251
2011-2012	35.943	148	36.091
2012-2013	37.766	104	37.870
2013-2014	38.515	133	38.648
2014-2015	29.905	87	29.992
2015-2016	30.728	89	30.817
2016-2017	30.641	89	30.730
2017-2018	30.612	89	30.702
2018-2019	30.530	89	30.619
2019-2020	30.381	88	30.470
2020-2021	30.205	88	30.293
2021-2022	30.193	88	30.281
2022-2023	30.557	89	30.646
2023-2024	30.785	90	30.875
2024-2025	31.326	91	31.417
2025-2026	31.755	92	31.847
2026-2027	31.926	93	32.019
2027-2028	31.254	91	31.345
2028-2029	29.873	87	29.960
2029-2030	28.383	83	28.465
2030-2031	27.163	79	27.242
2031-2032	26.497	77	26.574
2032-2033	26.472	77	26.549
2033-2034	25.902	75	25.977
2034-2035	25.088	73	25.161
2035-2036	23.971	70	24.041

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Για τον υπολογισμό του αριθμού των εισακτέων στο πρώτο εξάμηνο φοίτησης στα Α.Ε.Ι. την περίοδο 2015-2035 έγινε χρήση του ποσοστού αυτών (66,4%) στο σύνολο των μαθητών που φοιτούν στη Γ' τάξη του Γενικού Λυκείου το έτος 2014 το οποίο εφαρμόστηκε στη συνέχεια στη χρονοσειρά αποφοίτων Γενικού Λυκείου, όπως αυτή υπολογίστηκε με τον τρόπο που παρουσιάστηκε αμέσως πιο πάνω. Παρομοίως, ο αριθμός των εισακτέων στο πρώτο έτος των Τ.Ε.Ι. έγινε με τη χρήση του ποσοστού αυτών (29,1%) στο σύνολο των μαθητών που φοιτούν στη

Γ' τάξη του Γενικού Λυκείου το έτος 2014 το οποίο εφαρμόστηκε στη συνέχεια στη χρονοσειρά αποφοίτων Γενικού Λυκείου.

Σημειώνεται ότι, στους εισακτέους πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. περιλαμβάνονται και άτομα που έχουν δώσει εξετάσεις για δεύτερη ή και τρίτη φορά καθώς και άτομα τα οποία πιθανόν να είναι πολύ μεγαλύτερης ηλικίας. Πληροφορίες, όμως για αυτές τις περιπτώσεις δεν υπήρχαν – από όσα μπορούμε να γνωρίζουμε – διαθέσιμα.

Πίνακας 4.8: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Γενικού Λυκείου και φοιτητών Α' εξαμήνου Α.Ε.Ι. την περίοδο 2001-2035

	Δημόσια	Ιδιωτικά	Γ' τάξη Λυκείου	Α' έτος Πανεπιστήμια-Τ.Ε.Ι.
2002-2003	71.059	5.541	76.600	79.883
2003-2004	69.288	5.612	74.900	77.328
2004-2005	70.879	5.846	76.725	78.203
2005-2006	73.958	5.223	79.181	
2006-2007	69.822	5.262	75.084	65.478
2007-2008	70.251	5.317	75.568	69.680
2008-2009	66.873	4.883	71.756	67.979
2009-2010	73.654	5.491	79.145	68.348
2010-2011	72.281	5.074	77.355	85.112
2011-2012	74.463	4.795	79.258	71.557
2012-2013	74.085	5.089	79.174	73.685
2013-2014	74.043	4.261	78.304	68.723
2014-2015	74.248	4.384	78.632	75.140
2015-2016	65.607	3.874	69.481	66.395
2016-2017	65.422	3.863	69.285	66.208
2017-2018	65.361	3.859	69.220	66.146
2018-2019	65.185	3.849	69.034	65.968
2019-2020	64.867	3.830	68.698	65.647
2020-2021	64.491	3.808	68.298	65.265
2021-2022	64.465	3.806	68.272	65.240
2022-2023	65.243	3.852	69.096	66.027
2023-2024	65.730	3.881	69.611	66.520
2024-2025	66.885	3.949	70.834	67.688
2025-2026	67.800	4.003	71.803	68.614
2026-2027	68.166	4.025	72.191	68.985
2027-2028	66.731	3.940	70.671	67.533
2028-2029	63.783	3.766	67.549	64.549
2029-2030	60.601	3.578	64.179	61.329
2030-2031	57.996	3.424	61.420	58.692
2031-2032	56.573	3.340	59.914	57.253
2032-2033	56.520	3.337	59.857	57.199
2033-2034	55.304	3.265	58.569	55.968
2034-2035	53.565	3.163	56.727	54.208
2035-2036	51.181	3.022	54.203	51.796

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

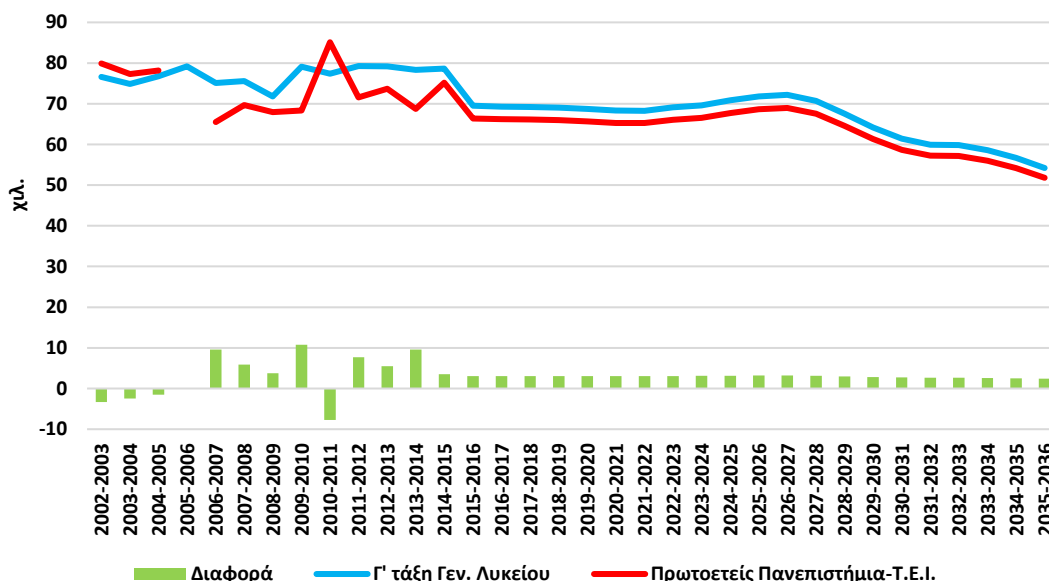
Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν αμέσως πιο πάνω, ο Πίνακας 4.8 δείχνει την εξέλιξη των δύο αυτών μεγεθών. Ως προς τον **αριθμό των αποφοίτων**, την περίοδο 2015-2023 κινείται στην περιοχή των 69 χιλ., ενώ εντός της επόμενης τριετίας (2024-2026) ανήλθε στους 72,2 χιλ. Έκτοτε, ο αριθμός των αποφοίτων, περιορίζεται με ένα Μ.Ε.Ρ.Μ. της τάξης του 3,3%, για να διαμορφωθεί

το 2035 στους μόλις 54,2 χιλ. από 70,7 χιλ. το 2027. Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 24,5% μικρότερος (17,6 χιλ. λιγότεροι απόφοιτοι) σε σχέση με το 2008 (71,6 χιλ.), κατά 33,4% μικρότερος (27,2 χιλ. λιγότεροι απόφοιτοι) σε σύγκριση με το 2001 (81,4 χιλ.) και κατά 31,1% μικρότερος (24,4 χιλ. λιγότεροι απόφοιτοι) σε σύγκριση με το 2014 (78,6 χιλ.).

Προχωρώντας στον αριθμό των **εισακτέων στα πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι.** ο αριθμός τους την περίοδο 2015-2021 περιορίζεται από τους 66,4 χιλ. στους 65,3 χιλ. (πτώση κατά 1,7% ή 1,1 χιλ.). Την περίοδο, όμως, 2022-2026, ο αριθμός τους παρουσιάζει αύξηση κατά 4,5% ή 3,0 χιλ. άτομα με αποτέλεσμα από τους 66 χιλ. να ανέλθουν στους 69 χιλ. Την 9ετία, όμως, 2027-2035 ο αριθμός τους περιορίζεται σημαντικά κατά 23,3% (ή κατά 15,7 χιλ. άτομα) από τους 67,5 χιλ. στους 51,8 χιλ. Οι εισακτέοι στα πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. το 2035 (51,8 χιλ.) είναι κατά 35,2% (ή 28,1 χιλ.) λιγότεροι συγκριτικά με το 2002 (79,9 χιλ.), κατά 23,8% (ή 16,2 χιλ.) λιγότεροι σε σχέση με το 2008 (68 χιλ.) και κατά 31,1% (ή 23,3 χιλ.) λιγότεροι σε σύγκριση με το 2014 (75,2).

Συγκρίνοντας τις καμπύλες αποφοίτων Γ' Τάξης Γενικού Λυκείου και πρωτοετών φοιτητών/σπουδαστών πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι. (Διάγραμμα 4.9) προκύπτει ότι την περίοδο 2015-2025 οι δύο καμπύλες αποκλίνουν ελαφρά. Ωστόσο, την περίοδο 2026-2035 παρατηρείται μία ήπια σύγκλιση των δύο καμπυλών.

Διάγραμμα 4.9: Εξέλιξη αριθμού αποφοίτων Γενικού Λυκείου και φοιτητών Α' εξαμήνου Α.Ε.Ι. τ ην περίοδο 2002-2035 και διαφορά αυτών

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

4.4 Σενάριο προσαρμογής

Το δεύτερο σενάριο αφορά στη διερεύνηση των επιπτώσεων της δημογραφικής εξέλιξης και της μείωσης του αριθμού των μαθητών, ενώ η κρατική πολιτική προσαρμόζεται διαρκώς έτσι ώστε να διατηρούνται σταθεροί οι δείκτες λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος που ισχύουν σήμερα.

Ειδικότερα, στο σενάριο της προσαρμογής, στην περίπτωση των μαθητών, διατηρείται η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό το έτος 2014 αμετάβλητη για όλη την υπό εξέταση περίοδο 2015-2035. Με τη χρήση αυτής της αναλογίας υπολογίζεται για τη συγκεκριμένη περίοδο ο αριθμός των διδασκόντων σε όλες τις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Σε σχέση με τις σχολικές μονάδες, και στο πλαίσιο του δευτέρου σεναρίου, θα διατηρηθεί η αναλογία μαθητών ανά σχολική μονάδα το έτος 2014 αμετάβλητη για την περίοδο 2015-2035. Έτσι, θα καταστεί δυνατό να δημιουργηθεί η χρονοσειρά που αφορά τον αριθμό των σχολικών μονάδων την εν λόγω περίοδο.

Τέλος, η διατήρηση της αναλογίας μαθητών ανά τμήμα του 2014 αμετάβλητη για την περίοδο 2015-2035 θα βοηθήσει στην κατασκευή της αντίστοιχης χρονοσειράς που αφορά την εξέλιξη του αριθμού των τμημάτων την περίοδο 2015-2035.

4.4.1 Νηπιαγωγείο

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω, στην περίπτωση του συνολικού αριθμού των νηπιαγωγών (Πίνακας 4.9) παρατηρείται μία άνοδος του αριθμού τους την επταετία 2015-2021 κατά 18,6%, από τους 12,6 χιλ. στους 14,9 χιλ. (2,4 χιλ. περισσότεροι διδάσκοντες). Στη συνέχεια, όμως και μέχρι το 2035 ο αριθμός τους περιορίζεται στους 11,4 χιλ., δηλαδή υπάρχει μία πτώση της τάξης του 21% (3 χιλ. λιγότεροι εκπαιδευτικοί σε σχέση με το 2022). Αυτό σημαίνει ότι το 2035 ο αριθμός των νηπιαγωγών θα περιοριστεί στα επίπεδα του 2004 (11,3 χιλ.). Συγκριτικά με το 2008 (13,1 χιλ.) ο αριθμός των νηπιαγωγών το 2035 είναι μικρότερος κατά 13,3% (ή 1,7 χιλ.), ενώ ίδια ουσιαστικά είναι η πτώση (-13,4% ή 1,8 χιλ.) σε σύγκριση με το 2014 (13,1 χιλ.). Σε σχέση, όμως, με το 2000, ο αριθμός των νηπιαγωγών το 2035 παρουσιάζεται αυξημένος κατά 17,9% (ή 1,7 χιλ. νηπιαγωγοί). Σε σύγκριση δε με το πρώτο σενάριο, ο αριθμός των νηπιαγωγών τα περισσότερα έτη της περιόδου 2015-2035 (14 από τα συνολικά 21, δηλαδή τα έτη 2015-2017 και 2025-2035) είναι μικρότερος, εύρημα που δείχνει ότι η προσαρμογή με βάση τα δεδομένα που ισχύουν το 2014 οδηγούν σε μικρότερες ανάγκες για αριθμό εκπαιδευτικών στο μέλλον. Παρόμοια είναι η εικόνα στην περίπτωση των δημόσιων νηπιαγωγείων καθώς την περίοδο 2015-2021 ο αριθμός των νηπιαγωγών αυξάνει από τα 11,7 χιλ. στα 13,8 χιλ. (+2,2 χιλ.) και στη συνέχεια μέχρι το 2035 περιορίζεται στους 10,6 χιλ. (-2,8 χιλ.). Ο αριθμός τους παρουσιάζεται σημαντικά αυξημένος (κατά 1,2 χιλ.) σε σύγκριση με το 2000 (9,4 χιλ. νηπιαγωγοί), αλλά μειωμένος κατά 2 χιλ. σε σχέση με το 2008 (12,6 χιλ.) και κατά 1,6 χιλ. σε σύγκριση με το 2014 (12,2 χιλ.). Όπως και στο σύνολο των νηπιαγωγών, σε σύγκριση με το πρώτο σενάριο, τα περισσότερα έτη της περιόδου 2015-2035 (14 από τα συνολικά 21) στο τρέχον σενάριο, ο αριθμός των νηπιαγωγών είναι μικρότερος. Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία επίσης η εικόνα δεν διαφοροποιείται. Παρατηρείται αύξηση του αριθμού των νηπιαγωγών την περίοδο 2015-2021 (από τους 876 στους 1.039) και στη συνέχεια μείωση τους την περίοδο 2022-2035 (από τους 1.002 στους 792). Ως αποτέλεσμα ο αριθμός τους το 2035 είναι μεγαλύτερος κατά 286 νηπιαγωγούς σε σχέση με το 2008 (506) και κατά 546 σε σχέση με το 2000 (246), ενώ μικρότερος σε σύγκριση με το 2014 (914) κατά 122 νηπιαγωγούς. Και πάλι τα περισσότερα έτη της περιόδου 2015-2035 ο αριθμός των νηπιαγωγών με βάση το τρέχον σενάριο είναι μικρότερος σε σχέση με το πρώτο.

Πίνακας 4.9: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων νηπιαγωγείων (2000-2035)

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	9.380	246	9.626	5.559	116	5.675	8.066	222	8.288
2001-2002	9.970	241	10.211	5.581	113	5.694	8.089	216	8.305
2002-2003	10.438	239	10.677	5.611	110	5.721	8.301	211	8.512
2003-2004	10.757	235	10.992	5.609	113	5.722	8.477	213	8.690
2004-2005	11.026	250	11.276	5.600	116	5.716	8.524	222	8.746
2005-2006	11.215	246	11.461	5.597	118	5.715	8.586	216	8.802
2006-2007	11.601	245	11.846	5.645	118	5.763	8.718	216	8.934
2007-2008	12.055	288	12.343	5.661	142	5.803	8.816	262	9.078
2008-2009	12.591	506	13.097	5.697	268	5.965	8.974	512	9.486
2009-2010	12.819	669	13.488	5.700	403	6.103	9.100	610	9.710
2010-2011	12.753	743	13.496	5.618	449	6.067	9.009	649	9.658
2011-2012	12.708	703	13.411	5.447	474	5.921	8.827	640	9.467
2012-2013	12.580	721	13.301	5.331	492	5.823	8.948	648	9.596
2013-2014	11.994	725	12.719	5.151	494	5.645	8.692	591	9.283
2014-2015	12.192	914	13.106	5.088	599	5.687	8.493	816	9.309
2015-2016	11.683	876	12.559	4.876	574	5.450	8.139	782	8.921
2016-2017	11.186	839	12.025	4.668	550	5.218	7.792	749	8.541
2017-2018	11.526	864	12.390	4.810	566	5.377	8.029	771	8.801
2018-2019	14.459	1.084	15.543	6.034	710	6.744	10.072	968	11.040
2019-2020	13.890	1.041	14.932	5.797	682	6.479	9.676	930	10.606
2020-2021	13.776	1.033	14.809	5.749	677	6.426	9.596	922	10.518
2021-2022	13.859	1.039	14.898	5.784	681	6.464	9.654	928	10.582
2022-2023	13.366	1.002	14.368	5.578	657	6.234	9.311	895	10.205
2023-2024	12.628	947	13.575	5.270	620	5.891	8.797	845	9.642
2024-2025	12.279	921	13.200	5.124	603	5.728	8.554	822	9.376
2025-2026	11.947	896	12.843	4.986	587	5.573	8.322	800	9.122
2026-2027	11.645	873	12.518	4.860	572	5.432	8.112	779	8.891
2027-2028	11.380	853	12.233	4.749	559	5.308	7.927	762	8.689
2028-2029	11.156	836	11.992	4.656	548	5.204	7.771	747	8.518
2029-2030	10.972	823	11.794	4.579	539	5.118	7.643	734	8.377
2030-2031	10.824	811	11.635	4.517	532	5.049	7.540	724	8.264
2031-2032	10.710	803	11.513	4.470	526	4.996	7.461	717	8.178
2032-2033	10.628	797	11.425	4.435	522	4.958	7.404	711	8.115
2033-2034	10.577	793	11.370	4.414	520	4.934	7.368	708	8.076
2034-2035	10.555	791	11.347	4.405	519	4.924	7.353	706	8.059
2035-2036	10.561	792	11.353	4.407	519	4.926	7.357	707	8.064

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Προχωρώντας στον αριθμό των νηπιαγωγείων, τόσο στο σύνολο αυτών, όσο και στους επιμέρους τύπους τους (δημόσια και ιδιωτικά), παρατηρείται η ίδια πορεία των μεγεθών όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγών. Αυτό είναι αναμενόμενο, καθώς ο υπολογισμός της πορείας των μεγεθών αυτών (διδάσκοντες, σχολικές μονάδες, τμήματα) γίνεται με τη χρήση του αριθμού των νηπίων, ο οποίος διαιρείται με ένα λόγο που παραμένει σταθερός όλη την υπό εξέταση περίοδο (2015-2035). Επομένως, η μεταβολή των μεγεθών (διδάσκοντες, σχολικές μονάδες, τμήματα) ακολουθεί μόνο τη μεταβολή του αριθμού των μαθητών. Έχοντας αυτή την παρατήρηση κατά νου, τόσο στο σύνολο των νηπιαγωγείων όσο και στους δύο τύπους τους (δημόσια και ιδιωτικά), ο αριθμός τους είναι σε αυξητική τροχιά την περίοδο 2015-2021 και στη συνέχεια μέχρι το 2035 περιορίζεται. Την περίοδο 2015-2021 το σύνολο τους αυξάνει από τα 5,5

χιλ. στα 6,5 χιλ. (+1,0 χιλ.), τα δημόσια νηπιαγωγεία από τα 4,9 χιλ. στα 5,8 χιλ. (+0,9 χιλ.) και τα ιδιωτικά από τα 574 στα 681 (+107 νηπιαγωγεία). Την περίοδο 2022-2035 η πτώση τους διαμορφώνεται σε 1,3 χιλ. (από τα 6,2 χιλ. στα 4,9 χιλ.), σε 1,2 χιλ. (από τα 5,6 χιλ. στα 4,4 χιλ.) και σε 138 νηπιαγωγεία (από τα 657 στα 519), αντίστοιχα. Ο αριθμός του συνόλου των νηπιαγωγείων το 2035 (4,9 χιλ.) είναι μικρότερος σε σύγκριση με το 2008 (5,9 χιλ.), το 2000 (5,7 χιλ.) και 2014 (5,7 χιλ.) κατά 1,0 χιλ., 749 και 761 νηπιαγωγεία, αντίστοιχα. Οι αντίστοιχες μειώσεις στην περίπτωση των δημοσίων νηπιαγωγείων (4,4 χιλ. το 2035) είναι 1,3 χιλ. (5,7 χιλ. το 2008), 1,2 (5,6 χιλ. το 2000) και 681 (5,1 χιλ. το 2014). Στα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, ο αριθμός τους το 2035 (519) είναι αυξημένος κατά 251 σε σχέση με το 2008 (268) και 403 σε σχέση με το 2000 (116) και μικρότερος κατά 80 σε σχέση με το 2014 (599).

Στην περίπτωση των **τμημάτων** ισχύουν όσα αναφέρθηκαν και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων. Έτσι, την επταετία 2015-2021 ο αριθμός των συνόλου των τμημάτων των νηπιαγωγείων, αλλά και αυτών στα δημόσια και των ιδιωτικά αυξάνει, και την περίοδο 2022-2035 μειώνεται. Την πρώτη περίοδο το σύνολο των τμημάτων αυξάνει κατά 1,7 χιλ. (από τα 8,9 χιλ. στα 10,6 χιλ.), ενώ η αύξηση στα δημόσια διαμορφώνεται σε 1,5 χιλ. (από τα 8,2 χιλ. στα 9,7 χιλ.) και στα ιδιωτικά σε 146 τμήματα (από τα 782 στα 928). Τη δεύτερη περίοδο η πτώση στο σύνολο διαμορφώνεται σε 2,2 χιλ. τμήματα (από τα 10,2 χιλ. σε 8 χιλ.), στα δημόσια σε 2 χιλ. (από τα 9,3 χιλ. στα 7,3 χιλ.) και στα ιδιωτικά σε 188 λιγότερα τμήματα (από τα 895 στα 707). Σε σύγκριση με το 2008, το σύνολο των τμημάτων το 2035 εμφανίζεται μειωμένο κατά 1,4 χιλ. (9,5 χιλ. τμήματα το 2008), τα τμήματα των δημοσίων νηπιαγωγείων κατά 1,6 χιλ. (9 χιλ. τμήματα το 2008) και των ιδιωτικών αυξημένα κατά 195 (512 τμήματα το 2008). Σε σχέση με το 2000 οι αντίστοιχες μειώσεις διαμορφώνονται σε 224 τμήματα για το σύνολο των νηπιαγωγείων (8,3 χιλ. τμήματα το 2000), 709 για τα δημόσια (8,1 χιλ. τμήματα το 2000) και στα ιδιωτικά παρατηρείται αύξηση κατά 485 τμήματα (222 τμήματα το 2000). Τέλος, συγκριτικά με το 2014 οι μειώσεις διαμορφώνονται σε 1,3 χιλ. τμήματα για το σύνολο των τμημάτων (9,3 χιλ. τμήματα το 2014), 1,1 χιλ. για τα τμήματα δημοσίων νηπιαγωγείων (8,5 χιλ. τμήματα το 2014) και 109 τμήματα για τα τμήματα ιδιωτικών νηπιαγωγείων (816 τμήματα το 2014), αντίστοιχα.

Δηλαδή με το σενάριο της προσαρμογής παρατηρούμε συνολικά μία προσαρμογή προς τα κάτω του αριθμού των νηπιαγωγών, των νηπιαγωγείων και των τμημάτων τους, σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη του πρώτου σεναρίου της αδράνειας της κρατικής πολιτικής.

4.4.2 Δημοτικό

Ξεκινώντας με την εξέλιξη του αριθμού των **διδασκόντων**, στο σύνολο των σχολείων (Πίνακας 4.10) την περίοδο 2015-2018 παρουσιάζει ήπια άνοδο κατά 908 δασκάλους ή 1,4% (από τους 65,9 χιλ. στους 66,8 χιλ.) για να περιοριστεί σημαντικά ο αριθμός τους το 2035 στους μόλις 44 χιλ. (πτώση κατά 22,8 χιλ. ή 34,1% σε σύγκριση με το 2018), δηλαδή σε χαμηλότερα επίπεδα από το 2000 (48,9 χιλ. δάσκαλοι). Ο αριθμός τους το 2035 είναι μικρότερος κατά 4,8 χιλ. σε σχέση με το 2000 (48,9 χιλ.), κατά 18,5 χιλ. σε σχέση με το 2008 και κατά 20,3 χιλ. σε σχέση με το 2014. Ίδια είναι η πορεία του αριθμού των διδασκόντων στα δημόσια και ιδιωτικά σχολεία. Στα ιδιωτικά, ο αριθμός τους αυξάνει από τους 62 χιλ. το 2015 στους 62,9 χιλ. το 2018 (+855 δάσκαλοι) και το 2035 περιορίζεται κατά 21,5 χιλ., στους 41,4 χιλ. Το έτος αυτό ο αριθμός των δασκάλων είναι μικρότερος κατά 4,4 χιλ. σε σύγκριση με το 2000 (45,8 χιλ.), κατά 17,2 χιλ. σε σύγκριση με το 2008 (58,6 χιλ.) και κατά 19,1 χιλ. σε σχέση με το 2014 (60,6 χιλ.). Τέλος στα ιδιωτικά σχολεία ο

αριθμός των δασκάλων από τους 3.862 το 2015 ανέρχεται οριακά στους 3.915 το 2018 και το 2035 διαμορφώνεται στους 2.579. Ο αριθμός αυτός είναι μικρότερος κατά 433, 1,3 χιλ. και 1,2 χιλ. σε σύγκριση με τα έτη 2000 (3 χιλ. δάσκαλοι), 2008 (3,9 χιλ.) και 2014 (3,8 χιλ.), αντίστοιχα.

Σημειώνεται ότι τα μεγέθη της συγκεκριμένης χρονοσειράς μετά το 2019 είναι μικρότερα από τα αντίστοιχα μεγέθη του πρώτου σεναρίου, στοιχείο που δείχνει ότι με την διατήρηση των δεδομένων του 2014 οι ανάγκες του συστήματος στα δημοτικά σχολεία για δάσκαλους, σχολεία και τμήματα είναι μικρότερες.

Στην περίπτωση των **σχολικών μονάδων** και στο *σύνολο των σχολείων*, ο αριθμός τους από τις 4,7 χιλ. το 2015 αυξάνει αρχικά μέχρι το 2018 στις 4,8 χιλ. (+65 σχολεία) και το 2035 ο αριθμός τους συρρικνώνεται κατά 1,6 χιλ. στις 3,1 χιλ. Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 3,1 χιλ. μικρότερος σε σχέση με το 2000 (6,2 χιλ. σχολεία), κατά 2,4 χιλ. σε σύγκριση με το 2008 (5,5 χιλ.) και κατά 1,4 χιλ. συγκρινόμενος με τον αριθμό των σχολείων το 2014 (4,6 χιλ.). Τα *δημόσια σχολεία*, από 4.359 το 2015 αυξάνουν κατά 60 μέχρι το 2018 (4.419) και το 2035 περιορίζονται κατά 1,5 χιλ., στα 2,9 χιλ. Ο αριθμός των δημοσίων σχολείων το 2035 είναι μικρότερος κατά 2,9 χιλ., 2,3 χιλ. και 1,4 χιλ. σε σχέση με το πλήθος τους το 2000 (5,8 χιλ.), το 2008 (5,2 χιλ.) και το 2014 (4,3 χιλ.), αντίστοιχα. Τα *ιδιωτικά σχολεία* από 329 το 2015 αυξάνουν οριακά στα 333 το 2018 και το 2035 περιορίζονται στα 220 (114 λιγότερα σε σχέση με το 2018). Ο αριθμός τους το 2035 είναι μικρότερος σε σχέση με το 2000 (387) κατά 167 σχολικές μονάδες, σε σχέση με το 2008 (366) κατά 146 σχολεία και σε σχέση με το 2014 (321) κατά 101.

Και σε αυτή την περίπτωση τα μεγέθη που προκύπτουν την περίοδο 2019-2035 είναι μικρότερα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη του πρώτου σεναρίου.

Ολοκληρώνοντας την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, ο αριθμός των **τμημάτων** στο *σύνολο των δημοτικών* από τα 39,2 χιλ. το 2015 αυξάνει οριακά στα 39,8 χιλ. το 2018 και στο τέλος της υπό εξέταση περιόδου συρρικνώνεται στα 26,2 χιλ. (13,6 χιλ. λιγότερα τμήματα). Ο αριθμός των τμημάτων το 2035 είναι κατά 9,7 χιλ. μικρότερος σε σύγκριση με το έτος 2000 (35,9 χιλ.), κατά 11,3 χιλ. σε σχέση με το 2008 (37,5 χιλ.) και κατά 12,1 χιλ. συγκριτικά με το 2014 (38,3 χιλ.). Ίδια ως προς την πορεία είναι η εξέλιξη του αριθμού των τμημάτων στα *δημόσια σχολεία*. Ο αριθμός τους ανέρχεται κατά 524 την περίοδο 2015-2018 (από τα 38 χιλ. στα 38,5 χιλ.) και μέχρι το 2035 περιορίζεται σημαντικά κατά 13,1 χιλ., στα 25,4 χιλ. τμήματα. Συγκρινόμενος ο αριθμός των τμημάτων το 2035 με το αντίστοιχο αριθμό τους τα έτη 2000 (33,7 χιλ.), 2008 (35,2 χιλ.) και 2014 (37,1 χιλ.) είναι μικρότερος κατά 8,4 χιλ., 9,8 χιλ. και 11,7 χιλ. τμήματα. Τέλος, στα *ιδιωτικά δημοτικά σχολεία*, ο αριθμός των τμημάτων από τα 1.213 το 2015 ανεβαίνει στα 1.230 το 2018 και το 2035 συρρικνώνεται στα 810 (420 λιγότερα τμήματα). Ο αριθμός των 810 τμημάτων το 2035 είναι μικρότερος κατά 1,4 χιλ. σε σύγκριση με το 2000 (2,2 χιλ.), κατά 1,5 χιλ. σε σχέση με το 2008 (2,3 χιλ.) και κατά 374 συγκριτικά με το 2014 (1,2 χιλ.).

Επομένως, όπως και στα νηπιαγωγεία, με το δεύτερο σενάριο παρατηρείται μια προσαρμογή των μεγεθών των δημοτικών σχολείων σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα – με την πάροδο του χρόνου – σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη του πρώτου σεναρίου και η προσαρμογή αυτή εμφανίζεται πέντε έτη πριν (2020) σε σύγκριση με τα νηπιαγωγεία (2025).

Πίνακας 4.10: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων δημοτικών (2000-2035)

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	45.840	3.012	48.852	5.825	387	6.212	33.731	2.178	35.909
2001-2002	46.615	3.227	49.842	5.684	390	6.074	34.129	2.275	36.404
2002-2003	49.522	3.266	52.788	5.632	386	6.018	34.228	2.262	36.490
2003-2004	50.789	3.342	54.131	5.570	385	5.955	34.979	2.241	37.220
2004-2005	53.359	3.280	56.639	5.493	377	5.870	35.097	2.232	37.329
2005-2006	55.089	3.287	58.376	5.373	380	5.753	35.216	2.212	37.428
2006-2007	55.384	3.597	58.981	5.295	373	5.668	35.580	2.210	37.790
2007-2008	55.373	3.630	59.003	5.221	369	5.590	35.238	2.266	37.504
2008-2009	58.617	3.885	62.502	5.153	366	5.519	35.211	2.261	37.472
2009-2010	60.276	3.992	64.268	5.098	362	5.460	35.250	2.244	37.494
2010-2011	61.765	4.020	65.785	5.008	369	5.377	34.893	2.212	37.105
2011-2012	59.782	3.810	63.592	4.420	355	4.775	34.509	2.200	36.709
2012-2013	60.405	3.761	64.166	4.368	348	4.716	34.635	2.161	36.796
2013-2014	59.699	3.588	63.287	4.331	334	4.665	33.992	2.060	36.052
2014-2015	60.554	3.769	64.323	4.254	321	4.575	37.093	1.184	38.277
2015-2016	62.044	3.862	65.906	4.359	329	4.688	38.005	1.213	39.219
2016-2017	62.723	3.904	66.627	4.406	332	4.739	38.421	1.226	39.647
2017-2018	63.083	3.926	67.009	4.432	334	4.766	38.641	1.233	39.875
2018-2019	62.899	3.915	66.814	4.419	333	4.752	38.529	1.230	39.759
2019-2020	61.897	3.853	65.749	4.348	328	4.676	37.915	1.210	39.125
2020-2021	60.524	3.767	64.291	4.252	321	4.573	37.074	1.183	38.257
2021-2022	58.580	3.646	62.226	4.115	311	4.426	35.883	1.145	37.029
2022-2023	56.478	3.515	59.993	3.968	299	4.267	34.596	1.104	35.700
2023-2024	54.909	3.418	58.327	3.857	291	4.149	33.635	1.074	34.708
2024-2025	53.060	3.303	56.363	3.728	281	4.009	32.502	1.037	33.540
2025-2026	51.521	3.207	54.728	3.619	273	3.893	31.560	1.007	32.567
2026-2027	50.325	3.132	53.457	3.535	267	3.802	30.827	984	31.811
2027-2028	49.089	3.055	52.144	3.449	260	3.709	30.070	960	31.029
2028-2029	47.653	2.966	50.619	3.348	253	3.600	29.190	932	30.122
2029-2030	45.976	2.862	48.838	3.230	244	3.474	28.163	899	29.062
2030-2031	44.886	2.794	47.680	3.153	238	3.391	27.495	878	28.373
2031-2032	43.917	2.733	46.650	3.085	233	3.318	26.901	859	27.760
2032-2033	43.084	2.682	45.766	3.027	228	3.255	26.391	842	27.234
2033-2034	42.399	2.639	45.038	2.979	225	3.203	25.972	829	26.801
2034-2035	41.852	2.605	44.457	2.940	222	3.162	25.637	818	26.455
2035-2036	41.438	2.579	44.017	2.911	220	3.131	25.383	810	26.193

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

4.4.3 Γυμνάσιο

Προχωρώντας στο πρώτο (υποχρεωτικό) στάδιο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, δηλαδή στο Γυμνάσιο, ο αριθμός των διδασκόντων στο σύνολο τους (Πίνακας 4.11) την περίοδο 2015-2023 εμφανίζει άνοδο από τους 38,6 χιλ. στους 40,3 χιλ. (+1,6 χιλ. ή 4,2%), αλλά την περίοδο 2024-2035 περιορίζεται κατά 29,1% (ή κατά 11,5 χιλ.) στους 27,9 χιλ. Οι διδάσκοντες των γυμνασίων το 2035 είναι κατά 29,6% λιγότεροι (-11,7 χιλ.) σε σχέση με το 2000 (39,7 χιλ.), κατά 46,1% (-23,9 χιλ.) σε σύγκριση με το 2008 (51,9 χιλ.) και κατά 25,7% (9,7 χιλ.) σε σχέση με το 2014 (37,6 χιλ.). Στα δημόσια γυμνάσια ο αριθμός των καθηγητών από τους 36,6 χιλ. το 2015 ανέρχεται στους 38,2 το 2023 (+1,5 χιλ.) και το 2035 περιορίζεται στους 26,5 χιλ. (-11,7 χιλ. συγκριτικά με το 2023). Σε σχέση με το 2000 (37,3 χιλ.), το 2008 (49,3 χιλ.) και το 2014 (35,7 χιλ.) ο αριθμός των διδασκόντων στα δημόσια γυμνάσια το 2035 είναι μειωμένος κατά 10,9 χιλ., 22,9 χιλ. και 9,2 χιλ.,

αντίστοιχα. Τέλος, στα *ιδιωτικά γυμνάσια* ο αριθμός των διδασκόντων από τους 2.011 το 2015 αυξάνει στους 2.096 το 2023 (+85 εκπαιδευτικοί) και το 2035 περιορίζεται στους 1.455 (-641 σε σχέση με το 2023). Οι καθηγητές γυμνασίου το 2035 είναι κατά 872, 1.068 και 504 λιγότερους συγκριτικά με τον αριθμό τους τα έτη 2000 (2.327), 2008 (2.523) και 2014 (1.959).

Πίνακας 4.11: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων γυμνασίων (2000-2035)

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	37.340	2.327	39.667	1.760	110	1.870			
2001-2002	38.757	2.135	40.892	1.839	109	1.948	13.846	669	14.515
2002-2003	38.892	2.095	40.987	1.811	108	1.919	13.285	653	13.938
2003-2004	41.627	2.297	43.924	1.837	116	1.953	14.020	660	14.680
2004-2005	43.496	2.309	45.805	1.819	114	1.933	14.289	675	14.964
2005-2006	44.477	2.446	46.923	1.851	118	1.969	14.563	717	15.280
2006-2007	46.606	2.495	49.101	1.833	124	1.957	14.920	747	15.667
2007-2008	47.727	2.473	50.200	1.849	111	1.960	15.015	760	15.775
2008-2009	49.335	2.523	51.858	1.859	108	1.967	15.015	778	15.793
2009-2010	50.208	2.397	52.605	1.873	107	1.980	15.060	744	15.804
2010-2011	46.762	2.277	49.039	1.864	106	1.970	14.612	702	15.314
2011-2012	43.071	2.202	45.273	1.754	103	1.857	14.147	679	14.826
2012-2013	40.585	2.080	42.665	1.725	98	1.823	14.088	657	14.745
2013-2014	36.645	2.010	38.655	1.656	91	1.747	13.849	634	14.483
2014-2015	35.661	1.959	37.620	1.633	92	1.725	14.577	636	15.213
2015-2016	36.615	2.011	38.627	1.677	94	1.771	14.967	653	15.620
2016-2017	36.385	1.999	38.383	1.666	94	1.760	14.873	649	15.522
2017-2018	36.163	1.987	38.150	1.656	93	1.749	14.782	645	15.427
2018-2019	36.130	1.985	38.115	1.654	93	1.748	14.769	644	15.413
2019-2020	36.555	2.008	38.563	1.674	94	1.768	14.942	652	15.594
2020-2021	36.817	2.022	38.839	1.686	95	1.781	15.049	657	15.706
2021-2022	37.458	2.058	39.515	1.715	97	1.812	15.311	668	15.979
2022-2023	37.963	2.085	40.048	1.738	98	1.836	15.518	677	16.195
2023-2024	38.159	2.096	40.255	1.747	98	1.846	15.598	681	16.279
2024-2025	37.344	2.051	39.395	1.710	96	1.806	15.265	666	15.931
2025-2026	35.678	1.960	37.638	1.634	92	1.726	14.584	636	15.220
2026-2027	33.881	1.861	35.742	1.551	87	1.639	13.849	604	14.454
2027-2028	32.408	1.780	34.189	1.484	84	1.568	13.247	578	13.825
2028-2029	31.599	1.736	33.335	1.447	82	1.529	12.917	564	13.480
2029-2030	31.558	1.734	33.292	1.445	81	1.527	12.900	563	13.463
2030-2031	30.862	1.695	32.557	1.413	80	1.493	12.615	550	13.166
2031-2032	29.873	1.641	31.514	1.368	77	1.445	12.211	533	12.744
2032-2033	28.523	1.567	30.090	1.306	74	1.380	11.659	509	12.168
2033-2034	27.784	1.526	29.310	1.272	72	1.344	11.357	496	11.853
2034-2035	27.099	1.489	28.587	1.241	70	1.311	11.077	483	11.560
2035-2036	26.488	1.455	27.943	1.213	68	1.281	10.827	472	11.300

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat *Επεξεργασία δεδομένων*: IOBE

Προχωρώντας με τις *σχολικές μονάδες*, στο *σύνολο των γυμνασίων*, ο αριθμός τους από τις 1,77 χιλ. το 2015 αυξάνει στις 1,85 χιλ. το 2023 (+75 σχολεία) και το 2035 περιορίζεται στις 1,28 χιλ. (565 λιγότερα γυμνάσια). Ο αριθμός των 1,28 χιλ. γυμνασίων το 2035 είναι μικρότερος κατά 589, 686 και 444 σε σύγκριση με τα έτη 2000 (1,87 χιλ.), 2008 (1,97 χιλ.) και 2014 (1,73 χιλ.). Ο αριθμός των *δημοσίων γυμνασίων* από 1,68 χιλ. το 2015 ανέρχονται στα 1,75 χιλ. το 2023 (+71 σχολικές μονάδες) και το 2035 περιορίζονται στις 1,21 χιλ. (-534 σχολικές μονάδες). Ο αριθμός τους το

2035 σε σύγκριση με το 2000 (1,76 χιλ.) είναι μικρότερος κατά 547 μονάδες, συγκριτικά με το 2008 (1,86 χιλ.) μικρότερος κατά 646 σχολικές μονάδες και σε σχέση με το 2014 (1,63 χιλ.) κατά 420 γυμνάσια. Τα *ιδιωτικά γυμνάσια*, από 94 το 2015 αυξάνουν στα 98 το 2023 και 12 χρόνια μετά περιορίζονται σε μόλις 68. Το 2035 τα ιδιωτικά γυμνάσια θα είναι κατά 42 λιγότερα σε σχέση με το 2000 (110), κατά 40 λιγότερα σε σύγκριση με το 2008 (108) και κατά 24 λιγότερα συγκριτικά με το 2014 (92).

Η ανάλυση για τα γυμνάσια ολοκληρώνεται με τις προβλέψεις για τον αριθμό των **τμημάτων** τους. Το *σύνολο* αυτών από τα 15,6 χιλ. το 2015 αυξάνουν στα 16,3 χιλ. το 2023 (+659 τμήματα) και το 2035 περιορίζονται στα 11,3 χιλ. (-5 χιλ.). Τα τμήματα το 2035 παρουσιάζονται μειωμένα συγκριτικά με το 2001 (14,5 χιλ.), το 2008 (15,8 χιλ.) και το 2014 (15,2 χιλ.) κατά 3,2 χιλ., 4,5 χιλ. και 3,9 χιλ. Τα τμήματα των *δημοσίων γυμνασίων* παρουσιάζουν αύξηση κατά 631 την περίοδο 2015-2023 (από τα 15 χιλ. στα 15,6 χιλ.) και μείωση κατά 4,4 χιλ. την περίοδο 2024-2035. Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 3 χιλ. μικρότερος συγκριτικά με το 2001 (13,9 χιλ.), κατά 4,2 χιλ. σε σχέση με το 2008 (15 χιλ.) και κατά 3,8 χιλ. σε σύγκριση με το 2014 (14,6 χιλ.).

Οι χρονοσειρές που αφορούν τα γυμνάσια στο δεύτερο σενάριο, σε όλα τα μεγέθη εμφανίζουν χαμηλότερες τιμές σε σχέση με τις αντίστοιχες χρονοσειρές του πρώτου σεναρίου για την περίοδο 2026-2035. Δηλαδή η προσαρμογή προς τα κάτω εμφανίζεται έξι έτη μετά (2026) σε σύγκριση με τα δημοτικά σχολεία (2020) και ένα έτος μετά σε σχέση με τα νηπιαγωγεία (2025).

4.4.4 Γενικό Λύκειο

Η ανάλυση συνεχίζεται με την (μη υποχρεωτική) ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και το Γενικό Λύκειο (Πίνακας 4.12). Ο αριθμός των **διδασκόντων** στο *σύνολο* τους την περίοδο 2015-2021 παρουσιάζει μείωση από τους 20,7 χιλ. στους 20,3 χιλ. (-1,7% ή 361 λιγότεροι διδάσκοντες). Αντίθετα, την επόμενη πενταετία (2022-2026) ο αριθμός τους αυξάνει κατά 4,5% ή κατά 923 διδάσκοντες στους 21,5 χιλ. από τους 20,6 χιλ. Τέλος, την περίοδο 2027-2035 ο αριθμός τους περιορίζεται κατά 23,3% (ή 4,9 χιλ. διδάσκοντες) από τους 21,1 χιλ. στους 16,2 χιλ. Το 2035 ο αριθμός των διδασκόντων είναι μικρότερος κατά 9,2 χιλ. (ή 36,6%) σε σύγκριση με το 2000 (25,4 χιλ.), κατά 14,5 χιλ. (ή 47,3%) σε σχέση με το 2008 (30,7 χιλ.) και κατά 7,3 χιλ. (ή 31,1%) συγκριτικά με το 2014 (2,4 χιλ.). Στα *δημόσια γενικά λύκεια* ο αριθμός των διδασκόντων από τους 19,3 χιλ. το 2015 περιορίζεται στους 19 χιλ. το 2021 (-336 εκπαιδευτικοί), ανέρχεται στους 20,1 χιλ. το 2026 (+860 σε σχέση με το 2022) και τελικά το 2035 περιορίζεται στους 15,1 χιλ. (-4,6 χιλ. σε σχέση με το 2023). Οι εκπαιδευτικοί το 2035 είναι κατά 8,4 χιλ. περισσότεροι συγκριτικά με το 2000 (23,5 χιλ.), κατά 13,7 χιλ. σε σχέση με το 2008 (28,8 χιλ.) και κατά 6,8 χιλ. σε σύγκριση με το 2014 (21,9 χιλ.). Στα *ιδιωτικά* ο αριθμός των εκπαιδευτικών από τους 1.408 το 2015 περιορίζεται οριακά στους 1.383 το 2021 (-25 εκπαιδευτικοί) και το 2026 αυξάνει κατά 79 (1.463 εκπαιδευτικοί), για να συρρικνωθεί το 2035 στους 1.098 (364 λιγότεροι εκπαιδευτικοί). Ο αριθμός των εκπαιδευτικών το 2035 είναι κατά 42,1% μικρότερος (ή 799 εκπαιδευτικούς) σε σχέση με το 2000 (1.897 εκπαιδευτικοί) κατά 43% (ή 829) συγκριτικά με το 2008 (1.927 εκπαιδευτικοί) και κατά 31,1% (ή 495 εκπαιδευτικούς) σε σχέση με το 2014 (1.593 εκπαιδευτικοί).

Στη περίπτωση των **σχολικών μονάδων** στο *σύνολο* των γενικών λυκείων, ο αριθμός τους περιορίζεται κατά μόλις 20 (από τις 1.173 στις 1.153) την περίοδο 2015-2021 και αυξάνει κατά 52 (από τις 1.167 στις 1.219) την περίοδο 2022-2026. Ωστόσο, και πάλι την περίοδο 2027-2035

περιορίζονται, αυτή τη φορά κατά 278 (από τις 1.194 στις μόλις 915). Οι σχολικές μονάδες το 2035 είναι κατά 374 λιγότερες (-29%) σε σχέση με το 2000 (1.289), κατά 452 (-33%) συγκριτικά με το 2008 (1.367) και κατά 413 (-31,1%) σε σύγκριση με το 2014 (1.328).

Πίνακας 4.12: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων γενικών λυκείων (2000-2035)

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	23.484	1.897	25.381	1.199	90	1.289			
2001-2002	23.420	1.989	25.409	1.146	92	1.238	9.717	677	10.394
2002-2003	23.605	1.993	25.598	1.171	97	1.268	9.695	716	10.411
2003-2004	24.428	2.075	26.503	1.191	99	1.290	10.040	709	10.749
2004-2005	26.014	2.020	28.034	1.212	100	1.312	10.277	724	11.001
2005-2006	28.099	2.172	30.271	1.246	106	1.352	10.507	750	11.257
2006-2007	27.028	2.103	29.131	1.252	109	1.361	10.470	750	11.220
2007-2008	28.088	2.036	30.124	1.264	105	1.369	10.795	748	11.543
2008-2009	28.756	1.927	30.683	1.264	103	1.367	10.925	747	11.672
2009-2010	29.197	1.821	31.018	1.265	96	1.361	11.113	716	11.829
2010-2011	28.015	1.822	29.837	1.244	94	1.338	10.832	729	11.561
2011-2012	25.817	1.855	27.672	1.228	92	1.320	10.805	719	11.524
2012-2013	25.567	1.760	27.327	1.225	93	1.318	10.768	681	11.449
2013-2014	22.625	1.720	24.345	1.213	93	1.306	10.691	669	11.360
2014-2015	21.846	1.593	23.439	1.239	89	1.328	9.953	616	10.569
2015-2016	19.304	1.408	20.711	1.095	79	1.173	8.795	544	9.339
2016-2017	19.249	1.404	20.653	1.092	78	1.170	8.770	543	9.313
2017-2018	19.231	1.402	20.634	1.091	78	1.169	8.762	542	9.304
2018-2019	19.179	1.399	20.578	1.088	78	1.166	8.738	541	9.279
2019-2020	19.086	1.392	20.478	1.082	78	1.160	8.696	538	9.234
2020-2021	18.975	1.384	20.359	1.076	77	1.153	8.645	535	9.180
2021-2022	18.968	1.383	20.351	1.076	77	1.153	8.642	535	9.176
2022-2023	19.197	1.400	20.596	1.089	78	1.167	8.746	541	9.287
2023-2024	19.340	1.410	20.750	1.097	79	1.176	8.811	545	9.357
2024-2025	19.680	1.435	21.115	1.116	80	1.196	8.966	555	9.521
2025-2026	19.949	1.455	21.403	1.131	81	1.213	9.089	563	9.651
2026-2027	20.056	1.463	21.519	1.138	82	1.219	9.138	566	9.703
2027-2028	19.634	1.432	21.066	1.114	80	1.194	8.945	554	9.499
2028-2029	18.767	1.368	20.135	1.064	76	1.141	8.550	529	9.079
2029-2030	17.831	1.300	19.131	1.011	73	1.084	8.124	503	8.626
2030-2031	17.064	1.244	18.308	968	70	1.037	7.774	481	8.256
2031-2032	16.646	1.214	17.859	944	68	1.012	7.584	469	8.053
2032-2033	16.630	1.213	17.843	943	68	1.011	7.577	469	8.045
2033-2034	16.272	1.187	17.459	923	66	989	7.413	459	7.872
2034-2035	15.760	1.149	16.910	894	64	958	7.180	444	7.625
2035-2036	15.059	1.098	16.157	854	61	915	6.861	425	7.285

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Στα δημόσια γενικά λύκεια οι σχολικές μονάδες περιορίζονται αρχικά κατά μόλις 19 (από τις 1.095 στις 1.076) την περίοδο 2015-2021 και στη συνέχεια αυξάνουν κατά 49 την περίοδο 2022-2035 (από τις 1.089 στις 1.138) για να περιοριστεί σημαντικά ο αριθμός τους την 9ετία 2027-2035 κατά 259 μονάδες (από τις 1.114 στις 854). Οι 854 σχολικές μονάδες το έτος 2035 είναι κατά 28,8% (-345) λιγότερες σε σύγκριση με το 2000 (1.199), κατά 32,4% (410) συγκριτικά με το 2008 (1.264) και κατά 385 λιγότερες σε σχέση με το 2014 (1.239). Στα ιδιωτικά γενικά λύκεια ο (πολύ χαμηλός) αριθμός των σχολικών μονάδων από 79 το 2015 περιορίζεται στις 77 το 2021 και

ανέρχεται στις 82 το 2026 για να περιοριστεί εκ νέου στις 61 το 2035. Ο αριθμός τους το 2035 είναι μικρότερος κατά 29 συγκριτικά με το 2000 (90 σχολικές μονάδες), κατά 42 συγκριτικά με το 2008 (103) και κατά 28 σε σχέση με το 2014 (89 γενικά λύκεια).

Τέλος, στην περίπτωση των **τμημάτων**, στο σύνολο των γενικών λυκείων ο αριθμός τους από τα 9,3 χιλ. το 2015 περιορίζεται στα 9,2 χιλ. το 2021 (-163 τμήματα) και την περίοδο 2022-2026 αυξάνει από τα 9,3 χιλ. στα 9,7 χιλ. (+416 τμήματα) για μειωθεί σημαντικά το 2035 στα 7,3 χιλ. παρουσιάζοντας πτώση κατά 2,2 χιλ. τμήματα σε σχέση με το 2027 (9,5 χιλ. τμήματα). Ο αριθμός των τμημάτων το 2035 είναι κατά 29,9% (ή 3,1 χιλ.) μικρότερος σε σχέση με το 2001 (10,4 χιλ.), κατά 37,6% (ή 4,4 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (11,7 χιλ.) και κατά 3,3 χιλ. τμήματα σε σύγκριση με το 2014 (10,6 χιλ.). Στα δημόσια γενικά λύκεια τα τμήματα από 8,8 χιλ. το 2015 περιορίζονται στα 8,6 χιλ. το 2021 (153 λιγότερα) και αυξάνουν στα 93,2 χιλ. το 2026 (+392 τμήματα σε σχέση με το 2022). Όμως, την 9ετία 2027-2035 περιορίζονται κατά 2,1 χιλ., στα 6,9 χιλ. από 9 χιλ. το 2027. Ο αριθμός των τμημάτων στο τέλος της υπό εξέταση περιόδου είναι κατά 29,4% (ή 2,9 χιλ. τμήματα) μικρότερος συγκριτικά με το 2001 (9,7 χιλ.), κατά 37,2% (ή 4,1 χιλ. τμήματα) μικρότερος σε σύγκριση με τον αριθμό τους το 2008 (10,9 χιλ.) και κατά 3,1 χιλ. λιγότερα τμήματα σε σχέση με το 2014 (10 χιλ.). Στα ιδιωτικά ο αριθμός των τμημάτων από 544 το 2015 διαμορφώνεται σε 535 το 2021 (-9 τμήματα), 566 το 2026 (+31 τμήματα) και σε μόλις 425 το 2035 (-141 τμήματα), τα οποία είναι κατά 252 λιγότερα (-37,3%) σε σχέση με το 2001 (677), κατά 322 (-43,2%) σε σύγκριση με το 2008 (747) και κατά 191 (31,1%) σε σχέση με το 2014 (616).

Συνολικά, τα μεγέθη που αναφέρθηκαν πιο πάνω όλη την περίοδο 2015-2035 είναι μικρότερα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα μεγέθη της περιόδου 2015-2035 του πρώτου σεναρίου. Επομένως, στην περίπτωση του Γενικού Λυκείου, στο τρέχον σενάριο της προσαρμογής του «συστήματος», η προσαρμογή των μεγεθών σε σχέση με το σενάριο της αδράνειας ξεκινάει από το πρώτο έτος των προβλέψεων.

4.4.5 Επαγγελματική εκπαίδευση

Προχωρώντας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση που μαζί με το Γενικό Λύκειο αποτελούν το τελευταίο μέρος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ο αριθμός των **διδασκόντων** στο σύνολο των σχολείων (Πίνακας 4.13) περιορίζεται την επταετία 2015-2021 κατά 1,7% ή 245 άτομα (από τους 14,1 χιλ. στους 13,8 χιλ.), ενώ την πενταετία 2022-2026 αυξάνει κατά 4,5% ή 0,6 χιλ. άτομα (από τους 14 χιλ. στους 14,6 χιλ.), για να παρουσιάσει σημαντική μείωση την 9ετία 2027-2035 κατά 23,3% ή 3,3 χιλ. εκπαιδευτικούς (από τους 14,3 χιλ. στους 11 χιλ.). Ο αριθμός τους το 2035 είναι μειωμένος κατά 49% (ή 10,6 χιλ.) σε σχέση με το 2000 (21,5 χιλ.), κατά 27,1% (ή 4,1 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (15,1 χιλ. άτομα) και κατά 19,8% (ή 2,7 χιλ. άτομα) σε σχέση με το 2014 (13,7 χιλ. εκπαιδευτικοί). Στα δημόσια σχολεία ο αριθμός των εκπαιδευτικών από τους 14 χιλ. το 2015 περιορίστηκε στους 13,8 χιλ. το 2021 (-0,2 χιλ. εκπαιδευτικοί) και το 2021 ανήλθε στους 14,6 χιλ. (+0,8 χιλ.). Την περίοδο 2027-2035 η πτώση του αριθμού τους διαμορφώθηκε σε 3,3 χιλ. (από τους 14,3 χιλ. στους 10,9 χιλ.), ενώ σε σχέση με το 2000 (20 χιλ. εκπαιδευτικοί), το 2008 (14,9 χιλ. εκπαιδευτικοί) και το 2014 (13,7 χιλ. εκπαιδευτικοί), ο αριθμός των εκπαιδευτικών στο τέλος της υπό εξέταση περιόδου παρουσιάζει μείωση κατά 45,2% (-9 χιλ.), 26,8% (-4 χιλ. εκπαιδευτικοί) και 19,8% (-2,7 χιλ. εκπαιδευτικοί), αντίστοιχα. Ο αριθμός των εκπαιδευτικών στα ιδιωτικά σχολεία είναι πολύ χαμηλός σε σύγκριση με τα δημόσια και την περίοδο 2015-2035 κυμαίνεται μεταξύ 26 και 35, δηλαδή σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με την περίοδο 2000-2014.

Το σύνολο των **σχολικών μονάδων** την περίοδο 2015-2021 περιορίζεται από τις 561 στις 551 (10 λιγότερες) και το 2026 διαμορφώνεται στις 583 (32 περισσότερες), ενώ το 2035 συρρικνώνεται στις 438 (145 λιγότερες). Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 230 μονάδες μικρότερος συγκριτικά με το 2000 (668), κατά 202 μονάδες σε σχέση με το 2008 (640) και κατά 108 μονάδες σε σύγκριση με το 2014 (546). Στα **δημόσια σχολεία** οι σχολικές μονάδες από τις 557 το 2015 μειώνονται στις 547 (-10) το 2021 και αυξάνονται στις 579 (+32) το 2026 για να περιοριστούν μέχρι το τέλος της υπό εξέταση περιόδου στις 434 (144 λιγότερες σχολικές μονάδες). Στα **ιδιωτικά σχολεία** δεν υπάρχουν ουσιαστικά διαφοροποιήσεις την περίοδο 2015-2035 αλλά ο αριθμός των σχολικών μονάδων είναι πολύ μικρότερος σε σχέση με την περίοδο 2000-2014.

Πίνακας 4.13: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης (2000-2035)

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	19.968	1.546	21.514	584	84	668			
2001-2002	13.245	735	13.980	591	86	677	8.406	513	8.919
2002-2003	16.658	799	17.457	595	74	669	8.311	457	8.768
2003-2004	15.473	655	16.128	601	62	663	8.376	368	8.744
2004-2005	16.418	340	16.758	604	60	664	8.274	317	8.591
2005-2006	15.553	513	16.066	605	49	654	7.966	213	8.179
2006-2007	15.540	245	15.785	603	40	643	7.272	102	7.374
2007-2008	14.715	139	14.854	603	20	623	7.032	56	7.088
2008-2009	14.934	109	15.043	624	16	640	7.197	48	7.245
2009-2010	18.897	0	18.897	630	13	643	7.519	46	7.565
2010-2011	19.203	130	19.333	610	12	622	7.414	41	7.455
2011-2012	18.222	118	18.340	616	10	626	7.313	35	7.348
2012-2013	18.142	53	18.195	618	9	627	7.200	22	7.222
2013-2014	15.167	53	15.220	571	6	577	6.411	13	6.424
2014-2015	13.647	33	13.680	542	4	546	4.753	10	4.763
2015-2016	14.022	34	14.056	557	4	561	4.884	10	4.894
2016-2017	13.983	34	14.017	555	4	559	4.870	10	4.880
2017-2018	13.970	34	14.004	555	4	559	4.865	10	4.876
2018-2019	13.932	34	13.966	553	4	557	4.852	10	4.863
2019-2020	13.864	34	13.898	551	4	555	4.829	10	4.839
2020-2021	13.784	33	13.817	547	4	551	4.801	10	4.811
2021-2022	13.778	33	13.812	547	4	551	4.799	10	4.809
2022-2023	13.945	34	13.978	554	4	558	4.857	10	4.867
2023-2024	14.049	34	14.083	558	4	562	4.893	10	4.903
2024-2025	14.296	35	14.330	568	4	572	4.979	10	4.989
2025-2026	14.491	35	14.526	576	4	580	5.047	11	5.058
2026-2027	14.569	35	14.605	579	4	583	5.074	11	5.085
2027-2028	14.263	34	14.297	566	4	571	4.967	10	4.978
2028-2029	13.633	33	13.665	541	4	545	4.748	10	4.758
2029-2030	12.952	31	12.984	514	4	518	4.511	9	4.521
2030-2031	12.396	30	12.426	492	4	496	4.317	9	4.326
2031-2032	12.092	29	12.121	480	4	484	4.211	9	4.220
2032-2033	12.080	29	12.109	480	4	483	4.207	9	4.216
2033-2034	11.820	29	11.849	469	3	473	4.117	9	4.125
2034-2035	11.449	28	11.476	455	3	458	3.987	8	3.996
2035-2036	10.939	26	10.966	434	3	438	3.810	8	3.818

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat **Επεξεργασία δεδομένων:** IOBE

Τα **τμήματα** στο σύνολο των σχολείων από τα 4,9 χιλ. το 2015 περιορίζονται στα 4,8 χιλ. το 2021 (-0,1 χιλ.) και αυξάνουν στα 5,1 χιλ. το 2026 (+0,3 χιλ.), για να μειωθούν στη συνέχεια εκ νέου και να διαμορφωθούν στα 3,8 χιλ. το 2035 (-1,3 χιλ.), παρουσιάζοντας μείωση κατά 57,2% (ή 5,1 χιλ.) σε σχέση με το 2001 (8,9 χιλ.), κατά 47,3% (ή 3,4 χιλ.) σε σύγκριση με το 2008 (7,3 χιλ.) και κατά 19,8% (ή 0,9 χιλ.) συγκριτικά με το 2014 (4,8 χιλ.). Στα **δημόσια σχολεία** τα τμήματα από 4,9 χιλ. το 2015 περιορίζονται στα 4,8 χιλ. το 2021 (-0,1 χιλ.), αυξάνουν στα 5,1 χιλ. το 2026 (+0,3 χιλ.) και περιορίζονται κατά 1,3 χιλ. το 2035 (3,8 χιλ.). Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 54,7% (ή 4,6 χιλ.) χαμηλότερος συγκριτικά με το 2001 (8,4 χιλ.), κατά 47,1% (ή 3,4 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (7,2 χιλ.) και κατά 1,0 χιλ. (ή 19,8%) λιγότερες σε σύγκριση με το 2014 (4,8 χιλ.). Στα **ιδιωτικά σχολεία** και πάλι η εικόνα δεν διαφοροποιείται καθώς ο αριθμός τους την περίοδο 2015-2035 κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σύγκριση την περίοδο 2000-2014.

Συνολικά τα πιο πάνω μεγέθη στο τρέχον σενάριο προσαρμόζονται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με το σενάριο της μη αλλαγής πολιτικής από το έτος 2028 και μετά.

4.4.6 Συνολική εξέλιξη μεγεθών

Ξεκινώντας την ανάλυση των συνολικών μεγεθών για το δεύτερο σενάριο της προσαρμογής, ο αριθμός των **διδασκόντων** από τους 151,9 χιλ. το 2015 αυξάνει κατά 2,1% (+3,2 χιλ.) το μέχρι το 2018 (155 χιλ.) και στη συνέχεια, την περίοδο 2019-2035 περιορίζεται από τους 153,6 χιλ. στους 110,5 χιλ. (πτώση κατά 28,1% ή 43,2 χιλ. – Πίνακας 4.14). Ο συνολικός αριθμός εκπαιδευτικών και των δύο βαθμίδων το 2035 είναι μικρότερος κατά 23,9% (ή 34,6 χιλ.) σε σχέση με το 2000 (145,1 χιλ.), κατά 36,2% (ή 62,8 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (173,2 χιλ.) και κατά 27,4% (ή 41,7 χιλ.) σε σύγκριση με το 2014 (152,2 χιλ.). Στα **δημόσια σχολεία** ο αριθμός των εκπαιδευτικών από τους 143,7 χιλ. το 2015 ανέρχεται στους 146,6 χιλ. το 2018 (+2,9 χιλ.) και το 2035 περιορίζεται σημαντικά, στους 104,5 χιλ. (-40,8 χιλ. σε σχέση με το 2014). Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 23,2% (-31,5 χιλ.) μικρότερος σε σύγκριση με το 2000 (136 χιλ.), κατά 36,4% (-59,8 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (164,2 χιλ.) και κατά 27,4% (-39,4 χιλ.) συγκριτικά με το 2014 (143,9 χιλ.). Στα **ιδιωτικά σχολεία**, ο αριθμός των διδασκόντων από τους 8,2 χιλ. το 2015 αυξάνει στους 8,4 χιλ. το 2018 (+0,2 χιλ.) και περιορίζεται στους 6 χιλ. το 2035 (-2,4 χιλ. σε σχέση με το 2019), δηλαδή κατά 34,1% (-3,1 χιλ.) μικρότερος σε σχέση με το 2000 (9 χιλ.), κατά 33,5% (-3,0 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (9 χιλ.) και κατά 2,3 χιλ. σε σχέση με το 2014 (8,3 χιλ.).

Το σύνολο των **σχολικών μονάδων** από τις 13,6 χιλ. το 2015 αυξάνει κατά 9,7% (+1,3 χιλ.) μέχρι το 2018 (15 χιλ. μονάδες) και μειώνεται κατά 27% (-4,0 χιλ.) την περίοδο 2019-2035, με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί στις 10,7 χιλ. στο τέλος αυτής. Το 2035 ο αριθμός των σχολικών μονάδων παρουσιάζεται συρρικνωμένος κατά 32% (5 χιλ.) σε σχέση με το 2000 (15,7 χιλ.), κατά 30,8% (-4,8 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (15,5 χιλ.) και κατά 22,9% σε σχέση με το 2014 (13,9 χιλ.). Στα **δημόσια σχολεία** ο αριθμός των σχολικών μονάδων την περίοδο 2015-2018 αυξάνει κατά 9,4% (από τις 12,6 χιλ. στις 13,8 χιλ.) και την περίοδο 2019-2035 περιορίζεται κατά 27% (από τις 13,5 χιλ. στις 9,8 χιλ.). Οι 9,8 χιλ. ιδιωτικές σχολικές μονάδες το έτος 2035 είναι κατά 34,2% (-5,1 χιλ.) λιγότερες σε σύγκριση με το 2000 (14,9 χιλ.), κατά 32,7% (-4,8 χιλ.) σε σύγκριση με το 2008 (14,6 χιλ.) και κατά 23% (-2,9 χιλ.) σε σχέση με το 2014 (12,8 χιλ.). Τα **ιδιωτικά σχολεία** από 1,1 χιλ. το 2015 ανέρχονται στα 1.219 το 2018 (+12,9% ή +139 σχολεία) και μειώνονται στα 871 το 2035 (-26,6% ή -315 σχολεία σε σχέση με το 2019), δηλαδή είναι 84 περισσότερα σε σχέση με το

2000 (787 σχολεία), 10 περισσότερα σε σχέση με το 2008 (861 σχολεία) και 234 λιγότερα σε σύγκριση με το 2014 (1.105).

Πίνακας 4.14: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, σχολικών μονάδων και τμημάτων στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	136.012	9.028	145.040	14.927	787	15.714	41.797	2.400	44.197
2001-2002	132.007	8.327	140.334	14.841	790	15.631	74.187	4.350	78.537
2002-2003	139.115	8.392	147.507	14.820	775	15.595	73.820	4.299	78.119
2003-2004	143.074	8.604	151.678	14.808	775	15.583	75.892	4.191	80.083
2004-2005	150.313	8.199	158.512	14.728	767	15.495	76.461	4.170	80.631
2005-2006	154.433	8.664	163.097	14.672	771	15.443	76.838	4.108	80.946
2006-2007	156.159	8.685	164.844	14.628	764	15.392	76.960	4.025	80.985
2007-2008	157.958	8.566	166.524	14.598	747	15.345	76.896	4.092	80.988
2008-2009	164.233	8.950	173.183	14.597	861	15.458	77.322	4.346	81.668
2009-2010	171.397	8.879	180.276	14.566	981	15.547	78.042	4.360	82.402
2010-2011	168.498	8.992	177.490	14.344	1.030	15.374	76.760	4.333	81.093
2011-2012	159.600	8.688	168.288	13.465	1.034	14.499	75.601	4.273	79.874
2012-2013	157.279	8.375	165.654	13.267	1.040	14.307	75.639	4.169	79.808
2013-2014	146.130	8.096	154.226	12.922	1.018	13.940	73.635	3.967	77.602
2014-2015	143.900	8.268	152.168	12.756	1.105	13.861	74.869	3.262	78.131
2015-2016	143.669	8.191	151.860	12.563	1.080	13.643	74.790	3.203	77.992
2016-2017	143.525	8.179	151.704	12.388	1.058	13.446	74.726	3.177	77.903
2017-2018	143.973	8.213	152.186	12.543	1.076	13.620	75.080	3.202	78.282
2018-2019	146.600	8.416	155.016	13.748	1.219	14.968	76.960	3.393	80.353
2019-2020	145.292	8.327	153.619	13.452	1.187	14.639	76.058	3.340	79.398
2020-2021	143.875	8.239	152.114	13.310	1.174	14.484	75.165	3.307	78.472
2021-2022	142.643	8.159	150.802	13.237	1.169	14.406	74.289	3.286	77.575
2022-2023	140.947	8.036	148.984	12.926	1.136	14.063	73.027	3.227	76.254
2023-2024	139.085	7.905	146.990	12.530	1.093	13.623	71.734	3.155	74.889
2024-2025	136.658	7.744	144.402	12.246	1.065	13.311	70.266	3.091	73.356
2025-2026	133.586	7.552	141.138	11.946	1.038	12.984	68.601	3.016	71.618
2026-2027	130.476	7.364	137.841	11.663	1.012	12.675	67.000	2.944	69.944
2027-2028	126.774	7.155	133.929	11.362	987	12.349	65.157	2.864	68.021
2028-2029	122.807	6.940	129.747	11.056	963	12.019	63.176	2.781	65.957
2029-2030	119.289	6.749	126.038	10.779	941	11.720	61.340	2.708	64.049
2030-2031	116.031	6.575	122.606	10.544	922	11.466	59.742	2.643	62.384
2031-2032	113.237	6.420	119.658	10.347	907	11.254	58.368	2.587	60.955
2032-2033	110.945	6.287	117.233	10.191	895	11.087	57.238	2.540	59.778
2033-2034	108.852	6.173	115.026	10.057	886	10.943	56.227	2.500	58.727
2034-2035	106.715	6.062	112.777	9.935	878	10.813	55.234	2.461	57.695
2035-2036	104.484	5.950	110.435	9.820	871	10.691	54.237	2.422	56.660

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Τέλος, αναφορικά με τα τμήματα, ο συνολικός αριθμός τους από 78 χιλ. το 2015 αυξάνουν στα 80,4 χιλ. το 2018 (+3,0% ή +2,3 χιλ.) και την περίοδο 2019-2035 περιορίζονται κατά 28,6% ή 22,8 χιλ. (από τα 79,4 χιλ. στα 56,7 χιλ.). Έτσι, ο αριθμός τους το 2035 είναι μεγαλύτερος σε σχέση με το 2000 (44,2 χιλ.) κατά 28,2% (+12,5 χιλ.), και μειωμένος σε σχέση με το 2008 (81,7 χιλ.) και το 2014 (78,1 χιλ.) κατά 30,6% (25 χιλ. τμήματα) και 27,5% (21,5 χιλ. τμήματα). Στα δημόσια σχολεία ο αριθμός των τμημάτων από 74,8 χιλ. το 2015 αυξάνουν στα 77 χιλ. το 2018 (+2,9% ή +2,2 χιλ.) και το 2035 περιορίζονται στα 54,3 χιλ. (-29,5% ή -22,8 χιλ. σε σύγκριση με το 2018) δηλαδή αυξημένα κατά 29,8% (ή +12,4 χιλ.) συγκριτικά με το 2000 (+41,8 χιλ.), μειωμένα κατά 29,9% (-

23,1 χιλ.) σε σχέση με το 2008 (77,3 χιλ.) και μειωμένα κατά 27,6% (-20,6 χιλ.) σε σύγκριση με το 2014 (74,9 χιλ.). Στα *ιδιωτικά σχολεία* ο αριθμός των τμημάτων από 3,2 χιλ. το 2015 διαμορφώνεται σε 3,4 χιλ. το 2018 (+0,2 χιλ.) και σε 2,4 χιλ. το 2035, δηλαδή αυξημένος κατά 0,9% (+22 τμήματα) σε σύγκριση με το 2000 (2,4 χιλ.) και μειωμένος συγκριτικά με το 2008 (4,4 χιλ.) και 2014 (3,3 χιλ.) κατά 44,3% (-1,9 χιλ.) και 25,7% (-840 τμήματα), αντίστοιχα.

Επομένως με το δεύτερο σενάριο, δηλαδή το σενάριο της προσαρμογής στους σημερινούς δείκτες λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος, η συνολική εικόνα που σχηματίζεται ότι την περίοδο 2015-2035 παρουσιάζονται λιγότερες ανάγκες σε εκπαιδευτικούς, σχολικές μονάδες και τμήματα. Οι αλλαγές που επέρχονται έχουν σαν αποτέλεσμα, σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις τα μεγέθη του 2035 να είναι μικρότερα σε σύγκριση με τα μεγέθη της εκπαίδευσης τα έτη 2000, 2008 και 2014. Τέλος, με το τρέχον σενάριο, όλα τα μεγέθη μετά το 2022 είναι μικρότερα σε σχέση με τα αντίστοιχα μεγέθη του πρώτου σεναρίου.

4.4.7 Εξέλιξη αναγκών διδασκόντων κατά ειδικότητα και αποφοίτων κατά ειδικότητα

Σκοπός της συγκεκριμένης παραγράφου είναι να αποτυπώσει την εξέλιξη των αναγκών για διδακτικό προσωπικό των νηπιαγωγείων, δημοτικών, γυμνασίων και γενικών λυκείων την περίοδο 2015-2035 κατά βασικές ειδικότητες, με βάση το δεύτερο σενάριο, καθώς και των αποφοίτων πανεπιστημίου κατά ειδικότητα την ίδια περίοδο. Σκοπός της άσκησης αυτής είναι να διαπιστώσει κατά πόσο οι απόφοιτοι πανεπιστημίου καλύπτουν τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό ή υπάρχει πληθωρισμός αποφοίτων σε σχέση με τις ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος. Η ανάλυση περιορίζεται στους αποφοίτους πανεπιστημίου και δεν περιλαμβάνει τους αποφοίτους Τεχνικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) καθώς από την ανάλυση που προηγήθηκε διαπιστώθηκε ότι οι ειδικότητες στις οποίες συγκεντρώνονται οι περισσότεροι καθηγητές Γυμνασίου και Λυκείου (φιλόλογοι, μαθηματικοί, φυσικοί, θεολόγοι κ.λπ.) καλύπτονται από αποφοίτους πανεπιστημίου. Επίσης, το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των νηπιαγωγών και των δασκάλων.

Ξεκινώντας από τη δημιουργία της χρονοσειράς αποφοίτων για την περίοδο 2015-2035 ακολουθήθηκε η εξής διαδικασία. Ο **αριθμός των αποφοίτων** υπολογίστηκε με βάση το ποσοστό αυτών ως προς τους φοιτητές Α' εξαμήνου των πανεπιστημίων. Με βάση τα διαθέσιμα από την ΕΛΣΤΑΤ στοιχεία το ποσοστό αυτό υπολογίστηκε για το έτος 2013 και ανέρχονταν σε 70,5%. Στη συνέχεια το συγκεκριμένο ποσοστό εφαρμόστηκε στις προβλέψεις για τον αριθμό φοιτητών Α' εξαμήνου των πανεπιστημίων της περιόδου 2014-2035.

Οι προβλέψεις για τον **αριθμό των φοιτητών Α' εξαμήνου στα πανεπιστήμια** πραγματοποιήθηκαν ως ακολούθως. Αρχικά υπολογίστηκε το ποσοστό αυτών ως ποσοστό του συνόλου των μαθητών της Γ' τάξης του Γενικού Λυκείου για το τελευταίο έτος που υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία δηλαδή για το έτος 2014. Το ποσοστό αυτό ανέρχονταν σε 66,4%. Στη συνέχεια το ποσοστό αυτό εφαρμόστηκε στις προβλέψεις για τους μαθητές Γ' τάξης Γενικού Λυκείου της περιόδου 2015-2035.

Οι προβλέψεις για τον **αριθμό των μαθητών Γ' τάξης Γενικού Λυκείου** έγιναν ως ακολούθως. Αρχικά υπολογίστηκε το ποσοστό αυτών ως ποσοστό των μαθητών Λυκείου για το τελευταίο έτος που υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία δηλαδή για το έτος 2014. Το ποσοστό αυτό υπολογίστηκε σε

32,9% και εφαρμόστηκε στη χρονοσειρά των μαθητών Γενικού Λυκείου της περιόδου 2015-2035 η οποία έχει υπολογιστεί με τη μεθοδολογία που περιγράφεται στην αρχή του κεφαλαίου.

Ύστερα από τη διαδικασία που αναφέρθηκε ανωτέρω και γνωρίζοντας πλέον α) το ποσοστό των αποφοίτων ως προς τους φοιτητές Α' εξαμήνου των πανεπιστημίων (70,5%), καθώς και β) τον αριθμό των φοιτητών Α' εξαμήνου των πανεπιστημίων υπολογίζεται εύκολα ο **αριθμός των αποφοίτων την περίοδο 2015-2035**. Ωστόσο, ο αριθμός των αποφοίτων π.χ. το έτος 2015 δεν είναι το γινόμενο του ποσοστού αποφοίτων ως προς τους φοιτητές Α' εξαμήνου των πανεπιστημίων (70,5%) με τον αριθμό των αποφοίτων το 2015 αλλά το γινόμενο του συγκεκριμένου ποσοστού (70,5%) με τον αριθμό αποφοίτων του έτους 2010. Αυτό έγινε γιατί οι απόφοιτοι του 2015 ήταν πρωτοετείς φοιτητές το 2010, δηλαδή πέντε έτη πριν. Πηγαίνουμε 5 έτη πίσω στη χρονοσειρά των πρωτοετών φοιτητών γιατί στο πλαίσιο της παρούσας άσκησης έγινε η υπόθεση ότι οι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους κατά μέσο όρο σε πέντε έτη.

Έχοντας δημιουργήσει τη χρονοσειρά αποφοίτων όπως περιγράφηκε ανωτέρω για την περίοδο 2015-2035, το επόμενο βήμα είναι η **κατανομή τους κατά ειδικότητα την περίοδο 2015-2035**. Καταρχάς υπάρχει διαθέσιμη πληροφόρηση για τους αποφοίτους πανεπιστημίου, κατά πανεπιστημιακό ίδρυμα, σχολή και τμήμα για το έτος 2013. Η κατανομή των αποφοίτων του συγκεκριμένου έτους κατά ειδικότητα έγινε με βάση την Υπουργική Απόφαση 56263/Ε1 (Φ.Ε.Κ. 1283 Β', 11/04/2018) το Παράρτημα της οποίας περιέχει την αντιστοίχιση Τμημάτων/Πτυχίων και Ειδικοτήτων Εκπαιδευτικών, όπως ισχύουν πλέον μετά την πρόσφατη αναμόρφωσή τους (Νόμος 4521, Φ.Ε.Κ. 38 Α', 02/03/2018). Επομένως, για τους αποφοίτους της περιόδου 2015-2035 εφαρμόστηκε η συγκεκριμένη κατανομή προκειμένου να προσεγγιστεί ο αριθμός των αποφοίτων κατά ειδικότητα την περίοδο αυτή.

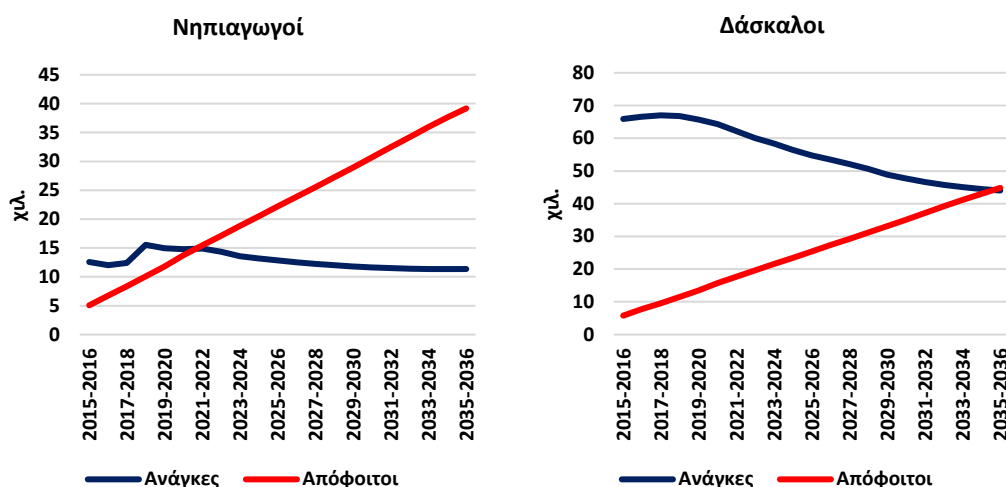
Για την περίπτωση των νηπιαγωγείων και δημοτικών οι αντίστοιχες ειδικότητες είναι οι νηπιαγωγοί καθώς και οι δάσκαλοι που αποφοιτούν από τα αντίστοιχα τμήματα πανεπιστημίων. Ωστόσο, στην περίπτωση των ειδικοτήτων που αφορούν το Γυμνάσιο και το Λύκειο (π.χ. φιλόλογοι, μαθηματικοί, φυσικοί, θεολόγοι) υπάρχει θέμα κατανομής των αποφοίτων πανεπιστημίου ανάμεσα στους δύο τύπους σχολείων.

Για να προσεγγιστεί το συγκεκριμένο θέμα, χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία του έτους 2014 για τον αριθμό των διδασκόντων κατά ειδικότητα στο Γυμνάσιο και το Λύκειο (βλέπε και αντίστοιχα κεφάλαια παρούσας μελέτης). Από τα ανωτέρω αθροίσματα κατά ειδικότητα εκπαιδευτικών προέκυψε και η κατανομή του συνολικού αριθμού των διδασκόντων κατά ειδικότητα ανάμεσα στο Γυμνάσιο και το Λύκειο. Με άλλα λόγια αν το 2014 οι φιλόλογοι στα γυμνάσια της χώρας ήταν 10.000 και οι φιλόλογοι στα λύκεια ανέρχονταν σε 7.000, τότε προκύπτει μία κατανομή του συνόλου των 17.000 (=10.000+7.000) φιλολόγων κατά 58,8% στα γυμνάσια και κατά 41,2% στα λύκεια. Η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε και στις υπόλοιπες ειδικότητες. Επομένως, με την ανωτέρω προσέγγιση οι χρονοσειρές αποφοίτων κατά ειδικότητα για την περίοδο 2015-2035 κατανεμήθηκαν ανάμεσα στα γυμνάσια και τα λύκεια.

Όμως, ο αριθμός των αποφοίτων κάθε έτους της περιόδου 2015-2035 είναι κατά πολύ μικρότερος σε σύγκριση με τον αριθμό των διδασκόντων κάθε έτους. Για να είναι δυνατή η σύγκριση των δύο χρονοσειρών («ροή»-“flow” οι απόφοιτοι, «απόθεμα»-“stock” οι διδάσκοντες), οι απόφοιτοι κάθε έτους ανά ειδικότητα και ανά τύπο σχολείου (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο) προστίθενται στους απόφοιτους του προηγούμενου έτους. Έτσι, με

την πάροδο του χρόνου δημιουργείται ένα «απόθεμα» αποφοίτων κατά ειδικότητα και τύπο σχολείου το μέγεθος του οποίου συγκρίνεται με το «απόθεμα» διδακτικού προσωπικού κατά ειδικότητα και τύπο σχολείου, όπως αυτό εκτιμήθηκε με τη διαδικασία που αναφέρεται αμέσως πιο κάτω. Στο απόθεμα δεν συνυπολογίζουμε τους ήδη άνεργους, ετεροαπασχολούμενους ή υποαπασχολούμενους πτυχιούχους εκπαιδευτικών ειδικοτήτων που αποδεδειγμένα ενδιαφέρονται να εργαστούν στην δημόσια εκπαίδευση καθώς αιτούνται να εργαστούν αναπληρωτές και σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη του IOBE (2017) ξεπερνούν τις 100 χιλιάδες για το σύνολο των ειδικοτήτων.

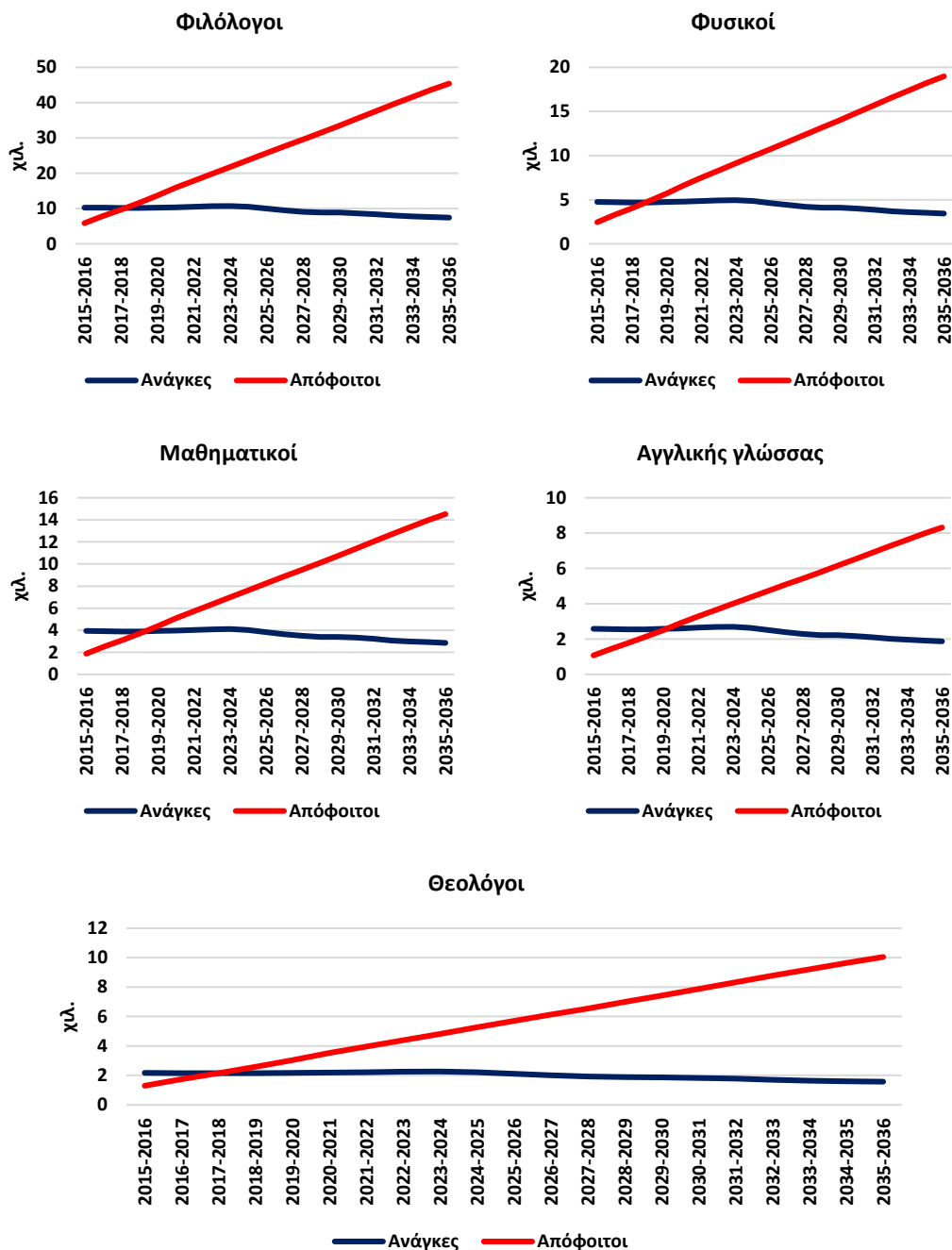
Διάγραμμα 4.10: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και απόφοιτοι νηπιαγωγοί και δάσκαλοι (2015-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

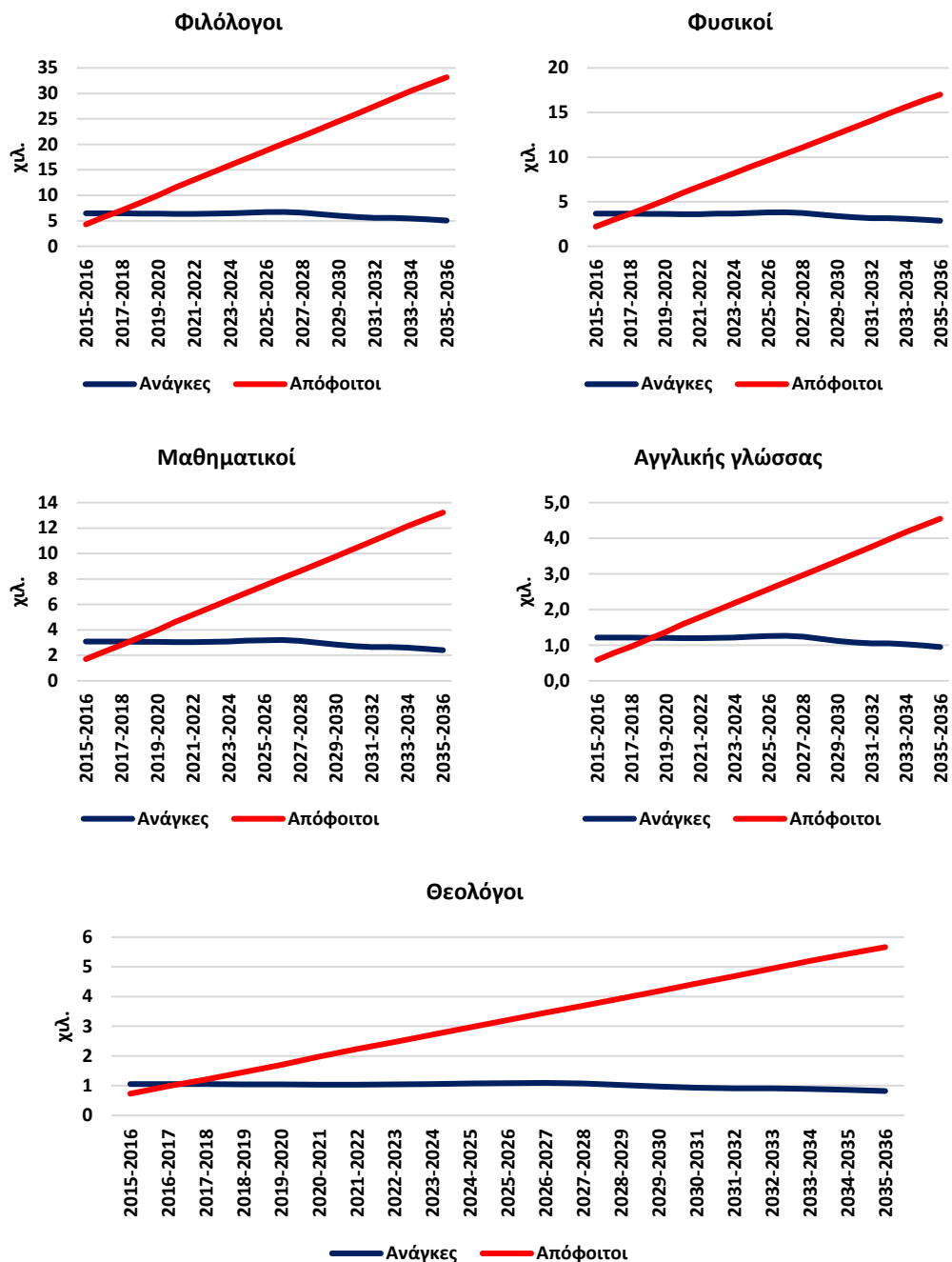
Συνεχίζοντας με τη δημιουργία της χρονοσειράς που αφορά το διδακτικό προσωπικό, η κατανομή του συνόλου του κατά ειδικότητα έγινε ως ακολούθως. Καταρχάς, από το σύνολο των ειδικοτήτων επιλέχθηκαν αυτές που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο του διδακτικού προσωπικού των γυμνασίων και λυκείων με βάση τις αντίστοιχες κατανομές διδασκόντων κατά ειδικότητα που παρουσιάστηκαν στα αντίστοιχα κεφάλαια της μελέτης, και αφορούσαν το έτος 2014. Οι ειδικότητες αυτές ήταν οι φιλόλογοι (26,6% του συνόλου των διδασκόντων γυμνασίου και 31,2% του συνόλου των διδασκόντων λυκείου), οι φυσικοί (12,3% και 17,7%, αντίστοιχα), οι μαθηματικοί (10,2% και 14,9%, αντίστοιχα), οι καθηγητές αγγλικής γλώσσας (6,7% και 5,9%, αντίστοιχα) και οι θεολόγοι (5,6% των διδασκόντων γυμνασίου και 5,1% των διδασκόντων λυκείου). Στη συνέχεια, το σύνολο των διδασκόντων Γυμνασίου και Λυκείου κάθε έτος της περιόδου 2015-2035 επιμερίστηκε στις ανωτέρω ειδικότητες με βάση τα ποσοστά που αναφέρθηκαν αμέσως πιο πάνω. Επομένως, με τη συγκεκριμένη διαδικασία προσεγγίστηκε ο αριθμός των «αναγκών» σε διδακτικό προσωπικό, κατά ειδικότητα, για τα γυμνάσια και τα λύκεια, την περίοδο 2015-2035. Η συγκεκριμένη χρονοσειρά θα συγκριθεί με τις αντίστοιχες χρονοσειρές αποφοίτων πανεπιστημίου προκειμένου να αποτυπωθούν από τη μία πλευρά οι ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος σε διδάσκοντες κατά ειδικότητα και από την άλλη η «παραγωγή» αποφοίτων κατά ειδικότητα από τα Ελληνικά πανεπιστήμια.

Διάγραμμα 4.11: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα γυμνάσια (2015-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: ΙΟΒΕ

Διάγραμμα 4.12: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα γενικά λύκεια (2015-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Σημειώνεται εδώ, ότι η ανάλυση αυτή δεν πραγματοποιήθηκε για την Επαγγελματική Εκπαίδευση γιατί α) δημοσιευμένα δεδομένα για την κατανομή των διδασκόντων ανά ειδικότητα από την ΕΛΣΤΑΤ υπάρχουν μόνο μέχρι το 2007 και β) οι ανωτέρω ειδικότητες κατατάσσονται πολύ χαμηλά στην αντίστοιχη κατάταξη της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ή δεν υφίστανται ως ειδικότητες στα σχολεία της.

Πριν γίνει αναφορά στα αποτελέσματα της παρούσας άσκησης πρέπει να αναφερθεί ότι στα δημοτικά σχολεία πέρα από τους δασκάλους υπάρχουν επίσης καθηγητές Αγγλικής, Γαλλικής και Γερμανικής γλώσσας, Γυμναστές, δάσκαλοι Μουσικής, Καλλιτεχνικών, Πληροφορικής, Θεατρικής Αγωγής κ.λπ. Η ανάλυση δεν έλαβε υπόψη της αυτές τις ειδικότητες στο Δημοτικό σχολείο γιατί οι δάσκαλοι είναι η σημαντικότερη ειδικότητα (82,5%, κατά μέσο όρο, του συνόλου των διδασκόντων την περίοδο 2000-2015 ήταν δάσκαλοι), οπότε η ανάλυση περιορίζεται σε αυτούς.

Από τα διαγράμματα που ακολουθούν (Διάγραμμα 4.10, Διάγραμμα 4.11 και Διάγραμμα 4.12) προκύπτει ότι στο πλαίσιο του δευτέρου σεναρίου, τα προσεχή χρόνια οι απόφοιτοι πανεπιστημίου κατά ειδικότητα θα αυξάνονται, ενώ οι ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος σε διδάσκοντες (νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνασίου, λυκείου) θα μειώνονται και η απόκλιση αυτή θα μεγαλώνει με την πάροδο των ετών. Αυτό αντικατοπτρίζεται στην πορεία των αντίστοιχων καμπυλών που σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις αποκλίνουν μεταξύ τους

4.5 Σενάριο «ευρωπαϊκής σύγκλισης»

Το τρίτο σενάριο περιλαμβάνει τη διερεύνηση των επιπτώσεων της δημογραφικής εξέλιξης και της μείωσης του αριθμού των μαθητών, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής, έτσι ώστε οι βασικοί δείκτες λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος να συγκλίνουν με τον μέσο όρο των αντίστοιχων δεικτών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σενάριο βασίζεται στα διεθνή συγκριτικά στοιχεία της μελέτης που έδειξαν ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα εμφανίζει χαμηλότερες τιμές σε κρίσιμους δείκτες λειτουργίας, όπως η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό και μαθητών ανά τάξη.

Ουσιαστικά πρόκειται για δεύτερο σενάριο με μόνη διαφοροποίηση ότι οι λόγοι μαθητές ανά διδάσκοντα (14 μαθητές στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, 11 στα Γυμνάσια και 13 στην Ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση) και μαθητές ανά τμήμα (20 μαθητές στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και 21 στα Γυμνάσια) του έτους 2014 αφορούν πλέον τους αντίστοιχους λόγους που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και οι οποίοι είναι διαθέσιμοι από την ετήσια έκδοση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) “Education at a Glance”. Οι συγκεκριμένοι λόγοι, όπως και στο δεύτερο σενάριο, διατηρούνται σταθεροί στο παρόν σενάριο για όλη την περίοδο 2015-2035 και έτσι δημιουργούνται οι αντίστοιχες χρονοσειρές διδασκόντων και τμημάτων.

Σημειώνεται ότι δεν υπάρχουν διαθέσιμοι οι λόγοι μαθητές ανά σχολική μονάδα για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο, Επαγγελματική Εκπαίδευση), επομένως δεν είναι δυνατή η δημιουργία της χρονοσειράς των σχολικών μονάδων για την περίοδο 2015-2035. Παράλληλα, δεν είναι διαθέσιμος ο λόγος μαθητές ανά τμήμα για τα λύκεια και την Επαγγελματική Εκπαίδευση, επομένως δεν καθίσταται δυνατό να δημιουργηθεί η χρονοσειρά των τμημάτων την περίοδο 2015-2035 για τους δύο αυτούς τύπους σχολείων.

Επίσης, σημειώνεται ότι στην έκδοση “Education at a Glance” ο λόγος μαθητές ανά διδάσκοντα στα νηπιαγωγεία και δημοτικά είναι κοινός (αφορά το σύνολο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης) ενώ το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση των Λυκείων και της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (αφορά το σύνολο της Ανώτερης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης), ενώ ο λόγος μαθητές ανά τμήμα στην περίπτωση των νηπιαγωγείων και δημοτικών είναι, επίσης, κοινός (αφορά το σύνολο της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης).

4.5.1 Νηπιαγωγείο

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω και ξεκινώντας από τα νηπιαγωγεία (Πίνακας 4.15), ο αριθμός των **διδασκόντων** στο σύνολο τους μετά από την άνοδο κατά 23,8% (ή 2,6 χιλ.), από τους 11,1 χιλ. το 2015 στους 13,7 χιλ., το 2018 περιορίζεται στη συνέχεια την περίοδο 2019-2035 κατά 24% (ή κατά 3,2 χιλ.) από τους 13,2 χιλ. στους 10 χιλ. Ο αριθμός των νηπιαγωγών το 2035 είναι κατά 4,1% μεγαλύτερος (+398 νηπιαγωγοί) σε σύγκριση με το 2000 (9,6 χιλ.), κατά 23,5% (-3,1 χιλ.) μικρότερος σε σχέση με το 2008 (13,1 χιλ.) και κατά 23,5% (-3,1 χιλ.) μικρότερος συγκριτικά με το 2014 (13,1 χιλ.).

Πίνακας 4.15: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και τμημάτων στα νηπιαγωγεία την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	9.380	246	9.626	8.066	222	8.288
2001-2002	9.970	241	10.211	8.089	216	8.305
2002-2003	10.438	239	10.677	8.301	211	8.512
2003-2004	10.757	235	10.992	8.477	213	8.690
2004-2005	11.026	250	11.276	8.524	222	8.746
2005-2006	11.215	246	11.461	8.586	216	8.802
2006-2007	11.601	245	11.846	8.718	216	8.934
2007-2008	12.055	288	12.343	8.816	262	9.078
2008-2009	12.591	506	13.097	8.974	512	9.486
2009-2010	12.819	669	13.488	9.100	610	9.710
2010-2011	12.753	743	13.496	9.009	649	9.658
2011-2012	12.708	703	13.411	8.827	640	9.467
2012-2013	12.580	721	13.301	8.948	648	9.596
2013-2014	11.994	725	12.719	8.692	591	9.283
2014-2015	12.192	914	13.106	8.493	816	9.309
2015-2016	10.315	773	11.089	7.082	680	7.762
2016-2017	9.877	740	10.617	6.780	651	7.432
2017-2018	10.177	763	10.940	6.987	671	7.658
2018-2019	12.766	957	13.723	8.764	842	9.606
2019-2020	12.264	919	13.184	8.420	809	9.229
2020-2021	12.163	912	13.075	8.350	802	9.153
2021-2022	12.236	917	13.154	8.400	807	9.208
2022-2023	11.801	885	12.686	8.102	778	8.880
2023-2024	11.150	836	11.986	7.655	735	8.390
2024-2025	10.842	813	11.655	7.443	715	8.158
2025-2026	10.548	791	11.339	7.242	696	7.938
2026-2027	10.282	771	11.052	7.058	678	7.737
2027-2028	10.048	753	10.801	6.898	663	7.561
2028-2029	9.850	738	10.588	6.762	650	7.412
2029-2030	9.687	726	10.414	6.651	639	7.290
2030-2031	9.557	716	10.273	6.561	630	7.191
2031-2032	9.456	709	10.165	6.492	624	7.116
2032-2033	9.384	703	10.087	6.442	619	7.061
2033-2034	9.339	700	10.039	6.411	616	7.027
2034-2035	9.320	699	10.018	6.398	615	7.013
2035-2036	9.325	699	10.024	6.401	615	7.017

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Τα μεγέθη και οι μεταβολές στα δημόσια νηπιαγωγεία είναι παρόμοιες με το σύνολο καθώς η μεγάλη πλειοψηφία νηπιαγωγών αφορά τα δημόσια νηπιαγωγεία. Στα ιδιωτικά, οι νηπιαγωγοί

από τους 773 το 2015 ανέρχονται στους 957 το 2018 (+184) και το 2035 περιορίζονται στους 699 (220 λιγότεροι σε σχέση με το 2019). Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 453 περισσότερους συγκριτικά με το 2000 (246), κατά 193 περισσότερους σε σχέση με το 2008 (506) και κατά 215 λιγότερους σε σχέση με το 2014 (914).

Αναφορικά με τον αριθμό των **τμημάτων**, στο σύνολο τους, την περίοδο 2015-2018 αυξάνουν κατά 1,8 χιλ. (23,8%), δηλαδή από τα 7,8 χιλ. στα 9,6 χιλ., για να περιοριστούν την επόμενη 17ετία κατά 24% (ή κατά 2,2 χιλ.) και να διαμορφωθούν το 2035 στα 7 χιλ. από 9,2 χιλ. το 2019. Τα τμήματα το 2014 είναι κατά 1,3 χιλ. λιγότερα (-15,3%) σε σύγκριση με το 2000 (8,3 χιλ.), κατά 2,5 χιλ. (-26%) σε σύγκριση με το 2008 (9,5 χιλ.) και κατά 2,3 χιλ. (-24,6%) συγκριτικά με το 2014 (9,3 χιλ.). Όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγών, τα μεγέθη των τμημάτων και οι μεταβολές τους στα δημόσια νηπιαγωγεία είναι παρόμοια με το σύνολο, καθώς η πολύ μεγάλη πλειοψηφία του συνόλου των τμημάτων αφορά δημόσια νηπιαγωγεία. Στα *ιδιωτικά*, τα τμήματα από 680 το 2015 ανέρχονται στα 842 το 2018 (+162 τμήματα) και το 2035 περιορίζονται στα 615 (194 λιγότερα), δηλαδή 393 περισσότερα σε σχέση με το 2000 (222), 103 περισσότερα σε σύγκριση με το 2008 (512) και 201 λιγότερα συγκριτικά με το 2014 (816 τμήματα).

Σε σύγκριση με το πρώτο σενάριο, η προσαρμογή προς τα κάτω των μεγεθών, με βάση το τρίτο σενάριο της «ευρωπαϊκής σύγκλισης» ξεκινάει από την αρχή της περιόδου 2015-2035.

Συνολικά, με το τρίτο σενάριο, στο τέλος της περιόδου 2015-2035, οι νηπιαγωγοί και τα τμήματα των νηπιαγωγείων στην περίπτωση του συνόλου των νηπιαγωγείων και των δημοσίων νηπιαγωγείων είναι συνολικά λιγότερα σε σχέση με την περίοδο πριν το 2015. Ίδια είναι η εικόνα με τα ιδιωτικά νηπιαγωγεία, αν και σε σύγκριση με το 2000 και το 2008 ο αριθμός των νηπιαγωγών και των τμημάτων τους το 2035 είναι μεγαλύτερος.

4.5.2 Δημοτικό

Συνεχίζοντας με το δημοτικό, ο αριθμός των **δασκάλων** (Πίνακας 4.16) στο σύνολο των σχολείων παρά την οριακή του άνοδο την τριετία 2015-2017 κατά 1,7% (+771 δάσκαλοι) από τους 46,1 χιλ. στους 46,8 χιλ., στην συνέχεια, την περίοδο 2018-2035 περιορίζεται κατά 34,1% (-15,9 χιλ. δάσκαλοι). Ως αποτέλεσμα οι δάσκαλοι το 2035 περιορίζονται στους 30,8 χιλ. δηλαδή κατά 37% (-18,1 χιλ.), 50,8% (31,8 χιλ. λιγότεροι) και 52,2% (33,6 χιλ. λιγότεροι) σε σχέση με το 2000 (48,9 χιλ.), 2008 (62,5 χιλ.) και 2014 (64,3 χιλ.). Στην περίπτωση των *δημοσίων* σχολείων τα μεγέθη και οι μεταβολές τους είναι σχεδόν ίδιες καθώς η μεγάλη πλειοψηφία των μεγεθών της δημοτικής εκπαίδευσης αφορά δημόσια σχολεία. Στα *ιδιωτικά*, ο αριθμός των δασκάλων από τους 2.699 χιλ. το 2015 αυξάνει στους 2.744 (+45 δάσκαλοι) το 2017 και το 2035 περιορίζεται στους 1.803 (942 λιγότεροι σε σχέση με το 2017), δηλαδή εμφανίζουν μείωση κατά 40,2% (1.209), 53,6% (2.082) και 52,2% (1.966) σε σχέση με τον αριθμό των δασκάλων το 2000 (3.012), το 2008 (3.885) και το 2014 (3.769).

Τα **τμήματα** στο σύνολο των δημοτικών σχολείων από τα 32,3 χιλ. το 2015 αυξάνουν κατά 540 μέχρι το 2017 (32,8 χιλ.) και μέχρι το 2035 περιορίζονται κατά 11,3 χιλ. διαμορφούμενα στα 21,5 χιλ. Έτσι, ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 14,4 χιλ. (-40%) μικρότερος σε σύγκριση με το 2000 (35,9 χιλ.), κατά 15,9 χιλ. (-42,5%) μικρότερος συγκριτικά με το 2008 (37,5 χιλ.) και κατά 16,7 χιλ. (-43,7%) μικρότερος σε σχέση με τον αριθμό των τμημάτων το 2014 (38,3 χιλ.). Το συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό αυτών των μεταβολών αφορά τα *δημόσια* σχολεία. Στην περίπτωση των

ιδιωτικών, ο αριθμός των τμημάτων από 997 το 2015 ανέρχεται στα 1.014 το 2017 (+17) και το 2035 περιορίζεται στα 666 (348 λιγότερα), μειωμένο δηλαδή κατά 1.512 (ή 69,4%) σε σχέση με το 2000 (2.178), κατά 1.595 (ή 70,5%) σε σχέση με το 2008 (2.261) και κατά 518 (ή 43,7%) σε σχέση με το 2014 (1.184).

Επομένως, με βάση το σενάριο της «ευρωπαϊκής σύγκλισης», οι μειώσεις στον αριθμό των εκπαιδευτικών και στον αριθμό των τμημάτων είναι πολύ μεγάλες και κυμαίνονται από 36,8% μέχρι 70,5%. Όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων, σε συγκριτικά με το πρώτο σενάριο, η προσαρμογή των μεγεθών προς τα κάτω ξεκινάει από το πρώτο έτος της περιόδου 2015-2035.

Πίνακας 4.16: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και τμημάτων στα δημοτικά την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	45.840	3.012	48.852	33.731	2.178	35.909
2001-2002	46.615	3.227	49.842	34.129	2.275	36.404
2002-2003	49.522	3.266	52.788	34.228	2.262	36.490
2003-2004	50.789	3.342	54.131	34.979	2.241	37.220
2004-2005	53.359	3.280	56.639	35.097	2.232	37.329
2005-2006	55.089	3.287	58.376	35.216	2.212	37.428
2006-2007	55.384	3.597	58.981	35.580	2.210	37.790
2007-2008	55.373	3.630	59.003	35.238	2.266	37.504
2008-2009	58.617	3.885	62.502	35.211	2.261	37.472
2009-2010	60.276	3.992	64.268	35.250	2.244	37.494
2010-2011	61.765	4.020	65.785	34.893	2.212	37.105
2011-2012	59.782	3.810	63.592	34.509	2.200	36.709
2012-2013	60.405	3.761	64.166	34.635	2.161	36.796
2013-2014	59.699	3.588	63.287	33.992	2.060	36.052
2014-2015	60.554	3.769	64.323	37.093	1.184	38.277
2015-2016	43.363	2.699	46.062	31.246	997	32.243
2016-2017	43.837	2.728	46.565	31.588	1.008	32.596
2017-2018	44.088	2.744	46.833	31.769	1.014	32.783
2018-2019	43.960	2.736	46.696	31.676	1.011	32.687
2019-2020	43.259	2.693	45.952	31.171	995	32.166
2020-2021	42.300	2.633	44.933	30.480	973	31.453
2021-2022	40.942	2.548	43.490	29.501	942	30.443
2022-2023	39.472	2.457	41.929	28.442	908	29.350
2023-2024	38.376	2.389	40.765	27.653	883	28.535
2024-2025	37.084	2.308	39.392	26.721	853	27.574
2025-2026	36.008	2.241	38.249	25.946	828	26.775
2026-2027	35.172	2.189	37.361	25.344	809	26.153
2027-2028	34.308	2.135	36.444	24.721	789	25.511
2028-2029	33.305	2.073	35.378	23.998	766	24.764
2029-2030	32.133	2.000	34.133	23.154	739	23.893
2030-2031	31.371	1.953	33.323	22.605	722	23.326
2031-2032	30.694	1.910	32.604	22.117	706	22.823
2032-2033	30.111	1.874	31.986	21.697	693	22.390
2033-2034	29.633	1.844	31.477	21.352	682	22.034
2034-2035	29.250	1.821	31.071	21.077	673	21.750
2035-2036	28.961	1.803	30.763	20.868	666	21.534

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

4.5.3 Γυμνάσιο

Στην περίπτωση των γυμνασίων, η καμπύλη του αριθμού των **διδασκόντων** (Πίνακας 4.17) για το σύνολο αυτών την περίοδο 2015-2023 έχει σχήμα U. Αυτό σημαίνει ότι ο αριθμός τους από τους 29,1 χιλ. το 2015 περιορίζεται στους 28,7 το 2018 και το 2023 ανέρχεται στους 30,3 χιλ., παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4,2% (ή 1,2 χιλ.) σε σχέση με το 2015. Την περίοδο 2024-2035 ο αριθμός τους περιορίζεται από τους 29,6 χιλ. στους 21 χιλ. εμφανίζοντας πτώση 29,1% (8,6 χιλ. λιγότεροι εκπαιδευτικοί).

Πίνακας 4.17: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων και τμημάτων στα γυμνάσια την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ			ΤΜΗΜΑΤΑ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	37.340	2.327	39.667			
2001-2002	38.757	2.135	40.892	13.846	669	14.515
2002-2003	38.892	2.095	40.987	13.285	653	13.938
2003-2004	41.627	2.297	43.924	14.020	660	14.680
2004-2005	43.496	2.309	45.805	14.289	675	14.964
2005-2006	44.477	2.446	46.923	14.563	717	15.280
2006-2007	46.606	2.495	49.101	14.920	747	15.667
2007-2008	47.727	2.473	50.200	15.015	760	15.775
2008-2009	49.335	2.523	51.858	15.015	778	15.793
2009-2010	50.208	2.397	52.605	15.060	744	15.804
2010-2011	46.762	2.277	49.039	14.612	702	15.314
2011-2012	43.071	2.202	45.273	14.147	679	14.826
2012-2013	40.585	2.080	42.665	14.088	657	14.745
2013-2014	36.645	2.010	38.655	13.849	634	14.483
2014-2015	35.661	1.959	37.620	14.577	636	15.213
2015-2016	27.552	1.514	29.066	14.588	637	15.225
2016-2017	27.379	1.504	28.883	14.497	632	15.129
2017-2018	27.212	1.495	28.707	14.408	629	15.037
2018-2019	27.187	1.493	28.681	14.395	628	15.023
2019-2020	27.507	1.511	29.018	14.564	635	15.200
2020-2021	27.704	1.522	29.226	14.669	640	15.309
2021-2022	28.186	1.548	29.735	14.924	651	15.575
2022-2023	28.566	1.569	30.136	15.125	660	15.785
2023-2024	28.714	1.577	30.291	15.204	663	15.867
2024-2025	28.101	1.544	29.644	14.879	649	15.528
2025-2026	26.847	1.475	28.322	14.215	620	14.835
2026-2027	25.495	1.401	26.895	13.499	589	14.088
2027-2028	24.387	1.340	25.726	12.912	563	13.476
2028-2029	23.778	1.306	25.084	12.590	549	13.139
2029-2030	23.747	1.305	25.051	12.574	549	13.122
2030-2031	23.223	1.276	24.499	12.296	536	12.833
2031-2032	22.479	1.235	23.714	11.902	519	12.421
2032-2033	21.463	1.179	22.642	11.364	496	11.860
2033-2034	20.907	1.148	22.055	11.070	483	11.553
2034-2035	20.391	1.120	21.511	10.797	471	11.268
2035-2036	19.932	1.095	21.027	10.553	460	11.014

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών το 2035 είναι κατά 18,7 χιλ. (-47%), 30,8 χιλ. (-59,5%) και 16,6 χιλ. (-44,1%) μικρότερος σε σχέση με το 2000 (39,7 χιλ.), το 2008 (51,9 χιλ.) και το 2014 (37,6 χιλ.) αντίστοιχα. Στα δημόσια σχολεία τα μεγέθη και οι μεταβολές είναι παρόμοια, για τους λόγους

που κατ' επανάληψη έχουν αναφερθεί στο παρόν κεφάλαιο. Στα *ιδιωτικά*, ο αριθμός των διδασκόντων από τους 1.514 το 2015 αυξάνει στους 1.577 το 2023 (+64 εκπαιδευτικοί) και το 2035 περιορίζεται στους 1.095 (482 λιγότεροι εκπαιδευτικοί), δηλαδή σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (-52,9%, -56,6% και -44,1%) σε σχέση με το 2000 (2.327 διδάσκοντες), το 2008 (2.523) και το 2014 (1.959 εκπαιδευτικοί), αντίστοιχα.

Σε ότι αφορά τα **τμήματα**, η εικόνα είναι παρόμοια, καθώς στο *σύνολο* των σχολείων ο αριθμός τους από τα 15,2 χιλ. το 2015 αυξάνεται στα 15,9 χιλ. το 2023 (+642 τμήματα) και το 2035 περιορίζεται στα 11 χιλ., εμφανίζοντας πτώση κατά 30,6% ή 4,9 χιλ. τμήματα σε σύγκριση με το 2023. Ο αριθμός των τμημάτων το 2035 είναι κατά 24,1% (ή 3,5 χιλ.), 30,3% (ή 4,8 χιλ.) και κατά 27,6% (ή 4,2 χιλ.) μικρότερος συγκριτικά με τον αριθμό τους τα έτη 2001 (14,5 χιλ.), 2008 (15,8 χιλ.) και 2014 (15,2 χιλ.), αντίστοιχα. Και πάλι τα μεγέθη και οι μεταβολές τους είναι ουσιαστικά ίδιες στην περίπτωση των τμημάτων δημοσίων σχολείων. Στα *ιδιωτικά* ο αριθμός των τμημάτων αυξάνει κατά μόλις 27 μεταξύ 2015 (637) και 2023 (663) και μέχρι το 2035 (460) περιορίζεται κατά 203, δηλαδή σε χαμηλότερα επίπεδα (-209, -318 και -176 τμήματα) από τον αριθμό των τμημάτων το 2001 (669), το 2008 (778) και το 2014 (636).

Επομένως και στην περίπτωση του Γυμνασίου, με το τρίτο σενάριο επέρχονται σημαντικές μειώσεις στον αριθμό των διδασκόντων και των τμημάτων.

Επίσης, όπως και στην περίπτωση των νηπιαγωγείων και των δημοτικών, σε συγκριτικά με το πρώτο σενάριο, η προσαρμογή των μεγεθών προς τα κάτω ξεκινάει από το πρώτο έτος της περιόδου 2015-2035.

4.5.4 Γενικό Λύκειο

Αναφορικά με το Γενικό Λύκειο, υπενθυμίζεται πως είναι δυνατή μόνο η κατασκευή της χρονοσειράς που αφορά τους διδάσκοντες καθώς από την έκδοση "Education at a Glance" δεν υπάρχει διαθέσιμος ο λόγος μαθητές ανά τμήμα προκειμένου μέσω αυτού να υπολογιστεί ο αριθμός των τμημάτων.

Ός προς τον αριθμό των **διδασκόντων** (Πίνακας 4.18) στο *σύνολο* των λυκείων, ο αριθμός τους την περίοδο 2015-2026 αυξάνει κατά 3,9% (ή 634 εκπαιδευτικούς), δηλαδή από τους 16,3 χιλ. στους 16,9 χιλ. και το 2035 περιορίζεται στους 12,7 χιλ., παρουσιάζοντας μείωση κατά 23,3% (ή 3,8 χιλ.) σε σχέση με το 2027 (16,5 χιλ. διδάσκοντες). Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 50,1% (12,7 χιλ.), 58,7% (18 χιλ.) και 45,9% (10,8 χιλ.) μικρότερος συγκριτικά με τον αριθμό των διδασκόντων το 2000 (25,4 χιλ.), το 2008 (30,7 χιλ.) και το 2014 (23,4 χιλ.). Στα *ιδιωτικά λύκεια* ο αριθμός τους από τους 1.104 το 2015 αυξάνει στους 1.147 το 2026 (+43 διδάσκοντες) και το 2035 περιορίζεται στους μόλις 861 (286 λιγότεροι εκπαιδευτικοί), δηλαδή σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα (-54,6%, -55,3% και -45,9%) σε σύγκριση με το 2000 (1.897 διδάσκοντες), το 2008 (1.927) και το 2014 (1.593 εκπαιδευτικοί), αντίστοιχα. Με δεδομένο ότι οι πλειοψηφία των διδασκόντων ανήκει στα δημόσια σχολεία, το μέγεθος των διδασκόντων σε αυτά και οι μεταβολές του είναι παρόμοιες με του συνολικού δείγματος.

Σημειώνεται δε, ότι όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις η προσαρμογή του αριθμού των διδασκόντων σε χαμηλότερα επίπεδα, με βάση το παρόν σενάριο, ξεκινάει από το πρώτο έτος της περιόδου 2015-2035 και οι αριθμοί που προκύπτουν σε σχέση με το πρώτο σενάριο είναι καθ' όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου μικρότεροι.

Πίνακας 4.18: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων στα λύκεια την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	23.484	1.897	25.381
2001-2002	23.420	1.989	25.409
2002-2003	23.605	1.993	25.598
2003-2004	24.428	2.075	26.503
2004-2005	26.014	2.020	28.034
2005-2006	28.099	2.172	30.271
2006-2007	27.028	2.103	29.131
2007-2008	28.088	2.036	30.124
2008-2009	28.756	1.927	30.683
2009-2010	29.197	1.821	31.018
2010-2011	28.015	1.822	29.837
2011-2012	25.817	1.855	27.672
2012-2013	25.567	1.760	27.327
2013-2014	22.625	1.720	24.345
2014-2015	21.846	1.593	23.439
2015-2016	15.144	1.104	16.249
2016-2017	15.102	1.101	16.203
2017-2018	15.088	1.100	16.188
2018-2019	15.047	1.097	16.144
2019-2020	14.974	1.092	16.066
2020-2021	14.887	1.086	15.972
2021-2022	14.881	1.085	15.966
2022-2023	15.060	1.098	16.159
2023-2024	15.173	1.106	16.279
2024-2025	15.439	1.126	16.565
2025-2026	15.651	1.141	16.792
2026-2027	15.735	1.147	16.882
2027-2028	15.404	1.123	16.527
2028-2029	14.723	1.074	15.797
2029-2030	13.989	1.020	15.009
2030-2031	13.387	976	14.364
2031-2032	13.059	952	14.011
2032-2033	13.047	951	13.998
2033-2034	12.766	931	13.697
2034-2035	12.365	902	13.266
2035-2036	11.814	861	12.676

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

3.1. Επαγγελματική εκπαίδευση

Η ανάλυση με βάση το τρίτο σενάριο, ολοκληρώνεται με την περίπτωση του αριθμού των **διδασκόντων** (Πίνακας 4.19) στην Επαγγελματική Εκπαίδευση. Στο *σύνολο των σχολείων*, την περίοδο 2015-2026 οι διαφορές είναι μικρές. Την περίοδο 2015-2024 ο αριθμός των διδασκόντων κυμαίνεται στην περιοχή των 7,9 χιλ., κατά μέσο όρο, και τη διετία 2025-2026 στα επίπεδα των 8,2 χιλ. Έκτοτε, και πιο συγκεκριμένα την περίοδο 2027-2035 ο αριθμός τους περιορίζεται σημαντικά, δηλαδή κατά 24,9% και διαμορφώνεται στους 6,2 χιλ. από 8,1 χιλ. (1,9 χιλ. λιγότεροι εκπαιδευτικοί). Ο αριθμός τους το 2035 είναι κατά 15,3 χιλ. (-71,2%), 8,9 χιλ. (-58,8%) και 7,5 χιλ. (-54,7%) μικρότερος συγκριτικά με τα έτη 2000 (21,5 χιλ.), 2008 (15,1 χιλ.) και 2014 (13,7 χιλ.), αντίστοιχα. Στα *ιδιωτικά σχολεία* οι διαφορές είναι οριακές. Οι διδάσκοντες την περίοδο 2015-2035 κυμαίνονται σε πολύ χαμηλούς αριθμούς και όπως είναι αναμενόμενο είναι

σημαντικά μικρότεροι σε σχέση με την περίοδο 2000-2014. Επομένως και πάλι τα δημόσια σχολεία παρουσιάζουν σχεδόν τα ίδια μεγέθη και μεταβολές στον αριθμό των εκπαιδευτικών με το σύνολο των σχολείων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αφού απορροφούν το μεγαλύτερο αριθμό εκπαιδευτικών.

Κλείνοντας, και πάλι η προσαρμογή του αριθμού των διδασκόντων σε χαμηλότερα επίπεδα, με βάση το παρόν σενάριο, ξεκινάει από το πρώτο έτος της περιόδου 2015-2035 και οι αριθμοί που προκύπτουν σε σχέση με το πρώτο σενάριο είναι καθ' όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης περιόδου μικρότεροι.

Πίνακας 4.19: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων στην επαγγελματική δευτεροβάθμια εκπαίδευση την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	19.968	1.546	21.514
2001-2002	13.245	735	13.980
2002-2003	16.658	799	17.457
2003-2004	15.473	655	16.128
2004-2005	16.418	340	16.758
2005-2006	15.553	513	16.066
2006-2007	15.540	245	15.785
2007-2008	14.715	139	14.854
2008-2009	14.934	109	15.043
2009-2010	18.897	0	18.897
2010-2011	19.203	130	19.333
2011-2012	18.222	118	18.340
2012-2013	18.142	53	18.195
2013-2014	15.167	53	15.220
2014-2015	13.647	33	13.680
2015-2016	7.921	19	7.940
2016-2017	7.899	19	7.918
2017-2018	7.892	19	7.911
2018-2019	7.870	19	7.889
2019-2020	7.832	19	7.851
2020-2021	7.786	19	7.805
2021-2022	7.783	19	7.802
2022-2023	7.877	19	7.896
2023-2024	7.936	19	7.955
2024-2025	8.075	20	8.095
2025-2026	8.186	20	8.206
2026-2027	8.230	20	8.250
2027-2028	8.057	19	8.076
2028-2029	7.701	19	7.720
2029-2030	7.317	18	7.334
2030-2031	7.002	17	7.019
2031-2032	6.830	17	6.847
2032-2033	6.824	17	6.841
2033-2034	6.677	16	6.693
2034-2035	6.467	16	6.483
2035-2036	6.179	15	6.194

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

4.5.5 Συνολική εξέλιξη αριθμού διδασκόντων

Στην παρούσα ενότητα θα γίνει ανάλυση της εξέλιξης μόνο του αριθμού των **διδασκόντων** (Πίνακας 4.20) με βάση το σενάριο της «ευρωπαϊκής σύγκλισης», καθώς δεν υπάρχουν δεδομένα για τα τμήματα στην περίπτωση του Γενικού Λυκείου και της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

Πίνακας 4.20: Εξέλιξη αριθμού διδασκόντων, στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης την περίοδο 2000-2035

	ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ		
	Δημόσια	Ιδιωτικά	ΣΥΝΟΛΟ
2000-2001	136.012	9.028	145.040
2001-2002	132.007	8.327	140.334
2002-2003	139.115	8.392	147.507
2003-2004	143.074	8.604	151.678
2004-2005	150.313	8.199	158.512
2005-2006	154.433	8.664	163.097
2006-2007	156.159	8.685	164.844
2007-2008	157.958	8.566	166.524
2008-2009	164.233	8.950	173.183
2009-2010	171.397	8.879	180.276
2010-2011	168.498	8.992	177.490
2011-2012	159.600	8.688	168.288
2012-2013	157.279	8.375	165.654
2013-2014	146.130	8.096	154.226
2014-2015	143.900	8.268	152.168
2015-2016	104.296	6.109	110.406
2016-2017	104.093	6.093	110.186
2017-2018	104.456	6.121	110.578
2018-2019	106.831	6.303	113.134
2019-2020	105.836	6.234	112.070
2020-2021	104.840	6.171	111.011
2021-2022	104.028	6.118	110.146
2022-2023	102.777	6.028	108.805
2023-2024	101.349	5.927	107.276
2024-2025	99.541	5.810	105.351
2025-2026	97.240	5.668	102.908
2026-2027	94.914	5.528	100.441
2027-2028	92.203	5.371	97.575
2028-2029	89.356	5.210	94.566
2029-2030	86.873	5.068	91.941
2030-2031	84.540	4.938	89.478
2031-2032	82.518	4.823	87.341
2032-2033	80.829	4.725	85.554
2033-2034	79.322	4.640	83.962
2034-2035	77.793	4.557	82.350
2035-2036	76.211	4.473	80.683

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Στο σύνολο των σχολείων ο αριθμός τους μετά την μικρή άνοδο από τους 110,4 χιλ. το 2015 στους 113,1 το 2018 (+2,5% ή +2,7 χιλ. εκπαιδευτικοί), την περίοδο 2019-2035 περιορίζεται κατά 28% (ή 31,4 χιλ. εργαζόμενους) και διαμορφώνεται στους 80,7 χιλ. εκπαιδευτικούς, δηλαδή 64,4 χιλ. (-44,4%), 92,5 χιλ. (-53,4%) και 71,5 χιλ. (-47%) λιγότερους συγκριτικά με τον αριθμό τους το 2000 (145,1 χιλ.), το 2008 (173,2 χιλ.) και το 2014 (152,2 χιλ.). Όπως είναι αναμενόμενο με τα όσα

αναφέρθηκαν πιο πάνω για *δημόσια σχολεία* το μέγεθος των διδασκόντων και οι μεταβολές του είναι ουσιαστικά ίδιες με αυτές του συνολικού δείγματος. Στην περίπτωση των *ιδιωτικών σχολείων* οι διδάσκοντες από τους 6,1 χιλ. το 2015 αυξάνουν στους 6,3 χιλ. το 2018 (+3,2% ή +0,2 χιλ.) και το 2035 περιορίζονται στους 4,5 χιλ. (-29% ή -1,83 χιλ. διδάσκοντες συγκριτικά με το 2018). Ο αριθμός των εκπαιδευτικών το 2035 είναι χαμηλότερος κατά 50,5% (-4,6 χιλ.), 50% (-4,5 χιλ.) και 45,9% (-3,8 χιλ.) συγκριτικά με τον αριθμό των εκπαιδευτικών το 2000 (9 χιλ.), το 2008 (8,9 χιλ.) και το 2014 (8,3 χιλ.).

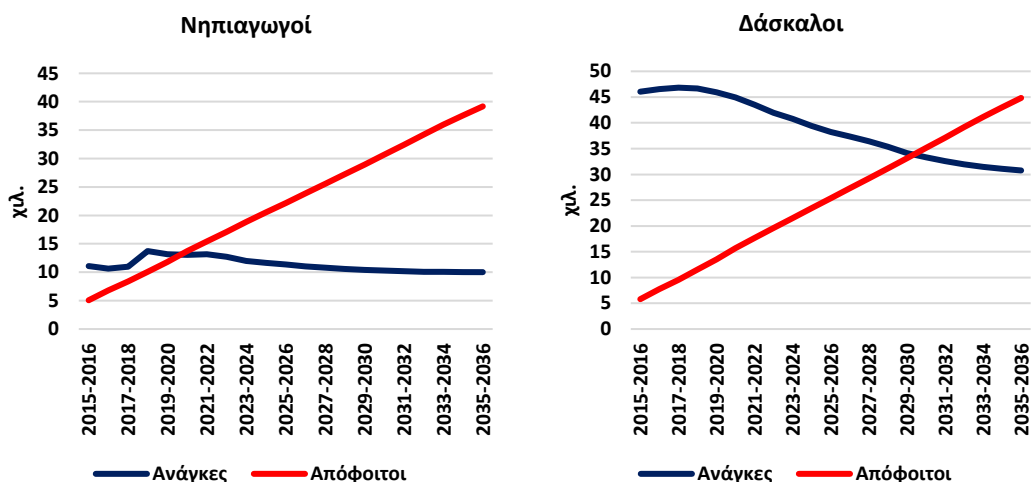
Εν κατακλείδι, στην περίπτωση του σεναρίου της «ευρωπαϊκής σύγκλισης» και με βάση την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτουν πολύ χαμηλότερες ανάγκες εκπαιδευτικών και τμημάτων σε όλα τα επίπεδα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε σύγκριση τόσο με το σενάριο της αδράνειας (πρώτο σενάριο) όσο και με το σενάριο της προσαρμογής (δεύτερο σενάριο) στα τωρινά δεδομένα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

4.6 Εξέλιξη αναγκών διδασκόντων κατά ειδικότητα και αποφοίτων κατά ειδικότητα

Το κεφάλαιο των σεναρίων ολοκληρώνεται με την ανάλυση που αφορά την εξέλιξη των αναγκών για εκπαιδευτικούς κατά ειδικότητα στο σύνολο της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (πλην της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης) καθώς και την «παραγωγή» νέων πτυχιούχων κατά ειδικότητα από τα ελληνικά πανεπιστήμια.

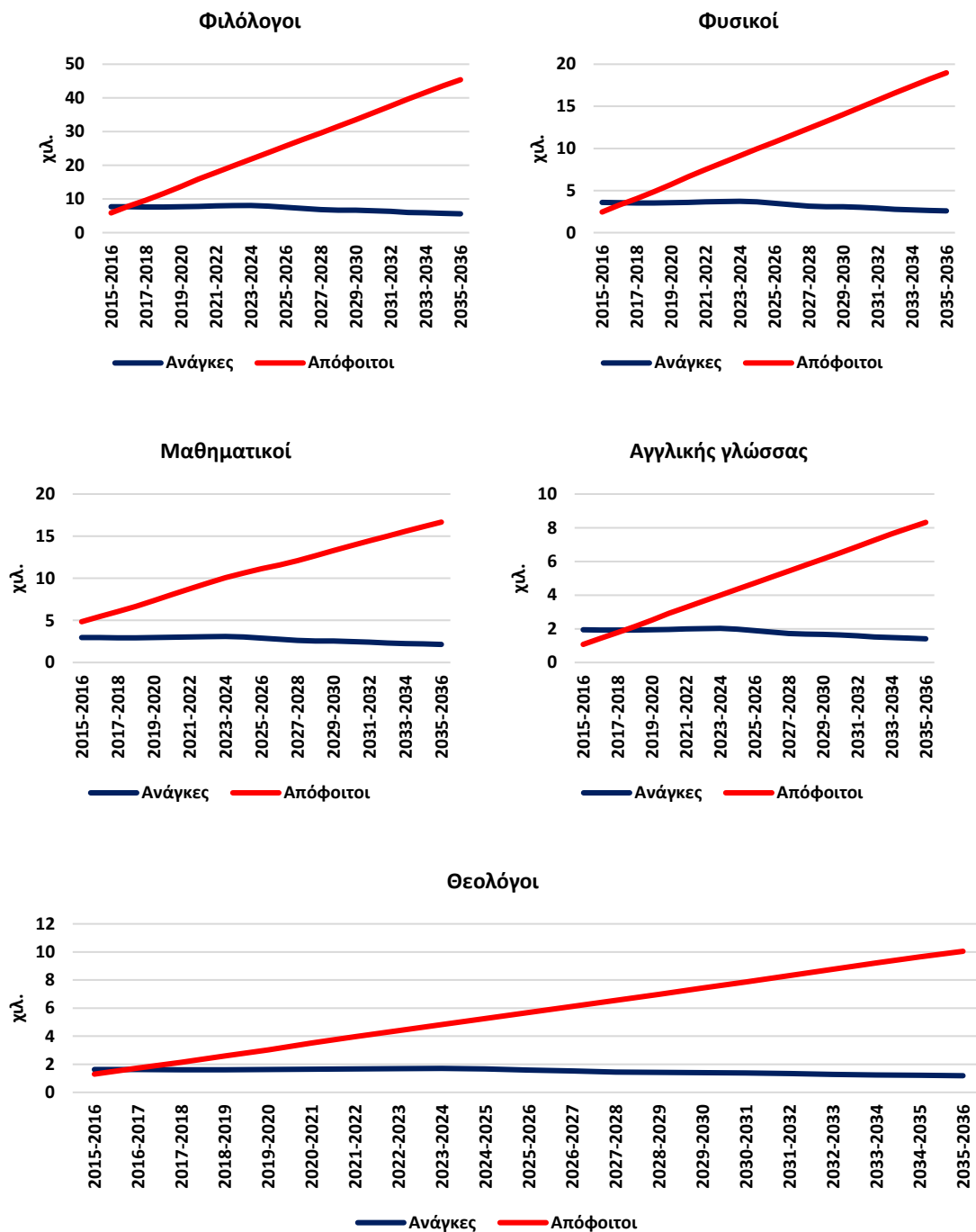
Η μεθοδολογία κατασκευής των συγκεκριμένων παρουσιάστηκε αναλυτικά στο τέλος της παραγράφου που αφορά το δεύτερο σενάριο. Η μόνη διαφοροποίηση σε σχέση με το δεύτερο σενάριο έγκειται στο γεγονός ότι οι χρονοσειρές που αφορούν τους διδάσκοντες σε νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια και γενικά λύκεια προήλθε από τις αντίστοιχες χρονοσειρές του τρίτου σεναρίου, όπως αυτές δημιουργήθηκαν με τον τρόπο που παρουσιάστηκε πιο πάνω.

Διάγραμμα 4.13: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους νηπιαγωγούς και δασκάλους (2015-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

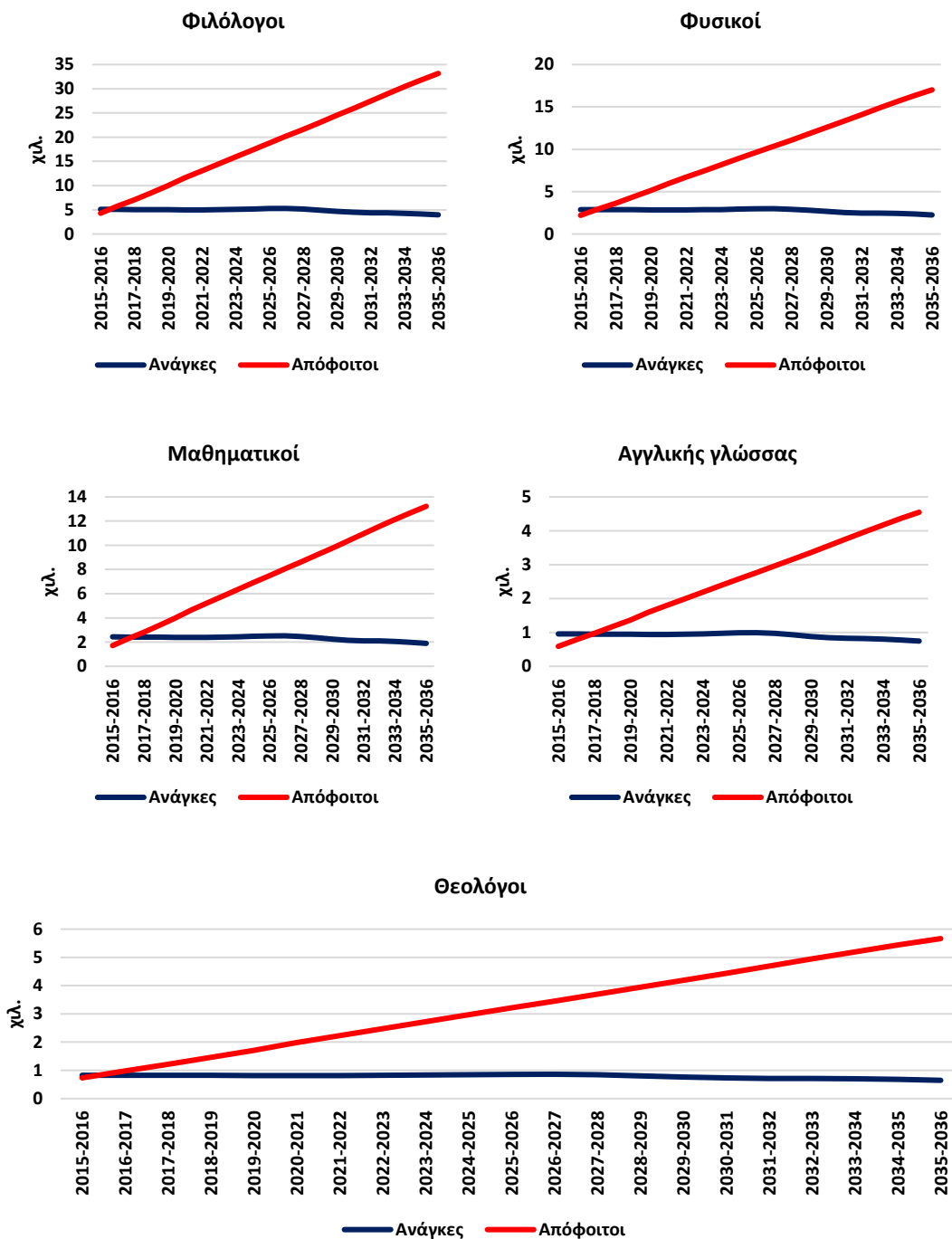
Διάγραμμα 4.14: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα γυμνάσια (2015-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Διάγραμμα 4.15: Εξέλιξη αναγκών σε διδάσκοντες και αποφοίτους κατά ειδικότητα στα λύκεια (2015-2035)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης άσκησης παρουσιάζονται στα ακόλουθα διαγράμματα (Διάγραμμα 4.13, Διάγραμμα 4.14 και Διάγραμμα 4.15). Από αυτά προκύπτει και στην περίπτωση του σεναρίου της ευρωπαϊκής σύγκλισης ότι οι απόφοιτοι πανεπιστημίου κατά ειδικότητα θα είναι με το πέρασμα του χρόνου περισσότεροι από τις ανάγκες του εκπαιδευτικού συστήματος για διδακτικό προσωπικό. Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις οι αντίστοιχες καμπύλες αποφοίτων πανεπιστημίου και αναγκών σε διδάσκοντες αποκλίνουν, ενώ στην περίπτωση των δασκάλων – όπως και στο δεύτερο σενάριο – οι δύο καμπύλες συγκλίνουν μεταξύ τους με την πάροδο των ετών.

4.7 Παράρτημα

Πίνακας 4.21: Προβλέψεις για την εξέλιξη του πληθυσμού ηλικίας 1-18 ετών στην Ελλάδα την περίοδο 2015-2035

	1 έτος	2 έτος	3 έτος	4 έτος	5 έτος	6 έτος	7 έτος	8 έτος	9 έτος
2015	93.665	99.577	105.080	109.402	113.888	111.886	107.427	109.237	106.060
2016	91.616	93.471	99.287	104.687	109.049	113.586	111.608	107.159	108.987
2017	91.762	91.723	93.430	99.083	104.514	108.921	113.470	111.490	107.050
2018	92.551	91.857	91.672	93.222	98.905	104.380	108.800	113.347	111.376
2019	85.041	92.695	91.849	91.497	93.075	98.802	104.289	108.704	113.257
2020	82.611	85.204	92.702	91.687	91.363	92.984	98.722	104.202	108.625
2021	80.288	82.819	85.249	92.569	91.581	91.299	92.930	98.659	104.145
2022	78.112	80.508	82.874	85.126	92.472	91.525	91.252	92.874	98.609
2023	76.171	78.346	80.576	82.763	85.040	92.426	91.487	91.206	92.833
2024	74.484	76.419	78.427	80.476	82.687	85.004	92.396	91.449	91.172
2025	73.073	74.747	76.515	78.339	80.411	82.662	84.985	92.368	91.424
2026	71.914	73.358	74.862	76.443	78.290	80.401	82.657	84.969	92.354
2027	70.985	72.218	73.490	74.806	76.409	78.294	80.408	82.653	84.968
2028	70.282	71.310	72.369	73.451	74.786	76.426	78.315	80.417	82.663
2029	69.775	70.628	71.480	72.345	73.446	74.818	76.459	78.335	80.439
2030	69.466	70.140	70.813	71.470	72.354	73.490	74.864	76.492	78.368
2031	69.349	69.850	70.344	70.820	71.494	72.412	73.550	74.908	76.537
2032	69.400	69.753	70.071	70.366	70.858	71.566	72.484	73.606	74.965
2033	69.580	69.838	70.003	70.118	70.427	70.953	71.660	72.562	73.682
2034	69.852	70.034	70.104	70.064	70.192	70.535	71.059	71.748	72.647
2035	70.205	70.323	70.316	70.178	70.152	70.313	70.652	71.158	71.844

	10 έτος	11 έτος	12 έτος	13 έτος	14 έτος	15 έτος	16 έτος	17 έτος	18 έτος
2015	104.906	105.348	106.166	106.700	106.859	106.960	107.056	107.346	108.073
2016	105.849	104.727	105.172	105.992	106.547	106.723	106.822	106.908	107.200
2017	108.916	105.808	104.681	105.126	105.969	106.543	106.734	106.879	107.083
2018	106.975	108.869	105.758	104.631	105.098	105.960	106.549	106.785	107.044
2019	111.324	106.951	108.841	105.730	104.625	105.111	105.991	106.636	107.006
2020	113.215	111.309	106.933	108.819	105.731	104.647	105.153	106.092	106.876
2021	108.604	113.221	111.310	106.931	108.840	105.772	104.711	105.285	106.381
2022	104.130	108.615	113.225	111.312	106.956	108.886	105.841	104.852	105.587
2023	98.603	104.150	108.627	113.235	111.344	107.009	108.962	105.993	105.170
2024	92.834	98.630	104.170	108.644	113.273	111.403	107.093	109.124	106.328
2025	91.182	92.870	98.656	104.194	108.690	113.338	111.495	107.268	109.476
2026	91.445	91.228	92.908	98.692	104.250	108.767	113.442	111.686	107.645
2027	92.386	91.502	91.277	92.954	98.759	104.337	108.882	113.647	112.085
2028	85.011	92.453	91.561	91.332	93.030	98.856	104.465	109.104	114.070
2029	82.718	85.089	92.522	91.625	91.419	93.139	98.996	104.703	109.551
2030	80.504	82.807	85.168	92.596	91.721	91.537	93.290	99.251	105.173
2031	78.444	80.604	82.896	85.253	92.702	91.849	91.700	93.562	99.745
2032	76.624	78.554	80.703	82.990	85.369	92.840	92.024	91.987	94.080
2033	75.071	76.752	78.671	80.814	83.123	85.524	93.032	92.336	92.543
2034	73.797	75.208	76.878	78.791	80.956	83.287	85.729	93.358	92.912
2035	72.774	73.944	75.343	77.007	78.942	81.128	83.501	86.068	93.953

Πηγή: Eurostat

Πίνακας 4.22: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού των διδασκόντων κατά ειδικότητα στα γυμνάσια την περίοδο 2015-2035

	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	ΦΥΣΙΚΟΙ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΘΕΟΛΟΓΟΙ
2015-2016	10.288	4.752	3.944	2.585	2.175
2016-2017	10.223	4.722	3.919	2.569	2.161
2017-2018	10.161	4.693	3.895	2.553	2.148
2018-2019	10.152	4.689	3.892	2.551	2.146
2019-2020	10.271	4.744	3.937	2.581	2.171
2020-2021	10.345	4.778	3.965	2.600	2.187
2021-2022	10.525	4.861	4.035	2.645	2.225
2022-2023	10.667	4.927	4.089	2.681	2.255
2023-2024	10.722	4.952	4.110	2.694	2.266
2024-2025	10.493	4.846	4.022	2.637	2.218
2025-2026	10.025	4.630	3.843	2.519	2.119
2026-2027	9.520	4.397	3.649	2.392	2.012
2027-2028	9.106	4.206	3.491	2.288	1.925
2028-2029	8.879	4.101	3.403	2.231	1.877
2029-2030	8.867	4.096	3.399	2.228	1.874
2030-2031	8.672	4.005	3.324	2.179	1.833
2031-2032	8.394	3.877	3.218	2.109	1.774
2032-2033	8.014	3.702	3.072	2.014	1.694
2033-2034	7.807	3.606	2.993	1.962	1.650
2034-2035	7.614	3.517	2.919	1.913	1.609
2035-2036	7.443	3.438	2.853	1.870	1.573

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 4.23: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού αποφοίτων πανεπιστημίου κατά ειδικότητα την περίοδο 2015-2035 (γυμνάσια)

	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	ΦΥΣΙΚΟΙ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΘΕΟΛΟΓΟΙ
2015-2016	5.866	2.453	1.877	1.075	1.299
2016-2017	7.849	3.282	2.511	1.438	1.738
2017-2018	9.688	4.051	3.100	1.775	2.145
2018-2019	11.659	4.875	3.730	2.137	2.581
2019-2020	13.667	5.714	4.373	2.505	3.025
2020-2021	15.900	6.648	5.087	2.914	3.520
2021-2022	17.874	7.473	5.719	3.276	3.957
2022-2023	19.842	8.296	6.348	3.636	4.392
2023-2024	21.808	9.118	6.977	3.997	4.828
2024-2025	23.769	9.938	7.605	4.356	5.262
2025-2026	25.721	10.754	8.229	4.714	5.694
2026-2027	27.661	11.565	8.850	5.069	6.123
2027-2028	29.600	12.376	9.470	5.425	6.553
2028-2029	31.563	13.197	10.098	5.784	6.987
2029-2030	33.540	14.023	10.731	6.147	7.425
2030-2031	35.552	14.865	11.375	6.515	7.870
2031-2032	37.592	15.717	12.027	6.889	8.322
2032-2033	39.642	16.575	12.683	7.265	8.776
2033-2034	41.650	17.414	13.325	7.633	9.220
2034-2035	43.568	18.216	13.939	7.984	9.645
2035-2036	45.391	18.979	14.523	8.319	10.048

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 4.24: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού των διδασκόντων κατά ειδικότητα στα λύκεια την περίοδο 2015-2035

	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	ΦΥΣΙΚΟΙ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΘΕΟΛΟΓΟΙ
2015-2016	6.471	3.666	3.089	1.216	1.055
2016-2017	6.452	3.656	3.080	1.212	1.052
2017-2018	6.446	3.652	3.078	1.211	1.051
2018-2019	6.429	3.643	3.069	1.208	1.048
2019-2020	6.398	3.625	3.054	1.202	1.043
2020-2021	6.361	3.604	3.037	1.195	1.037
2021-2022	6.358	3.602	3.035	1.195	1.037
2022-2023	6.435	3.646	3.072	1.209	1.049
2023-2024	6.483	3.673	3.095	1.218	1.057
2024-2025	6.597	3.738	3.149	1.240	1.076
2025-2026	6.687	3.789	3.192	1.256	1.090
2026-2027	6.723	3.809	3.210	1.263	1.096
2027-2028	6.582	3.729	3.142	1.237	1.073
2028-2029	6.291	3.564	3.003	1.182	1.026
2029-2030	5.977	3.386	2.853	1.123	975
2030-2031	5.720	3.241	2.731	1.075	933
2031-2032	5.580	3.161	2.664	1.048	910
2032-2033	5.575	3.158	2.661	1.047	909
2033-2034	5.455	3.090	2.604	1.025	889
2034-2035	5.283	2.993	2.522	993	861
2035-2036	5.048	2.860	2.410	949	823

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

Πίνακας 4.25: Προβλέψεις για την εξέλιξη του αριθμού αποφοίτων πανεπιστημίου κατά ειδικότητα την περίοδο 2015-2035 (λύκεια)

	ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	ΦΥΣΙΚΟΙ	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ	ΘΕΟΛΟΓΟΙ
2015-2016	4.287	2.199	1.708	587	732
2016-2017	5.736	2.942	2.286	786	980
2017-2018	7.080	3.631	2.821	970	1.209
2018-2019	8.521	4.370	3.395	1.168	1.455
2019-2020	9.988	5.123	3.980	1.369	1.706
2020-2021	11.621	5.960	4.630	1.592	1.984
2021-2022	13.063	6.700	5.205	1.790	2.231
2022-2023	14.501	7.438	5.778	1.987	2.476
2023-2024	15.938	8.175	6.351	2.184	2.722
2024-2025	17.371	8.910	6.922	2.380	2.966
2025-2026	18.798	9.641	7.490	2.576	3.210
2026-2027	20.215	10.368	8.055	2.770	3.452
2027-2028	21.633	11.095	8.620	2.964	3.694
2028-2029	23.067	11.831	9.191	3.161	3.939
2029-2030	24.512	12.572	9.767	3.359	4.186
2030-2031	25.983	13.326	10.353	3.560	4.437
2031-2032	27.473	14.091	10.947	3.765	4.691
2032-2033	28.972	14.859	11.544	3.970	4.947
2033-2034	30.439	15.612	12.129	4.171	5.198
2034-2035	31.841	16.331	12.687	4.363	5.437
2035-2036	33.174	17.014	13.218	4.546	5.665

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat Επεξεργασία δεδομένων: IOBE

5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

5.1 Συζήτηση των αποτελεσμάτων και συμπεράσματα της μελέτης

Ο σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να διερευνήσει τις επιπτώσεις της κρίσης και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε, στην τρέχουσα και τη μελλοντική λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Για τούτο, αρχικά, η μελέτη εξέτασε και ανέλυσε τις μεταβολές που έχουν σημειωθεί μέχρι τώρα στα βασικά μεγέθη και δείκτες λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος μετά την έναρξη της κρίσης. Η ανάλυση των στοιχείων έδειξε ότι η σημαντικότερη μεταβολή που έχει σημειωθεί στα μεγέθη αυτά αφορά στη μείωση του μαθητικού πληθυσμού, λόγω της εξωτερικής μετανάστευσης Ελλήνων και κυρίως αλλοδαπών που σημειώθηκε στη χώρα μετά την έναρξη της κρίσης, αλλά και η έναρξη αποτύπωσης στη λειτουργία της εκπαίδευσης (νηπιαγωγεία και δημοτικά σχολεία) και της μεγάλης μείωσης των γεννήσεων, που έχει σημειωθεί από το 2010 και έπειτα. Για την πληρέστερη κατανόηση των επιπτώσεων της κρίσης στην εκπαίδευση, η μελέτη διερεύνησε και ανέλυσε, επιπλέον, τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών που έχουν σημειωθεί, μετά την έναρξη της κρίσης, στη μελλοντική εξέλιξη και προοπτική της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος. Για το σκοπό αυτό διαμόρφωσε διαφορετικά σενάρια μελλοντικής εξέλιξης του εκπαιδευτικού συστήματος, ανάλογα με τις παρεμβάσεις της εκπαιδευτικής πολιτικής τα προσεχή χρόνια.

Τα σημαντικότερα ευρήματα και συμπεράσματα της μελέτης αφορούν στα εξής:

Καταρχάς, η παρούσα μελέτη έδειξε ότι, στο πλαίσιο της ευρύτερης δημοσιονομικής επέκτασης που σημειώθηκε την περίοδο μετά την ένταξη της χώρας στην ΟΝΕ μέχρι το ξέσπασμα της κρίσης, ο αριθμός των εκπαιδευτικών στην δημόσια πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση αυξήθηκε σημαντικά (από 145,1 χιλ. το 2000 σε 180,3 χιλ. το 2010, αύξηση 24,3%). Στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε την έναρξη της κρίσης, ο αριθμός των εκπαιδευτικών σημείωσε σημαντική μείωση (από 180 χιλ. το 2010 σε 152,2 χιλ. το 2015, μείωση 15,4%).

Οι αυξομειώσεις του αριθμού των εκπαιδευτικών που σημειώθηκαν πριν και μετά την έναρξη της κρίσης, μετέβαλαν σημαντικά τις αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών στο σύνολο πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, πριν από την κρίση, η αναλογία εκπαιδευτικών-μαθητών από 1:10,6 (2000) μειώθηκε σε 1:8,2 (2009). Μετά την έναρξη της κρίσης, οι αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών αυξήθηκαν εκ νέου σε 1:9,4 (2017).

Όπως δηλαδή προκύπτει από τα παραπάνω δεδομένα, παρά την έκταση της δημοσιονομικής προσαρμογής που εφαρμόστηκε από το 2010 και έπειτα, οι αναλογίες εκπαιδευτικών μαθητών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση παραμένουν στην Ελλάδα μικρότερες από το μέσο όρο των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ. Επιπλέον, οι αναλογίες αυτές είναι μικρότερες από τον μέσο όρο των άλλων ευρωπαϊκών χωρών είτε στις κεντρικές περιφέρειες της χώρας (Αττική, Κεντρική Μακεδονία), όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος του μαθητικού πληθυσμού, είτε στις περισσότερο απομακρυσμένες περιοχές με

μικρότερο πληθυσμό και γεωγραφικές ιδιαιτερότητες (π.χ. δυσπρόσιτα σχολεία νησιωτικών ή ορεινών περιοχών).

Προκύπτει, επομένως, το συμπέρασμα ότι οι ελλείψεις και τα κενά εκπαιδευτικών που παρουσιάζονται κάθε χρόνο στα ελληνικά σχολεία, οφείλονται περισσότερο σε διαχειριστικές αδυναμίες της κεντρικής διοίκησης, στην αξιοποίηση και διαχείριση του προσωπικού της εκπαίδευσης, του δικτύου σχολικών υποδομών και του σχολικού προγράμματος.

Ακόμα, η μελέτη διαπίστωσε ότι ύστερα από την έναρξη της κρίσης και ως αποτέλεσμα της διακοπής νέων προσλήψεων, η αναλογία μονίμων/αναπληρωτών εκπαιδευτικών μεταβλήθηκε σημαντικά. Στα δημοτικά το ποσοστό των αναπληρωτών από 7% το 2004 και 6,6% το 2008 ανήλθε σε 18,7% το 2015. Στα λύκεια το ποσοστό των αναπληρωτών από 3,1% το 2003 και 3,8% το 2009 ανήλθε σε 6,8% το 2015, ενώ στην Επαγγελματική Εκπαίδευση από 7,3% το 2001 και 4,8% το 2009 ανήλθε σε 8,9% το 2015.

Ο αριθμός των σχολικών μονάδων, έβαινε μειούμενος με αργό ρυθμό την περίοδο πριν από την κρίση (από 15.714 το 2000 σε 15.547 το 2009, μείωση 1,1%) και επιταχύνθηκε έτσι ώστε το 2015 μειώθηκε σε 13.870 (μείωση 10,8%), στο πλαίσιο του εξορθολογισμού και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε την έναρξη της κρίσης.

Επιπλέον, η κρίση είχε σημαντικές επιπτώσεις και στην ιδιωτική εκπαίδευση, καθώς ο αριθμός των μαθητών από 94,2 χιλ. το 2000 και 93,4 χιλ. το 2009 μειώθηκε σε 70,7 χιλ. το 2015 (μείωση 24,9% σε σχέση με το 2000), ενώ ο αριθμός των εκπαιδευτικών από 9,0 χιλ. το 2000 και 8,9 χιλ. το 2009 μειώθηκε σε 8,3 χιλ. το 2014 (μείωση 8,4% σε σχέση με το 2000).

Συνοψίζοντας, η μελέτη έδειξε ότι παρά την έκταση της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε το ξέσπασμα της κρίσης και τη μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών, και των σχολικών μονάδων, η διαχείριση και αξιοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού και του δικτύου σχολικών υποδομών του εκπαιδευτικού συστήματος στο πλαίσιο της κεντρικής διοίκησης του κράτους, υστερεί έναντι των άλλων χωρών της ΕΕ και του ΟΟΣΑ.

Η σημαντικότερη όμως επίπτωση της κρίσης στη λειτουργία της εκπαίδευσης, που διαπίστωσε η παρούσα μελέτη, αφορά στη μείωση του μαθητικού πληθυσμού που σημειώθηκε μετά την έναρξη της κρίσης καθώς από 1,53 εκατ. το 2000 μειώθηκε σε 1,49 εκατ. το 2009 (-3,1%) και 1,44 εκατ. το 2016 (-5,9% συγκριτικά με το 2000). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται:

α) στην εξωτερική μετανάστευση οικογενειών κυρίως αλλοδαπών μαθητών μετά την έναρξη της κρίσης²³ καθώς μεταξύ 2011 και 2015 ο αριθμός των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών μειώθηκε κατά 55,9% (από τους 159,5 χιλ. στους 70,3 χιλ.) και

---

²³ Για εκτιμήσεις σχετικά με τη μέγεθος της εξωτερικής μετανάστευσης αλλοδαπών και Ελλήνων μετά την έναρξη της κρίσης βλέπε Ματσαγγάνης, Μ., Πάρμα, Α., Καρακίτσιος, Α., Όψεις Κοινωνικής Κινητικότητας στην Ελλάδα της Κρίσης, Αθήνα, 2018, Διανέσεις, σελ. 80-82.

β) στην μείωση των γεννήσεων που σημειώθηκε από το 2010 και εντάθηκε από το 2012 και μετά (με εξαίρεση το 2016, όταν σημειώθηκε αύξηση σε σχέση με το 2015). Η μείωση των γεννήσεων μετά την έναρξη της κρίσης (κατά 33,7% δηλ. από 118,3 χιλ. το 2008 σε 88,5 χιλ. το 2017) άρχισε να αποτυπώνεται στον αριθμό των νηπίων στο νηπιαγωγείο (από 162 χιλ. το 2014 σε 155,2 χιλ. το 2015) και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου (από 107,2 το 2016 σε 101,9 το 2017).

Οι μεταβολές αυτές στο μαθητικό πληθυσμό αποτελούν έμμεσες και βαθύτερες επιπτώσεις της κρίσης στην εκπαίδευση, καθώς συνδέονται με τη μεγάλη μείωση της απασχόλησης που σημειώθηκε, τη διάρκεια της ύφεσης της οικονομίας και της καθυστέρησης της ανάκαμψης της απασχόλησης, τις επιπτώσεις στον οικογενειακό προγραμματισμό λόγω της αβεβαιότητας και της έλλειψης οικονομικής εμπιστοσύνης που επήλθε, καθώς και την εξωτερική μετανάστευση αλλοδαπών και Ελλήνων σε αναπαραγωγική ηλικία.

Αυτές οι επιπτώσεις της κρίσης δεν έχουν ακόμα εκδηλωθεί και αποτυπωθεί πλήρως στη λειτουργία της εκπαίδευσης. Από τη μια, η μείωση του αριθμού των μαθητών που οφείλεται στην εξωτερική μετανάστευση έχει ήδη συντελεστεί, χωρίς όμως να είναι βέβαιο ότι έχει σταματήσει και ολοκληρωθεί. Από την άλλη, η μείωση του αριθμού των μαθητών, που οφείλεται στη μείωση των γεννήσεων μετά την έναρξη της κρίσης, έχει μόλις πρόσφατα αρχίσει να αποτυπώνεται στη λειτουργία της εκπαίδευσης. Οι επιπτώσεις της μείωσης των γεννήσεων, που έχει σημειωθεί από το 2010 και έπειτα, και συνεχίζεται μέχρι και το 2017 αναμένεται να εκδηλωθούν σταδιακά και εντονότερα τα προσεχή χρόνια και να μεταβάλλουν ριζικά το συνολικό τοπίο του εκπαιδευτικού συστήματος.

Προκειμένου να καταγράψει και αναδείξει πληρέστερα τις επιπτώσεις της κρίσης στην εκπαίδευση, η παρούσα μελέτη εκπόνησε εναλλακτικά σενάρια μελλοντικής εξέλιξης και προοπτικής του εκπαιδευτικού συστήματος. Τα εναλλακτικά αυτά σενάρια μελλοντικής προοπτικής δείχνουν ότι, αν στο μεταξύ δεν υπάρξουν ριζικές αλλαγές (τέτοιες ώστε να έχουν ως αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση των γεννήσεων ή την μαζική επιστροφή Ελλήνων και την εισροή μεταναστών από άλλες χώρες στην Ελλάδα τα προσεχή χρόνια), ο συνολικός αριθμός των μαθητών από 1,48 εκ το 2008 θα μειωθεί σε 1,05 εκ περίπου (-29,1% ή 423,3 χιλ. λιγότεροι μαθητές) μέχρι το 2035, όταν δηλαδή θα έχει ενταχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα και η πιο πρόσφατη μείωση γεννήσεων που σημειώθηκε το 2017.

Συγκεκριμένα, ανάλογα και με την κατεύθυνση και τις επιλογές της κρατικής εκπαιδευτικής πολιτικής για τη διαχείριση του εκπαιδευτικού προσωπικού, του δικτύου σχολικών υποδομών και του σχολικού προγράμματος που θα εφαρμοστεί τα προσεχή χρόνια (αδράνεια, προσαρμογή ή ευρωπαϊκή σύγκλιση), στο πλαίσιο της παραπάνω προοπτικής μείωσης του μαθητικού πληθυσμού:

α) ο αριθμός των σχολικών μονάδων ενδέχεται να μειωθεί έως τις 10,7 χιλ. το 2035 από 15,5 χιλ. 2008 (μείωση κατά 30,8% ή 4,8 χιλ. σχολικές μονάδες),

β) ο αριθμός των εκπαιδευτικών από 180,3 χιλ. το 2009 ενδέχεται να μειωθεί το 2035 σε 110,5 χιλ. (μείωση 38,7% στο σενάριο προσαρμογής) και σε 80,7 χιλ. (μείωση 55,2% στο σενάριο της ευρωπαϊκής σύγκλισης).

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών έχουν ήδη αποτυπωθεί στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό σχολείο. Συγκεκριμένα, η μείωση που αποτυπώνεται στον αριθμό μαθητών του Δημοτικού σχολείου από το 2016 θα φτάσει στην τελευταία τάξη (Στ' Δημοτικού) το 2021. Μέχρι τότε, όμως θα συνεχίσουν να αποτυπώνονται στις εγγραφές μαθητών στις χαμηλότερες τάξεις του Δημοτικού οι ακόμα μεγαλύτερες μειώσεις γεννήσεων που σημειώθηκαν από το 2011 και έπειτα (με εξαίρεση το 2016 οπότε σημειώθηκε αύξηση γεννήσεων σε σχέση με το 2015). Αντίστοιχα, οι επιπτώσεις της έναρξης μείωσης των γεννήσεων που σημειώθηκε το 2010 θα αρχίσουν να αποτυπώνονται στη λειτουργία του Γυμνασίου από το 2022, ενώ στα Γενικά και τα Επαγγελματικά Λύκεια από το 2025. Στην τριτοβάθμια εκπαίδευση οι επιπτώσεις αυτές θα αρχίσουν να εκδηλώνονται από το 2028 και έπειτα.

Οι επιπτώσεις της μείωσης των μαθητών στις ανάγκες σε εκπαιδευτικούς που απαιτούνται για τη λειτουργία των σχολείων, ανάλογα και με το σενάριο εκπαιδευτικής πολιτικής που θα εφαρμοστεί τα προσεχή χρόνια, αναμένεται να έχουν επιπτώσεις στις διαφορετικές ειδικότητες εκπαιδευτικών. Ειδικότερα, οι επιπτώσεις αυτές αναμένεται ότι θα εκδηλωθούν πρώτα (2018) στην ειδικότητα των Δασκάλων καθώς και των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων που διδάσκουν στα Δημοτικά σχολεία (Αγγλικής, Γαλλικής, Γερμανικής, Φυσικής Αγωγής, Μουσικής, Καλλιτεχνικών, Πληροφορικής). Η σταδιακή επέκταση της 2ετούς υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης (από το 2018) μετριάξει τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών και αναβάλει προσωρινά για το 2019 την έναρξη εκδήλωσής τους στον αριθμό των νηπίων και στις ανάγκες για νηπιαγωγούς. Από το 2022 όμως, οι επιπτώσεις αυτές θα αρχίσουν να εκδηλώνονται και στις υπόλοιπες ειδικότητες εκπαιδευτικών μέσης εκπαίδευσης, και θα εντείνονται τα επόμενα χρόνια καθώς ο αριθμός των μαθητών θα μειώνεται σταδιακά και εντονότερα. Η έκταση του πλεονάσματος εκπαιδευτικών, συνολικά και ανά ειδικότητα που ενδέχεται να δημιουργηθεί τα προσεχή χρόνια, λόγω των δημογραφικών μεταβολών θα εξαρτηθεί και από τον αριθμό και την εξέλιξη των συνταξιοδοτήσεων/αποχωρήσεων εκπαιδευτικών καθώς και από την πολιτική προσλήψεων εκπαιδευτικών τα προσεχή χρόνια.²⁴

Η μείωση των αναγκών σε εκπαιδευτικούς για τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, που προβλέπεται τα προσεχή χρόνια, θα έχει επίσης δυσμενείς επιπτώσεις στη σύνδεση της

²⁴ Για την ακριβέστερη εκτίμηση της έκτασης των πλεονασμάτων εκπαιδευτικών απαιτείται ξεχωριστή μελέτη που θα λάβει, επιπλέον, υπόψη τις επιπτώσεις της γήρανσης του εκπαιδευτικού προσωπικού και των μεταρρυθμίσεων του ασφαλιστικού συστήματος. Αξίζει ωστόσο, να αναφερθεί ότι κάποιες πρώτες τέτοιες εκτιμήσεις τονίζουν ότι, με βάση τα δεδομένα των προσφάτων μεταρρυθμίσεων του ασφαλιστικού συστήματος των δημοσίων υπαλλήλων, ο αριθμός των αποχωρήσεων εκπαιδευτικών αναμένεται να μειωθεί σημαντικά από το 2022 και έπειτα, καθώς ολοκληρώνεται η μεταβατική περίοδος για τη συνταξιοδότηση των υπαλλήλων του δημοσίου των που καθορίστηκε με τις πρόσφατες νομοθετικές παρεμβάσεις.

ανώτατης εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση, καθώς ο κλάδος της εκπαίδευσης (δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, φροντιστήρια κλπ.) απορροφά μεγάλο μέρος των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και ιδιαίτερα των αποφοίτων πανεπιστημίων. Όπως έδειξε και η πρόσφατη μελέτη του IOBE (IOBE, 2018), ο κλάδος της εκπαίδευσης απασχολεί το μεγαλύτερο μερίδιο των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, και αναλογικά μεγαλύτερο από άλλες χώρες της Ε.Ε. Ειδικότερα, όπως εκτιμά η παρούσα μελέτη, αν διατηρηθεί τα προσεχή χρόνια σταθερός ο αριθμός εισακτέων στις σχολές/τμήματα που συνδέονται, πρωτίστως, με την απασχόληση στον κλάδο της εκπαίδευσης, ο αριθμός αποφοίτων από σχολές/τμήματα εκπαιδευτικών ειδικοτήτων (π.χ. φιλόλογοι, μαθηματικοί, φυσικοί, θεολόγοι, δάσκαλοι, κ.λπ.) θα αποκλίνει σημαντικά από τις προβλεπόμενες ανάγκες σε εκπαιδευτικούς των αντίστοιχων ειδικοτήτων. Στην προοπτική αυτή, πέρα από τα ποσοστά ανεργίας, υποαπασχόλησης και ετεροαπασχόλησης των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης, που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα και την απόδοση της δημόσιας και ιδιωτικής επένδυσης στην εκπαίδευση, ενισχύεται επιπλέον η πιθανότητα συνέχισης της εξωτερικής μετανάστευσης και της “διαρροής εγκεφάλων” (“brain-drain”) από την Ελλάδα τα επόμενα χρόνια. Η προοπτική αυτή πέρα των άλλων οικονομικών επιπτώσεων που έχει, εντείνει περαιτέρω και το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας, καθώς αφορά σε εξωτερική μετανάστευση νέων σε αναπαραγωγική ηλικία.

Ακόμα, η προοπτική μείωσης του μαθητικού πληθυσμού που διαγράφεται με τα σημερινά δεδομένα θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην εισαγωγή μαθητών στην ανώτατη εκπαίδευση, καθώς οι απόφοιτοι Λυκείου που διεκδικούν την εισαγωγή τους στην ανώτατη εκπαίδευση από 71,8 χιλ. (2008) θα μειωθούν σε 54,2 χιλ. το 2035 (-24,5% ή 17,6 χιλ. λιγότεροι), ενώ οι εισακτέοι στα Α.Ε.Ι. από 68 χιλ. θα μειωθούν σε 51,8 χιλ. το 2035 (-23,8% ή -16,2 χιλ.), αν διατηρηθεί η σημερινή αναλογία αποφοίτων-εισακτέων. Οι πρώτες επιπτώσεις στην εισαγωγή στην ανώτατη εκπαίδευση και στο πρώτο έτος των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης θα εκδηλωθούν από το 2027 και έπειτα. Αν οι αριθμός των πρωτοετών φοιτητών στην ανώτατη εκπαίδευση παραμείνει την περίοδο 2015-2035 στα επίπεδα του 2014 (75,2 χιλ.), η διαφορά του με τον αριθμό των τελειόφοιτων Γεν. Λυκείου μετά το 2026 διευρύνεται σημαντικά

Η παραπάνω προοπτική που διαγράφεται για την ανώτατη εκπαίδευση, σε συνδυασμό με το ήδη διαμορφωμένο συνολικό μέγεθός της (δέχεται περισσότερους από το 60% κάθε γενιάς) που την καθιστά ένα από τα πλέον «ανοικτά» και «προσβάσιμα» συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρώπη και τον κόσμο, καθώς και την περιφερειακά κατακερματισμένη διάρθρωσή της, δημιουργεί νέες προκλήσεις για την κρατική πολιτική και τα ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Οι προκλήσεις αυτές δεν αφορούν μόνο στην ανάγκη αναπροσανατολισμού των προγραμμάτων σπουδών και της εκπαίδευσης που παρέχουν. Αφορούν, επιπλέον, και στον ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία και αγορά εργασίας, και στις δυνατότητες τους να αξιοποιήσουν τις διευρυνόμενες ευκαιρίες των παγκοσμιοποιημένων εκπαιδευτικών υπηρεσιών για την προσέλκυση αλλοδαπών φοιτητών.

Τέλος, οι δημογραφικές μεταβολές που έχουν σημειωθεί και η προοπτική μείωσης του μαθητικού πληθυσμού που διαγράφεται, αν δεν αναστραφούν σύντομα, θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και την οικονομία, λόγω μειωμένης προσφοράς νέων

αποφοίτων, προσόντων και δεξιοτήτων. Ειδικότερα, αν στο μεταξύ δεν υπάρξουν ριζικές αλλαγές στις εκπαιδευτικές ροές και τις επιλογές των μαθητών, ο ήδη ισχνός συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες αριθμός των μαθητών της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης θα μειωθεί από 106,5 χιλ. το 2008 σε 80,5 χιλ. το 2035 (-26 χιλ. ή -24,4%), ενώ ο αριθμός των αποφοίτων κατ' έτος από 37,3 χιλ. το 2010 σε 24,1 χιλ. το 2035 (-5,3 χιλ. ή -18,1%). Οι επιπτώσεις αυτές θα ξεκινήσουν να εκδηλώνονται από το 2027 και θα εντείνονται τα επόμενα χρόνια, μέχρι τουλάχιστον το 2035.

5.2 Οι προκλήσεις

Η παρούσα μελέτη διερεύνησε τις επιπτώσεις της κρίσης που ξέσπασε το 2009 και της δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Ειδικότερα, η μελέτη ανέλυσε την εξέλιξη των βασικών μεγεθών λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος πριν και μετά την έναρξη της κρίσης, καθώς και τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών και της μείωσης του μαθητικού πληθυσμού στη μελλοντική προοπτική και εξέλιξη της λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος.

Συνοψίζοντας τα συμπεράσματά της, η μελέτη διαπίστωσε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα βρίσκεται μπροστά από δύο σημαντικές προκλήσεις.

Η πρόκληση της ευρωπαϊκής σύγκλισης: βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης του εκπαιδευτικού συστήματος

Όπως δείχνουν οι συγκριτικοί δείκτες με τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ, παρά την πολυετή προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής που ακολούθησε το ξέσπασμα της κρίσης, τη μείωση του αριθμού των εκπαιδευτικών και την αύξηση της αναλογίας εκπαιδευτικών-μαθητών, που σημειώθηκε μετά το 2010, υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια μεταρρυθμίσεων για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης της εκπαίδευσης και της δημόσιας και ιδιωτικής επένδυσης σε αυτήν.

Η σύγκλιση της αναλογίας εκπαιδευτικών-μαθητών σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα με εκείνες των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΟΟΣΑ και η αντίστοιχη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της απόδοσης της δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης μπορούν να επιφέρουν σημαντικά οφέλη για το σύνολο της λειτουργίας και της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Αξίζει, άλλωστε, να επισημανθεί ότι η μεγάλη μείωση της αναλογίας εκπαιδευτικών και μαθητών που σημειώθηκε την περίοδο πριν από την κρίση, δεν οδήγησε σε βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών, όπως αποτυπώνεται στις διεθνείς συγκριτικές έρευνες της PISA του Ο.Ο.Σ.Α., τις μόνες διαθέσιμες με διαχρονικά συγκριτικά στοιχεία των επιδόσεων των μαθητών τη συγκεκριμένη περίοδο.

Οι αναλογίες εκπαιδευτικών-μαθητών καθορίζονται, πρωτίστως, από α) τον αριθμό των μαθητών και των εκπαιδευτικών β) τον τρόπο διαχείρισης και αξιοποίησης του εκπαιδευτικού προσωπικού (ωράρια εργασίας και διδασκαλίας) γ) τον τρόπο διαχείρισης και αξιοποίησης του λοιπού διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού των σχολικών μονάδων και των υποστηρικτικών

δομών, δ) τη διάρθρωση και διαχείριση του δικτύου σχολικών υποδομών (μέγεθος σχολικών μονάδων και σχολικών τάξεων/τμημάτων) και των υποστηρικτικών δομών, και ε) του προγράμματος λειτουργίας των σχολείων (ημερήσιο, ωρολόγιο και εβδομαδιαίο πρόγραμμα λειτουργίας, διεξαγωγής μαθημάτων, διαλειμμάτων και λοιπών δραστηριοτήτων).

Η δημογραφική πρόκληση: το σοκ της επερχόμενης συρρίκνωσης

Η μεγάλη μείωση των γεννήσεων που σημειώθηκε στην Ελλάδα, μετά το ξέσπασμα της κρίσης, είναι ζήτημα με διαφορετικές διαστάσεις και επιπτώσεις. Η παρούσα μελέτη εστίασε στις επιπτώσεις της δημογραφικής μεταβολής στη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος και έδειξε ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η εκπαίδευση, λόγω των δημογραφικών μεταβολών που επέφερε η κρίση, είναι μεγάλες. Αν δεν σημειωθούν ριζικές αλλαγές, τέτοιες που να μεταβάλλουν ριζικά τα σημερινά δημογραφικά δεδομένα, η μείωση των γεννήσεων που έχει ήδη σημειωθεί αναμένεται να οδηγήσει σταδιακά σε μεγάλη συρρίκνωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Όπως εκτιμά η παρούσα μελέτη η επερχόμενη συρρίκνωση μπορεί να ανέλθει μέχρι και το 1/3 του αριθμού των μαθητών και του δικτύου των σχολικών μονάδων τα προσεχή 15 περίπου χρόνια, με ανάλογες επιπτώσεις για τις ανάγκες σε εκπαιδευτικό προσωπικό.

Η διαδικασία της συρρίκνωσης έχει ήδη ξεκινήσει, καθώς πέραν των επιπτώσεων της εξωτερικής μετανάστευσης που έχει ήδη σημειωθεί στον μαθητικό πληθυσμό, οι επιπτώσεις της δημογραφικής μεταβολής έχουν ήδη αρχίσει να αποτυπώνονται στα νηπιαγωγεία και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου και, τα προσεχή χρόνια, αναμένεται σταδιακά να ενταθούν, και να εκδηλωθούν στο σύνολο της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης και της ανώτατης εκπαίδευσης.

Οι επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών, αναμένεται να επεκταθούν και έξω από το εκπαιδευτικό σύστημα, στην αγορά εργασίας και την προσφορά δεξιοτήτων, καθώς και την απασχόληση και την ανάπτυξη της οικονομίας. Από τη μια, η προσφορά δεξιοτήτων θα μειωθεί, και ιδιαίτερα η ήδη ισχνή προσφορά δεξιοτήτων μέσης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Από την άλλη, ο κλάδος της εκπαίδευσης που απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος των αποφοίτων ανώτατης εκπαίδευσης και, ιδιαίτερα, των πανεπιστημίων, αναμένεται επίσης να συρρικνωθεί αντίστοιχα. Σε μια τέτοια προοπτική, η ήδη σημαντική αναντιστοιχία της ανώτατης εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας θα ενταθεί, εξέλιξη που ενδέχεται να οδηγήσει σε συνέχιση της εξωτερικής μετανάστευσης νέων και νέα επιδείνωση των δημογραφικών δεδομένων της χώρας.

Η σημασία της πρόκλησης μπορεί να αναδειχθεί καλύτερα, αν ληφθεί υπόψη, από τη μια, η δυσκολία αναστροφής της τάσης των γεννήσεων, από τη τρέχουσα μείωση στην αντίστοιχη αύξηση, ιδιαίτερα εφόσον η μείωση οφείλεται και στην εξωτερική μετανάστευση Ελλήνων και αλλοδαπών, κατά κανόνα, σε αναπαραγωγική ηλικία. Από την άλλη, η διάρκεια της κρίσης και των ετών με μειωμένες γεννήσεις (ξεκίνησαν από το 2010 και συνεχίζονται και το 2017) ξεπερνούν τη διάρκεια φοίτησης σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια), που σημαίνει ότι κάθε μία από τις τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης θα

αντιμετωπίσει ξεχωριστά το σοκ της συρρίκνωσής της, λόγω της μείωσης του αριθμού συνολικού των μαθητών που φοιτούν σε αυτήν, ανεξαρτήτως των εξελίξεων στις υπόλοιπες βαθμίδες.

5.3 Προτάσεις πολιτικής

Η παρούσα μελέτη διαπίστωσε μια διπλή πρόκληση που αντιμετωπίζει η εκπαίδευση και η κρατική εκπαιδευτική πολιτική.

Από τη μια, χρειάζεται να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την απόδοση της δημόσιας και της ιδιωτικής επένδυσης στην εκπαίδευση, συγκλίνοντας με τους ευρωπαϊκούς δείκτες αναλογίας εκπαιδευτικών-μαθητών.

Από την άλλη, χρειάζεται να αντιμετωπίσει την πρόκληση της συρρίκνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος που επέρχεται εξαιτίας των δημογραφικών μεταβολών και της μείωσης των γεννήσεων που έχει σημειωθεί και έχει ήδη ξεκινήσει να αποτυπώνεται στην λειτουργία της εκπαίδευσης.

Θα πρέπει, ωστόσο, να ληφθεί υπόψη ότι η αντιμετώπιση της διπλής αυτής πρόκλησης, διευκολύνεται και προσφέρονται δυνατότητες για σημαντικές βελτιώσεις στην ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης καθώς διευρύνονται τα περιθώρια για αλλαγές:

- α) στη σύνθεση της εκπαιδευτικής δαπάνης σε κατηγορίες (αποζημιώσεις προσωπικού, λειτουργικές δαπάνες, κτιριακές, εργαστηριακές και ψηφιακές υποδομές, δαπάνες πρόνοιας και κοινωνικής στήριξης) συνολικά και σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα ξεχωριστά,
- β) της κατανομής της δημόσιας εκπαιδευτικής δαπάνης στις διαφορετικές εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Στο πλαίσιο αυτό και για την αντιμετώπιση της διπλής πρόκλησης προτείνονται τα εξής:

1. Ανάδειξη της αντιμετώπισης της υπογεννητικότητας ως κορυφαίας εθνικής προτεραιότητας και διαμόρφωση μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής με στόχο την πολύπλευρη στήριξη της οικογένειας. Στο πλαίσιο αυτής της πολύπλευρης στήριξης –και πέρα από την φορολογική αντιμετώπιση και των οικογενειακών επιδομάτων και τη στήριξη της μητρότητας- προτείνονται και τα εξής:

- α) ενίσχυση και άμεση εφαρμογή της επέκτασης της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης και της λειτουργίας της στο σύνολο της χώρας, με κινητοποίηση και δυνατότητα συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης στην παροχή της,
- β) ενίσχυση της λειτουργικής προσαρμογής των σχολικών κτιρίων για την εφαρμογή της επέκτασης της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης,
- γ) ενίσχυση των βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών και στήριξη της συμμετοχής σε αυτούς για όλους,

δ) έλεγχος της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών τους από ανεξάρτητο φορέα αξιολόγησης και πιστοποίησης τους,

ε) βελτίωση της αρχικής εκπαίδευσης του προσωπικού τους, στο πλαίσιο της ανώτατης εκπαίδευσης και συνεχής επιμόρφωση του.

2. Διαμόρφωση μιας μακροπρόθεσμης εθνικής στρατηγικής για την εκπαίδευση με συγκεκριμένους στόχους και προσανατολισμό στην έγκαιρη προετοιμασία και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων του μέλλοντος και ιδιαίτερα των δημογραφικών επιπτώσεων και του επερχόμενου σοκ της συρρίκνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, με συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης, των κοινωνικών εταίρων και της κοινωνίας των πολιτών (π.χ. σύλλογοι γονέων) στη διαμόρφωση και την υλοποίησή της.

3. Βελτίωση της διαχείρισης του εκπαιδευτικού προσωπικού, του δικτύου σχολικών υποδομών και του σχολικού προγράμματος, με:

α) αποκέντρωση και ανάθεση της διαχείρισης του προσωπικού της εκπαίδευσης στις περιφέρειες και τους μεγάλους δήμους, και με διασφάλιση των εργασιακών σχέσεων των εκπαιδευτικών, καθώς και των διαδικασιών πρόσληψης, πειθαρχικού ελέγχου και αξιολόγησής τους από ανεξάρτητες αρχές του κεντρικού κράτους (Α.Σ.Ε.Π., Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.),

β) καθορισμός ελάχιστου ορίου μαθητών ανά τμήμα (π.χ. στο μέσο όρο της Ε.Ε.) στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με καθορισμό συγκεκριμένων και στοχευμένων εξαιρέσεων για ειδικές κοινωνικές και/ή γεωγραφικές συνθήκες με στόχο τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση για όλους,

γ) καθορισμός ελάχιστου ορίου μαθητών και τμημάτων ανά σχολική μονάδα, ιδιαίτερα στις αστικές και ημιαστικές περιοχές,

δ) σύγκλιση διδακτικού και εργασιακού ωραρίου εκπαιδευτικών με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ε) αναδιάρθρωση ημερήσιων και ωρολογίων προγραμμάτων λειτουργίας σχολικών μονάδων (ώρες λειτουργίας, διάρκεια διδακτικών ωρών και διαλειμμάτων) με βάση καλές πρακτικές στις χώρες της ΕΕ,

στ) αυτονομία και ευελιξία των σχολικών μονάδων στην προσαρμογή μέρους του σχολικού προγράμματος στις τοπικές συνθήκες και για την οικοδόμηση της ιδιαίτερης ταυτότητας τους,

ζ) αναδιάρθρωση της σύνθεσης της δημόσιας δαπάνης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με σταδιακή ενίσχυση της λειτουργικής βελτίωσης και της αισθητικής αναβάθμισης των σχολικών κτιρίων και των ψηφιακών και λοιπών εργαστηριακών υποδομών,

η) σχεδιασμός πολιτικής για στοχευμένες προσλήψεις εκπαιδευτικών, λαμβάνοντας υπόψη πέρα από τις δημογραφικές επιπτώσεις και τη διαφαινόμενη συρρίκνωση του εκπαιδευτικού

συστήματος, τις επιπτώσεις των μεταβολών του ασφαλιστικού συστήματος στον αριθμό των εκπαιδευτικών που θα αποχωρήσουν τα προσεχή χρόνια,

ι) ολοκληρωμένη στρατηγική για την ενίσχυση της ελκυστικότητας και της συμμετοχής μαθητών στη δευτεροβάθμια επαγγελματική εκπαίδευση π.χ. με τη ίδρυση και λειτουργία ενός δικτύου πρότυπων επαγγελματικών σχολείων για εκπαίδευση σε τεχνολογικά νέες ειδικότητες και τη μεταφορά πόρων σε αυτά από τους πόρους που διατίθενται σε σχολικές μονάδες που αναμένεται να καταργηθούν τα προσεχή χρόνια.

4. Αναδιάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και διαμόρφωση μακροπρόθεσμης στρατηγικής και προετοιμασία για την επερχόμενη μείωση του αριθμού ημεδαπών φοιτητών, με:

α) αναδιάρθρωση και ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων στα πανεπιστήμια, σε δεύτερο κύκλο, λαμβάνοντας υπόψη τη μείωση της απασχόλησης στον κλάδο της δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης και τις μελλοντικές ανάγκες για εκπαιδευτικούς,

β) αναπροσανατολισμός των προγραμμάτων με στόχο την προσέλκυση αλλοδαπών φοιτητών,

γ) προσαρμογή του αριθμού εισακτέων στα ΑΕΙ, με βάση τις δημογραφικές μεταβολές, και τις συνθήκες σύνδεσης εκπαίδευσης και απασχόλησης.